

ఐ వా వే హూ

జగద్విభాత ఆంగ్ల నవలాకారుడు
సర్ వాల్టర్ స్కాట్ రచన

అనువాదం :

కమలాకర వేంకటరావు

★ ప్రవేశిక ★

అంగ్ల వాఙ్మయ చరిత్రలో, నవలారచనకు తొలుదొల్తగా అంట్ రార్పిణ చేసినవాడు సర్ వాల్టర్ స్కాట్ అని చెప్పవచ్చు. ఇతని జననం 1771. మరణం 1832. ప్రారంభదశలో చక్కని పద్యకావ్యాలు రచించి కీర్తి గడించి, పిమ్మట నవలారచనకు ప్రకృమించాడు. 'వేవర్లీ' అనే మొట్టమొదటి నవలను ముందు పేరులేకుండ ప్రకటించాడు. పెక్కు సంవత్సరాల వరకూ, ఈ నవలారచయిత యొక్కరా అని, అంగ్ల పతివృత్తాళం ఉత్కంఠ చెందుతూ ఉండేది. ఎవరో ఒక గొప్ప రచయిత వాఙ్మయప్రపంచంలోకి కొత్తగా ఆవతరించాడని చెప్పకొసాగారు.

ఈ తొలివిజయంతో ఉత్సాహితుడై, స్కాట్ తరువాత పెక్కు నవలను తన పేరుతోనే ప్రకటించాడు. ఇరవై నాలుగు సంపుటలుగా వెలువడ్డ ఈ నవలలు, 'వేవర్లీ షీర్స్' అనే పేరుతో ప్రసిద్ధిచెందాయి. అన్నీ జనాదరణ పొందినవే గాని, వాటిలోకల్ల ముఖ్యంగా చెప్పకొదగినది ఈ 'వివాన్ హా'. క్రీస్తుశకం 12 వ శతాబ్ది చివరిభాగంలో అంగ్లదేశమునకు ప్రభువై 'సింహుపరాక్రమ'ు' డని ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఒకటవ రిచర్డు (Richard the Lion-Heart) కాలంలో జరిగినట్లు వరితమైన వీరగాథ యిది. దీనిని చక్కగా అవగాహన చేసుకొని ఆనందించాలంటే, ఆనాటి అంగ్లదేశ చరిత్రనూ, అప్పటి ప్రజల సుస్థలనూ, వారి ఆచార వ్యవహారాలనూ ఇంచుక పరిచయం చేసుకోవడం అవసరం.

అంగ్లదేశమంటే, వికోపాఖండానికి వాయవ్య దిశయందున్న ఒక చిన్న లంక యని పాఠకులకు తెలిసినదే. సన్నని సముద్రకాఖలు దీనిని వికోపాఖండంనుండి విడదీస్తున్నాయి. బ్రిటను అనీ, ఇంగ్లండు అనీ, ఈ లంకకు రెండు పేర్లు. 'బ్రిటను' అనే పేరు 'బ్రిటనులు' అనే జాతివారినిబట్టి వచ్చింది. వీరాలంకలో ఆదిమంచీ ఉన్నవారు. క్రీ. శ. 5 వ శతాబ్దిలో, వికోపాఖండంలోని డెస్మార్కు, జర్మనీ ప్రాంతాలనుంచి జాట్లు, ఆంగిల్లు, సాగ్సు అనే పోతులవారు ఈ లంకకు వలసవచ్చి, బ్రిటనులను పశ్చిమ ప్రాంతానికి తరచి, తూర్పు దక్షిణ భాగాలను తాము ఆక్రమించుకున్నారు. ఈ ముఠ్వరిలో, 'జాట్లు'కు అంత ప్రాధాన్యంలేదు. 'ఆంగిల్లు', 'సాగ్సు' వీరే ముఖ్యులు. వీరినిబట్టి మొత్తం ముఠ్వరికి తరువాత అంగ్లోసాగ్సులననీ, సాగ్సులననీ వ్యవహారం వచ్చింది. 'ఆంగిల్లు' కబ్బలించే 'అంగ్ల' కబ్బం పుట్టి, అదే 'ఇంగ్లీషు' గా

మారగా, వీరినే తరువాత 'ఇంగ్లీషు' బ్రాచరి కూడ అన్నారు. 'ఇంగ్లీషు'వారిని బట్టి బ్రిటనుకు 'ఇంగ్లాండు' అనే వ్యవహారనామం కలిగింది. వీరు మాట్లాడే భాషనే సాగ్జన్, ఆంగ్లోసాగ్జన్, ఇంగ్లీషు, అనే పేరులతో పిలిచారు.

ఆంగ్లోసాగ్జనులు బ్రిటనుకు వలస రాకపూర్వం అచట నివసిస్తూ ఉండిన బ్రిటనులు ఒక శాల్వవందల యేడలకాలం రోమను చక్రవర్తుల పరిపాలనలో ఉన్నారు. 4 వ శతాబ్దియందు కాన్ స్టెన్ టైన్ చక్రవర్తి హయాములో క్రైస్తవమతం రోమను సామ్రాజ్యాని కంటకీ ఆధికారిక మతంగా ప్రకటించబడినప్పుడు, బ్రిటనులు కూడా క్రైస్తవమతం స్వీకరించారు. కాని, ఆ తర్వాత ఎంతోకాలం రోమనులు బ్రిటనుపై ఆధిపత్యం వహించలేదు. కొన్ని సామ్రాజ్యపు చిహ్నాలవల్ల, 5 వ శతాబ్ది ప్రారంభంలో తమంతటతామే బ్రిటను వదలి వెళ్ళిపోయారు. తర్వాత ఆ శతాబ్దిలోనే ఆంగ్లోసాగ్జనులు బ్రిటనుకు వలసవచ్చి, బ్రిటనులను పశ్చిమానికి తరిమి, తూర్పు దక్షిణ భాగాలను తాము ఆక్రమించడం జరిగింది.

బ్రిటనుకు వలస వచ్చేవాటికి ఆంగ్లోసాగ్జను క్రైస్తవులుకారు. క్రైస్తవ మతం వారియందు 7 వ శతాబ్దిలో వ్యాపించింది. అంతవరకూ వారే ఇతర దేశవలను ఆరాధిస్తూ ఉండేవారు. బాతి అంతా ఒకేరాజు పరిపాలనక్రింద ఉండేవాడు. ఒక్కొక్క గాయకుని అక్రయించి, వాటిలో పెక్కు తెగలుండేవి. ప్రతి తెగకూ కొన్ని కట్టుబాటులుండేవి. వీరు వలస వచ్చేవాటికి బ్రిటను విశేషంగా అరణ్యమయం. రోమను చక్రవర్తుల పరిపాలన కాలంలో దక్షిణప్రాంతంలో మాత్రం కొన్ని పట్టణాలు నిర్మించబడ్డాయి. చక్కనిరోడ్లు వేయబడ్డాయి. రోమన్ల నిష్క్రమణానంతరం ఆ ఆభివృద్ధి అంతటితో నిలిచి పోయింది. ఆంగ్లోసాగ్జను బ్రిటనును ఆక్రమించిన సందర్భంలో అరణ్యాలను మధ్యమధ్య ఛేదించి అచట నివాసాలర్పరచుకొన్నారు. ఒక్కొక్క తెగ తాలూకు ఒక్కొక్క పెత్తనదారు నాక్రయించి ఒక్కొక్కగుంపు ఒక్కొక్క చిన్న గ్రామం వంటివాన్ని నిర్మించుకొంది. శత్రుభయం అమితంగా ఉండే రోజులు గనుక, ఎవరి రక్షణ విషయం వారే జాగ్రత్తపడేవారు. ఇండ్లు దగ్గర దగ్గరగా కట్టుకొని, చుట్టూ ఎత్తుగా మట్టితో కట్టవేసుకొని గంచె పాలేవారు—కట్టచుట్టూ లోతైన అగడ్త ఉండేవి. అంతే, పశ్చిమ గ్రామాన్ని వాదాపు ఒక చిన్న కొడుగా తయారు చేసుకునేవాళ్ళు మాట. అట్లే అవతల పొలాలుండేవి. గ్రామములు వీటిని వరులుబడికారం నానబెట్టుకునేవారు. పొలాలు అవతల పశ్చిమ దిక్కుండేవి. గ్రామములు తమ మునుపల నిప్పుట యధేచ్ఛగా మేపుకునేవారు. ఇది ఒకవిధంగా గ్రామానికి సరిపాడు. వీని అవతల అటవీ ప్రదేశాలు. గ్రామము లీ సరిపాడును అరివాగ్రత్తతో కాపాడుకునేవారు. ఇయతినంత

పరాయివారెవ్వరై వా రొనఁచుటఁజేసి, వ్యంశధ్వని చేసి గ్రామములకు తెలియ జేయాలి. ఇలా తెలియజేయుటఁగా ప్రజలించివాని శత్రువుగా భావించి దంపినేయవచ్చు.

గ్రామంలో స్వతంత్రులైన గృహములూ ఉండేవారు. అస్వతంత్రులైన బానిసలూ ఉండేవారు. యుద్ధంలో పట్టుపడిన వారినిగాని, లేక ఏదైనా శేరం చేసి స్వతంత్రులను కోల్పోయినవారినిగాని, ఇలా రానిసలగా ఉంచుతూ ఉండే వారు. గ్రామ వ్యవహారాలను గ్రామకేంద్ర యరివాని స్వతంత్రులతో సంస్కరించి నిర్వహిస్తూ ఉండేవారు. ఇదే గ్రామసభ. ఇలాంటి గొన్ని గ్రామాలకు కలిపి మరొక సభ ఉండేది. ఇచ్చట ముఖ్యంగా గ్రామాలమధ్య తగాయిదాలు తీర్చుటకుతూ ఉండేది. వ్యక్తులు చేసిన శేరాలను గూడ విచారించి శిక్షలు విధిస్తూ ఉండేవారు. ఈ సభ నెలకొక్కసారి సమావేశమయ్యేది. దీనిపైన, తెగకంతకూ సంబంధించిన పర రెండేడ్లకొకసారి జరుగుతూ ఉండేది. దీనికి వివిధ గ్రామాలనుండి స్వతంత్రులెల్లమూ సాజరమ్యేరారు. పరాయితెగలతో సంధివిగ్రహాలుగాని, కిక్కిరి చుటలకుంచి వచ్చిన అస్థిశ్లుగాని యిచ్చట పరిష్కారమాతూ ఉండేది.

బ్రతుకుకు వలసవచ్చిన తర్వాత ఇంచుమించు రెండు వందల యేడ్లకు గాని అంగ్లో సాక్షన్ జాతి అంతా ఒకే రాజు పరిపాలన క్రిందికి వచ్చేను. అంత వరకూ బ్రిటిషు ఏను అంగ్లోసాక్షన్ మండలాలకింద నిధ క్తమై, ఆ యా మండలాధి పతులచే పాలించబడుతూ ఉండేది. ఈ మండలాధిపతుల మధ్య నిరంతరం యుద్ధాలు జరుగుతూ ఉండేవి. క్రైస్తవమతం అంగ్లోసాక్షన్లలో ఈ మధ్య కాలంలోనే వ్యాప్తిచెందింది. ఈ సంగరంలోని క్రైస్తవ జగద్గురుపీతాధిపతియైన పాప్ ఆ కాలంలో క్రైస్తవమత వ్యాప్తికై జోరజోరలాటూ క్రైస్తవ సన్యాసులను పంపిస్తూ ఉండేవాడు. ఆ రీతిగా అంగ్లోసాక్షన్లలో క్రైస్తవ మతం వ్యాపింప జేయుటానికై మొట్టమొదటగా బ్రిటిషులతో దిగిన వాడు అగ్విస్ అనే సన్యాసి. ఏను అంగ్లోసాక్షన్ మండలాలూ క్రైస్తవమతం స్వీకరించడానికి సుమారుక శతాబ్దికాలం పట్టితే, ఈ ఏను మండలాలూ ఒక్క రాజా క్రింద ఏకం కావడానికి మరొక శతాబ్దిపైగా పట్టింది. అనగా, క్రీ. శ. 8 వ శతాబ్ది నాటికిగాని ఇంగ్లాండులోని అంగ్లోసాక్షన్ మండలాలన్నీ ఒక్క రాజా ఏలుచుండికింద ఏకం కాలేదు. అలా ఏను మైన విచ్చుట ఇంగ్లాండు నేటివ అంగ్లోసాక్షన్ రాజులలో, 'ఆల్ ఫ్రెడ్ ది గ్రేట్', 'ఎడ్వర్డ్ ది కన్ఫెస్' అనే వారు ముప్పవీరులు.

ఇంగ్లాండు ఈ ఘట్టంలో పెక్కు మైదుగా, జిల్లాలగా విభజించబడింది. ఇదివరకే గ్రామసభలు మొదలైనవాటికి తోడు, ఈ జిల్లాసభలు క్రొత్తగా

అమలులోకి వచ్చాయి. జిల్లాలోని స్వతంత్రులెల్లరూ ఈ సభలకు హాజరయ్యేవారు. చర్చి తరఫున ఆ జిల్లా బిషప్, రాజా తరఫున షెరిఫ్ అనే ఉద్యోగీ హాజరయ్యేవారు. ఇచ్చట నేరాల విచారణ జరుగుతూ ఉండేది. హత్యవంటి నేరాలకు జరిమానాలు విధించడం ఆ రోజుల్లో పరిపాటిగా ఉండేది. రాజాను చంపిన నేరానికి 7,200 పిల్లింగులు జరిమానా. 'ఎల్డర్న్' అని పిలువబడే పెద్ద భూస్వామి హత్యకు 2400 పిల్లింగులు. 'ధేన్' అనబడే చిన్న భూస్వాములలో రాజపరివారానికి చెందినవాని హత్యకు 1,200 పిల్లింగులు, ఇతరులకు 600 పిల్లింగులు. ఇక సామాన్య ప్రజలలోకి వస్తే, గామంలోని స్వతంత్రులకు హత్యకు 200 పిల్లింగులు జరిమానా. బానిసకు సంఘంలో ఎట్టి ప్రతిపత్తి లేదుగనుక, వాని హత్యకు ఎట్టి జరిమానా లేదు. కాని, హతకుడు యజమానికి వేరొక బానిసను తెచ్చి యివ్వాలి. అయితే, రాజద్రోహం, ఇండ్లు తగులబెట్టడం, ఇండ్లు దోచడం, మొదలైన నేరాలకు మాత్రం మరికొంత విధించబడుతూ ఉండేది. ఇలా ఇటు మరొకటి విధించడానికి ఏమిలేక, అటు జరిమానా మాత్రం వేసి ఊరుకోవడానికి ఏమిలేని నేరాలు చేసినవారిని సంఘంనుండి వెళ్లగొట్టి వేసేవారు. ఈ సంఘ బాహ్యులకు సంఘం ఎట్టి రక్షణా ఇవ్వను. ఎవరైనా వీరిని చంపితే అది నేరం క్రిందకురాదు. అదనితో తోడేలు వంటి పృథ్వీ క్రింద వీరిని పరిగణించేవారు. తోడేళ్లను వేటాడి చంపినట్లే వీళ్లనూ చంపవచ్చు అందుచే ఇట్టి బహిష్కరణలు అడవులలో దాక్కుని జీవిస్తూ ఉండేవారు.

ఇంగ్లాండులో ఒక్కరాజా పరిపాలన క్రిందికి వచ్చిన తర్వాత, ఈ జిల్లా సభలుగాక, మొత్తం దేశానికంతకీ మరొక సభ అవసరమయింది. దీనికి క్రింది సభలవలె స్వతంత్రులెల్లరూ హాజరుకొవడం సాధ్యపడదు గనుక, ప్రతినిధులను వంటి ఆచారం అమలులోకి వచ్చింది. సామాన్యంగా మంత్రులరానికి రెండు సార్లు ఇది సమావేశమౌతూ ఉండేది. దీనిని 'విటన్' లేక 'విజ్ఞానసభ' అని పిలిచేవారు. సంధి విగ్రహాలు ఆలోచించడం, ఇతర కాసనాలు చెయ్యడం తోపాటు, రాజాను ఎన్నుకునే హక్కును గూడా ఈ విటన్ చలాయించుతూ ఉండేది. రాజా చనిపోయినప్పుడు, కొడుకు అవివేకీ అసమర్థుడూ అయితే, సమర్థుడైన వాని నింకొకరిని రాజాగా ఎన్నుకుంటూ ఉండేది.

ఇట్టి ఆచార వ్యవహారాలగుల ఆంగ్లోసాక్షులమీదికి, 11 వ శతాబ్ది మధ్యభాగంలో మరొకవారి దండెత్తి రావడం జరిగింది. వీరు ప్రాంతు ఉత్తర భాగాన వార్షికోడి అనే మండలంలో నివసించే వార్షులు. అదితో వీరు, ఏ విరోధప్రాంతంనుండి ఆంగ్లోసాక్షుల బ్రిటనుకు వలసవెళ్ళాలో ఆ ప్రాంతం నుండి స్థానికులు వలసవచ్చినవారే. స్థానికుడేపురాని వీరికి తన అధికారము

క్రీంద ఒక మండలాన్ని ఇవ్వగా అదే శార్వణ్యం అయింది. కనుక మీరొక విధంగా ఆంగ్లోసాక్షనులకానికి సన్నిహితులైకొని కేవలం ఫ్రెంచి జాతీయులు కాదు. కాని, శార్వణ్యం నివాసంవల్ల ఫ్రెంచి శాగరికతా ప్రభావం వీరిపై ప్రసరించింది. ఫ్రెంచిభాష నలవరచుకున్నారు. ఈ శార్వణ్యం మండలాధిపతి విలియం 1066 లో ఇంగ్లాండుపై దండెత్తి, హేస్టింగ్సు అనే చోట జరిగిన యుద్ధంలో, మారాట్లు అనే ఆంగ్లోసాక్షన్ రాజును చంపి ఇంగ్లాండు శాక్రమించుకున్నాడు. విలవంతుడైన విలియంను ఆంగ్లోసాక్షన్లు రాజుగా అంగీకరించక తప్పిందికాదు.

ఆంగ్లదేశ చరిత్రలో ఈ హేస్టింగ్సు యుద్ధం ఒక ముఖ్యఘట్టం. దీని ఫలితంగా ఆ దేశానికి శార్వణ్య పాలకులూ, ఆంగ్లోసాక్షనులూ పాలకులూ అయ్యారు. శార్వణ్యను పారద్రోలాలనే ఆంగ్లోసాక్షన్ల ప్రయత్నాలు సాగి రాలేదు. విలియం చాల నిర్దాక్షిణ్యంగా తిరుగుబాటుదారుల నందరినీ అణచి వేసి తన ఆధిపత్యం సుస్థిరం చేసుకున్నాడు. తనకు ఎదురు తిరిగిన ఆంగ్లోసాక్షన్ల యెన్నేటలును స్వాధీనంచేసుకొని, తన ఆనుయాయులైన శార్వణ్యప్రముఖులకు పంచిపెట్టాడు. దేశంలోని భూమిలంతా రాజుదేని ప్రకటించబడింది. ఎన్నేటలుకు వెలుపల ఉండిన బీళ్ళూ అడవులూ మొదలైనవాటిని యధేచ్ఛగా వాడుకోవడానికి సామాన్యప్రజ కిదివరలో హక్కుండేది. రాజు అనుమతి లేనిదే ఇవ్వడెవ్వరూ వాటిలో అడుగుపెట్టగూడదు. పశువులను మేపుకో గూడదు. ఈ నిబంధనలన, అంతకుముందు స్వేచ్ఛగా బ్రతికే పెట్టుమంది ప్రజలకు జీవనాధారంపోయి, ఏ యెన్నేటదారు వద్దనో దాసత్వం చేసుకొని బ్రతుకవలసిన దుస్థితి యేర్పడింది.

ఆశాదు విలియం ప్రజకపెట్టిన యెన్నేట విధానాన్నే 'ఫ్రూడలిజం' అంటారు. తనకు సామంతుడైన ప్రతి యెన్నేటదారునూ రాజు ఒక సనదు జారీ చేస్తాడు. దాని ప్రకారం అతడు, ఆ యెన్నేట నవభవిస్తున్నందుకుగాను, రాజు కోరినప్పుడెల్ల, ఒక నిర్ణీత సంఖ్యగల నైస్యంతో, రాజుకు యుద్ధంలో తోడ్పడడానికి సిద్ధమై ఉండాలి. అంతేకాక, కొన్ని ప్రత్యేక సందర్భాల్లో నజరాదాలు చెల్లించాలి. దాదాపు ఇలాంటి షరతులతోనే ఆ సామంతుడు, తన యెన్నేటలోని భాగాలను తన క్రింది ఆనుయాయులకు పంచవచ్చు. 'నేను నీ కాదను' అని, రాజుమండు ఆ సామంతుడు ప్రమాణం చేసినట్లుగానే, ఆ సామంతుని ముందు ఈ చిన్న యెన్నేటదార్లు ప్రయాణాలు చేస్తారు. అయితే, విలియం ఇక్కడోక కట్టుదిట్టం చేశాడు. సామంతులకించి చిన్న యెన్నేటదార్లు కూడా అవసరమైతే ఆ సామంతుల పెద్దయైనా తనకు భక్తులుగ మెలగాలని విధించాడు. తన సామంతులు అతి బలవంతులై తనకు ముప్పుతెచ్చి పెట్టకుండా, విలియం ఇంకొక వద్దలని గూఢా అనుసరించాడు. సామంతులకు యెన్నేటను

ఒకే ఖండంగా ఇవ్వటండా దేశం నాలుగుమూలలా చిన్న చిన్న ఖండాలుగా ఉండేటట్లు చీల్చియిచ్చాడు.

ఇదంతా రాజు అధికారాన్ని సునిరం చేయడానికి తోడ్పడినమాట నిజమే కాని, ఈ సామంతులు ప్రజలపై చలామణిచే నిరంకుశత్వాన్ని మాత్రం అరికట్టలేదు. శార్వన్ సామంతుల బౌద్ధత్వం చాల విపరీతంగా ఉండేది. శార్వన్లు అంగ్లో-సాగన్లను సీచంగా చూస్తూ ఉండేవారు. అంగ్లో-సాగన్లు శార్వన్లను ద్వేషిస్తూ ఉండేవారు. శార్వన్లు మాట్లాడేది శార్వన్ - ఫ్రెంచిభాష. అంగ్లో-సాగన్లది ఇంగ్లీషు. క్రమేణా కొన్ని సందల సంవత్సరాలవరకాని ఈ ఉభయ నాతులూ ఇచ్చిపుచ్చుకోదలద్వారా ఏకమైపోలేదు. ఉభయాలూ తుదకు శార్వన్-ఫ్రెంచి సంస్కారం పొందిన ఇంగ్లీషు మాతృభాష అంది. ఈ కాలముక కలుగకపూర్వం పరస్పర విద్యేషాలింకా పెచ్చుపెరిగి యున్న సంధి యుగంలో జరిగినట్లు వర్ణితమైన దీ 'విహన్ వహా' కథ.

రాజు బలవంతుడుగా చిన్నప్పుడు, శార్వన్ సామంతులు తొలచేం అడిగి మరగి పడియిండేవారు. దుర్బలమైనా విజయించినప్పుడు, విశ్వఖంగా తమ యిచ్చనచ్చినట్లు ప్రసన్నుతా లుండేవారు. చివటక రిచర్డు పరిపాలన కాలంలో అలాంటి అవకాశమే వారికి లభించింది. రిచర్డు దుర్బలుడు కాకపోయినా, సామాన్యంగా ఇంటిపట్టున ఉండేవాడుకాదు. కీర్తిప్రేమపైస యాధాగ్రేసరుడు కావడంచేత, ఎంతసేపూ ఆతనికి ఒక శత్రువు ఉండేది, — పాలస్తీనా మతయుద్ధాల్లో పాల్గొని తన శత్రుసాహసాలు ప్రబలింపాలని. ఏడుక్రిస్తు జన్మసానమైన పాలస్తీనా క్రైస్తవ శత్రుత్వానికి పుణ్యక్షేత్రం. కాని, 11వ శతాబ్దిలో ఆదేశం తురుష్కుల యధీనమైనప్పటినుంచీ, దేశదేశాల క్రైస్తవుల వచటికి యాత్ర చేయడానికి తీవ్రమైన అవరోధం కలిగింది. తురుష్కులు యాత్రీకులను దాపిడిచేసి చంపుతూ ఉండేవారు. క్రైస్తవ జగద్గురువు పౌల్ అందుచే తురుష్కులపై యుద్ధం ప్రకటించాడు. ఐరోపాలోని వివిధదేశాలవారు ఈ యుద్ధంలో పాల్గొనడానికి నైశ్చాలతో వచ్చేవారు. 11-18 శతాబ్దాలమధ్య ఈ మతయుద్ధాలు అనేకం జరిగాయి. 1095-99 మధ్య జరిగిన మొదటి మత యుద్ధం విజయవంతంగానే ముగిసింది. క్రైస్తవులు జెహూసలేం నగరంలోనూ కొన్ని ముఖ్యప్రజ్ఞాళుల తిరిగి ఆక్రమించుకోగలిగారు. కాని, 1147 లో క్రైస్తవులు కొన్ని ప్రదేశాలను కోల్పోవడం జరిగింది. అందుపై రెండవ మత యుద్ధం ఫ్రాన్సుకు అధినేత ఏడవ లూయీ అధ్యర్థాన జరిగిందిగాని అది ఏమాత్రమూ విజయవంతం గాలేదు. 1187 లో హలాద్ వీ అనే తురుష్కు ముల్తాను జెహూసలేంను స్వాధీనపరచుకొన్నాడు. అంతట మూడవ మతయుద్ధం ప్రకటించబడింది. ఇదే అన్ని మతయుద్ధాల్లోకీర్తిగాంచినది. సింహపరాక్రమము ఒకటవ రిచర్డు పాల్గొన్నది దీనికోసే. పాలస్తీనాలో రిచర్డు చేసిన

సాహసకృత్యాలు విశాసా అంతటా మూడ్రమైన వీరగాధలైతాయి. కాని, క్రైస్తవవర్గాలలోని అనేకవర్గాల పూర్వజులను నిందించలేదు. పుణ్యక్షేత్రాలు దర్శించుకొదానికి యాత్రికులకు సౌకర్యము కల్పించేలాగున మల్టాన్ సాలా దీవ్ తో సంధిచేసుకొండం మాత్రం జరిగింది. తరువాత 18 వ శతాబ్దిలో అయిదు పర్యాయములు మతయుద్ధాలు ప్రకటించడం జరిగిందిగాని, అవి అన్ని కూడా విఫలప్రయత్నాలే అయితాయి.

పాలస్తీనా యుద్ధానంతరం రిచర్డు పెంటనే ఇంగ్లాండుకు తిరిగి రావడం పడలేదు. తనకు అహేతుకా, హూయిదూ, దుష్టుడూ అయిన ఆస్ట్రీయారాజు చేతిలో ఖయీదీగా పట్టుపడ్డాడు. చాలాకాలం వరకు ఆతని గతి యేమైనదీ లోకానికి గరిగా తెలియలేదు. ఆతన్ని తిరిగి కళ్ల జూడగల్గుతామనే ధైర్యం ఇంగ్లీషు ప్రజలకు సన్నగిలింది. ఇట్టి పరిస్థితిలో, రిచర్డు తమ్ముడు జాన్, తాను రాజు కావాలనే దురాశతో, రిచర్డుకు కత్తువైన ఫ్రాన్సురాజు ఫిలిప్ తో మిట్టచేసి, అతని ద్వారా, ఆస్ట్రీయారాజు చేతిలోంచి రిచర్డు బయటపడకుండా ఉండేటట్లు పన్నాగాలూ పన్నుతూ, దేశంలోపల తనకు ఆనుకూలంగా పార్టీ కట్టుకొండం మొదలు పెట్టాడు. రిచర్డు జనతరం రాజ్యానికి వారసు శ్వాసంతః జాక కొడు. జాకకు మరొక అన్నగారి కొడుకైన ఆర్చబుకు రావాలి రాజ్యం. కాని, దురాశాపరునికి శ్వాస మేమిటి?

ఈ వారసత్వపు తగాయిదాలు అవకాశంగా తీసుకొని, కార్మక్ సామంతులు దేశంలో తమ అధికార ప్రాబల్యాలను పెంపొందించుకొదానికి విజృంభించారు. నైశ్యాలను పెంచి తమ కోటలను బలపరచుకొండం మొదలు పెట్టారు. చుట్టుప్రక్కల తమ అధికారానికి లోబడక, రాజ్యాంగ చట్టం ప్రకారం స్వతంత్రంగా జీవించే క్రింది తరగతులకూ రిని శాశాహింసలూ పెట్టి బాధింప జొచ్చారు. ఈ దుశ్చేష్టులతో తమకు నాంసుచేసే ఉపజీవుల పోషకులు, తమ దామి దర్బారులూ అపారంగా ధనం కౌవలసేవచ్చింది. విపరీతమైన వడ్డీలకు యూదీయులవద్ద ఆస్థులు తెచ్చేవారు. ఇవి రాచకురుపుల్లాగా పెరిగి యెట్టి ట్లను తినివెయ్యడానికి సిద్ధమయ్యేవి. ఈ సంగట పరిస్థితిలోంచి బయటపడడానికి సామంతులకు ఒకటే మార్గముండేది—ఏదో ఒకవిధంగా ఈ యూదీయ సామ్రాజ్యము చేజిక్కించుకొని, విపరీతమైన దౌర్జన్య ప్రయోగాల ద్వారా వీరి నుంచి తిరిగి వీరైనంతగా ధనం గుంజడం!

కార్మక్ సామంతులు పెట్టే బాధల పర్యవసానంగా, స్వతంత్రజీవనోపాధులు కోల్పోయిన ప్రజలు కొందరు బందిపోటు వృత్తిలోనికి దిగి, సంఘానికి వెలియ్యే, అడవులలో తలదాచుకుంటూ, మాతాలు గట్టుకొని, రాజకాపకా

అనుభవమున, ఈ కల్లోల పరిస్థితులను మరింత కల్లోలపరుస్తూ ఉండేవారు. అయితే, వీరితో కొందరికి, దుష్టులను మాత్రం బాధిస్తూ, సాధుజనులను బాధించక వదలిపెట్టే ఉదారసాహస గుణాలుండేవి. ఒకటవ రిచర్డు కాలంలో రాచిన హుడ్ అనే బందిపోటు ముఠా నాయకుడు ఇలాంటివాడేనని చెబుతారు. ఇతడు చేసిన ఉదార సాహసకృత్యాలను గూర్చి ఆంగ్లసాహిత్యంలో చక్కని కథలనేకం ఉన్నాయి.

ఈ సందర్భంలో ఇంకొక ముఖ్య విషయాన్ని గూర్చి చెప్పవలసివచ్చింది. పాలస్తీనా మతయుద్ధాలు ప్రారంభించిన కొత్తలో, యూత్రికుల రక్షణార్థం, 'టెంప్లార్స్' అనీ, 'హస్పిటలర్స్' అనీ, రెండు మిలిటరీ వ్యవస్థలు వెలకొల్పబడ్డాయి. వీటిని మతసంస్థలంటే కట్టుబాట్లతో నిర్వహించేవారు. పాలస్తీనాలోని సోలమన్స్ టెంపుల్ అనే భవనాన్ని ప్రధానకేంద్రంగా చేసినందువల్ల టెంప్లార్స్ అనే పేరు వచ్చింది. ఈ వ్యవస్థలోని యోధులను టెంప్లార్స్ యోధులని పిలిచేవారు. గ్రాంసుమాస్టర్ అనే అతడు వీరిపై సర్వాధికారి. ఈ సంస్థ అచిరకాలంలోనే మిక్కిలి ప్రబలమై, ఆస్తిపాస్తులను విశేషంగా సంపాదించింది. ఆ కాలంలో ఈ టెంప్లార్స్ ప్రదర్శించిన కార్యసాహసాలనేకం. కాని, కాలక్రమేణా ఈ సంస్థలోకి అవినీతి చొరబారింది. మత నియమాలు విడనాడి టెంప్లార్స్ యోధులు ఇంద్రియ భోగ పరాయణులై, ఒప్పుచూడి సంచరింపసాగారు. ఇసుకటి మతయుద్ధంలో క్రైస్తవుల చేతికిన తెమాసలేం మొదలైన ప్రదేశాలను దరిమిలా వారు కొల్పోవడానికి యీ టెంప్లార్స్ యోధుల అకాగ్రత కూడా ఒక కారణమని చెప్పాలి. రెండవ వ్యవస్థయైన హస్పిటలర్స్ అనేది, పాలస్తీనాలో ఒక హస్పిటలునూ, హాస్టలునూ నిర్వహించే బాధ్యత అప్పగించినందువల్ల వచ్చింది. వీరినే పెంటువాక్ యోధులని కూడ అనేవారు. టెంప్లార్స్ వ్యవస్థ దరిమిలా 1812 లో రద్దు చేయబడింది. హస్పిటలర్స్ వ్యవస్థ అలా రద్దుచేయబడక 1291 లో సైప్రస్ దీవికి, 1580 లో మాల్తా దీవికి ప్రధాన కేంద్రాన్ని మార్చుకొని, 1778 వరకూ కొనసాగింది. ఒకటవ రిచర్డు కాలంలో ఈ రెండు వ్యవస్థలూ చాల ఉదృతితో ఉన్నాయి. ఇట్టి పరిస్థితుల మధ్య ప్రారంభమవుతున్న దీ 'వివాహము కథ' -

అ ధ్యాయం ౧

సూర్యాస్తమయం కాబోతోంది. అది ఇంకాండు నడిబొడ్డులోని ఒక అటవీ ప్రదేశం. నందలకొలది ఓట వృక్షాలు, కుడిమట్టంగా బలిన పక్షి కాండాలతో, మెలికలుతిగిన కాఖావ్రచయంతో, అంతటా అచ్చటచ్చట విస్తరించుకొని ఉన్నాయి. బహుశా ఆ పురాణవృక్షాల, సుమారు వేయేండ్ల క్రింద రోమను సేనాబాహిను లీ దారిని చూటాచుటిగా రాకపోకలు సలిపిన సందర్భాలకు గూడ సాక్షులై ఉండవచ్చు. కొన్నిచోట్ల అవి ఇతర వృక్షజాతులతో చాల ఒత్తుగా కలిసిపోయి, పడమటిపార్శ్వ శరీరణాలు చొరబారడాని కేయాత్రమా సందిగ్ధంలేదు. తక్కినచోట్ల అవి ఒకదానికొకటి దూరదూరంగా ఉండడంచేత, మధ్యను ముగిసే ములన చక్కని బాటలేర్పడి, ఎచ్చటికో ఇతోధికనుండరమాలైన ఏకాంతసీమలకు గొప్పోయేటట్లుగా ఉన్నాయి. ఆ వృక్షం చూడనుగిన కన్ను మైమరచిపోయేమాట నిశ్చయం. సంధ్యారణకరణాలిదట ఎడనెడ యధేచ్ఛగా చొరబారి, తమకాఖా ప్రకాండమలపైనేమి, తృణ ప్రదేశ భాగమలపైనేమి, ఒక వింత వెలుగును ప్రసరింపజేస్తున్నాయి.

ఇట్టి అటవీ ప్రదేశంమధ్య ఒక పెద్ద బయలుంది. క్రైస్తవ మతశాస్త్రపీఠి పూర్వం, బ్రిటనులో ద్రూయిడ్ మతం ఉన్నప్పుడు, అప్పటి పురోహితులీ ప్రదేశాన్ని తమ దేవతల కొలుపుకు వినియోగిస్తూ ఉండేవారని తోస్తుంది. వీలసంతే, అచటగల ఒక చిన్న కొండగుట్టపై, వలయాకారంగా, మోటుగా చెక్కబడిన కొన్ని పెద్దపెద్ద శిలాఖండాలిప్పుటికీ నిలిచి ఉన్నాయి. కొన్ని పెళ్ళిగిలి పక్కన పడిఉన్నాయి. కొన్ని గుట్టక్రిందికి దొర్లించబడి ఉన్నాయి. బహుశా ఇది ఏ క్రైస్తవ మతావళిపరుని పతో అయివుండవచ్చును. కొండగుట్టయట్టు ఒక చిన్న సెలయేరు నిశ్శబ్దంగా ప్రవహిస్తూ, ఈ శిలాఖండము నొకదానిని త్రోసుకురావడంతో సన్నగా ముగ్ధురధ్వని చేస్తోంది.

ఈ ప్రకృతిశిలాకాన్ని పూర్తిచేస్తున్నాయి రెండు మానవహాపాలు. వేదం, ఆకారం ఇద్దరినీకూడా మోటుగా, అటవికంగా ఉన్నాయి. వీరిలో పెద్దవాని వెంటి మరీ మోటుగా ఉంది. ఒంటి నంటిపెట్టుకొని మోకాళ్ళ వరకు దిగిన తోలు బాబ్బా ఒకటి తొడిగారు. ఆ తోలుపై వెంట్రుకలూడకుండా ఉంటుట్లే మొదట్లో పడుకునేయబడినప్పటికీ, ఇప్పుడా బావ్యంతా దాదాపు రాలిపోయినందున, అది ఏ జంతువుతోలో చెప్పడానికి వీలులేకుండా ఉంది. బాబ్బాకు చేతులున్నాయి. కాండవద్ద తలదూర్చడానికి వీలైనంత వివరం

మాత్రమంది. దీనిని జట్టి అది ఇప్పటి వద్దవలె తలా, చేతులూ దూర్చి తొడిగేమాదిరిదని తొహించవచ్చు.

కాలికి ఏడుపంది చర్మపు అవశ్యకములున్నాయి. చీతమండలనండి పిక్కిల పైభాగంవరకు ఒక పాడుగాటి తోలుపీలిక చుట్టుబడిఉంది. మోకాటిలిప్పులు మాత్రం అచ్చాదన లేకుండా కనిపిస్తున్నాయి. నడుము వద్ద ఒక తోలుపటకా బిగించిఉంది. దాని కొకవైపున ఒక సంచి వ్రేలాడుతోంది. ఇంకొకవైపున, ఉండదానికి పనికివచ్చే ఒక పాట్లైలుకొమ్ము, ఆ పటకాకే జంకకొమ్ము పిడిగలిసి, రెండు వైపులా పదనుగల ఒక చిన్న కత్తికూడా తగిలించబడి ఉంది. తలకు వేరే అచ్చాదన యేమీ లేదు, —జడలుగట్టి దుబ్బుగా యెదిగిన ఆ చింపిరిజాట్టు తప్ప. నిత్యమూ ఎండల్లో తిరుగాడడంచేత గాబోలు, ఒక విధమైన కండురంగుతిరిగి, దాజుట్టు. ముఖమీద మొలిచిన గడ్డం మాత్రం అదో తమాషా పండురంగులో ఉంది.

ఇక అతని వేషంతో, చెప్పవలసినది, చెప్పకుండా ఉండదానికి వీలు లేనిది, ఒక్కటే మిగిలిపోయింది, — కుక్కలతోనే సట్టి మోస్తరుగా మెడకు ఒక ఇతడి కడియం. తీయదానికి వీలులేకుండా గుత్తంగా అతనికంతానికది తాపడం చేయబడిఉంది. తీయాలంటే కానంతో నసికే తీయవలసినదే. ఈ విచిత్రమైన కడియంమీద సాగ్జన్ భాషలో ఈ క్రింది అక్షరాలు చెక్కబడి ఉన్నాయి: — 'రోధరువుడ్డు పెడ్రిక్ దానుడు, బోవుల్సు కుమారుడు గర్త.'

గర్త వృత్తి పండులను కాయడం. ఈతని ప్రక్కనే, అవట వడి యాన్న ఒక కిలాఖండంపై కూర్చున్న రెండవయశకుడు ఈతనికంటే ఒక పదేండ్లుచిన్నవాడై యుండవచ్చు. ఇతని చున్నులు కూడా దాదాపు అదేమాదిరిగా ఉన్నా, చాటికంటే కొంచెం నాణ్యంగానూ, వింతగానూ ఉన్నాయి. అతని జాబ్బా మిలమిల మెరిసే నంకాయరంగులో ఉంది. దానిపై పెక్కిరంగుతో ఏవో వికృతమైన నగిషీ అద్దకాలు చేయబడిఉన్నాయి. ఈ జాబ్బాకుతోడు, తొడలకు సగండాకా వచ్చిన మరొక వింతదస్తునకడు మీద వేసుకున్నాడు. అది ఎర్రరంగులో ఉంది. అంచులు పసుపురంగులో ఉన్నాయి. పాడుగాట్టే లేకపోయినా అంచుమాత్రం వివరితంగా ఉంది. ఒక భుజంనుంచి ఇంకొక భుజానికి అతడు దానిని తేలికగా మార్చుకొనవచ్చు. కావాలంటే తన మేని చుట్టూ ఇద్దంబచ్చినంతగా చుట్టుబెట్టుకొనవచ్చు. బాహువులకు పెండి కడియాలున్నాయి. మెడకుగూడ పెండికడియమే ఉంది. దానిపై ఈ క్రింది అక్షరాలు చెక్కబడ్డాయి: 'రోధరువుడ్డు పెడ్రిక్ దానుడు, నిట్లెస్ కుమారుడు కాంకా.'

ఇతని పాదాలకు గూడా గర్జకున్న చెప్పులవంటివే ఉన్నాయి గాని, పిక్కలకు మాత్రం గుడ్డబాండిను బున్నాయి. రెండూ ఒకే రంగుని కావు. ఒకటి యెరుపు, ఇంకొకటి పసుపు, నెలమీద పాడుగాటి టోపీ ఉంది. దానికి చుట్టూ చిరుగంటలున్నాయి. అతడు తన త్రిప్పినపుడెల్లా అవి మోగుతూ ఉంటాయి. ఒక్క నిమిషం నేపైగా కదలకుండా కూర్చునే మనిషి కాదుకనుక, ఆ మోగిన తెంపులేకుండా అలా వినవస్తూనే ఉంటుంది. ఈ వేషధోరణిగాని, ఇతని ముఖంతోని- సగం వెర్రి సగం గడుమూ-వాలకంగాని చూస్తే, ఇతడు ధనికుల ఇండ్లలో వినోదకాలక్షేపం కోసం నియోగించబడుతూ ఉండే విదూషకుల తెగకు చెందిన వాడని వుట్టుతూతోంది. మొలకు ఇతనికి గూడా ఒక పటకా, దానికోక నుంచీ ఉన్నాయిగాని, గర్జకున్న మాదిరి కత్తి, కొమ్ము లేవు. వాటికి బదులుగా, పిధివాట కాల్లో వాడేమాదిరి కొయ్యకత్తి ఒకటుంది.

దుస్తులలో వలెనే ముఖ కవళికల్లో కూడా ఇద్దరికీ లేదా ఉంది. గర్జ ముఖంతో విచారం కనిపిస్తుంది. చూపు లేవుదూ నెలమీదకు వాగిలినట్లుంటాయి. అంతదో నిస్పృహ, ఒక విధమైన విరసత్వం గోచరిస్తూ ఉంటుంది. అయితే, అప్పుడప్పుడతని రక్తసేత్రాల్లో ఒక అగ్ని ములింగం తగుక్కు నుంటూ ఉంటుంది. మందకొడితనంతో నూడిన ఆ విషాదచ్చాకుల మాటున, అస్వతంత్రతాభారం గుర్తిగి ప్రతిఘటన చేయగోరే తిరుగుబాటు ప్రవృత్తికూడా అతని తోపల దాగి యున్నదని వానివలన స్పష్టం. వాంఛా చూపుల్లో అలాంటి దేమీ లేదు. విదూషకజాతికి సహజమైన ఒక విధమైన వెంగిలితనపు చాపల్యం వానిలో ద్యోతక మవుతూ ఉంటుంది. తన పరిస్థితి, తన వేషం తనకు చాలా సంకృప్తిదాయకంగా ఉన్నట్లతని వైఖరుంది. వారు ఉభయాలూ మాట్లాడుకొంటున్నది ఆంగ్లోసాక్షు భాష—

‘వీటి దుంప తెగ, పాడు పండులు! కదిలిరావే?’ అని వినుక్కున్నాడు గర్జ. చెల్లాచెదరై ఉన్న ఆ మందను పోగుచెయ్యడానికి అతడు యొర కతోరంగా కొమ్ము ఊదిగా, అవి ‘విన్నాలే’ అన్నట్లుగా, సమానమాధుర్యం ఉట్టిపడే ఘుర్గురు ధ్వనులతో జవాబిచ్చాయేగాని, తామరగించే దుంపలనిండు విడవాడడానికి గాని, తాము ముఖంగా కయనించుకున్న బురద పరుపులు వదలి రావడానికి గాని, ఏమాత్రం అంగీకరించలేదు. గర్జకు అసహనం యెక్కువై, ‘ఫాంక్స్! ఎక్కడున్నావీ!’ త్వరగా మళ్ళీ నువ్వరా వాటిని!’ అని తన కుక్క నుద్దేశించి అరిచాడు. యజమాని అజ్ఞను బలపరచడానికే అన్నట్లు, ఫాంగ్స్ కంటుకుంటూ అటూంటూ పరుగెత్తింది. యజమాని అదేకం వానికి సరిగా తెలియలేదో, తెలిస్తే వానికి అవ్యధా చెయ్యాలనుకుందో, ఇది అటూ ఇటూ పరుగెత్తడంతో, ఉన్న గోడు ఇంకా చెడి, అవి ముతంతగా చెల్లాచెదరైపోయాయి. ‘వీని కోరలు వీక! చూడది యేమి

చేస్తాందో! ఇంకోకీ దీన్నంటే ఏమంది? వటలకు పనికిరాకుండా నున కుక్కల ముంగళ్య పంజాలు తెగగోస్తున్న ఆ ఫారెస్టురేంజరు సకాలి! వాడు నాకనం కాను! కాంచా, నీవీంకా ఇలా కూర్చుంటే లాభంలేదు—అగుట్ట అవతలివైపు నుండి వచ్చి వాటిని ముళ్ళవెయ్, దబ్బున! అని హెచ్చరించాడు.

కాంచా తీన్నచోటునుంచి కదలకుండానే ఇలా జవాబిచ్చాడు: 'సన్నా? తెమ్మంటావా? ఉండు, నా కాళ్ళతో సంప్రదించదీ! ఆ! అని యేమంటున్నాయంటే, ఈ ఖుషీ కుమలతో నేనాబురద నేలల్లో లిరుగాడటం నా రాచ నిగ్రహానికి, నా రాచనేమినికీ అపచారం చెయ్యడమట! ఇక నేను యెలా వెళ్ళను? కనుక నామాట విని,—ఫాంశ్యును గూడా పెనక్కు పిలిచేసెయ్! ఈ వండులమందను యిక్కడే వదిలేసిపోతే నీకు వచ్చే బాధేమీలేదు. ఈ రాత్రి అవి ఏ సైనికులకో, ఏ దొంగలకో, ఏ ప్రయాణీకులకో చిక్కితే చిక్కవచ్చు గాక! తెలతారేసరికట్లా అని నాకర్మస్థిరంద మారడమేగా జరిగేది! అది నీకేవలమేగా!'

'పండులు నాకర్మస్థుగా మారడమా! అది నాకు ఇష్టమా! కాంచా, నీ అభిప్రాయమేమిటో నాకు తెలియలేదు. వాది కొంచెం మందబుద్ధి. చిక్కు సమస్యలు విడదీయగల కుడుకు కూడా ఇప్పుడు నా ముసమ్ముకు లేదు. ఏదీ కొంచెం విడదీసి చెప్పు' అన్నాడు గర్జ.

'విడదీసి చెప్పడానికేముందీ? గురగురమని రొదచేస్తూ నాలుగు కాళ్ళ మీద వరుగెత్తే ఈ జంతువుల్ని నీవు పిల్చేది ఏ పేరుతో?' అని అడిగాడు కాంచా.

'పీరి దేవయ్య, 'సైన్' అంటూం గదా, 'సైన్'! క్రతి దేవయ్యకు తెలుసునే ఈ సుగతి?'

'ఆ, అలా రా. 'సైన్' అనేది చక్కని అంగ్లో-సాగ్స్ మాటకదా. మరి యీ జంతువును కాల్చి, చర్మమాడ్చి, రాజదోహిలగా తలక్రిందుగా వేలాడగట్టవచ్చుడు పిలిచేదేమని?'

'పోయ్' అని సమాధానమిచ్చారు గర్జ.

'ఆ! క్రతి దేవయ్యకు ఆ సుగతికూడా తెలియడం సంతోషవాయి కను! కాని, 'పోయ్' అనేది నాకర్మస్థ-ఫ్రెంజిమాట. కనుక ఏమయినట్టు? ఈ జంతువు బ్రిటికియండి సాగ్స్ భానిన కాపుడలలో ఉన్నంత కాం-సాగ్స్ పేరుతోనే దీనికి చలామణి. కాని, కోటలో దొరల నిండుకు

నిద్రంచేయబడినప్పుడు మాత్రం 'పోక్కు' అనే శార్మన్ చేరుతో పింఛబడుతోంది. ఏమంటావ్, నిజమా కాదా? అని అడిగాడు వాంబా.

'నీ హాస్యపు బుర్రకిది ఏవిధంగా తట్టినప్పటికీ, ఈ మాటలూ ఎంతైనా నిజమంది' అన్నాడు గర్ల.

వాంబా అదే గొంతుతో ఇంకా ఇలా అన్నాడు: 'కానలిస్తే ఇంకా చెత్తతా విను. నివంటి బానిసల పోషకాలూ ఉన్నంతకాలం ఎదురు చేయ 'అన్న'. తన్ను అపవ్యయంతో ఆరగించబోయే నోళ్ళ దగ్గరికి తయారై వెళ్ళినప్పుడు 'బీఫ్', అలాగే 'కాఫ్' (దూడ) 'బీర్' అవుతోంది. 'షేప్' (గొర్రె) 'మట్టన్' అవుతోంది. 'డీర్' (రేడి) 'పనిజన్' అవుతోంది. 'ఫ్లోర్' (కోడి) 'పుల్లెట్' అవుతోంది. పెంపకంతో ఉన్నప్పుడు ప్రతిదీ 'సాగ్జన్'. ఆరగింపుకు వచ్చినప్పుడు 'శార్మన్'!

గర్ల విచారమన్నదై ఇలా అన్నాడు: 'మనసుకు చాలా చింతకలిగించే నిజాలు పలికావు వాంబా! నిజమే, పీల్చడానికి ఈ గాలి తప్ప మనకు మిగిలిందేముంది? అదైతా మనచేత పట్టిచాకీ చేయించడంకోసం తప్పనిసరిగా మిగిల్చిందే! బాగా కండగలిగి పోతరించిన పులిదీ చాళ్ళ కంచాల్లోకి కావాలి. మంచి అందచందాలతో మూయలు గులికే పులిదీ చాళ్ళ ప్రక్కల్లోకి కావాలి. మేటియైన పోటునుగటిమి గల ప్రతివాడూ చాళ్ళకోసం పరదేశాలలో తన యెనుకలు పొర్లాడేట్లు చేయాలి. ఇచట ఆనదలుగా బ్రతుకుతున్న సాగ్జనులను కాపాడగల చేప, కోరిక ఉన్నవారవ్వరూ మిగిలందరేను. మన పెద్దీకదొరను దైవం నాలుగు కోలాలపాటు చల్లగా చూడాలి, — ఆయన ఒక్కడు మాత్రం మొగాడనుపించుకొని కొంత వెలిలి పూడ్చగలుగుతున్నాడు. కాని, రజనాల్లు ఫ్రాంట్-డి-బాఫ్ ఈ వైపులకు రేపు తానే బయలుదేరి వస్తున్నాడు కోపో! పెద్దీక్ ఎలాంటి చిక్కల్లో ఉన్నా, ఆతని కల్ల ఫ్రాంట్-డి-బాఫ్ కేమీ లాభించదు. ఆఁ, భేష్! — 'గర్ ఈ సమయంలో తన కంఠం హెచ్చు చేశాడు. 'అలాగే! అలాగే తోలుకురా వాటిని, ఫాంగ్స్! మొత్తానికి అన్నిటిని సుళ్ళేకావ్! అలా వుండాలి!'

వాంబా వెంటనే ఇలా అందుకున్నాడు — 'ఇదుగో గర్, నీవు నన్ను వట్టి వెంగిలి క్రింద జనుకట్టేకావని నాకు తెలుసు. లేకపోతే, నా నోట్లో నీ నిలా తల దూర్చడాని కింత సాహసించి ఉండవ్. ఒక బానిసపాటివాడైన నీవు, శార్మన్లకు వ్యతిరేకంగా, విద్రోహకరంగా మాట్లాడావని ఒక్కమాట, రజనాల్లు ఫ్రాంట్-డి-బాఫ్ కు గాని, ఫిలిప్ డీ మాల్వాయిసిస్ కు గాని, నేను చెప్పి కేశావంతే చాలు, — ఎలాంటి పెద్దల నిట్లా తూతానే

వారందరికీ నాడలుపుట్టేటట్లు, రేపు ఈ చెట్లల్లో దేనికో ఒకదానికి నీవు ప్రేమాడుతూ ఉండేమాట నిశ్చయం!’

‘ఏదీకావులే!’ అన్నాడు గర్త. ‘నన్నిలా మాట్లాడేటట్లు చేసింది నీవు! నాకు ద్రోహంచెయ్యవ్, నాకు తెలుసు.’

‘నీకు ద్రోహం చెయ్యడమా! అచ్చే అది తెలివిగలవాడు చేపేపని. నానటి పెంగలికి అలాంటివి చేసి బాగుపడడం తెలియదు. సరేగాని,—అదిగో! ఎవరో ఇలా నన్నున్నట్లున్నదేమిటి?’ అన్నాడు బాంబా. పెక్కు గుర్రాల డెక్కల చప్పుళ్ళు దూరం నుంచి వినవస్తున్నాయి.

‘ఎవరైతే మనకేమిలే’—అని సమాధానమిచ్చాడు గర్త. పండులమంద అంతా ఇప్పుడతని మందరికీ చేరింది. ఘాంగ్సు తోడ్పాటుతో అతడు వాటిని మొదట్లో వర్ణించిన వృక్షపంక్తులమధ్య గల దారివెంట తోలుకుంటూ బయలుదేరాడు.

‘అలాకాదు, నేనాగుగ్రామపై వచ్చేవారవో చూచితిరాలి.’ అన్నాడు బాంబా. బహుశా ఏకీన్నరలోకం నుంచో నాళ్ళు మనకేదైనా కబుర తెస్తున్నారేమో!’

‘ఓరి నీ నోటికి గాళ్ళుకాను! ఇంకా నవ్వులాటలేనా? అదిగో చూచావా, దూరం నుంచి ఉరుములు మెరుపులతో తుపానుగాలి ఎలా ముసురుకుంటూ వస్తోందో! అబ్బ! ఇదిగో, యెలాటి చినుకులు మీదపడుతున్నాయో చూడు. నేను పుట్టి బుద్ధి యెరిగినతర్వాత, యంత పెద్దదినకు యెక్కుడూ చూశ్చేదు. అదిగో, ఆ వోకుచెట్టు అప్పుడే ఎలా రోదనం సాగించాయో చూడు. కావాలనుకుంటే విచకిగా కూడా మెలగడం నీకు చేతోచ్చు—నా మాట విని, పద, తుపాను మున్నరం కాక ముందే యింటికి చేరుకుందాం. ఇవాళ రాత్రి చాలా భయంకరంగా ఉండేటట్లుంది.’

ఈ హెచ్చరిక బాంబాకు బాగా నాటివట్టే కనిపించింది. గర్తతో పాటు తాను నడువసాగాడు. గర్త తన దుడ్డుకర్ర చేతబుచ్చుకొని, తొందర తొందరగా, ఘాంగ్సు సాహాయ్యంతో, క్రమశిక్షణ యొగని ఆ పండుల నుండను తోలుకుంటూ ముందుకు సాగిపోబోచ్చాడు.

అధ్యాయం ౨

గుర్రపురారుల పరధ్వని సమీపిస్తున్న కొద్దీ, వారెవ్వరూ తెలుసుకోవాలన్న కుతూహలం మిక్కిలితమై, నానా చీటికిచీటికి ఏవో ఒక సాకుతో వెనుక బడటం మొదలుపెట్టాడు. గర్త ఒక ప్రక్క మధ్యనుభ్య చివాట్లు పెట్టతూ పడపడమని మొచ్చురిస్తున్నా. చాల్మీ ప్రక్క పొదలూ ఏవో పండ్లగుత్తులు కోసే నెపంతో కొంత నేపూ, తమ కనులైన ఏ పల్లెటూరిభామవైటో నిలిచి నిలిచి ఓరమాపులు చూస్తూ కొంత నేపూ, ఇలా అతడు తడవుచేస్తూ ఉన్నంతలోనే, ఆ ఆశ్చర్యసమదాయం విచ్చి వీరిని కలుసుకుంది.

వారు మొత్తం పడిమంది. ముందు ప్రయాణికున్న యిద్దరూ ముఖ్యులు గానూ, తక్కినవారు వారి ఆనుబంధులుగానూ కనుపించారు. ఆ యిద్దరిలో ఒకడు, ఏవో కేద్ర మతాధికారి అనియించాలి. సిస్టరి యన్ తెగను చెందిన క్రైస్తవ సన్యాసుల దుస్తులు ధరించాడు. కానీ, సంప్రదాయానికి విరుద్ధమైన నాలుకతనం వాటిలో ఉట్టిపడుతోంది. మనిషి కొంచెం నూలకొయ్యడంతో పాటు దంగానే వున్నాడు. తలపైన ఆచ్ఛాదనతో, మేనిచుట్టూ నిండుగా తీరాడు తున్న ఆ అంగీ ముతతల్లో ఒక విధమైన నిలాసం ఉందని చెప్పక తప్పదు. అతని ఆలవాట్లు మాత్రం విహితభోగ అను సరిసిచేవిగా కనిపిస్తూ ఉన్నా. అతని వదనంలో వైరాగ్య అక్షణాలెక్కడా కనిపించడంలేదు. ఆకార శేఖ అన్నీ మంచివే. కానీ, కండ్లలో తళుక్కుమనే ఆ చిలిపితనాన్ని బట్టి చూస్తే, అతడు, బాగ్రత్త విడనాడకుండా ఇంప్రూభోగా అనుభవించే రికమని పుట్టే తెలిసిపోతుంది. కులాసాగా పదిమందితో కలిసిమెలిసి కొంతక్షణం చేసే అక్షాంగల ముఖమే యైవా, ఎప్పుడు కొనలిస్తే అప్పుడు ఒకవిధమైన గల్భీరముద్ర తాల్చగల నేర్పు అతని హోగా అతనికి ఆలవించింది. మితసంప్రదాయానికి విరుద్ధంగా, తొలిచి నొక్కాకు. సాగను ఉట్టిపడే మంచి ఖరీదైన ఉన్ని చేతులు ఉన్నాయి. పైన తొడిగిన అంగీకీ, మెడను, మిలమిలమెరసే ఒక బంగారపుగుండీ ఉంది. ఒక్కయటలో చెప్పాలంటే, ఆ సన్యాసి దుస్తులనే ఒకవిధమైన పోకిలా దుస్తులుగా అతడు మార్చివేసుకున్నాడని చెప్పవచ్చు.

అతడెక్కిన దొక కంచరగాడిద, మంచి నగిషీరని చేసిన తీను. వెండి మువ్వలుగల కళ్ళేం. అతడా తీనుపై కూర్చుంటే, చేతకాని యితర సన్యా

నులు కూర్చున్నట్లు పెక్కిరించినట్లుగా లేదు. సుశక్తితుడైన అశ్వికనికుంజే అక్షులం అతనితో ప్రకటనాతోంది. ఆ కచరగాడివ ఎంత ఆచరగా అలంకరించబడినా, ఎంత పొందికగా పరుగెత్తించబడుతున్నా, అతని దర్శనానికి తగినదిగా తోచలేదుగాని, కేవలం ఇలాంటి ఊతప్రకారాలకు మాత్రమే అతడు దానిని ఉపయోగించేటట్లు కనుపించింది. ఇతర సందర్భాల్లో అతడు స్వారీ చెయ్యడాని కుపయోగించే చక్కని స్పృష్ట నిర్మాణాన్ని ఆకాశపరివారంలో ఒకడు వెంట తీసుకొనివస్తున్నాడు. నాక పు నేతవగజా జీతజే ఒక బురఖా ఆ ఆశ్వరాజు మేన కప్పగడి ఉంది. నీలకలు మొదలైన సత్సంబంధమైన చిన్నెలతో, చక్కని అల్లికపను లేవో ఆ నడకగూని చల్లబడితూన్నాయి. సురొక అమాయాయి వెంట తీసుకొనివచ్చే కంచరగాడిదత్త, ఆ మలాధిగం తాలూకు చూచునుంది. వీరి వెనుక, మరి యిద్దరు సన్యాసులు కంచరగాడిదల్లెక్కి తమలో తామేదో ముచ్చటాడుకుంటూ, ఎప్పుడంటూ వస్తున్నారు.

ఆగ్రభాగాన మలాధిగారిప్రక్కగా ప్రయాణిస్తున్న యాత్రకు, సన్నగా, పొడుగ్గా, కండలుతీసిన శరీరంతో బలిష్ఠంగా ఉన్నాడు. వయస్సు నలుబడేండ్లు దాటి ఉంచవచ్చు. సంతకాధ్యాపవశంచేత, అతని శరీరంలో, కండలూ, ఎముకలూ, నరాలూ తప్ప ఇంకేమీ విగిరిట్లు లేదు. ఎన్నో ధర్మామొక్కితూ తన, ఎంతో ఎన్నిటిలో ఎదుర్కొన్నానికి సిద్ధంగా ఉన్నట్లున్నదా విగ్రహం. తలపై ఎత్తని తుచ్చుటోపి వుంది. అరిచిటున్నవారికి, భీతి కాకపోయినా విధమైన వెరపు కలిగించే ముఖావళిక అతనిది. ఉన్నమండలపు పెండలకు సర్వతరం క్రోగినందువలన జీవోలు, అమూల్యకారణాలు కారు నలుపు తిరిగి. తీవ్రమైన ఉద్రేకపు తుపాను ఒకప్పుడు చెలరేగి అణగారి పోయినట్లు ఆ ముఖవిశ్వాసంతో జ్యోతికమవుతున్నా, చిక్కనైన నల్లని మీస కట్టుతో గూడిన ఆ పెదవి, ఇప్పుటికీ, ఏ కించిత్తు ఉద్రేకం వచ్చినా వణికిపోవడం చూస్తే, మరల నింకొక తుపాను ఏక్షణంలోనైనా అమాంతం విరుచుకొని పడడానికి అధ్యంతరం లేదనిపిస్తుంది. ఘరికలనుబోలిన అల్లని కండ్లు, చూపు చూపుగా ఒక పెద్ద చరిత్రను, — యెన్నెక్కో ప్రమాదాల నెర్రొని, యెన్నెన్నో కష్టసరంపల సతీక్రమించిన విప్రులగాధను చాటుతున్నట్లుగా ఉన్నాయి. ఎట్టి ప్రతిఘటన యెదురైనా, తన సంకల్పబలంచేత, తన ప్రతాప స్ఫూర్తిచేత, తూలించివేయటం అతనికొక వినోదమన్నట్లుగా అవి మెరుస్తున్నాయి. నడుటిపై ఒక పెద్ద మచ్చ, అతని వదనరేఖాకాతీన్యానికి మరింత కాతీన్యం ఆపాదిస్తోంది. ఆ నుదటిదబ్బ తగిలినప్పుడే ఒక కంటికి గూడా చిన్న దబ్బ తగిలినందువల్ల, దృష్టికి తోపమేమీ కాలేదుగాని, ఆ కంటిచూపుకు ఒకవిధమైన కుడిలత్వం యేర్పడింది.

మతాధికారి కరించిన అంగీని బోలెడంత గూఢ ధరించాడు కాని, దాని సింహారవరం మోత్రం అతడు మోయూఁడై నిష్క్రమ సన్యాసుల తేగవ చెందినవాడు అని నమ్మి నుండిపోయి అంగీ నడిచుబుద్ధి, తెల్లని నుద్దతో, ఒక నిలువగుడ్డు వేయబడి ఉంది. అంగీచాటునుంచి, బోహపు ఉంగరాల కవచ మొకటి కనిపిస్తోంది. చేతులనూ కాళ్ళనూడ అదే కవచం. నడుమున పటుకాకు, ఇరువైపులా వాడిగల ఒక కలూరి ఉంది. అంతకు మించి యితర యాధారముల అతనిపద్ధ కనిపించలేదు.

ప్రయాణాల తపయోగించే ఒక బలిష్ఠమైన అద్దెగురింపై అతడు పయనిస్తున్నాడు. యుద్ధసమయంలో అతడెక్కో స్వార్థిగుర్రానికి విక్రాంతి నివ్వడంకోసం అతడి అద్దెగుర్ర మెక్కినాడు. యుద్ధానంతరం ఏ తీరాన కలిగినా ఎక్కిదానికి నిదంగా, అ బద్ధాగిళ్ళాన్ని అరని బంటును వెంట తీసుకొని వస్తున్నాడు. అత్యగాఢం మూపున, జీమ బొకవైపున గండ్రగొడ్డలి తగిలించబడిఉంది. రెండవ వైపున అతని శిరస్థానంబోహటు, ఒక నువీర మైన ఖడ్గం కేలాడుతోంది. మరొక బంటు, అతని యాత్రనూ, త్రికోణాకారపు దాళనూ మోసుకొని వస్తున్నాడు. ఈ టె కొనను ఒక చిన్న బావుటాపై నిలువగనర్చు మిలమిల లాడుతోంది.

ఈ యుద్ధరు బట్ట వెనకానికి యుద్ధరు నాంకలున్నారని వారి నల్లని ముఖాలూ, తెల్లని తకనాగలూ, ఆ చిమ్ముల బొంబూలుమాస్తే, వారు తూర్పుదిశలో నుండి తెచ్చిన అరివ్వి బానిసలుగా కనుపించారు. వారికినైన గుర్రాలు కూడ అరవ్వి గుర్రాలే. అవి చాల సన్నగా, చురుకైన వున్నాయి. కాని, ఆ రోజుల్లో, బోహమయమైన కవచాలతోనూ అమోఘ పరికరాలతోనూ బోరాడే అగ్ని కులకొరకు సామాన్యంగా యెమ్మకోబడే గుర్రాలు వేరు. అవి నుంచి ఎమక పుష్టి కలిగి, ఎంత బరువునైనా అవలీలగా మోస్తూ పరుగెత్తగల భారీగుర్రాలు. ప్రత్యేకంగా స్థాండత్సననూ, వ్యూహాంతరాలూ ఆ బాలి తయారవుతూవుండేది. వాటితో పోల్చితూస్తే, వాటివల్లన ఈ అరవ్విగుర్రాలు వస్తువుప్రక్క పడటానా కనుపించేమాట నిశ్చయం.

ఈ ప్రయాణీకుల వింతలక్షణం కాంబాకే కాదు, గర్జకు కూడ మనస్సులో కుతూహలం రేపింది. ఆ మతాధికారి జోర్యాలకు మతాధిపతియైన ప్రయర్ విమర్ అని అతడు గుర్తించాడు. వేటలన్నా, విందులన్నా, సన్యాసాశ్రమవిధిధములైన ఇంకా మరెన్నో విచిత్రభోగాలన్నా ఈ ప్రయర్ విమర్ కు చాల ప్రీతి అని, ఆ చుట్టుపట్ల చాలా మేల్కనరకూ అందరికీ తెలుసు. అయినప్పటికీ, ఒకవిధమైన ప్రీతివల్లే అతడా పొంతం నిలబెట్టుకుంటూ వస్తున్నాడు. కాల ఉల్లాసంగా, ధారాళంగా నలుగురితోనూ మాట్లాడే స్వభావం కావడంచేతనూ, సామాన్యత తప్పలకన్నిటికీ వివాచనం, తన అధికారత్యాగ,

అర్పించినదే తడవుగా ప్రసాదించే నైజం కావడంచేతనూ, ఆ చుట్టూపట్ల గార్లుగా సామంత బంటులవారికి తడవంటే ఒకవిధమైన అభిమానం యేర్పడింది. ముఖ్యంగా శ్రీ జగన్ని ఉల్లాసపరిచే శేషులు తెలిసినవాడు కావడంచేత, వారికి తడవంటే మరి అభిమానం. క్రీడానినోదాల్లో పాల్గొంటూ, ఉత్తమవారి జేగలనూ, బాగిలాలనూ పెంచుతూ, యువబృందాన్ని ఆకర్షిస్తుంటూపో. వయస్సుమల్లినవాడతో ఇంకొకరకంగా ప్రవర్తిస్తూ వారి మన్నన అందుతూ ఉంటాడు. తనకు తెలిసింది తక్కువైనా, చాల తెలిసినట్లు ఆ తెలియనివారిముందు తన విద్యాప్రదర్శనం చెయ్యడంలో దిట్ట. వైతరగితులవారి ప్రవర్తననువిశ్మయపరిచేటంతగా విమర్శించే స్వభావంగల సాహస్యజనం కూడా, అతని తప్పులను అంతగా పాటించరు. దీనికి కారణం అతని వాత్సల్యం. వాత్సల్యం పాపపరిహారకమని శాస్త్రాల్లో ఒక అంశం. ఇప్పటికీ, ఇతనిపట్ల అది ఇంకొక అంశం సార్థకమయింది. మతానికేవచ్చే ఆరాయం తన సొంతభోగాలకు విరివిగా కిర్రు పెట్టకొడంతో పాటు, చుట్టూపట్ల కన్నదళలో ఉన్నవారికొరకు గూడ తరుచుగా వ్యయపరుస్తుంటాడు. అందుచే, ప్రయర్ విమర్శ నేటలూ పించులూ మరగి మతం బయట సంచారం చేస్తుండనివ్వండి, లేక, రాత్రింతా ఏసంతోషంలోనో గడపి తెలతెలవారుతుండగా మతానికి చేరుకుంటూ ఉండనివ్వండి, సామాన్యజనం బుజాలెగరవేసి నవ్వుకుంటూవు తప్పు, అంతంటే ఏమీ పట్టించుకోరు.

వాండా గర్జు లిడువుమా ఈ ప్రయర్ విమర్శకు అభివాదం చెయ్యగా, అతడు వారిని తనహోదాకు తగినట్లుగా దీవిస్తూ, 'ఈరాత్రి మేము నిలవడానికి దగ్గర వచ్చినా మంచితావున్నదా' అని అడిగాడు. ప్రక్కన సగం సశ్యాసివేదంలో ఉన్న యోధుని విచిత్రమపాపాన్ని వింతగా తడవదృష్టితో చూస్తున్న కారణంచేత, ఈ ప్రశ్న వారికి వినిపించలేదు. ప్రయర్ తన గొంతు చెప్పుచేసి మళ్ళీ అడిగాడు—'ఈ ప్రాంతంలో, చర్చిమాగకు దాసపరమాణువులైన సశ్యానులకు వారిపరివారంతోసహా భక్తితో ఈ రాత్రికి ఆతిథ్యమిచ్చి వసతిమాపగల సత్పురుషులెవరైనా ఉన్నారా' అని.

'అహ! చర్చిమాగ దాసపరమాణువులు! ఈ పరమాణువులే ఇలాఉంటే, ఇక ఆమె ముఖ్యదాసగణం ఎలా ఉంటుందోకదా!' అని వాండా, దిగ్గరగానే తనతోతానవ్వకొని, ప్రియర్ అడిగిన ప్రశ్నకు ఇలా జవాబిచ్చాడు:

'స్వాములకు ముఖప్రదమైన భోజన భాజనాదలు కావాలనుకుంటే, రెండు మూడు క్రోసుల దూరంలో బ్రంహ్మవర్షమతం ఉంది, అక్కడకు పోవచ్చు. అలాకాక, చేసినపాపాలకు పశ్చాత్తాపపడుతూ ఈ రాత్రి గడపాలనుకుంటే, అదిగో ఆవర్తికబీడుదాటి కొంచెం సవలకుపోతే అక్కడ ఒకచిన్న ఆశ్రమంలో ఒక సాధువున్నాడు. స్వాములకు తలదాచుకునేందుకు చోటిస్తాడు. భక్తితో దైవప్రార్థనచేసి, ఆ సత్ఫలితం తమకుగూడా పంచిపెడతాడు.'

ప్రయత్నం ఈ రెండు మానవలకు అసంగీకారమే తెచ్చుకూ తలపంకించాడు. 'అబ్బాయీ, మా సంబంధం నీకు తెలియదల్లేకండి, మా చర్చి మాటలూ మానో మేమే అతిథ్యా నిచ్చివున్నామనే ఆశారంటేను. మావంటి భగవద్వింశదులను నేవించడంవల్లా భగవంతుని నేవించే అవకాశం సామాన్య గృహకులకు కల్పించడంకోసం వారి ఆతిథ్యం స్వీకరిస్తూ ఉంటాం. ఈ ప్రయత్నం తెలియకపోతే, నీ టూప్ గజ్జలమ్రాతలో నీ మెదడు సరిగా పనిచేయడం లేదనాలి.'

'నిజమే స్వామీ, తను కంచర గాడిదవలెనే గజ్జల ధరించిన నేమా ఒక గాడిదనే! కాని, దాతృత్వం మొట్టమొదట స్వగృహంలో సాగిరంభం కావా లనిగదా తమవంటి పెద్దలు సెలవిస్తారు? చర్చియత వాసస్థలం విషయంలో మాదా అదే ఎందుకు వర్తించకూడదూ అని నా మనవి' అన్నాడు వాంబా.

'ఏమిటి దుర్మనయం! ఇక చాల కట్టిపెట్టు!' అని ఉగ్రుడై ఒక్క ఉరుము ఉరిమాడు ప్రక్కనున్న యోధుడు. 'నీకు తెలిస్తే అతని ఇంటికి ఎలా వెళ్ళాలో మాకు చారిచెప్ప. ఏమిటా స్వతంత్రధూస్వామి కేళి, ప్రయత్న విమర్శ?'

'సెడ్రిక్, అందరూ అతన్ని 'సెడ్రిక్ డి సార్జన్' అంటారు. ఇక అబ్బాయీ, అతని యల్లింకా ఎంతమానో? చూడం తెలుసునా? తెలిస్తే చెప్ప' అని అడిగాడు ప్రయత్న.

ఇంతసేపూ మానంగా ఉన్న గర్, ఇప్పుడందుకొని, 'ఆ దారి తెలుసు కోడం చాలాకష్టం. అయినా, సెడ్రిక్ కుటుంబంలో అంతా పెదవలిడనే పడకుంటారు' అన్నాడు.

'వమ్, అదంతా నీ కనవసరం, మావంటి అతిథులూనే, పడుకున్నా లేచి మా ఆవసరాలన్నీ చూడాలి. ఆతిథ్యం యాచించేవాళ్లంకాదు మేము, కాసింది పుచ్చుకుంటాం' అన్నాడు యోధుడు.

'అయితే, అలాకాసింది ఆతిథ్యం గ్రహించే మీకు నా యజమాని ఇంటికి చారి చూపించవచ్చునో లేదో నాకు తెలియదు' అన్నాడు గర్.

'తొత్తుకెథనా! నాతో నాడిస్తావ్!' అని ఆ యోధుడు తన గుర్రాన్ని ముందు కురికించి కమ్మి వైకెత్తాడు. గర్తు కొరకొరా చూచి తనక త్రిప్పిడిమీద చేయివేసాడు. ఇంతలో ప్రయత్న విమర్శ తన కంచర గాడిదని వారిరువురి మధ్యకు తోలి, 'కనుంచు సోదరా, ఇది చురుక్కులపై నీ ప్రకాశం ప్రకటించిన పాత స్త్రీనా ఆమెకున్నా వేమిటి?' అని వారిస్తూ, వాంబావెళ్ళు తిరిగి, ఒక పెండి నాడెంకుడ చేతబెట్టుకూ, 'అబ్బాయీ నీవు మంచివాడవు, చెప్పా వెంటనే, సెడ్రిక్ ఇంటికి ఎలా వెళ్ళాలో నీకు తెలియకుండా ఉండదు. మావంటి

పవిత్రాత్ముడు కాని బాట పాదులకైనా ఇలాంటి సంవర్షంలో శ్రోవమాపడం నీ విధి' అని హెచ్చరించాడు.

'హూమి, నిజంగా చెబుతున్నాను. ఆ తురుష్కుని తలకాయ మాన్పాంటే నాకు విపరీతమైన భయం కలుగింది. ఇంటికి శ్రోవ మరిచి పోయాను. ఈ రాత్రికి నేనెలా చేతుకుంటానో లేదో! అన్నాడు వాంబా.

'చవ్, అలాకాదు. నీవు చెప్పాలమకుంటే చెప్పగలవ్. ఈయనెవరో తెలుసుకాకే పాలస్తీనాలో మన క్రైస్తు భగవానుని పవిత్ర సమాధిని తురుష్కుల పరిశ్రమలనుండి తప్పించడానికి ఘోరముద్దాహరణ చేసిన వీరాధివీరుడు. ఔ.పూర్ మతవ్యవస్థను చెరిగిన కూరగ్రాహి. నీ విదివరకే వినియోగపడవచ్చు. తీతధర్మం, సన్యాసధర్మం, ఈ రెండూ ఈయనలో పెనవేసుకొన్నాయి' అన్నాడు ప్రియర్.

'సన్యాసధర్మం కూడా ఈయనలో ఉంటే, రోడ్డుమీద తారసిల్లిన ఆపరిచితుల యెడ తాను ఇంత పూర్తిగా బేసబబుగా ప్రవర్తించగూడదు' అన్నాడు వాంబా.

'నీ ఆవిషయపు మాన్యం మన్నిస్తాను. కాని, ఒక షరతు. సెడ్రిక్ ఇంటికి దారి చూపించు' అన్నాడు ప్రియర్.

ప్రియర్ దీక్షం, అయితే వినిపి. ఈ దారినే వివరంగా తిన్నగా పోతే, ఒకచోట, భూమిపైకి ఒక మూరెత్తకొనించేట్టుగా ఒక నిలువ దిగేసివుంటుంది. అక్కడ మార్గం వాలుగుగా చీలి కనిపిస్తుంది. తాము నిలువకు ఎడమవైపున వున్న దారినే సరాసరి వెళ్ళండి. ఈ పాదపద్మ వైబడకముందే గమ్యస్థానం చేరుకుంటారు.'

ప్రియర్ ఆతనికి కృతజ్ఞత తెలిపి ముందుకు పోగాడు. తక్కినవారు కూడా తమతమ గుర్రాలను ముందు కురికించారు. వాటి గిట్టలచప్పుడు దూరాన నిశ్శబ్దంలో లీనమైపోయేవరకూ వేచియుండి, గర్భతనమిత్రునితో ఇలా అన్నాడు: 'వాంబా, నిజంగా నీ సలహానే ఈ స్వామిలవార్లు పాటించి ప్రయాణిస్తే, శోభనవుద్దు ఈ రాత్రికి చేరుకోరు.'

'అద్భుతమవుతున్నది వెళ్ళేట్లు చేయకొరవచ్చు. అదే వాళ్ళకు తగినచోటు. లేదీ పడుకున్న చోటును మాన్దూ మాన్దూ కళ్ళకు చూపిస్తానేమిటి లేకపోతే?'

'మంచిపని చేశావు వాంబా, చాలా మంచిపని చేశావు. వెనోవా ముందరి ఈ విషయం కంటపడడం మంచినికాదు. సెడ్రిక్ ఈ మిలిటరీ సన్యాసితో తగవులాడడం అంతకన్నా మంచికాదు. కాని, ఉభయాలూ కలిస్తే

మాత్రం, తగవు వచ్చితేమోట నిశ్చయం. సరే, మన కెందుడు, మన కేం చూట్టాడోద్దు. మన కనష్టా వివరం, చూద్ద. — అంతే! అమ్మగారు.

వీరి నిచటవదలి, ఆ శుభ్రపు రాకులకు మనం అనుభూతులు గీర్వాణాలను విడిచి చాలాదూరంపోయిన తర్వాత, ప్రయర్ విమర్శలో పెళ్ళాళ్ళ ఇలా అన్నాడు: 'ఈ బానిసల కెంత పాగలు పాడింది! చాలా బాధించేట్టు వాళ్ళే, ఎందుకు నన్ను అడ్డగించారు?'

'ఎందుకంటే, ఈ ఇద్దరూ ఒకటే వటి హాస్యకారులు. ఒక్కనాటి మూలలు లెక్క చేయదగినదికావు. ఇక రెండోవాడ', మన హాస్యస్థులు బహిరంగంగా ద్వేషిస్తున్న వాగ్దేవాలిక చెప్పినాను. వాగ్దేవాలిక చాల తీవ్రప్రకృతి. తిమ్మ ఒడించిన వార్యులయేద కని తీర్పుకోవాక ఈ వాటివాడు కొందరికొయ్యెంత ఉప్పొప్పుతూ ఉంటాలో చాలాసార్లు పేరు చెప్పానదివరకు.'

'అయితేనేం? ఒక్క జెబ్బుతో చింతబడింది దారికి తెచ్చివుంటే చాలా. ఇలాంటి వాళ్ళను చాలామందిని చూచానదివరకు. తురుష్కులంటే తీవ్ర ప్రకృతులా పిళ్ళకి అయినా, వీరి విషయంలో మీరు కాస్తా తగ్గగా వుండాలి. మీరెంతో సందిచ్చినా మీమీది విషప్రయోగమో, శుద్ధ ప్రయోగమో చేయవచ్చు.'

'నిజమే. కాని, పాలసీవా పరిపేతులు పేరు, ఇంకా ము పరిపేతులు పేరు, అదీగాక, వీడిమీద నిపు చేయి చేసుకొంటే విషయ్యుడికి పెట్టే ఇంటికి దారి మనం వాడినవల రాబట్టలేకపోవడం అలా ఉండగా, మన మేరగా అడ్డుడం చేయటన్నప్పటికీ, అడ్డుడ సహా పెట్టేవా ఇంకామూలంగా కలహ మయ్యేమోట నిశ్చయం. నీ కిదివరకే చెప్పాను, — ధోవతైన యీ స్వతంత్ర భూస్వామి పెట్టక, చాల అభిమాని, తీవ్రప్రకృతి కలవాడు. కోపం చూక్కుమీద వుంటుంది. శర్మక సామంతులంటే లెక్కచెయ్యకు. తన పొరుగున వున్న ఉద్దంతులను రెజిస్టర్ ఫ్యాంట్ బాఫ్, ఫిలిప్ మాల్యాయిసిన్ లనుపైకిం ధక్కరిస్తాడు. వాగ్దేవ అధికారి స్వత్వాల కొసం కడుతో పెనగులాడే మనసి. పాత్రతూ తాను పారివార్లు వంశంవాడినని గర్వంగా చెప్పుకుంటాడు. అందుకనే అతనికి వ్రాంతుతో 'సెక్రెట్ డి పార్ట్' అనే పేరు వచ్చింది.'

'ప్రయర్ విమర్శ, అయితే ఒక్కమాట. సౌందర్య పరిశోధనతో మీరు చాలా అంతేరినవారు. ప్రేమతత్వనిర్ణయంలో మీది అందజేసినచేయి. ఈ రోజునా ఏపాటి సౌందర్యలాలో చూడాలి. వట్టి తిమిగులాటుదారుగా మీరు ఉండిన ఈ మె కండ్రి అనుగ్రహం నేను సంపాదించుకోవాలికి, అహంకారం చంపుకోని

ఎంతో సహనం వహించవలసివచ్చేటట్లుంది. 'రెవోనా నే ననుకొన్నంత సౌందర్యవతి కాకపోతే, ఈ శ్రమపడవం బావల్లకొడు, ఇప్పుడే చెపుతున్నాను.'

'రెవోనా నుందరికి సెడ్రెక్ తండ్రి కాదు. దూరపుబంధువు. ఆమె అతనికంటే గొప్పయింటిపిల్ల. సెడ్రెక్ ఆమెకు గార్డియనుగా వ్యవహరిస్తున్నాడు. రెవోనాను తనసొంతబట్టే అయినట్లు చూచుకొంటున్నాడు ఇక ఆమె సౌందర్యం సంగతా? నీనే చూస్తావుకదా? నిర్మల రోచిస్సులు తొడికిసలాడించుకునే ఆ శరీర లావణ్యం, ఆ తేరనిలపు కన్నువోయి చూడాలంటుంది పెల్లుబిక్క. రాచరితో గూడిన అమృదుమధుర భావస్థిగత—బాటి నొక్కసారి నీవు చూస్తే చాలు,— నీ స్పృహపరమమే అలాంటిది. వినిలకుతలలందరూ యెగిరి చక్కపోవలసిందే! తగియడం నన్నీ పేరుతో పిలువవద్దు.'

'వరీక్షతో ఆమె సౌందర్యం తేలిపోయేటట్లుయితే, జ్ఞాపకం ఉందికదా మనం నేనుకున్న పంపెం? అన్నాడు పెంప్టర్ బ్రయన్.'

'ఓ! జ్ఞాపకం లేకేం? నేనోడిపోతే నీకు నా కువర కంఠాభరణం. నీవు ఓడిపోతే పదిపీసాల కియూబా సారాయం వాడు. పంపెం కొట్టేశానులే, సందేహంలేదు; చూ మతంలాని నేలమారిగల్లో ఆ పీసాలిక భద్రపరచబడ్డట్లే లేక్క!'

'గెనెపోటముల నిర్ణయాధికారం వాడేననకదా అనకున్నాం. ఎంతటి ~~అవినీతి~~ అవినీతిని పాలస్తీ కాలో నే నెప్పుడూ చూచియుండలేదనేది నా మంతట నేనే ఒప్పుకోవాలి, తెలుసుకున్నామీ కంఠాభరణం మును దక్కేయట ఇక అబద్ధంలేండి. రేపు ఆస్పీ హాటిల్లో అది నా కంఠసీమను అలంకరించి తీరు తుంది.'

'గలిస్తే అలాగే తీసుకోవచ్చు గని, నీవు మునుకు న్యాయంగా వ్యవహరించాలినుమా! ఏరుడవూ, తోటి చచ్చి సంప్రదాయానికి చెందిన వాడవు గనుక, నీ మాటలమీద పూర్ణవిశ్వాసం ఉంచుకున్నాను. కానీ, బాగ్రత్త నుచూ! అక్కడ నీ బాటకను కొంచెం అమెరులో ఉంచుకోవాలి. సెడ్రెక్ తనకు ఏమాత్రం గౌరవభంగం కలిగించని తోచినా, నీ యాధత్వాన్ని, నా వహించానుగూడ లేక్కచెయ్యక మనల్ని ఇంటినుండి తరిమేస్తాడు. రెవోనా వంక చూచేవిషయంలోనూడా నీవు చాల బాగ్రత్తగా ఉండాలి. అతనికి ఏమాత్రం అనుమానం కలిగితే మన పని నున్నా అవుతుంది. ఈ సౌందర్య వతిని అనురక్తుడై కన్నెత్తి చూచాడనే, తన కన్ను మూయని నైతం ఇంటినుండి తరిమివేశాడని చెప్పుకుంటారు. వరీక్ష మేరీయెడ ఎట్టి పరిత్రాభావం. మనం చూచిస్తామి, దానికి భిన్నమైన భావాలతో ఆమె నెవ్వరూ తేలియాడరాదని అతని అభిప్రాయం.'

‘సరేలండి మీరింక చెప్పనక్కరలేదు. ఈ ఒక్కరాత్రి ఎలాగో చిగబట్టుకొని, కేవలం అడవిల్లాగ ప్రవర్తించడానికి ప్రయత్నిస్తా’ అన్నాడు పెండ్లార్. ‘కొని, మీరేదో అన్నారే, మనల్ని అతడు బలవంతంగా తరిమేస్తాడని? అటువంటి అవమానం మనకు చెయ్యడం అతనికెన్నటికీ సాధ్యపడదని తెలుసుకోండి!’

‘అంతవాకా మనసునూ రానివ్వగూడదు’ అన్నాడు ప్రయర్. ‘ఇదిగో, ఆ హాస్యగాడు చెప్పిన నీలువ,— ఇక్కడ పాతి వుంది. మనమిప్పుడు ఏరోడ్డు పట్టాలో చీకటివల్ల తెలియడం లేదు. అన్నట్టు, వాడు మనల్ని ఎడమ వైపుగా పొమ్మన్నాడు కదూ?’

‘కాదు, కుడివైపుగానని నాకు గట్టిగా వ్యాపకం’ అన్నాడు పెండ్లార్ బ్రయర్.

‘కాదు, ఎడమ. తన కొయ్యకి త్రితో ఎత్తిమాపించాడు కూడాను. నాకు బాగా గుర్తు.’

‘నిజమే, కొని ఆ కత్తిని వాగు యెడమచేత్తో పట్టుకొని ఇలా అడ్డంగా చూపించాడు.’

ఇరువురూ ‘నేనన్నదే సరియంటే నేనన్నదేసరి యని’ పట్టుదలగా కొంత నేపు తీకరయపడి, తమ అనుచరులను సాక్ష్యముడిగారు. కొని, వారు తాము కొంచెం దూరంగా వున్నందువల్ల వాంబా మాటలు సరిగా వివరలేదన్నారు. చివరకు బ్రియర్, ‘ఇదిగో ఇక్కడ ఈ నీలువ ప్రక్కగా ఎవరో పడుకున్నట్లున్నామనే నిద్రపోతున్నాడా, చచ్చాడా? హ్యూగో, నీ ఈటె మడమతో కడుపు బాణీ’ అన్నాడు.

వాడు ఆపని చెయ్యడంతోటే, ఆ వ్యక్తి లేచి, చక్కని ఫ్రెంచి భాషతో ఇలా అన్నాడు: ‘అయ్యో మీరెవరో, నాకు ఇలా భ్యాసభంగం చెయ్యడం మర్యాదగా లేదు.’

‘మరేంలేదు, ‘సెడ్రీక్ ది సాగ్జన్’ వుంటే రోధరువుడుకు నీవు దారి చెప్ప తావమోనని లేసాం’ అన్నాడు ప్రయర్.

‘నేనూ అక్కడికే పోవాలి. మీరు నాకొక గుర్రమిస్తే దారి చూపు తాడు. చాల తికమకగా వుంటుంది దారి. అయినా, నాకు బాగా తెలుసు.’

‘అయితే ఇక్కేం, నీకు మంచి బహుమానం కూడా ఇస్తాం, మమ్మల్ని రోధరువుడుకు చేర్చావంటే,’ అన్నాడు ప్రయర్. తన అనుయాయుని భాళిగా పెంటవస్తున్న తన గుర్ర మెక్కమని, అనుయాయు యొక్కైన గుర్రాన్ని ఆహూతన వ్యక్తి కిప్పించాడు.

కాంచా పొమ్మన్న దిక్కుకు కేవలం భిన్నమైన దిక్కుగా అతడు వీరిని తీసుకొని పోసాగాడు. ఒక చిట్టడవిలాపడి, కొన్ని కొళ్లు చాటుకుంటూ పొవలిన ఆ దారి అతనికి గుపరిచితమైనదిగా కనుపించింది. తుదకొక వికాలమైన బయలు ప్రదేశానికి వీరి నడచినచేర్చి, ఎదురుగా కనిపించే ఒక పెద్ద రాతికట్టడం వంక చూపినూ, 'అదిగో అదే 'సెడిక్ డి సార్జన్' అంటే రోధయివుడ్డు' అన్నాడా మార్గదర్శి.

ఇంతసేపూ పలురకాల భయసంకయాలతో గుంజాటిన పడుతున్న ప్రయర్ ఈ మాట విన్నవారికి తేరుకుని, అతని ఊరుపేరులు తెలుసుకోవాలనే కతూహలం అప్పుడు కనబరిచాడు.

'నేనొక యాత్రికుడను, పాలస్తీనానుండి ఇదే రావడం' అన్నాడతడు.

'కీక్రు భగవానుని పవిత్ర సమాధికొరకు పోరాడకుండా అప్పుడే వచ్చేవావే?' అన్నాడు పెంప్లార్.

'పూజ్యులైన యోధాగ్రేసురులు మంచి శ్రేష్ట వేశారు. కానీ, ఆ పవిత్ర నగర విమోచనం సాధించుకొనా విశ్రమించబోమని ప్రయోజాలుచేసిన మహా నీయులే, తాము నిలువలసినచోటు విడి ఇంత దూరదేశాల్లా తిరుగాడితూ వుంటే, ఇక నావోటి అల్పుడా వారు వదలి వేసిన కార్యాన్ని సాధించగలిగేది?' అన్నాడు యాత్రికుడు. పెంప్లార్ అతనికి గుపరిచితుడైనట్లు అతని భోరణి కనిపించింది.

పెంప్లార్ కోపంగా ఏదో జవాబివ్వబోయాడుగాని, ప్రయర్ అడ్డపడి, యాత్రికునికి ఈ జలుగుదొలలన్నీ ఇంత కొట్టిన పిండిగా తెలసినందుకు ఆశ్చర్యం వెలియచ్చాడు. 'నేను పుట్టినది ఈ ప్రాంతంలోనే, అందుచే నా కిన్ని తెలుసు' అన్నాడు యాత్రికుడు.

వారిప్పుడు సెడిక్ భవనం దగ్గరకు వచ్చారు. పొట్టిగా, అడ్డదిడ్డంగా నిర్మించబడిన భవనమది. తాపల పెద్ద పెద్ద మెల్లాలతో, చాల విస్తారమైన ప్రదేశాన్నది ఆక్రమించివుంది. చుట్టూ ఒక పెద్ద అగడ్త. చేరువలో ప్రవహించే ఒక కాగులాంచి దానిలోకి నీరు పట్టారు. మొనలుగా చెక్కిన కొయ్యగుంజలు దట్టంగా అగడ్త కిరువైపులా పాతివున్నాయి. అగడ్త దాటి తోపలికి రాజాలంటే, పడమటివైపున ఉన్న వం తెనమీదనుంచి రావాలి. దానిని కొవలసినప్పుడు వేసి అక్కరలేనప్పుడు తీస్తావుంటారు. మన ప్రయాణికులిప్పుడు లానికి వెళ్ళాంటే, తోపలికారు ఆ వం తెనను తెచ్చివెయ్యలి.

పెంప్లార్ విగ్రహా శృంగధ్వని చేశాడు. సరిగా ఈ గమయానికే, దిక్కులు సెక్కితల్లే ఉరుములతోనూ, మెరుపులతోనూ, బ్రహ్మాండంగా వర్షం కురియడంనూడ ప్రారంభమైంది.

అధ్యాయం 3

‘నైడిక్ ది సాగ్స్’ సాయంకాలభోజనం చేయబోయే సమయమిది. విపరీతమైన పొడవు వేడల్పు గలిన పెద్ద చావడి. కాని, అది ఆ పొడవు వేడల్పులతో తగినంత యెత్తు లేదు. పైన పూరికప్పు. చావడికి ఈ చివర ఆ చివర చలిమంటలు మండుతున్నాయి. పొగచిమ్మిలు సరియైనది కాకపోవడం చేత, కొంత పొగ చావడిలోకి నూడ క్యాపిస్తోంది. చూలాలకు కడ్డీలకు పట్టిన కరిధూపపురంజి ఈ ఎడతెగని పొగ ఫలితమే అయియుండాలి. గోడలకు కత్తులూ కుట్లూ దాన్మూ మొదలైన ఆయుధపరికరాలు తగిలించబడివున్నాయి. చావడి పొడవులో నాలుగోవంతు మేరకు, నేలకు ఒక అడుగుయెత్తున వేదిక మోదిరిగ ఎత్తు చేయబడివుంది. దానిపై అడ్డంగా ఒక పెద్ద బల్ల. ఎర్రగి నుద్ద ఒకటి దానిపై పరిచారు. గృహయజమాని నకుటుంబంగా, ముఖ్యమైన అతిథులతో సహా ఇచ్చట భోజనం చేస్తాడు. ఈ బల్లకు మధ్యనుంచి, ‘T’ ఆకారంలో దీనికంటే తక్కువ యెత్తులో మరొక బల్ల వుంది. ఇది నాకర్లు చాకర్లు కూర్చుండి భోజనం చేసేది. పెద్దబల్ల ప్రక్కన వికాలమైన కొయ్యకుర్చీలు వున్నాయి. ఈ బల్లకు కుర్చీలకూ పైగా ఒక చాంసీ కట్టబడి ఉంది. వేదిక నానుకొనియున్న గోడలకు పలురకాల అల్లికపనులతో తెరనడ్డలు వ్రేలాడుతున్నాయి. వేదికపై తివాసీ పరచబడి వుంది. దిగువను నాకర్లు భోజనంచేసే కురుచబల్లవున్న ప్రదేశంలో ఇలాంటి అలంకారాలేమీ లేవు. బల్లప్రక్క కుర్చీలకు బదులుగా బెంచీలున్నాయి. బల్లపై వస్త్రాచ్ఛాదన యేమీలేదు.

వేదికపై పెద్దబల్లప్రక్కన వేసిన కుర్చీలతో, నడుమను రెండు కుర్చీలు తక్కిన వాటికంటే ఉన్నతంగా వున్నాయి. వాటిమందర, కాళ్లు పెట్టుకునేందుకు, వింతనగిషీతో దంతపు బరిచేసిన కుర్చీపీటలున్నాయి. నైడిక్ ఆ కుర్చీలలో ఒకదానిపై అసీనుడై వున్నాడు. భోజనం ఆలస్యమైందనే చింత అతని వదనంగా కనిపిస్తోంది. బోకా మనిషైనా, తొందరగా భోజనం వచ్చే స్వభావమని ఆతనిని చూచి ఇట్టే చెప్పివేశాడతను. మనిషి అంత పొడుగుకాదు, పొట్టి కాదు. విరివియైన వక్షస్థలం. బలిష్ఠమైన బాహువులు. వేడదయైన ముఖం. వికాలమైన నీలకేత్రాంబు. మంచి పలువరుస. ఒక విధమైన గర్వరేఖ ఆతని నయకాల్లోంచి తొంగిచూస్తూ వుంటుంది. ఏ క్షణంలో మండిపడకాదో అన్న ట్టుంటుంది ఆతని నైఖిక. నడిపెత్తిన పాపట రీసీ ఇరువంకలూ దిగదుద్విన బాట్లు భుజాలమీదికి వ్రేలాడుతోంది. వయస్సు అరవైకి దగ్గిరలో వున్నా అతని తల ఇంతలా పెరిగేటట్లు లేదు.

అతడొక అకుపవృత్తి అంగరఖా ధరించివున్నాడు. పెదవద్దనూ ముంజీ తులవద్దనూ దానికి ఉన్నితో గూడిన చర్మం కట్టబడివుంది. అంగరఖా లోపల శరీరాన్ని అంటిపెట్టుకొని సింధూర వర్ణంతో ఒక జాబ్బా, అలాంటిదే మోకాలు దిగని ఒక మట్టలాగూ ఉన్నాయి. కొత్త జరిగుబ్బల అకుపవృత్తిలు, జబ్బు అకు బంగారపు దండకడియాలూ. కంఠాన గూడా ఒక స్వర్ణహారం. నడుమున విగించిన పటకలో, ఇరువైపులా వాడిగలిగి మొన చేలివున్న ఒక చిన్న చురక త్రిశ్రేణిలాడుతోంది. అతని కుర్చీకి వెనుక, బుటేచారీ పని చేసిన ఒక టూప్, ఉన్నితో అంచులు కట్టిన ఒక అంగీ శ్రేణిలాడుతున్నాయి. ఏటి నతడు బయటికి పోయినప్పుడు ధరిస్తూ ఉంటాడు. ఒక పాడుగాటి బల్లం గూడా కుర్చీ వెనుక అనించబడి వుంది. బయట తిరిగేటప్పుడు అతని కిది చేతిలో ఒక కర్రగానూ, అవసరమైతే ఒక ఆయుధంగానూ గూడ ఉపయోగపడుతూ ఉంటుంది.

యాజమానిని ఏమి యాజ్ఞ వెలువడుతుందోనని సావధానమైఉన్నాడు అచట ఉన్న పరిచారకులందరూ. కొందరకు కుర్చీకి వెనుకగా వీసకపై నెలబడి ఉన్నారు. రక్తినకారు దూరంగా, చావడికి దిగువభాగంలో నెలబడ్డారు. వారిలోపాలు పలకాతుల వేటకుక్కలుగూడా అక్కడ ఉన్నాయి. తిండి ఎప్పుడు తిందామోనని అనిపించా చాలా ఆశక్తిగా కనిపెట్టుకొనిఉన్నాయి. కొని, యజమాని చికాకునని గ్రహించినట్లున్నాయి. ఏ ఒక్కటిగూడ కిక్కిరు ముండలేదు. ఆ సమయంలో తాము ఏమోత్రం వాడుమారినా, యజమానిబల్ల మీదవున్న బడితె తమమీద విడుచుకొని పడుతుందని వాటికి తెలుసు. పెడ్రెక్క వద్ద మరీ మచ్చిలైన ఒక పెద్ద జాగిలం మాత్రం అతనికుర్చీకి ప్రక్కగా కూర్చుండి, అప్పడప్పుడతనిని కాకుతూ తన ఉనికి నాతనికి తెలియజెప్పకొన జూస్తోంది. కొని అతడు దానిగూడా కనిపి కూర్చోపెట్టాడు.

అతని చికాకున కొరజాలు చాలాఉన్నాయి. రెవోవా ఆ సాయం కొంత అచటికి దగ్గరలోలేని ఒక చర్మికి ప్రార్థనకువెళ్ళి, వానకు తడిసి ఇంతకుముందే ఇంటికి చేరుతుంది. పండులను కొయబోయిన గర్భిణి తిరిగి రాలేదు. ఏమి చిక్కునచ్చిందో! చుట్టుప్రక్కల అడవిలో దొంగల ముఠాలు వాస్తవిగా ఉన్నాయి. ఇరుగు పొరుగున ఉన్న వార్డుస్ సామంతులనుగూడా నమ్మడానికి నెలబడింది. సాగ్గన ఆస్తిపాస్తులపై దురాక్రమ చేయడమంటే ఏమోకాదు వానకొదని మచ్చు. సాగ్గన భూస్వామిలకు ఆ రోజుల్లో పండుల మందలే ముఖ్యమైన ఆస్తి. ఇది ఇలా ఉండగా, భోజనసమయంలో హాస్యప్రసంగా అనే తనకు వినిపించ కల్పిస్తూ ఉండే వాంఛా ఇంకా రాలేదనే చిరాకొకటి. ఏటిన్నీటికి తోడు, ఏప్పుడో మధ్యాహ్నమనగా భోజనం చేశాడు తాను. అతని ముంజీతోంది. సాయంత్రం భోజనానికి వేళ అతిక్రమించి పోయింది.

అందుచే ఏమేమో చిరాకుపడుతున్నాడు. కొంత తొందరపడి గొణుక్కుంటున్నాడు. కొంత బయటికి వెడలిగొక్కుతున్నాడు. పరిచారకుడొకడు అతనిని కొంత శాంతపరచడం కోసం మధ్యమధ్య వెండిగొన్నెతో ద్రాక్షసం అందిస్తున్నాడు. 'రెవోవా ఇంకా రాజేం? ఎందుకంత జాగు చేస్తోంది'— అని పల్లించాడు నెడ్రీక్.

ప్రక్క నున్న ఒక పరిచారిక ఇలా జవాబు చెప్పింది—'అయ్యోగారు శిరోభూషణాలంకారాలు మార్చుకుంటున్నాడు. మార్చుకోకుండా వచ్చి భోజనం దగ్గర కూర్చోవాడకదాండి మరి! ఇంగో ఇప్పుడే వస్తాను. అయ్యోగారు రంత తొందరగా దుస్తులు మార్చుకోడం మరెవ్వరికీ చేత గాదు.'

నెడ్రీక్ ఏమీ జవాబు చెప్పలేక. 'సరే కానీ' మృన్ముట్లు నీట్టార్చి— 'భక్తి ఉండడం మంచిదే కానీ, ఈసారి ఆమె చర్చికి వెళ్ళేటప్పుడు, ఆకాశం నిర్మలంగా వున్న సమయం మాయకొని వెళ్ళితే బాగుంటుంది'—అంటూ, పరిచారకుని వైపు తిరిగి, తన చికాకును ఇంజికంటే స్వేచ్ఛగా నెల్లడించుకోదానికి ఏలైన విషయం దొరికిందన్న సంతృప్తి చెందినవాడిలాగా, 'ఈ గర్ల జాడ ఇంకా తెలియలేదేమిటి? మందకు వీరో ప్రమాదం వచ్చినట్లే ఉంది. వాడు మాత్రం చాలా విశ్వాసపాత్రుడు. వాణ్ణి ఆపని మారిపించి నావద్ద కావలి వాడుగ ఉంచుకుందామనుకుంటున్నాను కూడా' అన్నాడు.

పరిచారకుడు ఆస్పాల్తు చిన్నయ్యడై ఇలా అన్నాడు: 'ఇప్పుడేనా నీమొదటి ఆలస్యం కాశెడు దొర! కర్కూటగంటకొట్టి ఒక గంటైనా అయివుండదు.'

కర్కూట గంటయట జ్వలితే తెచ్చేసరికి నెడ్రీక్ మరి వ్యాకులడయ్యాడు. కార్మన్ విజేతల పెత్తనదారి శోజల్లో, పామంకాతం సంచెపడినకర్కూట కర్కూట గంటకొట్టేసరికల్లా ఎల్లయా దీపాలార్యేనేయాలి. 'కర్కూట! ఏ అంజకోడుకు ప్రవేశపెట్టాడో ఈ కర్కూట! వాడూ వాడి కర్కూటగూడ నాశనంకానూ! ఆర్పెయ్యాలిట దీపాలు! ఎందుకు? చీకటిలో దొంగలముతాన విచ్చలవిడిగా సంచరించడానికి! రెజిస్ట్రార్ ప్రాంటిబాఫ్, మినిస్టర్ ఆఫ్ ఇన్ఫర్మేషన్, - ఒకరేమిటి— ఈ కార్మన్ దుండగులందరూ ఈ కర్కూట గంటకొట్టేసరికల్లా ముందుగా జవాబు సాధించుకొంటున్నారు. ఏ బందిపోతుకంటే ఆకలి తీర్చడానికే వామందను కాశేసియుంటారు. విశ్వాసపాత్రుడైన నా బానిసను చేపిచేసి కుంటారు. నాంబా యొక్కడ, నాంబా! గర్లకో కర్కూట నెల్లెట్టున్నాడు నామో ఎవరో?'

ఆస్పాల్తు అతనిని జవాబున్నాడు. 'అయ్యోగారు శిరోభూషణాలంకారాలు మార్చుకుంటున్నాడు. మార్చుకోకుండా వచ్చి భోజనం దగ్గర కూర్చోవాడకదాండి మరి! ఇంగో ఇప్పుడే వస్తాను. అయ్యోగారు రంత తొందరగా దుస్తులు మార్చుకోడం మరెవ్వరికీ చేత గాదు.'

నెడ్రీక్ ఏమీ జవాబు చెప్పలేక. 'సరే కానీ' మృన్ముట్లు నీట్టార్చి— 'భక్తి ఉండడం మంచిదే కానీ, ఈసారి ఆమె చర్చికి వెళ్ళేటప్పుడు, ఆకాశం నిర్మలంగా వున్న సమయం మాయకొని వెళ్ళితే బాగుంటుంది'—అంటూ, పరిచారకుని వైపు తిరిగి, తన చికాకును ఇంజికంటే స్వేచ్ఛగా నెల్లడించుకోదానికి ఏలైన విషయం దొరికిందన్న సంతృప్తి చెందినవాడిలాగా, 'ఈ గర్ల జాడ ఇంకా తెలియలేదేమిటి? మందకు వీరో ప్రమాదం వచ్చినట్లే ఉంది. వాడు మాత్రం చాలా విశ్వాసపాత్రుడు. వాణ్ణి ఆపని మారిపించి నావద్ద కావలి వాడుగ ఉంచుకుందామనుకుంటున్నాను కూడా' అన్నాడు.

నేనా ఊరుకునేది ? పగ సాధించి తిరుతాను' అంటూ పెద్దిగో ఉద్రిక్తుడై తన బల్లెంచేత బుచ్చుకొని, 'ఇప్పుడే వెడతాను. మహాసభ ముందు నా ఫిర్యాదు చాఖలుచేస్తాను. నాకు మిత్రులున్నారు, అనుయాయులున్నారు. ఆ నార్మన్ దుండగుని ఎక్కటికయ్యానికి పిలుస్తాను. ఇనపకవం, ఇనపదాబుతోనే కాదు నామిదిగి రావచ్చుగదా. ఇలాంటి రక్షణజంటేనే కాని ఆ పరికిపందలు పోట్లాడలేదు. కాని, ఈ బల్లెంతో నేను పొడిచిన పోటు ఇలాటి దాళ్లను చూడింటిని గూనుకొని పోగలదన్న సంగతి వారెదగరు. నేను ముసలివాణి అనుబోయానని వాళ్ళ ఉద్దేశం. మంచిదే, అలాగే అనుకొని ! ఓంటరివాల్లయినప్పటికీ నాశరీరంలో పారివార్డు రక్తం ఇంకా ప్రవహిస్తున్నదనే సంగతి చూపిస్తాను.'

'ఓంటరివాణి' అని అనుకునేసరికి పెద్దిగోతు, తన కుమారుడు జాపకం గచ్చాడు. కంఠం దట్టమై, మంద్రస్వరంతో ఇలా అక్రొశించాడు: 'అయ్యో విత్తెన్! యెంత పని చేశావు? ఆ తగని ఉద్రేకానికి నీవు వశపడవైపోకుండా వ్రంఛే, ఈ వృద్ధాప్యంలో నీతండ్రి ఇలా ఓంటరివాడై పోవలసినచ్చేది కాదు గదా! నేనుగాని తాకుతున్న చుట్టూ రక్షణ యేమిలేక ఓంటరివాటన ఎడగ్లో కలసివచ్చిన ముసలి ఓళ్లచెట్టులా ఉన్నానిప్పుడు నేను.' ఉద్రేకం విచారంగా మారి, ఆతడు చేతులన్న బల్లెం యథాస్థానంలో వుంచుతూ బర్సీలో కూలబడి నీలచూపు మామూ అలా వ్రండిపోయాడు.

బతుటినుండి వినకచ్చిన శృంగధ్వని సరిగ్గా ఈ సమయంలో అతనిని హఠాత్తుగా మేల్కొల్పింది. అది వినడంతోనే, చావడిలో వున్న కుక్కలన్నీ ఒక్కసారిగా 'భా, భా' మంటూ లేచాయి. వాటి నోరు మూయించడానికి పెద్దిగో బల్లెపైనున్న బడితెకు కొంతపని తగలవలసివచ్చింది. నాకర్లు కూడా కొంత శ్రమపడ్డారీ పనిలో. 'వెళ్ళండి. ఎవరో కొమ్ము ఊడుతున్నారు. అది ఏమి వార్తో వినండి. నా భూమిలను ఏ బుడిపోటుదొంగలో దోచికొనియ్యం టారు. త్వరగా వెళ్ళి కనుక్కురండి' అని నేకపెట్టాడు పెద్దిగో. చూడు నిమిషాల్లో ఒకడు తిరిగి పరుగెత్తుకొనివచ్చి చెప్పాడు—'బోర్లాంట్స్ మతాధిపతి ప్రయర్ విమర్, టెస్టార్ యోధులద్వారానికి చెందిన బ్రయన్ డిబోయ్ గిల్బర్ట్, ఉభయలూ కొద్ది పరివారంతో ఆస్పీ పోటీ పండేలకు పోతూ, దారిలో యీ రాత్రి ఇక్కడ ఆతిథ్యం స్వీకరించి విక్రాంతి లీవీకొనగోరుతున్నారని.'

'ఎవరూ ? ప్రయర్ విమర్, బ్రయన్ డిబోయ్ గిల్బర్టూనా ? ఇద్దరూ వార్మన్! కానీండి! ఎకరైప్పటికీ ఆతిథ్యం ఇచ్చి తీరవలసిందే. ఆ విషయంలో మన బోధులవైదువు మచ్చరానివ్వకుండగా ఇక్కడ వారసలు ఆగకుండా ముందుకు పోగోయివుంటే నేను మరీ గంతోపించేవాణిగాని, ఇంతమా ఆగవలచారుగదాక, మనం ఈ రాత్రి వారికి ఆతిథ్యమివ్వకపోవడం మన అంతస్తుకు

తగినపని. అతిథులుగా వచ్చినప్పుడు వార్యవలెగా తమ అహంకారం అణచిపెట్టుకొని 'మెలగక కప్పడు' అంటూ, తన వెనుక వేత్రహస్తమై నిలచి యున్న ముఖ్య పరిచారకునివంక చూచి, 'హండిబర్, నీవుపో, మరి ఆమెను నాకర్జును నివెంట తీసుకొని వెళ్ళు. ఆ వచ్చిన వారిని అతిథికాలలో ప్రజ్ఞాపెట్టు. వాళ్ళ నిర్మాణము కింవర గడిదలకూ మేత వగైరల వేయించు. వాళ్ళకు నీళ్ళే కావాలి' నిచ్చేకోవాలో చూడు. ఏ లోపమూ రానివ్వకు. క్రొత్త వంటక లేమైనా త్వరగా చేయగలిగినవి వుంటే చేయించని వంట వాళ్ళకు పురమాయించు, అతిథులు నిద్రమై వచ్చేవరకు అంతా తయారుగా వుండాలి. వెళ్ళు. కాని, ఆ అతిథులతో ఒకమాట చెప్పు- 'సెడిక్ వారికి స్వాగతం చెప్పడా దానికి నిద్రంగా నే వున్నాడుగాని అతనికొక నియమం వున్నదని చెప్పు. వాగ్డన్ రాజవంశానికి చెందిన ఏ అతిథులను తన చావిడిలో కలుసుకోవలసినవైనా, సెడిక్ తన వేదికదిగి ఒక మూడడుగులు మౌనము ముందుకు వస్తాడు. అసైన ఒక్క అడుగునా ముందుకు వెయ్యడం అతని నియమానికి విరుద్ధమని చెప్పు. పో! వాళ్ళకు కావలసిన సదుపాయాలన్నీ చూడు. శేదతనమూ పీసాని తనమూ బైటపెట్టుకొన్న పీసినీగొట్టువాగ్డన్ విడవేమాట ఆ దురహంకారు అనుకునేటట్లు చెయ్యకు.'

హండిబర్ అలాగే కొంతమంది పరిచారకులను వెంటదీసికొని వెళ్ళినతరువాత, సెడిక్ ఆస్వాల్లువంక చూస్తూ అన్నాడు: 'ప్రయర్ విమరంటే, ఇప్పుడు మిడిల్ హం ప్రభువుగా చలామణి అవుతున్న గైల్పు డీ మాలివరకు పోదరుడవుతాడు కాదా?'

ఆవునన్నట్లు ఆస్వాల్లు తల ఊచు, 'వాగ్డన్ యెస్తేటను కాజేసిన ధూర్త డీ గైల్పు. వాణ్ణి ఒక్కణ్ణి వలెల్లి మోపవలసిన పనిలేదులే! ప్రతి వార్యనుప్రభువూ చేసిన పని ఇది. ఈ ప్రయర్ విమరకు మద్యపానం మూదా మృగయావినోదంమూదా ఉన్నంత ముక్కువ మతవిధులమీది లేదని వింటాను. నుంచిది,--రానీ, మనం అతిథ్యమివ్వడానికి అభ్యంతరమేమీలేదు. అయితే, ఆ టెంప్లార్ శేరు ఏమని చెప్పావు?'

'ప్రయర్ డీ బోయ్ గిల్పర్'

'బోయ్ గిల్పర్లు బాగా గణుతిక్కైన శేరే. నుంచీ చెప్పుకుంటారు, చెడ్డా చెప్పుకుంటారన్నీ నూర్చి, టెంప్లార్ వ్యవస్థాగత యోధు లందరిలాకీ ఏరాధిపతి డుట. కాని, సామాన్యంగా వారందరితో ఉంటే దుర్గుణాలే ఇతనిలోనూ వున్నాయట- గర్వం, దురహంకారం, క్రూరత్వం, కామలోబవత్వం! లోకంలో ఎవ్వరినీ లెక్కచెయ్యడట! చైవరత్తి ఆసలే కూన్యముట! పాల పీసానుండి వచ్చిన యోధులు కొందరు చెప్పినపంకతులిది, కానీతే, ఒక్కరాత్రికేగా! రానీ! కాగా

మాగిన దాగ్రాసం పీపా తుదదీయించు. మంచిమంచి వర్షతులూ, సారాలూ పెద్ద పెద్ద కొమ్ముగిన్నెల్లో నిలపించు. పెండ్లార్లకూ ప్రయత్నకూ మంచిమంచి అసవరిష్టతలంటే విపరీతమైన యత్నమంటారు. ఎల్లితా, నీవుపోయి, రెవోశాతో చెప్పవలెను ప్రత్యేకంగా రావాలని కోరిక వుంటేతప్ప, ఈ రాత్రి మా అందరితో కలిసి భోజనం చేయడానికి ఆమె ఇక్కడికి రానక్కరలేదు.'

ఎల్లితా వెంటనే ఇలా అన్నది: 'అమ్మాయిగారికి తప్పకుండా రావాలని వుంటుంది చాలా, పాలస్తీశానుండి తానావార్తలు వివడానికి ఆమె యెప్పుడూ చెవికోసుకొంటారు.'

సెడ్రిక్ నిరసనపూర్వకంగా ఆమెవలెక చూచాడు. కాని, రెవోశామీద గాని ఆమెకు సంబంధించిన వాటిమీద గాని ఆతడు కోపం ప్రకటించడం యెన్నడూ వుండదు. అందుచే, ఆతడు ఎల్లితాతో ఈమాత్రం అనగలిగాడు: 'మాట్లాడకుండా నేను చెప్పినదేమిటో చెయ్యి పిల్లా, తెలిసీ తెలియని మాటలెందుకు నీకు? నేనన్నది మీ అమ్మాయిగారికో చెప్పి. ఆమె ఇష్టంవచ్చినట్లు చేస్తుంది.' ఎల్లితా మెదలకుండా వెళ్ళిపోయింది.

'పాలస్తీశా వార్తలు! యెన్ని చెవులు ఆత్రపడుతున్నాయి ఈ వార్తలు వివడానికి! ఆ ధర్మయుద్ధంలో పోరాడిన సైనికులమనీ, ఆ పుణ్యక్షేత్రానికిపోయి వచ్చిన యాత్రికులమనీ, ఎవరు ఏ కల్లబొల్లి కబుర్లు చెప్పినా, వివడానికి వేకుకపడుతున్నారు జనం. మన ఆతిథ్యం పొందడంకోసం మాయమాటలు చెప్పే యాకపట యాత్రికులను గుర్చి గుర్చి అడగుతూ, వారల్లే కట్టుధలు వివడానికి నేనుకూడా కీకూహలపడి యుండేవాడినే. కాని, నన్ను ధిక్కరించిపోయిన కొడుకు ఇక నా కొడుకు కాదు. మతంపేరున అనేక క్రూరకృత్యాలకు ఒడిగట్టి, యధేచ్ఛవిహారం సల్పి, అదే ఈశ్వరేచ్ఛను పెరవేర్చడంగా చెప్పవంటూ తిరిగే అక్షోపలక్షల జనంతో ఏ అశాకుకునికోసమైనా నేను ఆదుర్దా చెందుతున్నానా? వాటితోపాటే వీధునూ!'

కనుబొమలు ముడిపైచి, ఇంచుక నేత్ర నేలపై దృష్టి నిగుడించాడు సెడ్రిక్. నెమ్మదిగా తలపైకెత్తి చూచేసరికి, ఎదుటనున్న ద్వారబంధం తలుపులు బార్లా తెరువబడ్డాయి. వేత్రీవాస్తుడు ముందు నడువగా, మరి నలుగురు పరిచారవలలు కోగజాలు పట్టి దారి చూపగా, అతిథిబృందం లానికి ప్రవేశించింది.

అధ్యాయం ౪

ప్రయాణపు దుస్తులు మార్చుకోవడానికి అభించిన ఆవకాశం జారవిడువక, పర్యాయరేఖమర్ ఇదివరకటికంటే విలువైన దుస్తులతో తయారయ్యాడు. వింత వింత ఆర్థికపనులు ససిన అంగీతాడిగాడు. తన మతసంబంధమైన వాణిజ్యాను నూవించే బంగారపు ముద్దుటుంగరానికి తోడు, మతవిధులకు విరుద్ధంగా, తక్కిన వేళ్లకు గూడ, ధగధగలాడే రత్నాంశుళీయకాలు ధరించాడు. కాళ్ళకు ప్రశస్తమైన స్పానిష్ రెడరుచెప్పులు. మతవిధులకు విరుద్ధం కాకుండేట్లు, పిల్లనంత పరుచగా కత్తెరవేయబడిన గడ్డం, నన్నని తలపైన జరి బుటేదారి పనిచేసిన పిర్రని పట్టుటోపీ.

ఔంఫార్ బ్రహ్మన్ వేషం గూడా మారింది. దుస్తులపై వింత ఆర్థికపనులంతగా లేవుగాని, అవి కూడ అంత విలువైనవే. అంతకంటే కొట్టొచ్చినట్లుగా ఉన్నాయికూడ. లోపల తోడిగిన లోహపుటుంగరాల చొక్కాకు బదులుగా, ఎరుపు, నీలం కలిసిన పట్టుచొక్కా వేసి, పైన సాగసైన ముడుతలతో క్రిందికి జీరాతో స్వచ్ఛమైన తెల్లని అంగీ ధరించాడు. అంగీకి భుజంమీద నల్లని ముఖమర్తో కొంగుగుర్తు వేయబడివుంది. వెనుకటి కుచ్చుటోపీ ఇప్పుడు లేదు. జీడినలుపు ఉంగరాలజుట్టు బుజాలమీదికి ఒత్తుగా వ్రలాడుతోంది. ముఖంకూడ నల్లన. నిరంకుశత్వానికి ఆలవాటుపడిన ఒకవిధమైన అనాంకారం అతని నడక తోనూ, వైఖరితోనూ ఉట్టిపడుతోంది. అది లేకపోతే, నిజంగా అతనితో చక్కని తీవి ఉన్నదనే చెప్పాలి.

ఈ ప్రమాఖు లిద్దరినీ అనుసరించి వారి వారి అనుచరులు తోనికి వచ్చారు. అందరికంటే వెనుకగా, అల్లంతదూరాన, వీరికి త్రోవమాపిన యాత్రికుడు వచ్చాడు. ఆ రోజుల్లో యాత్రికులు పామాన్యంగా ధరించే దుస్తులే ధరించి ఉన్నాడు. ఉన్నితో వేయబడిన నల్లని ముతక అంగీ నిలుపువా వ్రలాడుతోంది. కాళ్ళకు, వారులువేసి బిగించిన మోటురకం ఆకు చెప్పులు. తలపైన, ముఖం మీదికి నీడలు ప్రసరించే వెడలుపైన హాటు. ఒక రకం గవ్వలు ఆ హాటుకు చుట్టూ అంచున నీటి ఉన్నాయి. చేతిలో ఇనుపపాన్ను వేసిన పాడుగాటి కర్ర ఉంది. పాలస్తీగా యాత్రికుడని తెలిసేట్లు, కర్రకు ఖజ్జానుండ ఒకటి కట్టబడి ఉంది. మిక్కిలి వినయంతో అతడు అందరికంటే వెనుకగా తోనికి ప్రవేశించి, నాకర్లు భోజనంచేసే బల్లపద్ద గృహయజమానియొక్క

నాకర్లునూ, కొత్తగావచ్చిన అతిథుల అనుచరులనూ సరిపడగా తనకుచోటు మిగిలేటట్లుగా లేదని గ్రహించి, దూరంగా చలిమంటలు చేరువను వేసియున్న బెంచి కడకుపోయి, అచట తన ఉడుపులు అరబెట్టుకునే పనిలో నిమగ్నమై ఉన్నట్లు కనుపించాడు.

అతిథులకు స్వాగతం చెప్పడానికి సెడ్రీక్ ఒక విభమైన తీవ్రతతో లేచి, నేడిక దిగుతూ వారి వైపునకు మూడడుగులు మోత్రం వేసి నిలబడ్డాడు. 'రెండు ప్రయర్ నన్ను మన్నించాలి. ఈ నా పితృగృహంతో మీవంటి అతిథి శ్రేష్ఠులకు స్వాగతం చెప్పవలసి వచ్చేటప్పుడైనా, ఇంతకంటే ముందుకు రాకూ దడనే నియమానికి నేనిప్పుడు బదుడనై ఉన్నాను. బయటికి అమర్యాదగా కనుపించే ఈ నా ప్రవర్తనకు కారణం మా నాఁడు మీకు వివరించే ఉన్నాడు. ఇంకొక సంగతిగూడ మీకు విన్నవిస్తున్నాను. నేను మా సాగ్జన్ భాషలో తప్ప మాట్లాడను. చేతనలే మీరు మా మా సాగ్జన్ లోనే జవాబివ్వండి. లేదా, మీరు సార్జన్ మాట్లాడినప్పటికీ మీ భాష నేను అర్థంచేసుకోగలను.'

సెడ్రీక్ ఈ విధంగా మాట్లాడేసరికి, ప్రయర్ వెంటనే ఇలా అందు తున్నాడు: 'ఈ విషయంతో మీరెండు సంతోచింప వలసిన పనిలేదు. నియమాలు అవశ్యం పొందినవిగానవి. వాటిని అల్లంఘించరాదు. అవి భగవంతుడితో మనకు అనుబంధం పెంపొందించే ధర్మవాకాలు. కనుక నే, నేనిదివరలో చెప్పినట్లు, మన చర్చిమార్గ ప్రత్యేకంగా వలదని సమీపించిన సందర్భాల్లో తప్ప, ప్రతీ నియమాన్ని విధిగా వాటించి తీరవలసినది. ఇక భవ సంగతి అంటారా? పూజ్యురాలైన మా అమ్మమ్మ మాట్లాడిన భాష సాగ్జన్! ఆ భాష తో మాట్లాడడం నాకు పరమసంతోషం.'

గృహాయజమానికి మనస్సుమాధానం కలిగించే ఉద్దేశ్యంతో ప్రయర్ ఇలా ఉపన్యసించి ముగించినంతలోనే, పెంప్లార్ బ్రయన్ కట్టివరుపుగా ఇలా అన్నాడు: 'నా ముట్టుకు నేనెప్పుడూ రిచరురానా, అయిన సామంతులూ మాట్లాడే సార్జన్-ఫ్రెంచి తప్ప ఇంకేదీ మాట్లాడను. అయితే, దేశీయులూ మాట్లాడే సాగ్జన్ ఇంగ్లీషునూ అర్థం చేసుకోగలనులెండి.'

ఈ ప్రస్తావన సాగ్జన్ జాతికి సార్జన్ జాతికిగల స్పర్ధను పుండరించినట్లయి, పెంప్లార్ వంక సెడ్రీక్ చురచుర మూచాడు. కాని, ఇంతలో, అతిథుల యెడ తాను చూపవలసిన గృహసత్కర్మం జ్ఞాపికవచ్చి, ఉద్దేశిక మణుమకొని, చేసన్నతో వారిని లోడ్మోని పోయి, నేడికపై తన ప్రక్కన తన కుర్చీకంటే కొంచెం క్రిందగా ఉన్న కుర్చీలలో కూర్చుండ జేసి, ఇక భోజనం తినుకొని రావలసినదని పరిచారమంత కాజ్ఞాపించాడు.

చరిచారములు ఈ పనిమీద వున్న సమయంలో, చావడిలోకి అప్పుడే ప్రవేశించిన గర్, వాంబా సెడ్రిక్ కంటబడ్డారు. వెంటనే అతడు.. 'ఏడి, ఆ దొంగ వెధవల్ని చాదగ్గరికిట్టా రమ్మను' అని ఆరిచాడు. ఇద్దరూ వేదిక దగ్గరికు వచ్చారు. 'దొంగ వెధవల్లారా, ఇంతసేపటిదాకా ఏం చేస్తున్నారా మీరు? ఏరా గర్, మంచను తిన్నగా ఇంటికి తీసుకొచ్చావా, లేక, ఏ దొంగల కైకా అప్పగించావా?'

'లేదుదారా, మంద భద్రంగానే ఉండి' అన్నాడు గర్.

'అయితే ఇంత తడవుచెయ్యాలికి రోగమేం వచ్చింది? రెండు గంటల సేపు నే నేవో ఆపదలు కంటిస్తూ, నా ఇరుగుపొరుగుమీద వారు చెయ్యని నేరాలకు సగతీయకొడమెట్లాగా అని మధనపడుతూ గుచ్చవలసి రావడమా? ఇదిగో చెప్తున్నాను, మళ్ళీ ఈ మోడికిగా చేస్తే ఈసారి మీరు బండకొయ్యలు తప్పవు. కాగర్త!'

యజమాని కోపస్వభావం ఎరిగిన గర్, మారు మాట్లాడలేదు. కాని, హాస్యగాడైన వాంబా. వృత్తిధర్మరీత్యా తనకున్న విశేషాధికారాన్ని బట్టి, తమ యిద్దరి తరపునా ఇలా సమాధాన మిచ్చాడు: 'క్షమించాలి బాబాయిగారు, తమరివేళ బాన్సిగా వ్యాయమా, సబబూ, రెండూ కూడా విసర్జించినట్లున్నారూ.'

'ఎట్లెట్లు? నీ హాస్యం చూడుమిరతోంది నుమా, నీకేమైనా కాస్త జరగాలా ఏమిటి?' అన్నాడు సెడ్రిక్.

వాంబా ఇలా అడిగాడు—'తమరు ముందు ఒక సంగతి సెలవియ్యాలి— తప్పుచేసిన దొకరైతే నేరొకరిని దండించడం వ్యాయమేనా? సుబలేనా? చెప్పండి.'

'ఎంతమాత్రమూ కాదు. అది నిశ్చయమే. అయితే ఇప్పుడేమైనట్లురా పూర్త! ' అన్నాడు సెడ్రిక్.

'అయితే బాబాయిగారూ, కుక్కవలన జరిగిన తప్పుకు గరును క్షమించడం ఏమి వ్యాయం? ముందను ఎంతసేపటికీ ఫాంగ్సు మళ్ళీ వేసుకు రాలేకపోయే! మళ్ళీ చేసిన త్యాగ తోగ్రివలో ఒక్కక్షణం గూడా మేము బాగుచేయలేదని ఒట్టు చేసి చెప్పగలను.'

'అయితే ఫాంగ్సును ఉరితీసిపారేయండి' అంటూ సెడ్రిక్, గర్ వంక తిరిగి, 'తప్పు ఫాంగ్సుపై లే, ఇక నీవు ఇంకో కుక్కను పెట్టుకోకాల్సి' అని హెచ్చరించాడు.

‘బాబాయిగారికి మరొక్క మనవి’ అని అడ్రా వచ్చాడు వాంబా. ‘తప్పు ఫాంస్సుది మాత్రం ఎలా అవుతుంది? అది నుండిన మండన మళ్ళీయలేకపోవడం దాని తప్పు? దాని ముంకాళ్ళ పంజాలు తెగగోసివచ్చింది తప్పు. అది వాళ్ళు ఫాంస్సుతో సంప్రదించి దాని యివ్వమీద చేసిన పని కాదు.’

‘అయితే ఎవరు వా బానిసకు చెందిన కుక్కను ఇలా కంటిదాన్నిగా చేయి పాపానించినది?’ అన్నాడు సెడ్రిక్ ఉగ్రిడై.

‘ఎవరో కాదు, ఫిలిప్ డీ మాల్వాయినిస్ అనుచురుడు వచ్చాబురు. తన యజమానికి గల నాక్కుకు భంగకరంగా ఫాంస్సు జింకను తరిమినదట, అందుకని అడవిలో తిరుగాడుతూండగా పట్టుకొని ముంకాళ్ళ పంజాలు కోసివేశాడు.’

‘ఎంత దుష్పాపానం! ఫారెస్టు ఛార్జరు ప్రకారం ఈ అడవిలో మాకు స్వేచ్ఛ ఉన్నదనే సంగతి వీళ్ళ నవాళం ఎక్కేటట్లు చేస్తాను. సరే, మీరు వెళ్ళి కూర్చోండి. ఇదిగో గర్ల, నీవు ఇంకో కుక్కను తీసుకుపో. ఈసారి కాదు దానిమీద చెయ్యివేస్తే వా తడఖా ఏమిటో తెలుస్తుంది. వాడి కుడిచేతి వ్రేళ్ళు చెడిపోయిపోతే వా కేసు సెడ్రిక్ కాదు. అతిసులుపును మన్నించాలి. ఇక్కడ చుట్టూ మాకున్న హంసాయీలు ఎలాంటివాళ్ళనుకున్నార? మీ పాలస్తీనా కురుప్పుల కేసుతోనే నీసీపారు టెంప్లార్ బ్రయన్! సరే, అలగ్యూతోండికి, భోజనం కోసంవండి. ప్రయాణంవల్ల చాలా బడలి ఉంటారు.’

బల్లమీద ప్లేట్లుపై, వజరకొరి మంసాల, రొట్టెలు, మురబ్బాలు అమర్చబడిఉన్నాయి. ముఖ్యదైనవారికి పగిలి ఒక్కరికి ప్రక్కన ఒక పెండి గిన్నెఉంది. తక్కినవారి ప్రక్కన కొమ్ము గిన్నెలు ఉంచారు. భోజనానికి ఇక ఉపక్రమించ బోతారనగా, పగిధాన పరిచారకుడు హతాత్తుగా తన అధికారదండం పైకెత్తి, ఉచ్చైస్వరంతో కేకపెట్టాడు. ‘అగండి, రొవెనా దొరపాలిగారు విజయం చేస్తున్నారు.’

వెనుకవైపున ఒక రజాపు తెరువబడి, నలుగురు పరిచారికలతో రొవెనా నుండరి లోనికి ప్రవేశించింది. సెడ్రిక్ ఆమె రాకకు ఇంచుక ముందే కలవరపడినా, వెంటనే లేచి, ఆమెకడరేగి, సమచిత గౌరవంతో తన కుడిచేతి ప్రక్కనున్న ఉన్నతాననం సమీపానికి తోడ్కొని తెచ్చాడు. అందరూ గౌరవనూచకంగా లేచి నిలబడ్డారు. ఆమె కారికి సవినయంగా అభివాదం చేసి, విలాసగమనంతో, బల్లవద్ద తాను కూర్చోవలసినచోటికి చేరింది. ఇంతలోనే టెంప్లార్, ప్రియర్ చెవిలో మెల్లగా తీశాడు: ‘మీ నువర్ల కంఠాధరణం నాకు దక్కే యోగ్యతలేదు. మీరు కొట్టేకారు బియాన్ సారాపీపాలు.’

‘మరేమిటనుకన్నావ్, నేను ముందే చెప్పానుగదా! కాని, కొంచెం తయారైచుకో నీ అంద పారదశ్యం. పెట్టికో కంటబజేసు!’

టెంప్టర్ బ్రయన్ ఈ హెచ్చరిక లెక్కచెయ్యలేదు. మొదటినుంచీ తనకు ఎలా అనిపిస్తే అలా వ్యవహరించడమే ఆతని కలనాటు. అందుచే, ఆ సాగ్జన్ నుండరివంకి తడక దృష్టితో చూడడం మొదలుపెట్టాడు. పాల్స్త్రీ నాతో తానిదివరకు చూచిన తురుష్క నుందరులకంటే కేవలం నితక్షణంగా ఆమె ఆతని కంటికి కనుపించింది.

రొవెనా మంచి పాదగరి. అయితే, ఆ పాదగరితనం, కొట్టవల్సినట్లు కనపించే పాదగరితనం కాదు. సమవిధ కృత్రు అంగప్రత్యంగసౌష్ఠ్య మామెరి. స్వచ్ఛమైన తెల్లని శరీరచ్ఛాయ. అయితే, తెల్లని మెళుకాయగల రమణులు కొందరు కంటికి పేలవంగా కనిపించడం కదు. రొవెనా సాందర్యంతో ఆ దోషం లేదు. ఆభిజాత్యం నూదించే ఆ ముఖ కవళికల్లో ఒకనిధమైన మోహ నత్వముంది. ఘాతలానికి సాగనులు దిద్దుతూ నశ్శూరంగా వంపులు పిడిగిన కనుబొమలు. ఆ కనుబొమల కింద, నిర్మల నీలమణిశృతులను వెలార్చుకునే కన్నుగన, ఆ నీలిమః పుగు ఎరిసి కానించినూగలవు, బ్రతిమాలి కొంచుగలవు; జ్వలింపజేయనూగలవు, కంగిచిజేయనూగలవు. నిఁగలాజే గోధుమన్నె తల కట్టు, సహజంగానే ఉంగరాలు పిరిగేదై, కళాకళలం పెచ్చిన మంత సాగ ముగా లీర్చి దిద్దబడి వుంది. తురులయం దంతటా రత్నాలు పాదగబడి ధగధగ మెరుస్తున్నాయి. మొదను ఒక చిన్న పతకంతో బంగారు గొలుసు వ్రేలాడు తోంది. చేతులకు కూడా బంగారు కంకణాలు. తాపల ఆకాశముబ్బ గొను తోడిగి, దానిపైన, నదలుగా నీలవరహ జీగాజే కంపునన్నె ఉపపాకటి ధరించింది. దానికి పైన, మేలిమునుగుగా ఉపయోగపడగల సన్నని జరిగీరల పట్టు ఉత్తరీయం.

నిష్కకణికలలాగ మెరిసేకండ్లతో టెంప్టర్ తనవంక తడకదిక్కుతో తను కంగా చూస్తున్న సంగతి గమనించగానే, రొవెనా తన అసమ్మతి సూచిస్తూ తీలితో తన మేలిమునుగును మాఖంమిదికి లాక్కుంది.

పెట్టికో ఇది చూచాడు. కారణం గూడ గ్రహించాడు. ‘సర్ బ్రయన్, మా సాగ్జన్ కన్నెలు ఎండకన్నెరుగనివారు. మీవంటి యోధుల తడకదృష్టి పాతానికి తట్టుకోవాలినవారు కాదు’— అని గట్టిగా మందలించాడు.

‘నేను తప్పుచేసినట్లయితే, మిమ్ము త్తయపని వేడుకొంటున్నాను.— అనగా లేదీ రొవెనాను త్తయపని వేడుకొంటున్నాను. ఇది నా వినయానికి అవధి’ అన్నాడు సర్ బ్రయన్.

‘కా మిత్రుని పాపాపానికి దండన విధించడంకో లేదీ రొవెనా మా కందరికీ కూడా దండన విధించింది. కాని, రేపు అప్పీ పోటీల సందర్భంలో, అచటికిచేరే జనప్రవాహం యెడల కూడా ఆమె ఇంతటి రాతిన్యమే వహించ ముందుగాక యని కోరుతున్నాను—అన్నాడు ఫ్రయర్ ఐమర్.

‘మేముక్కడకి వెళ్ళేదీ లేదీ ఇంకా నిశ్చయం కాలేదు— అడంబరం కాదు గిట్టదు. ఇంకాండు స్వతంత్రంగా వున్న కాలంలో మా పూర్వికులు ఇలాంటి వేమి యెరగదు’ అన్నాడు సెడిక్.

‘మేము వెళ్ళేది అక్కడికే గనుక, మాతోపాటు మీరు కూడా బయలు దేరితే యెంతైనా బాగుంటుంది. పోలీసులొ ఎట్టి ప్రమాదాన్నీ శంకించ నవసరంలే— సర్ బ్రయకావంటి యోధాగ్రేసరుడు మనవెంట వస్తావుంటే, మనకేం భయం?’ అన్నాడు ఫ్రయర్.

‘అలాంటి భయం నాకేమిలేదు’ అంది. ఈ సేకంలో నేనెప్పుడు ఎక్కడ తిరిగి కా, నా బిడ్డమూ, నా విశ్వాసపాత్రులైన అనుచరులే తోడుగా తిరిగి నా, ఇతరుల పాపాలయ్యం యెన్నడూ ఆపేయించలేదు. ఇప్పుడైనా, అప్పీ పోటీలకు వేడు రుడలమకంటే, మా జాతీయుడైన రోనింగ్సుబర్డు అధిపతిని ఫ్రెంచ్ నేను తో వస్తాను. మీ సౌజన్యానికి మాత్రం నా ధన్యవాదాలు. ఇదిగో, ఈ దాక్షిణ్యసకం చూచారా? ఇది మీకో బాగా దుబిస్తుందని నా నమ్మకం. మీకు కుభం ఆజిస్తూ ఈ ద్రాక్షాసకం ఇదిగో సేవిస్తున్నాను. మీరిది సేవించడం మీ మత నియమాలకు విరుద్ధమైతే, అదిగో ఆ పాలతో తయారుచేసిన మధువునే సేవించవచ్చు. కాకు మరీయద చెయ్యడంకో కనువి మోమోటపడి బాధపడకండి’

సెడిక్ పడికిన యీ పలుకులకు ఫ్రయర్ పకపకనవ్వుతూ, ‘లేదు, లేదు. మాకేం బాధలేదు. మతంలో వున్నప్పుడు మాత్రమే పాలతో తయారుచేసిన మధువు తప్ప ఇతరం సేవించరాదనే నియమాన్ని మేము పాటిస్తావుంటాము. తాళంతో కృతహరించేటప్పుడు శాకవ్యవహారానుగుణం గానే పోతూవుంటాము. కనుక, ఈ దాక్షిణ్యసకం నేను ఆవశ్యం సేవించకలిగింది,—ఇదిగో సేవిస్తున్నాను. సెడిక్ ది సాగ్జకాకు కుభమగుగాక!’

‘రొవెనా నుందరికీ కుభమగుగాక! ఆమె శరేరు ఈ దాక్షిణ్యసకం నేను సేవిస్తున్నాను’ అంటూ సెంప్టార్ బ్రయకా తన మధుపాత్రను వింపుకొని త్రొగ్గు తూ ఇలా ఉటంకించాడు: ‘పూర్వం ఒక రొవెనా నుందరి ఉండేదని ఇతి హాసం చెబుతోంది. ఆమె యెలా ఉండేదో మనకు తెలియదు. ఆమెగొప్పమై వాటిల్లర్నీ, ఆనే ఆతడు తన మోగాన్నీ, తన రాజ్యాన్నీ గూడ భగ్నం చేసు కున్నాడని చెబుతారు. ఆ రొవెనాకు యీ రొవెనాకున్న అందవందాల్లో సగం ఉన్నప్పటికీ, వాటిల్లర్నీ పడ్డ భావోద్వేగం నేను మన్నిస్తాను.’

రొవెనా తన మేలిమినును తీయకుండానే గరువతనం కట్టిపడేట్లు ఇలా అంది: 'సర్ బ్రయన్, నాకు మీరు అంతచేటు మర్యాద మాపవద్దులేదు. పాలస్తీనానుంచి వచ్చారు కనుకనే రాజావార్త లేమీకావుంటే చెప్పండి. మీ ఖైదీని సంప్రదాయం ప్రకారం మీరు చేసే పాగడలకంటే, ఆ వార్తలు మా ఇంగ్లీషుచెవులకు యెక్కువ వినసాంపుగా వుంటాయి.'

గర్ బ్రయన్ ముక్తసరిగా మాత్రమే జవాబుచెప్పాడు: 'అంత మళ్ళీ మైన వార్తలేమీ లేవు సుందరీ, మిల్టన్ పాలాడీన్ తో సంధి జరిగినట్లు మాత్రం ఖాయంగా తెలుస్తోంది. అంతే.'

ఈ సమయంలో వాంబా కిల్పియికి ని ఒక మంట విసిరాడు. 'సెడ్రిక్ కు వెనుకగా ఒక గజిదచెవుల వర్షపు పురి. హాస్యగాడైన వాంబాతోను ప్రత్యేకించబడిన కుర్చీ అది. భాజన సమయంలో సెడ్రిక్ తనకు ఆకర్షణలే భాజన పదార్థాలను తన వసుకనున్న వాంబాకు అందజేస్తావుంటాడు. వాంబా బంటిని అందుకుని, తాను తికివే ఉంటూ, తన చెట్టునున్న కుక్కలకు వేస్తావుంటాడు. ఇది అక్కడ ఆచారం. వాంబా ఆకుర్చీలో వికటంగా ముఖంపెట్టి, కన్నులరమోడ్చి, తనకేమీ పట్టనివాడిలాగ కూర్చున్నాడు. కాని, సమస్తమూ సావధానంగా కనుపెట్టుతూ, తన వృత్తిధర్మానుసారం హాస్యమోడి అందరికీ వినోదం కల్పించే అవకాశం ఎప్పుడు దొరుకుతుందో అని ఎదురుచూస్తూనే వున్నాడు.

'ఈ తురుష్కులతోటి సంధులు నన్ను మనీవివాదాల్లో చేసిపారేస్తున్నాయి' అని ఆతడు ఒక ముక్క విసిరాడు.

'ఎట్లెట్టా? నీ భావం తెలియజెప్పు' అన్నాడు సెడ్రిక్. వాంబా నోటివెంట యెటువంటి హాస్యపుమాట వెలువడుతుందో విశాలంగా కుతూహలం ఆతని వదనంలో దోర్బీకకమయింది.

వాంబా ఇలా సమాధానం చెప్పాడు: 'ఇప్పటికీ నా హయాములో మూడు సంధులు జరిగినట్లు విన్నాను. ఒక్కొక్క సంధి యాభయేళ్ళవరకూ నిజమైందన్నాయి. ఆ రెక్కని, నాకప్పుడు కనీసం నూటయభై యేళ్ళయినా ఉండి తీరాలి!'

అడవిలో తమకు తప్పవారి మాపించిన మిత్రుడికడే యని సర్ బ్రయన్ గుర్తించాడు. 'యెన్ని యేళ్ళయినా ఉండని, ముసలితనంవల్ల చావుమాత్రం నీకు రాదని నేను గట్టిగా హమీ ఇవ్వాలను. ప్రయత్నం నాకూ ఇందాక తప్పదుత్రావ మాపించినట్లుగానే ఇకమందు కూడ బాటసారలకు తప్పదుత్రావ మాపిస్తే, బలవన్మరణ ప్రాప్తి కలుగవలసిందే తప్ప, ఇంకేమిధమైన మరణమూ నీకు రాదు, నాదీ వూచీ' అన్నాడతడు.

‘అ, ఏమిటి, బాటసారులకు తప్పుడు ప్రోవ చూపించడమా! కొరడాతో కొట్టించాలి నిన్ను! నీలక్షణం చూడగా, నీ వెంత హాస్యగాడివా, అంత దొంగ పెద్దవ్వకూడా అని తోస్తోంది’ అన్నాడు పెడిక్.

‘బాబాయి, నీరు బా మనవి చిత్తగించాలి. పొరపాటున ఏది కుడిచెయ్యో ఏది యెడం చెయ్యో మరచిపోయి ఆ తప్పు చేశాడు. నా మాట అలావుంచండి. నావంటి పూజను చారి అడిగినవాని తప్పు యెంతటిదంటారు?’

ప్రసంగానికి యిక్కడ అంతరాయం కలిగింది. గేలుకొపలాదా రొకడు చావడితోనికి వచ్చి, యెవరో అసరిచితుడు అతిధ్యమర్చిస్తున్నాడని చెప్పాడు.

‘అపటికి రమ్మను, అతడెవరై నా కానీ, ప్రకృతి చాల భయంకరంగా గర్జిస్తోంది. పట్టి కాళరాత్రియందు వన్యశృగాలునైకం మృత్యుభీతిచే తల్లడిల్లి, తమకు ఘోరశత్రువైన మానవుని ఆక్రయం కోరినా ఆశ్చర్యపడవలసిన పనిలేదు. ఆ అతిథికి అన్న సదుపాయాలూ చేసి తీరవలసిందే! అస్వర్థ, నీవు వెళ్లి ఆ పని చూడు,’ అన్నాడు పెడిక్.

యజమాని అజ్ఞాపాలన చెయ్యడానికై అస్వర్థు బయటికి నిర్గమించాడు.

అధ్యాయం ౪

త్రిస్వాలు తిరిగివచ్చి, తన యజమానితో నెమ్మదిగా ఇట్లు విన్నవించాడు: 'దొరా, అతడొక యూదీయుడు. యాహ్మక గరవాసిబట్ట. వేరు ఇసాకో అని చెప్పాడు. అది తీసుకురావచ్చునా?'

'నీవు కొడు, గర్లును పెళ్ళి తీసుకురమ్మను. యూదీయుని లోనికి ప్రవేశ పెట్టదగినవాని పంతులకొపయే!' అన్నాడు వాంబా. తన మామూలు వాగుడు ధోరణిలో.

'యూదీయుడా! నీ సమక్షంకి తీసుకురావడం!' అని ప్రయత్నం గాను పడ్డాడు, తన మేదికి రక్షణగా క్రొనుగుర్లులు చేతితో వేసుకుంటూ.

'క్రీస్తు భగవానుని పవిత్ర సమాధి రక్షణకోసం పోరాడిన యీ ధర్మక్షిప్త దక్షుని సమీపానికొక కుక్కను రానివ్వడం!' అని బుసకొట్టాడు పెంప్లార్ బ్రయన్.

'పెంప్లార్లకు యూదీయుల ఆస్తిహింసలమీద ఉన్నంత ప్రీతి వారి కృష్టల మీద లేనట్లుంది' అన్నాడు వాంబా.

'అతిథులు మన్నించాలి' అన్నాడు పెడ్రెక్, 'నా గృహస్థధర్మం వేరు నెరవేర్చక తప్పదు. క్రీస్తుప్రభువునందు విశ్వాసముంచిన యీ యూదీయు జాతిని భగవంతుడు ఇన్ని వందల సువర్ణరాలుగా సహించి బ్రతకనిస్తున్నప్పుడు, ఒక్క యూదీయుని సాన్నిధ్యం కొన్ని గంటలవేపు సహించి ఉండలేదు! వానితో నెవ్వరూ ప్రసంగించదు. కలిసి భోజనం చేయవద్దు. వానికి వేరుగా యేర్పాటుచేస్తాం. అదిగో ఆ తలవా గాలవారు ఆరబ్బిలు కొబ్బోలు, వారతని! తమ ప్రక్క చోటిస్తే కాక భయం తరలించదు.'

ఈ చివరివాక్యం అంటూ పెడ్రెక్ ఒక వప్పు నవ్వాడు. పెంప్లార్ బ్రయన్ వెంటనే అలాగొని, 'నా ఆరబ్బిబానిసలు అచ్చమైన మహమ్మదీయులు. యూదీయుని సంపర్కం క్రైస్తవుడేవగించుకున్నంతగా నీ వాటూ ఏవగించుకుంటారు' అన్నాడు.

'ఒకప్పుడు భగవంతునిచే సాక్షాత్తుగా ఎన్నుకోబడ్డ యూదీయులంతే, మహమ్మదీయులు ఏ విధంగా యోగ్యులవుతారు చెప్పా!' అని వికటంగా ఆశ్చర్యం వలిచుచ్చాడు వాంబా.

‘అరే పూర్! ఆ యూదీయుడూ, నీవు మీ యిద్దరూ కలిసి భోజనం చేద్దురాని. ఈ అనివేళికి ఆ వంచకుడికి అప్పుడు బాగా సరిపోతుంది’ అన్నాడు సెడ్రీక్.

‘వంచకునిబారి పడకండా కొపిండుకోడం అనివేళికి చేతగాదనుకున్నారా? ఇదిగో ఈ మౌంసఖుడు మి యిద్దరిమధ్యా కోటబురుజుగా నిలుపుతాను’ అన్నాడు వాండా.

‘ఇక కట్టి పెట్టు. అదిగో ఆటడు వస్తున్నాడు.’

సెడ్రీక్ ఈమాట అంటూఉండగా, ఆ నూతన వ్యక్తి, ఆపరిమితమైన భయసంకయాలతో, వంగి వంగి సలాములు చేసుకుంటూ ముందుకువచ్చాడు. మారుసలి. పొడగరియే కాని, వంగి వంగి నడవడం ఆలబాటైపోయిన కొరజాన, ఆ పొడగరితనం కనిపించడంలేదు. వంపు తిరిగిన ముక్కు. మరుకుగా చూచే నల్లని కండ్లు. ముడతలువద్ద ఎత్తయిన ఫాలతలం. పొడుగ్గా యెదిగిన తెల్లనిగడ్డం. దొవారంను తోపలి ఉడుపుపైన, ముడతలు ముడతలుగా తీరాజే పనుపూ యెరుపూ నీలం కలసిన అంగీ ధరించాడు. కాళ్లకు బొచ్చుతో గూడిన రెడరులూట్లు ఉన్నాయి. మొలను ఒక చిన్న చాకు, జాకెట్ పరికరాలుగల ఒక సంచి ఉన్నాయి. వింతయైన నలుచదరపు పనుపురంగుటోపి గుమ్మంవద్దనే విషయంగా నెత్తిమీదనుంచి తీసి చేత బుచ్చుకున్నాడు.

యూదీయుని సలాములకు సెడ్రీక్ ముఖంగా ఇంచుక తలబడించి, పరిచారకులు బొచ్చున్న ఒల్లవేపుగా చెయి చూపించాడు. కాని, ఆచట ఎవ్వరూ అతనికి చోటు చేయలేదు. బెడరు చూపులతో, చోటుకోసం వెదకుతూ, ఆతడు ఒక్కొక్కరి దగ్గరకే వస్తూంటే, సెడ్రీక్ నాకర్లు చూచి చూడనట్లు తమ తిండి గొడవగా తాము నిమగ్నులయ్యారు. మతాధిపతి పరిచారకులు ఎంతవాళ్ళూని చూడవలసినవచ్చిందన్న కంపగం తమ చూపుల్లో వ్యక్తంకాగా, చేతులతో శరీరం మీద క్రాను గుర్తులు వేసికొని రక్షలు పెట్టుకున్నారు. బెంప్లార్ అనుచరులైన తురుష్కులు గడ్డలూ మీసాలూ దుప్పినిరసనగా అతని వంక చూస్తూ, దగ్గరకువచ్చి మమ్ము మొల పజేకానంతే కపడ్రార్, ఏంపేస్తామో చూడు, అన్నట్లు తమ బాతువడిలపై చేతులువేశారు.

తన గృహస్థ ధర్మం నెరవేర్చుతనే కోరికతో ఆయూదీయుని లోప అకు రప్పించిన సెడ్రీక్, అతనికి భోజనపుబల్లవద్ద తన పరిచారకులు చోటు చూపేటట్లుకూడా చేసియుండేవాడే. కాని, సరిగ్గా ఈ సమయంలో, ప్రయర్ ఆతని పెంపుడుకుక్కల ప్రిసక్తియైతే, అతన్ని ప్రసంగంతోకి దింపాడు. ఆ ప్రసంగంతోపడితే, ఇక ఎలాంటి అంతరాయం సెడ్రీక్ సహించడు. ఆయూదీయునికి చోటు దొరికిందో లేదో ఆ సమయంలో ఆతని కలాపట్టు

తుండి ఇలా ఎవ్వరూ దగ్గరకు చేరనివ్వనినీలియందు ఇహాకో దిక్కులు చూస్తున్న నమయంలో, చిమ్మినవద్ద బల్లపై కూర్చున్న యాత్రీకుడు, అతనిపై జాలిదలచి, లేచి తనదోటు చూపిస్తూ, 'ఇదిగో ముసలీ, ఇక్కడ నీవు కూర్చున్నవ్వు. కా బట్టలు ఆరాయి. భోజనంకూడా అయిపోయింది. నీవు కూర్చుని భోజనం చెయ్యి', అంటూ, చలిమంటలో చిదుకు లెగవోసి, నాకర్ల బల్లమీది కొన్ని ఆహార పదార్థాలు లెచ్చి అతని ముందు పెట్టి, కృతజ్ఞత తెల్పుకునే అవకాశం కూడ అతనికి ఇవ్వకుండానే, అతనితో ఇంకా సన్నిహితత్వం కల్పించుకోవడం ఇష్టంలేకనో, లేక పెద్ద బల్లకు కొంచెం దగ్గరగా ఉండవలచియో, చావడి అవలివైపుకు సర్దుకున్నాడు.

చలిమంటవద్ద మేనువంది, గజగజ చడికే చేతులను ముందుకు సాచి చలికొగ్గెనుతూ ఉండిన ఆ ముసలియూడియుని రూపు, పాతకూర్మా, మూర్తిభ వింటిన కికిరమునువులాగ కనుపించింది. చలి కౌస్త తగ్గిపోగానే, ఇక అతడు, తన ముందర పోగులుగ్గిళ్ళకూర్చున్న భోజనమీదపడ్డాడు. తనదంతో ఆ లొందరపాటూ, ఆ ఆప్యాయతా మాస్తే, అతడు భోజనంచేసి చాలకొలది యుండాలనిపించింది.

పెద్ద బల్లవద్ద ప్రంగం ఈ నమయంలో, వేటకుక్కలమీదనుంచి భావ మీదికి మళ్ళింది. వేటకు సంబంధించిన పదాలులూ కాలాలూ భార్యన భావనే ఆశ్రయించాలి, సాగ్జన్ భావనో ఏమందన్నాడు ప్రజుర విమర్. పదజాలం లేకపోయినంత మాత్రాన మా మృగమునికోదానికి చచ్చిన లోలేమీ లేదన్నాడు సెడ్రిక్. ఒక్క మృగమునికోదానికేకారు, ప్రియ కలాపానికి యద్ధాటోపానికి కొవలసిన పదజాలం కూడ భార్యన - ఫ్రెంచి లోనే ఉండన్నాడు లెంప్టార్ బ్రయన్. మా సాగ్జన్ భావ అంగుళి పనికిరాక పోలేదంటూ, సెడ్రిక్ మాపుదేండ్లక్రితం జరిగిన ఒక యద్ధశాధన వర్ణించాడు. వర్తిస్తున్నకొద్దీ అతనికి ఉత్సాహ మినుపడింది. పదేపదే మద్యం సేవిస్తూ ఆ నిమిషాలో మరింత ఉత్సాహితుడై ఉపన్యసింపసాగాడు. 'అహ! అది యెటువంటి దినం! నేనన్నాడు మంచి పడుచుదనంలో వున్నాను. ఎన్నితాళ్ళు పగిలిపోయామో లెక్కలేదు. ఎన్ని కేండాలు కేలకొరిగామో చెప్పలేను. నెత్తురు వరదలై పారింది. పారిపోవడం కంటే చావడం మేలనుకున్న కోజడి - ఒక సాగ్జన్ కవి, అది కత్తులపండగని వర్ణించాడు. గ్రద్దలకు విందు జరిగిందన్నాడు. ఆ సమరార్భటిలోని ఆనందం పెండ్లి కోలాసులంతో ఎక్కువైనాడు. ఆ కవులంతా యిప్పుడు గతించారు. మా జాతి విజయాలు మరుగునబడిపోతున్నాయి. మా భావ, మా పేరుకూడా నశించిపోతోంది. ఇదంతా చూచి దుఃఖించడానికి నేనొక్కణ్ణి మిగిలిఉన్నాను' అంటూ, మధుపాత్రలో మరల మధువు నింపింది, 'గర్ బ్రయన్, మనమిప్పుడు పొలస్తీకా మతముదంతో పొల్లాన్న యోధులందు శ్రేష్ఠతమాలగువారి పేదన ఈ మద్యం సేవితముగాక.

వారేవారికి చెందినవారై నా, ఏ భాష మాట్లాడేవారై నా నా కథ్యంతరంలేదు. ఏమంటావ్వి: అన్నాడు.

పాతస్త్రీనాట పోరాడిన ఉత్తమాత్మను పీరులు ఎవ్వరనే మీమాంస అంతట బయలు దేరింది. 'మా పెండ్లార్ వ్యవస్థను గూర్చి నామంతట నేను గొప్ప చెప్పకోడం ముక్తంగా ఉండదుగాని, అయినప్పటికీ చెప్పక తప్పదు— పెండ్లార్నే ఈ విషయంలో అగ్రతాంబూలం అందుకోవలసినవారు' అన్నాడు సర్ బ్రయన్. పెంటుజాన్ వ్యవస్థకు చెందిన యోధులమాట యేమిటన్నాడు ప్రయన్ విమర్శ. ఆ వ్యవస్థలో తన సోదరుడొకడున్నాడట.

'పెంటుజాన్ యోధులు చాల కీర్తి ప్రతిష్ఠలు కలిగినవారే. కాని...' అంటూ పెండ్లార్ బ్రయన్ ఏదో చెప్పబోయాడు. ఇంతలో నాంబా అందు కొని, 'రిచర్డురాజు గారు ఈ సంతా తీసుకున్నట్లుంటే, 'పాతస్త్రీనాట మీరు పోవద్దు మహారాజా, మీ యింగ్లీషు ప్రజలమధ్య మీరు హాయిగా ఉండిపో' డని గలహా ఇచ్చి ఉండేవాణ్ణి. జెరుసలేం నగరాన్ని ఏ యోధులు చేజిక్కులా దారబడి దారో వారికే వదిలెవ్వకలసింది దాన్ని తిరిగి స్వాధీన పరచుకోవలసిన బాధ్యతగూడ!' అన్నాడు.

ఈ ప్రసంగాన్నంతని చాల శుద్ధగా అలకిస్తున్న రొనెవా యిలా ప్రశ్నించింది: 'పెండ్లార్ యోధులతోగాని, పెంటుజాన్ యోధులతోగాని సరి పోల్చదగ్గ రిరులు యింగ్లీషు నైస్యంలో యెవ్వమా లేరా!'

'ఇంకాండునుంచి రిచర్డురాజు చాల మంచిమంచి యోధులనే పాతస్త్రీ నాట తీసుకొనినవ్యాడు మంకరీ! కాని, మండు పెండ్లార్ యోధవర్గాన్ని చెప్పిన తర్వాత నారిచి చెప్పవలసినదే' అన్నాడు సర్ బ్రయన్.

'అబద్ధం! అనే కేక హఠాత్తుగా ప్రక్కనుంచి వినిపించింది. అందరూ ఆ కేక వివచ్చిన వైపు చూచారు. యాత్రీకుడు గంభీర స్వరంతో యిలా అంటున్నాడు: 'నేను నిశ్చయంగా చెప్పగలను. యింగ్లీషు యోధుల కౌర్య సాహసాలు పాతస్త్రీనాట పోరాడిన మరే యోధవర్గపు కౌర్యసాహసాలకు తీసిపోలేదు. ఒకసారి, ఒక నగరాన్ని జయించిన సందర్భంలో, మహారాజు రిచర్డు విజోవార్ధం ఒక కయ్యపు పోటీ జరిపించి, తానా పోటీయందు మరి అయిదుగురు యోధులతో ఆయోధుమైన పరాక్రమం ప్రదర్శించాడు. ప్రతి ఇంగ్లీషుయోధుడూ ఆ రోజున ముగ్గురనీ ప్రతి యోధులను నేలపై పోల ద్రోశాడు. ఆలా నేలగులిన ప్రతియోధులలో పెండ్లార్ యోధవర్గానికి చెందినవారొక ఏడుగురున్నాడు. సర్ బ్రయన్ తన ఈ సంగతంతా కరతలామతం చేశాడు!'

ఈ సూటలకు పెండ్లార్ బ్రయన్ ముఖంలో తాండవించిన క్రోధోద్యమం వర్ణనాతీతం. నల్లని ముఖం మరింత నల్లబడింది. కరీరం కంపించింది. అప్ర

యత్నంగా చేయి కత్తిపిడిమిని పోయింది. కాని, యిక్కడ అలాంటి పీఠం
యేమీ సాగదని గ్రహించడంవల్ల బాబూలు, తిరిగి వెనక్కు వాల్చున్నాడు.
సెడిక్ యిదేమీ చూడలేదు. ముక్కుకు మూటిగా, ఏదో ఒకే ఉద్దేశంతో
కొట్టుకొనిపోవడం ఆతని కలవాటు. తన దేశీయత కార్యపరాక్రమాలను
గూర్చి విన్న సంతోషంతో, టెంప్టర్ లో లేకత్తిన సంతోషం గమనించడం
దానే, యాత్రికుని ఉద్దేశించి యలా అన్నాడు: 'నీవెవరో కాని, యివారే
మాకు చాలా మంచిమార్గం వినిపించావు. యిద్దామందేకపు క్షీని ఆశోజన
అంత జగజ్జగీయమానంగా చాటిన ఆ యోధవరుల పేర్లు నీవేమైనా చెప్పగలవా?
యిదిగో నీకే నువ్వరకంకణం బహుమానం.'

'సంతోషంగా చెప్పుతాను. దానికి నాకేం పాఠశాలలో మక్కరలేదు.
కొంతకాలంవరకు బంగారం ముట్టమాడదనే నియమంకూడా వుంది నాకు'
అన్నాడు యాత్రికుడు.

'నీ కక్కరలేకపోతే నీ బతుకు నేను తొడుక్కుంటానే, నా కిచ్చేయ
ఆకంకణం' అన్నాడు బాబూ.

యాత్రికుడు ఇలా చెప్పసాగాడు: 'అకాటి పోరాటంలో అందరికంటే
మొట్టమొదటగా పేర్కొనదగినవాడు ఇద్దామందేకపురాజు, సింహపరాక్ర
ముడు రిచర్డు.'

'జన్మతః కార్మన్ వాతీయుడైనా, ఆతణ్ణి వేసినదిస్తున్నాను' అన్నాడు
సెడిక్.

'ఆతని తర్వాత యెన్నదగినవాడు లీసెప్టరు ప్రభువు. ఆతని తర్వాత, సర్
థానుస్ ముల్టన్' అన్నాడు యాత్రికుడు.

'అతడు మా సాగ్జన్ జాతీయజే'అని ఉత్సాహం ప్రకటించాడు సెడిక్.

'సర్ ఫాక్ దాంజలీ వార్తవవాడు.'

'అతడా! ఆతని తండ్రివంకవారు తొలపోయినా తల్లివంకవారు సాగ్జ
నలే! అయిదోవారెవరు?' అని ప్రశ్నించాడు సెడిక్.

'సర్ యెడ్విజ్ టర్నిహం!'

'ఓ, యింకే! ఆతడు అచ్చమైన సాగ్జన్' అని కేకపెట్టాడు సెడిక్.
'మరి, ఆరవయోధుని పేరు?'

యాత్రికుడు యింకొక పేరు స్మృతి నభినయించి—'ఆరవయోధుని జోక
యవకుడు. అంత పేరుప్రఖ్యాతులు కలవాడు కాదు. ఆ యోధవర్ణంలోకి
అతన్ని బహుశః సుఖ్యాహ్లాదకోసం చేర్చుకొనివుండాలి. అతని పేరేమీ నాకు
శుద్ధతరువాదంలేదు' అన్నాడు యాత్రికుడు.

సర్ బ్రియన్ తిరస్కారభార్యకంఠా యాత్రికుని అధిక్షేపిస్తూ యిలా సవాలుచేశాడు: 'యింత భావకం పెట్టుకొన్నవాడవు అది కొన్నా మనిది పోయావంటే నమ్మేదెవడు! శివు చెప్పకపోతే నేనే చెప్పేస్తాను. అతనిచేత వివాహము. అతని యీటెపోటువల్లనే. గురదప్ప వశాత్తూ, నా గుర్రంకొలు తెడబడటంవల్ల, నేను ఆ కోణాన క్రిందపడడం సంభవించినమాట నిజం. కాని, యిప్పుడు గనుక అతడు యింకాండు ఉన్నాడని, శేపు అప్పీ పోటీలో నాలో సవాలు చేసేట్లయితే, ఈ ఉన్న పోలంకానే, కానికే వసతు లెక్కవ యిచ్చి, నాని పని విహించో తేల్చకపోతే నాచేత బ్రయస్కాదు.'

'వివాహము ఈ దేశానికి తిరిగి వచ్చియుంటే తమ సవాలు తప్పక అందు తుంటాడు. కాని, పర్వతానికి మటుకు తమకు, జరగబోదని తమకు తెలిసిన ఆ కష్టపు పర్యవసానాన్ని గూర్చి ఏవో ప్రజ్ఞలు పట్కి యివట కాంతిభంగం చెప్పుకొందా ఉంటే దాగుంటుంది. వివాహము తిరిగివచ్చియుంటే మాత్రం, తమర్ని తప్పక యెదుర్కొంటాడు, నాదీ పూచీ' అన్నాడు యాత్రికుడు.

'బలే పూచీదాడు! అయితే నీ మాట నమ్మకమేమిటి? ఏదైనా పంపెం ఒడ్డు, వీరుంది నీ దగ్గర?' అని ప్రశ్నించాడు లెంప్టార్.

'ఇదిగో, కొర్లెన్ పర్యవసానపు క్రైస్తవ మతంనుండి కొని తెచ్చిన — అసలు నియంతలూకు ఒక చిన్న తుక యిది. దీన్ని నేను పంపెంగా ఒడ్డుకున్నాను' అంటూ ఒక బంతిపుంజు చూపాడు. అది బయటికి తీశాడు.

అది చూడగానే ప్రయర్ విమర్, శరీరంమీద చేతితో క్రాసురక్షలు వేసు కొని ప్రార్థనచేశాడు. తక్కినవారు కూడ భక్తితో అందు పాల్గొన్నారు. యూదీయుడు, అరబ్బీ బానిసలు, లెంప్టార్ బ్రతుకా—వీరు తప్ప. బ్రయన్ తన కంఠమీనుండి ఒక బంగారగొలుసు తీసి బల్లమీదికి విసుగుతూ, 'ఇదిగో, ఈ వస్తువులు రెండూ ప్రయర్ విమర్ తనవద్ద భద్రపరచాలని కోరుతున్నాను. పంపెం ఏమనో తెలుసుగదూ! వివాహము చ్చిటనుకా గనుక ఉన్నట్లయితే, నా సవాలు ఆంగుకొని నాతో డీకొనాలి. లేనియెడల, యశారపు లోని ప్రతి లెంప్టార్లదర్బాంగ్డలమీదా అతడు వట్టి పీరికిపందముని వ్రాయిస్తాను' అన్నాడు బ్రియన్.

హలంతా కొంతసేపు నిశ్చబ్దంగా ఉండిపోయింది. అంతట రొనానా, తియ్యని యెలుగుతో ఇలా వాక్రచ్చింది: 'వివాహము యోధు దివట లేదు, అతని తరపున ఇవట మరి యెవ్వరూ మాట్లాడేవారు లేకపోతే, నేను మాట్లాడు తున్నాను. సర్ బ్రయన్ సవాలును వివాహము తప్పక అందుకోగలడనే నా నిశ్చయం. ఈ పూజ్య యాత్రికుడు పంపెంపెట్టిన ఆమాత్య వస్తువునకు తోడుగా అవసరమైతే ఇంకాను నా శేరుపత్రికలు కూడా పంపంగా ఒడ్డు తున్నాను.'

సెడ్రెక్ ఈ వాక్యదమందెచ్చటా ఇంతవరకు నోడ విశ్వలేదు. ఆతని మనస్సులో ఎంతో భావసంఘర్షణ జరుగుతోంది. అభిమానం, శుశ్రూష, నిరసన, కలవరపోటు, — ఇవన్నీ ఒకచానీ నోకటి తరుముతూ ఆతని విశాల ఛాతలైన మబ్బులలాగా పరుగుతున్నట్లు తోచింది. ఆరవయోధుని సేవ చేస్తున్న బడగానే ఆతని పరిచారములంతా ఒక్కపెట్టున చకతులై నట్లు ననుపించారు. కాని, యజమాని మొగంవంక చూస్తూ లోలోపలనే తను ఉద్రిక్తం అవుతున్నాడు. ఈ పరిస్థితో రొవెనా ప్రసంగించేసరికి, ఆ కంఠధ్వనికి సెడ్రెక్ ఊలిక్కి పడ్డాడు.

‘వలదు రొవెనా, నీవు పణమొడ్డవం అవసరం. ఆరవరమైతే బిలాన్ వాలో పేరుప్రతిష్ఠలతోనూ నా పేరుప్రతిష్ఠలనే పణంగా ఒడ్డుతాను. బిలాన్కి అదేమీ అవసరంలేదు. వార్మన్ కూయల వింత ఆచారాల ప్రకారం చూచినా, ఈ యాత్రికుడొడ్డిన పణం చాలా. అవునుకాదా ప్రయర్ విమర్శ?’
‘అవును. ఈ రెండు వస్తువులూ చాలా వీటిని నేను చూపుత న్నానా గారంటా భద్రంచేస్తాను—ఈ సమస్యను సంగతి తేలేవరకూ’ అన్నాడు ప్రయర్.

అంటూ, మరల మరల క్రొనుగుర్తుల రక్షణ పెట్టుకొని, ఏకేవో పార్శ్వ నలుచేసి, యాత్రికుని ఆదంతపుబండెను తన ప్రక్కనున్న మరొక సన్యాసికి భద్రపరచమనియచ్చి, టెంప్లాంట్లైన బంగారు గొజును మూత్రం, అలాంటి భక్తి శృద్ధలతో కాకపోయినా, ఒక విధమైన ఉల్లాసంతో, అతడు వాసనలు వెదజల్లి తన చేతిసంచీయందు జాగ్రత్తచేశాడు. తరువాత ఇలా అన్నాడు: ‘సర్ సెడ్రెక్, ఇక మేము లేడీ రొవెనా పేరున మరొక గిన్నెడు బాటాసవం నేవించి, ఆపైన నిక్రాంతి తీసుకోంటాం, సెలవివ్వండి—మీ బ్రాహ్మణసమవాదల్లా నా చెవుల్లో ఇప్పుడు సాయంకాల పార్శ్వన గీతాలు వినిపిస్తున్నాయి.’

సెడ్రెక్ చిరునవ్వుతో ‘ఏమిటిది సర్ ప్రయర్, మీకున్న పేరు చూడబోతే, చేపట్టిన మధుసాత్రుడు మళ్ళీ ప్రాతఃకాల ప్రార్థన గీతాలు వినిపించేవా కా విడవని విలాసపురుషులని చెప్పుకుంటాడు. మీకు సరిగా ఆకిధ్యం ఇవ్వగలనో లేదో యని నేను చాలా జడిసాను. తీరాచూస్తే, చూకాలంతో, పన్నంతెండ్ల సాగన్ కుర్రవాడు కూడా మీరిప్పుడు వదలిపెటుతున్నంత తొందరగా మధు సాత్రుని వదలిపెట్టడు’ అని కవ్వించాడు.

కాని, మధుసేవనం త్వరగా చాలించి విశ్రాంతి తీసికోవాలని ప్రయర్ తొందరపడడానికి కారణమున్నది. వృత్తిచేతనేగాక, స్వభావతః ఆతనికి జగదాలంపే గిట్టవు. అది యెడటివాసమిది ప్రేమవల్లనో, లేక తనమిది ప్రేమ వల్లనో, లేక రెండిటి కలగబుత్తవల్లనో, ఏదీ యడమితమని చెప్పడానికి ఏలేదు. పొత్తుత సందర్భంలో, తన మిత్రుడు బ్రూన్ తొందరపాటువల్ల ఏడుముతో ఏమి ముంచుకువస్తుందో, సెడ్రెక్కు ఏకే అగిధిరాటా అయిపోతాడో అని

అతని భయం. అందుచేత, మధుసేవనలలో సాగడంతో ఎవ్వరూ పోటీకి రాగల రంటూ నెమ్మదిగా యెత్తిపొడిచి, తానున్న పవిత్ర వృత్తిభక్త్యాన్ని నూర్చి అప్పు యుగా ఏమేమో పనికి, తానీక తొందరగాపోయి విశ్రాంతి తీసికోవాలనే కోరికతో తిరిగి వ్యక్తం చేశాడు.

'అప్రకృతమే, చివరసారిగా మధుసూత్రాలు విప్పబడ్డాయి. అతిథులు పాత్రలను భాగించేసి, గృహ యజమానికి, లేడీల వానామా అభివాదము అర్పించి లేచారు. అటువచ్చేనామా, అటు పోయేనామా, చావడి అంతా సందడిగా వుంది. సెడ్డిగోరెవారిలా తమ తమ పజనంతో వేర్వేరు గుమ్మములగుండా లోనికి వెళ్ళిపోయారు. యూదీయుల పక్కనపోతూ టెస్టార్ బ్రయక ఇలా పలకరించాడు: 'ఏరా నీమదా, అమ్మీ పోటీలకేనా నీవు కూడా బయలు దేరింది?'

'చిత్తూ, అక్కడికే బయలుదేరాను' అన్నాడు యిసాక్, అతి వినయం గా నంగి నలాంచేస్తూ.

'మీదుకు? విపరీతపు క్రీడిలతో మా నాన్మన్ జమిందార్ల ఎముకలు కొరకదానీకీ, మాకు విలాసవద్ధులతో అడవాళ్ళనూ పిల్లలనూ మోసపుచ్చ దానికేగా! ఏమంది ఆ సంచిలో? ఎన్ని బంగారు నాణేలు ఉన్నాయేమిటి?' అని అడిగాడు బ్రయన్.

'అబ్బే! బంగారు నాణేలవాకా పోతున్నారూ, ఒక్క వెండి నాణెంకూడ లేదు—కంటే ఒక్క! మా యూదీయ నిధికి చెల్లించుకోవలసిన జరియా నాకు గూడా చేతిలో చిల్లిగవ్వలేదు. అమ్మీలో మా గుంఫీయలలేమైన పాయంచేస్తూ రేమా నని పోతున్నా బటావోరును నాదగ్గిరేమంది? ఈ తొడుక్కొన్న అంగీనాదా పత్రపు తెచ్చుకున్నా దే! అంటూ బీద అరపులు అరిచాడు ఇసాక్.

'నీ సంగతి నాకు తెలుసులేగా యూటాగోర్!' అంటూ సర్ బ్రయన్ అతన్ని చాటి ముందుకు పోయి, చుట్టూప్రక్కలవారికి తెలియని భాషతో తన అరబ్బీ భాషలతో ఏమో గుసగుసలాడాడు. విపరీతమైన భయంతో కుడించుకు పోయి నిలబడ్డ ఇసాక్ తిరిగి తలయెత్తి చూచినది, బ్రయన్ సహజంగా అహేలు లోంచి నిష్క్రమించడన్న ధైర్యం కలిగిన తర్వాతనే! కట్టెదుట బ్రహ్మాండ మైనపిడుగుపడి, దాని భయంతోరనినాదం చెవులలో యంకా గి:గురమంటూంటే చిత్రపోయి చూస్తున్నవాడిలాగా, అతడు చుట్టూ కలయజాలాడు.

సెడ్డిగోరె పరిచారకులలో ముఖ్యులిద్దరు, 'మరి యెద్దరు పరిచారకులు కొగడాల పుచ్చుకొని దారిమార్పగా, అతిథులలో ముఖ్యులైన ప్రయర్ నూ, టెస్టార్ నూ వేర్వేరుగా వారి వారి కొరకు నిర్దేశించబడిన పడకగదులకు తీసుకొని పోయారు. అలాగే తక్కిన అతిథులకు కూడ తక్కిన పరిచారకులచే వేర్వేరుగా తన విశ్రాంతి స్థలాలు చూపించబడ్డాయి.

అ ధ్యాయం ౬

సైక్రిక్ పరిచారకుల్లో దివిటీలు పట్టే ఒక మహల్నీ, యాత్రికునికి పడుకునే తావు చూపించే నిమిత్తం ఆ తురాతన భవనపు జీడుగువారులకెంటు తీసుకొనిపోతూవుండగా, వెనుకనుండి ఆస్వాల్లు వచ్చి కలుసుకొని, 'వంట సాలలో మా పరిచారక బృందమంతా నీ వలన పాలస్తీనా వార్తలను— ముఖ్యంగా ఐశాన్ హోను గూర్చిన విశేషాలను— తెలుసుకొనగోరుతూ ఉన్నది, నుంచి మధువుకూడా సిద్ధంచేసివుండవచ్చు, కొంచెంసేపు కాలక్షేపం చేద్దాం ర'మృని యాత్రికుని కోరాడు. కాని యాత్రికుడు తనకేదో మతసంబంధమైన నియమమున్నదని చెప్పి అందుల కంగీకరించలేదు. ఆస్వాల్లుకు అంతట కోపం వచ్చి, 'కానేత్ర తోటి క్రైస్తవులతో కలిసి హాయిగా కాలక్షేపం చేయవోల్లని యీతనికి అదిగో ఆ యూడియన్ కేర్నాలు చేతుబడ్డ కొట్టంప్రక్క బస చూపించవలసిందని మహల్నీకి హెచ్చరికచేసి చక్కాపోయాడు.

మహల్నీతో యాత్రికుడు మరికొంత దూరం సాగిపోయేసరికి, అచట లేడీ రొవెనా పరిచారిక యొకతె వీరిని నిలువరించి, ఒకవిధమైన అధికారం తన కంతస్వరంతా ఉట్టిపడుతూ ఉండగా, తన యజమానురాలు యాత్రికునితో మాట్లాడగోరుతున్నదని చెప్పి, మహల్నీ చేతనున్న దివిటీ తాను చేతబుచ్చు కొని, మేము తిరిగివచ్చేవరకూ ఇచటనే ఉండమని వానికి చెప్పి, తన వెంట రావలసిందిగా యాత్రికునికి సంజ్ఞ వేసింది. మొదటి ఆహ్వానం ప్రోహితమైనట్లుగా వీరిని ప్రోహితమైనదం మరియూద కాదనుకున్నాడో యేమో, మాడుమాటాడ వుండ ఆత డామె ననుసరించాడు. ఆపిలుపునకు అతడించుక ఆశ్చర్యచకితుడైనట్లు అతని ముఖరేఖలను బట్టి ఊహించవచ్చు.

పరిచారిక ఒక మెట్లవరుసమీదుగా అతనిని రొవెనా అభ్యంతర మంది రంతానికి గొనిపోయింది. జలతారు పనిచేసిన పట్టుతెరలు ఆగదిలో గోడలకు వ్రేలాడుతున్నాయి. పొన్నునకు నూదా అలాంటివే ఊహారంగులో అద్దిన పట్టుతెర లున్నాయి. మార్పుండే గద్దెలో ఒకటి, మిగతవాటికంటే ఎక్కుగా ఉండి, దాని నుండర, కాళ్ళు పెట్టుకునేందుకు వీలుగా, ఒక దంతపు పని చేసిన కుర్చీపీట ఉంది. నాలుగు క్రోవ్వత్తి పీఠపు సెమ్మెలలో క్రోవ్వత్తులు జ్ఞులుగుతున్నాయి. చీటలు వారిన ఆ పాత కాలపు గోడల పగుళ్ళతోంచి తోనికి పోసుకొంటున్న గాలికి, అచటి తెరగుడ్డలతో పాలు దీపకలికలునూడా అట్టిట్లు కదలాడుతున్నాయి.

యాత్రికుడు తోనికి ప్రవేశించునదికి, రోజునా ఆ యెత్తుగడపై కూర్చుండి, తన తలకట్టును శయనింపబోవుటకు ముందు సవరించుకొనవలసిన రీతిగా సవరించుకుంటోంది. ఆ మాన్యోదంబో ఒక రాచరివి ఒప్పుతోంది. యాత్రికుడు వంగి అభివాదం చేశాడు. అమె ఆదరపూర్వకంగా అతనికి స్వాగతం పలికి, ప్రసంగం ఎలా ప్రారంభించాలో తోచక తీకమకపడుతున్నట్లు ఇంచుకనే పొగి, ఇలా మొదలుపెట్టింది: 'యాత్రికుడా, నీవు చాలా పూజ్యుడవు. వరోజున ఉన్నవాని పరువు కొపాడదంకోసం వెనుకంబ వెయ్యక నిలబడిన నీ వంటివారు కాకపోతే మరెవరూ పూజ్యులు? నీ విందాక భోజనసమయంలో, ఒక యోధ వరునిగూర్చి, అంటే—అంటే—వివాన్ హాసుగూర్చి, ప్రస్తావించియున్నావు. ఆ పేరు ఉచ్చారణ ఈ ఇంట్లో అందరికీ నిజంగా ఎంతో ప్రీతి నింపియుండవలసింది. కొని, దురదృష్టవశాత్తూ, తోని బ్రతుక్కుం తోననే అంచుకొనవలసిన పరిస్థితిలో ఉన్నారందరూ. నీ నొక్క తెను మాత్రమే అతన్ని గూర్చి నిన్ను ఈ ప్రశ్నలు వేడుడానికి ధైర్యం చెయ్యగలుగుతున్నాను. అతన్ని నీవు చిట్ట చివరిసారి ఎప్పుడు చూచావు? ఇంగ్లీషు సైన్యం వెడలిపోయిన పిమ్మట అతడు పొలస్తీ నాలోనే అకాలగ్య కారణాన ఉండిపోయి, కొందరు ఫ్రెంచి కక్షీదారులమూలాన చాల కష్టాలపాలైతాడనీ, ఆ కక్షీదారులలో బెంప్లాల్లు ప్రధానులనీ విన్నాను, నిజమేకా?'

యాత్రికుడు తుఖీక స్వరంతో ఇలా జవాబిచ్చాడు: 'వివాన్ హాసు గూర్చి నాకు అంతగా తెలియదుండవీ. అతని సీనిగతులనుగూర్చి తెలుసుకోవాలని మిరింతగా ఉత్సుకత వహించడం మాన్పు పిమ్మట, అయ్యో తెలుసుకొని యుండకపోతినే అపేస్తున్నది. అయితే, పాలస్తీనాలో క్రతువులు పెట్టిన చిక్కులన్నీ తప్పించుకొని అతడు ఇంగ్లాండుకు తిరిగివచ్చే ప్రియత్నంలో ఉన్నాడనే నా విశ్వాసం. వచ్చిన పిమ్మట అతనికిక్కడ ఎలాంటి పోఖ్యం ఉండగలదో నాకంటే మీకే ఎక్కువగా తెలియాలి!'

రోజునా ఒక నిట్టూర్పు విడిచి, వివాన్ హాస్ ఎప్పటికీ ఇంగ్లాండు చేరుకోవగలడో నీకు తెలుసుకా అని ప్రశ్నించింది. యాత్రికుడు తెలియదన్నాడు. మార్గంలో ఉపద్రవాల్లేమీ ఉండవుగదా అని ఆశంకించింది. వెన్నునువ్వారా జనోవావచ్చి, అటునుండి ఫ్రాన్సునందా ఇంగ్లాండు చేరుకుంటే ప్రియాదా యుండవనీ, వివాన్ హాసుకు ఫ్రెంచిభాషా, ఫ్రెంచి ఆచారవ్యవహారాలూ బాగా తెలుసును గనుక ఆ ప్రాంతాల్లో చక్కగానే నెర్దుకు రాగలడనీ యాత్రికుడన్నాడు. రోజునా చింతాభంగమనస్కుయై ఇలా అంది: 'చేవుండయవల్లి, రేపటి ఆమ్నీ కయ్యపుపొడిల్లో అతడు పొల్లానగలిగితే ఎంత బాగుండును! ఇంగ్లాండు దేశపు వీరకీభావజులంతా తమ కౌర్య పాపాపాలు ప్రదర్శించే ఊళ్ళ సమయమది. కొనింగ్సుబర్గ్ అధినేత ఎథెల్ స్టేను గనుక రేపు ఈ పొడిల్లో

జహూమానం కొట్టుకుపోతే, దాని పర్యవసానంగా వివాన్ పలో తాను ఇంట్లాంటు చేరుకున్న మీదట చాల చెడు వార్త వినవలసి వచ్చేమీట నిజం. సేపు చివరిసారిగా చూచినప్పుడు అతని ఆకాగ్యనీతి ఎలా ఉంది? జబ్బు పడినందు వల్ల బాగా కృశించిపోయాడా?

‘రిచర్డు మహారాజా పరివారంలో ఒకడుగా ప్రైవేటునుండి దిగినప్పటికంటే కొంచెం నల్లబడి, కొద్దిగా చిక్కాడు. ఏవో వివాదమేమీ అతని ఫారతలన మునుగుకొని ఉన్నట్లు తోచాయి. అంతకంటే ఎక్కువ సంగతులు మీకు చెప్పడానికి, అతనితో ముఖాముఖి పరిచయం నాకప్పుడూ కలగలేదు.’—అన్నాడు యాత్రికుడు.

‘ఇంట్లాంటుకు తిరిగివచ్చినా ఆ మేమూలు విచ్చిపోయే కుభయోగం ఉండేటట్లు కనిపించదు. మంచిది—నాచిన్న నాటి స్నేహనివి గుర్తించి యాసమాచారం చెప్పినందుకు సేతు నా కృతజ్ఞత. ఎల్లితా, ఈతని విక్రాంతిక భంగం కల్గించరాదు. ఒక గిన్నెకు మధువు ఈ పూజ్యానికి తేచ్చి యివ్వు,’ అన్నది రొనెనా.

ఆచారం ప్రకారం రొనెనా ఆ మహాసత్రిమ తన పెదవులవద్ద రవంత సేపు ఉంచుకొని ఏమిట యాత్రికున కందించింది. అతడు వినమితుడై అభివాదంచేసి ఆ మధువును కొద్దిగా చప్పరించాడు. రొనెనా ఒక బుగారు నాణెం అతని కందిస్తూ, ‘ఇదిగో, పుణ్యక్షేత్రాలు దర్శించి. చాల శ్రమలు పడ్డవాడవు, ఈ కొనుక స్వీకరించు’—అంది. అతడది మరల వినయ వినమితాంగుడై స్వీకరించి, పరిచారిక వెంట బయలుదేరాడు.

పరిచారిక అతనిని తోడ్కొని చని, తమ రాకకై యెదురుచూస్తున్న మహల్నీకి అప్పగించింది. నాదామెనదనండి తిరిగి దివిటి అందిపుచ్చుకొని, తొందర తొందరగా అతనిని వదిలించుకొని, ఆ భవనపు వెలుపలి భాగమున నెక్కడో చిన్న చిన్న కొట్టుములున్న చోటికి తిరుగునిపోయి అతని విక్రాంతి గోక కొట్టం చూపించాడు.

‘ఆ యూదీయుడు నిద్రించే దక్కడ?’ అని ప్రశ్నించాడు యాత్రికుడు మహల్నీని.

‘ఇదిగో, ఈ ప్రక్కకొట్టంలోనే ఆ దక్క నిద్రించేది’ అన్నాడు తల్లిచారకుడు. ‘మరి, పండులకొపరిగర్ నిద్రించేదక్కడ?’ అన్నాడు యాత్రికుడు. ‘ఇదిగో, ఈ తల్లిక్కన. నిద్రించుచేత ప్రక్కన యూదీయుడు, కడితేలి ప్రక్కన పండులకొపరి. చూ అస్వాలు అహ్లాన మంగిరికై ని కింతంటే మంచిచోటు దొరికియుండేదికదా!’ అన్నాడు మహల్నీ.

‘ఇప్పుడైనా ఫరవాలేదులే! యూదీయని సంపర్కం మీకు చెక్క బల్లకుచ్చుతోంచిమాదా దూరి నన్ను మైలపడెయ్యడు’ అంటూ యాత్రికుడు, తనకిచ్చిన కొట్టులూ ప్రవేశించి, ముఠల్పి చేతిలోని దివిటి తానందుకొని, కృతజ్ఞతాభివందనలూ చెప్పి, ఇక వెళ్ళిరమ్మన్నాడు. అతడు వెళ్ళడం తోటి కలుపు గడియవేసి, దివిటిని ఒక కొయ్య స్తాండుకు తగిలించి, నలుదిక్కులా కలయకాచాడు. ఒక కొయ్య స్తూత, గడ్డిపరుపు వేసిన ఒకబల్ల, దానిపైన దుప్పట్టుగా రెండుమాడు గొర్రెతోళ్ళు—యివీ అక్కడి సానుగ్రి. యాత్రికుడు దివిటి ఆర్చిసి, దుస్తులేమీ మార్చకుండానే ఆ గడ్డిపరుపుపై విశ్రమించాడు. నిద్రపోయాడని చెప్పలేముగాని, నిద్రిస్తున్నానని మోదిరిగా కదలకుండామాత్రం పడుకున్నాడు.

తూర్పుదిక్కున తొలివెలుగురేకుతోలి, ఉడుకొలపు పిల్లవాయువులు ఆ గడిలోని ఒకేయొక దిడ్డికిటికితోంచి లోనికి ప్రవేశించిన వేళకు లేచాడు. లేచి, ప్రార్థనచేసి, దుస్తులు సవరించుకొని, ఇసాక్ పడుకున్న గదిగడియ చుప్పుడు కాకుండా తీసి లోన ప్రవేశించాడు. లోన, తాను పడుకున్న గడ్డిపరుపువంటిదానిమీద ఇసాక్ పడుకుని, ఏమి పీడకల వచ్చిందో, చేతులు తపతప కొట్టుకుంటూ, ‘కనికరించండి బాబూ, ముసిలివాణ్ణి, నిరుశ్చదను. ఇల్లి గవ్వయితాలేగు. మీరు నన్ను నీలపునా చీల్చినా మీ రడిగింది ఇవ్వలేను’ అని ఏమేరూ కలవరిస్తున్నాడు.

యాత్రికుడతన్ని తన చేతికర్రతో కదిపి లేపాడు. అతడు దద్దిరిలి లేచి, తాను ధరించియున్న ఉడుపుతో కొన్ని భాగాలను గట్టిగా చిక్కబట్టుకొంటూ, యాత్రికునివంక అతి భయభ్రాంతుడై మాన్తున్నాడు. ‘భయంలేదు ఇసాక్! నేను నీ క్షేమం కోరి వచ్చాను’ అన్నాడు యాత్రికుడు. ఇసాక్ తేరుకొని, యింత చీకటి ఉండగానే నాతో ఏమి పనియండి వచ్చానని అడిగాడు. ‘ఇక్కడ నుంచి నీవు వెంటనే బయలుదేరి, అతివేగంగా నీ గవ్వస్థానానికి నీవు చేరుకోకపోతే, త్రోవలో నీకు ప్రమాదం వాటిల్లేటట్లుంది. ఆ సంగతి నీకు చెప్పవచ్చాను. రాత్రి టెంప్లార్ నిన్ను పలకరించిన తర్వాత తన అరబ్బీచానినంతో అరబ్బీభాషలో మాట్లాడినది విన్నాను. ఉదయం నీ ప్రయాణ సమయంలో నిన్ను కనుపెట్టి ఉండి, త్రోవలో నిన్ను బంధించి ఫిలిప్ డీ మాల్యాయినిస్ కోటలో, రెజిస్ట్రార్ ఫ్రాంట్ దిబాఫ్ కోటలో చేర్చవలసిందిగా వారి కాజ్జ యిచ్చాడు’ అన్నాడు యాత్రికుడు.

ఈ మాటలు వినేసరికి, ఇసాక్ వడ్డ కలవరం చెప్పనలవికాదు. అవయవాల వట్టుదప్పి, యాత్రికుని కాళ్ళముందు కుప్పగూలినట్లు కూలిపోయాడు. తన దైవమైన యొహోవానూ, యొహోవా భక్తుడైన మోషే అబ్రహామలనూ

స్వరించుకుంటూ, 'అయ్యయ్యో! ఆపాడుకల ఊరికే రాలేదు. కత్తులచే నాఒస్తు చీలుస్తున్నట్లు, కమ్మెచ్చున సాగదీసినట్లు నన్ను యంత్రంతో సాగదీసి బాధిస్తున్నట్లు, ఆ బాధ ఇంకా అనుభవిస్తున్నట్లే ఉంది. ఏమిటి కలిగి? అని అక్రొకించాడు.

'భయంలేదు ఇసాక్! నేను చెప్పినట్లు చెయ్యి. ఈ యింటి నాకర్లు ఇంకా లేవలేదు. ఇంకా లేవరు. నేను నీకు తప్పించుకునే మార్గం చూపిస్తాను. అడవిలో అడ్డదారులన్నీ నాకు తెలుసు. నిన్ను భద్రంగా తీసుకొనిపోయి, అప్పీ పోటీలకు పోయే ఏ సామంతుని రక్షణ అయినా నీకు అభివేరనూ నిన్ను వెంటనంటి ఉంటాను. ఆసామంతుని మంచి చేసుకోవడం నీ చేతుల్లో ఉన్న పని' అన్నాడు యాత్రికుడు.

ఇసాక్ లేరుకున్నాడుగాని, చిట్టచివరి మాట అతన్ని తిరిగి భయంకర యాత్రలో ముంచెత్తింది. 'నా చేతుల్లో వున్న పనా! అది యెలాగ? క్రైస్తవుల్ని నేను మంచి చేసుకోవాలంటే, ఒక్కటే సాధనం ఉంది. కాని ఇదివరకే వట్టి బికారినిపైపోయిన నాకది యెలా సాధ్యమవుతుంది? వద్దు, వద్దు. నీకు పుణ్యమంటుంది. నన్ను వంచించకు. నేను ఎవరికీ ఏమీ ఇచ్చుకోలేను' అని యాత్రికుని అంగీ పట్టుకొని ప్రాధేనుపడ్డాడు.

యాత్రికుడు ఆ స్వర్గుల తాను మైలపడ్డట్లుగా భావించూ ఆ పట్టు విడిపించుకొని అన్నాడు: 'నీవగ్గిర ధనరాములు మూలుగుంటే మాత్రం, నిన్ను వంచించవలసిన పని నాకేమి? ఇప్పుడు నేను ధనాశీత వర్జించి, దీక్షగా యీ యాత్రికుని ఉద్దేయ ధరించాను. ఒక నుర్గం, ఒక కవచం—ఇవి తప్ప, ఇంకే వస్తునంపదా ఇప్పుడు నన్నీ దీక్షనుండి మరల్చకాలవు. నీ వల్ల నేనేదో ప్రయోజనం కొరి నీ వెంట వస్తున్నా ననుకోబోకు. నీ కిద్దం లేకపోతే ఇక్కడే ఉండిపో. పెడ్రీక్ ది సాగ్జన్ నీకు రక్షణ ఇవ్వవచ్చునులే.'

'అయ్యో! అతడుమాత్రం నన్ను తన పరివారంవెంట అప్పీ పోటీలకు రానిస్తాడా? రానివ్వడు! మాల్యాయిసిన్, ఫ్రాంట్ డిబాఫ్ తాదాకు ఎట్టేటులగుండా ఒంటరిగా ప్రయాణించడం బాత్తుగా డేమంకాదు. సరే పద, నీతోనే వస్తాను. మనం ఇక్కడనుంచి తక్షణం పారిపోవాలి. నడుపు. ఇదిగో నీ కర్ర. ఏం, ఇంకా తడవు చేస్తున్నావ్?' అని తొందరించాడు ఇసాక్.

'తడవు చెయ్యడంలేదు. ఇక్కడనుంచి బయటపడే ఉపాయం చూడాలి. నా వెంట రా' అని యాత్రికు డవటినుండి బయలుదేరి, పక్క గదిలో నిద్రపోతున్న గర్లును లేపాడు. 'గర్ల, త్వరగాలే. లేచి పెరటికాకిలి తెరువు. నేనూ యీ యూదీయుడూ వెంటనే ఇక్కడనుంచి వెళ్ళిపోవాలి.'

ఎవడురా ఇంత చొరవగా లేపుకున్నాడని గర్ల మోచేతిమీద నగం లేచి, 'ఏమిటి, పెరటి వాకిలి తెరవాలి! యూదీయునితో కలిసి నీవు బయటికి పోతావా? ఆలా వీడ్చేడు! పెద్ద గేటు తెరిచివా? ఆగిపోవలసిందే!' అంటూ మరల పడుకున్నాడు గర్ల. యాత్రికు డంతట— 'అలా కాదు గర్ల, నీ విప్యకు వెంటనే పెరటివాకిలి తియ్యక తప్పదు' అంటూ అతని చెవిలో వీదో చెప్పాడు. గర్ల విద్యుత్ప్రవాహం సోకినట్లు అదరిపడి లేచాడు. యాత్రికుడు, 'వాగ్ధీత్ర మమా, నోరు మెడపవ'ద్దన్నట్లు తర్జనిమాపి, వెంటనే పెరటివాకిలి తియ్యమని తొందరించాడు.

గర్ల ఇక ఆలస్యం చెయ్యలేదు. ముగ్గురూ బయలుదేరారు. పెరటివాకిలి వద్దకు చేరాక, 'నా కంచరగాడిద యేదీ, నా కంచరగాడిద!' అని అడుర్లా పడ్డాడు ఇహాక్. అతని కంచరగాడిద అతనికి తెచ్చిపెట్టమంటూ యాత్రికుడు, తనకునూడా ఒకటి తెచ్చిపెట్టమని గర్లతో చెప్పాడు. అప్పీరోజీలు చూడ వచ్చే పెడిక్ పరివారంతోనివారికి దానిని వాగ్ధీత్రగా తిరిగి అప్పగించేస్తా నన్నాడు. 'అయితే మరి, నీవు—' అంటూ చెవిలో వీదో చెప్పాడు. గర్ల సంతోషంగా ఒక గంతువేసి, 'తప్పకుండా! అంతకంటే ఇంకేం కావా'లంటూ కంచరగాడిదకు తీసుకురావడానికి పరుగెత్తాడు.

కొంతసేపటికి గర్ల కంచరగాడిదలతో అగడ్తకు ఆవలివైపున కనుపించాడు. ఒక సన్నని వంతెనమీదుగా యాత్రికుడు యూదీయునితో అగడ్త దాటి ఆవలియొడ్డుకు చేరాడు. ఇహాక్ తన అంగీకారాలనుంచి ఆదరాభావరాగా వీదో సునీతీని జీనుక్రింద భద్రపరచి, తొందరగా కంచరగాడిదనెక్కి ప్రయాణ మయ్యాడు. యాత్రికుడు కూడా కంచరగాడిద నెక్కి పయనం కొబోతూ గర్లకు చేయి అందిచ్చాడు. అతడు దానిని అత్యంత భక్తికాత్పర్యంతో ముద్దాడి, వారిరువురూ కనుమాఘమేర దాటిపోయేవరకు అలా చూస్తూ నిలబడి పోయాడు.

యాత్రికునికి ఆ అడవిదారులన్నీ మహనితమలైనట్లు కనుపించాయి— ఎన్నెన్నో ప్రక్కతోటలు తీసున్నాడు. ఇహాక్ తోలోలోపల గుండెలుని అటుక్కుమంటున్నాయి—తీసుకొనిపోయి ఎవరికి అప్పగిస్తాడోనని. అత భయానికి కారణం లేకపోలేదు. ఆ కాలంలో, వార్మనేమి, సాగ్ననేమి, జేను లేమి, బ్రిటనులేమి, యూదీయవాతినీ పెట్టే బాధలు అలాంటివి. రిచర్డు రాజా తమ్ముడు జాన్ పరిపాలనకాలంలో, ఆతడొక ధనికయూదీయుని తన కోటలో బంధించి, తాను కోరిన ధనం వానివద్దనుంచి రాబట్టడంకోసం, రోజుకోక దళతం నోట్లొంది ఊడలెరికించాడట. ఆలా నగం దంతాలు ఊడగొట్టి పిమ్మటగాని ఆ యూదీయుడు జాన్ కోరిన దబ్బు ఇస్తాననలేదట. ఇలాంటి బాధలెన్నో వధుకూనే, యూదీయులు, ధనమీది ఆకకొద్దీ, ఆరోజుల్లో వ్యాపారాలు చేస్తు

అంటేవారు. అసారంగాడబ్బు కూడబెట్టి, దానివలన వచ్చే ప్రయోజనము నెదుర్కొండంతోపాటు, కొంత పలుకుబడినిగూడా సంపాదించుకుంటూ అంటేవారు.

పలురకములైన ప్రక్కదారులవెంట యాత్రికు డిలా ఇసాకును భృతికగతిని తీసుకొని పోయిపోయి, తుదకు ఒకచోటికి వచ్చాక ఇలాఅన్నాడు : 'అనిగో ఆ మామిలీ ఓరుచెట్టువరకూ ఫ్రాంట్-డి-బాక్ యెట్టిటు సరినాదు. 'యోల్టా యిసిన్ యెట్టిటు సరినాదును ఇదివరకే ఎప్పుడో చాటాము. ఇక నిన్నెవ్వరూ వెంటాడుతారని భయపడనక్కరలేదు, నీవు వెళ్లిపోవచ్చు.'

ఇసాక్ ఇంకా బెదురుగానే, 'వద్దు వద్దు, నన్నుప్రజే వదలి వెళ్లవద్దు! నీవు పుణ్యముంటుంది. పెండ్లారాగని, వాని అరబ్బివానిపలుగాని, ఏ సరినాదు నియమాలనూ పాటించే రకంగాడు' అని ప్రాధేయపడ్డాడు. 'సరే, ఇంక కొంతదూరం పోతే షేఫీల్డునగరం చేరువకు వస్తాం, అక్కడ మీ బాలినాల్వేసవరే వాని కొర్రయ మిచ్చేవాళ్లు దొరకవచ్చు. అంతవరకూచూక్కోమే నేను నీతో రాగలను' అన్నాడు యాత్రికుడు. ఇసాక్ సంతోషించి, 'యెహోవా నిన్ను చల్లగాచూడాలి. షేఫీల్డు దాకా నీవు వాకు తోడువస్తే చాలు. అక్కడ మీ బంధువు బారెట్ అన్నాడు, అతర్వాత వా రంటాము నేను పడగలను' అన్నాడు.

ఒక అరగంటలో షేఫీల్డు నగరం పాలిమేరకు వచ్చారు. యాత్రికుడు తానిక వెళ్లిపోతానన్నాడు. 'ఈ వేళ వాకు ఇంత ఉపకారంచేశావు, నీకేమి ప్రత్యుపకారం చేయగల' నన్నాడు ఇసాక్. 'వాకేమి నీవు చేయవక్కరలేదు. ప్రతిఫలం కోరి నీకు నేని పాయం చేయలేదు. నీకు చాకీవుండి నీ పాలిటబడ్డ నీ ఒక పేదకైస్తవునైనా నీవు వానాహింసలూ పెట్టకుండా వాపేరున వదలి పెడితే అదే వాకు గొప్ప ప్రతిఫలంగా యెంచుకుంటా'నన్నాడు యాత్రికుడు. 'అలాకాదు, నీకీప్పుడు అవసరంగా ఏమి కావలసియున్నదో నేను ఊహించాను, ... చెప్పువా?' అన్నాడు ఇసాక్. 'నీ ఊహ ఒకవేళ సరియైనదేయైతే అది సమకూర్చడం నీ వల్లయ్యే పనికా'దన్నాడు యాత్రికుడు. 'తప్పకుండా సమకూర్చగలను. ఒక నీల్రం, ఒక కవచం- ఇవికాదా నీకీప్పుడు అవసరంగా కావలసి వది?' అని అడిగాడు ఇసాక్.

యాత్రికుడు చకితుడై ఇసాక్ కు మరింత చేరువగా వచ్చాడు. 'నిన్ను రాత్రి, ఈవేళ ఉదయం నీ వన్న కొన్ని మోటలనుబట్టి నేనిది ఊహించాను. నేను వదులున్న పక్కమిదికి నీవు ఈ ఉదయాన వరిగవచ్చుడు, నీ అంగీకరించి యోధురాలు ధరించే బంగారు గొలుసు మెడతూ కనుపించింది. నీవు యాత్రికుని వేషంలో వున్న ఒక యోధుడవని గ్రహించాను' అన్నాడు ఇసాక్. యాత్రి

కుడు యొక నవ్యాశునితో కలిసిపోయాడు. 'నీ అంగీనీ కూడా పోదావేనీ ఎలాంటి రహస్యాలు బయటపడతాయో!' అని భయపడినాడు.

ఇసాక్ వివరణ, చూడ తప్పించి, సంఘీభావించి వాగ్రహం కాలా తీసి, ఒక కాగితం మీద హెచ్చరికగా వ్రాసి 'నీ వాగ్రహం యాత్రాని చేతికిస్తూ, 'ఇదిగో ఈ కాగితం నీస్థానం నగరంలో జైరాం అనే యూదువ్యాపారి కిస్తే నీకు కోపం వస్తుంది' అని వ్రాస్తాడు. అతనివద్ద ఆరు మేలిరకం మిఠాయిల వచాలూ, పది శత్రువుల వాటి భద్రాగ్రాహి అమ్మకానికి సిద్ధంగా వున్నాయి. నీ కష్టమెప్పుడైతే వీరి తెచ్చుకో. పది అయిన తర్వాత వాగ్రహం తిరిగి ఆపవలసిందే' అన్నాడు.

'పోటీలో నేను ఓడిపోయాను, పోటీ నియమాల ప్రకారం నా గుర్రం విజేతకు పోవలసి వస్తుందిగా, అప్పుడు ఎలా' అన్నాడు యాత్రాని. ఇసాక్ కొంచెం కలవరపడి, మళ్ళా ధైర్యం తెచ్చుకొంటూ, 'మరేం ఫరవాలేదు, అలా జరగడం నీవే తప్పకుండా గొప్ప ప్రాప్తి' అంటూ కంపనగాడినను పెట్టి వెళ్ళుతుంటే పోయాడు.

యాత్రాని తన అంగీ పట్టుకొని అసి, 'గుర్రం ఒక వేళ చచ్చిపోవచ్చు. కనీసం చికిత్స చేయించు. పరిహారంగా ఏదో యివ్వాలిగా' అని అడిగాడు. ఇసాక్ కూలినోప్పే వచ్చినవాడిమాదిరిగా మెలికలు తిరిగి, తిరిగి సంభాలించుకొని, 'అయినా ఫరవాలేదులే. నీ వేమీ యివ్వనక్కరలేదు, నాయండు బంధుప్రీతిచే నీవద్ద జైరాం ఏమీ ప్రయత్నించడు. వెళ్ళిరా. కానీ, ఒక్కమాట. పోట్లాటలో అతివారవ చెయ్యకుండా ఉండడం మంచిది. గుర్రం కోసం, కనీసం కోసం యిలా అంటున్నానుబోకు! నీ ప్రాణానికి ముప్పువాటిల్లేను! వాగ్రహం!' అని హెచ్చరించాడు.

యాత్రాని మరల చిరునవ్వు నవ్వి, 'నీ హెచ్చరికకు నా కృతజ్ఞత భీ' అంటాను. నీ ఉపకారానికి ప్రతిఫలం నేను ముట్టజెప్పకపోకుండా ఉండనులే' అన్నాడు. ఇద్దరూ విడిచి, వేరేరు మార్గాలు పట్టి వెళ్ళిపోయారు.

చింతామయం 2

అప్పుడు ఆ గరపు పొత్తుతో ఒక పెద్ద మైదానం. చక్కని పచ్చని అంతటా పెరిగివుంది. మైదానానికి అవలివైపున చిట్టడమి. ఈవలి వైపున బలిష్ఠంగా పెరిగిన ఓసరెట్లు చరుస. మధ్యనున్న మైదానం ప్రత్యేకంగా ఈ కయ్యల పొటీలకే కుప్పించబడినదా అన్నట్లు. నలువైపులనుంచి ఏటవాలుగా క్రిందికి దిగి, మధ్యలో బట్టవన్నగా రెండు ఫర్షాంగల పొడవు ఒక ఫర్షాంగు వెడల్పు కల ఒక కొలలమైన గుబురుపడి ఉంది. యోధులు తమ రణవిద్యాకౌశలం ప్రదర్శించే రంగస్థలం ఇదేనన్నమాట. చుట్టూ అవరణగా బలిష్ఠమైన గుబురు పాతారు. ప్రత్యేకమైన మాపుడ అవరోధం కలుగకుండునట్లుగా మూలలను యోధుల వర్తులాకారంగా త్రిప్పారు. పొటీలలో పొల్లనే యోధుల ప్రకరానికి అనువులైన త్రాస ఒకటి, దక్షిణాన ఒకటి, పెద్దకొయ్యిగేట్లు అమర్చబడ్డాయి. ఇద్దరొక్కరలు ఒక ప్రక్క నిలచి స్వారీపేష్టా సకేసారిగా తుగేట్లు తొలిచి దానికి ప్రత్యేకమచ్చు. ప్రతి గోదవద్దా, ఇద్దరే వోపుదారులూ, అందుకు బాకాలింపు కుప్పారు. వీరిపైమైన కల్లోలాలూ జరగకుండా చూడడానికి పొటీలలో పొల్లనదలచిన యోధుల యోగ్యతలు విచారించడానికి కొందరు సైనికాధికారులున్నారు.

దక్షిణద్వారానికి అవలిగా, ఒక మిట్టపై దేరముపై, ఎంతో సలహా కలిగిన టెక్నీషియన్, యుద్ధ తేరాలు పయనిపిస్తున్నాయి. 'ఈ పొటీలలో మాతో ఎవరు పట్టుదగలవాడంటే నుండుచేసి సలిచిన అయిదుగురు యోధులే' సమాధి అతేరాలు. మధ్యలోను సురెప్పందోకాదు, మన సర్ బక్రయన్ డి-బోయి నిల్చుంది. ఇలాటి పొటీల్లో ఇదివరకే చాల పేరు మోగినవాడు కావడంచేత, అయిదుగురునూ అతనికి పర్యవేక్షాసమిష్టమిడింది. అతని తేరాలకు కుడిప్రక్క నున్న తేరాలు రెజిస్టర్డ్ ఫ్రాంట్-డి-చార్జ్, రిటర్డ్-డి-మార్చియి నిశ్చలమి. ఎడమప్రక్కనున్నవి హ్యాండ్-గ్రేటుమెన్సీర్, రాబ్బు-డి-వై-పాల్ అనే యోధులమి. అయిదు తేరాలనుంచూ అయి యోధులనుం తాలూకు దాట్లు వేలాడగట్టబడివున్నాయి. దక్షిణద్వారంకుడి యీ తేరాలను చోటికి పదిగజాలు వెడల్పైన ఏటవాలుగా ఒక బాట అమర్చబడి ఉంది. బాట కిరువైపులా నుంచి కట్టడిట్టుగా బలిష్ఠమైన గుబురు పాతారు. అ ప్రత్యేకమంతా సైనికులు సావధానులై కావలికొస్తున్నారు.

ఉత్తరద్వారం వెళ్ళున అలాగే ఒక చెద్ద అవరణ ఉంది. పైన చెద్దపైన ఆయదుగురిలో ఎవరితోనైనా సరే పోరాడ నిచ్చగించిన యోధులతోను ఆ అవరణ ఏర్పాటుయింది. దాని వెనుక కొన్ని సేరాలున్నాయి. అది ఆ పోరాటానికి ఉపయోగార్థం కేటాయించబడ్డాయి. పోరాటదారుల తాలూకు అనుచరులు యజమానులకు గావలసిన సదుపాయాల చూడడానికి ఇక్కడ నిర్దేశం ఉంటారు.

రంగస్థలానికి వెళ్ళున ప్రదేశంలో చుట్టూ తిహానీలతోనూ, ఇతరదస్త్రాలతోనూ, గ్యాలోరి ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. పొయంతలతోనూ, దాని స్త్రీ జనానికి, ఇతర ఉన్నతవర్గాలకు ప్రత్యేకించబడ్డ గ్యాలోరిలివి. వీటినీ, రంగస్థలానికి మధ్యనున్న తావులా, నామాన్యజనంతో జమబట్టటం వీలయిన మధ్యస్థుల ప్రేక్షకులకు వసతి యేర్పరిచారు. గ్యాలోరిలకు చుట్టూవున్న ప్రదేశములూ నామాన్యజనం కూర్చోడానికి. ఇది చాల యెత్తుగా ఉన్న కారణంచేత, ఇంట కూర్చున్న వారి మాపుకు గ్యాలోరిలు అడ్డంకవుతు. పోటీలు చూడవచ్చిన జన సమాహారంతో ఈ ప్రదేశములూ క్రిక్కిరిసిపోగా, వందలకొలది జనులు ఆ మైదానం అంచులనున్న చెట్లకొమ్మలమీద కూడా ఎక్కి కూర్చున్నారు.

రంగస్థలానికి తూర్పువైపున, సరిగ్గా నడిమి ప్రదేశంలో, అనగా పోటీ దారులు నామాన్యంగా ఉండొరులతో డీకొనే తవున కట్టయెడుటగా, స్క్రీన్ గ్యాలోరిలకంటే ఎత్తుగా ఉండేటట్లు ఒక గ్యాలోరి నిర్మించబడి ఉంది. దీనిని రాజదివ్యులతో అంతరించారు. వక్కని చాందినితో, ఒక సింహాసనం లాంటిదాన్ని తాపల అమర్చారు. రెండవ మహారాజాసానే ప్రస్తుతం దేశాన్ని పరిపాలిస్తున్న ప్రిన్సు జాన్ సుపరిచారంగా కూర్చోడానికి ఏర్పాటైన గ్యాలోరి ఇది. దీనికి సరిగ్గా ఎదుటివైపున, రంగస్థలానికి పడమటి దిశను, ఇతర యెత్తు ననే మరొక గ్యాలోరి ఉంది. దానిని ఇతరకంటే పుష్కలంగా తొకపోయినా, ఇతరకంటే విలాసంగా ఆలంకరించారు. నడుమ నొక చుక్కపగడ్డ అమర్చ బడిఉంది. దానిచుట్టూ, రంగురంగుల దుస్తులు ధరించి, అందగత్తెలు పెట్టు మంది కూర్చున్నారు. ఎన్నిక తొవలసియున్న అందలరాజీ కొరకు ఆ గడ్డ యేర్పాటు చేయబడిందని అచట మువర్తాక్షరాలతో ఒక ప్రకటన వ్రేలాడు తోంది. ఎవరూ అందలరాజీకి ఎవరు ఎన్నుకొనబడుతారో ఎవరికి తెలుస్తుంది?

ప్రేక్షక సామూహాన్ని క్రమేణా జనంతో క్రిక్కిరిసి పోయినా ఒక కూర్చుంటే సులం వీచయమై అల్కాజనం తగాయిదలు పడతూంటే, సైనికులు కరకుకత్తులూ గండ్రో గొడ్డల్నూ జరిపించి కిక్కురుమనుకుండా కూర్చోబెట్టు తున్నారు. పై తరగతులవారిలో వచ్చే రగాదాయులను పై ఉద్యోగులు తీరు న్నున్నారు. గ్యాలోరిలపై మగతాళ్ళ సంఖ్యకంటే ఆడతాళ్ళ సంఖ్య ఎక్కు

[illegible]

ఏంకా గాడిదా, ఏమిటలా మీడిమిది కొన్నప్పాపు? వేతనులేవు
నీ కంఠమగతే మీటా, అట్లా త్రోవకు నన్నావే? కనిపించడంలా నేను మార్చుకో
త్రోవ నుట్లానే నుగతి? అని కమనకొంటున్నా దొక మనసలివాడా త్రొక్కిన
లాట్రో. అతని అగ్రహారికి నుయైన వ్యక్తి యెవ్వరో కొడు, మన ఇపాక్.
జలతారు పనిచేసిన మంచి భరియకల ఆంగీ తోడినాడు. ద్వారానికి మంగుళవ
నలా తన కూతురు తెబెకొడు మాన్పొట్టెదానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు. ఆమె
అతనిని అప్పీనగరంకోవచ్చి కలుసునని. తండ్రి చేస్తున్న తెగువన చుట్టూఉన్న
జనం అతనిపై అగ్రహుల కొవడం చూచి, ఆమె బెనసోదా, అతని బుజం
గట్టిక పట్టుకుంది. ఇపాక్ ఇతరనమయాల్లో విరికివాడునానే కనిపించినా,
ఇక్కడ మాత్రం అలా లేదు. ఇటుమంటి జనారంగనలంకో ఏ సామంతులూ
తనతోమీ చేయలేరని అతనికి తెలుసు ప్రస్తుతనంవర్యుల అతని దైవ్యానికి
ఇంకొక కారణం చూడా ఉంది. యాహ్మనగరపు యూపీయ సాత్రకర్ణవద్ద
వీసన్న బాబ్ ఏదో నగలూ భూమలూ తాకట్టు పెట్టి పెద్దబుణుల చెయ్యడానికి
సంప్రతింపులు జరుపుతున్నాడు. ఆ బుణులతో కొంతభాగం ఇపాక్ ఇవన్న
యొక్కాడు. తనుక, ఆ వ్యవహారం త్వరలో పైసలు చేసుకోవాలని తొందర
పడుతున్న బాబా, తనకేదైవా చిహ్నవస్త్రే వచ్చి అడుగుంటాడని అతనికి బాగా
తెలుసు.

ఈ దౌగ్ధంతో అతడు, ఆ వార్షిక్ క్రెడియన్ ప్రతిరోధాన్ని తక్కువ చేయటం, అతన్ని తోసివేసి లానిటి చొరబడ్డాడు. ప్రక్కనున్న వారంతో కల్పించుకొనడాచార గాని, ఇంతలో పిగ్మీ బాన్ గుర్రాలమీద సవరివార బాగా ఆచటికి విచ్చేసినందుచే కలుగగా, అందరిదృష్టి అటువైపు మళ్ళింది. బాన్ పరివారంతో మతాధికారులు కూడ కొందరున్నారు. వారిలో మన జోర్జ్ అతన్ని మతాధిపతి ప్రయర్ బుల్డ్ ఒకడు. వెనుకటికంటే యెక్కువ విశ్వాసమైన దుస్తులను అతడి సందర్భంతో ధరించాడు. బాన్ ను అక్రమించుకొని తిరిగే కొందరు సానుకూలు, సేవాపతులు, ఇతర ఆస్థానోపజీవులతోపాటు, పెంషర్ వ్యవస్థకు, పెంటు బాజ్ వ్యవస్థకు చెందిన కొందరు యోధులు కూడ ఉన్నారా పరివారంతో.

ప్రస్తుతాన్ ఒక గోధుమరంగు గుర్రాన్నెక్కి యీ పరివారానికంతకీ
నుండు వస్తుకాదు. జలతారు పనిచేసిన తరువాతంగు వట్టు అంగీ అతని మేనిపై

విలాసంగా జీరాపూతోడి మువ్వలపైనున్న తేగవిట్టు జేరియు వత్తెరిగిల పీఠిని
తెలుపుతోంది. తలమీద పెగ బొచ్చుటోపి పెట్టుచున్నాడు. టోపిచుట్టూ
ఒక రత్నవలలుం ధగధగ మెరుస్తోంది. ఉంగరాలు తిరిగిన జాబ్బు భుజము
దికి వ్రేలాడుతోంది. పరివారంలోని వారలతోపాటుగా పెద్దపెట్టన వస్త్ర
కుంటూ, తన కాచహోదానుబట్టి కలిగిన తెంపరితనంతోదీ ఇటుంటూ గాల్గరిల
లోని అందగతైవంక యెగాదిగా మాత్రా ముంకుతే సాగుతున్న అతనివెళ్ళిలో,
ఒకవిధమైన సిగ్గుచాలినతనంతోసాటు, యెవ్వతెనునకున్నా లెక్కచెయ్యని
నిర్లక్ష్యభావం వ్యక్తమౌతోంది. దాదానికి యెరుగనట్లుండే అమాఖాకార
తేళ్ళలో ఒకవిధమైన సామ్యత్వం ఉన్నట్లు కనిపించే చూపు కజమే తోసి, దాన్ని
బట్టి అతను సురశస్యభావునని అచకోదానికి ఏలులేడు. చిత్రానికి యెలా
తోస్తే ఆలా నిర్లక్ష్యంగా సంచరించే ప్రకృతి అతనిది. స్వక్రీడతంగా తనలో
గొప్పదనం ఏమీ లేకపోయానా, జన్మనుబట్టి, ధర్మాన్నిబట్టి. హోదానుబట్టి,
తాను ఇతరులకంటే గొప్పవాడి ననుకునే స్వభావం. తోసి, ఇంతలోతుగా
యెవరనిని పరిశీలించేది కి మాటికి ఏ ఒక్కరూ అలా పనిలేంది మాచేవా
రుంటారు. తక్కిన జనసామాన్యానికి యెవరూ అవతరంలేదు. అతని బొచ్చు
టోపి సాగను, జలతారు అంగీ మెరుపు. ఆ బూట్లు ధగ ధగ, ఆ రెండుబుల తళ
తళ, గుర్రాన్ని నడిపించడంలో ఆ వరాయన—ఇది చాలు, వారిని చిత్తానా
పరచి, వారిచేత దిక్కులు దిక్కుచుట్టేబట్టు వార్షిక్వానాని చేయించడానికి.

అశ్వామాధుడైన జాన్ సరివారంగా యెలా నుటుంటూ మాచుకుంటూ
రంగస్థలాన్ని చుట్టిరావడంతో, ఇసాకమాటంగా అచటి జనసమా
హంతో బయలుదేరిన కల్లోలం అతని దృష్టి నాగ్నించింది. ఇసాకను అతియ
వెంటనే గుర్తించాడు. ముఖ్యంగా రెబెకా సౌందర్యం అతని మనసును ఆదు
కుంది. ఆ జనసమాహంతో పుట్టిన కల్లోలానికి బెదిరి, పాపయామె తన
కండ్రికి దగ్గరగా జరిగి అతని బాహువులు గట్టిగా పెనవేసుకొంది.

రెబెకా సౌందర్యం ఇంగ్లాండుదేశపు ఏ సౌందర్యగర్వితుల సౌందర్యానికి
తీసిపోవునదికాదు. పరమరమణీయమైన అంగసౌష్ఠవమామెది. తన వాతీయుల
ఆచారం ప్రకారం ప్రాచ్యఖండ మహిళల పద్ధతిని ధరించిన ఉడుపుతవల్ల, ఆ
యంగసౌష్ఠవానికి మరింత అందం వచ్చింది. కలికితురాయిలోగూడిన వసుపు
వచ్చని పట్టుతలపాగా ఆమె శిరస్సున కొంత వింతవరాయలు చేసారుస్తోంది.
ఆమె మేనిరాయ తెల్లని తెలుపుకొడువల్లని కనీసకలతో, నువ్వుకలమె నలుదెయి
వలుగులు విరచిమ్మో కన్నుగన. దిండ్లవలె వంపుతిరిగిన కనుబొమలు. చక్కని గుండ
నాసిక. చుక్కలతోవంటి కలువయగు. నిగనిగలాడే ఆ నల్లనైన కురులు ఉండ
రాలు తిరిగి కిగిందికి దిగవారి ఆమె కంఠసీమనూ నడుకబ్రదేశాన్ని ఆలంకరిస్తు
న్నాయి. ఆ అందాలప్రోవుమండ ఆ చుట్టుప్రక్కలనున్న నుండరిమను

అందరూ తేలిపోతున్నారు. ఆమె తొడిగిన చొక్కాను రత్నాలు పొడిగిన బంగారు గుండీలున్నాయి. ఎండవేడిమి కారణాన వైర మూడు గుండీలు తగిలించక వదలివేయడం ఆమె సోయగానికి మరింత విలాసం తెచ్చింది. చొక్కాలోపలినుంచి ఒక రత్నాలవారం బయటికి తొంగి ముస్తాంది. తల పొగతు తురాయిగా తగిలించిన నిప్పుకోడియూకును చూచి, వైర గ్యాలరీలో కూర్చున్న అమ్మమిమ్మలు కొందరు, వైకి అవహాస్యంచేసి, లోలోపల అమాయకత్వకపోలేదు.

వాన్ ఈ సౌందర్యానికి ముగ్ధుడై, ఫ్రయర్ విమర్శన చేరబిలిచి, చూచావా ఈ సౌందర్యరాశినంటూ, అతనిముందు ఆమె సౌందర్య విశిష్టతను పొగడవారంభించాడు. విమర్ అవునవునని మెచ్చుకుంటూనే, ఆమె యెంతసౌందర్యవతియో యూదీయరాతనే సంగతి మరచుకుడకుమండి అని చెప్పిరించాడు. వాన్ ఆమెకు యేమీ అడ్డం పెట్టక, తనకు అప్పుపెట్టబోయే ఇసాక్ యెడల ఎక్కడలేని అస్థాయితా కనబడతూ, ఆమెతోపాటుగా ఆతనికి గ్యాలరీలో చోటిచ్చితిరాలని ఆనతిచ్చి, 'ఎవరిమే ఇసాక్, నీ రత్నాలవేటివిభద్రంగా దాచుకొన్నట్లు చుంకరింద దాచుకొన్నావ్ పెద్దామా, కూతురా!' అని అడిగాడు.

ఇసాక్ నిబ్బరంగానే, 'ఈమె కామతురు రెబెకా అండి! ప్రభువులు చిత్తగించాలి' అని సమాధానమిచ్చాడు. ఆతని సమాధానంలో విషయంతోపాటు వెక్కిరితమాదా మిలితమయింది.

'కామతురానీ, భార్యకానీ, — ఆమెకున్న చక్కదాన్ని బట్టి, నీకున్న యోగ్యతలనుబట్టి, మీకు గ్యాలరీలో చోటు అవశ్యంగా యిచ్చితిరాలి. యెక రావైన కూర్చున్నది? సాక్షులగున్నారే! ఏమిటా పడచుకొని కూర్చోడం! ఆ గబ్బిలాయిల్ని దగ్గరగా జరిగి కూర్చోమనండి. చూ సావుకాడ మహారాజుకా అతని కుమార్తెకా చోటు కావాలి' అని కేక పెట్టాడు.

ఆ గ్యాలరీపైన కూర్చున్నది పెడిక్ కుటుంబం. వారిలోపాటుగా కోసింగ్ని బర్ల అధినేత ఎథెల్ స్టేను కూడా అక్కడ కూర్చున్నాడు. ఇంకాను నేలిన సాక్షుల రాజుల వంశీకుడైనందువల్ల, అతడంటే సాక్షులకు యెంతో గౌరవం. కానీ, ఆ రాజవంశంతాలాకు కొన్ని అవలక్షణాలుకూడా ఎథెల్ స్టేనుకు సంక్రమించాయి. అందమైన ముఖమే. మంచి ఒడ్డు పొడుగు గల మనిషి. నడి యావనంలో ఉన్నాడు. కానీ, ముఖంలో చురుకుడనలేదు. కళ్ళలో మంద కొడిదనం కనిపిస్తుంది, చకానీ! కదలలేదు. తల్లిరంగా ఒక నిర్ణయానికి రాలేదు. ఈ చండితనం అతనికి, నిర్ణయం త్వరగా చేసుకోలేకపోవడంవల్ల వచ్చినదేకానీ, దైర్ఘ్యంతోపోవడంవల్ల కాదని, అతనియందు గాఢాభిమానం గల మిత్రు

అంతా అంటూవుంటారు. 'నెడిక్ అభిప్రాయం కూడా అదే. కానీ, ఇతరులు కొందరు ఆ మాట ఒప్పుకోరు. 'వంశపారంపర్యా సంక్రమించిన త్యాగము వ్యసనములాంటిగా ఆతని హృదయకేంద్రము జాతుగా కంటిపడిపోయినాయి— అటువలె వ్యక్తంగా విచారించుకుంటారు. మెచ్చదగిన ఉత్తమగుణాలన్నీ వ్యసన భూయిష్టమై నశించిపోగా, స్వబలంతో నూడిన ఒకవిధమైన ధైర్యమూ, పాపములపించుకునే ఒకవిధమైన మంచితనమూ, ఇవియిత్రం మిగిలాయి'—అని చాలా జాడం.

రెండవ ఇసాకులకు చోటు చేయించడంకోసం జాన్ ఈ ఎథర్ స్టేనువంక చూస్తూనే వైద చెప్పిన కేరపెట్టాడు. వాతాత్మకంగా ఎదుర్కోవలసి వచ్చిన యీ ఘట్టంతో ఎథర్ స్టేనుకు ఏమిచెయ్యడానికి పాలుపోలేదు. అజ్ఞాన పెంటనే పాలించడానికా మనసొచ్చిందికాదు. పాలించకపోతే ఏ విధంగా ప్రతిఘటించాలో అంతకంటే తోచలేదు. వట్టి స్వబలంతో, కదలకుండా మెదలకుండా, గుడ్డుదమి వాతావంక ఆత్మర్యంగా, చాన్యాసవంకా చూచాడు.

జాన్ కు అసహనం ఎక్కువయింది. 'ఏమిటా సాగ్గకాగాడిద అలా చూస్తాడు? నిద్రనుతుంటా ఉన్నాడా, లేక, నా మాటంటే అత్యంతలేదా? డీ. బ్రేసీ, నీ బలంతో వాణ్ణికి పోటు పాడు' అన్నాడు తన ప్రక్కనున్న ఒక యోధునితో. డీ. బ్రేసీ జాన్ పోషణలో ఉన్న జూలెన్ బాస్కానికి నాయకుడు. జాన్ ఈ విధంగా ఆజ్ఞ యివ్వడం ఆతని పరివారంలోనివారే సైతం వెర్రు కలిగించింది. కానీ, డీ బ్రేసీకి ఈ సంకోచాలేమీలేవు. బలైం ఎత్తి గ్యాలో వైపు చూచాడు. తనమీదికి వస్తున్న బలైంనుంచి తప్పించుకోవాలా లేదోకూడ తెలియని స్వబలస్థితిలో ఉన్నాడు ఎథర్ స్టేను. ఇంతలో నెడిక్, మెర్రు మెర్రినట్లు వరనుండి కత్తిలాగి, ఒక్కవిసురున బలైవు మొనను రెండు తునియలుచేశాడు. జాన్ మొగం కంఠగడ్డ అయింది. క్రోధోన్మక్తుడై దురుసుగా ఏమో అనబోయాడు. కానీ, ఇంతలో, పరివారంలోనివారే అతనిని తొందరపడవద్దని వారించారు. నెడిక్ ప్రదర్శించిన సాహసానికి ఆ చుట్టుపట్ల జనమంతా హర్ష భావాలు చెయ్యడంకూడా అతని దూకుడుకు అడ్డకట్ట చేసింది. గుర్తు తీరకుండా సంచలించాయి. అని అక్కను ఇక ఎలా తీరడం? నెడిక్ చేసిన పనికి సంతోషంతో ఇంకా చప్పట్లు కొట్టుతున్న ఒక రైతువైపు అతని దృష్టి మళ్ళింది. 'ఏమిరా, ఎందుకా చప్పట్లు?' అని జాన్ వైపు తిరిగిచూస్తూ ప్రశ్నించాడు. 'గురితప్ప వేటు యొక్కడ చూచినా నేను మెచ్చుకోకుండా ఉండలేను' అన్నాడు రైతు. 'అలాగే? గురి తప్పకుండా నీ కేయిత్రం కొట్టగలవేమిటి?' అని అడిగాడు జాన్. 'విలువిద్య నేర్చిన మా రైతులకు సామాన్యంగా యెలాంటి అత్యుత్తమ ఉంటుందో అదే నాకు ఉంది' అన్నాడతడు. 'నూరు గజాలదూరంనుండి వాట్ లైరెక్ ప్రదర్శించిన అత్యుత్తమ!'

అమ్మారెవరో వెనుకనుంచి యెవ్వరన్నది తెలియలేదు. తన వాత నిలియం
రూఢన, అలా నూరు గజాల దూరమండి వదలబడ్డ వాడానికి బలియైన సంగతి
వెంటనే గుర్తుకు వచ్చింది కానీ తన. తోపమా భయమానూడ కలిగింది.
తయారైపోయి, అదటనున్న సైకిల్‌తో, 'ఈ బాంబులతోను కనుపెట్టి
ఉండండి. ఇతరుల పేర్లును తెగమెచ్చుకునే విధి కలలాంటి పేర్లున్నదా పరి
క్షిప్తాం' అమ్మడు, ఆ రైతువంక చూచిస్తూ.

'పరిక్షిస్తే పరిక్షించవచ్చు. నే వెళ్ళండికి పారిపోను'— అమ్మదా
రైతు నిబ్బరంగా.

'నుంచిది. అదలా ఉండని. ఇప్పుడి యూదీయనుకి గ్యాలరీలో
చోటు ఇచ్చితిరాలి. ఆ సాగ్జన్ గచ్చిలాయిలు ఇంకా అలా చూస్తారెం, లేది
నిలబడండి!' అని అరిచాడు జాన్.

'వద్దు వద్దు, ప్రభువులు చిత్తగించాలి. మీ వంటవాళ్ళు ఈ దేశప్రభు
వులైనవారిమధ్య కూర్చోడం తగని పని' అమ్మడు ఇసాక్. పేదసాగ్జన్లను
ప్రక్కకు పెట్టి తనకు చోటు కల్పించుకోవాలని ఇసాక్, ఇప్పుడు ధనిక
సాగ్జనులమధ్యకుబోయి కూర్చోడానికి జంకాడు.

కాని జాన్ అంతటితో పోనివ్వలేదు. 'టబ్లో, అలా పనికిరాదు.
నేను వాళ్ళమధ్య కూర్చుంటిరాలి. లేకపోతే, నీవర్కం ఒలిపించేస్తా' అని తెది
రించాడు.

చేయునదిలేక, ఇసాక్ గ్యాలరీపైట్లు ఎక్కుతుండగా, జాన్ సెడ్రిక్
వంక కొరకొర చూస్తూ, 'చూస్తూ ఎవరు అడ్డంవస్తారా!' అని హుంకరించాడు.
సెడ్రిక్ వైఖరిచూస్తే, ఆమాంతుం ఇసాకును తొక్కిండులుగా క్రిందికి పడద్రోయ
డానికి సిద్ధపడుతున్నట్లు తోచింది.

ఇట్టి సంగట పరిస్థితిలో, విదూషకుడు వాండా ఒక ఉపాయం చేశాడు.
'ఇదిగో నేను అడ్డం వస్తున్నా'నంటూ లేచి, సెడ్రిక్‌కు, ఇసాక్‌కు మధ్య
నిలబడి, తన అంగీ లోపలినుండి ఒక పందిమాంసపు వంటకం బయటికి తీసి,
ఒక చేత్తో దాటలాగా దానిని పుచ్చుకొని ఇసాక్ ముక్కుదగ్గర పెట్టాడు.
పోటీలు చూడడంతో ఒకవేళ భోజనంవేళ అతిక్రమించి ఆకలివేసిట్లయితే
ఉపయోగిస్తుంది గదా అని పొట్టం కట్టి తెచ్చుకున్నాడని. యూదీయలకు
పంది అమ్మ, పందిమాంసమ్మ ఎక్కడిలేని వీరగింపునని అతనికి తెలుసు.
అందుచే, అతడది ఇసాక్ ముక్కు దగ్గరపెట్టి, అంతటితో ఉరుకోక, తన
కొయ్యకత్తి త్రిప్పుతూ పరకళ్ళు త్రొక్కడం మొదలుపెట్టాడు. ఇసాక్
విపరీతమైన కంపరంతో నెనుకుడుకు వేసి, కాలు జారి, గ్యాలరీ పైట్లమీద

నుంచి దొడ్డి క్రిందపడ్డాడు. అక్కడ ఉన్న జనమంతా కళ్ళెరుస నవ్వింది. ప్రిన్సు జాన్, అతని పరివారం, ఆ జనంతోపాటు తాముకూడా నవ్వికారు.

‘దేవరవారు వాకేం బహుమతి యిస్తారో దయచేయించాలి. చాలా కత్తిలో ధృత్యుద్ధంచేసి కత్తువు నోడించేశాను’ అన్నాడు వాంబా జాన్ పంకజుచి. జాన్ ఇంతో నవ్వుతూనే ఉన్నాడు. ‘బలే యోధుడవులే ఎవరు నీవు? నీ వృత్తేమిటి?’ అని అడిగాడు వాంబాను. ‘నాకేర వాంబా. తాతతండ్రితో కలిసినుంచీ చూచి ఒకమాషకవృత్తి. మా తండ్రికేరు ‘విట్ లెన్.’ మా తాతకేరు ‘వెదర్ లెండ్స్.’ అంటూ ఏకరువుపెట్టాడువాంబా. ‘మంచిది. నీవారాజుకొన్ని సంవత్సరాలాం. తుయూదీయనికి అయితే ఇక గాత్రం దిగునమెట్టుమీద చోటుచేసుండి. చాలు. ఓడిపోయినవాణ్ణి గెలిచినవాడి ప్రక్కన కూర్చోబెట్టడం సంప్రదాయంకాదు.’ అంటూ జాన్, ఇసాక్ వంక తిరిగి, ‘ఇదిగో ఇసాక్. ఏదీ, ఒక గుప్పెడు దీవారాలు చేబదలు కావాలి, ఇలా తే’ అని అడిగాడు.

జాన్ ఇలా చేబదలుగుతాడని ఇసాక్ కలలోగూడ అనుకోలేదు. ఇవ్వననడానికి గుండెలు లేవు. ఇవ్వడానికి మనసాపప్పుడు. ఈ దోలాయమాన నీతిలో, మెలకున్న చేతి నుంచీ తీసి, లోకలికి చేయి పోసిచ్చి, ఏన్నీ తనక్కడ వాణేలేలే గుప్పెడుగా చలామణి అవుతాయో అని కోబోలు. తడవడం మొదలుపెట్టాడు. జాన్ ఇది గమనించి, గుర్రంబిడమంటే వంగి ఇసాక్ చేతిబానున్న నుంచీ కొట్టేసి అతని గుంబాటన తీర్చికూరేశాడు. అందుకోంచి రెండు బంగారు వాణేలను తీసి ముఖా మీదికి విసిరి, ఎప్పటికల్తె రంగస్థలాన్ని చుట్టికచ్చే పనిమీద బాహారంలో ముందుకు సాగిపోయాడు. చుట్టూ ఉన్న జనం వింత వింత ధృవలు చేసి ఇసాక్ ను గెలిచేసింది. ఏదో మహత్తరమైన ఘన కార్యం చేసాడన్నట్లుగా వాను నుద్దేశించి మర్న ధ్యానాలు చేసింది.

అధ్యాయం ౮

ప్రిన్సిపాల్ అలా పరివారంతో కలిసి ముందుకు సాగిపోతుండగా, హఠాత్తుగా ఒక సంగతి ఆతనికి జ్ఞాపకం వచ్చింది. తనకు అని, ప్రయర్ వియర్ ను పిలిచి అన్నాడు: 'అమ్మ విషయం మరచిపోయాం, ప్రయర్ వియర్! ఈ నాటి విశేషం బహు హింస ఒక అంశాలలాంటి చేతనగా ఇప్పించ వలసియ్యున్నది? ఆమెను యెన్నుకోవలసిన బాధ్యత యిప్పుడు మనమీద వుంది. ఇలాంటి విషయంలో వ్యక్తిగతంగా నాని కొంచెం విలంబిస్తాను. ఆ నల్లని కళ్ళ రెండుకొను అంశాలలాంటి నా యెన్నుకోవాలికి నా కెట్టి బాధ్యత వుంటుందో.''

ప్రయర్ వియర్ కు ఒకటి జరిగిందని తెలుసుకుంది. నాటికి సాక్షాత్తుగా 'అమ్మయ్యా, ఆ యూజీయకానీ! దానినిగనక యెన్నుకుంటే, ఇక్కడన్న జనమంతా రాళ్ళువల్లీ చున్నది చ: చెప్పునా! అలాంటివాడు చానానికి నేను సిద్ధంగాలేను. వైగా, నమ్మగనక అడిగితే, ఆ సాగనకన్న రోజునా కాలి గోరుకు సాటిరాదు ఈ రెండుకొ అన్నాడు. కాకన ఈ మాట సుయంబలేను. 'సాగ నేమిటి, యూజీయలేమిటి? ఆ పనులు ఈ పనులకంటే ఎక్కువ వాళ్ళుకొను. ఆ సాగన గాడిదలకు మంచి కొన్ని చేసేట్లుగా ఉంటుంది— నెంబనే రెండుకొను అంశాలలాంటిగా ప్రకటించు' అన్నాడు ధీమాగా.

కాని, ఈ మాటకు ఆతని ఆచరణబృందంతోనే సలుగుడు బయలు చేసింది. 'ప్రభువులిది నేనాలో ముడకొంటున్నారేమో' ఇలాంటి తనమానం గనక జరిగితే, ఇక్కడఉన్న యెన్నుల తొక్కివెట్టున తిరగబడతాడు' అన్నాడు ఆతని దళవాయి డీ.బ్రేసీ. వాలియార్ ఫిట్ బర్న్ అనే మరొక ముఖ్యానుచరు డెండుకొని, 'ఇలా చెయ్యడం తామునేనుకొన్న పథకాలన్నిటిని చేతులార కూలద్రాసుకోవడమే మునుండీ' అని పొచ్చుచిరాడు.

జాన్ కు ఎక్కడలేని రోషమూ పుట్టుకువచ్చింది. చేతనున్న కళ్ళెపు లిగింపుతో తన దురహంకారం చిందులు దొక్కుకుంటుండగా, 'వాలియార్, నిన్ను మేము పెట్టుకున్నది మా ఆజ్ఞలు పాలించడానికి గాని, మాకు సలహా లివ్వడానికికాదు' అని మందలించాడు. వాలియార్ తొణక్కుండా బెణక్కుండా తనస్థాయిలోనే ఇలా సమాధానమిచ్చాడు: 'నిజమేకొరవ్వు.కొని, తమఆజ్ఞలు పాలిస్తూ, తాము నడిచేవారుల్లో తమనెంబ వచ్చే మావంటివారందరికీ తమకు

సలహాయచ్చే అధికారం కూడా స్వతస్సిద్ధంగా ఏర్పడుతుందని ప్రభువులు చిత్త గించాలి. ఏలనంటే, ఇక్కడ తమ జ్ఞేయం, తమ భద్రతతోపాటుగా, మా జ్ఞేయం, మా భద్రత కూడా మేము చూచుకోవలసి వుంటుంది.'

వార్డియర్ కంఠస్వరంతోని బిగివినిబట్టి, ఇకతాను వెనుకకు తగ్గక తప్ప దని బాన్ గ్రహించాడు. 'హరికే తమాషాకంటే మీరంతా ఇంతమోతానికే తాగ్రుచుపాములై బుసలుకొట్టారే! మీ యెప్పువచ్చినవారి వెప్పుకోండి, నాకు ఏమీ అభ్యంతరంలేదు' అని తప్పుకున్నాడు.

డీప్రేసీ వెంటనే అందుకొని, 'అలాకాదు, మనమిప్పుడు ఒక పనిచేద్దాం, ఆ అందాలరాణినిప్పుడు మనంతటమనం యెన్నుకోవద్దు, ఈనాటి విజేతనే ఎన్నుకోమందాం. అతని విజయం అందుమూలంగా మరింత వన్నెకెక్కుతుంది, యోధాగ్రేసరుల ప్రేమాపాయనపు విలువలను అందాలభరిణలు మరింత యెక్కువగా గ్రహించగల్గుతారు' అని ఒక క్రొత్త ప్రతిపాదనచేశాడు.

'బాగుంది! ఈకాదు విజేత పెంప్లార్ బ్రయన్ గనుక అయితే ఆ అందాలరాణిని యెన్నుకునే బాధ్యత నాకు వదిలివెయ్యండి' అన్నాడు ప్రయర్ ఐమర్. 'పెంప్లార్ బ్రయన్ గొప్పయోధుడే కొని, ఈ పోటీలో అతనితో డీకొన నుత్సహించే బల్లిడులు చాలామంది వున్నారు' అన్నాడు డీప్రేసీ.

'ఇక ఆపండి. కాలాతీతం అవుతోంది. ప్రేక్షకులూ, యోధవరులూ కూడా తొందరపడుతున్నారు. కార్యక్రమమిక వెంటనే ప్రారంభించడం మంచిది. ప్రభువులవారిక కూర్చుంటారు' అన్నాడు వార్డియర్.

ప్రీన్సుజాక యంత రాజు కాకపోయినా, రాజుగారికి ఆ ప్రసచివులనల్ల వుంటే యెబ్బందులన్నీ వార్డియర్ వల్ల అతనికున్నాయి. వార్డియర్ కు ప్రభుచిత్తాన్నిబట్టి తాను నడచుకొనే అభ్యాసంలేదు. తన చిత్తం ప్రకారం ప్రభువు నడుచుకోవలసినదే! చిన్న చిన్న విషయాలకు తేలిపోని పటింపులు పట్టి మూర్ఛించడం బాన్ కు సామాన్యంగా అలవాటు. కాని ఇక్కడ వార్డియర్ నిర్దేశాన్ని న్యతిరేకించలేక, సరాసరి వెళ్ళి తన గద్దెపై యెక్కి కూర్చున్నాడు. పరిజనమంతా చుట్టూ యథోచితస్థానాలలో కూర్చున్నారు. పోటీ నిబంధనలు యెల్లరకూ తెలియజేయవలసిందిగా బాన్ చోవుదారులకు సంజ్ఞ చేశాడు. ఆ నిబంధనల సారాంశం ఏమంటే—

ఒకటి: దక్షిణద్వారంవైపు జేరాలతోని అయిదుగురు యోధులూ 'మాతో ఏవర పోట్లాటకు రాగలకో రం'డని సవాలుచేసి నిలిచినవారు. ఈ పోటీలలో

రెండు: ఈ యోధులతో దీక్షాపదలచిన ప్రతియోధులు, తామ యోధులలో ఎవరితో ప్రత్యేకంగా పోరాడదలచినదీ తెలియజేయవలసిగాను, ఆ యోధులతోతలారు చేరముందు శ్రేణిదగట్టుబడ్డ బాలును తను ఈతెతో స్పృశించాలి. ఈతెమొనతో రాక మదమతో ఆ స్పృశించడంజరిగితే, పోరాటం మొనలేని ఆయుధాలతో జరుగుతుంది. అనగా, ఈతె మొనకు ఒకగుండ్రనిబిళ్ళను బిగిస్తారు. ఇందువల్ల, యోధులు తను గుర్రాలను పరుగెత్తించుకుంటూనచ్చి ఒండొరులను తాకినప్పుడు, ఆ వేగశీత్రతకుబట్టి కలిగే ప్రమాదం తప్ప ఇంకే ప్రమాదమూ ఉండదు. అలాకాకుండా, బాలును వాడిమొనతోనే స్పృశించడం జరిగినట్లయితే, పోరు నిశితమైన ఆయుధాలతో, అచ్చమైన ముద్దం జరిగినట్లు జరుగుతుంది.

మూడు: పోరాటంలో ఒక్కొక్క యోధుడు ఆయిదుగురు ప్రతియోధులను ఓడించగలగాలి. అలా జరిగిన పిమ్మట, ఈ మొదటి కోణ పోటీలో అగ్రతాంబూకం అందుకోవగిన విజేత యెవ్వరైనదీ ప్రిన్సుజాన్ నిర్ణయించేసి ప్రకటిస్తాడు. మంచి జవసత్వములుగల ఒక చక్కని ఉత్తమబాలి ఆశ్వరాజం ఆ విజేతకు బహుమతిగా ఇవ్వబడుతుంది. ఈ బహుమతికితోడు, ఈ ఉత్తమ బాలికి అధ్యక్షులాలాగా ఒక అందాలరాజిని ఎన్నుకొనే గౌరవాధికారం కూడ ఈ మొదటికోణ విజేతదే.

నాలుగు: తరువాత రెండవకోణం, సమంత సమరమే కాని ద్వంద్వ యుద్ధాలిందవు. పోరాడదలచిన యోధులు సమాన సంఖ్యగల రెండు పోటీ వర్గాలుగా విభజించబడుతారు. పోరాటం ఆపవలసిందని ప్రిన్సు జాన్ సంజు చేసేటంతవరకూ వారు పోరాడాలి. ఈ రెండవకోణం ఎవరు అందరికంటే గొప్పగా పోరాడినట్లు ప్రిన్సుజాన్ నిర్ణయిస్తాడో, వారి కిరనున అందాలరాజి చేత నువర్ణమకుట భారణం చేయిస్తారు. ఇక్కడితో ఆశ్వక యోధుల కయ్యవు పోటీలాఖరు. అటుపిమ్మట, జనసామాన్యానికి వినోదం మార్చే నిమిత్తం, ధనుర్విద్యా పరిదర్శనాలు మొదలైనవి జరుగుతాయి. చీటికి చూటికి ఆశాలోచితంగా, కూడని పనులన్నీ చేస్తూ ప్రజాభిమానానికి దూరమౌతూఉండిన జాన్, అప్పుడప్పుడిలాంటి వినోదకాంక్ష పాలు జరిపి తిరిగి వారి అనురాగం సంపాదించుకోవడానికి తంటాలు పడుతూ వుండేవాడు.

చోళుదారుల ప్రకటన పూర్తికాగానే, ఆచారం ప్రకారం, కాలిమిడికి బంగారు నాణేలూ, వెండి నాణేలూ గ్యాజెటినుంచి వానజల్లుగా కురిపాయి— బాకాలవారు బాకాలుదడంతోపాటు ఇతర కాద్యాలూ మాడావుడిగా మ్రోగాయి. రంగసలం అతిక్రమంగా ఖాళీ అయింది. కాంతిభద్రతల రక్షణకై నియోగించబడ్డ కోండరాక్షసులు మాత్రం ఉత్తర దక్షిణ ద్వారములవద్ద కిలా

ప్రతిమలకరి సాయధులై సావధానంగా నిలబడ్డారు. ఉత్తరద్వారం అవతలి వున్న అవరణ అంతా యోధులతో కిక్కిరిసిపోయి వుంది. గ్యాలరీలనుంచి చూచేవారైతే, ఆ కిర్రప్రకృత్యా, ఆ యాకల కుతాంజలూ, ఆ పాతనాటి యాకలూ బహుసంపదంతా కదలాడతూ కనిపిస్తున్నాయి. తలెత్తి కాల కరకు, మొనలు కేటందునట్లుగా గుండ్రని బిళ్లలతో విగింపబడినవే.

ఈ ప్రతియోధులతోంచి, మొట్టమొదటగా, చీట్లువేసి అయిదుగురిని ఎన్నుకున్నారు. ఉత్తరద్వారం తీయడంతోటే, వీరు తమ గుర్రాల్ని వెన్నుదిగా రంగస్థలంలోకి ప్రవేశించి, దక్షిణద్వారం వైపునా ముందుకు సాగుతూ ఉన్న సమయంలో, దక్షిణద్వారపు కిలిరాల్లోంచి ఆరవ్వి జేకపు సంగీత వాద్యాలు వినిపింపసాగాయి. ఆ వాద్యతాళగతుల ధోరణి ఆ ప్రతియోధులకు ఒకే సమయంలో స్వాగతం చెపుతున్నట్లు ఉంది, తిరస్కారం చూపుతున్నట్లు ఉంది. అయిదుగురు ప్రతియోధులూ ఒక్కొక్క రొక్కొక్క యోధుని తాలూకుదాటను తమ యీలెమడమలతో— మొనలతో కొడు—స్పృశించారు. అవటి ప్రేక్షకజనంలో చాలామందికి— ముఖ్యంగా స్త్రీ జనానికి— ఇది నిరుత్సాహకారణమైంది. నేటి కాలంలో, అత్యంత విషాదాంత చాట కాలను చూడడానికి అత్యుత్సాహ పడేవారిని మనం చూడడంలేదు? ఇలాంటి వారే వామానూ. ఇలాంటి పోటీ పదర్పకల్లా పోటీదారులకు ఎంత ఎక్కువగా ప్రమాదం వాటిల్లేట్లుంటే, అంత ఎక్కువ ఉత్సాహం వారికి.

బ్రయన్ ప్రశ్నలతో తమిట్లు సామ్యపద్ధతి ప్రకారం పోరాడవలసిన సంగతి తెలియజేసిన పిమ్మట, ఆ ప్రతియోధు లయిదుగురూ వెనుకకు మరలి, ఉత్తరద్వారం చెంతకుచేరి, కయ్యనికి నిదంగా ఏకపంక్తిని నిలబడ్డారు. తోడనే, దక్షిణద్వారం వైపున, బ్రయన్ ప్రశ్నలకు తమ తమ జేరాలతోంచి బయటికి వచ్చి, తమ తమ గుర్రాలనెక్కి, సర్ బ్రయన్ అగ్రగామియై దారి తీయగా, రంగస్థలంలోకి దికివచ్చి, ఏకపంక్తిని తాముకూడ తమ తమ ప్రత్యర్థుల కెదురుగా పోరుకు తయారై నిలబడ్డారు.

బాకాలకాళ్ళు బాకా లూడడంతోటే పోరు ప్రారంభమయింది. ఇరు వైపులకాతూ తమ తమ గుర్రాలను అతివేగంగా పరుగెత్తించుకుంటూ ఒండొరు లను తాకడానికి బయలుదేరారు. ఆ సంఘర్షణ ఫలితం ఉత్తరక్షణంలోనే తేలిపోయింది. బ్రయన్, మాల్వాయిసిన్, ఫ్రాంట్-డి బాఫ్,— ఈ మువ్వురినీ ఎదుర్కొన్న ప్రతియోధులు చాపమట్టుగ వెంటనే నేలకైకి వొర్లి పడి పోయారు. ఫ్రాంటుమెస్సీల్ను ఎదుర్కొన్న ప్రతియోధుడు తన యీలెను కిర్రున్నతో దాటకో మాటిగా నడిచేయడానికి బదులు, పెడతాటుగా పట్టుకొన్నం చున, అది కునియలై అతనిని మరింత అపహాస్యంపాలు చేసింది. ఇక, అయిదవ ప్రతి

యోగుడొక్కడే గుర్రంమీదనుంచి పడిపోయింద అ మొదటిజట్టు గారకు
కొంచెం సంతోషమైనాను. కాని, ఈ మొదటియోధునియొద్దనుంచి విరిగి
పోయినవన్నీ ఎన్నటికి విజయం వచ్చినవలెదు.

ప్రేక్షకులకు కరతాశ్చక్రములు మిన్నుముట్టాయి. విజేతల విజయాన్ని,
పరాజితుల పరాజయాన్ని చోవువాడులు పక్కటిచాచు. విజయవర్షంలో
విజేతలు తమ తమ జేతలను చురచిపోగా, పరాజితులు పరాభవ భిన్నులై,
పోటినిబంధనల ప్రకారం విజేతలకు తాము కనుప్పించుకోవలసియాన్న తమ తమ
ఆయుధాలనూ సురాలనూ విడుదల చేసుకునే విషయాన్ని గూర్చి విజేతలతో
మాట్లాడుకోవానికి రంగస్థలంమండి నిర్ముమించారు. ఒక్క అయిదవ పరియోధుని
కి యోక్తం ఈ దర్శి తప్పింది. అతడు రంగస్థలంలో ఏకంతా కల్గిపోయే
వరకు ఉండి, ప్రేక్షకుల హర్ష భావాలను చూచి చిట్టచివరకు తిరోపాతుడయ్యాడు.

ఇలాగే రెండవజట్టు మొదవజట్టు రంగస్థలంమీదికి వచ్చి బ్రయన్ ప్రభృ
తుల సెడిలించాయి. పలుకకాలుగా వీధి కోంత జయం సాధించగల్గినా,
మొత్తంమీద ప్రజేయి బ్రయన్ ప్రభృతులతో అయింది. వారిని శేలమీదకు
పడగొట్టినవారుగానీ, కపిసం గుర్రంమీదనుంచి తూలించినవారుగానీ ఎవ్వరూ లేక
పోయారు. ఈ విజయపరంపర ప్రకృత్యుల ధైర్యోత్సాహాలను చెదరగొట్టింది.

అందుచే, శాలవజట్టుగా ముగ్గురుమాత్రమే రంగస్థలానికి వచ్చారు. బ్రయన్-డి-
బోయి గిల్వరునూ, రెజిశాలు ఫ్రాంట-డి-బాఫ్ నూ వదలి, తక్కిన మువ్వరిని
మాత్రమే తమ ప్రత్యర్థులనుగా వరించారు. కాని, యాసారి కూడా విజయం
వారికెవ్వరికీ దక్కిలేదు.

శాలవజట్టు పనిగూడా ఇలా తీరిపోయిన తర్వాత, రంగస్థలంమీదికి
ఇక ఎంత సేపటికీ ఎవ్వరూ రాలేదు. వచ్చే మూచనలుకూడా కనిపించలేదు.
ప్రేక్షకులంతా గొణగొణ బయలుదేరింది. విజయం బ్రయన్ ప్రభృతులకు
నీరపడిపోవడం వారికి ఇష్టంలేదు. ఏలసంజే, మాల్యాయిసిన్ అన్నా,
ఫ్రాంట-డి-బాఫ్ అన్నా, ఆ ప్రాంతాల్లో ఎవ్వరికీ బాత్తుగా పడదు. ఇక
తక్కినవారితో, గ్రాంటుమెస్మీల్ తప్ప మిగిలిన యిద్దరూ విడేకియలు. వారి
యెడ యెవ్వరికీ సానుభూతిలేదు. అందరికంటే ముఖ్యంగా, సెడ్విక్ కు చాల
కష్టంగా ఉంది—విజయం ఈ శార్మన్ యోధుల పాల పడడం. వీరిని ఓడించి
ఇండ్లందు పరువు నిలబెట్టగల సాగన్ యోధులెవ్వరూ లేకపోయారే యని తన
తన చెందుతున్నాడు. తనకు తన తాతకండ్రులకాటి ప్రాత ఆయుధాలతో
పోరాడడమే అలవాటుగాని, ఈ క్రొత్తరకం యిద్ద పద్ధతులు తెలియవు.
ఎథెర్ స్టన్ ఈనూతనపద్ధతులతో తరిగిదు అయినవాడే. కనుక, అతడేమైనవూను

లొని ఇంట్లాండు పరువు దక్కించగలనేమోనని పెద్దికొ అత్యాచారతతో యెదురుచూచాడు. కాని, అ చివరే ఎధెల్ స్తేను కదిలేటట్లుగా కనిపించలేదు.

ఇంట్లాండు ప్రతిష్ఠ కూలిపోయేటట్లుగా ఉంది. లేచి యీటే చేత బట్టాని రూతు ఎరిసిందడం లేవా? అని అతడు ఎధెల్ స్తేనును హెచ్చరించాడు. 'నేను లేపు నంతకుముందులో పొల్టాడలిచాను. ఇవాళ ఆయుధం చేపట్టడం అనవసరం' అని సమాధానం చెప్పాడు ఎధెల్ స్తేను. పెద్దికొకు ఇదిచాల అసం తృప్తి కలిగించింది. కాని, ఎధెల్ స్తేనుయొడ తనదగల గౌరవ విశేషాన్ని బట్టి ఏమీ అనలేకపోయాడు. అనడానికి వ వశిహదా లేకపోయింది. వాంఠా తటాలన కల్పించుకొని, 'ఇద్దరిలో శ్రేష్ఠుడనిపించుకోడం కంటే నూరుమందిలో శ్రేష్ఠుడనిపించుకోడం ముఖ్యం కాకపోయినప్పటికీ అత్యుత్తమం కాదా మరి!' అన్నాడు. ఎధెల్ స్తేను తనను వాలా నిజంగా ప్రశంసిస్తున్నాడనే అను తున్నాడు. కాని, దాని వ్యంగ్యార్థం గ్రహించిన పెద్దికొ, కొరకొరా వాంఠా వంక చూచాడు. ఇంకా తీవ్రంగా అతడు తన ఆగ్రహం ప్రకటించడానికి అది తగిన అవకాశం కలిగిపోయింది.

ఎంతకేపు చూచినా పొడిచారులేవ్వరూ రంగమంలోకి రావడంలేదు. బ్రయన్ ప్రతిభకుల జేరాలాంచి వినవచ్చే వాద్యమోషలతో పట్టపగ్గాలు లేకుండా ఉన్నాయి. విజయగర్వంలో గూడిన తిరస్కారభావం ఆ ఘోష లలో వికటకాండవం చేయసాగింది. శ్రేష్ఠకజనంలోని వృద్ధయోధులు కొందరు, తమ చిన్ననాటి శౌర్యపాదాలను గూర్చి ప్రక్కవారితో ప్రస్తావిస్తూ, ఈనాటి యువకుల్లో పిన్నపంపద బొత్తుగా నశించిపోయిందనీ, అసలు ఇలాంటి పొడిప్రదర్శనలు చూడడానికి ఆ రోజుల్లో వస్తూవుండే మందరాంగులను చూచినప్పుడల్లా ఈనాటి వయస్సుకల్తెలను చూస్తూఉంటే చాలా విచారంగా ఉంటుందనీ, ఇలా ఏమేమో వర్ణిస్తున్నారు. ఇక యెవ్వరూ వచ్చేవారు లేరని నిశ్చయం చేసుకొని, పిగిస్తుజాన్ తన అనుయాయులతో, తరువాత జరుగవలసిన విందు ప్రయత్నాలను గురించి, ఒకే యీటేతో యిద్దరు యోధులను నేలగుల్చి మరియొకరినికూడా భంగపరుపజాలిన బ్రయన్ డి.బోయి గిల్పర్లను యానాటి విశేషంగా నిర్ణయించడాన్ని గురించి ముచ్చటిస్తున్నాడు.

ఇంతలో, చూరారుగా, ఉత్తరద్వారంనుండి ఒక బాకొధ్వని వినవచ్చింది. ఎవరూ ఆ వచ్చేదని అందరి దృష్టులూ ఆ వైపు తిరిగాయి. నల్లని ఉత్తరమాళ్ళం యొక్క ఒక యోధుడు రంగభూమిలో ప్రవేశించాడు. పెద్ద పొడగరికాడు. కాయ కఠీరం. బంగారు పనిచేసిన ఉత్కృష్టవచం లోడిగాడు. చాలుపై, సమాంతంగా పెళ్ళిగించబడిన ఒక చిన్ని ఓణిచెట్టుబొమ్మఉంది. గుర్రాన్ని నడి పించే ఆ మెలిపూ, ఆ వయ్యారం చూచేసరికి, ప్రేక్షకజనసామూహ్యానికి అతనిపై

పాసుభూతి కలిగింది. 'హస్తిటలరుయోధుడు రాల్ప-డి-వెహంట్ ను ఓడించడం తేలిక. అతని దాలునే సృశించు, హా!' అని క్రింది తరగతులలోనివారు కేకలు పెట్టి ఆతనికి హుమారు చేశారు.

కాని, ఆ అజ్ఞాతయోధుడు సగానరి టెంప్లార్ బ్రయన్ జేరాముడు వేగలాడగట్టుబడిన చాలావద్దకు బోయి, తన యీటే వాడిమొరలో కాని ఖజేలునుని మ్రోగునట్లు పొడిచాడు. ఆతని యీ సానుసానికి శ్రేష్ఠకళాకం ఆశ్చర్యచకితమయింది. ఆతడిట్టి సవాలుచేస్తాడని టెంప్లార్ బ్రయన్ హాదా అనుకొనియుండలేదు. ఏదెడదో బ్రహ్మాండ అనే భీమాతో తన జేరాముందర నిర్లక్ష్యంగా నిలబడియున్న ఆత డీ సంఘటన జరగగానే చకితుడై, వెంటనే పొరువం తెచ్చుకొని, 'ఏం కమ్మదూ, బ్రహ్మాండ లేదా ఏమిటికీ పెనుక చేసిన పాపాల కన్నీటికి పశ్చాత్తాపపడి, చేసుకోవలసిన ప్రార్థనలన్నీ పూర్తిచేసుకున్నావా?' అని ఆ అజ్ఞాతయోధుని పరీక్షించాడు.

'మృత్యువును యెదుర్కొనలసినస్త్రీ నిర్భీకతా యెదుర్కొనల యోగ్యత నీకంటే నాకే అధికంగా ఉంది' అని సమాధామిచ్చాడు అజ్ఞాతయోధుడు. 'అయితే వెళ్ళి నిలబడు. కడసారిగా ఒకసారి యీ ప్రపంచాన్ని చూచుకో. ఈ రాత్రి నీ కిక స్వర్గలోకంలోనే నుఖనిద్ర' అన్నాడు బ్రయన్.

'నీ ఉపదేశానికి నేనెంతైనా కృతజ్ఞుణ్ణి. దానికి బదులుగా నేనుకూడా నీకొక ఉపదేశం చెయ్యకతప్పదు. ఈ గుర్రం, ఈ యీటే నీకిక పనికిరావు. నామాటనిని కొత్తవి తెచ్చుకో' అని హెచ్చరించాడు అజ్ఞాతయోధుడు. 'హెచ్చరించి, బ్రయన్ ను వెన్నివ్వకుండానే, గుర్రాన్ని నేర్పుతో వెనుక వెనుకకు నడిపించుకుంటూ పోయి, ఉత్తరద్వారంవద్ద సంసిద్ధంగా నిలబడ్డాడు. ఈ అగ్యోక్షాణకాలానికి శ్రేష్ఠకళాకం దిబ్బల మారుమ్రాగేటట్లు మార్చడాలు చేసింది.

అజ్ఞాతయోధుడిచ్చిన ఈ సలహాకు సర్ బ్రయన్ ఎంత కోపాద్రిక్తుడైనా, దానిని పాటించకుండా ఉండడానికి ఆతనికి ధైర్యం చాలలేదు. ఈ టేను గుర్రాన్ని మార్చడంతోపాటు దాలునుకూడా మార్చాడు. ఈ సమర పర్యవసానం ఎలా తేలగలదోనని మహాత్ములతో ఎదురుచూడసాగింది ప్రేక్షక లోకం.

తూర్వధ్వనులు మ్రోగడంతోనే ఇద్దరు యోధులూ మెరపు మెరసినట్లు తామున్నచోటున అదృశ్యమై, విడుగుపడ్డట్లుగా రంగసలమధ్యమాన పరస్పరం డీకొన్నారు. ఆ తరువాత ఈ టేలు విడులవరకూ చిట్టిపోయాయి. ఇద్దరూ

పైకిలేచాయి. అల్పకలిద్దరూ నేర్పుతో వాటిని తిరిగి యథాస్థితికి తెచ్చుకొని, శిరస్థానపు ముఖరంధ్రములద్వారా ఒక్కొక్కసారి నీళ్ళను గురిపేటట్లుగా ఒండొరలను చూచుకొని, తిరిగి క్రొత్త యీటెలతో ఎదుర్కొందానికి సిద్ధపడే నిమిత్తం తమ తమ స్వస్థానాలకు మరలిపోయారు. ఇక ప్రేక్షకజనంలో చూసేదేరిని పోలాచాలం ఇంకో అంతా కాదు.

కొంతసేపటికి తిరిగి అంతటా నిశ్శబ్దం ఆవరించింది. ప్రేక్షకశాలలో ఊపిరి పీల్చడంకు దూరమేసిందా అన్నట్లు కనపించింది. కొద్దిపాటి విరామమైన తర్వాత, తిరిగి తూర్వద్వయం మ్రోగించగానే, శిథిలయిపోయిన అజీజ్ బేగం తో, అజీజ్ నేర్పుతో, అజీజ్ తీవ్రతతో, కంఠస్థలం మధ్య ఒండొరలను డీకొన్నాడు. కాని, ఈ పర్యాయం ఫలితమంత్రం వేరవిధంగా అయింది.

ఈ రెండవ సంఘటనలో, టెంప్లార్ బ్రతున్ తన యీటెను అజ్ఞాతపీఠుని చాలు నడిపాడుకు గురిచేసే బలం కొద్ది ఒక పాటు పాడిచాడు. ఈటె చీలికలైంది. అజ్ఞాతపీఠునకు తూలిగంతపని పని అయింది. కాని, అంతకుముందే, అజ్ఞాతపీఠుడు కట్టకదిలేటిగరకూ బ్రతున్ చాలునకు గురిపెట్టిన యీటెను మాతాత్మగా శిరస్థానానికి గురిచేసే పాడువగలిగాడు. టెంప్లార్ ఆ బెప్పుకు తట్టుకొన ప్రయత్నించాడు గాని, జీనుపటకాలు తెగిపోవడంవల్ల ఆ ప్రయత్నం ఫలించలేదు. జీను, గుర్రం, కానూ, — అంతా చుట్టచుట్టుకొని ఒక్క పెట్టిన నేలమాలడం జరిగింది.

కాని, బ్రతున్ అంతమాత్రంలో మాతాకు కాలేదు. రికాబుల్లో చిక్కుకొన్న పాదాలను చిటికేసేపటిలో వదలించుకొని, గుర్రం నుంచి విడిచిడి, చివాలను పైకిలేచి, క్రొత్తోడ్వారంతో కరసుండి కత్తిమాసి అజ్ఞాతపీఠుని పైకి లంఘించాడు. అజ్ఞాతపీఠుడూడా వెంటనే గుర్రం మీద నుంచి మాకి తాను కూడ కత్తిమాసి తలపడ్డాడు. ఇంతలో, అచట కాంతి భద్రతల రక్షాకై నియంక్తమైన ఆక్రికడదల చారిగవురిమధ్యకూ చొచ్చి, ఈ విధమైన పోరాటం పోటీనిబంధనలకు విరుద్ధమని నివారించింది.

టెంప్లార్ అజ్ఞాతపీఠునివలక తీక్షణంగా చూస్తూ, 'ఇంతటితో ఏమయిందిలే! మనం కలుసుకునే సమయం మళ్ళీ వస్తుంది. వచ్చేసారి, ఇలా యెవ్వరూ మనల్ని విడదీయకుండా ఉండే పోటున క్వరలో తప్పక కలుసుకుందాం' అని మాంకరించాడు. 'ఓ, తప్పకుండా! కలుసుకోలేకపోతే అది నీ దొంగమాతుంది గాని నాదికాదు. గుర్రం మీదగాని నేలమీదగాని, ఈటె, కత్తి, గొడ్డలి, — ఏ అయధంతో పడితే ఆ అయధంతో, నీతో తలపడ్డానికి నేను సుసిద్ధం! — అన్నాడు అజ్ఞాతయోధుడు.

ఇంకా మాటలు పెరిగేనేకాని, రక్షణాశ్రితులు తమ యీశులను అడ్డంగా చాచి పొదివేసి బలవంతాన వేరుచేశారు. ఇద్దరూ ఎవరి విశ్రాంతి స్థలానికి వారు వెళ్ళిపోయారు.

అజ్ఞాతయోధుడు శుశ్రూషించునంత దిగజేందాసే, శిరస్సాగరి క్రింది భాగాన్ని మోత్రం తొడదీసి, ఒక గిన్నెడు ముఘువు క్రోలి, తక్కిన నలుగురు యోధులతోనూడా వారి యిచ్చవచ్చిన వశసప్రకారం పోట్లాడుదానికి తాను సిద్ధంగా ఉన్నట్లు ప్రకటించుకొనిందిగా చోళువారుకు తెలియజేసి, తన సవాలుకు మాచనగా తన తరపున తూర్పునాదం మ్రోగింపజేశాడు.

తోడనే, ఆ ద్వంద్వయుద్ధాలునూడ ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. మొట్టమొదట, ఫ్రాంట్-డి-బాఫ్ అజ్ఞాతమీరునిమీదికి వచ్చాడు. ఈశులు ఇరువురినీ సమానంగానే విడిగివా, ఫ్రాంట్-డి-బాఫ్ ఆ సంఘర్షణలో గుర్రపురికాలు పోగొట్టుకొన్నందున అతడు పరాభూతుడైనట్లు ప్రకటించబడింది. తరువాత, ఫిలిప్ మోల్వాయిసిన్ శిరస్సాగరి పగిలిపోయేటట్లుగా చెబ్బతిన్నందున ఓడిపోయినట్లు భావించబడ్డాడు. పిమ్మట, అజ్ఞాతయోధుడు గ్రాంటు మెస్సీల్తో మొదట కొంతసేపు చెరలాటలాడి, మరల రెండవసారి యెదుర్కోదానికి అవకాశమివ్వగా, అతడు తనంతట తానే వెనుకకు తగ్గి పరాభూతుడైనట్లుగింపుకొన్నాడు. ఇక చిట్టచివరికి మిగిలినది, రాల్ఫ్-డీ-వై-పాంట్. ఇతడు మొదటి చెబ్బులోనే వెనుకకు గ్రక్కకొని స్వల్పతప్పి క్రింద పడిపోయాడు. ఇంకేమున్నది? ఆ అజ్ఞాతయోధుడే అనాటి విజేతయని పేర్కొను జాన్ ప్రభృతులు ఏకగ్రీవంగా నిర్ణయం చేయక తప్పిందికాదు. వేలకొలది ప్రేక్షకజనం వార్షధ్యానాలు మిన్నుమాట్టాయి.

అధ్యాయం ౯

రంగనల రక్షణోద్యోగం లెక్కన ముందుగా విజేతకడకు వోయి, యతని నభినందిస్తూ, ప్రిన్సిపాల్ చేత అమీనా అబ్బాటి బహుమానం స్వీకరించవలసి యున్నదిగాన, శిరస్రాంశం తొలగించడానికి తంగీకరించవలసిందని, కనీసం ముఖాచ్ఛాదననైనా తొలగించనీయవలసిందని వారాడు. కాని, విజేత అందు కంగీకరించలేదు. తను అజ్ఞాతుడుగానే ఉండగోరుతున్నానని, అసంగతి చోపుదా రుల కిదివరకే తెలియజేసానని అన్నాడు. ఆ కాలంలో విప్రుడుమఱు తరమగా, ఇలాంటి కౌర్యపాపానాట ప్రదర్శించే సందర్భాల్లో, ఏవో నియమం వేరున, చిట్టచివరివరకూ అజ్ఞాతుడుగా వ్యవహరించడం తొండేది. అప్పటి ప్రజలుకూడా ఆ పద్ధతిని మిక్కిలి హరించేవారు. అలాగే, ఆ రక్షణోద్యోగం విజేతయిచ్చిన సమాధానానికి సంతృప్తులై, ప్రిన్సిపాల్ వద్దకువోయి, విజేత యిలా అజ్ఞాతు డుగా ఉండగోరుతున్నాడనే సంగతి నివేదించి, ఇక పారితోషిక ప్రదానం కోసం తమ సన్నిధికి ఆతనిని ప్రవేశపెట్టుతాము, పెంపా అని అడిగాడు.

జాన్ కుతూహలం మొదలయి అతడెవ్వరైందీ తెలుసుకోవాలని, పోటీ పర్యవసానం ఈ కథంగా వేడం ఏమీ అమూ అతనికి సంతోషమయి కంగా లేదు. తనకు అభిమానపాట్రులైన అయిదుగురు యోధులూ ఒక్క పెట్టున ఒక్క యోధునిచే యిలా పరాభితులు కౌవడం అతనికి కష్టంగా వుంధి. 'ఏమీ, ముసుగు తొలగించకుండానే వస్తానంటాడూ మీ సన్నిధికి? ఎవడీ గర్వపాతు?' అంటూ చిడమడిపాటుపడి, ఎవడై ఉంటాడా అని తోటి అనుచరులతో ఆలోచింపసాగాడు.

'ఎంత ఆలోచించినా అతడు ఎవరైనా నేనుపించలేకుండా ఉన్నాను. మన యోధాగ్రేసరుల నైపుణుని ఒక్క పెట్టున వీడింబుగలగే వీరు దొంగడు ఈ నాకు సమదాగ్రముధ్యా మన బ్రృటన్తో ఉంటాడని నేను కలలోనూడ అనుకోలేదు. ఆ హస్పిటల్ యోధుడు డి-వై పాంట్రును అతడు ముందొచ్చి నినదృశ్యం నా జన్మతో నే నెన్నటికీ మరచివాలేను. పాపం, వడిసెతొలచి విసిరిన రాయిలాగా క్రింద పడ్డాడు ఆ హస్పిటల్!' అన్నాడు డీచేసీ!

జాన్ పరివారంలోని హస్పిటల్ యోధుడొకడు ఈ మాటకు శోషం తెచ్చుకొని, 'ఈ ప్రగల్భాని కేమిలే! మీ పెండ్లార్ యోధుడు మాత్రం ఇంతకంటే ఘనంగా బయటపడ్డాడా యేమిటి? గుప్పెళ్లతోకి ఇసుక చూరే టట్లుగా బ్రయన్ మూడుసార్లు క్రిందికి దొర్లలేదా?' అని సమాధానమిచ్చాడు.

ఔంహారయం దభిమానంగల డీప్రేసీ ఏదో బదులు చెప్పబోయాడు గాని, బాన్ ఎందుకీ అనవసరపు చిర్చయని వారించాడు. విశేష తమ ఆజ్ఞ కోసం వేదియొక్కాడని జ్ఞాపకం చేశాడు రక్షణోహ్యోగి. బాన్ చీకాకువడి, 'వేదియంతే ఉండని. బాని కేరమిటో, సందర్భమేమిటో ఇక్కడెవరైనా కొంచెం ఊహించి చూతు చెప్పేటంతవరకూ అలా వేదియొందవలసిందే! అలా అతడు చీకటిపడేవరకూ వేదియొందవలసి వచ్చినప్పటికీ మరేం ఫరకాలేదు' అని కసిరాడు.

వార్డియర్ ఫిట్ జర్నీ అందుకొని, 'చూతు తెలియని విషయం మమ్మల్ని చెప్పండని, చెప్పే పర్యంతమూ ప్రభువులు విశేష శారీరిగా నిలిపి ఉంచడం మంచిదికాదు. శా మట్టుకు నేను అతడెవరనదీ బాతుగా ఊహించలేకుండా ఉన్నాను. దివ్యమహారాజు వెంట పాలస్టియాకు బోయిన యోధుల్లో ఎవరైనా అయియొందాలోక. వార్డియర్లు గృహోన్ముఖులై మార్గమధ్యంలో విక్రమం పడుతున్నారనికా విన్నాము' అన్నాడు.

'సాలిస్టర్ ప్రభువేమా! అతడు వాదాపుగా ఇంతే ఎత్తు' అన్నాడు డీ ప్రేసీ. 'గర్ భామన్ డి-మూల్స్ కోవమ్మ. సాలిస్టర్ ఇంతకంటే యెదురక తుట్టి తున్న మనిషి' అన్నాడు ఫిట్ జర్నీ. ఇంతలో ఒక గుసగుస వినిపించింది అక్కడ ఉన్నవారిలోంచి. ముందుగా అది యెవరన్నాలో తెలియదు. 'ఒక వేళ యితడు దివ్య మహారాజేనేమా!' అని,

ఇది వినిపించేసరికి, బాక మొగాన నెత్తువయొక్క లేదు. కనులు చీకట్లు గ్రమ్మినట్లయి, క్రుంగిపోయి, అడుర్దాగా తన అమయాయుల సందర్శి చేరబిలుచు కొని, 'యిదిగో మీరంతా శా దండనే నిలబడాలినుమా! శాకు చేసిన శాగా శాలు మంచిపోశూడదు'—అంటూ కలవరంచెందసాగాడు. అప్పుడు వార్డియర్ అతనికి ఈ విధంగా ధైర్యం చెప్పాడు: 'ఇప్పుడు మనకుకచ్చిన క్రమబంధం ఏమిలేదు. తమ అన్నగారు యొక ఒడ్డు పొడుగుకొల విగ్రహమొకానూ మంచిపోయాడా? ఈ యోధుడు తొడిగిన కవచంజోకి యిదిగో కరీరమేనా అదీ? ఎందుకూ? దగ్గరగా చూస్తే మీకే విడిపోతుంది సందేహం. దివ్య మహారాజు యంతకంటే కసిసం ఇంతా ఒక బెత్తెడైనా యెత్తు ఉండితీరాలి. యిక ఆ వాతీ పెడమ్మ యంతకంటే రెట్టింపు వుంటుందని నేను నిశ్చయంగా చెప్పగలను. నైగా, ఈ యోధుడెక్కిన గుర్రం దివ్య మహారాజును ఏకధాటిని యంత సేపు మోయగలిగేవాటికేనా? చూస్తే తమకే తెలుసుందా? రానివ్వం దతన్ని తమ సన్నిధికి.'

అన్నగారు స్వదేశం చేరుకున్నాడన్న కలంపుచే తుట్టిన కంగారు బాను కొక వదలకపోవడంచేత, వార్డియర్ చెప్పిన దాఖలాలు విశేషమ దగ్గరగా

చూడడంలో మరింత బాగా స్పష్టపడినట్లుచేసి, అతని భయాలు పూర్తిగా తొలగిపోతేడు. లాంఛనప్రాయంగా నిశేవ కౌర్యాన్ని ప్రశంసిస్తూ నాలుగు ముక్కలు పిలాగో అనేసి, బహుశాచూడా విరేంచబడ్డ ఉత్తమాశ్వాన్ని తొందరగా అతనికి ఇప్పించివేశాడు. తన యెట్టయెట్ట కవచధారియై నిలబడ్డ ఆ మూర్తి కరస్రాగింపు మునుగు చూటుతుండి తన అన్నగారి సంభరకంఠ ధ్వని ఏ క్షణాన వినబడుతుందోనని వదిలిపోతున్నాడతడు శోలోపల.

కాని, ఆ అజ్ఞాతయోధుడు ఒక్కమాట కూడా మాట్లాడలేదు. బాన్ పలికిన ప్రశంసా వాక్యాల్గు కృతజ్ఞతా మాచకంగా, వినయపూర్వకమైన అభివాదములుచేసి నిశ్చలుడై నిలబడ్డాడు. అతనికి బహుశాకంచబడ్డ భద్రాగ్ర్యం యధానికి గావలసియుండే సకల పరికరాలతోనూ చక్కగా అలంకరించబడిఉంది. అచటి ఆశ్వశాస్త్రజ్ఞునిదల దృష్టిలో, ఆ ఆశ్వరాజంచేత ఆ అలంకార సమదయం అలంకృతమయిందేకాని, ఆ అలంకార సమదయం చేత ఆ ఆశ్వరాజం అలంకృతం కాలేదు. విజేత దానిమీదకి రికౌబులో పాదం పెట్టకుండానే ఆకలిగా ఎక్కి కూర్చుండి, చేతనున్న యీటెను సవిలాసంగా పైకెత్తి తీర్పుతూ, చిత్రివిచిత్రములైన గతులతో ఆ రంగస్థలంచుట్టూ దానిని రెండుపార్లు పడగెల్లించాడు. ఇంకొక సందర్భంలో అయితే, ఇది అదంబరంగా పరిగణించబడేదేకాని, బహుశాచూడా ఇవ్వబడ్డ ఆ ఆశ్వరాజపు వికవృత్ యెట్టిదో ఈ దూకేడా భద్రాగ్ర్యతమతున్న కారణంచేత, ప్రేక్షకు లెల్లదూ హర్షభావాలు మిన్నుమూటైపట్లు చేస్తూ విజేతను ఉత్సాహపరిచారు.

ఇంతలో, ప్రయోగ విమర్, విజేతచేత అంచాలరాణి యెన్నిక జరిగించ పలసియున్నదనే సంగతి వ్రీస్తు బాన్ కు జ్ఞాపకంచేశాడు. బాన్ అంతట, రెండవసారి రంగస్థలం చుట్టి రావడంలో విజేత తన ముందునుంచి వెదురుండగా సంజ్ఞచేసి ఆపాడు. విజేత బాన్ సింహాసనంపైపు తిరిగి, ఈటెను సేలపైపుగా వంచి, ఆనతికై నిరీక్షిస్తూ నిశ్చలుడై నిలబడ్డాడు. మంచి పడుగులో ఉన్న ఆ పొగడబోతు గుర్రాన్ని అంత తటాకున నిలువరించి, సాక్షాత్తూ ఒక కిలావ్రతిమవలె నిలువగలిగిన ఆ యోధవరుని ఆశ్వశిక్షాకళలం మరియొకసారి ప్రేక్షకుల ప్రశంసకు పాత్రమయింది.

వ్రీస్తుబాన్ ఆ అజ్ఞాత వీరునితో ఇలా అన్నాడు: 'ఇదిగో, రేపటి ఉత్సవానికి అభ్యేతర వసించవలసిన అంచాలరాణిని నీవిప్పుడు ఎన్నుకోవలసి ఉంది. ఈ దేశానికి క్రాత్రవాడవు కావట్టి, ఈ నిర్ణయం చెయ్యడంలో ఇతరుల సాహాయ్యంకూడ నీవు కోరే పక్షంలో, నేనొక మాచన చేస్తున్నాను, మా వాల్మీకార్ ఫిడల్సు కుమార్తె ఎరిషియా, అందంలో నేమి, అభినాత్యంలో నేమి, అగ్రగణ్యు కాలుగా మో ఆసానులో శిరకాలంనుంచి పరిగడించబడుతోంది. అపైక

నీ యిష్టం. నీ యిష్టం వచ్చినవానిని ఎప్పుడోబానినీ నీకు పూర్ణాధికారాలున్నాయి. ఇదిగో, ఈ కిరీటం నీ యీటెమెనతో యెత్తి ఏ నుండగి నీవు అందిస్తావో, ఆమెనే నీవు అంజాలరాదీగా యెప్పుడొన్నట్లుండువలయుంది. ఈటె యలా వైకెత్తి పట్టుకో, కిరీటం తగిలిస్తాను.

అజ్ఞాతయోధుడు అలాగే ఈటె వైకెత్తగా, బాప్ బంగారువలయుం కలిగిన ఒక ఆకుపచ్చని పట్టుకిరీటం దాని మొనకు తగిలించాడు. బాప్ తన ప్రసంగంతో వాల్మీయార్ కుమార్తెను గూర్చి వ్యూహంగా అలా ఒక మాచన వదలదానికి కారణాలు ఆనేకం ఉన్నాయి. ఇదివరలో రైలికాను గూర్చి తమాషగా తాను చేసిన మాచన తన అనుయాయుల కెవ్వరికి విప్పడల కాలేదుగనుక, ఆ విషయంతో అనుమానం వారి మనస్సుల్లోంచి వూర్తిగా పారద్రోలదానికి ఆతడీ ఎత్తు యెత్తాడు, అంతేకాక, వాల్మీయార్ అంటే ఆతనికి మనసులో ఒకవిధమైన భయముంది. ఆతనికి అనుతృప్తి కలిగించే పదాలు ఈ రోజున తాను కొన్ని చేసి యున్నాడు. కనుక, అతని కుమార్తె చేత తాను చూచిస్తే, అతనికి తనయెడల నుమాభక్త్యం కలుగుతుందని అతని ఉద్దేశం. అదిన్నీగాక, ఏ విధంగానైనా ఎలీషియాను కుచ్చిక చేసుకోవాలనే కోరిక అతని కెన్నార్కనుంబో వుండి— యీ మాచన అంజుట ఉపయోగపడుతుందని అతని ఆశ. ఈ కారణాలన్నీ ఇలావుండగా, ఏటన్నిటిని మించినది యింకోటుంది. వాల్మీయార్ కు అజ్ఞాతయోధునికి పరీబల శత్రువుగా తయారుచెడివ్యాలని అతని సంకల్పం. అజ్ఞాతయోధుడంటే అతనికి ఇదివరకే ఒకవిధమైన గిట్టనితనం యేర్పడింది. వాల్మీయార్ కుమార్తెను గనుక అజ్ఞాతయోధుడు యెన్నకోకపోవడం జరిగితే—చూడుకంటల ముస్సాతక పాట్లు అంతే అవుతుంది—వాల్మీయార్ అజ్ఞాతయోధునిమీద పగపటికిరాడన్నమాటే, సందేహంలేదు. ఇన్ని జిత్తులయోగో ఊహలు కడు పులో పెట్టుకొని అజ్ఞాతయోధునికి యీ మాచన చేశాడు బాప్.

అనుకున్నట్లే అయింది. సౌందర్యగర్విత ఎలీషియా ప్రిన్సువాళా కూర్పున్న గ్యాలరీకి ప్రక్క గ్యాలరీలోనే నుద్దురితుంది. అజ్ఞాతయోధుడు ఉత్తరక్షణంలాగే ఆమెను గడచిపోయాడు. ఆ రంగస్థలంమట్టా యెన్నితం నుందర వడనాలున్నాయో అన్నిటిని సావకాశంగా పరిశీలించే అధికారం యిప్పుడతని కేర్పడింది. ఆ అధికారాన్ని తాను పూర్తిగా చలాయించుకొనగోరుతున్న వాడిలాగా ఒక్కొక్కరినే పరిశీలించుకుంటూ అతడు ముందుకు నెమ్మదిగా నుర్రాన్ని నడిపింపసాగాడు. ఈ పరిశీలనకు సుయోతున్న సమయంతో, అచటి అన్నమిన్నలు యెన్నెన్ని విలాసచేష్టలు చేశాడో వరించడం కష్టం— కొందరు చెక్కిళ్లపై నీగ్గుదొంతరలు చిగిరింపజేసుకొన్నారు. కొందరి వైఖరిలో గర్వరేఖ చిండులు త్రొక్కింది. కొందరు తమకదంతా ఏమీ పట్టనట్లుగా చూడసాగారు. కొందరు తెదరిపోయి దిక్కులు చూచారు. కొందరు నవ్వు ఆపుకో

దానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు. కొందరు అనుకోకుండా పక్కన నవ్వేకారు. కొందరు నవ్వడం మానేసి కేళికామణిని చూడడం మానేసి పోయారు. వీరు కొంతమంది పక్కనకు వెళ్ళిపోయారు. అలాంటి భయ బర్రాల్లో యిదివరకు మంచి ఉద్బోధన జరిగిందంటే ఇప్పుడు ఇత్యాసహం వారికి వెనుకబడింది. తమకంటే చిన్నవయసులోనివారికి ఆ ఉత్సాహం వారిపైను వదిలివేయడం.

అజ్ఞాతయోధుడు దలా నమ్మిగా పోయి పోయి, తుదకు లేడీ రొవెనా కూర్చున్న గ్యాలరీ వద్ద ఆగాడు. ప్రేక్షకతోకం మహాత్కంఠతో ఎదురు చూస్తోంది ఈ వాత ఏమి జరుగుతుందోనని.

అజ్ఞాతయోధుని విజయసరంపర తిలకించిన తక్కిన ప్రేక్షకజనం పొందిన ఉత్సాహం ఒక యెత్తూ, ఈ రొవెనా కూర్చున్న ప్రదేశంలోని ప్రేక్షకులు పొందిన ఉత్సాహం మరొక యెత్తూ నని చెప్పాలి. అందరికంటే ముఖ్యంగా, పెంప్టర్ బ్రయన్ అనందం అంతా చూశాడు. పెంప్టర్ బ్రయన్ పరాజితుడు కావడమూ, వానితో కామిగానే, విజయనలైన తన హంపా మాలు ఫ్రాంట్-డీ-టాప్, చూల్చాడానికెలా పరాభూతుడైపోవడమూ, అతనికంటే పండగగా ఉంది. త్వరగా తన ముందుకువచ్చి, ఆ అజ్ఞాతయోధుని కౌర్మబలసాన్నతమ, ఒక నేత్రేంద్రియంతోనే కాక, తన హృదయాన్ని బుద్ధిని, నడకనుకూ అగ్నిం చేసి చూశాడు. రొవెనా కూడ అంత ఉత్సాహమే పొందిందిగాని, అంతగా దానిని బయటికి పోక నివ్వలేదు. మండవోడితనానికి అగ్రశ్రాంబూల మందు దునే ఎధేర్ శక్తికూ కూడా చెత్తనల్లడనాలు కనిపించాయి. ఒక పెద్దగన్నుడు వ్రాశామనువు చెప్పించి, అజ్ఞాతయోధునికి కుభం కోరుతూ కడుపునిండా త్రాగేశాడు.

ఇక, గ్యాలరీ క్రింద కూర్చున్న ఇసాక్ సంగతి. అజ్ఞాతయోధునికి, పెంప్టర్ బ్రయన్ కూడా జరిగే తొలి సంఘర్షణ చూడడంతోనే అతడిలా కలవర పడ్డాడు: 'అబ్బ! ఈ యువకుడెంత భయంకరంగా స్వారీ చేస్తాడు! అర! బర్పరదేశంనుండి ఎంతో శ్రమపడి దిగుమలిచేసిన ఆ ఉత్తమాశ్వానికి ఏమి అవడం వాటిల్లుతుందో ననియే సందోహించబడే? ఆడదో కంట్రిగ్రంలాగా అతని కంటికి కనిపిస్తున్నట్లుంది! ఆ మిలాక్ కవచం? కొన్న ఖరీదే చోర దయంచే! నూటికి దెబ్బతియ్యవలయు లాభం కలిపితే యింకా బోలెడవు తుండే! ఏదో రొడ్డుమీద దొరికిన వస్తువులాగా అంత నిర్లక్ష్యమూ! కొంచెం బాగ్రత అక్కర్లేదూ వాని విషయంలో?'

కూతురు రెబెకా యలా అంది: 'అదేమిటి నాన్నా అలా అంటావు? అతడు చేసేది భయంకర యుద్ధమాయే! తన కరీదమూ, తన ప్రాణాలే లెక్క

చెయ్యకుండా పోరాడే సందర్భంలో, గుర్రాన్ని కవచాన్ని అతడు లెక్కచెయ్యడం ఎలా సంభవిస్తుంది?

ఇసాక్ ఇంతుక ఉద్వేగభరితుడై ఇలా సమాధానం చెప్పాడు: 'కర్ర దానవ, నీకేమీ తెలియదమ్మాయ్! అతని శరీరం, అతని ప్రాణం - అని సొంతం. వాటివరకు ఏమైనా చెనుకోవచ్చు. గుర్రం, కవచం ఎలాకాదే! అవి, - ఆ, ఆ, ఏమంటున్నావా? - అవును నిజమే, ఆ యువకుడు చాలా మంచి వాడు. అదిగో చూచావా? తిరిగి యుద్ధానికి ఎంత ముషారుగా తయారవు తున్నాడో! యువలోకానికి రక్షించాలి, - అతణ్ణి, అతనితో పాటు ఆ గుర్రాన్ని కవచాన్ని గూడ! బలే! బలే! అంతే గలిచాడు! టెంట్లారే దళేజన క్రింద పడ్డాడు. ఇక మన యువకుడు వరసపెట్టి అందరి గుర్రావా, కవచాలూ, నెండ్లీ, బంగారం, - అన్నీ కొట్టేశాడన్నమాటే! సందేహంలేదు.' ఆకాటి యుద్ధ ప్రదర్శనలు చూసినపర్యంతమూ ఇసాక్ యిలాంటి భయాభయ పరిస్థితుల మధ్య తనతనము తొగిసలాడుతూనే ఉన్నాడు.

అనిశ్చయం వల్లనో, మరే కారణం వల్లనో, అజ్ఞాతయోధుడు అలా నిశ్చలంగా కొండొక నేపు నిలబడిపోయాడు. క్రేతకలాకం నిరసంగ సముద్రము వలె నిశ్చలంగా, నిశ్చబ్దంగా, దృఢులన్ని అతనిమీదనే కేంద్రీకరించి చూస్తోంది. అజ్ఞాతయోధుడంతట నెమ్మదిగా తన యీటెను వాల్చి, దాని కొనను తగిలించబడిన కీటాన్ని రోవెనా తిప్పుతూ పోయాడు. వెంటనే తూర్పునావలు వెలరేగాయి. తొలుతవాలు రోవెనాను అందాల రాణిగా ప్రకటించారు. ఆమె అధికారం తిరస్కరించబడినదిగాని దండ నలకు పాత్రలు కాగలరని తెలియజేయబడినదిగా ఉన్నది. ఆమె రాణి భద్రావతి అనేది! అంటూ ప్రేక్షకులు జయజయ ధ్యానాలు చేశారు. 7-2-9

ఇంగ్లాండులో ఈ పోటీ ప్రదర్శనలను ప్రవేశపెట్టినది శార్లను పామం కులు. వారు ఓడపోవడం ఇదివరకెన్నడూ జరగలేదు. అలాగే, అందాలరాణి గా ఒక సాగన్ నుందరి ఎన్నుకోబడడం ఇదివరకు సంభవించలేదు. శార్లన్ యువలోకంలో ఇది కొంత అజ్ఞాత కారణమయింది. కాని, సముద్ర ఘోషవలె ఉప్పొంగిన ఆ జయజయ ధ్యానాల మధ్య, అది యెవ్వరికీ పట్ట లేదు. ఈ సందడిలోనే, 'సాగన్ రాకుమారికై! మహాత్మా ఆల్ఫ్రెడ్ వంశానికి కై!' అనే కేళలుగూడ ఆకాశం అంటాయి.

ఇప్పంతేపోయినా వీరస్వజాక ప్రభుకులు విశేష చేసిన యీ నిర్ణయాన్ని అంగీకరించక తప్పలేదు. కానీ తన గడ్డెందులేదని, గుర్రమెక్కి, తనపరివారంతో తిరిగి దంగళ్లంలో పదార్థముదలుపెట్టాడు. ముందు ఎరిస్మీయా మాట్సున్న

గ్యాలోరీచెంతకు రాగానే యిలా ఒక మాట వినిరాడు: 'ఈ సూతన యోధునికి మంచి కందరపుష్ప ఉన్నట్లు ఇతని సాహసకృత్యాలవల్ల నేను దుఃఖపడిన మాట నిజమే కాని, యితడు చేసిన అందాలరాణి యెన్నుకనుబట్టి చూస్తే, యితని చూపుతూ ఏదో దోషమున్నట్లు స్పష్టమౌతోంది. ఏమంటారు?'

ఎవరిని మంచి చేసుకోవాలని తాను అనుకొంటాడో వారి కిలస్వభావాలును సరిగా గ్రహించలేకపోవడం వాన్ జీవితంలో ఒక పెద్ద తాపం. ఇప్పుడు సరిగా అంతే అయింది. తన దుమార్తె చులకన చేయబడిందని ఈ మాషేజా బాబా చేసిన మానవ నాల్గి మార్గం సంతోషం బదులు కోపం తెప్పించింది— 'యోధులకు తమ యచ్చువచ్చిన అందాలరాణిని యెన్నుకునే అధికారం వుంది. దానినెవ్వరూ కొడనదానికి వీలులేదు. నా దుమార్తె ఎవరి మన్ననలనూ ఆశించి కూర్చోలేదు. దానికన్న విశిష్టత యేదో దానికుంది. రావలసిన గౌరవప్రతిష్ఠలు దానికన్నదూ రాకుండాపోవు' అని సమాధానం చెప్పాడు.

బాబా మాడవలకలేదు. అది చికాకు యంకాకరితిగా పెడలగ్రక్కే మార్గంలేక, కళ్లతో నుల్రండొక్కల్లో పొడిచి, దానిని రొవెనా కూర్చున్న గ్యాలోరీ చెంతకు దూకించాడు. అజ్ఞాతయోధు డర్పించిన కిరీటం ఇంకా ఆమె పాదాలనద్దనే వుంది.

'కిరీటం స్వీకరించు నుందరి! అందాలరాణిగా నీ ప్రభుత్వం నీవు నిర్వహించు. ప్రిన్సుజాన్ నీకు ధన్యవాదా లర్పిస్తున్నాడు. ఈ రాత్రి అప్పీకొటలో విందు ఏర్పాటుచేయి. మీ టిండితోనూ, బంధుమిత్రులతోనూ, ఆనటికి విచ్చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను' అన్నాడు రొవెనా నుద్దేశించి.

రొవెనా ఏమీ మాట్లాడలేదు. ఆమెకు బదులుగా పెడ్రీక్, స్వచ్ఛమైన పాగ్జన్ భావంతో వాన్ కు ఇలా జవాబుచెప్పాడు: 'తాను గౌరవ పురస్కరంగా చేసిన యీ ఆహ్వానానికి కృతజ్ఞులం. కాని, తమ కిప్పుడు ఉచితరీతిని సమాధానం చెప్పడానికిగాని, తాను ఏర్పాటుచేసిన విందులో తగిన విధంగా పాల్గొనడానికిగాని, ఏ భావకేవలనీకన్నరో అది రొవెనాకు రాదు. ఇక, నా సంగతి, మా ఎథర్ స్టేను సంగతి అంటారా? మా తాత తండ్రిల భావ మాట్లాడడమే మా కలకాటు. వారి ఆచారవ్యవహారాలనే మేము పాటిస్తూ ఉంటాం. కనుక, తాను ఏర్పాటుచేసిన విందుకు రాజాలనందుకు అన్యధా భావించకుండుడుగాక. రేపటికోజన మటుకు, రొవెనా తాను ఎన్నికైన పదవి నధిష్టించి, తన విధిని నెరవేర్చగలడు.' అని, ఆ పదవి స్వీకరణకు ఆమె ఆహ్వానించినదన్నదానికి మానసగా, పెడ్రీక్ తన చేతులతో ఆ కిరీటమెత్తి ఆమె కిరీటుపై నలంకరించాడు.

జాన్ తు పార్జన్ భావ బాగాతయ్య. కాని, ఏమీ రానట్లు నటించి, 'ఏమంటాడతడు?' అని ప్రశ్నించుచు వారి నడిగి, శార్లన్ భావతో దాని తరువాత చెప్పించుకొని విని, 'మంచిది. మానముకాగింతురా లేన యీ అందాల రాణిని లేపు మేమే స్వయంగా తీసుకొనివెళ్ళి గడ్డపైన అధిష్ఠింపజేస్తాను' అంటూ, అజ్ఞాతయోధునివైపు తిరిగి, 'మరి నీమాట యేమి? మా విందులో నీవు పాల్గొనడానికి సిద్ధమేవా?' అని అడిగాడు.

తనకు చాలా అడలికగా ఉన్నదనీ, లేపటి పోరాటానికి తయారుకావలసి ఉన్నది కనుక విందుకు రాలేననీ అజ్ఞాతయోధుడు మంద్రస్వరంతో జవాబు చెప్పాడు. 'మంచిది! మో అవ్వజాలు నిరాకరించారన్నమాట! ఇలాంటి నిరాకరణకు మే మెన్నడూ అలవాటు పడనిమాట నిజమేకాని, ఇంతమాత్రం తో ఏం ఫరవాలేదు. విజేతతోనూ, అతడెన్నుకొన్న అందాలరాణితోనూ కలిసి కూర్చుండి విందారగించే అవకాశం మాకు లేకపోతే లేకపోవుగాక. అరగించినవిందు జీర్ణంకాకపోదు.' అంటూ జాన్, ఇక తన పరివారంతో రంగస్థలం వీడిపోవడానికి ఉద్యుక్తుడై గుర్రాన్ని వెనుకకు తిప్పబోయాడు.

ఇంతలో, తన ఆగ్రహానికి ఇదివరలో పాత్రుడైన రైతుసంగతి ఆతనికి జ్ఞాపకం వచ్చింది. చాలా సరితంగా ఆ కృషీవలన వైభవ్యమైన పొలము, ప్రక్కనున్న పైనికొలతో, —'అరిగో, ఆ గాడిద తప్పించుకొని పొంపొయేను జాగ్రత్త! పోనివ్వకండి!' అని హెచ్చరించాడు.

రైతు పూర్వంలాగా కే, నిబ్బరంగా చిరునవ్వు నవ్వుతూ, 'మీ కా ధయమేమీ అక్కర్లేదు. యెల్లుండిదాకా కేను ఆషిీని వదలివెట్టను. స్థానముండలం, లీసె స్టరు మండలం యెలాంటి విలువిద్య ప్రదర్శించగలవో చూడాలి! అని పలికాడు. జాన్ నేరుగా ఆతనికి సమాధానం చెప్పకుండా, తన అనుచరులతో యిలా అన్నాడు: 'విలువిద్య వీడికేమాత్రం వచ్చునో' కేను చూడాలి. ఇదంతా విద్య కాకలంటే అవినయమే అయితే, వీడివని పట్టుదాం అప్పుడు!'

దీప్యేనీ వెంటనే అందుకొని, 'అసలే రైతులు బాగా పొగరెక్కికొట్టు కొంటున్నారు. ఏళ్లందరికీ వాడలుగా ఉండేటట్లు గట్టిగా ఏర్పాటు లో వరకు తీసుకోడం అవసరం' అన్నాడు. ఇలాంటి పనులవల్ల జాగ్రత్తగాలియాన పాత్రుడు కానేరదని గ్రహించిన వాల్డిమార్, ఏమీ మాట్లాడలేదు. అతని వైఖరిలో అసమ్మతి వ్యక్తమయింది.

జాతయిక కడయక, గుర్రాన్ని వెనుకకు తిప్పి, సవరివారంగా రంగ
స్థలంనుంచి నిష్క్రమించాడు. వెంటనే జనసమూహము కూడా విచ్చిపోవడం
మొదలుపెట్టాయి. పోటీలకు వచ్చిన యోధులంతా యెవరిదారిని వారు వెళ్ళి
పోయారు, అజ్ఞాతయోధుడు మాత్రం యొక్కడికీ వెళ్ళలేదు. అతని కొరికపై,
ఒక గుడారం అతని నిక్రాంతికొరకు యేర్పాటుచేసి యిచ్చారు. కొలాహలంగా
అతని చుట్టూ మూగి అతన్ని చూస్తూ ఉండిన పరిశిష్టజనం, అతడు గుడారంతోపలికి
వెళ్ళిపోవడంతోకే క్రమంగా ఆచటినుండి సర్దుకున్నారు.

జనసమూహముల గుండడులు క్రమక్రమంగా దూరమై, కొంతసేపటికి
నిశ్శబ్దంతో లీనమైపోయాయి. గ్యాలరీలపైన వరుపులు, బాలీనులు మొదలై
నవితీసి ఆ రాత్రికి జాగ్రత్తచేస్తూ, అచట పూర్తిగా ఖాళీచేయకుండా దిగవిడువ
బడిన సారాబుడ్లు వగైరాఅకొసం తగాయిచాలు పడుతున్న నాకర్ల గొంతుకలు
తప్పు ఇంకేమీ రంగస్థలంతో వినిపించడంలేదు.

చెడిపోయిన కవచాలు మరమ్మతు చేయడానికి, క్రొత్తవి తయారుచేసి
వీధంగా ఉంచడానికి, కొన్ని కొలుములు రంగస్థలానికి కడు దవ్వన ఏర్పాటు
చేయబడ్డాయి. ఆ గుండ చీకటిలో వాటి వెలుగులు దూరంనుంచి మినుకు మినుకు
మంటూ కనిపిస్తున్నాయి. రాత్రంతా రంగస్థలానికి కావలిగా నియోగించబడ్డ
సైనికులు, రెండేసి గంటల కొకసారి జట్టు మార్పుకుంటూ అప్రమత్తులై పహరా
యిస్తున్నారు.

అ ధ్యాయం ౧౦

అజ్ఞాతయోధుడు తన గుడారం చేరుకోదంజోతే, నేవకవృత్తిలోని వారు పెక్కుమంది అతన్ని సమీపించి, కవచం విప్పుతాం, కొత్త ఉడుపులు తెచ్చి పెడతాం, స్నానానికి ఏర్పాట్లుచేస్తాం, అంటూ, అతనికి నేనచెయ్యాలనే తమ అభిలాషను వ్యక్తపరిచారు. ప్రిన్సిపాల్ అతణ్ని కూడా త్రోసిపుచ్చి తన చురారా బయట పడనివ్వకుండా దాచుకొన్న అతడెవ్వరైనాడీ తెలుసుకోవా అనే ఊతూహలం వారి పెక్కువగా ఈ పనికి ప్రేరేపించింది. కాని, అజ్ఞాతయోధుడు వారి కెవరికీ సందివ్వలేదు. నాకేం కొవాలి నా నొకరే చూస్తాడు. మీరు వెళ్లండిని వారిని పంపించితేకాదు. ఆ నొకరుకూడా ఒక నల్లని అంగీ తోడిగి, నల్లని టోపీ ఒకటి ముఖమీదికి బాగా వాల్చేట్లుగా పెట్టుకొని, తన యజమానితోపాటు తానుకూడా అజ్ఞాతుడుగా మెలగుతున్న వాడిలాగే కనిపించాడు. గుడారంలోంచి తక్కినవారంతా వెళ్ళిపోవడంతోతే ఇతడు తన యజమాని కవచాదులనువిప్పి, బ్రాహ్మసవంతోపాటుగా, రుచికరమైన భోజనం అతనికొరకు అమర్చాడు.

అజ్ఞాతయోధుడు తొందర తొందరగా భోజనం ముగించాడు. ఇంతలో నొకరు తోనికి వచ్చి, ఎవరో అయిదుగురు అయిదు గుర్రాలను తోడ్కొనివచ్చి మిమ్ము చూడగోరుతున్నారని చెప్పాడు. అజ్ఞాతయోధుడు ఒక పొడుగాటి అంగీ తోడిగి, ముఖకవళికలు కొనరాకుండ ఒక ముసుగు ముఖానికి తగిలించి తేరా బయటికి వచ్చాడు. నాడు అజ్ఞాతయోధునిచే ఓడింపబడిన యోధవరుల తాలాకు నొకర్లు వారు. అయిదుగురూ అయిదుగుర్రాలతో నిలబడి ఉన్నారు. గుర్రాలపై, ఆయా యోధవరులూనాటి పోటీలో ఉపయోగించిన కవచాదులు భద్రపరచబడి ఉన్నాయి.

ఆ కాలపు సంప్రదాయం ప్రకారం, ఇలాటి పోటీలో ఓడిపోయినవారు గెలిచినవారికి, ఆ వాటి కయ్యంతో తాము ఉపయోగించిన గుర్రాన్ని కవచాదులనూ అధీనం చెయ్యాలి. గెలిచినవారు వాటిని తాము అట్టేపెట్టుకోవాలంటే అట్టేపెట్టుకోవచ్చు. లేక, వాటి ప్రత్యామ్నాయంగా ఏమైన ధనం స్వీకరించి, వాటిని తిరిగి ఆ ఓడిపోయినవారికి ఇచ్చివేయవచ్చును. 'సంప్రదాయం ఇలా ఉన్నదిగనుక, మీకిది అప్పగించవచ్చాం, మీ యిచ్చవచ్చిన రీతిగా చేయండి,' అని ఆ నొకర్లు అజ్ఞాతయోధునికి నివేదించారు.

అజ్ఞాతయోధుడు పెంపూరు బ్రియన్ నొకరుకు మాత్రం ఎట్టి సమాధానమూ యివ్వక, తక్కిన నలుగురినీ ఉద్దేశించి యిలా అన్నాడు: 'మీ నలుగురికి

కూడా నేను చెప్పే సమాధానం యిక్కడే. మీ యజమానుల తాబుకు గుర్రాలనూ కవచాడులనూ లాగివేయటం చాలా బాధాభరితం కనిపించడంలేదు. వాటిని ఉపయోగించుకోవడానికి వారే అన్నివిధాలా చర్యలు, కౌశి, నేనున్న పరిస్థితి బట్టి, ఉరక వాటిని చాలా తిప్పివేసివేచివేయడానికి ఏమిలేక పోతున్నాడి. నేనెక్కిన గుర్రంగాని, తొడిగిన కవచంగాని, చాలాకొని పరిస్థితివాది. కనుక, మీ యజమానులతో చెప్పండి. తమ యివ్వవచ్చినంత ధనం చెల్లించి వీటిని వారు తిరిగి తీసుకొని పోవచ్చు.'

నలుగురి తరపున ఫ్లాగింట్-సి-బాక్ నాకరు సమాధానం చెప్పతూ, 'వీటిని మీరు వదలకూ నే పక్షంలో నూకనీ జైట్లు చెల్లిస్తామని చెప్పవలసిందిగా మీ యజమానుల మారు ముఖం చేశారు',—అన్నాడు. 'ఓ, చాలు. అందులో సగం మాత్రమే ఈ యివ్వటి అనసరానిరదు నేను తీసుకుంటాను. తక్కినదానిలో సగం మీలో మీరు పంచుకొని, తక్కినది చోపువారులూ, బాకాలవాళ్ళూ మొదలైనవారికి పంచండి' అన్నాడు అజ్ఞాతయోధుడు.

ఇంతటి ఔచార్య ప్రకటనం సామాన్యులూ ఎచ్చటూ చూచి యిందక పోవడంచేత, ఆ నాకరు కృతజ్ఞతా భావ కూడకంగా టోపీలు చేతలుచుకొని విషయాలి అభివృద్ధి చేశారు. వీమ్యుట ఆజ్ఞాతయోధుడు పెంట్లార్ బ్రయన్ నాకరుతో ఇలా అన్నాడు: 'ఇదిగో, మీ యజమాని నాకేమీ ఇవ్వనక్కర లేదు. నేనేమీ ప్రయోగం. మీ యజమానిని కయ్యమింకొ ముగియలేదు. ఈ పెటతో నే గాక కత్తులతో. —గుర్రాలమీదనే తొక నేలవైగూడ,—ఉభయాలనూ కలపదిన వాటికి గాని ఈ కయ్యానికి ముగింపురాదు. ఈ మాట చెప్పండి మీ యజమానినో. అతడే నన్నిట్టి కయ్యానికి సవాలుచేశాడు. నేనది మరచిపోను. అది యేదో పరిష్కారమయ్యేవరకూ, ఇతర యోధులతో వలె అతనితో నేను ఎట్టి మర్యాదలూ నడపను.'

బ్రయన్ నాకరు బార్లిన్ ఆతరు ఇలా సమాధానం చెప్పాడు: 'మాటకు మాట, చెప్పకు చెప్ప, మర్యాదకు మర్యాద ఎలా బహులిక్వాలో మీ యజమానికి బాగా తెలుసు. ఇతర యోధులనుంచి ప్రయత్నన్నట్లుగానే మీ యజమాని నుంచికూడా డబ్బు ప్రయోగడానికి మీరు నిరాకరించారు గనుక, నేనీ గుర్రాన్ని కవచాడులనూ ఇక్కడనే విడిచిపోక తప్పదు. వీటిని మీ యజమాని ఇక ఎన్నడూ ఉపయోగించడని వాకు గట్టిగా తెలుసు.'

బార్లిన్ చేసిన ప్రసంగాన్ని అజ్ఞాతయోధుడు మెచ్చుకుంటూ, 'చాలా బాగుంది నీవన్నది. యజమాని తరపున నాకరు ఎలా మాట్లాడడం తననో ఆలా మాట్లాడావు. కొని వాటిని ఇక్కడ వదలిపెట్టి పోవ్. మీ యజమానికే తీసుకొనివెళ్ళి అప్పజెప్పు. అతడు నిరాకరించినట్లయితే, వాటిని నీవు

తీసుకో. అవి నా వస్తువులు గనుక నీకు ఉచితంగా ఇచ్చేస్తున్నాను'— అన్నాడు.

బార్న్ ఫీల్డ్ వివశ్రుద్ధై అభివాదించేసి, 'కోటివారలతో కలిసి వెళ్ళిపోయాడు. అజ్ఞాతయోధుడు తిరిగి గుడారంలో ప్రవేశించాడు.

'అంగ్లయోధుల కీర్తిప్రతిమలకు చెబ్బకగలనివ్వకుండా ఇంతవరకూ కాపాడుకుంటూ రాగలిగాను. ఏమంటావు గర్తీ? అన్నాడతడు తన అనుచరునితో.

'పండులకొపరినైన నేను ఒక యోధాగ్రేసరుని నాకరుపాత్రనుకూడా సరిగానే నిర్వహించ గలిగాను. ఏమంటారు స్వామీ?' అన్నాడు గర్త.

'నిజమే. కాని, నేను చాలా జడిపాను—నీ పల్లెటూరి తరహావల్ల నీవెక్కడ బయటపడిపోతావోనని!' అన్నాడు అజ్ఞాతయోధుడు.

'నేనా బయటపడేది? అదిగో, ఆ చాంబా నన్నే మైన కనుక్కొని బయట పెట్టుతాడేమోనని నేను జడిపాను. నన్ను కనుక్కంటే అతనొక్కడే కనుక్కొగలిగేది. పెద్దదొరగారు ఎలాంటి అనుమానమూ లేకుండా నా ప్రక్కనుంచి వెడుతూఉంటే నేను నవ్వు ఆపుకోలేకపోయాను. నన్ను గనుక వారు గుర్తించడం జరిగితే—అని ఇంకా ఏమో చెప్పబోయాడు గర్త.

'నీకేమీ భయంలేదు గర్త! నేను ఏమి వాగ్దానం చేశానో నీకు తెలుసు' అన్నాడు అజ్ఞాత యోధుడు.

'నేను చూత్రం? నా చర్యం తెగగోసి నవ్వుటికి నేను మిత్రద్రోహ మనేది చెయ్యను. నా ముదలోని పండుల చర్యంవలెనే, కత్తి ప్రేటులను గాని, కొరడా చెబ్బలను గాని, అశ్వ పెట్టనంత మొద్దుచర్యం నాది' అన్నాడు గర్త.

అజ్ఞాతయోధుడతనికి తిరిగి ఆభయం పూరిస్తూ, 'నన్ను విశ్వసించు గర్త! నాయండు ప్రేమకొద్దీ ఎట్టి ప్రమాదాన్ని అశ్వ పెట్టక నీ నిలా నామెటవచ్చావు. ఇండుకు నేను తప్పక బదులు తీర్చుకుంటాను. ఈ లోపున, ఇదిగో పది బంగారు నాణేలు నీకు బహమతిగా యిస్తున్నాను తీసుకో,' అని చేతికిచ్చాడు. గర్త కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా అవి పుచ్చుకొని తన సంచిలో వేసుకున్నాడు.

'ఇదిగో, ఈ బంగారునాణేల సంచి తీసుకొని ఆమ్స్టర్ డామానికి వెళ్ళు ఇప్పుడే. అక్కడ ఇహాకో ఎక్కడున్నాడో కనుక్కుని, అతనికి ఇది అందజేసి, అతని కరపతి చూడంగా నాకు లభించిన యీ గుర్రానికి, కరపాడులకూ ఎంత డబ్బు చెల్లించాలో అతనినే చెల్లగట్టివెయ్యమనిచెప్పు'— అని అజ్ఞాతయోధుడు వెంటనే అతని కొకవని చెప్పాడు.

‘బాబో! అది నాకలకాదు’ అన్నాడు గర్. ‘ఏమీ, అయితే నా అజ్ఞాత పరిపాలించడా?’ అని అడిగాడు అజ్ఞాతయోధుడు. ‘పరిపాలించకేం, పరిపాలిస్తాను. కానీ, ఒక యూదీయేనికి, నీకు కావలసిందెంతో నీవే చెల్ల గట్టుకోమని దబ్బునంటి చేతిలో పెట్టడం నాకేమీ బాగా కనిపించడంలేదు. నా యజమానిని నేనే మోసగించుకొన్నట్లువుతుందది. ఇది అనివార్యమేర చేయించవలసిన పని. క్రైస్తవధర్మమని దబ్బువోచి భక్తిమారులకు చేతులారా కట్టబెట్టడం!’ అన్నాడు గర్.

‘బలే నాకరుపు నీవు! నాకు కావలసింది అతడు తృప్తుడు కావడం, నల్లి ఆ పని చేసిరా పో,’ అని తిరిగి ఆదేశించాడు అజ్ఞాతయోధుడు. ‘ఆ, ఆ పని చేస్తాను’ అంటూ గర్ ఆ సంచీని తన అంగీకృత భద్రాపరమణిని, నుదారం పెడలి బయటికివస్తూ, ‘తేలిగ్గా పోనిస్తానా! అతవంతట అతనే, దీనితో సగంకోనే తృప్తి పడేటట్లు చెయ్యకపోతే నా చేతు గర్ కాదు’ అని గొణుక్కున్నాడు. గర్ పెడలిపోయిన తర్వాత, అజ్ఞాతయోధుడు మనస్సులో ఏలేవో ఆలోచనలతో వ్యధచెందుతూ ఆ నుదారంలో ఒంటరిగా ఉండిపోయాడు.

ఇప్పుడు మనం అమ్మీగారిని పరిసరాల్లో, ఇహాక్ బస చేసిన యింటికి పోవలసిఉంది. అది ఆ గ్రామంలోని మహాక యూదీయ మువ్వకొరకు చెందిన యిల్లు. యూదీయలు యిశ్రాయేలీ ఎంత పిసినిగొట్టుగా వ్యవహరించి నా, తమతో కాదు వ్యవహరించుకోవలసి వచ్చేటప్పుడు, చక్కని ఆతిథ్య మర్యాదలు నడుపుకుంటూ మంచి ఉదారాంతఃకరణంతో మెలగుతూ ఉంటారనేది జగత్ప్రసిద్ధం. ఇహాక్ తన కూతురుతోనూ, ఇతర పరివారంతోనూ ఈ బంధు గృహంలో బస చేసిఉన్నాడు.

తోపల ఒక గది. చాల చిన్నదే అయినా, పొచ్చిచక్కదేయ పద్ధతిలో తిక్కవిచిత్రంగా అలంకరించబడి ఉంది. వింత వింత అల్లికపనులు చేయబడిన బాలీముల దొంతరపై రెబెకా కూర్చుండి, ఏదో వెర్రియెత్తినవాడిలాగ గదిలో పచార్లు చేస్తున్న తండ్రిని గమనిస్తోంది. యిహాక్ మధ్య మధ్య తల వైకత్తి సరంబీకేసి కూన్యంగా నూత్న, ‘ఎంతపని జరిగింది! ఒకటూ రెండూ, యాభై జెక్కు! ఆ దుర్బాధుడు ఒక్కపెట్టున నా చేతిలోంచి లాగేశాడు! మోషేవ్రహత్త ధర్మస్మృతిని కూడా తప్పకుండా పాలించే నాకు కలగవలసిన నష్టమేనా యిది!’ అని వాపోతున్నాడు. ‘అదబ్బు ప్రిన్సు బాన్సు మరీ అప్పుడు, యిష్టంగా యిచ్చినట్లే కనిపించావు కాదా నాన్నా?’ అని అడిగింది రెబెకా.

‘నేనా! యిష్టంగానా! అయిస్సునూద్రాకాఖో, తుపాను గాలికి కొట్టుమిట్టాడిన ఓడను తేలిక పరచడం కోసం, చేతులారా నా సరకులను నీటి పాలు చేసినప్పుడు ఎంత యిష్టంగా చేశానో యిది అంతే! నిజంగా ఆ రోజున,

సమద్రానికి ఎంత నాణ్యమైన పట్టునరుగు కట్టబెట్టి, ఎన్ని పరిమళ ద్రవ్యాలను వైన విరజిమ్మి, ఎంత వెంటి బుగారు వస్తుసముదాయాన్ని సమద్రగర్భిత నిధి నిక్షేపాలకు చేర్చడం జరిగింది! యిదంతా నా చేతులతో చేసిన త్యాగమే అయినా, ఆ గంటసేపూ నేను పడినబాధ వర్ణనాతీతం!' అన్నాడు ఇసాక్.

'కాని, ఆ త్యాగం, భగవంతుడు మన ప్రాణాలు కాపాడడానికి మన నలన ఆపేక్షించాడు. ఇప్పుడందుకాలంగా నీకు చెడుగేం కలిగింది? భగవంతుడు నీసంపదను తరువాత వృద్ధిచెయ్యలేదా?' అని అడిగింది రెబేకా.

'నీజమే, వృద్ధిచేకాదు. కాని, ఒక దుర్మార్గుడు నేడు పట్టపగలు నా చేతిలోంచి డబ్బుసంచి లాక్కొని నా డబ్బు అపహరిస్తూఉంటే, ధైర్యంగా ప్రతీకారం చెయ్యడానికి బదులు, పండ్లకిలించి మాస్తూ ఊరుకోవలసిన దుస్థితి పట్టింది. ఏమి దురవస్థ మన జాతికిది! మనకు అపకారం జరుగకుంటే లాకం విరగబడి నవ్వుతుంది. మనం, బాధంతా లోపలే అందుకొని, సిగ్గు లేని నవ్వుకటి తెచ్చిపెట్టుకొని నవ్వవలసి వస్తోంది,' అని వ్యధపడ్డాడు ఇసాక్.

'అలా అనుకోకు నాన్నా! మనకు కొన్ని వెనుకబాటు ఉండనే ఉన్నాయి. ఈ క్రైస్తవులు మనల నోకవైపు ఎంత చ్యేషించినా, ఏదో ఒక విధంగా మనమీద ఆధారపడి యుండవలసిన స్థితి వారికి ఉండనే ఉంటుంది. మన ధనసాహాయ్యం లేనిదే ఏ సంధివిగ్రహాలా వారికి కొనసాగవుకదా! వారికి మనం అప్పిచ్చిన డబ్బు పెరిగి, మన కోకా గారాకే తిరిగి వచ్చిపోతోంది. ప్రొక్కిన కొద్దీ ఏవుగా పెరిగినచ్చే ఓవధిలాంటివాళ్ళ మనం. ఇవాళ మటుకు యివాళ, యూదీయని తోడ్పాటువలన కొదా ఈ పొట్టి ప్రదర్శనమింత ఘనంగా కొనసాగడానికి వీలయింది?' అని తీరదించింది రెబేకా.

కుమార్తె పలికిన చివరిజాత్యంవల్ల, యిసాక్ కు మరొక సంగతి జ్ఞాపకం వచ్చి బాధపడ్డాడు. అజ్ఞాత యోధునికి లీసెస్టరులోని యూదీయ మత్రికారు కిర్కత్ జైరాంద్వారా తెలుసుపించిన గుర్రం, కవచం వగైరాలు దక్కుతనో లేదో అని ఆతని భయం. అయినా, ఆ యువకుడు మంచివాడు గనుక భయం లేదని మళ్ళీ తనలో తానే సర్దిచెప్పుకుంటున్నాడు. 'నాన్నా, ఆ అజ్ఞాత యోధుడు నీకుచేసిన అపకారానికి ప్రత్యుపకారంగా కదా, ఆ గుర్రం వగైరాలు అతనికి సంపాదించిపెట్టావు? అందుకు పశ్చాత్తాప పడుతున్నావా?' అని కుమార్తె అడిగింది. లేదు లేదంటూ, యిసాక్ చికాకుగానే తిరిగి గదిలో వచ్చాడు చెయ్యడం మొదలుపెట్టాడు.

ఏకటివడుతోంది. ఒక నౌకరు, పరిమళ జైలంపోసి వెలిగించిన రెండు పెండ్లిపాలు తెచ్చి మేజామీద పెట్టాడు. మరికొంతసేపటికి, ఇంకొక పరిచార కుడు, దువ్వపైన భోజనవదార్థాలూ, మోగిన ద్రాక్షసపకూ తెచ్చి కేరొక

మేజామీద ఆముద్ది, ఎవరో కైస్తవుడు తమతో మాట్లాడగోరుతున్నాడని ఇసాక్ తో చెప్పాడు. వ్యాపారస్తులైనవారు తమతో పనిమీద ఎవరు ఎవ్వరు వచ్చినా మాట్లాడేందుకు సిద్ధంగా ఉండాలాయో. దాక్షిణ్యం పొందని పెదవికి చెప్పబోయిన యిసాక్, వెంటనే దానిని తిరిగి మేజాపైన దించివేసి, రెలికాతో మేలిముసుగు వేసుకోమని చెప్పి, ఆ యాగంతుకుని ప్రవేశపెట్ట వలసిందిగా పరిచారకునికి ఆదేశించాడు.

రెలికా సన్నని జులముసుగు ఆపాదమస్తకం జీరాజేట్టు ధరించి కూర్చున్నంతలో, గర్త లానికి ప్రవేశించాడు. నెత్తిమీద టాపీ తీసి చేత పట్టుకొనిపోగా, నుదుటిమీదికి మరింతగా లాక్కున్న ఆతనివైపు అనుమానాస్పదంగా కనుపించింది. వచ్చిరావడంతోనే, 'యాయ్ నగంపు యూడియ పావుకొరు యిసాక్ మీరేనా?' అని అడిగాడు, అచ్చమైన సాక్షన్ భాషతో.

వ్యాపారాలసరాలనుబట్టి ఆర్మి భాషలూ బాగా వచ్చిన ఇసాక్, సాక్షన్ లోనే అరిగి అవునని సమాధానమిస్తూ, 'మరి నీవేరేమి' అని తిరిగి ప్రశ్నించాడు.

'అది మీకిప్పుడవసరం' అన్నాడు గర్త. 'అదేమిటి? నా పేరు నీకు కావలసినట్లుగానే వివేరు నాకు తెలియకపోతే, పనినడిచే చలాగి?' అన్నాడు ఇసాక్. 'చక్కగానే నడుస్తుంది. నేను మీకు డబ్బు చెల్లగట్ట వచ్చినకాటి గనుక, మీ పేరు నాకు తెలియడం అవసరం. పుచ్చుకు నేమిట, ఎవరిద్వారా అది యవ్వబడిందనే ప్రశ్నతో నిమిత్తం లేదు.' అన్నాడు గర్త.

'అయితే నీవు డబ్బు చెల్లగట్టేందుకు వచ్చావన్నమాట! రా, రా! ఎవరూ నిన్ను పంపింది?'

'నేటి పోటీలో గెలుపొందిన ఆజ్ఞాతమిడు. లీసెస్టరువాని కిర్రత్ కైరాంచేత మీ రిప్పించిన కవచానికి డబ్బు చెల్లగట్టవచ్చును. గుర్రాన్ని మీ గుర్రపుసాలలో అప్పజెప్పాను. నేను మీకు ఎంత చెల్లగట్టాలో చెప్పండి' అని అడిగాడు గర్త.

ఇసాక్ సంతోషాతిశయంతో, 'నేను మొదటినుంచీ అనుకుంటూనే ఉన్నాను ఆ యవనకుడు చాలా మంచివాడని. రా! ఒక గిన్నెడు ద్రాక్షసవం త్రాగు మరేం ఘరకాలేదు.' అంటూ, ఆ పండుకతోపరి జన్మిలో యెన్నడూ దులిపాచి యొరుగని, మంచి మాగిన ద్రాక్షసవం అతని కందిచ్చి, 'ఎంత డబ్బు తీసుకొచ్చావేమిటి?' అని ప్రశ్నించాడు.

'ఎంత డబ్బుంటారా! ఎంతోకాదు కొంతే! కాని, మీరడిగడానికి సరి పోతుంది. శాఖ్యంగా ఎంత అడుగుతారో అడగండి.' అన్నాడు గర్త.

ఇసాక్ అతని అంగీకారము లేరాననో చూస్తూ, 'చాలా బరువుగా ఉంది సంచి. నూరు జేజిన్సు లెచ్చారనుకుంటాను' అని ఒక గలం వేసి చూశాడు.

'కొన్నిమిడ్లకు గలసిన యినప కిలు మాడ కొన్ని ఉన్నాయలెండి అండలా' అని సమాధానమిచ్చాడు వెంటనే గర్జ.

లాభంమీద గల సమాజాపేక్ష, అజాతయోధుని విషయంలో కొంత ఉదారంగా ప్రవర్తించాలనే ప్రవృత్తికి మధ్య మనస్సు ఊగిసలాడుతూ ఉండగా ఉక్కిరిబిక్కిరిస్తూ, ఇసాక్ పట్టకేటవ లెగింది, 'ఎన్నడై జేజిన్సు చెల్లించుతే, చాలు. అక్కడికి నేనేమీ లాభం వేసుకోకుండా చెప్పాను. ఉన్నదా అంత దబ్బు నీ దగ్గిరి?' అని అడిగాడు.

అనుకున్నదాని కంటే కొంచెం సరసంగానే అడిగాడని తెలిసికా, గర్జ అది పైకి తెలియనివ్వక, 'బాటాబాటిగా అంతే ఉంది. మా యజమాని కికి పైసా మిగలదు. అదే మీ ఆఖరుమాట అయితే, ఇక పే నేమనగలను?' అన్నాడు గర్జ.

ఇసాక్ మరొక గిన్నెడు బ్రాడ్ సవం అతని కందిస్తూ, 'ఎన్నడై జేజిన్సుడిగా నంటే, అక్కడికి చాలా రిక్కువ అడగానన్నమాట. వడ్డీ దబ్బులె నా గిట్టు కోవు' అని సమ్మించబోయాడు.

'ఇన్నిమాటలెందుకు? దెబ్బయి జేజిన్సు తీసుకోదం న్యాయంగా ఉంటుంది. అలా తీసుకుంటే తీసుకొండి. లేకపోతే సంచి లెగి అనుకొని పోయి మా యజమాని కిచ్చేస్తాను'—అని సంచీని గలగలలాడించాడు గర్జ.

'ఇదిగో నామాట విను. ఆ యెన్నడై జేజిన్సు ముందు యిలా తే, నేను చెప్పు తాగా తరువాత' అని చెయ్యిపాచాడు ఇసాక్.

గర్జ తుదకు అంగీకరించి, ఎన్నడై జేజిన్సు మేజామీద ఎండిపోసి,— గుర్రానికి, కవచానికి విడిదల రసిమి బ్రాంబలె పుచ్చుకున్నాడు. ముదటి దెబ్బయి జేజిన్సు యెంచి తన సంచీలో వేసుకోదంలో ఇసాక్ చెయ్యి మంచి బోరుగానే నడిచింది. చివరి పది కొంచెం కటవటాయస్తూ లెక్క పెట్టినాగాడు. అతనిలోని ఉదారమనలో అతని పేరాన ఘర్షణ పడుతూ, పక్కొక్క గానే నీ బలన; తన సంచీలో నేయికున్నట్లుగా ఉన్నదా దృశ్యం. తనకు కన్నంలో తొడ్డడ అజాతయోధునికి ఏదైనా కొంత రాయితీ చెయ్యాలనీ, లేక, అతని నోకరుకు ఏదో కొంత ఉపామగా ఇవ్వాలనీ, అతనిలో బయలుదేరిన కొర్కె లాలోపలనే అనిపిచోంది. చిట్టచివరి పది నాణేదా లెక్క పెద్దా అతడు జేసిన ప్రసంగ మిది :

‘దెబ్బయి ఒకటి—దెబ్బయిరెండు—మీ యజమాని చాలా మంచివాడు—దెబ్బయినాలుగు—ఈ నాణెం కట్టించినట్లు ఉండే!—దెబ్బయి అయిదు—చాలా అరిగిపోయింది నీ నాణెం!—దెబ్బయి ఆరు—మీ యజమాని కష్టమైనా దెబ్బ కొవలసిన నీ నా దగ్గిరికి రమ్మను—దెబ్బయియేడు—తిగినహామీ ఉండాలన్న సంగతి తెలిసిందేగా.’ లెక్క అపి, ఇనాక్ కొంచెంసేపు తటపటాయించాడు. మిగిలిన మూడు నాణేలైనా ఇక వెనుకటివాటితోపాటు సంచితో పడవ నీ అకతో ఉన్నాడు గర్త. ‘కొని, లెక్క మళ్ళా సాగింది—‘దెబ్బయి ఎనిమిది—నీవు చాలా మంచివాడవు—దెబ్బయి తొమ్మిది—నీకే దైవా ఇవ్వాలి.’

ఇక్కడ ఇనాక్ మరొకసారి ఆగాడు. గర్తకు ఇవ్వాలనే ఉద్దేశంతోనే చిట్టచివరి నాణెం పట్టి చూచాడు. కొనవ్వలీపై తంగుమని మ్రోగునట్లు మీటాడు. మోత ఏ మాత్రం జబ్బుగా ఉన్నా, సగువు ఏమాత్రం తక్కువగా వున్నా, గెలుపు అతిని బహుదర్య నుకానికే వచ్చేది. కొని, గర్త దూరదృష్టవశాత్తూ, మౌనం చాల నిండుగా మ్రోగింది. సగువు ఉండవలసిన దానికంటే ఒక చిన్నం యొక్కవ ఉండేట్లు తోచింది. ఇనాక్ ఇది దానిని వదలలేక పోయాడు. పరధ్యానంతో ఉన్నట్లుగా దానిని తన సంచితో పడేస్తూ, ‘ఎనభై కేసెనూ నుట్టాయ, బాక సేదా అయిపోయింది. నీకు మీ యజమాని ఏదైనా బహుమతి యిస్తాడట పో. ఆ సంచితో ఇంకా ఉన్నాయాకదూ నాణేలూ?’ అన్నాడు.

గర్త పండితలించి, ‘మీరు భద్రంగా మీ సంచితో యెన్ని యెంచిపోతున్నాకో ఇంకా అన్ని వున్నాయందులో’ అంటూ రసీమ కేగిరిం మడిచి పోవటా పెట్టకొని, ‘యెంకొ గిన్నెడు మధువైనా త్రాగనీ’ అంటూ, తనంతట తానే మూడోసారి గిన్నెడు మధువుతో నింపుకొని త్రాగేసి, సెలవైనా పుచ్చుకొనుండ గది బయటికి నడిచిపోయాడు.

అతడు వెళ్ళిపోగానే ఇనాక్, రెబెకాతో ఏదో మాట్లాడబోయి ఆమె హుర్సునియన్నవైపు తిరిగాడు. కొని ఆమె అక్కడ కనిపించలేదు. గర్తతో అతడు మాట్లాడుతున్న సమయంలోనే, అతనికి తెలియకుండా ఆమె నెమ్మదిగా అచటినుండి వెడలిపోయింది.

గర్త మెట్లు దిగి, క్రింది చావడిలోనికి వచ్చి, బయటికి దారి చూచుకుంటున్న సమయంలో, ఒక స్త్రీ విగ్రహం, చీలి చిన్న పెండిదీపం పుచ్చుకొని, ప్రక్క గదిలోకి రమ్మని అతనికి సుంజు చేసింది. గర్త చివ్వున వెళ్ళలేకపోయాడు. మంత్రగత్తెను గూర్చి సాగజ్జనలతో చెప్పబడే కథ లేకపో అతనికి జాపకం వచ్చాయి. పైగా, యూదులు దయాళువతో మాట్లాడుతారని అతడు విని

యన్నాడు. కాని, కొంచెంసేపటిలోనే ఈ భయ సంకటాలనుండి తెప్పిరిల్లి, ఆమె ననుసరించి లోనికి వెళ్ళాడు. నీపం ముందర ఆమె మాత్రం ఇప్పుడు స్పష్టముగా కనిపించింది. ఆమె ఎవరో కాదు, రెబెకా నుందరియే.

తండ్రిగో జరిగిన లావాదేవీ వివరాలు రెబెకా అతని నడిగింది. అతడు పూస స్రవ్యవట్టు అంతా చెప్పాడు. అందుపై రెబెకా అతనితో ఇలా అంది: 'మా నాన్న నీతో పరిమాసమాడాడు, అంతకంటే మరేలేడు. మీ యజమానికి ఆయన యెంతో ఋణపడియున్నాడు. ఇలాంటి గుర్రానికా కవచాలూ పది యిచ్చినా ఆ ఋణం తీరదీకాదు, ఎంత చెల్లించావు మా నాన్నకు నీ విషయమో?'

'ఎవరై జెకిన్స్'—అన్నాడు గర్త—ఆ ప్రశ్నకు అచ్చయిందేమీ.

'ఇదిగో, ఈ సంచి తీసుకో, ఇండులో వంద జెకిన్స్ ఉన్నాయి. మీ యజమాని కివ్వవలసినది యిచ్చేసి, తక్కినవి నీవు తీసుకో, పో—త్వరగా వెళ్లు. కృతజ్ఞతలు తెల్పుతూ అనవసరంగా యిక యిక్కడ తడయబోకు. నగర జనసమృద్ధం మధ్యనుంచి యెలా వెడతావో, బాగ్రత్త. రూబెన్, యితనికి బయటికి దారి చూపించి, బాగ్రత్తగా వీధి తలుపు గడియ జేసిరా!'

రెబెకా అజ్ఞించినట్లుగానే నాకరు రూబెన్ దివిటీ పుచ్చుకొని దారి చూపుతూ, గర్తను బయటిగేటు ఆవరణవరకు పాగనంపి, ఒక బందిఖానా గేటుకు చేసేటంత బందోబస్తుగా గేటుకు తిరిగి తాళాలు వేసేశాడు.

చీకటిలో దారి చూచుకుంటూ ముందుకుపోగిన గర్త, తన మనస్సులో ఇలా అనుకొన్నాడు: 'ఈ యూదీయ కన్య నిజంగా స్వర్గంనుంచి దిగివచ్చిన జేవత. పది జెకిన్స్ నా యజమానివలన అభించాయి. ఈ జేవత 20 జెకిన్లు యిచ్చింది. యెంత సుదినం! మరొక కుభదినం కూడా త్వరలోనే వస్తుంది. అప్పుడీ బానిసత్వం నుండి విముక్తుణ్ణి అవుతాను. పండుకొపరి వృత్తిచేస్తూ కొమ్ము దుడ్డుకర్తా పుచ్చుకొని కాలక్షేపం చెయ్యవలసిన అవసరమిక నాకు ఉండదు. స్వతంత్రులెల్లరికీ ఉండే అధికారంతో, కత్తి చాలు చేతబట్టి, ఈ బందిఖానాలో ఉండే పర్యంతమా నాచిన్నదొరను నేటిస్తాను. ఎవరైనా గురువుద్దాలో నన్ను భయంతో ముగం చాటుచేసికొని తిరగవలసిన దురవస్థ నాకీ ఉండదు.'

అధ్యాయం ౧౧

గర్త అలా చూడడం చూసేట పాగి, జమ్మిరగ పరిసరాల్లోని ఒకటి రెండు ఇంట్లు గలవి. వీటిలోంచిగా ఉన్న ఒక పుత్రుడు బడి వదలి పోతూ ఉండగా, అతని కొంచెం భయం కలిగింది, — ఎట్టి ప్రమాదమూ లేకుండా తిరిగి నిర్భయంగా చేతులెత్తడానికి. రెండు యెత్తున తటమల మధ్యగా యెక్కువ పుత్రుడు, చాకిరితోడు, తటమలపై చిక్కగా రకరకాల పొదలు పెడితాడు. అలాచే వ్యవ్రాజయమైనప్పటికీ వెన్నెల యేమాత్రమూ ఆ పుత్రులకి ప్రసరించలేదు. దూరాన నగరంలో ఇరిగే విందుల కోలాహలం ఇక్కడికి వనిపించింది. నగరమంతా చాల గంభీరంగా ఉన్న సమయమిది. చాలిలో దొంగలే కొట్టుకున్నారేమి; చుట్టూ ఉన్న వీధుల విడిగా తిరిగే వారిని, చూపుడు, కొమ్మరివాళ్ళు, బుర్రకట్టవాళ్ళు — ఎవరుపడితే వాణే, చిత్తరదమ్ములు కావించినా, మింటిగా పోయేవాళ్ళను కాపించవచ్చు. అలాంటి సందర్భంలో, బంగారు నణేల నిండుసంచిలో ప్రయాణం చేస్తూన్న గర్త భయపడడంలో ఆశ్చర్యమేముంది?

సాధ్యమైనంత త్వరగా ఈ చీకటి కొంచెం పుత్రులను చాటి అవరం పడాలని గర్త తన గమనదశం మార్చింబాడు. ఇంక కొంతసేపట్లో ఆతనిలోక్కెవరవారే. కానీ, ఇంతలో, ఆతడు తమిడినట్లుగానే, చాతాల్తో, చెల్లచేతులు మరింత దట్టంగా పెట్టిన్న ఒకచోటున, ఇద్దరిపై పుత్రులచీ, ఇద్దరాపై పుత్రులచీ, నలుగురు గుండగులు ఆ హంతం ఆతనిమీదపడి గట్టిగా పట్టుకున్నారు. గర్తకు పెనగిలాడే అవకాశం గూడ చిక్కలేదు. 'ఏముంది నీ దగ్గిర? మర్యాదగా అంతా అక్కడ పెట్టు! నేమెవరమో తెలుసుకా? నీవంటివాళ్లందరికీ డబ్బు బరువు వదలించడం మా పని' — అన్నారా దొంగలు.

గర్త అంత తేలికగా లొంగే రకం కాదు. 'ఏమాత్రం వదిలించేవాళ్ళో చూచేవాణ్ణి, — కాబట్టి నీడికిలిపోట్లు పొడిచే అవకాశం గనుక నాకు యెచ్చి ఉన్నట్లయితే!' అని ముంకరించాడు. 'అలాగే! సరే, మాస్తాం పద ఆ సంగతేమిటో! ఇలా లాక్కిరండిగా ఈ పొగరుబోతును! బుర్ర పగలగొట్టి పంపిద్దాం!' అన్నాడు దొంగలో ఒకడు.

పదమైపు తటమిడుగా దొంగలారన్ని వరసలా యాచ్ఛకుపోయారు. అవరం ఒక చిక్కని చెట్లతోపు లాంటిది ఉంది. దొంగ అతన్ని ఆ తోపుతోకి తీసుకొనిపోయి ఒకచోట ఆగారు. అక్కడ కొంచెం బయలుగా ఉన్నందున

తోపలికి కొంత వెన్నెల ప్రసరిస్తోంది. బహుశః ఆ మూలానాల్లే, మరి యిద్దరూ దొంగలు అక్కడ చాచి కలుసుకున్నారు. అందరి ముఖాలూ ముసుగులూ. మొలను కత్తులూ, చేతిలో బాణాకర్రలూ ఉన్నాయి. 'చెప్ప నీ దగ్గర ఏమున్నదో!' అని అదలి-చాడ. చాచిలో ఒకడు.

'కా సొండు ముప్పయి జెక్కు' అని జవాబు చెప్పాడు గర్ నెబ్బరంగా. 'ఏమిటి! ఒక సాక్షన్ దగ్గర ముప్పయి జెక్కు! ఇంత డబ్బుతో సగంఠోంది వస్తూ, సారాదుక్క వెయ్యిపావడం మరి చిత్రంగా ఉంది! ఇలా లే ఆ డబ్బంతా!' అని అరిచారు దొంగలు.

'అది నేను చాచిసత్యంతోంచి స్వేచ్ఛ సంపాదించుకోడం కోసం దాచు తున్నాను' అన్నాడు గర్. 'ఒరి తెలివితక్కువ దద్దయ్యా! ఒక బుడ్డి సారా నేనే కావలసివంత స్వేచ్ఛ లభించేది గదా నీకు! నీ యజమాని మా నా నీవలెనే సాక్షనైతే, ఒక బుడ్డి సారాతో నీ యజమాని కంటే మా నా ఎక్కువ స్వేచ్ఛ నే సంపాదించేవాడవ్' అన్నాడొక దొంగ.

'నిజమే,—మీ నోట విషవకరమైన సత్యం వెలువడింది. సరే, ఇప్పుడు నేను మీ చేతుల్లోంచి బతుకు పడాలిగా! ఈ ముప్పయి జెక్కులూ పుచ్చుకొని వస్తూ వదిలి వెయ్యడం మీకు ఇష్టమయ్యే పక్షంలో, చేతులు వదలండి, డబ్బు చెల్లిస్తాను,' అన్నాడు గర్.

'అప్పుడే వదలకండి!' అంటూ, ఆ దొంగలకు కాదుకుని వలె కనుపించిన ఒక దొంగ, 'నీ అంగీచాటున ఉన్న సంచీ చాలా బరువుగా ఉన్నట్లుంటే ముప్పయి జెక్కునే కాదు, ఇంకా ఎక్కువ ఉండిఉంటాయి, నిజం చెప్పు' అని గర్తను గదిచూడు.

'ఉన్నచూట నిజమేకాని, రక్కిన డబ్బు నాదికాదు, నా యజమానిది' అని సమాధానమిచ్చాడు గర్.

దొంగలకాయకుడు గర్ అంగీ తోపాటుంచి డబ్బుసంచీ బయటికి లాగి, దానితోపాటున్న చిల్లర జెక్కుతోపాటుగా రెబెకా యిచ్చిన సంచీని గూడా వెలికిస్తూ, 'ఏవర మీ యజమాని?' అని ప్రశ్నించాడు.

'నేటి పోటీలో గలుపాందిన అజ్ఞాతయోధుడు.'

'ఏమీ, అజ్ఞాతయోధుడా! అతని శేరేమిటి? ఏ వంశం? నీకు తెలిసి ఉంటాయి చెప్పు' అని అడిగాడు దొంగల కాయకుడు.

'అది యెవ్వరి! తెలియనివ్వరాదని మా యజమాని అజ్ఞ. నేను చెప్పను. నా వలన మీరు రాబట్టలేరు' అన్నాడు గర్.

'పోనీ నీ శేరేమిటి? నీ వంశం?'

‘నా పేరూ నా వంశం చెప్పితే నా యజమాని పేరూ వంశం బయటపడి పోతాయిగనుక చెప్పను’ అన్నాడు గర్.

‘నీవు చాలా పొగరుబోతులాగున్నావే! ఇంకదబ్బు మీ యజమాని కలావచ్చింది? పిత్రాజ్ఞతమా, లేక సొంతంగా సంపాదించినదా?’

‘పోటీలో ఓడిపోయిన నజగురుయోధులూ తమ గుర్రాలూ కవచాలూ విడిపించుకోడానికి చెల్లించిన బాకతు దబ్బు ఆ సంచితోఉంది’ అన్నాడు గర్.

‘ఎంతకు విడిపించుకున్నా రేమిటి?’

‘రెండువందల జెకిన్లు.’

‘రెండువందల జెకిన్లవా! మీ యజమాని చాల తేల్గగా వదిలేశావే వాళ్లను! దబ్బు చెల్లించింది ఎవరెవరో పేర్లు చెప్పు.’

గర్ ఆ పేర్లు చెప్పాడు.

‘ఇదిగో నన్ను మోసగించ తాడున్నావ్! అది నీ తరంకాదు. పెంషార్ బ్రతుక్ చెల్లించిన దబ్బుసంగతి చెప్పవే!’ అని అడిగాడు దొంగలనాయకుడు.

‘మాయజమాని అతని వద్దనుంచి ఏమీ పుచ్చుకోలేదు. పుచ్చుకోదలచ లేదు. అతని పొబాలు తప్ప ఇంకేమీ పుచ్చుకోడానికి మాయజమాని సిద్ధంగాలేదు. ఉభయాలకు ఘోరమైన సంగ్రామం జరిగి, చావుబ్రతుకులు తేలిపోవాలి! ఆ విధంగా ఇద్దరూ ఒకరిపై నొకరు సవాలు చేసుకున్నారు. కనుక ఇంకొక రకమైన మర్యాదలు వారిద్దరిమధ్యా నడవడానికి ఏలులేదు’ అన్నాడు గర్.

‘నిజంగానా!’ అని దొంగలనాయకుడు రిచ్చవడి, ‘మరి యింతదబ్బు దగ్గర పెట్టుకొని అమ్మీ! ఏ పనిమీద వచ్చావ్?’ అని అడిగాడు.

‘మాయజమానికి ఈ పోటీలో గుర్రమూ కవచమూ సంపాదించి పెట్టి నందుకు నాను, యాహ్నునగరపు యోధుడియ మెవుకొరు ఇపాకొకు దబ్బు చెల్లించ వచ్చాను’ అన్నాడు గర్.

‘ఎంత చెల్లించావేమిటి? బరువు చూడబోతే, యింకా రెండువందల జెకిన్లవాకా ఉన్నట్లున్నాయే!’

‘యిపాకొకు నేను ఎన్నట్లా జెకిన్లు చెల్లించగా, అతడు నాకు వంద జెకిన్లు తిరిగి యిచ్చాడు.’

‘ఏమిటి! ఎలాగా! మా వద్ద నీ యాటలు పొగవునుమా! అబద్ధాలాడి మాకు తోకరా ఇవ్వాలనుకుంటున్నావు కాబోలు!’ అని అడలించాడు దొంగల నాయకుడు.

‘నేను చెప్పినదాంట్లో ఏమీ తిభావకులేదు. నా సంచీలో తక్కిన బంగారు నాణేల కంటే వేరుగా ఉన్న ఆ పట్టుసుంచీయే అందుకు ప్రబల నిదర్శనం’ అన్నాడు గర్భ.

‘యూదీయ సావుకొరేమిటి, దబ్బు తిరిగి ఇవ్వడమేమిటి? యిసుకలో ఒలికిన నీరు తిరిగి అభించిందన్నట్లుగా ఉంది. దీపం వెలిగించండి రా, ఇందులో ఎటుందో చూద్దాం’ అన్నాడు దొంగల నాయకుడు.

దీపం వెలిగించారు. దొంగల నాయకుడు ఆ పట్టుసుంచీని పరికిరింప సాగాడు. తక్కినవారి ఆతనిచుట్టూ మూగారు. గర్భను పట్టుకొన్న ఇద్దరు దొంగలూ కూడా మెడలు నిక్కించి మానున్నారు. ఈ సమయంలో వారి పట్టు కొంచెం సడలడం కనుపెట్టి, గర్భ ఒక్క ఊపుతో వారి చేతుల్లాంచి తప్పించుకొని, ఒకని చేతిలోని బాణాంశ్ర శూడలాక్కొని, దాంతో దొంగల నాయకుని తలపై బలంగా ఒక చెట్టు కొట్టి దబ్బుసుంచీ బాగోబోయాడు. కాని, అతని ప్రయత్నం సాగిరాలేదు, దొంగలు అచిరకాలంలోనే తిరిగి ఆరినని పట్టుకొని బంధించినారు.

దొంగల నాయకుడు తలపట్టుకుంటూ లేచి, ‘తల పగలగొట్టేకాపురా దుర్మార్గుడా! ఉండు, నీవని తరువాతి చెప్పుకాను. ముందు, నీ యజమాని సంగతి తేల్చిని. నీర సంప్రదాయం ప్రకారం యజమాని సంగతి చూచిన తిర్వాతనే నాకునుసంగతి చూడాలి. ఈలోగా, మళ్ళీ కడిలావా అంటే నీ ప్రాణాలు వక్కావ్ జాగ్రత్త!’ అంటూ, తోటివారివైపు తిరిగి, ‘ఏడు చెప్పినమాట నిజం లాగానే తోస్తోంది. ఈ సంచీమీద హీబ్రూభాషలో అక్షరాలేవో అల్లబడి ఉన్నాయి. ఏదీ యజమానియైన ఆజాతయోధునివలన ఎనం యెలాంటి నుంకమా వనాలు చేయరాదు. అతడుకూడా మునబోటివాడే! అతని ఆస్తి వనం దోచుకో దం తగదు. తోడేర్పనూ గుంటనక్కలనూ వేటాడవలసియున్న వేటకుక్కలు తోటి వేటకుక్కలను బాధించడం పనికిరాదు’ అన్నాడు.

‘మునబోటివాడా ఆ యోధుడు? ఏ విధంగానో నాకు తెలియడంలేదు’ అన్నాడు దొంగల్లో ఒకడు. ‘ఓరి చవటా, ఈ మాత్రం తెలియలా నీకు? మన వలెనే అతడు కూడా వేదవాడు. వారసత్వం కోల్పోయినవాడు. మనవలెనే కత్తి చేతబట్టి జీవనభృతి సంపాదించుకుంటున్నాడు. మన విరోధులైన ఫ్రాంట్-డి-బాక్స్, మాల్యాయిసేకాల నోడించాడు. అంతేకాక, ఏ టెంప్టర్ బ్రయన్ ను గూర్చి మనం భయపడుతున్నామో, వాని ప్రాణాలు పుచ్చుకోడానికి కూడా శపథం వ్రాశాడు. ఇకన్నీ ఇలా ఉండగా, విశ్వాసమూరుడైన ఒక యూదీ యుని కంటేకూడా మనం నిచబుదులమని అనిపించుకోడం యెంత హేయం!’ అని ఉపన్యసింపాడు దొంగల నాయకుడు.

‘నిజం! నిజం! ఆ హేయపు పని మనం చెయ్యవచ్చు. అంతేకాదు, అతని ఈ పాగవదోడు నాకరును నూడా నిరపాయంగా వదలవెయ్యడమే మంచిది’ అని సమాధానమిచ్చాడు దొంగ.

‘అలాకాదు, నేనొకటి చెప్తున్నాను—అంటూ దొంగలనాయకుడు, గర్జన వైపు తిరిగి, ‘ఏం, బాణాకరమిదికి చాలా జోరుగా మాయంబు నీ చెయ్యి. ఏ మాత్రం నెప్పించేమిటి నీకు లాభమిద్దంలా? ఇ’ అని అడిగాడు.

‘ఏమాత్రం నేర్చుందో నీవే చెప్పి, ఇప్పుడేగా కొంత రుచి చూచావు’ అన్నాడు గర్జ.

దొంగల నాయకుడు తలపటి చూచుకుంటూ, ‘నా తలమీద గట్టిబట్టే కొట్టావు సరే! ఇదిగో మాకాడు మిల్లర్ ఉన్నాడు, ఏడి తలమీద కూడా అలా బెబ్బ కొట్టగలిగావంటే, నిన్ను యధేచ్ఛగా వదిలేస్తాం, పెళ్ళిపోవచ్చు. అలా కానపక్షంలో, నీ దబ్బు ఖుక్తపరచుకొనినానీ నిన్ను వదలం. ఆరేయ్! వాణ్ణి వదిలిపెట్టి, చేతికి ఒక బాణాకర యివ్వండి. అరే మిల్లర్, నీవుమా నీ బాణాకర తినుకొని నిలబడు. బాగ్యత, తల కామనోవాలి నుమా!’ అని హెచ్చరించాడు.

పోటీదారు లిద్దరూ బాణాకరాలు పుచ్చుకొని బరిలోకి దిగారు. ఆ ప్రదేశాన వెన్నెల బాగా ప్రసరిస్తోంది. బాణాకరం కరస్సులపై అలిచాచక్కంతో తిప్పుకొంటూ వచ్చి, ఉత్తయిలూ తీవ్రవేగంతో ఒండొరల మార్కొన్నారు.

ఒకకబెబ్బ లాకను కామకుంటూ, తిరిగి ఒండొరలపై బెబ్బలు విసురుకుంటూ, కొన్ని సమీపాలనేపు ఇరువురూ సమానమైన బలమూ, కౌశలమూ, కార్యమూ ప్రదర్శిస్తూ పోట్లాడారు. ఆ లాటిల కలకలభక్తుని దూర సీతే ఇద్దరి మధ్య పోట్లాటగా అనిపించడం లేదు. ఆరుగు రిటు, ఆరుగు రిటూ నిలబడి ఒండొరలను డీకొని ఉటూరని తోపిల జేస్తోంది. తనకు ముంతటి తీవ్ర ప్రతిరోధు కలుగుతుందని మిల్లర్ అనుకొని యుండలేదు. కొంత సేపటికే తన మనస్సుకు సాయి తప్పి, చికత్తుపడడం మొదలు పెట్టాడు. అతడు చికత్తుపడడం చూచి, అతని తోటివారు నవ్వుడం సాగించారు. వారు నవ్వికొద్దీ అతని చికత్తు మరీ యెక్కువయింది. ఇలాంటి లాటి యుద్ధాల్లో మనస్సు నిబ్బరం కోల్పోకుండా ఉండడం చాలా అవసరం. గర్జ అది కోల్పోని కౌరణంచేతి, క్రమంగా అతనినే వైచేయికొవడం మొదలు పెట్టింది.

మిల్లర్ కోపాటోపంతో ముందుకు చొరబడి, బాణాకర బెబ్బలు ఇరు మొనలతోనూ వరుసప్రకారం ప్రత్యర్థిపై ప్రయోగిస్తూ, అతనికి అంతకంటే వేరువ

కావాలని వేగిరపడుతూవుంటే, గర్భ ఒక గజం దూరంలో ఆతనిని నిలవరిస్తూ, కడు మెలపుతో, తనకు సవ్యాంగరక్షగా లాటి తిప్పకొని ఏ చెబ్బా తనమీద పడకుండా కాచుకొంటూ వచ్చాడు. ఆతని కంటిచూపు, కాలి ఆడుగు, చేతి విసురు ఎక్కడా గతి తప్పడంలేదు. మిల్లడుకు ఎప్పుడైతే స్థాయి తప్పిందో, అప్పుడు వెంటనే ఆతనిని దిగు యెడమచేతితో ఆతని ముఖమీదికి లాటి విసిరాడు. ఆ చెబ్బ తప్పించుకోవడానికి మిల్లడు ప్రయత్నించేటంతలానే తిరిగి వుడిచేతితో ఆతని తలమీద బలంగా కొట్టాడు. చెబ్బ నూటిగా తగిలింది. మిల్లడు చాపచుట్టుగా క్రింద పడిపోయాడు.

‘భేష్, భేష్! బలే చక్కని పోరాటం! ఇంగ్లండు చేకపు ప్రాచీన విద్యలు కలకాలం వరిల్లాలి! సాక్షాత్తుకొనిన తన డబ్బూ ప్రాచాలా గూడా దక్కించుకున్నాడు. యా మిల్లర్ కు తగిన ఉష్ణ శీటికి తారసిల్లాడు’—అని ప్రశంసించారు దొంగలు.

దొంగల నాయకుడు గర్భను ప్రత్యేకంగా ఆభిసందిస్తూ ఇలా అన్నాడు: ‘ఇక నీవు యభేచ్ఛగా నీ దారిని పోవచ్చు. నీ యజమాని ఉన్న వోటికి అడ్డదారిని త్వరలో నిన్ను చేర్చేటందుకు మా వాళ్ళ నిద్దరిని తోడిచ్చి పంపుతున్నాను. ఒంటరిగా పోతే, ఇలాంటి రాత్రివేళ ఇంకెవరైతా నిన్ను ఆటకొయించవచ్చు. మనము మెత్తదనం మాకంటే తక్కువగా ఉన్న దారిదొంగలు ఈ వైపుల చాలామంది ఉన్నారు. కాని, ఒక్క సంగతి మాత్రం చెప్పుతున్నాను కాగ్గిత! నీవెవ్వరవో, నీ వేరేమిటో నీవు మాకు చెప్పనన్నావు. మంచిదే! అలాగే మేమెవ్వరమో తెలుసుకోవడానికి గూడ నీవు ప్రయత్నించగూడదు. అలాగనుక ప్రయత్నించావా, కపడ్డార్! నీ చావు చూడిందని తెలుసుకో!’

గర్భ దొంగల నాయకునికి తన కృతజ్ఞత తెలియజేసి, ఆ మార్గదర్శకుల వెంట బయలుదేరాడు. వా ఆతనిని ఒక ప్రక్కదోన వెంట ఆ తోపు దాటించి తీసుకొని పోతూఉండగా, అక్కడ ఎవరో మరి యెద్దరు ఆ మార్గదర్శకులను కలుసుకొని మాట్లాడి, వారో చెవిలో చెప్పేసరికి నెమ్మదిగా తిరిగి తోపులోకి అదృశ్యమైపోయారు. ఇదంతా చూడగా, ఈదొంగలది ఒక పెద్ద ముఠాఅని, తమ స్థావరాల్ని చుట్టూ కొవలాదారులనుకూడా పెట్టుకొని అప్రమత్తులై నంచరిస్తున్నారని గర్భకు అవగతమైంది.

మార్గదర్శకుల ఆతనిని ఒక వికాలమైన బయలులోంచి సరాసరి నడి పించుకొని పోయి, ఒక యెత్తయిన ప్రదేశానికి చేర్చారు. అవతలివైపున దిగువగా అల్లంకడూరాన, పోటిలు జరిగిన స్థలం చుట్టూ కట్టిన దడులూ, ఇరువైపులా

జనన గుడారాలూ మొదలైనవి ఆ వెన్నెల్లో కనుపించాయి. గస్తీవాండుర కాలం గడవడంకోసం ఏకేవో అల్లాయిపదాలు పాడుతున్నారు.

మార్గదర్శకులిక్కడ ఆగి, 'ఇక మేము ముందుకు రావడానికి వీలులేదు. నీవు వెళ్లు. చూ హెచ్చరిక మాత్రం జ్ఞాపకం పెట్టుకో. తురాత్రి జరిగినసంగతి ఎవరితోనూ చెప్పకు. చెప్పావంటే, నిన్నుక మాబారినండి తప్పించడం ఎవరి తరమూకాదు' అని తిరిగి హెచ్చరించి వెనుకకు తిరిగిపోయారు.

గర్భ తన యజమానిని కలుసుకొని, జరిగినదంతా వూసగుచ్చినట్లు చెప్పాడు. రెబెకా ప్రసవించిన బొదార్యంతోపాటు, దొంగలు ప్రదర్శించిన బొదార్యం అజ్ఞాతయోధుని కంఠో ఆచ్యుతవు గొలిపింది. కానీ, అతడీ ఆలోచన లెప్పుడు తన మనస్సులో చొరవనివ్వడానికి వీలులేదు. పగలుపడ్డ బడలిక తీరడంకోసం విశ్రాంతి తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. మరునాటి పోరాటానికి గూడా తిరిగి తయారు కావలసిన అగత్యముంది. అందుచే, అతడీ ఆలోచనలన్నీ కట్టిపెట్టి, తన సెజ్జ పై మేనుచాల్చి, సకలాయుధములూ పూర్ణ విశ్రాంతి కలిగేటట్లుగా సాగిలబడి పడుకున్నాడు. గర్భమూడా, ప్రక్కన వేలపై, తివానీ లాగా ఉన్న ఒక ఎలుగు చర్మంమీద, గుడారంలోకి ప్రవేశించే మార్గానికి అడ్డంగా ఒరిగాడు. గుడారంలోకి ఎవరు ప్రవేశించినా, అతనికి మెలకువ రాకుండా ఉండడానికి వీలులేదు.

అధ్యాయం ౧౨

తెల్లచాడింది. ఆకాశం మేఘవిరహితమై నిర్మలంగా ఉంది. ప్రాచ్య పాదించి పాడువకమాండే జనం నలుదిక్కులనుండి రంగసలానికి చేరుకోడం మొదలు పెట్టారు. మాల్వోదానికి అనువైన సలం మాచుకోవాలని వాళ్ళ ఆదర్శం. మరికొంత సేపటికి ఈ పోటీ ప్రదర్శనాల నిర్వహణోద్యమం, చోళ్ళవారులు మున్నగువారచట ప్రత్యక్షమయ్యారు. ఏదో యోధులు ఏ పక్షాన ఈ వాటి పోటీలో పాల్గొనడలిచాలో, వారి పేర్లు సేకరించే పని మంద రగా జరగవలసి ఉంది.

అప్పటి ఆచారం ప్రకారం, ఒక పక్షానికి నాయకత్వస్థానం అజాత యోధుని కీయవలసి ఉంది. పోటీ, క్రిందటి రోజు పోటీలో, ద్వితీయ స్థానం పెంప్లార్ బ్రతున్ దిగా శరిగజించబడింది గనుక, రెండవ పక్షానికి నాయకత్వం అతడు వహిస్తాడు. ఉభయ పక్షాలూ సంతుల సమరం జరుగుతుంది. తాము ఫలాని పక్షాన పోరాడుతామని ఇతర యోధులు తమ పేర్లిచ్చాలి. లేచి తిరిగి కవచం ధరించగల సిలిలోలేని రాజు డీ-వై పాంట్ తప్ప, నిన్న అజాత యోధుని చేతిలో చెబుతన్న యోధులందరూ కూడ ఈ రోజున పెంప్లార్ బ్రియన్ పక్షాన పోరాడడానికే సిద్ధమయ్యారు.

ఇలాంటి పోటీల్లో, ద్వంద్వయుద్ధాలకంటే సంతుల సమరాలే ఎక్కువ ప్రమాదభరితము లైనప్పటికీ, ఆ రోజుల్లో యోధులెక్కువగా ఏటికే చొరబడుతూ ఉండేవారు. ఏలనంటే, ద్వంద్వ యుద్ధాలలో, ఎవరినో ఒక్కరినే, తల్లిప్రతిష్ఠుడైన వీరుని యుద్ధానికి ఉంటుంది. సంతుల సమరంలో అయితే అలాకాదు. తన తామతుడు తగినవాని వెంచుకొని వానిమందర తన ప్రతాపం చూపించవచ్చు. అందుచే, ద్వంద్వయుద్ధంలో పాల్గొనే సాహసం లేకపోయినా ఏదో మాపాన తమ శస్త్రవిద్యావైభవం కొంత ప్రదర్శించాలనే ఉబలాటం గలవారంతా సంతుల సమరంలో పాల్గొనడానికే ఎగబడేవారు. ప్రస్తుత సందర్భంలో, ఇటాక యాభైమంది, అటాక యాభైమంది, మొత్తం నూర్గరు యోధులు తమ పేర్లిచ్చారు. ఆ నైన ఇక చేరుకోవానికి నిర్వహణోద్యమం లంగీకరించలేదు.

పదిగంటలయ్యేసరికి, ఆ మైదానమంతా ఆక్రమణలతోనూ సామాన్యజనంతోనూ క్రిక్కిరిసిపోయింది. ఇంతలో తూర్వనాదాలు వెలరేగి, సుపరిచాడైన ప్రిన్సు బాన్ రాకను తెలియజేసాయి. దాదాపు ఈ సమయంలోనే, శేడీ రొవనాతో సెడ్రికో కూడ విచ్చేసాడు. కాని, శేడరని నెలకు ఎథర్ స్టేజ్ లేదు. కవచ కిరస్తాబారులు ధరించి, పోటీలో పాల్గొనే స్నానంలో ఉన్నాడతడు. కాని, అతడు పెంప్లార్ పక్షాన పేరివ్వడం సెడ్రికోకు అచ్చురపు కలిగింది.

అది సమచితమైన నిర్ణయం కొదవి మిక్కిలి గట్టిగా నచ్చజెప్ప జూచాడు. కాని, ఎథర్స్టన్ వినుపించుకోలేదు. తనకు యెంతవోస్తే అంతగా కనుపించింది అతని వైఖరి.

తానిలా నిర్ణయించుకోదానికి ఇతరకొరతాలెలాఉన్నా, ఒక ముఖ్య కొరతం అతడు ఇతరులెవ్వరికీ చెప్పకుండా తన లోపలే దాచుకున్నాడు. నిన్నటి రోజున అజ్ఞాతయోధుడు రొవెనాను అందాలరాణిగా ఎన్నుకోడం అతనికి కష్టంగా ఉంది. ఆమెను అలా ఎన్నుకునే అధికారం తనకు తప్ప ఇంకెవరికీ లేదని అతని అభిప్రాయం. ఒక విధమైన మందకొడితనం అలవాటైన కొరతం చేత, అతడు ఆమె హృదయాన్ని ఆకర్షించగల సనులేని స్వయంగా చేయకపోయినా, ఆమె సౌందర్యానికతడు ఆకర్షితుడు కాకపోలేదు. ఆమెతో తన వివాహం పెట్టి ప్రభృతులైన మిత్రులతో సమృద్ధమైన కొరతం చేత దాదాపు నిరవదినైతే అతడు భావిస్తూ వచ్చాడు. అందుచే, అజ్ఞాత యోధునిపై అతనికి ఒక విధమైన యీర్ష్య కలిగి. అతని పక్షంలో చేరకుండా తగిన కాస్తీ చెయ్యాలనుకున్నాడు. తాను మంచి యోధుని తాను అనుకోడమే కాక, తన మిత్రులు కూడా మెచ్చుకుంటూ ఉంటారు గనుక, నాటి సమయ సమరంతో తన పాపాన్ని అజ్ఞాతయోధునికి దక్కనివ్వరాదని అతని ఆశయం. అంతేకాదు, అవకాశం దొరికితే, తన గండగొడ్డలి తదాఖా యేమిటో అజ్ఞాత యోధునికి కొంత రుచి చూపించాలనికూడా అతడు లోలోపల నిశ్చయించుకున్నాడు.

ప్రిన్స్ జాన్ కు టెంప్లర్ బ్రయన్ పక్షంమీద సంపూర్ణమైన అభిమానం గనుక, అతని పరివారంలోని డీప్రెస్సీ ప్రభృతులగు యోధులందరూకూడా బ్రయన్ పక్షంలోనే చేరారు. కాని, అంత మాత్రాన, అజ్ఞాతయోధుని పక్షం పేద పడిపోలేదు. అంతటి యోధాగ్రేసరుని పక్షంలో చేరి పోరాడడం ఒక పెద్ద ఘనతగా భావించి, చాలామంది యోధులు—పాగ్ నులూ నార్మన్లూ—అతని వైపునకూడా చేరారు.

అందాలరాణి రాక గమనించినంతనే ప్రిన్స్ జాన్ ఎంతో మర్యాద ప్రకటిస్తూ తన గుర్రాన్ని ఆమె చేరువకు నడిపించాడు. ఎవరికైనా మర్యాద చూపాలనుకుంటే ఎంత చక్కగానైనా చూపగలడతడు. రొవెనాను సమీపించడంతోనే గౌరవపురస్కరంగా నెత్తిమీదనుంచి బోపీ తీసి చేతులుచ్చుకొని, గుర్రందిగి, ఆమెకూడా గుర్రం దిగేడుకు వేయి అందించాడు. అతని పరివారంలోనివారంతా నెత్తిమీది బోపీని తీసి చుట్టూ నిలబడ్డారు. ఒక ప్రమాఖుడు ఆమె గుర్రాన్ని పట్టుకొని నిలిచాడు. పోటీలు చూడవచ్చిన పెక్కుమంది అందగత్తెలు ఆమెకు పరివారంగా ఏర్పడ్డారు. ప్రిన్స్ జాన్ అంతుట తన గజ్జకు ఎట్టయోడుకున్న గజ్జవైపునకు ఉచిత మర్యాదతో ఆమెను తీసుకునిపోయి

అదట ఆసీనురాలిని చేకాడు. తక్కిన అందగల్గెలందరూ ఆమెకు దగ్గరగా కూర్చున్నారు.

రౌబా ఆసీనురాలు కావటంతోనే, కూర్మకావాలతోపాటు, ప్రేక్షకుల కరతాళ ధ్వనులు మిన్నుముట్టాయి. చోవువారులంతట, ఎల్లరూ నిశ్శబ్దంగా ఉండండిని హెచ్చరించి, జరుగబోయే సుఖం సుమరపు నిబంధనలు జనులకు ఎరుకచేశారు. సమరం జాడిమొనలుగల ఆయుధాలతో జరుగుతుంది గనుక ప్రమాదాలు సాధ్యమైనంత తక్కువగా ఉండడంతోను ఏర్పాటు చేసిన నిబంధనలని, యోధులు తమ కత్తులతో, ప్రేమ వేయాలే కాని, పోటు పోతువరాదు. కావలిస్తే గదలూ గొడ్డెక్కు ఉపయోగించవచ్చునే కాని చాతు అపయోగించనూడదు. సుర్రంమీదనుంచి క్రిందపడ్డవారితో సుర్రంమీద నున్నవారు పోరాడరాదు; ఏ యోధుడైనా తన ప్రత్యర్థిని రంగస్థలం అంచున నున్న దడివరకూ తరుముకుపోగలిగితే, అతనికొ ప్రత్యర్థి ఓడిపోయే యోచనకు తుంది. ఆ ప్రత్యర్థి తన సుర్రమూ కవచమూ అతనికి అధీనం చేయ్యాలి. తాను తిరిగి కయ్యంలో పాల్గొననూడదు. ఏ యోధుడైనా వెబ్బలిసి క్రింద పడిపోయినప్పుడు, తిరిగి తనంతట తానే లేవలేకపోయినవక్షంలో, అతని వాకరునచ్చి అతనిని ఆ ప్రోక్కిడిలోంచి బయటికి లాగివేయవచ్చునుగాని, అతడు మృత్యుం పరాజితుడైనట్లే ఎంచుకుతాడు. ప్రిన్సిపాల్ తన చేతిలోని దండాన్ని రంగస్థలంలోకి యెప్పుడు లిసిరితే, అప్పుడు వెంటనే యోధులంతా పోరాటం ఆపివేయాలి. పోరాటం అలిగిరంగా సాగి, అనవసరమైన రక్తశాతం జరగకుండా కొప్పుదల కోసం ఈ నిబంధన యేర్పాటు చేయబడింది. ఏ యోధుడైనా ఈ నిబంధనలను ల్లంఘించితే, అతనిచేతి ఆయుధా లూడబాక్కిని, చాలు తిరగేసి చేతికిచ్చి, ప్రేక్షకజనుల పరిహాసానికి పాత్రుడుగా, అతనిని ఒక యెత్తయినచోట నిలబెట్టడం జరుగుతుంది. ఈ నిబంధనలన్నీ ఏకరుత్త పెట్టినపిమ్మట, చోవువారులు యోధుల నందరినీ చూపారుచేసి, అందాలరాజీ చేతి పూరితోపికానికి పాత్రులు కావలసిందిగా హెచ్చరించి తిరోహితులయ్యారు.

పిమ్మట, ఇరవైవ యోధులూ తమ తమ సుర్రాలమీద, రెండేసి భారలుగా తీరి ఇరువైపుల నుంచీ ఎదురు బదురుగా ముందుకు వచ్చారు. ముందరి భారలలో నట్టనడుమ ఆయా పక్షాల నాయకులు ఆశ్వామౌధులై కదలికవచ్చారు. తమ పక్షంలో ఎవరెవరిని ఏ సానంలో నిలువవలెనో అంతా జాగ్రత్తగా ముందు చూచుకొన్న తర్వాతనే ఆ నాయకులు తమ తమ సానాల్లోకి వచ్చి నిలబడ్డారు. సుర్రాలమీద ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క ఇనుపస్తంభంలాగ ఆ యోధులందరూ మంతా పోరాటానికి సిద్ధంగా కూర్చుండి ఉంది. ఎప్పుడు ముందుకు దూకుదామా అన్నట్లు, సుర్రాలు దెక్కలతోనే ఆ త్రవ్వకులా నడిలిస్తున్నాయి. మొనలు ఆకాశం చూచేటట్లుగా యోధులంతా యీమెలు ధరించి ఉన్నారు.

శిరస్థాచాలనై పజురకాల తురాయిలు కదలాడుతూ ముచ్చటగొలుపుతున్నాయి. ఈ సమయంలో, పోటీ నిర్వహణోద్యోగులు రంగస్థలమంతా ఒకసారి కలయ జూచి, అంతా సరిగా వున్నదని నిరారణ చేసుకొని, తాము వెనుకకు తప్పుకొని పశుర ప్రారంభానికి సంకేతధ్వని చేశారు.

వెంటనే, తూర్వ ధ్వనులు దిక్కుల మారుమోగాయి. యోధుల చేతుల లోని యీటెలు ముందుకు వ్రాలాయి. గుర్రాల దొక్కలకు రికౌంటుపోట్లు తగలడం తడవుగా, యిరువారులవారిలోనూ మొదటి వరుసలోని యోధులు సహా వేగంతో స్వారి చేసుకొంటూవచ్చి ఒండొరులతో డీ కొన్నారు. చుట్టు పట్ల మెలు దూరంవరకూ వినిపించినా భయంకరధ్వని. వెనుకవరుసలోని యోధులు కొంచెం వెనుదిరిగి ముందుకుసాగారు. ముందు వరుసలోని తమ పక్షంవారికి ఓటమి కలిగితే వెళ్ళి తట్టుకోవడమూ, గెలుపు కలిగితే వారికి మరింతగా హంగుచేయడమూ వీరివని.

అన్ని గుర్రాలు ఒక్కసారిగా పరుగెత్తినందువల్ల లేగిన ధూళికి, కొంత నేపటిదాకా, ఆ తొలి సంఘర్షణఫలితం ఏమైనదీ యెవ్వరికీ తెలియలేదు. ధూళి కొంచెం పజుచాడి చూచేసరికి, ఉభయ పక్షాలలోనూ ఇంచుమించు సగంమంది యోధులు నేలపాలై కదపించారు. ప్రతియోధుల యీటెపోటు నేర్పరితనం కొందరిని పడగొట్టింది. కొందరు, కేవలం ప్రతియోధుల బలాధిక్య తను తట్టుకోలేక గుర్రాలతో సహా క్రిందికి దొడ్లారు. కొందరు, పడ్డవాళ్ళు పడ్డట్టు గానే ఉండిపోయారు. కొందరు, వెంటనే లేచి, తమవలెనే నేలబడి లేచిన వారితో తలపడ తున్నారు. కొందరికి బలంగా గాయాలు తగలడంచేత, గాయాలకు రుమాళ్ళతో కట్టు కట్టుకొని ఆ సమీపంలోంచి బయటపడబోతున్నారు. వీరిలాగా క్రిందపడకపోయినా, చాలామంది ఆక్లితలకు చేతిలో యీటెలు విరిగి పోయిన కారణంచేత, కత్తులు దూసి భీకరార్భటులు చేస్తూ ఒండొరులపై తల పడ్డారు.

ఇంతలో, వెనుక వరుసలోని ఆక్లితులు వచ్చి ముందు వరుసలోని వారికి బాపటయై పోరాడ శారంభించారు. పోరు తీవ్రమౌతూ దాల్చింది. గెలుపు ఒకసారి యీ పక్షంవారిపై తే ఇంకొకసారి అపక్షంవారి దాటోంది. ఒకక్షణంలో ఉత్తర పార్శ్వమున జరిగేపోరు మరుక్షణంలో దక్షిణ పార్శ్వానికి మళ్ళుతోంది. ఆ ఆయుధాల సమృద్ధిలో, ఆ యోధవరులు అర్చులలో, ఆ బాకాతోళ్ళ కాద్య ధ్వనులలో, క్రిందపడి గుర్రాల కౌశ్యక్రింద నలుగుతున్నవారి మూర్ఖులు వినిపించడంలేదు. మొదట్లో తక్ తక్ మెరుస్తూ కదపించిన కదలాల్సిప్పుడు ధూళి ధూసరితములై, రక్త సిక్తములై, కస్తూరూతులచే గంట్లనడి గోచరిస్తున్నాయి. శిరస్థానిములనుండి తూలివడిన తురాయిలు దూది పింజులవలె గాలితో ఇరుగుపొరుగులకూ ఎగురుతున్నాయి. తీర్చిదిద్దిన ఆక్లిత విశ్వాసంతో

మొదట ఎంతో చూడమన్నట్లు గొల్పిన ఆ దృశ్యం, ఇప్పుడు భయపడంగానూ
వయస్యంగానూ కనిపిస్తోంది.

కాని, అలవాటుచూపున అచటి ప్రేమక జననంలా— గాంధీజీతోని
గొప్పయింటి ప్రేమ నైకం— సమర్థిస్తానంటే ఆ భీకర దృశ్యాన్ని తిల
కిస్తూనే ఉన్నాను. ఇంచుకనే దైన మొగం ఆవలకు తిప్పుకోవడంలేదు, ఏ ప్రయోగం,
ఏ సాధనంతో, ఇబ్బంది క్రింద పడడం సంభవించినప్పుడు, ఏ ప్రయోగంతో,
ఏ ప్రయోగసాధనంతో, అచ్చటచ్చట వివక్షతలు కావడంగాని, సర్వవియోగమున
ఒక కేక పెట్టడంగాని, జరిగితే జరిగియుండవచ్చు. కాని, మొత్తమీద, అచటి
అంగనా మణులందరికీ ఆ దృశ్యం ఉత్సాహ జనకంగానే ఉంది. ఏ యోధుడైనా
మంచి లాభంతో ప్రత్యర్థివాక ఇబ్బతింపబడ, కేవలం అని చచ్చిపో
చూస్తున్నాడు. ఇది రియాలిటీ ఎదురేమిట అందరికీ చెబుతున్నాడు.

అదవాళ్ళ సుగతే ఇలావుంటే, ఇక మగవాళ్ళ సుగతి చెప్పాలా!—
వారి కోలాహలనికి అంతే ఉండడంలేదు. రంగస్థలం అయోధ్యనటుల కొరే
చెబ్బలుగాని, తిగే చెబ్బలుగాని, తాము కొడుకున్నట్లే, తాము తింటున్నట్లే
వారికి అనిపిస్తోంది. వీరి కోలాహల భవనం విరామపముచున్నా, చోపుదారుల
చావురికలు ఈ క్రింది ధోరణితో వివక్షిస్తున్నాయి— 'యోధాగ్రేసరులారా!
వెనుకజే వయకండి, శరీరం అనిత్యం. యశస్సు నిత్యం. మీ శౌర్యం ప్రదర్శిం
చండి. అనజయం కంటే మృత్యువు మేలు. ధీరత్వంతో పోరాడండి. అందరి
ధీరలు మీ ప్రతాపం తిలకిస్తున్నారు.'

ఈ సంతోషసమర సురంధం మధ్య, పుష్కలంగా ఆజ్ఞాతయోధుడూ
పెంపూర్ బ్రయనూ చేసే వీరకృత్యాలు ప్రేక్షకుల దృష్టిని విశేషంగా ఆకర్షిస్తు
న్నాయి. తోటివారికి తమ మాటలచేతనూ చేతలచేతనూ అమితమైన ఉత్సాహం
పూరిస్తూ వారిదవురూ రంగస్థలంతో వీరవిహారం చేస్తున్నారు. వారికి నీలైనవారు
ఆ ఉభయపక్షాలలోనూ వాళ్ళే తప్ప మరియొకరు లేరు. పరస్పర విద్యేవప్రేరి
తులై, ప్రత్యేకించి ఒండొరులతో తలపడాలని వారు పరేపదే పట్టుదలగా ప్రయ
త్నిస్తువచ్చారు. కాని, ఆ సంతోష సురంధంలో వారి ప్రయత్నం సాగిరాలేదు.
ప్రతిపక్ష నాయకునితో డీకొన్న గౌరవం సంపాదించుకోవాలన్న కోరికకొద్దీ
యితర యోధులు వచ్చిపడి కొంచెమునేపటిలోనే వారిని వేరుపరచు వచ్చారు.
ఉభయపక్షాలలోనూ ఓడిపోయినవారు పెదొలగి, రంగస్థలం కొంత పలవబడిన
సిమ్మటగాని, వారిద్దరూ సావకాళంగా ఒండొరులతో తలపడే వెసులుబాటు
ఉక్కలేదు. చిట్కినదే తడవుగా, ఇద్దరూ తీవ్రాటోపంతో ఒండొరులపై
కలియబడారు.

కాని, సరిగ్గా ఈ సమయంలో, ఆజ్ఞాతయోధుని పక్షానికి పుమావసతి
వచ్చడం సంభవించింది. పెంపూర్ బ్రయన్ పక్షంలోని ఫ్రాంకో-డి-బాల్

ఒక పార్వముగా, ఎథెల్స్టేన్ వేరొక పార్వముగా విజృంభించి, తమ యెట్ట యెదుటి ప్రత్యర్థులను చల్లాచెదరుచేసివైచి, ఇక యెవ్వరూ తమను ఎదుర్కొనేవారు లేకపోగా, ఇద్దరూ మడబలుతుకొన్నట్లు ఒకసారిగ తమ గుర్రాలను అజ్ఞాతయోధుడున్న దెసకు ఉరికించి, పెంపూర్ బ్రతున్తోడిపోరాటంతో మునిగి యున్న ఆతనిపైకి ఇరు పార్వములనుండి ఒక్కపెట్టన లంఘించారు. తలవని తలంపుగా వచ్చిపడ్డ ఇలాంటి విషమ సంఘర్షణను తట్టుకొడం అజ్ఞాతయోధునికి కేవలం ఆసంభవమే అయ్యెడి కాని, ఆతని యెడ సానుభూతితో ప్రేక్షకులు పెట్టిన కేకలవల్ల, ఆతడు తానున్న ప్రమాదనీతిని వెంటనే గ్రహించి, ఎదుట నున్న బ్రెయిన్ ను బలం కొద్దీ గట్టిగా ఒక చెబ్బకొట్టి, తక్షణమే తన గుర్రాన్ని వెనుకకు గంతు వేయించి ఫ్రాంట్-డి-బాక్ ఎథెల్స్టేనుల గురినుండి తప్పుకున్నాడు. ఫ్రాంట్-డి-బాక్, ఎథెల్స్టేనులు ఆవచ్చిన విషయంతో దాదాపుగా ఒండొరులమీద పడ్డంత పనియై, యెట్టకేలకు తమాయులుగొలిగారు. ఈ రీతిగా అజ్ఞాతయోధుడు ఒక ప్రమాదం నుండి అప్పటికి తప్పించుకొలిగినా, అంతమాత్రంతో ఆతడు గట్టెక్కినట్లు కాలేదు. ప్రత్యర్థులు మువ్వకూ కలిసి ఇప్పుడతనిపైకి ఏకలక్ష్యంతో లంఘించారు.

ఈ సరికట నీతిలో అజ్ఞాతయోధుని అశ్వాశ్వాసమే అతనికి రక్షణగా నిలిచింది. బ్రెయిన్ గుర్రం గాయపడ్డట్లుగా అది గాయపడలేదు. ఫ్రాంట్-డి-బాక్ ఎథెల్స్టేనుల గుర్రాలు అలసట చెందినట్లుగా అది అలసట చెందలేదు. దాని చలాకీ తగినట్లు, అజ్ఞాతయోధుడు తన అద్భుతావహమైన ఆశ్చర్యకాకాళంతో దానిని నడుపుతూ, ముగ్గురు ప్రత్యర్థుల పైకి జేగవలె ఆవలీలగా లంఘిస్తూ, ముగ్గురు తనూ వేర్వేరుగా కత్తిప్రేటు దూరాన నిలువరిస్తూ, కడు చాకచక్యంతో యుద్ధం చేయ మొదలుపెట్టాడు.

ఈ ప్రజ్ఞా విశేషానికి ప్రేక్షకులు దశదిశల మారు మ్రోగేటట్లు కర తాళధ్వనులు చేశారు. కాని, ఈ రీతిగా అజ్ఞాతయోధుడు కొంతసేపు పోరాడగలిగినప్పటికీ, తుదకు పరాజితుడుకాక తప్పదని అచట నున్నవారిల్లరికీ స్పష్టపడుతూనే ఉంది. ఇట్టి విషమ సంగ్రామ ఫలితంగా అజ్ఞాతయోధునివంటి ఉత్తమ వీరునికి పరాజయం సంఘటిల్లడం సహించలేక, ప్రిన్సుజాన్ చుట్టూ ఉన్న పెద్దలు కొందరు, దండం విసిరి పోరాటం నిలుపుదల చేయవలసిందిగా ప్రిన్సు జాన్ ను అరిచారు. కాని, జాన్ అందుకు అంగీకరించలేదు. 'మరేం ఫరకాలేదు! ఈ యువకుని హుమ్యనేమిటో చూద్దాం. నేను పేరడిగితే చెప్పలేదు, విందుకు రమ్మంటే రావన్నాడు. నిన్న నొక బహుమతి సంపాదించాడు చాలు. ఇక ఇతరులు సంపాదించుకొని!' అని విముఖత్వం చూపించాడు.

జాన్ ఇలా అంటున్న సమయంలోనే, తలవనితలంపుగా ఒక విచిత్ర సంఘటన జరిగింది. అజ్ఞాతయోధుని వక్షంలో ఒక సీత కవచధారి ఉన్నాడు.

అలానుబాహువు, అతనివలెనే ఆతడెక్కిన నీలాశ్మం కూడ అత్యున్నతమైనది, అతడు ఎవరో యెవరికీ తెలియదు. చాలు అతని ఆవోకి తెలియజేసే చిహ్నం లేమీ లేవు. అజ్ఞాతయోధుని కక్షంలా చేపాదన్న మాటేగాని, పోరాటంతో మొదటినుంచీ ఏమంత జిత్నాహం చూపడంలేదు. తనంతట తాను యెవ్వరితోనూ కలియబడక, తనలో కలియబడినవారితో మాత్రం హేలగా పోరాడు తున్నాడు. ఎదుటివారిని ఓడించటం మట్టుకేకాని, ఆంతకుమించి ఏమాత్రమూ విజృంభించడంలేదు. ఒక పక్షానికి చెందినవాడైనా, చాచాచాక సాక్షివలె వ్యవహరించే అతని యీ వైఖరిచూచి, ప్రేక్షకులప్పుడే అతనికి 'నల్లమందు భాయి' అని పేరు పెట్టేవారు.

తన పార్టీ నాయకుని ప్రమాదస్థితి గుర్తించగానే ఈ నీల కవచధారి అమాంతం ఒక్క ఉదటున తన గుర్రాన్ని అక్కడికి దిరికించాడు. అజ్ఞాత యోధుడు బ్రయన్ వైపు తిరిగిపోరాడే ఆదనుచూచి ఫ్రాంట్-డీ-బాఫ్ ఉద్యోగ కరవాలంతో అతనిని సమీపిస్తున్న సమయమిది. ఇంకొక క్షణం ఆలస్యమైతే ఫ్రాంట్-డీ-బాఫ్ కత్తి అజ్ఞాతయోధుని నెత్తిమీద పడియుండేదే! నీల కవచధారి సరిగా సమయానికి పిడుగులాగ వచ్చిపడి, ఒక్కటే చెబ్బు ఫ్రాంట్-డీ-బాఫ్ నెత్తిమీద కొట్టాడు. దాని తీవ్రత యెలాంటిదో గాని, ఆ చెబ్బుకు ఫ్రాంట్-డీ-బాఫ్ సుర్యంతో సహా నేలమీదికి దొరికిపడ్డాడు. నీలకవచధారి చేతిలోని ఖడ్గం రెండుముక్కలయింది. అతడంతట వెంటనే ఎధెల్ స్టేషనుమీది కురికి, అతని చేతిలోనే గండ్రగొడ్డలిని ఉడలాక్కుని, దానితో అతని నెత్తి మీద తుచ్చి ఒక చెబ్బు కొట్టాడు. కొట్టిన ఉత్తరక్షణంలోనే ఎధెల్ స్టేషన్ స్మృతితప్పి సుర్రంమీదనుంచి క్రిందపడిపోయాడు. 'నల్లమందు భాయి' ఇంతపని చెయ్యగల్గుతాడని ప్రేక్షకులెవ్వరూ అనుకొని యుండలేదు. అందుచే వారి కీ చాతాత్మకతానుం నల్ల కలిగిన ఆపందానికి మేరలేదు. వారి హర్షధ్యానాలతో దిక్కులు మారుమోగిపోయాయి.

నీలకవచధారి అలాగే బ్రయన్ మీదికి గూడ దూకుతాడనుకున్నాడు గాని, అతడా పని చెయ్యలేదు. తన మామూలు మందకొడితనాన్ని తిరిగి ఆపలంబించి వెంటనే ఆవోటు పదలి మరోవోటికి వెళ్ళిపోయాడు. అజ్ఞాతయోధుడిప్పుడు పోరాడవలసిన దొక్క బ్రయన్ తో మాత్రమే. అది యిత్యాదు. ననుకటంత కష్టసాధ్యమైన పనికాదు. ఏమంటే, బ్రయన్ ఎక్కిత గుర్రం బాగా గాయపడి ఉంది. అజ్ఞాతయోధుని తాకిడిని అది తట్టుకోలేక నాలుబడి పోయింది. దానితోపాటు బ్రయన్ కూడా క్రిందపడి పోయాడు. అంతేకాక, అతని కంటికి రక్తం చిక్కనిపోయింది. అజ్ఞాతయోధుడు వెంటనే తన సుర్రం మీదనుంచి క్రిందికి దూకి, బ్రయన్ నుండర ఖడ్గం రుఫ్

వీస్తూ, ఓటమి విప్పుకుంటావా, లేక కత్తిదెబ్బతింటావా అని అడలిస్తున్నాడు. ఇదివరలో అజ్ఞాతయోధుడు సంకటస్థితిలో ఉన్నప్పుడు చలించని జాన్, ఇప్పుడు బ్రయన్ సంకటస్థితిని చూచి చలించాడు. ఓడినట్లు విప్పుకోవలసివచ్చే దౌర్జన్యస్థితి నుంచి ఆతనిని కోపాదడంకోసం, తన చేతి దండం విసిరివైచి పోరాటం ఆపు చేయించాడు.

అప్పటికప్పుడే, పోరాటం చాలవరకు వీడిగిపోయి ఉంది. రంగ సలంతో ఉభయ పక్షాలలోను కొద్ది మంది మాత్రమే యోధులు మిగిలారు. జార్తెనా దాదాపుగా పోరాటం విరిమించి, జయపజయాలు తమ నాయకుల పోరాటం వలన తేలగలవన్నట్లుగా నిరీక్షిస్తున్నాడు.

ప్రిన్సుజాన్ పోరాటం ఆపించడంతోలే, రంగసలంమీద గాయాలతో పడిఉన్న తమ తమ యజమానుల వద్దకు నొకర్లు పరుగెత్తారు. పోరాటం జరుగు తున్నంతసేపూ రంగసలంతో అడుగు పెట్టడానికి వారికి సామానం లేకపోయింది. మొత్తంమీద ఆ నాటి పోరాటంతో ఇంచుమించు ముప్పుయిమండికి గాయాలు తగిలాయి. నలుగురుమాత్రం రంగసలంతోనే చనిపోయారు. కరీరం మీద వీధో ఒక రకమైన గాటు తినిపివాడు ఆ నాటి యోధుల్లో ఎవ్వరూలేరు.

ఇక, ఆనాటి యోధుల్లో ఉత్తమోత్తము డెవరెనడీ జాన్ నిర్ణయించ వలసిఉంది. అతడు నీలకవచధారిని ఉత్తమోత్తమునిగా నిర్ణయించాడు. అది సమాచిత నిర్ణయం కాదనీ, విజేత వాస్తవానికి అజ్ఞాతయోధుడేననీ, అతడొక్కడూ తన చేతిమీదుగా ఆరురు యోధులను నేల గూల్చాడనీ, తుదకు బ్రయన్ ను ఓడించినదికూడ అతడేననీ, కనుక అతనినే ఉత్తమోత్తమునిగా నిర్ణయించాలనీ కొందరు సలహాదారులు జాన్ కు నచ్చజెప్ప జూచినా ఆతడు వినిపించుకోలేదు. నీల కవచధారి వచ్చి అరుణోకపోలే అజ్ఞాతయోధుడూ అతని పక్షమూ ఓడిపోయి ఉండేవారు గనుక, నీలకవచధారినే ఉత్తమోత్తమునిగా నిర్ణయించక తప్పదని అతడు పట్టుదల చూపాడు.

కాని, ఆ నీలకవచధారి కోసం చూస్తే ఆకడెక్కడా కనిపించలేదు. పోరాటం ముగిసిన తక్షణమే అతడు రంగసలిని వదిలి వెళ్ళిపోయాడనీ, అడవి దారుల కంటపడి ఆతడు వెనుకూ ఉండడం ఎవరో చూచారనీ అన్నారు. తోపుదారులు ఆచారం ప్రకారం రెండుపార్లు అతనికోసం ఎలుగెత్తి పిలిచినా అతని జాడ కానరాకపోయేసరికి, ప్రిన్సుజాన్ ఇక మరొకరిని ఆ గౌరవ స్థానానికి తప్పనిసరిగా ఎన్నుకోవలసివచ్చింది. ఎంత ఇష్టంలేకపోయినా అజ్ఞాత యోధుని త్రోసిపుచ్చడం జాన్ కు తుసారి పొట్టం కాలేదు.

రక్షణోద్యోగులు అజ్ఞాతయోధుని జాన్ కడకు సమాచిత మర్యాదలతో తోడ్కొని తెచ్చారు. లాంఛనం ప్రకారం జాన్ అతనిని సుఖోధించి, అందాలరాసి చేపొందుగా జరుగగల పారితోషిక ప్రదానాన్ని గూర్చి ప్రత్యేక

చాడు. అజ్ఞాతయోధుడు మోదపలుకలేడు. విషయపూర్వకంగా శిరస్సువంతి తన కృతజ్ఞత తెలియచేచాడు. తూర్వకాదాలు చెలరేగుకూడండగా, చోపు దారులు జమజయలు పలుకుతూ ఉండగా, శ్రేష్ఠకలాకం చుర్ర ధానాలు చేస్తూ ఉండగా, శ్రీ జనులు ఉల్లాసంతో తమ చేతిరుమాళ్ళు విసుగుకూ ఉండగా, రక్షణోద్యోగులంతట అజ్ఞాతయోధుని రంగవలం చుట్టూ నడిపించుకొనిపోయి, లేడీ రొవెనా బూర్పున్న గడ్డెవద్దకు సమచిత్ర మ్యూడలతో తిసుకొనివెళ్ళారు.

నడుస్తున్నంతసేపూ అజ్ఞాతయోధుడు ఇతరుల ప్రోపిడివల్ల నడుస్తున్నట్లున్నదే కాని తనంతట తాను నడుస్తున్నట్లులేదు. కొంతమారం వచ్చేసరికి అతడు కొంచెం తూలినట్లు కనిపించింది. ఎట్టకేలకతడు రొవెనా గడ్డె కడకు చేరి, మొదటి మెట్టుమీద ఆచారం ప్రకారం మోకరించి నిలిచాడు. రొవెనా సవిలాసంగా మెట్లు దిగివచ్చి తనచేతి నువర్ణ కిరీటం అతని శిరస్సాగ్రంమీదికి చాపింది. రక్షణోద్యోగుల లొక్కపారిగా, 'అదికొడు ఆచారం, అతని శిరస్సాగ్రం తొలగించా' లన్నారు. అజ్ఞాతయోధుడు ఏదో అస్పష్టంగా గొణిగాడు. శిరస్సాగ్రం తొలగించవద్దని అతడు కొరుతున్నట్లు తోచింది. కాని, ఆచారంమీది అభిమానం వల్లనో, లేక అత్తదెవ్వకో. తెలుసుకోవాలనే కుకూహలం వల్లనో, రక్షణోద్యోగులు అతని కోర్కెను సురకు చెయ్యక, తమంతట తామే శిరస్సాగ్రం తొలగించారు. ఒత్తుగా పెరిగిన గిరజాలతో, సుమారొక పాతికేండ్లయూవకుని నుందర వదనం కనుపించింది. ముఖం మీద ఒకటి రెండు చోట్ల నెత్తురు సగివిస్తోంది. చాల సామృత్తిలిపోయినట్లతని వైఖరి ఉంది.

రొవెనా అతనిని చూడడంతోటనే కత్తన ఒక కేక పెట్టబోయింది. కాని, ఇంతలోనే తమాయించుకొని, భావోద్వేగంతో ఒడలెల్ల కంపించిపోతూ ఉండగా అతని మస్తకముపై ఆ కిరీట ముంచుతూ, 'యోధా గోపరా, ఈ నువర్ణ కిరీటం ఈనాటి నీ ఘనవిజయానికి పారితోషికంగా నిర్ణయించబడింది. నీశిరస్సున అలంకరిస్తున్నాను'— అంటూ ఇంచుకనేపాగి, 'ఇట్టి గౌరవం పొందదగిన యోగ్యత నీకంటే మరి యెవ్వరికి లోకంలో ఉండనేరదు!' అని ముగించింది.

అజ్ఞాత యోధుడు శిరసు వాల్చి, ఆమె మృదువాస్త్రం అల్లన ముద్దాడుతూ ముందు కొరగి ఆమె పాదాలకడ మూర్చిల్చాడు.

శ్రేష్ఠ జనంతో కలవరం బయలుదేరింది. తాను ఇంటినుండి వెడలి గొట్టిన తన కుమారుణే ఈ అజ్ఞాతయోధుడని తెలుసుకొని, నెదిరిక ఉద్వేగ పూరితుడై రొవెనాను అతనినుండి వరుచేయడానికి పరుగెత్తాడు. కాని, రక్షణోద్యోగులచే అంతకు పూర్వమే ఆ పని జరిగిపోయింది. ఏదో బలమైన దెబ్బ తగిలి యుండడం వల్లనే వివాన్ వగో అలా మూర్చిల్లి ఉంటాడని ఊహించి, వారతని కవచం ఊడదీసి చూచారు. కవచాన్ని సైతం భేదించగలిగిన ఒక యూరెపోటు తగిలి అతని పార్శ్వభాగం తీవ్రంగా నాయపడి ఉంది.

బ్రిటన్ హోమ్స్ అజ్ఞాతయోధుడన్న వార్త ఆనోటా ఆనోటా పడి అతివగంగా నలుదిక్కులా వ్యాపించింది. వ్రెస్నస్ జాన్ కు ఈ సంగతి తెలియడంతోతే, ఆతని ముఖం నలుపులిరిగింది. కాని, ఒకవిధమైన ఏహ్యభావం ప్రకటితమవుతూ కలయజూచి యిలా అన్నాడు: 'ఏడిమీద నాకు ద్వేషం కలిగిందంతే తిరికే కలుగలేదు. ఏటి చూచి చూడటంతోతే, ఏను నా అన్నగారి మనిషి నా మనసు పసికట్టేసిందన్నమాట. పైకి కారణం ఏమీ కనుపించకపోయినా రాగ ద్వేషాలు ఇలా ఎందుకు కలుతూఉంటాయో చెపుతూఉంటారు పెద్దలు. ఏమంటావు ఫ్రెయిర్ విమర్ ?'

ఫ్రెయిర్ విమర్ సమాధానమివ్వకముందే డీప్రేసీ అందుకొని, 'ఇక మన ఫ్రాంట్-డి-బాక్స్ విమాన్ హోమ్స్ యెస్టేటును తిరిగి విమాన్ హోమ్స్ అప్పగించ పెట్టకతప్పదు' అన్నాడు. డీప్రేసీ సంతోషమరంతో పొల్లాన్న సంగతి పాతకులకు తెలుసు. ఒకవిధంగా గౌరవప్రదంగానే అతడందులోంచి బయటపడి, చాలా కిరస్తాగియూ పరిహరించి తిరిగి జాన్ పరివారంలో కలిసాడు.

డీప్రేసీ అన్నమాటను వార్డియర్ ఫిట్టర్లు బలపరుస్తూ, 'అవునవును, ఈ వీరునికి రివర్డు ఇచ్చిన యెస్టేటునే గదా దేవరవారు ఫ్రాంట్-డి-బాక్స్ ఇవ్వడం జరిగింది. తన యెస్టేటు తనకు తిరిగి ఇచ్చివేయాలని అతడు కోరేమాట నిశ్చయం' అని ఉద్ఘాటించాడు.

'ఫ్రాంట్-డి-బాక్స్ అంత తేలిగ్గా ఆ యెస్టేటును నడుల్తాడనుకుంటున్నారు కాబోలు! కావలిస్తే అలాంటి యెస్టేటులను ఇంకా చూడింటిని దిగమ్రుగి కూర్చోగలడు. అదలా ఉండగా, నేనెప్పుడు కోరితే అప్పుడు నైన్యంతో సహా వచ్చి నాకు సేవచేయ సువిధంగా ఉంటే విశ్వాసపాత్రులైన నా అనుయాయులకు యెస్టేటులు ఈ నామక మంజూరుచేసేఅధికారం నాకులేదంటారా? ఉన్నది. వారిలాగా విశ్వాసపాత్రులై నాకు సేవచేయకుండా కరాయి దేశాంతాల్లో తమ యిచ్చవచ్చినట్లు తిరుగాజేతారి యెస్టేటులను పొడలాక్కుని కూడా ఇచ్చే అధికారం నాకున్నది. ఏమంటారు?' అని అడిగాడు వ్రెస్నస్ జాన్.

అక్కడ ఉన్నవారంతా జాన్ వలన ఇలా యెస్టేటులను ఈనామక పొందినవారూ, పొందాలనే ఆశతో కలవారునూ! అందుచే, ఏవర్సూకూడా ఆతని హక్కును ఆక్షేపించలేదు. పైపెయ్య, ఆ హక్కు అతనికి కాకపోతే మరె

వ్యతిరేకమునకు మార్పిడిచేసి, వివాహమునకు అనుకూలమునకు అరచి గల ఆదరాభిమానములను పెద్దగా కీర్తించారు. ప్రయత్న విమర్శ కూడా మొత్తం మీద వారితోనే వీక్షించుకొని ఇలా అన్నాడు: 'వివాహమునకు రైతిని అరచి నిలిపి ఉంచుట, దానిని పరాయి చేతగా భావించుట నిజమే కాని, అంత మాత్రాన వివాహము యోగ్యము కనుగొనలేము. రిచర్డ్ నాయకత్వం వీళ్లు అనుకూలము నగునని చాటి ఎన్నడూ ముందు పోలేదని నాకు నిశ్చయంగా తెలిసింది. కనుక వివాహమునకు ముందు మాత్రము రిచర్డ్ వివాహమును చూపవలసిన పని ఎంతమాత్రము లేదు.'

ఈ ప్రసంగముల జరుగుతూ ఉండగా, వార్తమార్ కుతూహలముతో వివాహము పడియున్న చోటికి పోయి చూచినప్పుడు, 'రీచర్డ్ వివాహమునకు బహుశా ఎలాంటి చిహ్నము ఉండబోదు' అని భావించి, 'ప్రెస్-డి-బాప్' తన వివాహము ఎట్లును నిర్వహించినా అనుభవించవచ్చు. వివాహము చాలా తీవ్రంగా గాఢపడ్డది. బ్రతికినప్పటి చూడు!' అని వెదవి విరిచాడు.

'బ్రతకనీ బ్రతక్కపోనీ! అతడు చూటి విశేష కనుక, నా అన్నగారి భక్తుడై మౌనమున ఎంత అసహనముగా ఉన్నప్పటికీ, అతని గాయముల చికిత్స చేయించడం మాని, వెంటనే మరణమునకు ఆపని పురమాయించు' అని ఆజ్ఞించాడు ప్రిన్సు జాన్. అతని వెదవికి ఒక వంకరనవ్వు తొంగి చూచింది.

కాని, వివాహము ఇప్పుడక్కడ లేదనీ, రంగస్థలమున ఉన్నది అతడు బయటికి గొంపోబడి చాలా సేపయినది, ఇప్పుడతడు తన మిత్రుల రక్షణలో ఉన్నాడనీ వార్తమార్ తెలియజేస్తూ ఇంకా ఇలా అన్నాడు—'వివాహము పరిసరిని చూడగానే అందరినీ పోలీసులు గాఢముగా ముట్టడించి, నిజంగా ఆమెను అరచి నిలిపి ఉంచుట, అదని ప్రయత్నించుట వీళ్ళే యేర్పాటులకు ఒక పట్టు కదిలేమనము కాదు నా దనలు. కాని, లేదీ రొనెనా యేర్పాటులకు ఒక విశిష్టత వుంది. చాలా ధీరత్వముతో ఆమె తన దుఃఖాన్ని నిగ్రహించుకొంది. కంటివెంట నీటిచుక్క లేదు. చేతులు ముడుచుకొని, తన ఎదుట నిశ్చేతమున పడియున్న యువకునివలె తన దుఃఖాన్ని చూస్తూ నిలబడిపోయింది. ఆలా చూస్తున్నంతసేపూ ఆమె కనిపించు కంటివెంట నీటిచుక్క లేదు. ఆమె దుఃఖాన్ని చూచి మనం కనుక్కుకొని ఆ చేష్ట ఒక్కటే ఆధారం.'

'ఎవరి రొనెనా, — ఈమెను గురించి ఇంకగా చెప్పుకున్నాను? —' అని అడిగాడు ప్రిన్సు జాన్.

'గొప్ప అస్తికి వారసురాలైన ఒక సార్వజను కన్య. అందాల భరిత, సంపదల ప్రాప్తి, అత్యున్నత, కన్నులదండ...' అని వర్ణించునాగాడు ప్రయత్న విమర్శ.

ప్రిన్సుచాన్ వెంటనే ఇలా అన్నాడు: 'మేమీమీ దుఃఖం నివారిస్తాం, పుట్టుకచేత సాగ్జన్ అయిన దోషం శార్జన్ కిచ్చి పెల్లిచేస్తే పోతుంది. ఆమె మైనరని తోస్తోంది. కనుక, ఆమెకు వివాహం చేసే బాధ్యత మేము వహించ వలసిఉంది. ఏమంటావు డీప్రేసీ? గొప్ప ఆస్తి తోనూడా వస్తుంది. సాగ్జను కన్నెను పెళ్ళి చేసుకుంటావా?'

డీప్రేసీ పొంగిపోయి, 'నాకునచ్చిన ఆస్తితో పిల్ల వచ్చేటట్లుంటే ఎందుకు చేసుకోను ప్రభూ! చేసుకుంటాను. ఈ మహావకారం చేసినందుకు దేవరవారికి కలకాలం సేవాబద్ధుడనైఉంటానునూడా' అని సమాధానం చెప్పాడు.

'మంచిది. నాని విషయమై ప్రయత్నం ఇక వెంటనే జరుగుతుంది'— అంటూ ప్రిన్సుచాన్, తన ముఖ్య పరిచారకుని వంక నూచి, 'ఇదిగో టీ-బిగాబ్, నీవు ఇప్పుడే వెళ్ళి, తడి రొవెతానూ ఆమె బంధువులనూ—అంటే ఆమెకు సురక్షకుడుగా ఉంటున్న ఆ సాగ్జన్ గబ్బిలాయినీ, ఇంచాక సీలకవవధారిచేత దెబ్బతని క్రిందపడ్డ ఆ సాగ్జన్ దున్న పోతున్నా— ఈకోజా రాత్రి జరగబోయే విందుకు రమ్యన్నానని చెప్పు. ఎలా మాట్లాడుతావో చాలా జాగ్రత్తగా మాట్లాడాలి. మన ఆహ్వానం ఈసారి వాళ్ళు తోస్తే పుచ్చడానికి పిలువేంటుగా ఉండాలి, పో' అని ఆజ్ఞాపించాడు.

ఇంతలో ఒక ఉత్తరం ప్రిన్సుచాన్ చేతికి అందివ్వబడింది. 'ఎక్కడ నుంచేమిటి?' అని అడిగాడు చాన్. 'యెక్కడనుంచో' తెలియదు, ఒక ఫ్రెంచి ఆక్వికుడు తెచ్చియచ్చాడు. దేవరవారికి వెంటనే అందివ్వాలని రాత్రిం బజ్జు పర్యాయం చేసుకుంటూ వచ్చాడట'—అని జవాబు చెప్పాడు పరిచారకుడు.

చాన్ ఉత్తరాన్ని విప్పకుండానే చూచు, 'నైవిలాసాన్నీ, సీలునూ జాగ్రత్తగా పరిశీలించాడు. అతని ముఖంలో కలవరపాటు కొంచెంగా కొన వచ్చింది. ఉత్తరం చదివిన తర్వాత ఆ కలవరపాటు మరింత యెక్కువయింది— ఆ ఉత్తరంలో రెండే ముక్కలున్నాయి: 'నైతాను సంకల్ప త్రెంచుకొని బయట పడింది, నీ జాగ్రత్తలో నీవును.'

చాన్ మొగాన నెత్తురుచుక్కలేడు, కొంతసేపు నేలవైపు చూచాడు. కొంతసేపు ఆకాశంవైపు చూచాడు. తనకు ఉరికిత్తు విధించినశార్జను విన్న ఖయిదీ వెళ్ళింది పోలి వుంది అతని వైఖరి. కొంతసేపటికి తెప్పరిల్లి,— వార్డియర్, డీప్రేసీను పక్కకు పిలిచి, ఒకరి తర్వాత ఒకరిచేతికి ఆ ఉత్తరమిచ్చాడు. 'నా అన్నగారు రిచర్డు చెరలోంచి కప్పించుకొన్నాడని దీని అర్థం'—అన్నాడు, యెట్టకేలకు కంఠం పెళ్ళుకొని.

‘అప్పుడేయిదా నిరారణి? ఇది అత్యంత కౌతూహలం. ఈ, ఇది దొంగ ఉత్తరం కౌతూహలం’—అని డి.జే.సి. జాన్ తన చెప్పి జానాడు. ‘కానీ, ఆ ప్రాంత ప్రాంతానికి ఫీలింగ్ స్వయంగా వ్రాసినది. నీకు కూడా అదే’— అన్నాడు జాన్.

‘అయితే ఇక మనం అత్యంత చెయ్యడానికి పనిలేదు—మనం పనిలేదు వెంటనే సమావేశపరచాలి. ఈ విషయాలకు అనుగుణంగా అన్నాడు వాల్టర్.

‘అపిస్తే రైతులూ సామాన్య జనులూ చాలా అసంతృప్తి చెందుతారు. వాళ్ళు కూడా వాళ్ళు నే క్రింద కొన్ని జరిపించడం అవసరం’ అన్నాడు డి.జే.సి.

‘అయితే ప్రాప్తి ఇంకా ఎక్కువగానే ఉన్నదిగనుక, కొంతసేపు విలు విద్యాప్రదర్శనం జరిపించి బహుమతి నిర్ణయిస్తే సరిపోతుంది. ఈ సార్జన్ మందకు అంకంపై ఇంకేమీ అక్కర లేదు.’ అన్నాడు వాల్టర్.

ప్రిన్స్ జాన్ ఇప్పటికీ కొంచెం నెమరుత్రిప్పకొని, ‘అవును, ఈ ఖర్చు మైన సంగతి భాషకంచేకాదు వాల్టర్ ! నన్ను నాతో రిలీజ్ గా మాట్లాడిన ఆ రైతు పలువిద్యాకాశం వివాదానికి చూచి వానికి తగిన కానీ చేయాలి. ఈ రాత్రి మేము ఏర్పాటుచేసిన విందుకూ యధాప్రకారం జరిగిపోవలసినదే—మా అధికారిని ఇది చివరి ఘడియ అయితే కానీ ఈ చివరి ఘడియలోనే మేము తీర్చుకోవలసిన పగ తీర్చుకొని, అనుభవించవలసిన భోగం అనుభవించాలి. రెపటినుంచీ మనకుండే ఆదుర్దాలు మనకు ఎలాగూ తప్పవు’ అని వెంటనే ధనుర్విద్యాప్రదర్శనకు ఆసతి యిచ్చాడు.

తిరిగి తూర్వధ్యముల మారుమోగాయి. నిరాశతో ఇంటివారి పట్టు తున్న ప్రేక్షకజనం తిరిగి ఉత్సాహంతో పరుగెత్తుకొనివచ్చి కూర్చుంది. ప్రిన్స్ జాన్ తన అత్యవసరమైన రాచకార్య మొకటి తగిలినందువల్ల, ఈ వివాదానా, విందులూ వెంటనే ఆపుదల చేయవలసివచ్చినదనీ, అయినప్పటికీ, తమ విద్యా కాశం చూపాలనే కోరికతో ఎ.తోమంది విలుకొండు ప్రదర్శనలు అన్నాడు గనుక, వారికి ఉత్సాహభంగం కలుగచెయ్యరాదనే ఉద్దేశ్యంతో, రేపు జరగవలసిన విలువిద్యనాటికే నేడే జరుపుటకు అనుమతి దయచేయవలసి, నాటిలో అందరికంటే మిన్నగా గడించబడ్డ మేటి విలుకొనికి వెండిపాన్లు వేసిన కొమ్మలూరా ఒకటి, చక్కని పట్టుపటా ఒకటి బహూకరించబడుతుందనీ చోవుదామని ఎలుగై చాటిన కొంతసేపటికి ప్రదర్శనం ప్రారంభమయింది.

నాటికి మొట్టమొదటగా, ముప్పుయి మంది విలుకొండు ప్రదర్శన. వీరిలో చాలామంది గవర్న మెంటు ఫారెస్టు రేజిస్టర్. కానీ, కానీ ఎవరితోనా నాటి చేయవలసి యన్నదో చూచుకొన్న తర్వాత, ఇరవైమంది కంటేపైగా

వెనుకకు తగిలిపోయారు. చివరకు తేలిసది ఎనమందుగురు. పిగ్మిస్సుజాన్ తనగద్దె దిగివచ్చి వీరిని సావకాశంగా పరకాయించి చూచాడు. నిన్న తనతో ఘర్షణ పడిన రైతు ఆ ఎనమందుగురిలో లేడు. దానికోసం కలయ జూడగా, నిన్న జాన్ తనబడినచోటనే యెప్పటివలె నిబ్బరంతో నిలబడి ఉన్నాడతడు. జాన్ ఆతన్ని సమీపించి, 'ఏంరా, ఇక్కడే నిలబడ్డావ్, నిన్న కోసిన వన్నీ వట్టి కోరికలేవా! నేనప్పుడే గ్రహించా నీ సంగతి'—అని యెగతాళి చేశాడు.

'మన్నించాలి. నేను వారితో పాటుగా నిలబడకపోవడానికి, ఓడిపోతాననే భయమే కాదు, మరొక ముఖ్య కారణం గూడా ఉంది'— అని సమాధానమిచ్చాడు రైతు.

'ఏమిటా కారణం?'

'వాళ్ళకు ఎలాంటి లక్ష్యాలూ భేదించడం అలవాటో కాదు తెలియదు. వాళ్ళ అలవాట్లూ నా అలవాట్లూ ఒకటి కావేమనన్న సంగతంతో అగి పోయాను. అదిన్నీ గత, తలవని తలంపుగా తమ ఆగ్రహానికి గురియైన నేను, మూడో బహుమానమైనా గెలుచుకోడం తమకు ఇష్టంగా ఉంటుందో లేదోనని సందేహిస్తున్నాను'— అని ఆ రైతు సమాధానమిచ్చాడు.

జాన్ తన కోపం ఎక్కువై, 'నీ పేరేమిటిరా' అని అడిగాడు. 'లాక్ష్మి' అని జవాబుచెప్పడతడు.

'అలాగా! అయితే సరే! వాళ్ళ కాలం వాళ్ళు చూపిన తర్వాతనే నీకాలం ఏమిటో నీవు ప్రత్యేకంగా చూపిద్దవుగాని! బహుశా అది పాత్రుడవయ్యావా, అదనంగా నీకు నేనొక ఇరవై బంగారు నాణేలు బహుమతి చేస్తాను. కాని పక్షంలో, నీతలతిక్కకు ప్రతిఫలంగా, చొక్కా ఊడ దీయించి, రంగస్థలంలో పరుగుల్లించి కారదాలతో కొట్టిస్తాను. అందుకు సిద్ధంగా ఉండ'—అన్నాడు జాన్.

'ప్రభువులు చాలా పెద్ద వరకు పెట్టారు. ఒక వేళ నేనా వరకుకు అంగీకరించక, ఆసలు పోడితే దిగవలసివోంది. అప్పుడు?' అని అడిగాడు లాక్ష్మి.

'అప్పుడైనా నీకు ఆవమానం తప్పదు. నీ వింటివారి. త్రెంపించి, విల్లు విరగ గొట్టించి, పిరికిపండ్లవని చాటింపించి రంగస్థలంనుంచి వెడలిగొట్టిస్తాను' అన్నాడు జాన్.

'ప్రభువులు నన్ను చాలా ఇరకొటంతో పెట్టారు. ఇక నాకు గత్యంతరం లేదుంది? తమరు పెట్టిన వరకుకే పోటిలో పాల్గొంటాను'—అన్నాడు లాక్ష్మి.

దక్షిణద్వారం వైపున విట్టపై ఒక అక్ష్యాన్ని ఉంచారు. దిగువ ప్రదేశంలో విలుకొండు నిలువబడదు. ముందు వెనుకలు చీల్చువేసి నిర్ణయించబడ్డాయి. ప్రతి విలుకొండు వరుసగా మాడతూ అవరూ అక్ష్యాన్ని గురిచేసి వదలవచ్చు. ఆ పరకారంగానే, ముందు ఆ యెనుండుగురు విలుకొండు బాటలు వదిలారు. ఇరవై నాలుగు బాటల్లోనూ పరిమాత్రం అక్ష్యానికి వెళ్ళి గుచ్చుకొన్నాయి. తక్కినవి ఆలా గుచ్చుకోకపోయినా, చాల దగ్గరగా ప్రక్కనుంచి మానుకొనిపోయినందువల్ల, విలుకొండు నిలువబడ్డ మారాన్ని బట్టి, వారి కొకలం కూడా మెచ్చుకోబడింది. అక్ష్యానికి గుచ్చుకొన్న ప్రతి బాటలోనూ రెండు బాటలు మాత్రం తొలికి కలయిక వెళ్ళి గుచ్చుకున్నాయి. వాటిని కొట్టినవాడు మాల్యాయినీన్ నాకరేలోవున్న ఒక ఆటవికుడు హ్యూబర్టు అయినందువల్ల, ఆ యెనుండుగురిలోనూ గెలుపు లభించినది నిర్ణయించబడింది.

ప్రిన్స్ బాన్ అరట లాక్సిలీవైపు తిరిగి, ఓ వకరనవ్రస్ నవ్రస్, 'ఇక నీ ప్రజల ఏమిటో చూపించు చుద్దాం' అని పాచ్చరించాడు.

'చిత్తం! కాని ఒక మనవి! హ్యూబర్టు కొట్టిన అక్ష్యాన్ని నేను వరుసగా రెండు బాటలతో ఇక్కడు భేదించగలిగితే, మూడోసారి నేను ఏ అక్ష్యాన్ని కొట్టమంటే వాన్ని కొట్టడానికి హ్యూబర్టు సిద్ధమైఉండాలి.' అన్నాడు లాక్సిలీ.

'ఓ, నుబుగానే ఉంది దానికేం!' అంటూ బాన్, హ్యూబర్టు వైపుమొది, 'ఇదిగో హ్యూబర్టు, ఈ గర్వపోతును గనుక నీవు ఓడించగలిగా వంటే, నీకు బహుమతిగా ఇచ్చే కొమ్ముబూరానిండా వెండి నాణేలు నింపిస్తాను' అని వానిని హుమారు చేశాడు. 'మనిషి తన తానుకు ఎంతవరకో అంతవరకే చూపగలుగుతాడు. మాత్రం హేస్టింగ్సుయధంకో పోరాడిన మేటి విలుకొండు. ఆయన పేరు చెడగొట్టిన నీ నానమ్మకం' అని సమాధానమిచ్చాడు హ్యూబర్టు.

వెనుకటి అక్ష్యాన్ని మార్చివేసి ఆలాంటిదే క్రొత్త అక్ష్యం అక్కడ ఉంచారు. మొదట కొట్టవలసినవాడు హ్యూబర్టు. వింటికి బాటం తగిలించి, కంటితో దూరం జాగ్రత్తగా లెక్కవేసి చూచుకొని, అక్ష్యంపై దృష్టిని ఏకాగ్రం చేసి, ఆరిథపాడుడై, అకర్ణాంతమా వారిలాగి ఆతడు బాటం వదిలాడు. బాటం ఈ అంతూ రివ్రస్ పోయి అక్ష్యం నడుమనున్న వలయ పరిధిలో గుచ్చుకొంది. కాని, అది ఆవయంలాని కేంద్రభాగంలో నుట్టుకున్నాడు.

'అన్నీ లెక్కచూచావుగాని గాలిపాటు లెక్కచూచావుకాదు హ్యూబర్టు! లేకుంటే ఇంకా బాగుంటేది గురి' అంటూ, లాక్సిలీ తాను ముందుకు వచ్చి, అక్ష్యంపైపు తిన్నగా గురిచూసినట్లయిన కనుపించని హేలాగతిలో అక్ష్యం చెదిరాక లాగి వదలిపెట్టాడు. హ్యూబర్టు వేసిన బాటంకంటే అది ఒకటి రెండు అంగుళాలు కేంద్రానికి దగ్గరగా వెళ్ళి తగిలింది.

ప్రిన్సుజాన్కు ఇది ఏమాత్రం యిష్టంలేదు. హ్యూబర్టును ఇంకా హెచ్చరించగోరి ఇలా అన్నాడు: 'హ్యూబర్ట్! ఈసారి ఇంకా బాగావేయాలి బాణం—ఓడిపోయావంటే నీ విక బ్రతకడం అనవసరం!'

అన్ని సందర్భాలకూ ఒక ఔరకం జవాబివ్వడం హ్యూబర్టుకు అలవాటు. 'ప్రభువులు నన్ను చంపినాసరే, నునపి తన తానాకు యెంతవరకో అంతవరకే చూపగల్గుతాడు. మా తాత హేస్టింగ్సుయద్దలలో.....

జాన్ ఆరోకిలోనే అతనిపై విరుచుకుపడి, 'చచ్చారులే! మీతాత, మీమూత్రాతా ఏమైతే ఎవడికి కావాలి! వెంటనే బాణం వదులు. ఈసారి కేంద్రస్థానాన్ని కొట్టలేకపోతే నీచావు మూడిందన్నమాటే!' అని తీవ్రంగా కనిరాడు.

హ్యూబర్టు మారుమోటాడకుండా తిరిగి ముందుకువచ్చి నిలబడి, ఈసారి లాక్సీలీ చేసిన హెచ్చరిక మరచిపోకుండా, గాలిపాటుకూడ లెక్కచూచుకొని బాణం వదిలాడు. గరిగ్గా అది కేంద్రస్థానానికి పోయి తగిలింది. 'నెబాన్ హ్యూబర్ట్!' అంటూ ప్రేక్షక జనం ఒక్కొక్కరికీగా పెద్దకేకపెట్టింది.

ప్రిన్సుజాన్ నటకారంగా లాక్సీలీ వైపుచూచి నవ్వుతూ, 'ఇప్పుడేమంటావో?' అని కవిష్టించాడు.

'హ్యూబర్టు వేసిన బాణాన్ని రెండుగాచీల్చివేస్తాను'—అని సమాధానం చెప్పుతూ లాక్సీలీ వెనుకటికంటే కొంచెం జాగ్రత్తగా గురిచూచి బాణం వదిలాడు. సరిగ్గా అది అతడన్నట్లే హ్యూబర్టుబాణానికి తగిలి దాన్ని చీల్చుకుత్తులను చీల్చినట్లు చీల్చివేసింది. ప్రేక్షక జనం ఆశ్చర్యచకితమై, ఇలాంటి విద్యావైపు గ్యం బ్రతుకుతో యెన్నడూ కన్నదీ విన్నదీ కొదవి మార్గధ్వనులు చేశారు.

లాక్సీలీ అంతట తాను యింకొక తయారు చేస్తానని చెప్పి, చేరువలో ఉన్న ఒక పొడలోంచి, నుచూరు ఆరు అడుగుల పొడవుగల ఒక చువ్వకు—బొటనవేలి ముందంగలదానిని కొనుకొనివచ్చి, దానినికొక సన్నగా చెక్కి, ఉత్తరద్వారం వరకూ నడచివెళ్ళి, దానినక్కడ నిలువుగా పాతిపెట్టి తిరిగి వచ్చాడు. 'ఇదిగో యిప్పుడు ఆరువ్వను మారుగకాల దూరంనుంచి కొట్టి చీల్చాలి, అలా చీల్చేవాడెవరైనా ఉంటే రమ్మనండి. అలా చీల్చగలిగేవాడే నేను విలుకొదని నిలుస్తాను. యిండాకటి అత్యున్న కొట్టడం ఏమంత గొప్ప! మా వైపున ఏదేండ్ల నిల్చాడు కొడతాడు'—అని సకాలుచేశాడు.

'మా తాత హేస్టింగ్సుయద్దలలో పోట్లాడిన విలుకాడే. కాని, యీ మదిరి అడ్డుం భేదించినట్లు నేనెప్పుడూ వినలేదు. నాకు చేతకాదు దాన్ని భేదించడం. నాకు చేతకాదని గట్టిగా తెలిసివున్న పనికి నేనెన్నడూ చూరబడను. ఈ రైతు దాన్ని భేదించగలిగితే, యితడేవో దయ్యమైవుంటాడు కాని మునిసికొదని నా ఉద్దేశం' అన్నాడు హ్యూబర్టు.

'ఓరి సిరికిందా! యింతేనా సీత్రతాపం?' అని జాన్ హ్యూబర్టును చీదరించుకొని, లాక్సీలీవైపు తిరిగి, 'ఏదీ నీవేమార్గం కొట్టగలవో చూస్తాను

బాగుం నెయ్యమన్నాడు. 'హ్యూబర్టు చెప్పినట్లు, నా తాతలు యెంతవరకే అంతవరకే చూపగలను. అంతకుమించి చూపటం యెంతటి శక్యంకాదు'— అంటూ లాక్సీలీ విజ్ఞనమ్ములు సరిమాచుకొని, బాగుం సంగించి, అమ్మని పూర్వం కంటే యెక్కువ శ్రద్ధతో లక్షించి నేతాడు. ఆశ్చర్యం! ఉత్తర తుంగలో ఆ చుక్క రెండు చీలికలై క్రింద పడిపోయింది. పూర్వభ్రమలతో దిక్కులు పిక్కటిల్లి పోయాయి. ఆ విద్యా కాలం చూచి, జాన్ కూడా, ఇంచుక నేపు, లాక్సీలీయెడ తనకుగల వైషమ్యం విస్మయించి, 'భేష్, వెండిపాన్నల కొమ్ముబూరలోపాలు ఇరవై బంగారు నాణేలను కూడా కొట్టేవావులే పో! నీ నేర్పుకు మెచ్చాను. మా అంగరక్షకుల్లో ఒకడవుగా ఉంటానంటే ఇరవై కాదు, యాభై బంగారు నాణేలిప్పుడు నీ కిస్తాను'— అని చెప్పించాడు.

'క్షమించాలి, నేనొక ఒట్టపెట్టుకున్నాను—తన అన్నగారైన రిచర్డు మహారాజు వద్ద తప్ప మరి యెవరివద్దా నేనచేయనది. ఈ ఇరవై బంగారునాణేలు కూడా నేను హ్యూబర్టు కిచ్చివేస్తున్నాను. హేస్టింగ్సుయధంలో అతని తాతవలెనే అతడు కూడా నేడు చాల చక్కని విజయద్య ప్రిదర్శించాడు. అనవసరంగా సంగించినాడుగాని, ప్రయత్నించివుంటే నావలెనే అతడు కూడా ఈచుక్కను చీల్చి ఉంచేవాడే, అని లాక్సీలీ ఆ ఇరవై నాణేలూ హ్యూబర్టు కిచ్చాడు. నాణేలు పుచ్చుకొన్నాడేగాని, హ్యూబర్టు ఆది యెంత మాత్రమూ సంతోషపాడకుండా లేడు. లాక్సీలీ మరికొంత నేపటికి ఆ జన సమాహంలో కలిసిపోయి తిరిగి యెవరికి కానరాలేడు.

జాన్ ఒకపట్టాన లాక్సీలీని అంత లేలిగ్గా తప్పించుకుపోనిచ్చి యుంజే వాడుకాడు. కొని, ఆతనిదృష్టి యిప్పుడు వేరొక అత్యవసర కార్యంమీద అగ్నమై ఉంది. చీకటి పడేలోగా తనకి రెండువేల బంగారు మొహరీలు అత్యవసరంగా కావాలిట. త్వరగా ఆమ్నీకి దాడుతీసి, యూజీయసాహుకారు ఇసాక్ యొక్క దుంజేడి కనుక్కుని, తన ముద్రిక అతని గుర్తుచూపి, వెంటనే రెండు వేల మొహరీలూ తీసుకురమ్మని ఒక అక్విటన్ పంపిస్తున్నాడు. ఇసాక్ ద్వారా యాదృగగరపు యూజీయసాహుకారవల్ల జాన్ పెద్ద ఋణం నేకరించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్న సంగతి పాతకులకు తెలిసినదే. ఆ ఋణంబాపకు దబ్బులొచ్చే ముందీ రెండువేల మొహరీలూ పంపించాలని కబురన్నమాట. 'పో, త్వరగా పో. తక్కిన సొమ్ము ఇంకొక ఆరురోజుల్లో యాదృగగరంలో యివ్వవలసివుంటుందని చెప్పు. సొమ్ముకు హామీ యేమి చూపించామో వాడికి తెలుసు. అనుభవన్నట్లు సొమ్ము యివ్వకపోతే వాడి పుచ్చే యెగిరిందన్నమాటే! ఒకవేళ తొగ్గినలోనే వాడు నీకు తగిలితే తగలవచ్చు. బాగ్రిత్రగా చూస్తూవెళ్లు' అని వానిని ముందు పంపివేసి, పిమ్మట జాన్ సహరికారంగా ఆమ్నీకి బయలుదేరాడు. అతడు వెళ్ళి పోవడంతోనే, ప్రేక్షకజనం కూడా గృహాన్యుభయై నలుదెసలకూ విచ్చిపోయి కొంత నేపటిలో అదృశ్యమైపోయింది.

అ ధ్యాయం ౦ ౧౪

అష్టాదశ్యంబో విందు. ప్రిన్సిపాల్ అదేహనుసారం ఏర్పాటు చాలా గొప్పగా జరిగాయి. మన కథాకాలానికి ఈ దుర్గాధిపత్యం విస్తృతమైన కోటకు దీక్ష్యున్నది. కాని, రిచర్డురాజుతో పాటుగా మతయోధాల్లో పాల్గొనడానికి అతడు పాఠశ్రీహ వెళ్ళిన అదనుచూచి, బాన్ ఈ దుర్గాన్ని ఆక్రమించి, జుకుగొంతులు లేకుండా అతని యెన్నేటు భూములన్నిటినీ స్వాధీన పరుచుకున్నాడు. ఇంతచేసిగా ప్రజాభిమానానికి తాను దూరమవుతూ గూడ దనే ఆదుర్దా బాన్ తన తేకపోలేడు. విందులూ వినోదాలూ మొత్తంలేనవాటితో ప్రజల కన్నులకు మిరుమిట్లుగొలిపి తద్వారా వారి అభిమానం సంపాదించాలని అతని ఆశయం. అష్టాదశ్యంబో విందు ఆ ఉద్దేశ్యంతో సంకల్పించబడిందే.

విందు చాలా ఘనంగా జరిగిందనిపించుకోడానికి, బాన్ అనుచరులు తమ అధికార ప్రాధికారాలను పూరితగా చలాయించి ఉత్తమ భోజ్యవస్తువుల నెన్నింటినో సేకరించారు. విందుకు ఆహ్వానించబడ్డ అతిథుల సంఖ్య కూడా చాలా ఎక్కువగానే ఉంది. ఆ ప్రాంతపు వార్యన్ సామంతులతో పాటు, కొంతమంది సాగ్జన్ ప్రముఖులనుగూడ బాన్ విందుకు ఆహ్వానించాడు. సాగ్జనులను సామాన్యంగా ఇతర సమయాల్లో శింత వీవగించుకొంటున్నప్పటికీ, దేశంలో అంతరికల్లాటాలు చెలరేగే చిన్నలు కనిపిస్తున్న ప్రస్తుత సమయంలో వారిని కొంత మంచిచేసుకొని ఉండడం ముఖ్యమని బాన్ అభిప్రాయం. తనయెడల, బహుళసంఖ్యాకులైన సాగ్జన్ల వలన తన పథకాలకు చాల హాని జాటిల్లవచ్చు.

ఈ ఉద్దేశ్యంతోనే బాన్, విందుకువచ్చిన సాగ్జన్ అతిథులను చాల మర్యాదగా చూడాలనే అనుకున్నాడు, అలాగే కొంత సేవటివరకూ చూచాడు కూడ. కాని, దురదృష్టవశాత్తూ అతనికి, తుడివరకూ మనసు చిక్కబట్టి మాట దక్కించుకునే అలవాటులేదు. మధ్యమధ్య అతని మామూలు వెకిలికనం బయటపడుతూ ఉంటుంది. అనివేకంగా ప్రవర్తించి, ఇంతసేపూ చేసిన నటన అంతా వృథాక్రమ అయ్యేట్లు చేడకులా చేసుకుంటాడు. వెనుక, అతనికండ్రీ రెండవ పాస్ట్రీ అతనిని విర్లండుకు అవటి ప్రజల భక్తిశ్వాసాలను మారగొని రమ్మని పంపినప్పుడు ఇలాగే జరిగింది. అవి విర్లాండును క్రొత్తగా జయించిన రోజులు. రాకుమారుడైన బాన్ కు స్వాగతమిచ్చి తమ భక్తిప్రవక్తలు ప్రకటించాలని వివిధ సామంతులు అహమహమికతో ముందుకు వచ్చారు. కాని, బాన్ వట్టి చాపల్యం కొద్దీ, వారియెడ మర్యాదగా ప్రవర్తించడానికి బదులు, వారి గడ్డాల పుచ్చుకొని లాసి వారి వనమానపరిచాడు. ఇందువలనగా

తరువాత, బిల్లాండుతో ఇంగ్లీషువారి పరిపాలన పట్ల కలిగిన విపరీతాచారము ఇన్నన్ని కావు.

ఒక విధమైన నిర్లయము ముందుగానే చేసుకున్న కారణంచేత, ప్రిన్సు జాన్ విందుకు విచ్చేసిన సెడ్రిక్ ఎథర్స్టేనులను చాలా ఘటనగానే గౌరవించాడు. వారికోసము రోజునా కూడా రాకపోయినందుకు నితర్వాహం వెలిబుచ్చిగా నిరసన మాత్రం ప్రకటించలేదు. రోజునా కులాసా లేకపోయినందున వల్ల రాలేకపోయిందనే కారణం చెప్పబడింది. సెడ్రిక్ ఎథర్స్టేనులు పూర్వకాలపు సాగ్జన్ పద్ధతిలో దుస్తులు ధరించడం జాన్ కుగాని వార్డియర్ కుగాని విపరీతమైన నవ్వుగావుంది. కాని, పట్టు బలంతోన నవ్వు ఆపుకున్నారు. నిజానికి, ఆరోజుల్లో సాగ్జన్లు ధరించే దుస్తుల్లోనే ఒక విధమైన విలాసముంది. శార్మన్లు ఒక రకమైన పొట్టి అంగీలు ధరించేవారాకాంతో. అవి షార్ట్ మేన్ చక్రవర్తి హయాములో మొట్టమొదటగా ఆములులోకి వచ్చాయట. షార్ట్ మేన్ చక్రవర్తి వీటిని సూర్య వెలుకొరంగా ఇలా అంటూ పిండేవాడట— 'ఆరి భగవంతుడా! ఎందుకు పనికివచ్చే అంగీలివి! పనుకుంటే కష్టమేమిటచాలవు. శుభ్రమిద స్యూరీ చేసేటప్పుడు గాలి వావా వస్తే కాపువలగా ఉండవు. కూర్చుంటే కాళ్ళప మంచుపాదకలగకుండా నివారించలేవు. యేమిటి వీటివల్ల ప్రయోజనం!' అరి, అయినప్పటికీ, ఆభ్యాసవశంచేత ఆ పొట్టి అంగీలే శార్మన్లకు పసుందైన దుస్తులుగా చెలామణి అయినాయి. సాగ్జన్ల పొడుగు అంగీలు వారి దృష్టికి పరిహాస పాత్రాలు.

అతిథులంతా ఒక పెద్ద బల్లవద్ద కూర్చున్నారు. వజరకొలభోజ్యాలూ, పానీయాలూ, మంచి మంచి మటవాండ్రుచే దేశంలో తయారుచేయించినవీ, విశేషాలనుంచి తెప్పించినవీ, బల్లపై కిక్కిరిసేటట్లు అమర్చబడ్డాయి. విందులుగుడిచే సందర్భంలో శార్మన్లు వాహాకని భావించే ఆచారాలు కొన్ని ఉన్నాయి. అవి సాగ్జన్లయిన సెడ్రిక్ ఎథర్స్టేనులకు తెలియవు. వారి పదకులు మోటుగా భావించి, అవటి శార్మన్ సామంతులూ శార్మన్ యోధులూ వెలుకొరంగా వారివంక చూస్తూవచ్చారు. వేటికడి, సెడ్రిక్ కువాలుతో కుదుచుకోడం వారికి పరిహాసపాత్రమయింది. శార్మన్ల ఆచారం ప్రకారం అలా చెయ్యకూడదుట. చేతిని గాలిలో విలాసంగా ఆడించి తడి ఆరబెట్టుకోవాలిట! అతిరుచ్యమైన ఒక భోజ్యపదార్థాన్ని ఎథర్స్టేను ఇతరుల కెవ్వరికీ మిగలనివ్వకుండా చాచాపు అంతా తానే తినేశాడు. అది వేటితో తయారయిందో అతనికి తెలియలేదు. వేటితో తయారయిందో చెప్పకొనుని అవదూ గ్రుచ్చి గ్రుచ్చి అడిగేసరికి, అది ఒకటైతే తానింకొకటి చెప్పి హాస్యాస్పదమయ్యింది. అతని తిండిపోతుకనం కంటే యీ అజ్ఞానం ఎక్కువగా తేడాతోతానికి పాత్రమయింది.

పట్టకాలకు విందు వూర్తి అయింది. ఇక మధుసేవనం మాత్రమే తరుచాయి. పరిచారకులు మధుపాత్రలను ఖాళీ యొనప్పుడెల్ల నింపుకున్నారు. అతిథులు మధుసేవనం చేస్తూ, నాటి పోటీలను గురించి, వివాన్ హా యోధుని కార్య సాహసాలను గురించి, నీలకవచధారి త్యాగ విశేషాన్ని గురించి, యధేచ్ఛగా, వీరసంప్రదాయానుగుణమైన ధారాళభావంతో మాట్లాడుతున్నారు. ఈస్వాతితోనూ నవ్వులతోనూ ఆ హాసంతా మారుమోగిపోతోంది. ఒక్క ప్రిన్సు బాన్ మాత్రం ఈ చర్చలలో కల్పించుకోవడంలేదు. అతని నడనంతో వీవో కొరుమబ్బులు క్రమ్ముకొన్నట్లు కనిపిస్తున్నాయి. అనుచరులు హెచ్చరిక చెయ్యగా ఉలిక్కిపడి, చర్చలో తాను కల్పించుకోడం ప్రారంభించాడు. ఇలాంటి సందర్భాల్లో, తనకు కొంత హుమరు కల్పించుకోడంకోసం, ఒక మధుపాత్రను ఖాళీచేసి పిమ్మట చర్చలలో తానుగూడ ఒకటి రెండుమాటలు విసరుతూ ఉండటం అతనికి ఆలవాటు. అలాగే ఇప్పుడుగూడ అతడు మధుపాత్రను నైకత్రి, 'ఇదిగో, నేటి పోటీల్లో విజయం సాధించిన వివాన్ హా యోధుని పేర ఈ మధుపాత్రను మేము సేవిస్తున్నాము. గాయపడ్డ కొరణంచేత ఈ విందులో అతడు పాల్గొనలేక పోయినందుకు విచారిస్తున్నాము. అతనికి త్వరలో ఆరోగ్యం చేతురుగాక. మీ రందరూ గూడ అతని పేరనే మీ మీ మధుపాత్రలు సేవించండి. ముఖ్యంగా, అంతటి వీరకుయారని కని ధన్యమైన సెడిక్ ను ఈ సందర్భంలో ఆభినందిస్తున్నాను' — అని ఉటంకించాడు.

సెడిక్ వెంటనే లేచి నిలబడి, మధుపాత్రను రుచి చూడకుండానే గల్లమీద పెట్టివేసి, 'లేదు ప్రభూ, ఆ అవిధేయుడైన యువకుని నా కొడుకని పిలవను. వాడు నా ఆజ్ఞలు ఉల్లంఘించడమేకాక, తాతమత్తాతలనాటి ఆచారాలనుగూడ మంట గలిపాడు' అని ఉద్ఘాటించాడు.

ప్రిన్సుబాన్ ఒక విధమైన రెచ్చికొలు ఆకర్షణం ఆభినయిస్తూ, 'అదేమిటి అలా అంటున్నావు! అంతటి వీరాగ్రేసరుడు తండ్రి యెడత అవిధేయుడుగా ఉండడం అసంభవం!' అన్నాడు. 'కాదు ప్రభూ, ఈ విల్ఫెడ్ నిజంగా నాకు అవిధేయుడుగానే ప్రవర్తించాడు. నా యిచ్చకు విరుద్ధంగా, మీ సోదరుని ఆస్థానంలో చేరి, గుర్రపు రాకులు చేసే ట్రిక్కులు కొన్ని నేర్చుకున్నాడు. ఇలా చేసినందుకు, మా ఆల్ఫెడ్ రాజు కాలంలోనైతే చాలా తీవ్రంగా దండించడం జరిగేది.' అని జవాబిచ్చాడు సెడిక్.

బాన్ సానుభూతి నభినయిస్తూ ఒక నిట్టూర్పు విడిచి, 'అయ్యో పాపం! అలాగా! నా సోదరుని అనుయాయుడైన నీ కుమారునికి, పితృజ్ఞను తిరస్కరించే బుద్ధి ఎక్కడనుంచి ఎవరినల్ల సంక్రమించిందో వేరే విచారించవక్కరలేదు' అన్నాడు. ఇలా అంటున్నప్పుడు, తన తండ్రియైన రెండవ హెన్రీపై తిరుగుబాటు చేసిన తన అన్నదమ్ము అందరితోకీ ముఖ్యమైన తిరుగుబాటుకారు

తానే యన్నసంగతి అతడు బుద్ధిపూర్వకంగా మరచిపోయాడు. తనం నేపు అగి, విమృత తిరిగి ఇలా అన్నాడు: 'మా సోదరునివల్ల అతనికి జవాన్ హా ఎస్తేటు తునాముగా ఇవ్వబడిందికదా?'

'అవును, దానిని నా తుమారుడు స్వీకరించడంపూడా నా కేవలంలేనివన! మా పూర్వీకులు స్వతంత్రహోదాతో అనుభవించిన ఆస్తిని ఇప్పుడొక అస్వతంత్ర ప్రతిపత్తితో అనుభవించడానికి వాడు సిద్ధపడడం నాకు సుకరమూ వచ్చలేదు' అన్నాడు సెడిక్.

'మంచిది. అయితే ఆ ఆస్తి నీ దుమారునికి వద్దు. ఇదిగో ఈ రెండుకాట్లు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్టు దానిని ఇచ్చినాస్తే నీకు అభ్యంతర ముండదనుకుంటాను. ఏమంటావు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ట్ జవాన్ హా ఎస్తేటు నీవు తీసుకో! దీనిని సర్ నిక్రెడ్ తీసుకొని రండి అగ్రహానికి గురికొనడమెందుకు?' అన్నాడు బాన్.

'మహాప్రసాదం. దేవరకారు నా కిచ్చిన యీ యెక్వేటును సెడిక్ గాని, విల్ఫ్రెడ్ గాని, ఇంకే సాగ్జన్ జతీయడంగాని, నా చేతిలోంచి ఎన్నడైనా లాల్కొడం జరిగితే,నన్ను సాగ్జన్ అని పిలవండి' అన్నాడు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ట్.

సాగ్జన్యెడ తమ యేకగింపును నార్మల్ల అశోచాల్లో తరచుగా ఈ భోర జిలో ప్రకటిస్తూ ఉండేవారు. సహజంగా ఇది సెడిక్ కు శోచకరణమయింది. 'నిన్నెవరైనా సాగ్జన్ అని పిలవడం, నీకు లేని గౌరవముకటి తెచ్చిపెట్టడం తప్ప మరేమీకాదు' అని ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్టు జవాబిచ్చాడు. ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ట్ తిరిగి జవాబిచ్చేవాడేగాని, ఇంకలో ప్రిన్సు బాన్ స్వయంగానే అందుకున్నాడు. అడుపులోపెట్టి ఉంచిన ఆతని వెలికితనం బయటపడింది. 'సెడిక్ అన్నది నిజం. సాగ్జన్ వంశవృత్తులు చాలా పొడుగు. వారు తొడుక్కునే అంగీకరణ చాలా పొడగ్గా వుంటాయి. ఆ విషయంలో నిజంగా సాగ్జన్ మనకంటే చాలా ఘనులు!' అన్నాడతడు.

'అవునవును, మనముండు వాళ్ళు, నటకుల ముండు లేళ్ళు పరుగెత్తినట్లు బాగా పరుగెత్తగలరు!'— అన్నాడు మోల్యూసిన్.

'కాకేమిటి! మనకంటే గొప్పవాళ్ళమనకునే అధికారసంపత్తి వాళ్ళకు ఎంతైనా ఉంది. ఆచారవ్యవహారాల్లో ఆ నాచాకుతనం, ఆ తీరుతీయాలా ఏమని వర్ణించండి!' అంటూ నటకారంగా మట్లాడాడు ఫ్రియర్ విమర్.

'ఆహారవిహారాల్లో మిరంగా ఉండే లక్షణానికి వాళ్ళమ ధర్మ ముఖ్యంగా చెప్పుకోవాలి—'అన్నాడు డీప్రేసి—తనకు సాగ్జన్ కన్నెనిచ్చి పెళ్ళిచేసే ప్రతిపాదన ఒకటి ఉన్నదనే మాట మరచిపోయి.

'కార్యప్రకాశాల విషయంలో మాత్రం? పోస్టింగ్స్ యుద్ధంలో ఎంత గొప్పగా పోట్లాడారు!' అన్నాడు పెంప్లార్ బ్రియన్.

జాన్ ఆస్థానంలోనివారంతా ఒకరి తర్వాత ఒకరు ఇలా వ్యంగ్యంగా తన జాతినీ ఆపహాస్యంచేస్తూ మాట్లాడడం చూచేసరికి, 'సెడ్రిక్' మొగం కంఠ గడ్డ అయిపోయింది. ఇన్ని దెబ్బలు ఒకటి తర్వాత ఒకటి వెంట వెంటనే అవ్యవధానంగా తగలడం వల్ల, వీరికరికి సమాధానం చెప్పడానికి ఆతనికి తోచలేదు. పక్కొక్కరివైపు తొరకొరా చూచాడు. చుట్టూ తనను నలువైపుల నుంచి నలుగురూ కవ్వస్తుంటే ఎరిగివైన పగ తీర్చుకోడానికి పాటుపోక నిలబడ ఆబోతు వలె ఉన్నది ఆతని పరిస్థితి. ఎట్లాకేలకు తెలుస్తుకొని, ప్రిన్స్ జాన్ ను ఉద్దేశించి ఇలా అన్నాడు: 'మీ సాగ్జన్ జాతిలో ఏలోపమైనా ఉంటే ఉండవచ్చుగాని, ఇప్పుడు దేవరవారి సమక్షంలో శాకు జరిగినట్లు, ఒక అతిథికి ఏ సాగ్జన్ గృహంలోనూ ఇలా అవమానం జరగదు. ఇలా అతిథిని ఏ గృహస్థునికా అవమానించికా, లేక అవమానించబడతూ వుంటే చూస్తూ ఉంటూ ఉన్నా, ఆతన్ని కడు సీచాతీసిచునిగా మీ సాగ్జన్ లో రెక్క వేస్తారు. హేస్టింగ్సు యుద్ధరంగంలో మా పూర్వులు పరాజయం పొందితే పొందవచ్చుగాక. కాని, అది యాని, నేడొక సాగ్జన్ చేతిలో దెబ్బలు తిని పడేపడే గుర్రం మీదనుంచి క్రిందబడ్డ శార్యన్ యోధులైనా ప్రస్తావించకుండా మిన్నకుంటే కానుంటుంది.'

ఈ పోటుమాట జాన్ కు నసాళం అంటింది. తన అనుయాయుల నందరినీ కలయజూచి, 'చూచారా! ఈ సాగ్జన్ కు మనమందు మనల్నే ఎత్తి పొడుస్తూ మాట్లాడడానికి ఎంత ధైర్యం వచ్చిందో! ఏమంటారు? ఇక మనం త్వరగా పీడలెక్కి మన శార్యుండీకి తిరిగి సకాలంలో చేరుకోడం మంచిది' అన్నాడు వాళ్ళను కవ్వించే వుద్దేశ్యంతో.

'ఈ సాగ్జన్ కు జడిసా మనం శార్యుండీకి పారిపోయేసి! ఏళ్ళను ఎదు పండులను తిడిమినట్లుగా తరమడానికి మన చేతిలో వేటబల్లలు ఉంటే చాలు, ఇదికే ఆయుధాలూ అక్కరలేదు,' అన్నాడు డీర్రేసీ చులకనగా నవ్వుతూ.

ఇంతలో వాల్డియార్ ఫిడ్లర్ ను అందుకొని, 'ఈ ఆపహాస్యాలు ఇక మనం చాలించడం మంచిది. ఊరికే నవ్వుటాలకు అన్నదే కాని ఇందులో అవమానించే వుద్దేశ్యం ఏమీలేదని సెడ్రిక్ కు దేవరవారు నచ్చచెప్పాలి. పరాయి వారి చెవికి ఇది కటువుగా స్పృశించేమాట నిజమేగాని, ఇందులో అవమానించే సంకల్ప మెంతమాత్రమూ లేదు,' అని జాన్ కు హెచ్చరిక చేశాడు.

జాన్ వెంటనే తన పూర్వపు మర్యాద నటన ఆభినయిస్తూ, 'అవమానించడమా! అలాంటి దెన్నటికీ నా కలంపులో లేదు, నా సమక్షంలో జరగ నివ్వను. ఇదిగో సెడ్రిక్ పేరు చెప్పి ఈ మధుపాత్ర సేవిస్తున్నాను. ఆతని కొడుకు పేర మధుసేవనానికి ఆతడు నిరాకరించాడు కాబట్టి, ఆతని పేరనే మనం సేవిస్తాం'—అన్నాడు.

అందరూ బాగు బాగు హర్షభావాలుచేసి, సెడ్రీక్ పేర మధుసూత్రము భారీచేశారు. సెడ్రీక్ మాత్రం ఇండుకేమాత్రమూ సంతోషించలేదు. సహజంగా అంత సునిశిత దృష్టి కలిగినవాడు కోకపోయినా, ఈ ప్రోత్రపాతంవల్ల తన పూర్వపు ఆవమానాన్ని అతడు మరచిపోగలడని వారు భావించి, వారతనిని సరిగా అరం-చేసుకోలేదనే అనాలి. కాని, అతడేమీ మారు పలకలేదు. జాన్ అటు తర్ఫీత్, 'ఇదిగో, ఈసారి సర్ ఎథర్స్టన్ పేర సేవిద్దాం ఈ మధుసూత్ర'. అంటూ మరొక పాత్రను మధువుతో నింపించి పైకెత్తాడు. ఎథర్స్టన్ అందుకు కృతజ్ఞతా మాచకంగా నమ్రుకిరమ్ముడై అభివాదించేసి, పెద్ద మధుసూత్రనెత్తి దానినిండావున్న మధువును గడగడా త్రాగివేశాడు.

కడుపులోకి వెళ్ళిన మధువుతో జాన్ కు కొంత హుమారు హెచ్చింది. తన శార్మన్ అనుయాయులను కలయజ్జామూ ఇలా అన్నాడు: 'మన ఆతిథ్యులైన సాగన్ ప్రమాఖులను మనమిప్పుడు ఉచితరీతిని మర్యాదచేసినవాళ్ళమైనాం. దీనికి బదులుగా వారివలనకూడా మనం మర్యాదపొందడం సమచితం.' అంటూ సెడ్రీక్ వైపు తిరిగి, 'మా శార్మన్ నంటే మీకు ముత్రంమీద అంత ఇష్టం లేక పోవచ్చు. కాని, ఉన్నంతలా, ఏ శార్మన్ ప్రమాఖునిపేరు ఉచ్చరించడానికి మీకు విమాఖర్వం అంతగా వుండవో అట్టివాని పేరాకటి కూచించండి. ఆ పేరు ఉచ్చరించడం మీ శాలుకకు ఏ మాత్రమైనా చేదుగా తగితే, దానిని మధువుతో దిగమింగి వెయ్యవచ్చు' అని హెచ్చరించాడు.

జాన్ ఈ మాట అని అనకముందే, వాల్మీయర్ ఫిద్దత్తు సెమ్మడిగా తన ఆసనంనుండిలేచి, వెనుకప్రక్కగా సెడ్రీక్ చెంతకుజేరి, 'ఉభయభాతుల మధ్యా పెరుగుతున్న వైమనస్యం తుదముట్టించడానికి ఇది నుంచి అనకోకం, దీనిని వారవిడువక ప్రిమ్మజాన్ పేరు కూచించవలసిందని చెబిలో చెప్పాడు. కాని సెడ్రీక్ ఈర జక్రీమపుటెత్తుకేమీ జవాబివ్వక, లేచి మధుసూత్రను పూర్తిగానింపి, జాన్ ను ఉద్దేశించి ఇలా పలికాడు: 'దేవరవారు, ఈ విందు సందర్భంతో స్మరించదగిన ఏ శార్మన్ ప్రమాఖుని పేరైనా కూచించవలసిందని అడిగారు. చాలా కష్టమైన బాధ్యత పెట్టారు నామీద. దానిసను యజమానిని గొర్చి పొగడమన్నట్లున్నది. అయినా, ఒక శార్మన్ ప్రమాఖుని పేరు తప్పకుండా కూచిస్తాను. అధికారంచేతనేమి, పరాక్రమంచేతనేమి, అతడు శార్మనులతో కల అగ్రగణ్యుడు. సువిశాల యశోవిభ్రాజకుడు. ఈ మధుసూత్రను సింహ పరాక్రమమైన రిచర్డుపేర నేను సేవిస్తున్నాను.'

సెడ్రీక్ తప్పకుండా తన పేరు కూచిస్తాడనే నమ్మకంతో ఉన్న జాన్, ఇది విశేషానికి ఉల్కిపడ్డాడు. మధుసూత్రను యంత్రప్రాయంగా పెదవులకు తగిలించి తిరిగి నంటనే క్రింద పెట్టేసి, తన అనుయాయులందరికీకూడా వారి మాఖ

కవళికలు కనుపెట్టడంకోసం కలయజూచాడు. ఈ హతాత్పరిణామం పట్ల ముముభక్త్యం ప్రకటించినా విముఖత్యం ప్రకటించినా ప్రమాదంగానే కనుపించింది చాలామందికి. కొందరు అనుభవజ్ఞులు ప్రిన్సుజాన్ ను అనుకరిస్తూ మధుపాత్రను పెదవులకు అంటించి క్రింద పట్టేటారు. కొందరు కొంత ఉదార ప్రవృత్తితో, 'రివల్వ మహారాజు దీర్ఘాయువోగాక! త్వరలో మనకతడు తిరిగి అభిషేకుడుగాక' అని కేక పెట్టి మధువు నేవించడం మొదలుపెట్టారు. ఫ్రాంట్ డీ-బాఫ్, టెంప్లర్ బ్రయిన్ ప్రభృతులగు కొద్దిమంది అసలు మధుపాత్రను ఎత్తలేకపోయారు. ఇందరు ఇన్నిరకాలుగా ప్రవర్తించినప్పటికీ, సెడ్రిక్ చేసిన ప్రతి పాదనను అధిక్షేపించే సాహసం మాత్రం ఎవ్వరికీ లేకపోయింది.

ఈ విషయాన్ని సెడ్రిక్ ఒక్క ఊణంసేపు వినోదించి, వెంటనే ఎథెల్ స్టేసుతో ఇలా అన్నాడు: 'ఇక లేవండి, మనం ఇక్కడనుండి వెళ్ళిపోవాలి. ఇప్పటికే జానుచేళాం. ప్రిన్సుజాన్ చేసిన అతిధిసత్కారానికి మనం బదులు తీర్చుకోడం అయిపోయింది. మన సాగ్జన్ మోటుతరహాలను గూర్చి ఇకముందు ఎవరైనా ఇంకా తెలుసుకోదలిస్తే మన ఇండ్లకే వచ్చి తెలుసుకొందురుగాక. కార్మన్ విడుదలతోనూ, కార్మన్ మర్యాదలతోనూ మన కడుపు నిండిపోయింది. ఇక చాలు.'

అంటూనే సెడ్రిక్ లేచి, ఎథెల్ స్టేసుతో పాటుగా అడటినుండి నిష్క్రమించాడు. కారితోపాటు, సాగ్జన్ జాతీయులైన మరికొందరు కూడా వెళ్ళిపోయారు. 'ఈ సాగ్జన్ గర్విలాయితకు ఈ రోజు బాగా నడిచింది. చిట్ట చివరలో గూడా వాళ్ళే గెలుపొందారు' అన్నాడు ప్రిన్సుజాన్.

'అన్నాం, త్రాగం, కేరింతు కొట్టాం. ఇక మనం. నెలపు పున్ను కోడం నుంచి' అన్నా డీ సందర్భంతో, నెమ్మదిగా ప్యయర్ విమర్.

'ఏం, అంత తొందరపడుతున్నారు వెళ్ళిపోవడానికి? పశ్చాత్తపురాతన నుండరికెవరికైనా సాపకరిహరకొండ జరపకలసి వున్నదేమిటి?' అని అడిగాడు డీప్రేసీ.

'అబ్బే, కాదు. చాలా దూరప్రయాణం గదా! ఈ రాత్రిలోగా కొంత ప్రయాణం తూర్చేయవలసి ఉంది' అని సమాధానం చెప్పాడు ప్రయర్ విమర్.

ప్రిన్సుజాన్ వార్డిమార్ చెవిలో నెమ్మదిగా, 'మాచావా, అందరూ చల్లగా సర్దుకుంటున్నారు. ఈ పిరికిపండ్ల ప్రయర్ అందరికంటే ముందుగా నన్ను విడనాడేటట్లున్నాడు' అంటూ అడుర్దా ప్రకటించాడు.

'మరేం భయంలేదు ప్రభూ, నేను చెప్తున్నాగా దానికుంగరి? యాదృశ సగరంతో మనం జరపబోయే సమావేశానికి ప్యయర్ విమర్ కూడా వచ్చి తీరే

టట్లు చేస్తాను' అంటూ వాల్డిమార్, ఏదో ఏ కారణంగా మాట్లాడవలసియున్న దని చెప్పి ప్రయత్నించుచున్న శ్రేష్ఠుల పినుకొనిపోయాడు.

కొంచెమునేపటిలో, ప్రిన్స్సుజాన్ ఆంతరంగికులూ, ముఖ్యానుచరులూ తప్ప మిగిలిన అతిథులంతా పిరవిచారిని వారల పెళ్ళిపోవడం సాగించారు. చిడి ముడిపాటుతో ప్రిన్స్సుజాన్ వాల్డిమార్పై నిందాలోపణచేస్తూ, 'నీ సలహా ఎంత వరకు వచ్చిందో చూచావా? ఒక సార్జన్ గబ్బిలాయి నా అతిథ్యం స్వీకరిస్తూనే నన్ను తిరస్కరించిపోయాడు. నా సోదరుని పేరు ఉచ్చరించబడినంత మాత్రంతో, నన్ను అంతా తుమ్మకొగిని వదిలివేసినట్లు వదలి వెళ్ళిపోతున్నాను' అని చిరుబుర్రలాడాడు.

'దేవరవారు కాస్త ఓపిక పట్టాలి. తాము అనాలోచితంగా తేలికతనపు మాటలాడి నేను వేసిన వధకాన్ని భగ్నంచేశారు. అయినడమో అయిపోయింది. నేనూ డీప్రెస్సివ్ ఈ విరికిపందలను వెంటనే కలుసుకొని, ఏమైనా సరే ఇక వారు మనతో కలిపి ఉండడంకంటే గత్యంతరం వారికి లేదనే సంగతి నచ్చజెప్పుతాం కదూ!' అని సమాధానం చెప్పాడు వాల్డిమార్.

జాన్ తు మనస్సు తుడుటపడలేదు. ఆందోళనతో ఇటూ అటూ పచార్లు చేయసాగాడు. కాళ్ళు కడబడజొచ్చాయి. మధుసేవనం మూలంగా అతని ఆందోళన మరింత యొక్కువయింది. 'మీరేమైనా చెయ్యండి— ఏమీ ప్రయోజనముండదు, రానున్నది వారు వసికట్టారు. మృగరాజు కాలిబాడలు ఇసుకలో వారికి కనుపించాయి. అడవిని ప్రతిధ్వనించజేస్తూ సింహగర్జన వారికి వినిపించింది. ఇక వారికి ఏ విధంగానూ ధైర్యం పురికొల్పలేము' అని కలవరపడడం మొదలుపెట్టాడు.

జాన్ లో కలిగిన ఈ వ్యాకుల పరిస్థితి చూచి, డీప్రెస్సివ్ జవాబిగా వాల్డిమార్ ఇలా అన్నాడు: 'ఇతరులకు ధైర్యం పురికొల్పడం మాట యెలావున్నా, ముందు తనకు ధైర్యం పురికొల్పడం ఎలాగ? సోదరుని పేరు చెవుల బడినంత మాత్రానికే నాడలిపోతున్నాడు. మంచిరానీ, చెడురానీ, ధైర్యం విడనాడక పట్టుదలతో కార్యసాధన చెయ్యలేని ప్రభువుకు సలహాబాధ్యుగా ఉండే వారి దురదృష్ట ఏమని చెప్పాలి!'

అధ్యాయం ౧౪

స్థానపురుగు, తుంగిపోయిన తన గూడును బాగుచేసుకోవడానికి ఎంతశ్రమ పడుతుందో, అంతకంటే ఎక్కువ శ్రమతో వాల్డియార్ ఫిడ్లర్లు, చెదరిపోయిన జాన్ మాతానంతనీ తిరిగి కూడగట్టుకురావడానికి తంటాలుపడడం మొదలు పెట్టాడు. ఆ మూతలో, సమాజ ప్రవృత్తి ప్రేరణవల్ల జాన్ ను అంటిపెట్టుకున్న వారెవరూలేరు. జారిలో ఏ ఒక్కరికీ వ్యక్తిగతంగా జాన్ పై భక్తివిశ్వాసాలు లేవు. అందుచే వాల్డియార్ వారికి, జాన్ ను అంటిపెట్టుకున్నందుమూలాన తాను ప్రస్తుతం అనుభవించే సదుపాయాలు గుర్తు లేవడంతోపాటు, ఇంకా క్రొత్త క్రొత్త ప్రయోజనాలు ఎరచావడం కూడ అవసరమయింది.

యవకులూ, భోగపతాయణులూ నైన పామంతులకు వివిధభోగాలు మరింత విశృంఖలంగా అనుభవించగల అవకాశాలను ఎరచాపాడు. అధికార వాంఛ గలవారికి అధికారమూ, ధనశృష్ట గలవారికి ధనమూ ఇనోధికంగా అభివలగలదని ఆశపెట్టాడు. కూలికి వుడుద్యుకొన్న సైనికదళాల నాయకులకు వెంటనే సమృద్ధిగా కొంత ధనప్రదానం చేశాడు. అది లేనిదే వారికి ఏమూటా చెబితక్కదని అతనికి తెలుసు. ఇక వాగ్దాశాల సంగతి చెప్పనే అక్కరలేదు. జోలాయమాన పరిస్థితిలో ఉన్న వారికి స్థిరత్వం చేకూర్చడానికి, అద్వైత్యంపడ్డ వారిలో తిరిగి ద్వైత్యం వూరించడానికి, ఆతను ఎన్ని ఉపాయాలు అవలంబించాలో అన్నీ అవలంబించాడు. రిచర్డు రాజు తిరిగి వస్తాడన్న మాట మూడువంతుల ముప్పాతికపాళ్లు అబద్ధమనే అతనివాదం. కాని, అది యెవ్వరికీ నచ్చడంలేదని వారి చూపులను బట్టి యేమి, మాటలనుబట్టి యేమి, అతనికి తెలుస్తూనే ఉంది. అందుచే, ఒకనో రిచర్డు తిరిగివస్తే మూత్రం భయమేమిటి, మీ ప్రయోజనాలు మీరెందుకు వదులుకోవాలి, అని అతని ప్రశ్న.

అతడిలా వాదించాడు: 'రిచర్డు తిరిగివస్తే ఎందుకు వస్తాడో తెలుసుకా? పాత స్త్రీనాకు తనతోపాటు రానివారి చేతుల్లోంచి ఆస్తీపాస్తులను ఊడలాక్కుని, తన బికారీ అనుయాయులకు పంచిపెట్టడానికి వస్తాడు. తాను లేని రోజుల్లో తన అధికార స్వత్వాలకు భంజకంగానూ, వ్యభిత్వ చట్టాలకు విరుద్ధంగానూ వ్యవర్తించిన వారిని కఠినంగా శిక్షించడానికి వస్తాడు. పాత స్త్రీనా యెద్దాలో తనను తొలగివేసివుచ్చి ఫ్రాంసురాజు ఫిలిప్ ను అనుసరించిన బెంపూర్లపైనా హస్తీకలరపైనా వ్యతిర్కుకోవడానికి వస్తాడు. తన సోదరుని వెంటనంటి తిరిగిన వ్యతిహానిని తిరుగుబాటుచారునిగ ఎంచి దండించడానికి వస్తాడు. నిజమే. అయినప్పటికీ, అతడేమో చేయగలగాదని మీరు భయపడనక్కరలేదు. అతడు చాల గొప్ప వీరుడన్నమాట నిజమే. ఒప్పుకుంటాం. కాని, భూర్యం ఎవ్వడో ఆర్యురాజు కావాలో, ఒకే వీరుడు అసహాయకూరుడై ఒక మహా

వైశ్యాన్ని ఎదుర్కొని జయించగలిగాడంటే, ఆ ప్రతాపాలు ఈ రోజుల్లో చెల్లవు. రిచర్డు తిరిగి వస్తే ఒంటరిగానే వచ్చేమాట నిశ్చయం. మిత్రులూ అనుయాయులూ ఆతని కెవ్వరూ ఉండరు. అతని ఆధిపత్యాన పోరాడేన వీరసైనికుల బామిక లిప్పుడు పాలస్తీనా యెడల పార్లాడుతున్నాయి. ఏ ఒక రిద్దరూ ఈ విల్ఫ్రెడ్ మాదిరిగా చావు తప్పి కన్ను లాట్టయి తిరిగి వచ్చినా, ఆ దౌర్భాగ్యులు చేయగలిగే దేమిటి? అదిన్నీ గాక, రాజ్యాధికారం రిచర్డుకే వున్నదని ఎందుకనుకోవాలి? వెనుక విలియం ది కౌంకరర్ చనిపోయినప్పుడు, ప్రజలు అతని పెద్దకొడుకు రాబర్టుడ్యూకును తోసిపుచ్చి, తరువాతివారిని చూత్రమే పరుసగా గద్దె నెక్కించలేదా? రాబర్టుడ్యూకులూ ఏమి లోపముంది? గొప్పయోధుడు. మేటి నాయకుడు. మిత్రులయెడ ఉదారుడు. చర్చియెడ భక్తి పరీపక్తులు గలవాడు. అన్నిటినిమించి, పాలస్తీనాలో మతయుద్ధం అమోఘంగా నిర్వహించి వీనుక్రీస్తు పరిత్యజమాధిని శత్రువుల స్వాధీనంలోంచి తప్పించినవాడు. అయినప్పటికీ అతనిని ప్రజలు రాజుగా ఎన్నుకోలేదు. అతను రాజు కౌరాదని నిర్ణయించారు. కాని, ప్రజల అభిమతాన్ని వ్యతిరేకించిన కారణాన, అతడు తుదకు కార్డిఫ్ దుర్గంలో ఖైదీయై, గ్రుడ్డివాడుగా, దీనాతిదీనమైన చావు చాక వలసి వచ్చింది. కాబట్టి, రాజవంశీకులలో ఎవరికి రాజ్యాధికారం స్వీకరించి నిర్వహించేయోగ్యత ఉన్నదో—అనగా సామంతుల ప్రయోజనాలు ఎవరి ఎన్నికవలసరమీంచబడతాయో—నిర్ణయించవలసింది మనం. వ్యక్తి యోగ్యతలనుబట్టి చూస్తే రిచర్డు కంటే జాన్ కొంచెం లాజ్జ అయితే కావచ్చును. కాని, రిచర్డు పగ తీర్చుకునేందుకు వస్తున్నాడనే సంగతి మరచిపోకండి. జాన్ అలాకాదు, మీరు బహుమతులిస్తాడు, మీ దోషాలు మన్నిస్తాడు, ప్రత్యేక సౌకర్యాలు కల్పిస్తాడు. ఇంకా అనేకం చేస్తాడు. కాబట్టి, సామంతులందరూ ఎవరిని రాజుగా ఎన్నుకోవలసి యింకేదీ ఇప్పుడు స్పష్టంకొవడం లేదా ?

ఈ మాదిరి వాదధోరణిలో, అధికారి తారతమ్యాన్ని బట్టి ఎవరిదగ్గర ఏ మాట పనిచేస్తుందో వారి దగ్గర అలా మాట్లాడుతూ, వాల్లియార్ ఆ మూతావారి నందరినీ చాలవరకు త్రివ్యుతో గలిగాడు. యార్క్ నగరంలో జరుగబోయే సమావేశానికి హాజరుకొవడానికి వీరిలా చాలామంది తమ అంగీకారం తెలియజేశారు. జాన్ ను రాజమకుట ధారిని చేసేందుకు గావలసిన యోర్పాటులన్నీ అక్కడ జరుగుతవి.

వాల్లియార్ ఈ శ్రమలన్నీ పడి, ఫలితం చాలవరకు తృప్తికరంగా ఉన్నందుకు సంతోషించినా చాల బడలికచెంది తిరిగి అప్పీదుర్గం చేరుకునేసరికి, చాలా రాత్రిఅయింది. అక్కడ డీప్రెసీ ఒక కొత్త వేషంతో అతనికి కనుపించాడు. విందు సందర్భంగా తొడిగిన ఉడుపులు మార్చి ఒక పొట్టి అంగీ తాల్చాడు. నెత్తిన ఒక తోలు టోపీ వుంది. మొలను కత్తి, భుజంమీదగా వ్రేలాడుతూ ఒక బూరా, చేతిలో ఒక నిల్లు, పటకాలో కొన్ని అమ్మలు. దుర్గంలోని ముందరి చావడుల్లో

ఎక్కడైతా గనుక అతడు కనుపించియుంటే యెవడో కావలివారిలో ఒకడై ఉంటాడని అనుకొని వాలియార్ అతని నంకగా పరిక్షించి యుంజేవాడుకాదు. తోపలి హాటుతో చూచిన కారణంచేత, యెవరా అని పరిక్షగా చూచి, డీచేసియని గుర్తించాడు.

‘ఏమిటి విచిత్రవేషం డీచేసినీ? ఇదా గమయం నీ వినోద ప్రదర్శనాలకు? అవతల మన పరిభ్రమ వాన్ భవిరవ్యం అట్టిట్లుగా ఉంది. రిచర్డు రాజా శేరు విన్నమాత్రంతోనే కంగారుపడుతున్న యీ పిరికి పంపలకు నా మాదిరిగా ధైర్యం పురికొల్పవలసిన పని బోలెడంత ఉంటే, ఈ వేషంతోనా నీవు కాంక్షేసం చేసేది?’—అన్నాడు వాలియార్, తీవ్రమైన కోపం కనబరుస్తూ.

డీచేసినీ తొణక్కుండా ఇలా జవాబుచెప్పాడు : ‘ఇందులో వైభవత్య మేముంది వాలియార్! నీవు నీపనిమీద ఉంటే, నేను నాపనిమీద ఉన్నాను. అంతే!’

‘ఏమిటి! నేను నాపనిమీద ఉన్నాను! నేనున్నది మన ఉభయాలకు పోషకుడైన ప్రిన్సుజాన్ పనిమీద! తెలుసునా?’—అని గర్జించాడు వాలియార్.

‘అది నీ ప్రయోజనంకొరకు కాదని నేను నమ్ముతాననా నీ ఉద్దేశం? వాలియార్! నా సంగతి నీకు తెలుసు, నీ సంగతి నాకు తెలుసు. అధికారపూరిత నీ లక్ష్యం. భోగపూరిత నా లక్ష్యం. మన వయస్సుల్లో భేదాలనుబట్టే ఈ లక్ష్యభేదాలు. ప్రిన్సుజాన్ సంగతి నీకు తెలుసు, నాకు తెలుసు. ఏ రకమైన రాజలక్షణాలూ అతనివద్ద లేవు. వట్టి చపలచిత్తుడూ, భీరువూ! నుంచో చెడో, గట్టిగా ఒక పని సాధించలేడు,—కేవల దుర్బులుడు. పోనీ సులభగమ్యుడంటావా,—కాదు, నిరంకుశుడు. ప్రజలకై నా అభిమానపాత్రుడు కాగలలా కాదా అంటే,—తనిపోని స్వాతిశయంతో వారి నవమానిస్తూంటాడు. ఇక మరి, అతడు రాజాకావడం యెందుకూ అంటే, అతనిద్వారా వాలియార్ డీచేసినీల తమ ఉన్నతని సాధించుకోడం కోసం! కనుక డీచేసినీ! నీ రాజసీలి చతురతతో నీ నతనికి తోడ్పడు. నా భటుల ఆయుధబలంతో నే నతనికి తోడ్పడుతాను, ఏం, చాగారేదూ?’ అన్నాడు డీచేసినీ.

‘చాం మంచితోజే! ప్రాణంమీదికివచ్చే పరిస్థితో పెంగలితనంగా పరిగ్రసించే తోడు!’—అంటూ వాలియార్ చికాకువడి, ‘మనమిప్పుడున్న పరిస్థితేమిటి, ఈ పెరిగిమొరిగి మారుతవేషమేమిటి?’ అని అడిగాడు.

‘బెంజమిన్ తెగవాళ్ళు సంపాదించుకున్నట్లుగా, ఒక వధువును సంపాదించుకోబోతున్నాను, వధువును!’—అన్నాడు డీచేసినీ హుషారుగా.

‘వధువునా! బెంజమిన్ తెగవాళ్ళు సంపాదించుకున్నట్లుగానా! ఏమిటిది? నాకేం తెలియడంలేదు’ అని వింతగా చూచాడు వాలియార్ అతనినంక.

'సరి సరి, నీ కింకా తెలియదా? నిన్న సాయంత్రం నీవు లేవా ఏమిటి? ఒక చారణుడు వీరభక్తుల గారాధ ఒకటి పాడేసరికి, ప్రజలు విసుర్ ఒక తమాషా కథ చెప్పారు. పాత స్త్రీలతో చాలా కాలం క్రిందట, బెంజమిన్ లెగ వారికి, తక్కిన ఇస్సారేలీయులతో చాలా భారమైన పోరాటం జరిగిందట— పోరాటంతో బెంజమిన్ లెగలోని వీరపురుషులందరినీ చాలవరకు యడతలిచారు. ఊచకోతలు కొనేకారట. అప్పుడు, అందు మిగిలినవారి కెవ్వరికీ తమ కన్నెల నివ్వబోమని ఆ లెగలోని పెద్దలు కీర్తనాతమిద ఒట్టువేసికొన్నారు. తరువాత పశ్చాత్తాపపడి, దీనితోంచి బయటపడడ మెలాగని పూజ్యపాదులైన పోప్ స్వామిలవారిని అడుగగా, 'అప్పుడాయన ఉపదేశించిన పద్ధతి ప్రకారం, ఒక పెద్ద ఆటలపోటీ ప్రదర్శన మొకటి జరిపి, ప్రదర్శనం చూడవచ్చిన అదనపుల నందరినీ బెంజమిన్ యొక్క అంతటా పంపిస్తామని పోయారట. ఆ రీతిగా, ఆ కన్నెల ఇష్టం తోగాని, వారి తలిదండ్రుల ఇష్టంతోగాని, నిమిత్తం లేకుండానే వాళ్ళు వధువులను సమకూర్చుకొనినారట.' అంటూ ఏకదాని పెట్టాడు డీప్రేసీ.

'అదా! ఆ కథ నేను విన్నాను. కాని, నీవో, లేక ప్రయర్ విభాగం, అది జరిగిన కాలమూ సందర్భమూ చాలా మార్చారు' అన్నాడు వాల్డిమర్.

'నేనా బెంజమిన్ లెగవారిలాగ ఒక వధువు నివ్వడు సమకూర్చుకో బోతున్నాను. అంతే,—ఆ సాగ్జన్ పశువులు ఈ రాత్రి దుర్గంవీడి ప్రయాణమై పోతూఉంటారు గాబట్టి, ఈ వేషంతో ఆ మందమిదపడి వారిలోంచి కొంచెం నుండరిని యెత్తుకొని పోతాను'— అని తన ఉద్దేశ్యం బయటపెట్టాడు డీప్రేసీ.

వాల్డిమర్ రిచ్చపడి, 'నీకేమైనా పిచ్చెక్కిందా డీప్రేసీ? ఈ సాగ్జన్ సామాన్యులనున్నావు కాబోలు. చాలాధనవంతులూ బలవంతులూను. వీరం పే సాగ్జన్ వారి కంటకీ చాలా గౌరవాభిమానాలున్నాయి, తమజాతీయులతో ఇలాటి చాలా కొద్దిమందిమాత్రమే కొంత సంపదతోనూ, మానమర్యాదలుగల వ్యక్తులతోనూ మిగిలిన కారణంచేత అంటూ జ్ఞాపకం చేశాడు.

'ఆ కొద్దిమందికూడా మిగతావందరినీ నేనంటున్నాను. హేస్టింగ్సు యుద్ధంకాదు పోరంభమైన కార్మన్ విజయం ఇంకా ఆపరిపూర్ణంగానే ఉండి పోయింది, అది పూర్తియై తీరాలి' అని ఉద్ఘాటించాడు డీప్రేసీ.

'కావచ్చుగాని, దానికిది సమయంకాదు. విపత్సమయం ఆసన్న మాయోంది. ప్రజాభిమానాన్ని ఎలాగైనా చిక్కబట్టి ఉంచుకోడం అత్యవసరం. వారి అభిమానపాత్రుల కవరికైనా వారి కలిగితే, వారిపట్ల న్యాయం చెయ్యవలసిన బాధ్యత వ్రెస్సువాన్ నుంటుంది' అని వాల్డిమర్ హెచ్చరించాడు.

'ఎలా చేస్తాడో చూస్తాగా! ధైర్యమంటే చెయ్యమను. నా తాతాకు ఈ పేకాండ్ర సుగటిమివలన పొందే సాయానికి, యా వ్యాధయంతే

సాగ్జన్ మూక వలన పొందే పాయానికి గల తేడా ఎలాంటిదో తెలుసుకుంటాడు. సరే దానికేమిగాని, నే నెవ్వరో పెంటనే బయటపడగూడదని నా ఉద్దేశం. నీవు చెప్పు, — నేనెవ్వడు అచ్చంగా ఒక అటవికుని మాదిరిగా ఉన్నానా లేదా? యాదృక్మేర అడవుల్లో తిరుగాజే బందిపోటు దొంగల మీదుగా కొట్టుకుపోతుందిలే ఈ దౌర్జన్యమంతా! నా చారణవలన యీ సాగ్జన్ సమాచారమంతా తెలుసుకున్నాను. ఈ రాత్రికి వెంటబట్టాలి కానెంటుతో మకాం చేస్తారట. శేషటి ప్రయాణంతో పిళ్ల మా పాలిట బడతారు, జేగల మాదిరిగా పెళ్ళి వాళ్ళమీద పడి వాళ్ళను పట్టుకుంటాం. మరికొంత సేపట్లో నేను నా నిజరూపంతో అక్కడ ప్రత్యక్షమై ఒక వీరుడనై నా రిలో పోరాడి, భయార్థయై బెగ్గడిల్లుకున్న రొనెనా నుండరిని వారి మొరటువా సములనుండి కాపాడి, ఫ్రాంట్ డి బాక్ దుర్గానిలో లేక నార్మండిలో చేరుస్తాను. మారిన డి ప్రేసికి భార్య అయ్యేదాకా ఆమె బంధుజనుల కామెను కళ్ళబడనివ్వను. ఇది నా పథకం! అన్నాడు డిప్రేసి.

వాడిమార్ ఆశ్చర్యపూరితుడై, 'బేర, ఏమిటో అనుకున్నాను, బలే ఎత్తు యెత్తావే చివరికి! ఇది నీకు సొంతంగా తోచిన ఊహంతే నేను నమ్మును. చెప్పు, నిజంచెప్పు, ఎవరు చెప్పారు నీకి సలహా? ఈ కార్యనిర్వహణలో నీకు సహాయులెవరు? నీ సొంత అనుచరులంతా చాలా దూరంగా యాదృక్ నగరంలో వున్నారగదా, మరి ఎవరి తోడ్పాటుతో ఈ పని చేయదలచెట్టావు, చెప్పు!' అని రెట్టించి అడిగాడు.

'అబ్బా, చెప్పాలింటే నా! అయితే చెపుతామిను. ఇండాక చెప్పిన బెంజమిన్ యావకుల సాహసోదాతల నాతో ఈ ఆలోచనను మొనరించింది. దీన్ని కార్యరూపంలో ఎలా నిర్వహించవలసివడి సలహాయిచ్చినవాడు పెంప్లార్ బ్రయన్. ఈ ప్రయత్నంలో అతని తోడ్పాటుకూడా నాకుంటుంది. అతడూ అతని అనుచరులూ కూడా బందిపోటు దొంగల వేసాలు వేసికొని వారిని అట కావస్తారు. ఏమృత నేను నా దుస్తులు మార్చుకొని, నిజరూపంతో ప్రత్యక్షమై వారి చేతులనుండి ఆ నుండరిని రక్షిస్తాను' అన్నాడు డిప్రేసి.

'పథకంనుటుకు మీ యిద్దరి ఉమ్మడిబుద్ధివేషానికి తగినట్లుగానే ఉన్నది గాని, ఆ నుండరి ముందుగా పెంప్లార్ బ్రయన్ చేతిలోకి వెళ్ళే వద్దటికి ఒప్పుకున్న సీతెలివి యేపాటిదో ప్రత్యేకంగా రుజువయింది. ఆమెను మొదట ఆమె సాగ్జన్ బంధువులనుండి అపహరించడం నీకు ముఖ్యమే కావచ్చుగాని, తరువాత పెంప్లార్ బ్రయన్ వీడికిటిలోంచి ఆమెను ఎలా దక్కించుకోగలనో నాకు తెలియడంలేదు. బ్రయన్ కేవల మొక జేగవంటివాడు. పాపులాళ్ళపై దూకే ఒడువంతా బాగా తెలిసినవాడు. పట్టిన పాపురాయిని వదిలే త్యాగం లేకవనికి! అన్నాడు వాడిమార్.

‘అభయం అక్కరలేదులే! బ్రహ్మ, పెంపూర్ మతవ్యవస్థకు చెందిన వాడుగదా. ఈ సంపన్నురాలిని వివాహం చేసుకోగోరుతున్న నాతో ఎలా పోటీపెట్టాడు? రాలేదు. ఇక, డీప్రెస్సివోరతు ఉద్దేశించబడిన వధువుపై దురుద్దేశ్యంతో చేతులు పెట్టడానికైనా అతని కన్నీ గుండెలుండాలి! అని సవాలు చేశాడు డీప్రెస్సివో.

‘అయితే యిక నేను ఏమిచెప్పినా నీది పారపాలిని ఒప్పుకోవులే! నీ మొడితనం నేను బాగా ఎరిగినవాణ్ణిగా! సరే, ఇక ఆలస్యం చెయ్యకుండా నైనా వెళ్లు. పారపాలుకుతోడు ఆలస్యంకూడ జరిగితే, మరి చిక్క’ అని హెచ్చరించాడు వార్లియార్.

‘ఎంతోనేహా! కొన్నిగంటల పని. తరువాత వెంటనే నా పీరానుచరు లందరితోనూ యాత్ననగరంలోకి వచ్చి, నీవు వేసే పథకం అమలుజరపటంతో పూర్తిగా సాయంచేస్తాను. అదిగో, నా సహచరులంతా చేరినట్లున్నారు. గుర్రాల సకలింపుబా. డెక్కల చప్పుళ్ళూ వినిపిస్తున్నాయి. వెళువు,—ఇక నేను వెడతాను,—అచ్చమైన యోధునింలే,—నుందరీ దరహాసకోచులు కొల్ల గొట్టుకోదానికి!’

డీప్రెస్సివో పిలిపింపబడిన అతనివైపు వార్లియార్ కొంతసేపటివాకా చూస్తూ నిలబడి తనలో తాను ఇలా అనుకున్నాడు: ‘బలే అచ్చమయిన యోధుడు! ప్రాంగోద్దమైన పని ఒకటి అత్యవసరంగా చేయవలసివస్తేగా, దానిని వదిలిపెట్టి, పక్కనుంచి ఎగిరే ఏ రెల్లుపూవు తుకో చూచి దానికోసమై పరుగులెత్తుతాడుగదా, పిట్టి ఏమనాలి! కాని, ఇలాంటి పరికరాంతోనే నేను పనిచేయవలసి వుంది. యెవరి ప్రయోజనంకోసం? అనివేకీ, విషయ తోజడూ అయిన ప్రభువుకోసం. ఈ ప్రభువు ఇప్పటికే తుద్రెమిద తిరుగు బాటు చేసిన కొడు కనిపించుకున్నాడు. అన్నగారికి ద్రోహంచేసిన తమ్ముడని పించుకొన్నాడు. నేనవలయొక కృతఘ్నుడైన యజమాని యనినూదా రజువు చేసుకోగలడు నుండేహంలేదు. కాని,—అతడు,— అతడునాదా— నా కార్య పాధనకు నేనుపయోగించుకునే పనిముట్టులో ఒక పనిముట్టే! గర్వంకొద్దీ ఏనాడతడు, నా ప్రయోజనం కంటే తేరగా తన ప్రయోజనాన్ని భావిస్తాడో, అప్పుడు రెజుండతనికి నీనిరహస్యం.

వార్లియార్ ఈ ఊహితరంగాల్లో తేలియాడుతూ ఉండగా, తోపలి నుంచి ప్రిన్సుజాన్ అతనికోసం పెట్టినకేక వినివచ్చింది. వెంటనే ఆ ఆలోచన తన అడ్డుకట్టవేసి, యెక్కడలేని విషయసంపదా ఉట్టిపడేటట్లు టోపిరిసి చేత బుచ్చుకొని, ఇంగ్లాండుదేశపు ఈ కాబోయే చాన్సెలర్ (ఈ ఉన్నతపదవినే ఈ మాటనిపిస్తాడు వాంఛిస్తున్నది) ఆ కాబోయే రాజా గారినుండి అజ్ఞాత గైకొనుటకు తోనికి వెళ్ళాడు.

అ థ్యా య ౦ ౧౬

ప్రిస్టిపోటిల సంక్షల సమర పృథర్వనంతో ఒక నీలకవచధారి మొదటినుంచీ వట్టి మండకొడిగా పోట్లాడుతూ, ప్రేక్షకులచే 'నల్లమందుభాయి' అనిపించుకొని, తివరకు తన పృథాపన్నూర్తిచే వివాహవశాన ఒక పృథూద పరిసీతినండి తప్పించి, అతనికి విజయం నీదించినతోడనే, ఎవ్వరికీ కానరాకుండా రంగస్థలంనుండి నిష్క్రమించి అడవిచారులవెంట పృథూడిస్తూ వెడలి పోయిన సంగతి పాఠకులు మరచియుండరు. అతడట్లుపోయిపోయి, చీకటిపడే సమయానికి ఒక మారుమూలనక్కం చేరుకుని, ఆ రాత్రికి అచట బసచేశాడు. తరువాత తనవలెనే అచట బసచేయడానికివచ్చిన ఒక చారణునిద్వారా అతనికి, తాను రంగస్థలం నీడిన పిమ్మట ఏమేమి జరిగినదీ అంతా సవిస్తరంగా తెలిసింది.

మరునాడు, చాల దూరప్రయాణంచేసే సంకల్పంతో, అతడు పెండల కడనే లేచి తిరిగి ప్రయాణమయ్యాడు. క్రిందటిరోజు పోరాటంతో అతని గుర్రం ఏనుంత బడలియుండని కారణంచేత, ఈ దూరప్రయాణక్రమనది తట్టుకోగలిగియుండింది. కాని, చారులు చాలా తికమకగా ఉన్నందువల్ల, అతని ప్రయాణం అనుకున్నట్లు సాగలేదు. సాయంకాలమయ్యేసరికి, యార్కుమైరు లోని వెన్తురెడింగు పూ్రింతపు సరిహద్దులో తానున్నట్లరిచి తెలుసుకున్నాడు. తాను గుర్రమామూడ బడలిక తీర్చుకోవలసిన సమయమది. పైగా చీకటి పడవస్తోంది. ఆ రాత్రిమకామకు ఏదో ఒక చోటు చూచుకోడం అత్యావశ్యకం.

కాని, అక్కడమాస్తే, తానింత తలదాచుకునేందుకుగాని, కడపు నింపు కునేందుకుగాని, అనువైన చోటెక్కడా ఉండేటట్లు కనిపించలేదు. యద్దు చ్చాసంచారులను యోధవరులు అలాటిసందర్భాల్లో, తమ గుర్రాలను పచ్చిక మేరికు బీడుమీదికి వదిలి, తాను ఏ కుటుంబపు బాందినీ క్రిందనో తమ ప్రియ రాండ్రనుగుర్చి తలపోస్తూ వడకొని ఆ రాత్రి వెళ్ళిస్తూ ఉండడంకద్దు. కాని మన నీలకవచధారికి అలాంటి ప్రియారాలెవ్వరూ ఉన్నట్లు కనిపించలేదు. యద్ధ సంధర్భంతో పింత ఉదాసీనుడో ప్రేమవిషయాల్లోమూడ అంత ఉదాసీ నుడుగానే కనుపించాడు. అకలిసి బడలికనూ కనుపించనివందాచేసి, మంచి భోజనమూ మెత్తపరుపులేని లాటును ప్రేమభావంతో నింపుకుంటూ కాంక్షేతరం చెయ్యగల యోగ్యత అతనికున్నట్లులేదు. అందుచే, ఎట్టి ఆశ్రయస్థాన మూ లేని అడవిమధ్య తాను చిక్కుకొనిపోవడం అతనికి చాలా చికాకు

కలిగించింది. కొన్ని వచ్చికిదులూ దొంగలూ అవట అతనికి గోచరం కాక పోలేదు. కాని, పెళ్ళి పశువులమందల త్రొక్కిడిచేతనూ, వేటగాండ్ర వేటల సురంభం చేతనూ పడ్డ దాడలవలె అవి కనుపించాయి.

ఆ దాడులలో జేవి ననుసరిస్తే ఎక్కడికి తీసుకొని పోతుందో అతనికి తెలియలేదు. ఇక తనంతతానుగా వీనిర్థయమూ చేయక, గుర్రాన్ని దాని యిచ్చనచ్చినట్లు పోనవ్వడం నుంచి దనుకున్నాడు. ఇలాంటి చిట్కు పరిస్థితులయందు గుర్రాలు చాల అద్భుతమైన తెలివితేటలు చూపి యజమానులను చిట్కులతోంచి తప్పించడం అతని కీదివరలో కాగా అనుభవమన్నది.

యజమాని తనమీద ఆధారపడి కల్యేం సడలించాడన్న సంగతి గ్రహించ గానే, గుర్రానికొకవిధమైన నూతనశక్తి వచ్చినట్లయింది. బడలికమూలాన ఇదివరలో రికాబులతో పొడిచినా చురుకుదనం చూపని గుర్రం, ఇప్పుడు చెవులు నిక్కించి, యజమాని తనపై ఉంచిన విశ్వాసానికి గర్విస్తున్నదా అన్నట్లు హుషారుగా ముందుకు దారితీయ శారంభించింది. అది యొక ప్రక్క తోవ. అతడు ఆరోజెల్లా పర్యాటికా వచ్చిన బాట కాదు. అయినప్పటికీ, అది ఒకవిధమైన ఆత్మవిశ్వాసంతో ముందుకు పోతున్నట్లు తోచినందున, అతడేమాత్రమూ దానిని నిరోధించక యధేచ్ఛగా పోనిచ్చాడు.

అతని నమ్మిక వృధాకాలేదు. ఆకాలితోవ క్రమంగా విఘటమై, కొంత దూరం పోయేసరి కొక చిన్న గంట ప్రాగిన చప్పుడు వినవచ్చింది. సమాధంతో వీడైనా ఒక చర్చియో, సన్యాసి కుటీరమో, ఉండి యుంచాలని గ్రహించాడు. మరికొంత దూరం పోయేసరికి, ఒక చిన్న పచ్చిక బయలు, దాని కవతల ఒక పెద్ద కొండగట్టా కనుపించాయి. ఓరు చెట్లతోనూ వివీరలతోనూ కిక్కిరిసి ఉన్న ఆ కొండగట్ట పొదతలాన ఒక చిన్న కుటీరమంది. ఆర్యాక వృక్ష పరికాండములతో నిర్మించబడిన కుటీరమది. చెట్ల కొమ్మలూ రెమ్మలతోటి తడికల్లి మట్టితో మెత్తిన గోడలు. గుమ్మానికి ప్రక్కగా, ఒక పొడుగాటి గుంజ పొతబడి, దాని వైభాగాన అడ్డంగా ఒక కొయ్యముక్క 'కొమ్మ' వలె విగించబడి ఉంది. కుడివైపున కొంచెం దూరంగా కొండగట్టలతోంచి సన్ననిజల ధార ఒకటి ఒక చిన్న కుండమునంటిదానితోనికి జారి అవటనుంచి ముద్దుర ధ్వనిచేస్తూ కుటీరం పక్కగా ప్రవహించి పెమ్మదిగా అటవీమధ్యంతోకి అంత రానమైపోతోంది.

ఈ సెలయేటి ప్రక్కనే, ఒక చిన్న చర్చి తాలూకు కిదిలాలన్నాయి. పెకప్పు కొంత హులిపోయిఉంది. పొట్టిగానూ లావుగానూ ఉన్న నాలుగు స్తంభాలపై నిలబడ్డ నాలుగు అర్చితో, పదహారుగుల పొడవూ, వన్నెండడుగుల

వెడల్పూ గలిగి, పురాతనపు పాగన్ శిల్పపద్ధతిని నిర్మించబడిన కట్టడమది. కప్పుపైన ఒక గూడవంటిదానితో ఒక గంట అనుర్బవడితుంది. నీలకవచధారి ఇంతకుపూర్వం విన్నది, ఈ గంటచప్పుడునే.

ఈ దృశ్యం చూడటంతోనే, ఈ గాత్రానికి మనకింత దగ్గరికి తావు దొరికినదిలే యని సంభవించి, గుర్రంమీదనుంచి తటాజన క్రిందికి దూకి, తన యీటె మడమతో ఆ యాశ్రమ కవాటాన్ని తట్టడం మొదలుపెట్టాడు. ఎంత సేపటికీ తోపలినుంచి జవాబు రాలేదు. నీలకవచధారి మరింత చప్పుడయ్యేటట్లు తలుపును పొడవటం సాగించాడు. కొంతసేపటికి తోపలినుంచి, 'ఆ తలుపు కొట్టేదెవరో, ఇక్కడ పిలువలేదు, మరోచోటికి పొండి! నా దైవపార్శ్వన అటు భంగం చెయ్యకండి' అంటూ ఒక కంఠధ్వని వివశించింది.

నీలకవచధారి యిలా జవాబిచ్చాడు: 'అయ్యో, నీనొక పొంథుడను, ఈ అడవిలో చిక్కునడిపొయ్యను. మీ అతిథ్య ధర్మనిర్వహణ కిది మంచి అవకాశం. తోకలనున్న సన్యాసి తలుపు తెరవకుండానే 'నేనేం చేసేది సోదరా, భగవంతుడు నన్ను ఒకరి అతిథ్యం వుచ్చుటనే సిలితో ఉంచాడుగాని ఇచ్చే స్థితిలో ఉంచలేదు. నావద్ద వక్కలాది నే భోజనపదార్థాలు కూడా లేవు. ఇక్కడ నాతోకటుగా కయసించడానికి గుర్రాలు పడ పిచ్చుకొవు, పో, ఇంకక్కడికై నా వెళ్లు, దేవుడు నీరు మేలుచేయగాక!' అని తలాయించాడు.

'నీకటి పడకుంటే ఇప్పుడక్కడికి వెళ్లేది! ఈ అడవిలో త్రోవ కనుక్కొనడం మెలగా! నీవు నిజమైన క్రైస్తవుడవైతే, తలుపు తెరచి, యిలా వెళ్ళాలో త్రోవైనా చెప్పు'—అన్నాడు నీలకవచధారి.

'అబ్బా, నీకు పుణ్యమంటుంది, నా నిష్ఠ భంగం చెయ్యకు. తెల్లబారే తోగా ఈ పాపిష్టివాడెంతో జపం, తపం చేసుకోవలసిన నియమమంది—ఇప్పటికే కొంత భంగం చేశావు' అన్నాడు సన్యాసి.

నీలకవచధారి అసహనంతో, 'నీవు నాకేమీ చేయనక్కరలేదులే! ఎక్కడికి యెళ్ళా వెళ్ళాలో త్రోవైనా చెప్పు, త్రోవ!'—అని అరిచాడు. 'త్రోవ చెప్పాలా! ఏమిందీ! ఈ వారి నే వెళ్ళావంటే, నీరు నిలచిన ఒక వల్లపు పగ్గితే శం తగులుతుంది. అది చాటిపోతే ఒకయేరు కనిపిస్తుంది, ఇప్పుడు వర్షాలు తగ్గి పోయాయి కాబట్టి, ఏరు చాటడానికి పిలుగానే ఉండవచ్చు. వీటి అవతలి ఒడ్డు యొక్కేటప్పుడు నాగ్గిరీ! అది చాల నిట్టునిలువుగా ఉంటుంది. అక్కడ నుంచి, ఆయేటి ఒడ్డునే వెళ్లు. త్రోవ అక్కడక్కడ శిథిలమయిందని విన్నాను. నాగ్గిరీగా చూచుకుంటూ వెళ్ళు! అలా తిన్నగాపోతే...'.

నీలకవచధారి వెంటనే ఆతని భోరణికి అడ్డంవచ్చి, 'ఓ సన్యాసి మహా కయ, ఇక చాలు! నీ వెన్నె చెప్పినా ఇక ఈ రాత్రి నీ ప్రియాణం చేయించ లేవు. ప్రజల దానధర్మాలపై ఆధారపడి బ్రతుకుతున్నవాడవునీవు. చూడగా, అందుకు నీవు అడ్డుదపు కొరకేమో అనిపిస్తోంది. ప్రోవలో చిక్కవడ్డ నావంటి బాటపాటి ఆశ్రయమివ్వ నిరాకరించడానికి నీకు హక్కులేదు. వెంటనే తలుపు తెరుస్తావా తెరువు. లేదా, పగలగొట్టి లోపలికి ప్రవేశిస్తాను'— అని ఉరిమాడు.

సన్యాసి నిబ్బరంగా, 'ఇదిగో మిత్రమా, నీవలా తొందరపడితే ప్రయోజనంలేదు. నేను నిరాయుధుడ ననుకుంటున్నావేమో! ఆత్మరక్షణకోసం నేను గనుక ఆయుధం చేతపట్టానంటే, నీకు మరి ప్రమాదం'— అని బెదిరించాడు.

ఈ సమయంలో, లోపలినుంచి కుక్కల మొదగుళ్ళు వినిపించాయి. తనపై కుక్కల నువ్వొచ్చడానికి సన్యాసి ప్రియత్నిత్వం వహించి తలపోసి, నీలకవచ ధారి ఇక ఆనకం పట్టలేక, కాలిలో తలుపును తూడ్చి ఒక తన్ను తన్నాడు. ఆతాళుకు ఆకట్టడమంతా గజగజలాడినట్లు వినిపించింది.

అలాంటికాపు మళ్ళీ తన తలుపుకు తగలడం ఇక ప్రమాదకరమని గ్రహించిన ఆసన్యాసి వెంటనే, 'మిత్రమా, అను, అను! నీ బలమంతా ఆ తలుపుమీద చూపించు! ఇదిగో వచ్చి తలుపుతీస్తున్నాను. తీసికొని నీ చిక్కవడ్డ బాముకునే కేమీ లేదు'— అంటూవచ్చి తలుపు తెరిచాడు. అతడొక బలిష్ఠ కాయుడు. ఉన్నతమైన విగ్రహం. గోనెపట్టలాంటి అంగీ ధరించాడు. నడుమన కారతో అర్చిత తాడొకటి వ్రలాడుతోంది. ఒక చేతిలో కాగడా, మరొక చేతిలో ఒక దుడ్డుకర్రా ఉన్నాయి. తలుపు తెరవడంతోనే మీద పడటానికా అన్నట్లు రెండు పెద్ద కాగిలాల పక్కన నిలుచున్నాయి. కాని, తలుపుతీసి మన నీలకవచధారి వీరవిగ్రహం చూడడంతోనే, సన్యాసి తన పూర్వపు అభిప్రాయం మార్చుకొన్నాడు గాబోలు, వెంటనే కాగిలాలను అడుపులో పెట్టి, అంతగ పూర్వంలేని మగ్నాద కంఠస్వరంతో ఒప్పుతూ ఉండగా ఆతనిని లోనికి ఆహ్వానించాడు. మార్గాస్తమ సం అయినతర్వాత తానెవ్వరికీ తలుపు తెరవడం లేదని, వైవాన్ని వైకళివలనూ నాడ లేక్క చెయ్యని దొంగలు ఈ పొగొంతల ఎక్కువగా ఉంటున్నారని, నంబాయివీ చెప్పుకున్నాడు.

నీలకవచధారి ఆ బెదిరింపు నీకి ప్రవేశిస్తూ చుట్టూ కలయజూశాడు. ఆకులలయలో తయారు చేయబడ్డ ఒక సెజ్జ, కలపపై కీర్తిమవిగ్రహాన్ని చెక్కిన ఒక దాదకిల్పరి, ఒక మతగ్రంథం, మోటుగా తయారుచేసిన ఒకబల్ల, రెండు దుర్బిపీటలు, — ఇవి తప్ప అవట ఇంకేమీ కనపించలేదు. 'ఎత్తుకుపోవడానికి ఇక్కడ ఏమన్నది మహాకయ, దొంగలు వచ్చేందుకు? రెండు పెద్ద కాగిలా

లాలను కూడా పెంచుతుంటేనామో. ఈ జాగితం ఒక్కొక్కటి యెంతమంది కైవా జవాబు ఇవ్వగలదుగదా' అన్నాడతడు సన్యాసితో.

'రోజులు చాల ఒడుదొడుకుగా ఉన్న కొరతచేత, నా యేకాంత జీవనానికి రక్షణగా, ఈ జాగిలాలను పెంచుకోవడానికి ఫారెస్టు ఉద్యోగి పుణ్యమౌ అని నాకు ఆవశ్యం చిక్కింది'— అంటూ సన్యాసి, తన చేతిలోని కొగడా ఒక స్టాండుకు తగిలించి, కొన్ని యెండుచిరుకులతో చలిమంట నెగననదోసి మండించి, దానికి దగ్గరగా బల్ల కిరువైపులా నుర్చీపీటలు వేసి, సీతకవధారిని కూర్చోమని తానూ కూర్చున్నాడు. ఒకరినొకరు సావకాళంగా చూచుకోవడానికి ఇప్పుడిరువురికీ ఏమి చిక్కింది. ఎవరిమట్టుకువారే, యింత బలిష్ఠమైన విగ్రహాన్ని ఇదివరకక్కడా చూచియుండలేదని ఒకరినిగూర్చి ఒకరు అనుకున్నారు. కొంతసేపు ఆలా చూచిన తర్వాత, సీతకవధారి సన్యాసితో, 'బాబాజీ, సీత భార్యనభంగం చేస్తూ ననుకోకుండావుంటే, ముఖ్యంగా చూడే విషయాలు ఉడుగుతాను. నా గుర్రాన్ని యొక్కడ కట్టెయ్యను? ఈ రాత్రి తినేందు నా కేసున్నది? పడుకోవడం యొక్కడ పడుకోను?'—అని అడిగాడు.

సన్యాసి విశేషంగా చూట్టాడనుకూడనే, చేతితో ఆకుటిరంతో ఒకమూల గుర్రాన్ని కట్టెయ్యడానికి చూపించాడు. వేరొకమూల ఆతని పడకకు తావు చూపించాడు. పిమ్మట, ఒక అలమారులోంచి పశ్చింలో రెండు గుప్పెళ్ల ఎండు బటాణీలు తీసి అతని ముందుపెట్టి, 'ఇదిగో ఇవి తిని కడుపునింపుకో' మన్నాడు.

సీతకవధారి బయటికిపోయి, చెట్టుకు కట్టేసివున్న గుర్రాన్ని తోనికి తెచ్చి, జీను వగైరా సామానును శ్రద్ధగా ఊడదీసి, తన అంగీచి దాని పిపుమీద నిండాక కప్పాడు. గుర్రంపట్ల అతడు చూపుతున్న శ్రద్ధ చూచి సన్యాసికి గూడ మనసు కరిగి, ఒక మూలనుంచి యెడో చొప్పుకట్టలాగి తీసుకొనివచ్చి గుర్రంముండు వేసి, కొంత యెండుగడ్డి అతని పడకకై యేర్పాటుచేసినచోట పరచివచ్చాడు. సీతకవధారి మనస్సు కృతజ్ఞతాభావంతో నిండిపోయింది. సన్యాసికి తన కృతజ్ఞతను తెలియజేశాడు. పిమ్మట ఉభయలూ బల్లవద్ద భోజనానికి కూర్చున్నారు. సన్యాసి భోజనాత్పూర్వం చదవవలసిన ప్రార్థనలు చదివి, తన అతిథికి మార్గదర్శకంగా ఉండడానికొ అన్నట్లు, తన అంత పెద్దనోటిలోనూ మూడునాలుగు బటాణీగింజల చొప్పున వేసుకుంటూ భోజనాని తీసుకొనించాడు.

సీతకవధారి ఆ మాచన గ్రహించి, తానుగూడ అలాగే చేయడం కోసం శరస్త్రాణం తీసి ప్రక్కన పెట్టాడు. కొంచెము వసపుచూడతేలి ఉంగరాలు తిరిగిన చిక్కని రతనెండ్రుకలు. తీర్చి దిద్దినట్లున్న కనుమమ్మతీరు

తేజోవంతములైన నీల నేత్రులు. ముస్సుటములైన పెదవులు. తలవెంట్రు కలకంటె నల్లనైన మీసకట్టు. అతడొక వీరుడూ ధీమతూ ననే సంగతి ఆ ముఖలక్షణాలనుబట్టి తేలికగా ఊహించుకొనవచ్చు.

నీలకవచధారి ధారాళ ప్రవర్తనకు ప్రతిగా, సన్యాసి తన తలమీది ముసుగునుగూడ తొలగించాడు. చుట్టూ వలయాకారంగా జాట్లు ఆటే పెట్టి నడిపెత్తిన ముడతలచేసిన కిరున్న, పెడల్పుయిన నల్లని కనుబొమలు. చిక్కగా వంపు తిరిగిన నుదురు, కందురంగు తిరిగి బలు పెక్కిన బుగ్గలు. బుగ్గలనుండి క్రిందికి దిగిన నల్లని పొడుగాటి గడ్డం, చూడగా అతడు శివవాస ప్రతాదిలచే కృత మున్నవాడివలె కనపించలేదు. ఆ కండలు తిరిగిన మేను మధుమాంసాదులతో పెరిగినట్లున్నది గాని, పప్పులతోనూ గింజలతోనూ పెరిగినట్లులేదు. ఈ వైరుధ్యం నీలకవచధారి కనుపెట్టాడు. అతికష్టమొద ఎలాగో ఒక గుప్పెడు యెండు బటా బీలు నమలడం పూర్తిచేసినమీదట, యేదైవా పానీయంవుంటే యిమ్మని అడగ వలసిన అవసరం కలిగిందతనికి. సన్యాసి ఒక మంచినీళ్ళ కూడా అతనిముడు పెట్టాడు.

ఆ మంచినీళ్లు ఒక పరమవచితమైన బానితోనివట ! వాటితో ఇప్పు టికి తాను అయిదువందలమంది పాపాత్ములకు క్రైస్తవమతదీక్ష ఇచ్చాడట ! ఈ రీతిగా అతడు ఆ జలమాహాత్య్యాన్ని గూర్చి ఏమేమో చెబుతూ, భక్తి పుర స్కరంగా ఆ మాటాను తనగడ్డతో స్పృశించి, ముందు తాను ఒకగుక్కాడు నీటిని పుచ్చుకున్నాడు. ఆ నీటినిగూర్చి అంతగా పొగడినవాడు అలా గ్రుక్కాడు మాత్రమే పుచ్చుకుని ఉరుకోడం నీలకవచధారికి చాల వింతగా తోచింది. 'బాబాజీ, ఈ గుప్పెడు బటాబీలతోనూ, గ్రుక్కాడు మంచినీళ్ళతోనూ, నీ వింత దృఢకాయదవుగా ఉండడం చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది. నీవు చూడ బోతే, మల్లయద్దాలూ, పెడీయద్దాలూ, కత్తియద్దాలూ చేయజాలిన జెట్టివిగా కనిపిస్తున్నావు గాని, ఇన్ని ఎండు బటాబీలు తిని మంచినీళ్ళ తాగి దైవప్రార్థనలు చేసుకుంటూ అరణ్యాల్లో కొంతేరం చేయదగినవాడవుగా కనపించడం లేదు. ఇది యేమి అద్భుతమే !' అని కవింపాడు.

'అవును. పామర దృష్టికిది వింతగా తోచడం సహజం. కాని, మేరీయాత అనుగ్రహముంటే ఈ తాకంతో ఏది అసాధ్యం కీ ఆమె అనుగ్రహం వల్లనే నేను తినేది అల్పమైనా అనల్పంగా మారిపోతోంది. అంతా ఆమె దయ !'— అన్నాడు సన్యాసి.

'అహ ! ఎంత పుణ్యాత్ముడవు నీవు ! ఇంకటి దైవానుగ్రహపాత్రుడవైన నీ పవిత్ర నామధేయ మేమిటో ఈ పాపి లెలుగుకో వచ్చునా?' అని అడిగాడు నీలకవచధారి.

'నన్ను పూర్వంకం కొప్పునూర్చు ఘోరం అని పిలుస్తారు. పూజ్య పాదదండే కిరాయి కూడా చేయవచ్చు ఉంటున్నానని, నాకంతటి అర్హత లేదు గనుక నేను దానికి విజయ యశస్సు. మరి నీ పేరేమిటో నేను తెలుసుకోవచ్చునా?' అని అడిగాడు సత్యుని.

'నన్ను వైపుల నీలకవచధారి యని పిలుస్తూ వుంటా. 'నల్లమండుభాయి' అనే పేరుతో పిలవడం కూడా కద్దు. విశిష్టతను సంపాదించు కోవాలనే ప్రవృత్తి లేనివాణ్ణి అయినందువల్ల నాకు ఆ పేరు వచ్చింది, — అని సమాధాన మిచ్చాడు నీలకవచధారి.

ఆ జవాబుకు సత్యుని నవ్వు ఆపుకోలేక ఒక చిరునవ్వువచ్చి, 'నీవు చాలా బుద్ధిశాలినిలాగా కనుపిస్తున్నావు. భోగపరాయణుడనానికి ఆ అవకాశమేదీన కొరతంలేక కొవ్వొత్త, నేను పెట్టిన తిండి నీకు బోత్తిగా ఆహారమవుతుంది. నా రక్షణకై ఈ కుక్కలను పెంచుకోమని యిచ్చిన ఫారెస్టు ఉద్యోగి అనుభవ శాఖోపమని కొంత ఆహారం యిక్కడ దిగివిడిచి వెళ్ళిపోయాడు. నాకది పనికిరానిది అయినందువల్ల, నా జవతపాదుల ధోరణిలో దాని సంగతి మరచిపోయాను' — అని యింకా ఏమో చెప్పబోతూవుండగా నీలకవచధారి అందుకొని, 'అయితే యింకా ఆలస్యం చేస్తావేం బాబూ! నిన్ను చూచినప్పుడే అనుకున్నాను, యిక్కడ యిక్కడనో మంచి పుష్టికరమైన ఆహారమే వుండితిరాలని. మీ ఫారెస్టు ఉద్యోగి మంచి ముసుగు కలిగిన పురుషుడులాగున్నాడు. లేకపోతే, నిన్ను, నీ నోటి ఆదంత సౌందర్యాన్ని చూచినవాడెవడు ఈ బటాణీలతోనూ నీళ్ళతోనూ నీవు తృప్తిపడతావే చూస్తూ ఉంటుంటాడు? ఎలాగైనా నీకంత కంటే మంచిఆహారం చేకూర్చిపెట్టడానికి చూస్తామనిగాని! ఏదీ ఆఫారెస్టుఉద్యోగి చాతృత్వం యే పాటిదో చూడనీ' — అని తొందరించాడు.

సత్యుని ఇంచుక రుచిపటాయస్తూ ఆరవినంక చూచాడు. తన ఆతిథిని ఎంతవరకు నమ్మజచ్చునో తెలియక గుంబాటనపడుతున్నట్లతని వింతవైఖరి కనుపించింది. 'నీ నమీ సంకోచించవలసిన పనిలేదు. నాయందు పూర్ణవిశ్వాసం ఉంచవచ్చునే అభయమాద్ర నీల కవచధారి చివనవ్వుతోనూ, ముఖరేఖలతోనూ ద్యోతకమౌతోంది. సత్యుని ఒకటిరెండుక్షణాలు ముగ్ధగా ఆరవినంక చూచి, నీమృత కర్మపీటమీదనుంచి లేచాడు. ఆ కుటీరంలోనే మరొక మూలగా ఎవ్వరికీ కానరాకుండా భద్రపరచబడిన ఒక భోజనం తెరచాడు. దాని తోతోపలి అరలోంచి మాంసంతో తయారైన ఒక భోజ్యవదార్థం పట్టెనిండా తీసుకొని వచ్చి ఆరవినంక పెట్టాడు. పెట్టుటయే తడవుగా, నీలకవచధారి తన చాతుర్య పని కలిగించి దానిని పెద్ద పెద్ద ముక్కలుగా కోసి తినజారంభించాడు.

కొన్ని మాంసపుముక్కలు కడుపుతోకి పెట్టి, ముక్తు కొంత తీసిన తరువాత, అతడు సన్యాసివంక చూచి, 'అయితే బాబాజీ, ఫారెస్టు ఉద్యోగి ఇక్కడికి వచ్చి ఎంతకాల మయిందేమిటి?' అని అడిగాడు. సన్యాసి ఆశాలోచితంగా చప్పున, 'నుమారు రెండు నెల' అని సమాధానం చెప్పాడు. 'అతే భగవాన్, నీ ఆశ్రమంలో ప్రతిదీ అరాకించానో ఉంది బాబాజీ! నా లెక్కప్రకారం ఈ లేడిమాంసం రెండునెలలకాటిది అయివుండడానికి ఎంతమాత్రమూ ఏమీ లేదు. వారంకోజాల క్రితం ఈ మాంసం తెలుగుకు లేడి పూజాలతో ఉన్నదని మరొకచోటనైతే ఖండితంగా వాదించివెండును'—అన్నాడు సర్మగర్భంగా అజాతయోధుడు.

సన్యాసి కొంచెం కంగారుపడి, ఏమీ జవాబు చెప్పలేదు. తనకుగూడా నోమారుతున్నప్పటికీ తనదానికి ఏమిలేక లోలోపల గుంజాటిన చదుతున్నవాడిలాగా, గుద్దప్పుగించి అతని భోజనక్రియాకలాపాన్ని చూస్తూ అలా కూర్చుండి పోయాడు.

నీలకవచధారి ఇది కనుపెట్టి, 'బాబాజీ, నేను పాలస్తీనాలో చాలాకాల మన్నాను. అక్కడొక ఆచారముంది. అతిథికి పెట్టిన భోజనం దోషరహితమని నమ్మకం కలిగిందానికి, ప్రతి గృహిణుడు తాను కూడా విధాయకంగా అతిథి తోపాటు కలిసి ఆ భోజనమే చేస్తావుంటాడు. నీ వంటి పవిత్రాత్ముణ్ణి కంకించడం నా ఉద్దేశం కాదుగాని, ఈ పాలస్తీనా ఆచారం నీవు కూడా పాటిస్తే చాలా సంతోషిస్తాను'—అని అందించాడు.

సన్యాసి మనిమని నవ్వులు నవ్వుతూ, 'నీవంతగా కోరతున్నావు కాబట్టి, ఈ ఒక్కసారికి మాత్రం నా ఆహార నియమం సడలించుకుంటానులే' అంటూ నెమ్మదిగా తాను గూడ ఆ మాంస భోజనాని తప్పక్రమించాడు.

కొంచెముసేపటిలో, ఎవరి ఆకలి యెక్కువ, ఎవరు బాగా తింటారు, అనేదాంట్లో ఉభయాలకూ పెద్ద పోటీ పడ్డట్టుయింది. వాస్తవానికి ఇద్దరిలోనూ యెక్కువసేపటినుంచీ యెక్కువ ఆకలితో ఉన్నవాడు నీలకవచధారి అయినా, తిండివిషయంలో పెద్ద పట్టుబడి తుట్టుకుదన సన్యాసిదేని తేలిపోయింది.

ఇక్కడికి ఆకలి తీరిందిగాని, మధుసేవనంగూడ చేస్తే తప్ప భోజనం పూర్తియైనట్లుకాదు. 'బాబాజీ, నీకు అక్కరలేకపోయినా యంత మాంసాహారం తెచ్చి యిక్కడపడవేసిన ఆ ఫారెస్టు ఉద్యోగి, మధువుకూడా బహుశా తెచ్చివుండవచ్చు. నీవు మరచిపోయావేమో, భోజనంలో వెలికి చూడు'—అన్నాడు మన నీలకవచధారి. సన్యాసి వండ్రీకితించి, వెళ్ళి ఒక పెద్ద సారాతిత్రిని తీసుకువచ్చి బల్లమీద పెట్టాడు. ఇరువురూ వానినిగూడ సేవించడం మొదలు పెట్టారు.

ఈ సమయంలో నీలకవచధారి సన్యాసిని యింకా ప్రసంగంతోకి దింపి, నీవు మామూలు సన్యాసుల్లాగాలేవు, నీకు వేటాడడం వచ్చునా, ఏ ఆయుధాలూ వాడడం చేతనవును, మొదలైన ప్రశ్నలు వేయడం మొదలు పెట్టాడు. 'నీకెందుకీ పెరిమెంట్ పక్కలన్నీ, అతిథివిగా వచ్చావు! ఆ వస్తువులో వుండడం నేర్చుకో, నేనుగనుక మొదట్లోనే చెయ్యి చేసుకుని ఉంటే నీకీ ఆతిథ్యమే దొరికేది కాదు'— అని చిరాకుపడ్డాడు సన్యాసి. ఆతడలా అంటున్న కొద్దీ, ఆతని ఆచూకీ తెలుసుకోవాలన్న కుతూహలం నీలకవచధారికి మరింత పెండయింది. 'ఈ బెదిరింపులకు బడినే రకంకాదు నేను. ప్రయాచాలను వీరికొరి ఎదుర్కొనే ఆలవాటుంది నాకు. నిన్ను గూర్చి ఇంకా తెలుసుకు నేటంతవరకూ నేను వదలి పెట్టేదిలేదు' అన్నాడు నీలకవచధారి. 'ప్రయాచాలెదుర్కోడం నీకంత ఉత్సాహంగా ఉంటే స్నేహపూర్వకంగానే నాచేతి చేత ఎలాంటిదో నీకు రుచి చూపిస్తాలే! మళ్ళా ఒక సంవత్సరండాకా ఇలాంటి వాద్దు మీరిన ప్రశ్నల కోరికే పోవు' అని సమాధానం చెప్పాడు సన్యాసి. 'ఆ మాటమీద నిలబడు. ఏ ఆయుధాలతో పోట్లాడాలని ఉన్నదో కోరుకో' మన్నాడు నీలకవచధారి. 'నేను చేతపట్టలేని ఆయుధంలేదు. అయినా వీటితో పోట్లాడడానికి నీకేమైనా అభ్యంతరమా' అంటూ సన్యాసి, మరుగున ఉన్న మరొక భోషణంతోంచి రెండు పెద్దకత్తులు బయటికి తీశాడు.

ఆ భోషణంతో, విండ్లు, అమ్మలూ మొదలైన ఇతర ఆయుధాలూ కూడా కొన్ని ఉన్నట్లు నీలకవచధారికి గోచర మయ్యాయి. ఆసామగ్రితో, ఒక తంత్రీకాద్యవికేషంకూడా ఉంది. నీలకవచధారి ఆ జంత్రిని బయటికితీస్తూ, 'బాబాజీ, ఇక నీకు కష్టం కలిగించే ప్రశ్నలేవీ చెయ్యనులే. నాకు కొనసాగిన సమాధానం ఈ భోషణంతోని వస్తువులే చెప్పేకాయి. ఆయుధ ప్రయోగంతో మనకి పోటీలేదు. ఈ జంత్రి కాద్య కాశలంతో పోటీ పడదాం' అంటూ చిరునవ్వు నవ్వాడు.

సన్యాసి నిశ్చలంగా ఆతనివంక చూస్తూ ఇలా అన్నాడు: 'నల్లమందు క్షాయి అనే పేరు నీకు ఎలా వచ్చిందో నాకు ఆర్థంకానడంలేదు. నిన్ను నేను బాలా అనుచున్నాను అయినప్పటికీ, ఇప్పుడు నీవు నాకు అతిథిని గనుక, నీకు ఇష్టంలేనిదే బలవంతాన నీ పాదపం ఏపాటిదో పరీక్షించడమయ్యోలేదు. రా, మోహి! మధుసాత్ర నింపుకో. తనివిదీర త్రాగి, పాదుకొని, హాయిగా కాంతిపం చేద్దాం. నీకేమైనా మంచి పాటలు వచ్చా? వస్తే నా ఆతిథ్యం స్వీకరించడానికి ఇకమాండకూడా నీవు ఎప్పటికీ అర్హుడవీ! రా! మధు సాత్ర నింపు! గొంతుక బాగా విడిలి, చెవులకు మంచి పడును రాజాలంటే, మధుసేవనం కంటే మించిన ఉపాయం మరి లేదు. నా మట్టుకు నేను, మధుసేవనపు మనా కొన ప్రశ్నడాకా ప్రాకారే కప్ప ప్రశ్నతో ఈ జంత్రిపు తీగలు మీటడానికి ఇష్ట పడను. ఊహ, కానీ! ఇంకా ఆలస్యం ఎందుకు?'

అ థ్యా య ౦ ౧౭

సన్యాసి పలికిన పలుకులు నీలకవచధారికి మంచి మామూలు కల్పించాయి. కొన్ని మధుపాత్రలు ఒక ప్రక్క భాళిచేస్తూనే, జంత్రవాద్యపు తీగలు శ్రుతిచేతు శారంభించాడు. కాని, అవి ఒకపట్టున శ్రుతికావడంలేదు.

‘బాబాజీ! ఈ జంత్రానికి ఒక తీగ లేవట్లుగా ఉంది. తక్కిన తీగలు మాదా ఎవరో, బాగా పాడుచేతారు.’ — అన్నాడతడు సన్యాసితో.

‘అలా! కనుపెట్టావూ ఆ సంగతి? నీవీ జంత్రం వాయింపడంలో మంచి నేర్పు ఉన్నవాణ్ణి. అవి యోగులలా పాడైనా యతుకున్నావ్! మధువుది ఆ దోషమంతా, మధువుది! ఉత్తరదేశంనుండి వచ్చిన చారణుడు ఎలన్ బేజతో నేను మరీ మరీ చెప్పాను — ఏడవ మధుపాత్ర నేవించినతర్వాత ఇక ఆ జంత్రంమీద చెయ్యి పెయ్యకు, తీగలు పాడైపోతాయని. కాని, అతడు వింటేవా? — తీగలు పాడుచేసికొని వడతలేడు’ — అంటూ సన్యాసి, ఆ ఉత్తరదేశ చారణుని అతివృత్తిని తలచుకొని కిరకంపంచేస్తూ, గంభీరముద్రతో మరల నింకొక మధుపాత్ర నింపి భాళిచేశాడు.

నీలకవచధారి యెట్టుకేల కా జంత్రాన్ని ఒక మాదిరిగా శ్రుతిచేసి, కొద్దిగా ముందు వీరో కాస్త వాయింది, ‘అయితే బాబాజీ, ఏ గేయం పాడమంటావ్? శార్మన్ గేయమా, అచ్చమైన ఇంగ్లీషు గేయమా?’ అని అడిగాడు.

‘అచ్చమైన ఇంగ్లీషు గేయం. శార్మన్ గేయా లిక్కడ పాడడానికి వీలు లేదు. అచ్చమైన ఇంగ్లీషువాణ్ణి నేను. ఈ చర్చికి మాలపురముకు పెంటు డన్ స్టన్ నిఖారమైన ఇంగ్లీషువాడు ఆరువత్తునైనా పదధ్వనులంటే ఎంత కంఠరమో, ఈ శార్మన్ గేయాలన్నా అంతే! ఈ ఆశ్రమంలో అచ్చమైన ఇంగ్లీషు గేయాలే పాడాలి!’ అన్నాడు సన్యాసి.

‘అయితే, నాకు పాలస్తీనాలో పరిణమిడైన ఒక సాగ్జన్ చారణుని గేయముకంటే పాడుతా’ అంటూ నీలకవచధారి పాడడం మొదలుపెట్టాడు.

చారణునిగీత కళయందు అంత అందజేసిన చెయ్యి కాకపోయినా, అతని పాటభారతి చూస్తే, అతడు కనీసం మంచి అధ్యాకమలక్షణ శ్రద్ధగా కిడు నభ్యసించి యుండాలని తోచింది. విశేషంగా మధ్యమసాయాలో మాత్రమే నడిచే గొంతకునిది. మృదుత్వం తక్కువ. అయినప్పటికీ, ఊదోహతను చాలవరకు సరళించుకోగల కళాకాళం అతనికి అలవడి ఉంది. స్వాభావికమైన తోహాతుల అధ్యాసంచే ఎంతవరకు సుదిద్దుకోవచ్చునో అంతవరకు అతడు

దిద్దుకోగలిగాడు. అందుచే, మన సత్వానికంటే సమర్థులైన రసజ్ఞులవద్ద పాడి నప్పటికీ, అతని పాట రానున్నదనే అపొంచుకుంటుండనడానికి సందేహం లేదు. ఉత్సాహం వూరించవలసిన చోట ఉత్సాహం, కౌరుణ్యం వూరించవలసిన చోట కౌరుణ్యం, పూరిస్తూ అతడు పాడే ధోరణివల్ల ఆ పాటకు మరింత జీవం వచ్చినట్లయింది. అతడు పాడిన పాట ఈ ధోరణిలో ఉంది:—

యోధవరుని పునరాగమనం

వచ్చెనహో వచ్చెనహో! - మరలివచ్చె యోధవరుడు
క్రైస్తవ మతయుద్ధాల్లో - కీర్తిగన్న వీరవరుడు ||వచ్చె||

పాపస్త్రీశా పోరులలో - పాపస్త్రీశా గాలులలో
వన్నెదరిగి చనిగనడే - భుజకీర్తిగ వెలయు నిజుడు ||వచ్చె||

ఎన్ని వ్రోటు లాచినదో - ఎన్ని పోట్లు కొచినదో
అన్నీ అన్నీ సాట్లై - అతనిచేతి దాటుమీద ||వచ్చె||

వచ్చెనుగానీ పాపము - వలపురాణి కలియలేదు
కలియరాదె యనెడి దిగులు - కలచివై చె వీరవరుని ||వచ్చె||

వలపురాణి మేడచెంత - పూపాదల పందిరిలో
పాడదొడగ నుజజేక - పాటయె తన వలవంతగాగ ||వచ్చె||

ఓహోహో శా రాణి - ఓహో అందాలరాణి!
ఒకసారి ఇటుచూడవే - ఓ అందచందాల బరణి! ||ఓహో||

చూకుమితే నీ కోసమే - చూడసాగ ఎదురులేన్ను
వచ్చిశాడు నీకై ఆ - బంగారపునీరునుండి ||ఓహో||

ధనములేచ్చిన శాడు కాదే - ధనముతో పనిలేదె యతనికి
ఆయుధములు అశ్వరాజము - అవియె ఆతని కున్న ధనమే ||ఓహో||

ఎవని యీటెకు ఎదురులేదో - ఎవని కత్తికి తిడుగులేదో
అతడెవో నీకోసమిచ్చట - అంగలార్చేనే ||ఓహో||

పాపస్త్రీశా పోరులలో - గలిచిన పరకౌలన్నీ
తనకోసముకాదే, నీ - దరహాసము కొరకేనే ||ఓహో||

నిర్వక్రపరాక్రముడై - దుర్వారత నీపించిన
లేజమ్మార్తికి మూల మదే! - నీ మూర్తిధ్యానము! ||ఓహో||

తనుగల్గిన గల్లులలో - తన బ్రయోగే మేరు తెచ్చి
యోధులు సానుండులెల్ల - ఓహోయగ్నాదు నిన్ను ||ఓహో||

నీ కీరితే పొగడెనుగా - సకలము వంది సమాహము
 నీ ఘనతయె పొడెనిటుల - నిఖిలము చారణసంఘము ॥ఓహో॥

‘చూచారా అదిగో ఆ - నుందరి, అటు గూర్చున్నది
 ఆమె కటాక్షము కొరకె-అస్కలాను రణవిజయము ॥చూచారా॥

అదిగో ఆ తెలివవ్వు చూడు - డది యెటువంటిదో తెలుసా?
 వందల విధవల జేసిన - వాలుకు పదనెక్కించినదది ॥ చూచారా॥

ఉంగరాలు తిరిగి వేలు - బంగరు కురులని చూడుడు
 ఎన్నికురులూ అందరయల - నెన్నికగా బలిగొన్నవచ్చి’ ॥చూచారా॥

ఓహోహా నా రాణీ - ఓహో అందాలరాణీ!
 ఒకసారి యిటుచూడవే - ఓ అందచందాల బరణీ! ॥ఓహో॥

శ్రమము వాది యశమువీది - రమణీ! నా అనుగురాణీ!
 నావే రవ్వరు నెరుగవ - నీవేరే జగమునిండె ॥ఓహో॥

కీచురాళ్ళ తోడుగాగ - వేచియుంటి నీరేయని
 ఉత్తర దిశనుండి వీచి - ఊపసాగ చలిగాలులు ॥ఓహో॥

కన్నెనీగ్గు దొంతరలను వన్నెవలపు తొలగదొయ
 చెలియా ఇటురావా? నన్నేలుకోవ కరుణతోడ ॥ఓహో॥

పాట పాగుతున్నంతసేపూ సన్యాసి, అర్ధనిమిలిత శేతుడై, ఒక విధ మైన తన్మయత్వంలో మునిగిపోయాడు. కానీత్రు, చేతులు కట్టుకొని విడికెప్పు బిగించి కూర్చున్నాడు. మరొకరి నేపటిలో, చేతులు విప్పి గాలిలో ఆయా నుగులుగా ఆడింపసాగాడు. ఒకటి రెండు చోట్ల పాట తారసయిన అందుకో లేక పోయినప్పుడు, తన గొంతుకనుకూడ కొంత తోడుచేకాదు. పాట పూర్తి కాగానే, ‘భేష్! కాగున్న’ దని తల పంకించి ప్రళయించాడు.

‘అయితే, మా సాక్షుడు చిరకాలం శార్వస్తతోకలసి మెలసి ఉన్నందుకు, ఆ దోషం తొరకపోలేదు. వాళ్ల యేడుపుగొట్టు పాటలజాడ్యం నీళ్లనూ పట్టు కుంది. పాపమా వీరుడు ఇల్లువిడిచి యెందుకు వెళ్ళినట్లు? తిరిగి వచ్చేవరికి ఏమవుతుంది? అతని ప్రియురాలిని ఇంకెవరికో ఇచ్చి వివాహం చెయ్యడానికి నిశ్చయమాకుంది. ఆమె గది కిటికీకి చేరువగా, పొదరింటిలోనుండి అతడుపొదివ శ్రీమగీతం వినిపించుకునేవారండరు. ఇంటిప్రక్క మరుగుకొల్లలోపడి అతే పనిగా అరిచే వీలికూన గోల ఎంతగా పట్టించుకుంటారో ఇది అంతే! అంతేనా? కానీలే! ఏమైనప్పటికీ, నిజమైన శ్రీమితంతు ఇయంకోరుతూ ఇదిగో ఈ మధుపాత్ర సేవిస్తున్నాను. అన్నట్లు, నీవు అలాంటివాడవు కాదల్లేకుంటిలే!’— అన్నాడు సన్యాసి,— ఇప్పటికప్పుడే చాలా మధుపాత్రలు భాగ్యచేయడంచేత

బుర్ర వడెక్కి, చలవకోసం నీలకవచధారి అచటి మాజాలోని మంచినీళ్ళు
మాదా ఒక గిన్నెడు పుచ్చుకోడంచూచి,

‘ఏం, ఇండులో విడ్డూర మేముంది బాబా! ఈ నీళ్ళు మీ చర్మి మూల
పురుపుడైన సెంటు డన్ స్టన్ ఉపయోగించినందువలన కవిత్వమైన బావిలోని
వని గదా చెప్పావు? వీటిని త్రాగడం మంచికేగదా!’—అని అన్నాడు
నీలకవచధారి.

‘నిజమే,—సెంటు డన్ స్టన్ ఈ బావినీటిలో ఎన్నో వందల మందికి
క్రైస్తవమతదీక్ష యిచ్చి వారిని ఉద్ధరించినమాట వాస్తవం. కాని, అయిన
వీటిని స్వయంగా త్రాగినట్లు నే నెక్కడా వినలేదు. ఈ ప్రపంచంలో
ఏ కస్తువును ఎలాగ ఉపయోగించాలో ఆలాగే ఉపయోగించాలి. సన్యాసులు
ఈదురో గోడో అంటూ ఉండనూడదు. ఎప్పుడూ మంచి ఉల్లాసంగా
ఉండాలి. అలాంటివారివంటే పృథ్వీకాధికారా లేమిటో మా సెంట్ డన్
స్టన్ కు బాగా తెలుసు.—అంటూ సన్యాసి, నీలకవచధారి చేతిలోని జుత్రం
తాను అందిపుచ్చుకొని, ఈ క్రింది ధోరణిలో తానొక ప్రాత ఇంగ్లీషు గేయం
అతనికి పాడి విడిచిపెట్టాడు:—

ధన్యజీవి - క్రైస్తవ ఘాదరి

1. ఒకయేడుకాదు, రెండేడులిస్తూ గడుపు-
బైబింటిమంతుండి స్పెయినుదాకా తిరుగు-
ఎచ్చోట తిరిగినా, ఎన్నేళ్ళు తిరిగినా
అలసిపోతనేకాక అంతటా వెలికినా-
సాదచారిగ వాడవాడలం దిరుగాడు
ఘాదరీవంటి ధన్యాత్ముండు, ముఖజీవి,

నీ కెందు కనరాదురా, సోదరా, ఎన్నటికీ కనలేవురా!

2. ప్రియురాలికోసమై వీరపథమును మెట్టి-
ఈ పెపోటులచేత గాటుముగ గాయపడి-
ఈ కృదోపపు ఘడియ నిలుసేర్పగా బడ్డ
యోధునకు న్యూత్ కాంతి నొసగునది నేగాదా ?
అతని ప్రయత్నిక జగతి వాడగా పీచార్పు ?
ఘాదరీవంటి ధన్యాత్ముండు, ముఖజీవి,

నీ కెందు కనరాదురా, సోదరా, ఎన్నటికీ కనలేవురా!

3. రాజైననేమి, రాజైననే మిమ్మీ!
రాజేరు సోదరా, ఘాదరీతో వీటు-
కనక దాసోలు కనులోని, సన్యాసి

యొడుపులు దాల్చరే, భూపుల గేతులు-
భూపుల యొడుపుల మోజు మాకేదయ!-
ఫాదరీవంటి ధన్యాత్ముండు, నుఖజీవి,

నీ కెందు కనరాదురా, సోదరా, యెన్నటికి కనలేవురా!

4. పాదచారిగ నెచట పర్యటించినగాని-
ఫాదరీగే ముడుపు ప్రథమ సత్కారము-
ఏ యెడ తిరిగినా, లేదు నిరోధము-
ఏ యెడ నిలిచినా, లేదు ఆభ్యంతరము-
ప్రతి గృహముని గృహము ఫాదరీ గృహమెకద!
ఫాదరీవంటి ధన్యాత్ముండు, నుఖజీవి

నీ కెందు కనరాదురా, సోదరా, యెన్నటికి కనలేవురా!

5. మథ్యాన్నా వేకను మన యింటి కిదెవచ్చు
ఫాదరీ యని గేస్తు లెదురు చూచెడునపుడు-
అతడు వచ్చేదాక, ఆతిథిపీఠ మృటులు
రిక్తమయ్యెయ్యెందు, భక్తి గృహమున నిందు-
అనాటి రుచ్యభోజ్యముల కరిదధికారి-
ఫాదరీవంటి ధన్యాత్ముండు, నుఖజీవి,

నీ కెందు కనరాదురా, సోదరా, యెన్నటికి కనలేవురా.

6. ఈ రాత్రి మన యింటి కిదెవచ్చు పూజ్యుండు
ఫాదరీయని గేస్తు లెదురుచూచెడునపుడు-
అతడు వచ్చేదాక, ఆభిజ్ఞానములను
తెచ్చగా నుంచు నెంతే శ్రద్ధతో గృహించి-
నీమి యా అదర స్మేమి యా పీఠి!
ఫాదరీవంటి ధన్యాత్ముండు, నుఖజీవి,

నీ కెందు కనరాదురా, సోదరా, యెన్నటికి కనలేవురా!

7. జయమహా ఫాదరికి! జయము సన్యాసికి!
అత్యంతజయము సన్యాసి యొడుపుల కెపుడు!
సన్యాసియొడుపుల సైతానుకే చాడలు!
జీవితోద్యానమున జీవిత గులాబులను
ములువాటకయె కోయగలవాడు ఫాదరీ-
ఫాదరీవంటి ధన్యాత్ముండు, నుఖజీవి,

నీ కెందు కనరాదురా, సోదరా, యెన్నటికి కనలేవురా!

‘చాలా బాగా పాదావు బాబాజీ! నీ సన్యాసాశ్రమపు ఘనతను చాలా గొప్పగా కీర్తించుకున్నావు. కాని, బాబాజీ! చివరకు సైతాను పేరెత్తావు గదా,—మతధర్మ విరుద్ధమైన విరోధకాలక్షేపాలకు నీవు తోనయ్యేవేళ్లలో ఎప్పుడో ఆ సైతాను నీ లోపల ప్రవేశిస్తాడేమోనన్న భయం నీకు ఏమీ కలగడంలేదా’ అని అడిగాడు సీతకవచధారి.

‘ఏమిటి? మతధర్మ విరుద్ధంగా వ్యవహరిస్తున్నానూ? నేను? అబద్ధం! ఈ అభియోగం నేను పూర్తిగా నిరసిస్తున్నాను. నా చర్చి విధులను నేను తూచా తప్పకుండా సక్రమంగా నిర్వహిస్తున్నాను. తోబాతో ఏడు వేళ్లలోనూ ఎప్పుడు ఏ ప్రార్థనలు జరిపించాలో అన్నీ జరిపిస్తున్నాను—అట్టి నేనా మతధర్మ విరుద్ధంగా...?’ అని సన్యాసి అంటూ ఉండగా, సీతకవచధారి ఆలోచిస్తానే అందుకొని, ‘లేడిమాంసం సిద్ధంగా దొరికే వెన్నెల రాత్రినైతే మౌనంగా ఈ మతధర్మం బెడద లేనట్లుంది. ఆవునుకదూ? అని సాధిప్రాయంగా చూచాడు.

‘అని కొన్ని మినహాయింపులయ్యా! వాటికి దోషంలేదు. నీవంటి కువిమర్మకు లేవరై నా మతధర్మములు సరిగా పాటిస్తున్నావా లేదా అని అడిగితే, ఇదే సమాధానం చెప్పుమని నాకీ సన్యాసదీక్ష యిచ్చిన గురువులు చెప్పారు’—అని సమాధానం చెప్పాడు సన్యాసి.

‘నిజమే బాబాజీ! కాని, అలాంటి మినహాయింపులమీద నేకదా సైతాను ఒక కన్ను వేసివుంచేడి? ఎక్కడ ఎవరు దొరుకుతారా అని నీంహంపర గర్జిస్తూ తిరుగుతూ వుంటాడు సైతా నన్నది నీకు చూశ్రం తెలియిందా?’ అని కవ్వించాడు సీతకవచధారి.

‘గర్జించనీ, ఇంకా గర్జించనీ, నాకేంభయంలేదు! ఏ మానవుడికీ నేను భయపడి యెరుగను. అలాగే సైతానుకూ, నాని పరిచారానికి నేను భయపడడం గూడ వట్టిది. రమ్మను, ఎవరు రాగలరో నామీదికి, చూస్తాను! వాళ్ళ అటలు నాదగ్గర పొగవు. ఆ సంగతంతా ఇప్పుడెందుకులే! నీకోరహస్యం చెప్తూ విన, ఇలాంటి విషయాలు ఈవేళప్పుడు మాట్లాడే అలవాటు లేదు నాకు. తెల్లవారిన తర్వాత ప్రార్థన:కాలోపాసనల విమృత మాట్లాడవలసినదే!’

అంటూ సన్యాసి వెంటనే ప్రసంగం మార్చికేశాడు. ఉభయంబూ మంచి ఉల్లాసంతో కేరితలాడుతూ విరోధకాలక్షేపం చేయసాగారు. పోటా పోటీలు వేసికొని కొన్ని గేయాలు పాడుకున్నారు. ఇంతలో, ఆశ్రమం తలుపు ఎవరో దిగ్గరగా తట్టినట్లయి, వారి విరోధ కాలక్షేపానికి అంతరాయం కలిగింది.

ఈ అంతరాయానికి పూర్వగాధ తెలుసుకోవాలంటే—మనము కొంచెం వెనుకకు వెళ్ళి, ఈ కథాకథనమున ఇదివరలో దిగబడితిమి కొన్ని ముఖ్య విషయాలు ప్రస్తావించుకోదం అవసరం.

అ ధ్యాయం ౧౮

అప్సీ పోటీల విజయరీతు పృథాన సమయంలో వివాన్‌హా స్మృతి లేకుండ పడిపోయినప్పుడు, ఆతని తండ్రికి సెడ్డికో ఆచటికి పరుగెత్తుకొనివెళ్ళిన సంగతి పాఠశాలకు తెలుసు. దేవూరుని విషయమై వెంటనే తన బాగ్రత్త తీసుకోవలసినదిగా తన పరిజనలకు అజ్ఞాపించగానే ఆతడు వెంట వెంట అనుకున్నాడు. కాని, చూట నోటితోంటి పెగిలిరాలేదు. తాను ఇంటినుండి వెడలి గొట్టిన దేవూరుని, అంతకుండి జనసమూహంనుండర తన దేవూరుడని ప్రకటించి స్వీకరించడానికి ఆతనికి మనసొప్పులేదు. అందుచే, వివాన్‌హాను ఒక కంట కనుపెట్టతూ ఉండటంనొనరిన, దానసమూహం చెదరిపోగానే ఆతనిని అప్సీకి తీసుకుని రావలసినదని మూలం తన మధ్య పరిచారమైన ఆస్వాల్డుకు అజ్ఞాపించాడు. కాని, ఆస్వాల్డు ఆ పని చెయ్యకముందే వివాన్‌హాను ఆచటి నుండి ఎవరో తీసుకొనిపోయాడు. జనసమూహం చెదరిపోయిన విషయం చూచే సరికి, వివాన్‌హా ఆచట కొనరాలేదు.

ఏమైపోయినా దా అని ఆస్వాల్డు అంతటా కలియదిరిగి చూచాడు. కాని, ఎచ్చటా వివాన్‌హా కనిపించలేదు. ఆతని నెత్తుటితో తడిసిన సులహన్నుదిగాని ఆతడు లేడు. ఎవరైనా గంధర్వల వచ్చి ఎత్తుకొనిపోయినారా అన్నంత శీఘ్రంగా ఉండిపోయిందతనికి. ఇలా ఆతడు తిరుగితూ ఉండగా, యోధుని నాకరువేషంలో అచట తచ్చాడుతున్న గర్జునిద ఆతని దృష్టి పడింది. గర్జయని గుర్తుపట్టాడు. గర్జునాదా ఆతనినలెనే వివాన్‌హా ఏమైపోయినాదా అని తిరుగుతున్నాడు. తన యజమాని పడిపోయినప్పుడే దగ్గరకు వెళ్ళడానికి ఆ బానిస జడిసాడు. తాను సెడ్డికోతో చెప్పకుండా పారిపోయినవచ్చినవాడు గనుక, అచటికి వెడితే తన నెవరైనా గుర్తు పడతారేమోనని ఆతని భయం. గుర్తుపడితే తనను పట్టుకుంటారని ఆతనికి తెలుసు. అరడనుకున్నట్లుగానే ఆస్వాల్డు అతనిని గుర్తుపట్టాడు. పట్టుకొని తన యజమానివద్దకు తీసుకొనిపోవడం తన విధియని అనుకున్నాడు.

వివాన్‌హాను గూర్చి ఆ చుట్టూక్కూల నన్నవారిని అడిగితే, ఎవరో మంచి దుస్తులలో ఉన్న పరిచారకులు వచ్చారనీ, ఒక యజమాని తాలూకు దోరిలో పరువుపూడ పడుండబెట్టి ఆతనిని తీసుకపోయారనీ చెప్పారు. ఆతరుమించి వివరాలు చెప్పినవా రెవ్వరూ లేరు. ఈ విషయం తన యజమానికి నివేదించి, తరువాతి కర్తవ్యం అడగాలని ఆస్వాల్డు అనుకున్నాడు. వెళ్ళేటప్పుడు గర్జను గూడ పట్టి తీసుకొనివెళ్ళి యజమానికి అప్పగించాలని నిశ్చయించుకున్నాడు.

నెద్రోగ్ లోలోపల తన కుమారుని సిరిసి గూర్చి చాలా ఆందోళన చెందుతూనే ఉన్నాడు. పట్టుదలకొద్దీ ఎంతోకొద్దని ప్రోసిపుచ్చి, ప్రకృతి సిద్ధమైన అనురాగం ఏమవుతుంది? అస్సాల్లు తెచ్చిన కబురు వినగానే, అతనికి ఒక సంగతి మాత్రం అరణ్యమయింది, — వివాహహాసము ఎవరో మిత్రవర్గం వారే జాగ్రత్తగా తీసుకొనిపోయి ఉంటారని. వెంటనే, కుమారుని గూర్చిన ఆందోళన వెనుకబట్టి, తిరిగి వెనుకటి కోపం — తనయొడ అవిధేయుడై ప్రసరించాడన్న కోపం పొడుచుకొని వచ్చింది. 'తిరగని వాడి యిష్టం వచ్చినట్లు! ఎవళ్ళకోసం ఈ గాయలు తీశాడో వాళ్ళే చూడని వాటి సంగతి. వాడు శార్మన్ ఆయథాలతో శార్మన్లు చేసే యుద్ధపు గరడీలు చేయవలసినవాడేగాని, సాగన్ ఆయథాలతో సాగన్ వంశప్రతిష్ఠను నిలబెట్టగలిగినవాడు కాదు' అంటూ కనురుకున్నాడు.

దగ్గరే ఉన్నది రొవెనా. 'కార్యాలోచనలో విశేషం కనబరచడం, కార్యనిర్వహణలో ధైర్యం ప్రదర్శించడం, కూరుల్లోకెల్ల కూరుడుగానూ, సౌమ్యులలో కెల్ల సౌమ్యుడుగానూ మెలగడం, — ఇవే వంశప్రతిష్ఠను నిలబెట్టే గుణాలైతే, అతడు చేసిన తప్పల్లా, అతని కండ్లి' అని అంటూ ఇంకా ఏమో చెప్పబోయింది.

'చాలు రొవెనా! ఈ విషయంలో నీవు ఏమి చెప్పినా నేను వినను. ప్రిన్స్ జాన్ విందుకు పోవాలి, తియారా! సేస్తానన్న యుద్ధం తర్వాత శార్మన్లు మన జాతీయోదయ ఇంతవరకెన్నడూ చూపియుండని సుర్యుడతో ఈవాడు మనల్ని పీలిచారు. తను జాతీయోకెల్ల పిరాధివరుడైనవాని నోడించిన కొడుకు సంగతి గూడ ఒక సాగన్ ఎలా పట్టించుకోకుండా ఉండగలదో ఈ శార్మన్లుకు చూపించడానికైనా నేను వెళ్ళి తీరాలి' — అన్నాడు నెద్రోగ్.

'వెళ్ళండి- నేనుమటుకు రాను. ధైర్యమని మీ రనుకుంటున్నది వృథాయై తిన్యంక్రింద జమకట్టబడుతుండేమో కాస్త యోచించుకోండి' — అన్నది రొవెనా.

'రాకపోతే రాకపోయే వులే యింటిదగ్గరే వుండు! కఠినవృద్ధయం నీదీ! అనుచితమైన ఒక అనురాగానికితోనై, ఒకపీడితవారి తేమాన్ని బలిచేస్తున్నావు. నాతో ఎధేలోస్తేను వస్తాడూలే! ప్రిన్స్ జాన్ విందుకు మే మిద్దరం వెడతాం' అన్నాడు నెద్రోగ్.

ఆ ప్రకారంగానే వారిద్దరూ వెళ్ళారు. అక్కడ ఏమి జరిగినదీ పాఠకులకు తెలిసేవుంది. విందు అనంతరం ఆపీడ్యుర్గంలోంచి బయటికివచ్చినవెంటనే గుర్రాలెక్కి బయలుదేరారు. ఈ సమయంలో పడింది నెద్రోగ్ దృష్టి తన పరివారంలో వున్న గర్భవీధి. అసలే కోపంతో ఉన్నాడేమో, ఆ కోపమంతా గర్భవీధిపై వెళ్ళగ్రక్చాడు. 'అరే వధవల్లారా, యొక్కడున్నారా! అస్సాల్స్! హుండిబర్డ్!

ఈ పెద్దనకి సంకల్పము చెయ్యటండా పదిలేకారేమిటి? చెయ్యండి! అని అరిచాడు విగ్రహం.

పరిచారములు గర్తచేతులను ఒకతోలుబద్దతో కట్టేశారు. ఎట్టిప్రతిరోధమును చెయ్యటండా గర్త దానిని కట్టించుటంటూ, 'నీ కండ్లతోని కండ్లను నా కంటె ఎదుర్కొనగా ప్రేమించినందుకొ ఈ శిక్ష?' అన్నట్లు పెద్దనకి వంక నిందాగర్హితంగా చూచాడు.

'ఇక బయలుదేరండి' అని ఆజ్ఞాపించాడు పెద్దన.

'మనం కొంచెం తొందరగా గుర్రాలను పరుగెత్తించడం మంచిది. లేకపోతే, నెంటు విట్ హోల్లు కాన్స్టెంటులో మన రాత్రిభోజనానికి చేసిన ఏర్పాట్లు అన్నీ వృథా అయిపోతాయి' అని అరుర్తా ప్రకటించాడు ఎథర్స్టన్.

ఎట్టకేలకు, తరుణం మించిపోతుందానే ఆ కాన్స్టెంటు చేరుకున్నారు. దాని అధికారి పోలీస్ సాగ్జన్ వంకాయుడు కొవడంచేత, మంచి పుష్కలమైన భోజన పానీయాలతో ఆతిథి సత్కారం చేశాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు అరరాత్రి దాటిన తర్వాతగూడా భోజనాలు చేయడం సాగ్జన్ కలవాటు. మరేవాడు ప్రాతఃకాల భోజనాదులు తనివీడర పూర్తిచేసుకొని, తిరిగి అందమూ ముందుకు ప్రయాణమైతాడు.

కాన్స్టెంటు గేటు దాటి బయటికి వస్తూ ఉండగా, చక్కచిక్కిన నల్లకుక్క ఒకటి, బాట ప్రక్కన లెతాయించి, మోర యెత్తి 'మయ్యో' మని ఏడవడం మొదలుపెట్టింది. అంతేకాదు, వీళ్ళు ముందుకు సాగిపోతుంటే వెంట దగిలి పిచ్చి గంతులు వెయ్యడం సాగించింది. సాగ్జన్ కు శవశాతమొక చాలా నమ్మకమంది. వారికి కుక్కయేడుపు చాలా పెద్ద అవకాశం. 'మంచి శవశం కాలేదు. నా ఉద్దేశం—మన మిథుడు కనక్కపెట్టి, తిరిగి మధ్యాహ్నం బయలుదేరడం మంచిది. ఏలనంటే, సశ్యాసి, కండలు, ఏడుపుగొట్టుకుక్క, ఇవి యెదురువస్తే, ప్రయాణం ఆపుచేసి, తిరిగి భోజనం చేసేందుకొ బయలుదేరకూడదంటారు పెద్దలు'—అన్నాడు ఎథర్స్టన్. కాన్స్టెంటులో త్రాగిన దాగ్గినవందలచి అతని కింకా మరపునకు రావడంలేదు.

కాని, పెద్దనకి చికకుగా ఒక పెద్ద ఉరుము ఉరియాడు. 'చవ! ఇప్పుడు ప్రయాణం మాపితే తరువాత చాల చిక్కన పడతాం. వ్యవధిలేదు.' ఆ కుక్క ఎవరిదోనోకాదు, మన దానినపెద్దన గర్తది, నాకు తెలుసు. నాడికిమల్లేనే అది విచ్చలవిడిగా తిరుగుతోంది' అని, తన బల్లం నుంచే ఆ కుక్కమొద విసిరాడు.

అది నిజంగా గర్త పెంపుడుకుక్క ఘోంగే! అతనిని బంధించిన తరువాత అతని బాడ పసికట్టుతూ వచ్చి వచ్చి ఇక్కడ అతడు కంటబడేసరికి తన సంతోషం ఈ వింతభోరణితో ప్రకటించడం మొదలుపెట్టింది. పెద్దనకి విసిరిన

బల్లెం కొంచెంగా గురితన్నీ దాని భుజాన్ని మాత్రమే గాయపరచింది గాని, లేక పోతే ఆ చెబ్బు కది నేలకొరగి యూడవలసినదే! చెబ్బు తినడంతోపే అది, 'మయ్యో' మరి అరుస్తూ దూరానికి పారిపోయింది. గర్జన కలిగినదూఁఖం ఇంతా అంతాకాదు. తనను బంధించిన వానికంటే, తన కత్తలకే ప్రీతిపాత్రమయిన కుక్కను ఆ చెబ్బు కొట్టినందు కతని హృదయం చాలా బాధపడింది. కట్టేసి ఉన్న చేతులతో కన్నీళ్ళు కుడుచుకోవడానికి ప్రయత్నించాడు గాని సాధ్యపడ లేదు. యజమానికి వివేచనం కల్పించడం కోసం ఇంతకు పూర్వంచాకా సెడ్రెక్తో ముందుగాన ప్రయోగించేస్తూ సెడ్రెక్ కోపం చూచి నెమ్మదిగా వెనుకకు తగ్గిన వాంచాను చేరబిలిచి, 'వాంబా, నీ యింగీ అంచుతో ఈ కళ్ళు కొంచెం కుడుపు, కళ్ళలో చుయారం పడి చాలా బాధపెడుతోంది. ఈ బంధనంవల్ల నేను చేతులు జపయోగించుకోలేకుండా ఉన్నాను'—అన్నాడు.

వాంబా అలాగే అతని కళ్ళు కుడిచాడు. తరువాత కొంతసేపటివరకూ ఉభయంగా ఒకరి ప్రక్క నొకరు పక్కయ్యాం చేశారు. గర్జ కొంతసేపు విచారముద్రతో మానంగా ఉండి, తరువాత ఇక పట్టలేక ఇలా అన్నాడు: 'వాంబా, సెడ్రెక్ తన నాకరిచేసే అవివేచన లందరితోకీ, కాస్త నేర్పుతో, పితృవు అతనికి పిచ్చుగా కనబడేటట్లు మెరిగ నేర్పినవాడవు నీవే. కనుక, అతని వద్దకు వెళ్ళి చెప్పు,—అతనికి నేను సేవచేయనన్నానని. సేవచేయ్యి దానికి భయమేనా ఉండాలి, భక్తయినా ఉండాలి. అతనియెడ నాకు రెండూ పోయాయి. అతడు నా కల తరిగివేసినా సరే, నన్ను కొరడాలతో కొట్టిం చినా సరే, వీంచేసినా సరే, నా భయభక్తులతో అతడిక సంపాదించలేదు. పో, వెళ్ళి చెప్పు, గర్జ ఇక అతని సేవ వదులుకుంటున్నాడని!'

వాంబా యిలా సమాధాన మిచ్చాడు: 'ఇదిగో గర్జ! నేను వట్టి పెంగలి ననే మాట నిజమే కాని, నీవు చెప్పే యీ పెంగలిపనిమాత్రం చెయ్యను. సెడ్రెక్ దగ్గర ఇంకొక బల్లెం ఉన్నది తెలుసా? సెడ్రెక్ గురితప్పడం ఎన్నడోగాని జరగదు.'

'అయితే కానీ నన్ను చంపుతాడన్న భయం నాకేమాత్రంలేదు. నీన్నటి కోడన, నా తిన్నదొరను విల్పెడును— నెత్తుకోడుకూ పడియున్నవాని— నిద్రయినా విడిచి చక్కలచచ్చాడు. ఇకాళ నా కళ్ళమందరే, ఈ ప్రపంచంలో నేనంటే కనికరం గల ఒకే ఒకడిని— నా కుక్కను చంపడానికి చూచాడు. అతనిని నే నెన్నటికీ మన్నించేదలేదు'— అన్నాడు గర్జ.

కుటుంబ కలహాల్లో శాంతిమాత్రంగా వ్యవహరిస్తూ ఉండడం వాంబాకు అలవాటు. అందుచే అతడు గర్జతో, 'ఇదిగో గర్జ! మన పెద్ద కొరకు పొంగుతున్న చంపాలనిగాని, గాయపరచాలని ఉద్దేశ మెంతమాత్రమూ లేదు. భయపెట్టాలనుకున్నాడు, అంతే! బల్లెం విసిరేటప్పుడు, రికాయిల్స్ కొంచెం

లేచాడు నీవు గమనించావో లేదో! ఎందుకు లేచాడు? బల్లెం ఘోషమే సరే సరి వల్లి తగలకుండా వెనుంచి దూసుకుపోవాలని లేచాడు. కాని, సరిగ్గా ఆ సమయానికి వైకి గంతు వేసింది ఘోషమే. అందుచే బుజందగ్గర కొద్దిగా గీరు కొనిపోయింది. కాసంత తారుఫాస్త ఆ గాయం మూసిపోతుంది, నేను చేస్తా గదా అవని—అని సమాధాన పరుపజూచాడు.

‘అంతేనంటావా? అంతేనంటావా?—కాదు, కాదు! ఆ బల్లెం చాగా గురిచూచి విసిరినదే! విసిరినవాని అక్కసునంతా వెళ్లగ్రక్కతూ అది గాలిలో చాల జోరుగా ‘చుమ్మ’ మని ధ్వనిచేస్తూ వెల్లింది,—గురితప్పినందుకు చింత పడుతోందా అన్నట్లు, నేలలో గ్రుచ్చుకొనిపోయిన తర్వాత కూడా అది కంపించడం నేను చూచాను. లేదు లేదు, ఈ యజమానికి నేనిక నేక చెయ్యను’—అని గర్జ, విచారముద్రతో మునిగి తిరిగి మానం వహించాడు. బాంబా తిరిగి ఏమి చెప్పినా అతనికి నచ్చేటట్లులేదు.

వీరి ప్రసంగం ఈ విధంగా ఇక్కడ నడుస్తూ ఉండగా, ముందు ప్రయాణిస్తూన్న సెడ్రిక్ ఎథర్స్టన్ నేను జేశపరిచితిని గూర్చి మాట్లాడుకుంటున్నాడు. రాజవంశంతో పుట్టిన విభేదాలు, శార్క్స్ సామంతులపద్ధతి చెలరేగిన సంఘర్షణలు, పీడితులైన సాగ్స్ నకు శార్క్స్ దాస్యంనుండి విముక్తి పొందడానికిగాని, కనీసం ఈ రానున్న అంతఃకల్లోలాలతో ఒక విధమైన ప్రామాఖ్యం, స్వాతంత్ర్యం సంపాదించడానికిగాని ఉన్న ఆకాంక్షలు,— ఇవన్నీ ప్రస్తావనకు వచ్చాయి. ఈ విషయాలపై మాట్లాడడం సెడ్రిక్ కు మంచి హుమరుగా వుంది. తన జాతికి స్వాతంత్ర్యం సాధించాలనేది అతనికి అత్యంత ప్రీతికరమైన విషయం. దాని కోసమే అతడు తన కుటుంబ సభ్యులన్నీ, తన కన్నకొడుకు సభ్యులన్నీ గూడ బలిచేసుకున్నాడు. సాగ్స్ తిరిగి స్వాతంత్ర్యం సాధించుకోవాలంటే, తమలో తాము ముందు కలిసికట్టుగా ఉండి, ఒకే నాయకుని క్రింద వ్యవహరించాలి. ఆ నాయకుడు సాగ్స్ రాజవంశానికి చెందినవాడై ఉండాలనటంతో ఎట్టి సందేహమూ లేదు. అలా అయితేనే యీ పథకం కొనసాగుతుందని సెడ్రిక్ తన అంతరంగిక సాగ్స్ మిత్రులకు విన్నవించేసిఉన్నాడుకూడ. ఎథర్స్టన్ లో, తక్కినవాటి చూట యెలా ఉన్నా, ఈ యోగ్యత ఒకటి ముఖ్యంగా ఉంది. నాయకుని కుండ వలసిన ధీవికేమిదంటేగా లేకపోయినా, అతనిలో ఒక విధమైన మంచితనం ఉంది, విరిగిపోదుకాదు. సైనిక శిక్షణ నభివరచుకొన్నవాడు. తనకు తోచకపోతే తనకంటే బుద్ధిశాలియైనవారి మాట వినవచ్చినవాడు. అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా, ఉదాహరణకు బంధుప్రీతి, స్నేహవాత్సల్యం కలిగినవాడు. అయితే, సాగ్స్ జాతి కంతకీ అధిపతిగా అతనిని ఎన్నుకోవడానికి ఈ విధమైన అడ్డంకులు అతనిలో ఎన్నిఉన్నా, ‘అల్ఫ్రెడ్ ది గ్రేట్’ కులానికి సామ్రాట్ గా చెందిన కొనసా అ

పదవికి ఉత్తమాధికారిణియని సాగనలోనే చాలామందికి అభిప్రాయమంది. రొనెనా తండ్రి గొప్ప ధీమతు, ఉదాత్తడు, విజ్ఞాని. అతడు గతించినప్పటికీ అతని వాడ భక్తి విశ్వాసాలతో స్మరించుకొడం మరిచిపోలేదు.

ఈ రెండు పక్షాలిలా ఉండగా, కానా అనుకుంటే సెడ్రిక్ తాను మూడో పక్ష మొకటి, — కనీసం వాటంత ప్రయత్నమైనచే, — లేవదీసి, ఆ అధిపత్య స్థానాన్ని తాను ఎగదన్నుకుపోయేందుకు ప్రయత్నించి ఉండేవాడే. రొనెనా ఎథెన్స్ నువలె తాను పాక్షాత్తూ రాజవంశంలోనివాడు కాకపోయినా, అలోపం తోసిరాజు చెయ్యగల ధైర్యపాహువాడు అతనిలో మెండుగా ఉన్నాయి. అన్నిటికంటే మించి, సాగ్జన్ జాత్యభిమానం అతని కన్నంతగా మరి యెవ్వరికీ లేదు. అందుకనే అతనికి 'సెడ్రిక్ ది సాగ్జన్' అనే పేరువచ్చింది. అభిజాత్య విషయంలోనైనా, రొనెనా ఎథెన్స్ నులకు కొంచెం లాజు కావచ్చునుగాని, సాగ్జన్ లలో మరెవ్వరికీ తీసిపోడు. కాని, అతనిలో స్వార్థపరత్వం వీసమైనా లేని కారణంచేత, తన పేరుతో మూడో పక్ష మొకటి బయటపడర దీయడం మతరాదు అతనికి గిట్టలేదు. రొనెనా ఎథెన్స్ నులకు పెండ్లి చెయ్యడం ద్వారా, ఉన్న ఆ రెండు పక్షాలనూ ఏకంచేసి విభేదాలు సమయింప జెయ్యాలనే మహదాశయంతో కృషిచేస్తున్నాడతడు. ఈ పథకానికి అవరోధంగా తయారయింది అతని కుమారునికి, రొనెనాకూ ఉన్న అన్యోన్యప్రేమ. కుమారుణ్ణి అతడు ఇంటినుండి వెడలగొట్టడానికి మూలకారణం ఇదే!

కుమారుడు విల్ఫ్రెడ్ కంటికి కనుపించకుండా గనుక పోతే, రొనెనా అతనియెడ తన అనురాగాన్ని క్రమేణా వదలుకుంటుందని సెడ్రిక్ ఆశ పడ్డాడు. కాని, అతనికి ఆకాభంగ మయింది. ఇందుకు అతడు రొనెనా కిచ్చిన కిక్కుకూడా కొంత కారణం. అల్ఫ్రెడ్ అంటే సెడ్రిక్ దృష్టిలో పాక్షాత్తూ ఒక దేవత. ఆ మహారాజు వంశంలో మిగిలిన మొలక రొనెనా. అందుచే ఆమెను ఒక రాకుమారిని చూచేటంత గౌరవ మర్యాదలతో చూడడం అభ్యసించాడు. అతని యింటిలో, ఆమె యిచ్చకు తిరుగులేదు. సెడ్రిక్ కూడా, ఆ చిన్న కుంభిలోనైనా ఆమె రాచరికం చలనమణి చేయించాలన్న నిశ్చయం కలవానివలె, ఆమె అనతిని కలదాల్చేవారిలో అగ్రగణ్యుడు తానుగా వ్యవహరించడానికి కుతూహలపడుతూ వుండేవాడు. ఈ విధమైన పెంపకం లో, ఒక రకంగా నిరంకుశంగానూడ తన యిచ్చను నడిపించుకొడానికి అలవాటుపడిన రొనెనా, తాను ప్రేమించేవానిని ప్రేమించరాదన్నా, ప్రేమించనివానిని ప్రేమించితిరాలన్నా, నిరసించడంలో ఆశ్చర్య మేమన్నది కి తరి దండ్రులయెడ సామాన్యంగా ఎంతో విధేయతతో ప్రవర్తించడానికి అలవాటు పడిన కన్నెలుకూడా, ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో తరచు ఆ తరిదండ్రుల అధికారాన్ని ఛిక్కిరించడం సహజం. కనుక రొనెనా, తన అభిప్రాయాలను స్పష్టంగా

ప్రకటించడానికి ఏమాత్రము వెనుకాడలేదు. ఆమె అభిప్రాయాలకు తలయొగ్గడం అలవాటుచేసుకొన్న సెడ్రెక్, ఈ విషయంలో ఏమిచెయ్యాలో, ఏ విధంగా తన మోటును ఆమె శిరసావహించేటట్లు చెయ్యాలో, తోచక ఉక్కిరి బిక్కిరి అయ్యాడు.

నీవు రాణివి కాబోతావునుమా అనే ఆక ఒకటి ఆమె కనుల యెదుట మెరపింపజేసి ఆమె మనస్సు త్రిప్పబాచాడుగాని ప్రయోజనం లేకపోయింది. ఆతని పథకం సెరవేరేదికాదని ఆమె నిశ్చయం. ఒకవేళ సెరవేరేదైనా, తనకు సంబంధించినంతవరకది అపేక్షజీయంకాదని నిర్ణయించుకుంది. నిల్వైడ్ నే తాను వివాహమాడుతాననీ, అది చాసగని పక్షంలో బ్రహ్మచారిణిగా ఏ కాన్వంటులోనైన చేరిపోతానుగాని ఎథెల్ స్టేను ప్రకటన సహనసంపూర్ణ కూర్చోబోయేది లేదని స్పష్టంగా చెప్పివేసింది. ఎథెల్ స్టేనుచే ఆమె కన్నుమూ ఏక గింపే ఇదివరకు. ఇప్పుడు, ఆలెనిచూలంగా తనకు కలిగిన చిక్కులనుబట్టి, అది కేవలం జ్యేష్ఠంగానూ మారిపోయింది.

అయితే, అదవారో పట్టుదలలు దీర్ఘకాలం నిలువవని సెడ్రెక్ కు ఒక నమ్మకం. అందుచే, రొవెనాకు ఇష్టంలేకపోయినా, ఈ వివాహం జరగడానికి తాను చెయ్యవలసిన ప్రయత్నాలన్నీ చేస్తూనేఉన్నాడు. తవ్వారా పాగ్జన్ జాతికే ఒక గొప్ప సేవ తాను చేసినట్లువుతుందని ఆతని భావన. అప్పీలో తన కుమారుడు నూతాత్తుగా ప్రత్యక్షమై, ఆ రీతిగా విజయం సాధించడం ఆతని ఆశలకు గొడ్డలిపెట్టుగా తగిలింది. మొట్టమొదట ఒక తుణుగునీవు అతనిలాని పితృవార్యుల్యం ఆతని జాత్యభిమానాన్ని అనంతకాలాన్ని అనగడ్రాగిక్కినమాట నిజం. కాని, తిరిగి అది ద్విగుణీకృత ప్రాబల్యంతో వెంటనే విజృంభించాయి. ఈసారి ఆతడు, రొవెనా ఎథెల్ స్టేనుల వివాహానికి గట్టిగా ఒక వ్యయత్నం చేసితిరా అని నిశ్చయించుకున్నాడు. దానితో పాటుగా, పాగ్జన్ జాతి స్వాతంత్ర్యాన్ని తిరిగి సంపాదించడానికి వలయు సన్నాహాలునూదా, ముటాముటిగా చెయ్యాలని దృఢ సంకల్పం చేసుకున్నాడు.

ఈ చివరి విషయాన్ని గూర్చిన సంభాషణ అతడివద్దకు ఎథెల్ స్టేను ముందర ఎత్తి, అతనిలా ఉత్సాహాశక్తిని మేల్కొల్పుడానికి తంటాలువడు తున్నాడు. ఎథెల్ స్టేను చండికనం అతనికి మధ్యమధ్య నిరుత్సాహం కల్పిస్తూనేఉంది. ఎథెల్ స్టేను అంత స్వాతికయం లేనివాడుకాదు. తన అభిజాత్యాన్ని గురించి, రాచరికానికి తనకుగల భారసత్యపు మాట్కను గురించి తన చెవులవద్ద అందరూ వక్రాడిస్తూవుంటే, అతనికి హాయిగానే ఉంటోంది. కాని, ఆ హాయితోనే అతని స్వాతికయం కృత్రిమడిపోయింది. ప్రమాదాలను యెదుర్కొనే ధైర్యం అతనికి లేకపోలేదుగాని, ఏది కోరి ప్రమాదాలు కొనితెచ్చుకోడం అతనికి గిట్టదు. పాగ్జన్ జాతి స్వతంత్రం కావాలనే విషయంలోనేమి,

స్వతంత్రమైనప్పుడు దానికి ఆధిపతి కావలసినది తానే అన్నవిషయంలోనేమి, అతనికెట్టి అభిప్రాయభేదమూ లేదు. కాని, ఈ హక్కులను సాధించే ఉపాయాలను ఆ స్వేచ్ఛించవలసి వచ్చినప్పుడు మాత్రం, అతడు తన మామలు చండితనం వదలిపెట్టలేదు. ఎట్టి కార్యవిశ్వయమూ చేయలేక, 'ఇప్పుడు కాదులే మరొకప్పుడు'న్న పరిస్థితిలో ఉండిపోతాడు. సెడ్రీక్ ఎన్ని రకాలుగా ఉత్సాహపరిచినా ఏమీ పరియోజనం లేకపోయింది. ఎర్రగా కాలిన యినప గుళ్లు సీల్తో పడిలే ఏమవుతుంది? 'మంయ' మని ఒక చిన్న శబ్దమై, కొద్దిగా పొగవచ్చి, వెంటనే ఆ గుళ్లు చల్లారిపోయి ఊరుకొంటాయి.

అనిపిస్తోంది కదలనిరాకరించిన అడగుర్రాన్ని రికాబులతో తెగపాడిచి నలువల్ల ఎంత ప్రయోజనమో, చల్లారిపోయిన యినపకడ్డీలను నమ్మేట వేళ్లు తో సాగదీయ యత్నించడం ఎంత ఉపయోగకరమో, అంతటిదిగానే కనిపించింది ఎథెల్ స్టేనును ఉత్సాహపరచడం. సెడ్రీక్ ఇక ఆ ప్రసంగం నిలిపి, తనవెనుక వస్తున్న రొనెనాతో కాసేపు మాచ్చటంప నభిలషించాడు. కాని, ఆ సంభాషణ గూడ అతనికి హాయిగా నడవలేదు. సెడ్రీక్ ఆమెను పలకరించక పూర్వం, ఆమె తన అనుగు సరిచారికయైన యెల్లితాతో వివాహమాను గూర్చిన ప్రసంగమేదో చేస్తోంది. సెడ్రీక్ పలకరించడం మూలంగా దానికి అంతరాయం కలిగింది. ప్రసంగవశంతో యెల్లితా కొంతెత్తనంగా ఆనాటి పోటీల్లో యెథెల్ స్టేను తలక్రిందులుగా క్రిందపడ్డ ప్రస్తావన తెచ్చి, రొనెనాకు తనకు వున్న కసి తీర్చుకుంది. ఆ ప్రస్తావన సెడ్రీక్ ను యెంత వుక్కిరిబిక్కిరి చేస్తుందో వేరుగ చెప్పనక్కరలేదు. ఈ రోజు ప్రయాణమంతా మొత్తంమీద సెడ్రీక్ ను చికాకు కలిగించేదిగానే వుంది. అందుచే, అతడేమి చేయడానికి తోచక, తాతాపల యెన్నో పార్లు ఆప్టి పోటీప్రదర్శనాలనూ, వాటిని జరిపినవారిని తిట్టుకున్నాడు, వాటిని చూడాలనే బుద్ధివుట్టి తాను బయలుదేరి వచ్చినందుకు తననుగూడ నిందించుకున్నాడు వారితో పాటుగానే.

మధ్యాహ్నమయ్యేసరికి, ఒక సెలయేద పక్కనగల నీడపట్టుకు చేరారు ప్రయాణికులు. ఇక్కడ కాసేపు విశ్రమించి సెంటు విట్ హోల్లు మరొకరికి ఒక కంచరగాడిద మూపుపై గమ్మడిగా కట్టించిపంపిన ఆహారపదార్థాలు భుజిద్దామని ఒక ప్రతిపాదన చేశాడు ఎథెల్ స్టేను. అలాగే అక్కడ విశ్రమించడం జరిగింది. తిరిగి బయలుదేరడానికి కొంత ఆలస్యంకాక తప్పలేదు. ఈ లెక్కను ఈ రాత్రింతా కూడ ప్రయాణించేస్తే తప్ప రోధరువుడ్డ చేరుకునేటట్లు కనుపించలేదు. ఎంత సమయం కూడివచ్చినా కూడివచ్చినట్లే ననే ఉద్దేశ్యంతో, పూర్వం కంటే ఎక్కువ వేగంతో ప్రయాణం సాగించడం మొదలుపెట్టారు.

అ థ్యా య ౦ ౧౯

ప్రయాణికులు పోయి పోయి ఒక అడవిదగ్గరకు చేరుకున్నారు. ఇక్కడ ప్రయాణం ఆ అడవివారలవెంట సాగించవలసివుంటుంది.

అది ఆ కాలంలో బండిపోటుదొంగలకు బాగా పేరుపడ్డ అడవి. దారిద్ర్యభార చేతనూ, యజమానులు పెట్టే హింసలచేతనూ నిరాశానకులై యీ వృత్తిలోకి దిగినవారే సర్వసామాన్యంగా ఈ దొంగలందరూ కూడ, పెద్ద పెద్ద ముఠాగా ఏ రీతి అడవులలో కాపురముంటూ దారులుకొట్టి జీవిస్తూ ఉండేవారు. ఆనాటి పోలీసు బలగాలకు వీరిని అరికట్టే శక్తి ఉండేదికాదు. అయితే, వీరివలన తమకు ఎట్టి ప్రయోజనం ఉండనేరదనే ద్రోహంతోనే ఈవారు పెద్ద పెద్ద స్టేషన్లు, ఏలనంటే, విదూనకుడైన వాబానూ, బండియైన గర్జనూ మినహాయించినా, తమ పరివారంలో పదిమంది నాకర్లు పోరాడగల్గినవారున్నారు. అది అలా ఉండగా, తమ కార్యం, తమ ఆభివృద్ధికి కూడా తమకు రక్షణగా నిలువగలవనే ద్రోహం పెద్ద పెద్ద ఎత్తున వున్నది. ఈ బండిపోటు దొంగలు సర్వసాధారణంగా సాగన్ జాతీయలైనందువల్ల, తమతోటి జాతీయులతోలికీ, వారి ఆస్తిసాముల జోలికీ పోరని చెప్పకుంటూ ఉండడం వారికి తెలుసు.

ప్రయాణికులు ముందుకు సాగుతూ వుండగా, ఆ సమీప ప్రదేశంనుండి మాత్రంగా ఆర్తవాదాలు వారికి విరిపించాయి. ఆ విరిపించిన దిక్కుగా గుర్రాలు పరుగెత్తించి చూడగా, అక్కడ ఒక డోలీ నేలమీద దిండివుంది. డోలీ ప్రక్కన ఒక యువతి, యూనియన్ పద్ధతిలో నిలువైన దుస్తులు చాల్చి కూర్చుండివుంది. చెంత పోక వృద్ధుడు, — అతడు కూడ యూనియన్ యంతే యని అతని నెత్తిమీది పసుపుపచ్చని బొప్పిబట్టి ఉపాించవచ్చు, — అదుర్దాగా ఇటూ అటూ తిరుగుతూ వివిధ వేషాలతో తన భయాందోళనలను వెలుపరించుకుంటున్నాడు.

ఏమిటి మీకు వచ్చిన ప్రయోజనమని పెద్ద పెద్ద ఎత్తున అడుగగా అ వృద్ధుడు, — అతడు మన పూర్వపరిధికుడు ఇసాకే, — కొంతసేపటివాకా విపరీత భయాందోళనలను తోనై, క్రైస్తవులను కాపాడరాని పెట్టుతూ సరియైన సమాధానమివ్వలేదు. ఎలాగో చివరకు తెప్పిలి అతడు చెప్పినదానివలన తేలిన సారాంశమిది: అప్పీనుంచి బయలుదేరేటప్పుడే ఒక అద్దరు అంగరక్షకులను ఇసాకే తనవంటి వచ్చుటకు మోట్లాడుకున్నాడు. ఆ డోలీలో ఉన్నది బబ్బుగా

పున్న ఒక మిత్రుడు. ప్రయాణం ఇంతవరకు బాగానే సాగింది. కాని ఇక్కడికి వచ్చేసరికి, కట్టెలు కొట్టేవాడొకడు, ముందు కొంతదూరంతో ఒక పెద్ద దొంగలముఠా పొంచివున్న సంగతి చెప్పాడు. ఆ మాట వినగానే ఆ అంగ రక్షకులు తాము పలాయనం చిత్రగించడమేకాక, బొత్తూ పోతూ ఆ దోలీకి పూసిన గుర్రాలను గూడ ఊడవేసి తోలుకొని పారిపోయారు. ఇసాక్ సీతి వట్టి నిరాధారం అయిపోయింది. రక్షించేవారు లేరు. వెనుకకు వెళ్ళిపోవామన్నా ఉపాయంలేదు. దొంగలు వచ్చి ఏ తడవన మీదపడి తమ్ము దొచుకొని చంపి వేస్తారోనన్న భయంతో తల్లిడిల్లిపోతున్నాడు. 'మిత్ర పున్నముంటుంది, దయ చేసి మమ్మల్ని మీ రక్షణ క్రిందికి తీసికొని మమ్మి ఉపద్రవం నుండి తప్పించండి. మీరు వీరపురుషులకలె నున్నారు. ఈ ఉపకారం మాకు చేకారంటే ఎన్నటికీ మరచిపోము. యూదులను క్రైస్తవులు హింసించడం ప్రారంభించాక ఇంతకుపూర్వ మెన్నడూ ఇలాంటి ఉపకారం చూచాటికి జరిగియుండలేదని సుతోషిస్తాము. మమ్మల్ని కాపాడండి'—అని ప్రార్థయిపడ్డాడు.

ఎథర్ స్టేనుకు సహజంగా జ్ఞాపకశక్తి కొంచెం తక్కువయైనా, అత్యల్పవిషయాలు కొన్ని జాటంతటనే అతనికి జ్ఞాపకమంటూ ఉంటాయి. 'నీచుడా! నీవే కదూ, అప్పీపోటీల సందర్భంలో గ్యాలరీ మీదికి ఎక్కవల్పు మమ్మల్ని అవమాన పరచింది? నీ సంగతి మాకక్కరలేదు. దొంగలతో పోట్లాడుతావో, పారిపోతావో, రాజీ పడతావో, ఏమైనా చేసుకో, మేము నీకు సాయపడేది లేదు. తోకంమీద పడి లెగదొచుకునే మిమ్మల్ని, దొంగలు దొచుకుంటే ఎంతమాత్రమూ తప్పలేదనే నేనంటాను'—అని అతడు ఇసాక్ పై తోపం పెరిగెక్కాడు.

సెడ్రిక్ కు ఈ సమాధానం నచ్చలేదు. 'అలాకాదు. రెండు గుర్రాలతోపాటుగా ఇద్దరు పరిచారకులను వీరికి తోడిచ్చి, మన మిక్కుడు గడతి వచ్చిన గ్రామానికి చేర్చిరమ్మందాం. ఇద్దరు తగ్గినందుకల్ల మనకు వచ్చే విశేష ప్రయోదమేమీ లేదు. మీ చేత కృపాణమండగా, ఈ తక్కినవారంతా అందయై ఉండగా, దొంగలను ఇరవై మందినైనా అవలీలగా ఎదుర్కొగలమనుటకు సందేహంలేదు'—అన్నాడతడు ధీరప్రవృత్తితో.

దగ్గరలో దొంగలున్నారన్నమాట వినగానే భయవిస్మయమైన రొవెనా, సెడ్రిక్ ప్రతిపాదనను బలపరిచింది. అంతట, ఇంతసేపూ కడు వీనత్వంతో ముడుచుకొని నిలబడ్డ రెబెకా, నెమ్మదిగా అచటినుండి కదలి, సరాసరి రొవెనా ఎక్కిన గుర్రంపైతెను బోయి, ఆమెకు మోకాలిపై వంగి అభివాదించేసి, ప్రాచ్యతేజస్వ పద్ధతిలో ఆమె చేలాంచటం ముద్దిడుకొని, లేతి తన మేలి ముకుకు తొలిగింది నిలువబడి, తనపై కనికరించవలసినదని, మీ రక్షణక్రింద

మీతో పాటు ముందుకు ప్రయాణించనివ్వవలసిందని, పూర్తిచేసింది. 'నేనింతగా ప్రాధేయపడుతున్నది నాచోసంతాదు. ఆ వృద్ధునితో సమానంగా కాదు. మా జాతికి ఆపకారం చెయ్యడం క్రైస్తవుల కెల్లరియంమా ఒక మనుషునికేదంగా కాకపోయినా, ఒక అల్పదోషంగా భాసిస్తూ వున్నదని నాకు తెలుసు. ఆ ఆపకారం పట్టణంలో జరిగినా పల్లెలో జరిగినా, అడవిలో జరిగినా యెడారిలో జరిగినా, ఎక్కడ జరిగినా మౌనం ఒక్కటే. కాని, నే నివ్వడమగుతున్నది ఈ దేశంలో చాలామందికి, — ముఖ్యంగా మీకు మాదా, — అత్యంత ప్రేమాస్పదుడైన ఒకానొక వ్యక్తి రక్షణ. ఈ దోలీలోని రోగిని ఎలాగైనా మీ రక్షణ క్రిందికి తీసుకొని ఈ ఉపద్రవం దాటించాలి. తేలియెడల, — అతని కేమైన అపాయం వాటిల్లితే మరణం, — జీవితాంతంవరకూ మీరు చింతపడవలసి వస్తుంది. నే నడిగినదానిని నిరాకరించినందుకు, — అనియమే అభ్యర్థన.

రొవెనాకు ఆ అభ్యర్థన బలవత్తరంగా నాటి, పెడ్రెక్తో, 'ఈ వృద్ధుడు పాపం చాల దుర్బలుడు. ఈ పడుచు చాలా చిన్నది. వీరి మితుగ్గు చాలా పొడవైనదిలో ఉన్నాడు. వీళ్ళు యాదాడులైనప్పటికీ, క్రైస్తవులైన మనం వీళ్ళ నిట్టి విపత్సృసితిలో వదలివెయ్యడం తగదు. రెండు కంచర గాడిదలమీది సాయాను తక్కిన కంచర గాడిదలమీదికి సరి, ఈ దోలీ ఆ కంచర గాడిదలకు కట్టండి. ఈ ముడుగులీ, అతని కుమార్తె మన సుర్రాలమీద వస్తారు' — అని తన ఆశయం వ్యక్తంచేసింది.

పెడ్రెక్ వెంటనే దాని నామోదించాడు. కాని, ఎథెల్స్టేను దీనికోక మరకు కలిపాడు. 'వీళ్ళను మన అందరికంటే వెనుకగా రమ్మనండి. వీళ్ళకు రక్షణగా తన యేడుపంది మాంసకండరపుదాఱుతో వాంబా వీరి వెంట వచ్చుటం టాడు' — అని అతని ప్రతిపాదన. కాని, వాంబా వెంటనే తడుముకోకుండా సన్నగా అప్పుడే అంటించాడు — 'నాదగ్గర ఇప్పుడా దాఱు లేదు. అది అప్పుడే పోయింది. పెద్ద పెద్ద హేమాహేమీ అనిపించుకున్న యోధులే దాళ్ళు పోగొట్టుకుంటే నేనికే తెక్కా!' — అని. ఆ చెబ్బు నసాళమంటి ఎథెల్స్టేను ముఖం చూడండి. అతడెంత భిన్నుడయ్యాడో రొవెనా అంత సంకోపించింది. ఎథెల్స్టేను చేసిన హురహూసానికి పరిహారం చెయ్యడం కోసమూ అన్నట్లు రెబెకాను వచ్చి తన గుర్తించిద తన ప్రక్కను కూర్చోమన్నది.

'మా సంఘాని కిట్టి మర్యాద యివ్వడం నా రక్షణరాలికి న్యూనత కల్పించుంది, నేను అలా కూర్చోనూడదు' — అన్నది రెబెకా, — గరుడతనం మీలి తమైన వినయంతో.

ఈలోపున, రొవెనా అజ్ఞాపించిన ప్రకారం, సాయానుల సద్దుబాలు చక చకా జరిగిపోయింది. బందిపోటుదొంగ అనేమాట వినిపించేసరికి ఎల్లరిసి

అప్పుడు తన అవహించింది. సంధ్యాకాలం సమీపిస్తోంది. ఈ సందడిలో గర్భం అతడెక్కిన గుర్రంమీదనుంచి దింపారు. తన చేతులకు కట్టిన కట్టు బాధపెడుతోంది గనుక, కొంచెం సడలించవలసిందిగా కాంచాను కోరాడతడు. వాంబా దానిని అలాగే తిరిగి కట్టడంతో, బుద్ధివూర్వకంగానే, అతడు వడలించుకొని పారిపోవడానికి ఏలుగా కట్టాడు. గర్భం వెచ్చుదిగా కట్టు వదిలించుకొని, ప్రక్కనున్న ఒక పొదలోనికి దూకి మాయమయ్యాడు.

అందరూ ప్రయాణపు సందడిలో ఉన్నారు. గర్భం తప్పించుకొనిన సంగతి ఎవ్వరూ గమనించలేదు. వెనుకగా వచ్చే నాకర్లలో ఎవరో ఒకరు దానిని తన వెనుక కూర్చుండబెట్టుకొని తీసుకురావాలని ఆదేశం. కాని, ఆ సందడిలో ఎవరి మట్టుకు వారే, గర్భం ఇంకెవరో జాగ్రత్తగా తీసుకొని వస్తున్నారనుకున్నారు. కొంతసేపటికిగాని గర్భం తప్పించుకుపోయాడన్న సంగతి వారికి తెలియలేదు. గుసగుసలుగా ఈ విషయం ఒకరితో నొకరు చెప్పుకునే సమయానికి, దీనికంత ప్రాధాన్యం ఇచ్చే అదను తప్పిపోయింది. దొంగలువచ్చి మీదపడడం ఈ యడమో మరుక్షణమో, అని ఉద్విగ్నంగా ఎల్లరూ ఎదురు చూస్తున్న పరిస్థితి అది.

ఒక ఇరుకైన బాటమీదుగా ప్రయాణమిప్పుడు సాగుతోంది. ఒకరివెనుకగా ఒకరు పోవలసినదేగాని, ఇంటులాగా పోవడానికి ఏలులేదు. బాట ఏటా బాటగా క్రిందికి దిగింది. అక్కడ నొక చిన్న నెలయేరు. దానిని దాటి అవతలికి పోవాలి. నేల చాల ఊచిగా వుంది. ముందు ప్రయాణిస్తున్న నెడ్రిక్ ఎథర్స్టేనులు ఊహించారు, దొంగలు కొడితే ఇక్కడే కొట్టాలని. కాని, ఉభయలూ కూడా యదకంత్రం బాగా తెలిసినవారు కాకపోవడంచేత, ఏలైనంత త్వరగా అకనుమను దాటిపోవడానికి వేగిరవడడం తప్ప వేరొక ఉపాయమేమీ వారికి తోచలేదు. సరియైన కట్టుబాటు లేకుండా నెలయేటిని దాటడం మొదలుపెట్టారు. కొందరు దాటారు. కొందరికీ దాటలేదు. ఈ సమయంలో, వెనుకనుంచీ ముందునుంచీ ప్రక్కలనుంచీ, ఒక్కసారిగా దొంగలు వచ్చి మీదపడ్డారు. ఆ కంకారులో తగిన ప్రతిఘటన చూపడానికి ఎవ్వరికీ అవకాశం లేకపోయింది. దొంగలు చేసిన నిశాదాలు వారు అప్పుమైన సాగ్జుల్లని ఊహించలేదేమిగా ఉన్నాయి. ఆ నిశాదాలకు దొంగలసంఖ్య ఇంకా వృద్ధియైనట్లు తోచింది.

దొంగ తనమీదికి రావడంతోనే నెడ్రిక్ తన మొలతోంచి తటాకున ఒక చిన్న బల్లెంటిని దానిమీదికి గురిచూచి విసిరాడు. అది ఆ దొంగను దాని వెనుకనే వున్న ఒక ఓరుచెట్టుకు గుచ్చివేసింది. నెడ్రిక్ వెంటనే తన గుర్రాన్ని రెండవదానిపై దూకించి, వాలుపెరి బలంకొద్దీ దానిని కొట్ట

బోయాడు. దురదృష్టవశాత్తూ ఆ చేతిదగ్గర ఒక చెట్టుకొమ్మవుంది. పెద్దికొట్టిని కత్తిచెట్టు ఆ కొమ్మకు తగిలి, ఆ వినుకకు అది చేతితోంచి బారి క్రిందపడి పోయింది. నిరాయుధుడైన అతనిని దొంగలు వెంటనే చుట్టుముట్టి పట్టుకొని గుర్తింపింపదనంతి కిక్కిరించి లాగివేశారు. ఎత్తుకొమ్మను ఖండించి చేయడానికి వారికి ఇంతసేపుగూడా పట్టలేదు. అతని చేతులన్నీ కళ్ళేన్నీ వారు ముందు లాగివేశారు. వరలోంచి కత్తిని పెరికేలోపుగానే గుర్తింపింపదనంతి క్రిందికి లాగి బంధించివేశారు.

ఈ విధంగా తను వాయువు లిద్దరూ బంధితులు కావటం చూడగానే, తక్కిన పరిచారకుల కందరికీ సహజంగా మాడలు పుట్టింది. దొంగలు వారిని గూడ తేలికగానే పట్టుకొని బంధించారు. రావణా రెబెకాకు గూడ ఇతే దురదృష్ట పట్టింది.

ఒక్క వాంబా మాత్రం తమనుగా తప్పించుకున్నాడు. తాను ధీరులైనట్లు నటించే ఇతరులకంటే ఎక్కువ ధీరప్రపత్తితో ప్రవర్తించాడతడు. వరలోంచి లాగలేక లాగలేక లాగుతున్న తోటి పరిచారకుని చేతితోంచి ఒక కత్తిని తాను లాక్కుని, సింహాలాగ అంభించి తనమీదికి వచ్చే దొంగలను చాలనుందిని వెనుకకు తోలి తన యజమానికి సాయపడ సున్నహించాడు—కాని, అతనికి అలవిగాని పని అయిపోయింది. అంతట అతడు చప్పున గుర్తింపింపదనంతి క్రిందికి దూకి పక్కనున్న ఒక పొదలో దూర మాయమయ్యాడు.

వాంబా ఇప్పుడు స్వతంత్రుడు. కాని తన స్వతంత్రతను ఏమి చేసుకోవాలో అతనికి తెలియలేదు. యజమాని అంటే అతనికి అమిత విశ్వాసం. పోయిన తన యజమానితో పాటుగా దొంగలకు పట్టుబడదామో అని చాలాసార్లు గుంజుటపడ్డాడు. 'స్వతంత్రత చాల అమూల్యమైనదని అంతా అంటారు. ఇప్పుడు దీనిని నేనెట్లా ఉపయోగించుకోవాలో ఎవరైనా వాకు బోధిస్తే బాగుండును' అనుకున్నాడు తనలో తానే విగ్రహంగా.

ఇంతలో ఎవరో తనను, ఒరులకు తన పిలుపు వినిపించగూడదన్న జాగ్రత్తతో గూడిన గొంతుతో, 'వాంబా' అని పిలిచినట్లయింది. వాంబా వెనుదిరిగి చూచాడు. ఘొంగ్గు గంతులువేట్లా తనమీది కెగిరి తనను నాకడం మొదలు పెట్టింది. 'గర్త!' అని, అంత జాగ్రత్తగానే తాను సంబోధిస్తూ వరకొచ్చింది చూచాడు. మరుక్షణంలో గర్త అతని ముందర నిలబడ్డాడు.

'వాంబా! ఏమిటి సంగతి? ఈ కేళసన్నీ యేమిటి? కత్తుల ఘర్షణ వినిపించిందేమిటి?' అని అడిగాడు గర్త అడుర్దగా.

'ఏమింది? కాంబాచిక్కో? అందరూ ఖండితయినారు'—అన్నాడు వాంబా.

‘ఎవరు ఖయ్యీలీ?’ గర్త చాల అదుర్దగా అడిగాడు.

‘మన పెద్దదొర, మన చిన్న దొరసాని, ఎఠెల్ నేను, హుండిబట్ట, ఆస్సాల్లు—అంతా !

‘అరి దైవమా! యెలా జరిగిందది? ఎవరా పట్టుకున్న వారు?’—అని అడిగాడు తిరిగి గర్త.

‘పెద్దదొర చొట్టాజేందుకు సిద్ధంగానే వున్నాడు. ఎఠెల్ నేను సిద్ధంగా ఉండీ లేని సీతిలో ఉన్నాడు. తక్కినవారు బాక్తుగా సిద్ధంగాలేరు. ఎవరో ఆకుపచ్చచొక్కాల వారికి, నల్లముసుగుల వారికి వారు ఖయ్యీలైవారు, పెడరెక్కలు విరిచికట్టి, అదిగో వారిని ఆపచ్చికపట్టుమీద కూలవేశారు. ఏడుపు వచ్చినప్పుడు గూడ నేను నవ్వుగలిగితే వాగుండును!’—అన్నాడు వాంబా. అతనికి నిజంగా ఏడుపువచ్చి కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి.

గర్త ముఖంలో ఒక వెలుగురేఖ తోచింది. ‘వాంబా! సిద్ధగిర కత్తివుంది. నీమెదడుకంటే బలమైనది నీగుండె, మనం ఇద్దరమే కొవచ్చుగాక. కొని గట్టి పట్టుదలతో గనుక చూతూవుగా వెళ్ళి మీదపడితే, ఇద్దరైతా ఎంతో పని చేయవచ్చు. రా, వావంట!’ అని ముందుకు అడుగువేశాడు.

‘ఎక్కడికి?—ఎందుకు?’—అని అడిగాడు వాంబా.

‘సెడ్రెక్ ను విడిపించడానికి’

‘అయిన వాకరి నీవు వదలుకోన్నావుగదా,— మరి ఇప్పుడు—’ అని ఇంకా ఏదో అనబోయాడు వాంబా.

‘అదంతా సెడ్రెక్ సీతి బాగా వున్నప్పటి సంగతి, ఇప్పుడుకాదు. రా వా వంట!’—అన్నాడు గర్త.

వాంబా అలాగే అతనిని అనుసరించడానికి సిద్ధపడుతూ వుండగా, చూతూవుగా ఒకవ్యక్తి వారి యెదుట ప్రత్యక్షమై వారిని నిలువరించాడు. అడుస్తు అనుబట్టి, అతడు ఆ దొంగల ముఠాలోనివాడేనని వాంబా అనుకున్నాడుగాని, ఇతని ముఖాన ముసుగులేదు. బుజానికొక పటకా ఉంది. దానినుంచి ఒక కొమ్ముబూరా వేలాడుతోంది. అతని ముఖంలో ఒక కాంత గంభీరమైన ముద్ర ఉంది. ఆ సంజవెలుగులో అతని ముఖ కవళికను వాంబా గుర్తించాడు. అతడు అప్పీపోటీలలో విలువిద్యా ప్రదర్శనయిండు ప్రథాన బహుమోనం బడసిన గ్రామిణుడు లాక్సిలీ.

‘నీమిటిదంతా? ఈ అడవిలో ప్రయాణికుల నటకాయించి ఖయ్యీల చేయబూసుకొన్న యీ ముఠావారెవరు?’—అని ప్రశ్న చేశాడు లాక్సిలీ.

‘అదిగో ఆ పప్పుని అంగీకరించు చూడు. నీవు ధరించిన అంగీకరించు చూడగానే ఉన్నాయి. నీ తలూతు మనుష్యుల నేమా చూచుకో!’—అన్నాడు వాంబా.

‘అదేమిటో నేను తెలుసుకొంటాను. నేను తిరిగి వచ్చేదాకా మీ రిక్కడే ఉండండి. కదిలారంటే మీ పొద్దాలు దక్కవు. నేను చెప్పినట్లుగా చేశారంటే మీకు మీ యజమానులకు గూడ శుభం కలుగుతుంది. అఱ, అన్నట్లు, నే నిప్పుడు సరిగ్గా వీళ్లమదిరిగా వేషం దిద్దుకోవాలి’—అంటూ లాక్సిల్, బూరాతోనూ పటకానూ, టోపికీ తగిలించిన తురాయిని, ఊదదీసి వాంబా చేతికిచ్చి, తన సంచీలోంచి ఒక మునుగుతినీ ముఖానికికట్టుకొని, ‘కదిలారా అంటే మీ పొద్దాలు దక్కవునుమా’ అని మరల వారిద్దరికీ బెరుగు పెట్టి ఇటికతో అంతర్ధాన మయ్యాడు.

ఈ అదన చూచి, వాంబా గర్వతో ఇలా అన్నాడు: ‘ఇదిగో గర్ ! పిడు తిరిగి వచ్చినదాకా మనమిక్కడ నిలబడడం మంచిదా, లేక కాళ్లకు బుద్ధిచెప్పడం మంచిదా? నాకు చూడబోతే, పిడు ఒక దొంగలాగే కనిపిస్తున్నాడుగాని, సరియైన మనిషిగా తోచడంలేదు’.

గర్ ఇలా సమాధానం చెప్పాడు: ‘దొంగకానీ, సైతాన్ కానీ! వాడు తిరిగివచ్చినదాకా నిలబడదురల్ల మనం ఇంతకంటే చెడిపోయేదేమీ లేదు. వాడు ఆ దొంగలముఠాలోనివాడే అయితే, ఈపాటికి వాళ్లకు ఆహారం ఇచ్చేసివుండాలి. మనం ఇక పోట్లాడడంగాని, పారిపోవడంగాని నిష్ప్రయోజనం. అదిన్నీ గాక, నాకు ఇటీవల కొత్తగా కలిగిన అనుభవాన్ని బట్టి, దొంగల్లోనైనా అంతా దుర్మార్గులుండరు. ఉండు చూద్దాం.’

లాక్సిల్ కొద్దినిమిషాల్లో తిరిగివచ్చాడు. ‘ఇదిగో నేనిప్పుడు వీళ్లనుధ్యక్ష నేర్పుగా మసలి, పిళ్ళెవరో, ఎక్కడికి పోతున్నారో, తెలుసుకొనివచ్చాను. ఖయీదీలపై వీళ్లు ప్రస్తుతం ఎట్టి దౌర్జన్యానికీ పూనుకోరనే నా కనిపిస్తోంది. వీళ్లు చూడబోతే ఆరితేరిన యోధుల్లా కనిపిస్తున్నారు. క్రొత్తకాళ్ళెవరైనా సమీపిస్తుంటే ముందుగా తెలియజేయడానికి చుట్టూ గర్జనీనిపిస్తూఉండ, తేవలం మన మగ్గురివల్లా ఇప్పుడు ఏపని కాదు. త్వరలో నేను కొంత బలగాన్ని నేకరిస్తాను. మీరిద్దరూ పెద్దోకొకరి సాక్షాత్తు నమ్మిన బంటులేకదూ? పెద్దోకొకరి సాక్షాత్తు జాతికి ఆత్మబంధువు—నాకు తెలుసు. ఈ ఆపత్సమయంలో అతనికి సహాయపడగల సాక్షాత్తు చాలామంది ఉన్నారని చూపిస్తాను. రండి నా కంట!’

అంటూనే లాక్సిల్, పెద్ద పెద్ద అంగలు వేడుతుంటూ ముందుకు దారి తీశాడు. గర్ల వాంబాలు వాని నడుమరించారు. దీర్ఘ కాలం నోరు మూసుకొని

ప్రయాణం చెయ్యడం వాంఛాకు చేతకాదు. తన చేతికి లాక్సీరి ఇంతకుపూర్వం ఇచ్చియున్న బూరాను నిర్దేశిస్తూ అశ్వాపదేశంగా, 'ఈ బూరాను సంపాదించిన విలువోని విలువిద్యాకాశం నా కళ్ళలో ఇంకా మెనులుతున్నట్లుగా ఉంది'—అన్నాడు. 'అవును, ఆ విలువోని కంఠస్వరం కూడా నా చెవుల్లో ఇప్పటికీ మారుమోగుతున్నట్లుగా ఉంది'—అన్నాడు గర్జ.

అంతట లాక్సీరి వారికిలా హెచ్చరించాడు: 'ఇదిగో, నేనెవరో ఏమిటో తెలుసుకోవాలని మీరు చాలా శాధపడుతున్నట్లున్నారు. అది మికిప్పుడు అనవసరం. మీ యజమానిని నేను చెర విడిపించడం కొవాలి మీకు, అంతే. విడిపించిన తరువాత అప్పుడు తెలుసుకుందురుగాని, నావంటి పరమమిత్రుణ్ణి మీ జన్మలో ఇదివరకెన్నడూ చూచియుండలేదన్న సంగతి. నా పేరేమిటో, ఎన్నెన్ని పేర్లతో, ఏమేమిచేస్తూ, ఎక్కడెక్కడ ఎప్పుడెప్పుడు తిరుగుతూ ఉంటారో, వాటిలో మీకేమీ ప్రసక్తిలేదు. రండి నా వెంట!'

వాంబా ఇక సాహసించి వైకి ఏమీ అనలేక, గర్జతో రహస్యంగా, 'మన మేదో చిక్కులో పడ్డట్లే ఉన్నాం—మన రెండుతలకాయలూ సరాసరి సింహం నోట్లో దూర్చామా అనిపిస్తోంది, ఏమిటి గతి!' అన్నాడు. 'హువ్, అట్టే కాగట, నీకాగుడుకల్ల అసలు చెడుతుంది వ్యవహారం. మరేం ఘరకాలేదు. అంకా సవ్యంగా నడుస్తుందనే నా నమ్మకం'—అన్నాడు గర్జ.

మూడుగంటలసేపు అలా యగ్గురూ హుటాహుటిగా నడిచిన తర్వాత, ఆ అడవిలోని ఒక చిన్న ఖాళీపక్కాకి వారు చేరుకున్నారు. దాని నట్టనడుమ ఒక బృహదండమైన ఓరుచెట్టుంది. బలిష్ఠములైన దాని కొమ్మలు మెలికలు తిరిగి నలుకైపులా విస్తరించుకొనిఉన్నాయి. చెట్టుక్రింద నలుగురైడగుడు విలుకొండు పడుకొని ఉన్నాడు. మరియొకడు, పహారాయత్తున్న వానివలె ఆ పెన్నెలనీడలో అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నాడు.

అగుగల చప్పుడు వినిపించగానే ఆ గస్తీ తిరిగేవాడు పడుకున్నవారిని లేపాడు. వెంటనే వారు లేచి నిలబడుతూనే శరసాధానంచేసి చప్పుడు వికవచ్చినదిక్కుగా లక్ష్యముంచి దృష్టినిగిచ్చాడు. లాక్సిలీని గుర్తుపట్టకంతోనే వారి భయసంశయాలన్నీ తొలగిపోయాయి. ఎంతో ప్రేమగౌరవాలతో అతని నెడకొని తోడ్చెచ్చారు.

‘మిల్లరెక్కడ?’—అని లాక్సిలీ మొదటిప్రశ్న.

‘రోధరుతోంకైపుకు వెళ్ళాడు.’

‘ఎంతమందితో?’ అని అడిగాడు నాయకుడు. ఆ అడిగే ఘోరణిని బట్టి వారికి లాక్సిలీ నాయకుడనే అనుకోవాలి.

‘అర్ధంతో వెళ్లాడు. ప్రయత్నం వృథాకాదు. లబ్ధిదాగానేఉండవచ్చు.’

‘మంచిది—అలన్ జేల్ ఎక్కడ?’

‘వాల్టింశుప్రీటు దిక్కుగా వెళ్ళాడు,— జోర్వాలక్సు మతానివతి ప్రయత్న విఫలమైనది. పొందిఉండదానికి.’

‘అది మంచిపనే. మరి ఫాదరీ ఎక్కడున్నాడు?’

‘అతని కుటీరంలో.’

‘సరే, నే నక్కడికి వెడతాను. మీ రిప్పుడు వెంటనే వీలైనంత బలగాన్ని పోగుచెయ్యాలి. గట్టి వేటపని ఒకటి తగిలింది. రెల్లవారే సరికల్లా నాకు కనుపించండి—అంటూ లాక్సిలీ తిరిగి వెంటనే,—‘ఆ, అన్నట్లు, ముఖ్యమైన సంగతే మరిచిపోయాను. మీలో ఇద్దరు తక్షణమే ఫ్రాంట్-డి-బాక్ దుర్గానికి పోయే మార్గాన కాపురంకాయండి. మనలాగే వేమలు వేసుకొన్న మౌఢులు కొందరు కొంతమంది ఖయదీలను ఆ దుర్గానికి తీసుకొని వెళు

కున్నారు. వాళ్ళను బాగోత్తగా కను పెట్టి చూస్తూఉండండి. తగినంత బలగం మనం సమకూర్చుకునేలోగా వాళ్ళొకవేళ దుర్గం చేతుకోవచ్చు. అప్పుడు దుర్గాన్ని సాధించియైనా వాళ్ళకు తగినతానీ చెల్లవలసి ఉంది. కనుక బాగోత్తగా వాళ్ళమీద ఒక కన్ను వేసి ఉంచండి. మీలో బాగా పరుగెత్తగలవారొకరిద్దరు నాకు, ఎంత బలగం చేయారోనీ సమాచారం అందజేయండి' అన్నాడు.

అనడమే తడవుగా, వాళ్ళు ఆ ఆజ్ఞలు తలబాల్చి వెళ్ళిపోయారు. లాక్సీలీ మన గర్త, బాంబాఅను వెంటనిడుకొని కోప్పన్ హార్స్ట్ ఆశ్రమం వైపుకు వెళ్ళాడు.

ఆ ఆశ్రమం, అక్కడి చర్చి, అదంతా చూడగానే, వాంబా గర్తలో చెవిలో నెమ్మదిగా ఇలా అన్నాడు: 'ఇది చాలా చిత్రంగా ఉన్నది గర్త! దొంగకు ఆవాసస్థానమా ఈ చర్చి, ఈ ఆశ్రమమనూ! 'చర్చికి ఎంత దగ్గరైతే దైవానికి అంతదూర' మని మనలో సామెత ఇండుకోసమే పుట్టిందికాబోలు! అరే! లోపల ఆ పాటలు విన్నావా ఎంత జోడగా పాగుతున్నాయో!— సన్యాసి ఆశ్రమమేమిటి, ఇంత అర్ధరాత్రివేళ ఇంత హుషారుగా ఈ పాటలేమిటి! అరి దైవమా! చిత్రంగా లేదీ కి'

గర్త అతనికిలా సమాధానమిచ్చాడు: 'చిత్రమేమున్నది? కోప్పన్ హార్స్ట్ ఫాదర్ సంగతి ఇక్కడందరికీ తెలిసిందే. ఇక్కడ తిరుగాడే లేళ్ళలో సగం లేళ్ళను ఇతడే హతాశుడు చేస్తూ ఉంటాడట. ఫారెస్టు ఉద్యోగి వై అధికారికి తెలియజేశాడనీ, తిన్నగా మెలగడం నేర్చుకోకపోతే ఇతని ఫాదర్ పని ఎప్పుడో ఊతేమాట నిశ్చయమనీ అంటారు.'

దీనిద్దరూ ఇక్కడ ఇలా మాట్లాడుకుంటూ ఉండగా, లాక్సీలీ ఆశ్రమం తలుపు దబడబా కొట్టి, మంచి హుషారులో మునిగితేలే మన పూర్వ పరిచితులగు ఫాదర్ కి, నీలకవచధారికి అంతరాయం కల్పించాడు. ఫాదర్ పాట అసి, నీలకవచ ధారిలో ఇలా అన్నాడు: 'మిత్రమా, ఎవల్లో కొత్త అతిథులు తయారైనట్లున్నారు. మనల్ని ఈ స్థితిలో వాళ్ళు చూస్తే చాలా చిక్కు. ఎలాటివారికైనా విరోధులు కూడ ఉంటాఉంటారు చూడూ! దీర ప్రయాణంచేసి బడలినచ్చిన నీకోసమైకదా నేనీ ఆతిథ్యమిస్తున్నాను! కాని, గిట్టనివారేడి అపారం చేసుకుంటారు. నేను త్రాగిబోతున్ననీ, వ్యభిచారిన్ననీ ప్రచారం పోగిస్తారు. వృత్తిని బట్టి యేమి, సహజ ప్రవృత్తినిబట్టియేమి, ఆ రెండు దుర్దుశాలకు నాకు చుక్కెదురు.'

'దుర్మార్గులు! నీమీద ఇట్టి అభాంబాలు వేసేవాళ్ళు యెలాంటి కిక్కుకైనా అడ్డులే. అది గరేగాని, యెలాంటివారికైనా విరోధులంటూ ఉంటారని నీ

వన్నావు చూడు! అది అక్షరాలా యధార్థం. శిరస్రాగిణితో ముఖాచ్ఛాదనం చేసికొనిగాని నేను మాట్లాడగూడనివాళ్లు కొందరు ఈ దేశంలో ఉండవచ్చు.'

'అయితే నీ శిరస్రాగిణి తగిలించుకో. నే నీలోగా ఈ మధుపాత్రల నిక్కడనుంచి తొలగిస్తాను. చివరిసారి నేనీ దోసుతో కైపు బాగా తలకెక్కి నట్లు తోస్తోంది. నీలకడ వదురుతున్నట్లు లేదు. పాత్రలు తొలగించేటప్పుడు చప్పుడు కావచ్చు. కనుక, నేను పాడేపాట బిగ్గరగా వాయింతు. పాటలోని మాటల అర్థంతో నీకు నిమిత్తం లేదులే, నాకే తెలియదు వాటి అర్థం! అన్నాడు ఛాదరీ.

అంటూ, పెద్ద గొంతుకతో ఒక క్రొత్త పాట యెత్తుకొని, ఆ సందడిలో మధుపాత్రల నిక్కడనుంచి తొలగించడం మొదలుపెట్టాడు. నీలకవచధారి తన శిరస్రాగిణిలు మరల తగిలించుకొని, హుషారుగా నవ్వుతూ, మధ్య మధ్య తన గొంతుకను గూడ అతని పాటకు తోడుచేస్తున్నాడు.

'ఇంత అర్థరాత్రివేళ నీ పెతానుప్రార్థనలు చేస్తున్నావ్?'—అని బయటి నుంచి కేక!

తాను చేస్తున్న చప్పుళ్లవల్లనో, త్రాగిన మద్యపు నిషేవల్లనో, ఛాదరీ ఆ కంఠస్వరం గుర్తుపట్టలేక, 'ఓయ్ బాటసారీ, ఇక్కడ పిలులేదు వెళ్లు, నేనెక్కడోక సోదర సన్యాసితో జైనప్రార్థనలు చేసుకుంటున్నాను. మా ప్రార్థనలకు భంగం చెయ్యకు'—అని కేక పెట్టాడు.

'ఉన్నట్టుడా! నేను లాక్సిలీని, తలుపు తియ్యి!'—అని వివరల్పింది ఆ కంఠస్వని.

'అమ్మయ్యా బ్రతికాం, ఇక నేమీ భయంలేదు'—అన్నాడు సన్యాసి నీలకవచధారితో.

'ఎవరతడు? నేను తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఎవరో చెప్పు'— అని అడిగాడు నీలకవచధారి.

'ఎవరా?...అతడొక మిక్కిలిలేలే!'—అని సమాధాన మిచ్చాడు సన్యాసి

'ఎలాంటి మిక్కిలిదని అడుగుతున్నాను. నీకు మిక్కిలికే నాకు కావద్దా?' అని ప్రశ్నించాడు నీలకవచధారి.

'ఎలాంటి మిక్కిలిదా?...ఆ ప్రశ్న అడగడం తేలికేగాని సమాధానం చెప్పడం చాలా కష్టం. ఎలాంటి మిక్కిలిదని అడుగుతున్నావు కదూ? ఆ, ఇప్పుడు కొంచెం మెదడు విడిచి. నే నీంతకుమందు ఫారెస్టు ఉద్యోగి అని చెప్పానీ, అతడే ఇతడు. చాల నిజాయితీ మనిషి'—అన్నాడు సన్యాసి.

‘అ, నీవెంత నిజాయితీ సన్మానివో అంతడంత నిజాయితీ ఉద్యోగి. సరే వెళ్లు. అతడు తలుపు ఉతక లూడడన్నేటట్లున్నాడు. వెళ్లి త్వరగా తలుపు తియ్యి.’

తలుపు కొట్టిన చప్పుడు వినిపించగానే బిగ్గరగా మొరుగుతూ గోల చేసిన తుక్కలు, ఇప్పుడా బయటి కంఠధ్వనిని గుర్తుపట్టాయి కాబోలు, భోరణి మార్చి, తలుపు తీయడంతోసం శౌంధరపడుతున్నట్లు వింతధ్వనులు చేస్తూ తలుపును గీరడం మొదలుపెట్టాయి. సన్మాని తలుపుతీయగానే లాక్సిల్ లోనికి వచ్చాడు.

వెంటనే అతని దృష్టి నీలకవచధారిమీద పడింది. ‘ఎవరీ ఉత్సాహ పురుషుడు?’ అని ప్రశ్నించాడు ఛాదరీని.

‘మీ సుపరిచితులలోని సోదర సన్మానే. రాత్రంతా జాగరణ చేసి పార్థివము చెయ్యాలనుకున్నాం’—అని ఛాదరీ సమాధాన మిచ్చాడు.

‘చర్చిమీదనరే సైనిక వ్యవస్థల చెందిన సన్మాని అనుకుంటూ, ఇలాంటి వాళ్లు విదేశాల్లా చాలామంది ఉన్నారు. అది సరేగాని, ఛాదరీ, నీవిప్పుడు జవహర్ వడలి పెడకర్క చేతబుచ్చుకోవలసిన అవసరం వచ్చింది. మీ అందరి తోడ్పాటు నాకిప్పుడు కావాలి. కాని,’—అంటూ అతనిని కొంచెం ప్రక్కకు తీసుకొని వెళ్ళి, ‘నీకేమైనా పిచ్చెక్కిందా ఏమిటి? ఎవరితో ముఘ్గు ముంగం తెలియని యోధుణ్ణి నీ ఆశ్రయంలోకి రానిచ్చావ్. మన నియమనిబంధనలన్నీ మరిచిపోయావా?’ అని అడిగాడు.

‘ఛాదరీ నిబ్బరంగా, ‘ముఘ్గు ముంగం తెలియకపోవడమేమిటి? నే నితనిని బాగా యెరుగుదును’—అని బుకాయించాడు.

‘అయితే, ఏమిటి అతని పేరు?’—అని అడిగాడు లాక్సిల్.

‘అతని పేరా?...అతని పేరు...అతని పేరు సర్ ఆంధ్రానీ స్క్వాడ్రెల్ స్టాన్. అంత పేరు తెలియనివాళ్ళను ప్రక్కన కూర్చోబెట్టుకుని మధుసానం చేస్తాను,—అండలో నేను!’—అన్నాడు ఛాదరీ,

‘నీ కీ మధ్య అతిగా త్రాగడం అలవాటైనట్లుంది. అతిగా వాగుతున్నావేమో కూడా!’—అన్నాడు లాక్సిల్.

నీలకవచధారి ఈ సమయంలో ముందుకువచ్చి, ‘ఛాదరీపై కోపగించకు భాయి, నాకతడు అతివ్యమిచ్చాడు తన్ను అంతకంటే ఏమీ చెయ్యలేదు—అతివ్యం అతడు తనంతట తానివ్యకపోతే నేను బలవంతాన్నెలా పుచ్చుకుని తీరేవాణ్ణి’—అని పలికాడు.

‘ఏమిటి! బలవంతాన అతిథ్యం పుచ్చుకునేవాడవా! ఉండు, ఈ ఫాదరీ గాను మార్చి అటవిక దుస్తులు ధరించిన నన్ను, నీ పని చెప్తా! చెడికర్రతో నీ బుర్రమీద పన్నెండు మ్రోగేటట్లు చెయ్యకపోతే నా చేరు.....’

అంటూ వెంటనే ఫాదరీ దుస్తులు మార్చి అటవికుడుగా తయారై, వాంఠా వంక చూచి, ‘ఇదిగో నీ వెళరవో, ఈ బొందులు కొంచెం బిగించు, నీకో కప్పు దాగిజూసవమిస్తాను’ అన్నాడు.

‘ద్రాక్షాసవమిస్తావు సంతోషమే కాని, పవిత్రమైన సన్యాసి మాట లోంచి పాపిష్టి అటవిక రూపంలోకి నీవు మారుతూ నా తోడ్పాటు కోరడం న్యాయమా ఫాదరీ’—అన్నాడు వాంఠా.

‘మరేం ఫరవాలేదులే! నా అటవిక దుస్తులు చేసిన పాపాలను నా ఫాదరీ దుస్తులముందు పశ్చాత్తప్తడనై ఒప్పుకుంటాను, ఇక పాపాలు నన్నేంచేస్తాయి?’ అన్నాడు ఫాదరీ.

‘అమెన్! తరవాతి మోట యెలాఉన్నా, ముందు నా విదూషకుని దుస్తుల ముందు ఒప్పుకున్నావ్, చాలు’—అంటూ వాంఠా ఫాదరీ కోరిన పాపాయ్యం చేశాడు.

నీళ్ళిక్కడ ఈ పనిలో ఉండగా, లాక్సీలీ నీలకవచధారిని కొంచెమువత్తికి తీసుకొనిపోయి, ‘ఇదిగో, అష్టి పోటీల్లో రెండవరౌజున ఒక సాగ్లన్ యోధునికి విజయం సాధించిపెట్టినది నీవేకదా? చెప్పు నావద్ద విజయ చాచవద్దు’—అని అడిగాడు.

‘కావచ్చు. అయితే ఇప్పుడేం?’ అని ప్రశ్నించాడు నీలకవచధారి.

‘అలా అయేటట్లయితే, దుర్బలులకు సాయపడడం నీవు ఒక ముఖ్యవిధిగా ఎంచుకుంటావని నా నిశ్చయం’—అన్నాడు లాక్సీలీ.

‘నిజమైన పృథి యోధుడూ అలా ఎంచుకొని తీడతాడు. నేనూ అంతే!’—అని సమాధానమిచ్చాడు నీలకవచధారి.

‘సంతోషం. అయితే నీవు నిజమైన యోధుడవైనట్లే, అప్పుడైన అంగ జాతీయుడవనిమాడా నేను అనుకోవచ్చునా? ఎందు కడుగుతున్నానంటే,— నేనిప్పుడు చెప్పబోయేది ధర్మచింతగల పృథివామూ కురించేపనే అయినా, అంగజాతీయులకు ముఖ్యంగా సంబంధించినది’—అని ప్రశ్నించాడు లాక్సీలీ.

‘అంగదేశాన్నీ, అంగజాతీకి చెందిన పృథి ఒక్కరినీ, నాకంటే ఎక్కువగా ప్రేమించగలవా ఉండరు. అది నీవు విశ్వసించి నిస్సంకోషంగా మాట్లాడవచ్చు’—అని జవాబిచ్చాడు నీలకవచధారి.

‘విశ్వసిస్తున్నాను. నీవంటి దేశభక్తుల తోడ్పాటే ఈ జేశానికిప్పుడు అత్యవసరంగా కావలసి ఉంది. ఇప్పుడు జరగవలసియున్న పనేమిటంటే!—

కొందరు చూర్మకలు, తమకంటే ఉత్తము అనదగినవారి వేసాలతో, అంగుళాతీయలలో ఉత్తము దనదగిన పెద్దోకొది సాగ్గనునూ, అతని మిత్రుడైన ఎథో వేనునూ ఖుమదీలుగా పట్టుకొని, ఈ అరణ్యసీమలో ఉన్న టూర్క్మెన్ స్టన్ దుర్గానికి తీసుకొని పోయారు. ఆ బండీలకు విడిపించవలసిఉంది. నీవు తోడ్పడగలవా?' అని అడిగాడు లాక్సిలీ.

'తప్పక తోడ్పడుతాను. అది నా విధ్యుక్తధర్మం'—అంటూ నీలకవచ ధారి,—'అయితే నీవెవరో నేను తెలుసుకోవచ్చునా?' అని ప్రశ్నించాడు.

'నేనా! నేనొక అనామకుణ్ణి. కాని, ఈ జేశాన్ని, ఈ జేశాన్ని ప్రేమించేవాని నేను ప్రేమిస్తాను. ఇంతవరకు చూత్రమే నీవిప్పుడు తెలుసుకొని తృప్తిపడాలి. ముఖ్యంగా, నీవు కూడా అజ్ఞాతుడవుగానే ఉండగోరుతున్న సందర్భంలో, ఇంతకంటే ఎక్కువ చెప్పడానికి నీలులేదు. కాని, ఒకటి మాత్రం విశ్వసించు,—నేను మాట యిచ్చానంటే, అది తప్పడం ఉండదని తెలుసుకో!'—అన్నాడు లాక్సిలీ.

నీలకవచధారి తన చేతితో లాక్సిలీ చేతిని కీలించి, 'నిన్ను నేను విశ్వసిస్తున్నాను. ముఖకవళికలను బట్టి ఆంతర్యామి గుర్తించడం నాకు మొదటినుంచీ ఆలవాటు. నీ నిజాయితీ, నీ దీక్షాపటియా నీ ముఖంలోనే నాకు కనిపిస్తున్నాయి. ఇక నిన్ను ఎలాటి శ్రక్షలూ అడగను. ఈ బండీలకు విడిపించడంలో నీకు పూర్తిగా సహకరిస్తాను. దీని ఫలితంగా మన స్నేహబంధం దృఢతరం కాగలదని విశ్వసిస్తున్నాను'—అని ఉత్సాహం ప్రకటించాడు.

ఇక్కడ ఫాదరీ ఆటవికవేషధారణ, కత్తి, చాటు, విల్లు, అమ్ములపొడి వగైరాలతో పూర్తి అయింది. అందరూ నుటిరం బయటికి వచ్చారు. తలుపు జాగ్రత్తగా తాళవేసి, తాళపుచెవిని ఫాదరీ మండిగంకింద గుర్తుగా దాచాడు. 'ఆ, అన్నట్లు, మద్యపానపు కైపు బాగా తలకెక్కింది కాబోలు, పోరాడగల్గిన స్థితిలో ఉన్నావా ఫాదరీ!' అని అడిగాడు లాక్సిలీ.

'ఆ, ధరవాలేదు, ఆ కైపు ఎంతలోకి దిగుతుంది! మెదడులో ఏదో మోత మోగుతున్నది నిజమే. కాళ్లు కూడా కొంచెం తడబడుతున్నాయి. కాని, ఇదిగో, ఈ జలధారలోని నీరు రెండు గ్రుక్కలు త్రాగానంటే, మత్తూ గిత్తూ తటాపంపురై పోవలసిందే!' అంటూ ఫాదరీ ఆ జలధారవద్ద దగ్గర వంగి, అదంతా ఒక్కసారే పీల్చేస్తావా అనుకునేటట్లుగా దోసిళ్ళకొద్దీ త్రాగడం మొదలుపెట్టాడు.

'ఈ ఊటనీరు ఇంత కడుపునిండా నీవుత్రాగి యెన్నాళ్ళయింది బాబాజీ?'—అని ప్రశ్నించాడు నీలకవచధారి.

‘చాక్షుశవపు తిత్తి ఆ మధ్య మాత వడలై బోర్లపడి చాక్షుశవ మంతా కాంపోవడం జరిగింది. అప్పుడు నాకు ఈ సీరే శరణ్యం కావలసివచ్చింది’ —అంటూ ఫాదరీ, చేతులూ తలా జలధారక్రింద చాలాసేపు తడిపితడిపి ఈవ లకు వచ్చాడు. ఇప్పుడా మనపే మారిపోయినట్లునిపించింది. బల్లెం హుసారుగా కొనవేళ్లతో తలపై గిరిగిరా త్రిప్పుతూ, ‘వీరి ఆ దుర్మార్గులు! వాళ్ళొక దజనుమంది నన్ను చుట్టుముట్టినా నే నొక్కణ్ణే వాళ్ళకి సమాధానం చెప్పకపోతే ఓట్టు! సైతానుకు గులాము నైనట్లే!’ — అని ఉత్సాహం ప్రకటించాడు.

సీలకవచధారి నవ్వుతూ, ‘ఇదేమిటి ఫాదరీ, నీ వృత్తిధర్మానికి విరుద్ధంగా ఓట్టు పెట్టుకుంటున్నావు’ — అని అడిగాడు. ‘ఇదిగో, ఇప్పుడు నన్ను ఫాదరీ గీడరీయని పిలవకు. ఫాదరీ పుస్తానా పింటిమీద ఉన్నంతవరకే నేను ఫాదరీని. ఇప్పుడు నేను ఆటవికడుస్తూలు భరించాను గనుక అచ్చమైన ఆటవికుణ్ణి. ఈ కేషంలో నేను ఆటవికు లుడరివలెనే, తింటాను, త్రాగుతాను, ఓట్టు పెట్టు కుంటాను, ఒక పడుచుపిల్ల కనిపిస్తే ప్రియిస్తానుకూడా!’ అని సమాధాన మిచ్చాడు ఆ ఆటవికసన్యాసి.

‘సరే, ఇక చాలించు నీ వాచాలత్యం. మన మిప్పుడు తొందరగా పోవాలి. మన బలగాన్నంతనీ పోగుచేసుకోవలసివుంది. రెజిస్ట్రార్లు ఫ్రాంట్-డి-బాఫ్ దుర్గాన్ని ముట్టడించి పట్టుకోవడమంటే సామాన్యంకాదు, ఎంత బలగమైనా చాలదు’ — అని తొందరించాడు లాక్సిరీ.

సీలకవచధారి అచ్చురపు ప్రకటిస్తూ, ‘ఏమిటి! ఫ్రాంట్-డి-బాఫ్! అతడా యీ రాజమార్గాన్ని ఆటకొయించి బాటసారులను బాధించినది? అతడిలా బందిపోటుదొంగగానూ, ప్రజాకంటకుడుగానూ మారించెప్పుడు?’ — అని అడిగాడు.

‘ఆనినంచీ అతడు పర్యవేక్షకుడే!’ — అన్నాడు లాక్సిరీ.

‘వచ్చి బందిపోటుదొంగ కూడానూ! నేను ఎంతోమంది బందిపోటు దొంగల నెరుగున్నాను. వారికున్న నిజాయితీలో సగమైనా ఈ దుర్మార్గుడికి లేదు’ — అన్నాడు ఫాదరీ.

లాక్సిరీ చిరాకుపడి, ‘ఇదిగో, నీ విక నోరు మెదవకుండా ముందు నడిచి దారితియ్యి. వీడి మాట్లాడాలో వీడి మాట్లాడకూడదో తెలియకుండా తెగ వాగేటట్లున్నావు’ అని హెచ్చరించాడు.

అ ధ్యాయం ౨౦

నెడ్డిక్కనూ, అతని పరివారాన్ని చెరవిడిపించడానికి ప్రయత్నాలు ఈ విధంగా ఇక్కడ జరుగుతూఉండగా, అక్కడ, వారిని చెరపట్టిన దుండ నలు చుట్టూచుట్టిగా వారిని తాము రెండవ కంటివానికి తెలియకుండా భద్రంగా భైదు చేయదలచుకొన్న చోటికి తీసుకొనిపోజొచ్చారు. కాని, ఇంతలో, వెన్నెలపోయి చీకటి రావడంచేతనూ, ఆ అడవిదారులు వారికి సరిగా తెలియక పోవడంచేతనూ, చాలసార్లు వారు అగి అగి మరీ ప్రయాణం చేయవలసి వచ్చింది. ఒకటి రెండుసార్లు తప్పుత్రోవ పట్టినట్లు తెలియగా తిరిగి వెనుకకు వచ్చి సరియైన మార్గాన్ని అనుసరించవలసి వచ్చిందికూడ. ఈ తికమకలతో ఎలాగైతేనో, తెల్లవారింది. తాము సరియైన త్రోవనే నడుస్తున్నట్లు ఇప్పటికి తారికి ధైర్యం చిక్కింది. ఇక చకచకా ప్రయాణం సాగించడం మొదలు పెట్టారు. ఈ సమయంలో, ఆ ముతాకు నాయకులుగా కనుపించిన యద్దగు వ్యక్తులమధ్య ఈ విధంగా సంభాషణ జరిగింది:

‘ఇదిగో డీప్రేసీ! నీ విక మమ్మల్ని విడిచివెళ్ళి, నీవు వేసిన పథకంలాని రెండవభాగం ఆచరణలోపెట్టు. నీళ్ళను చెరవిడిపించే ధీమడుగు నటన చెయ్యాలనిగా అనుకున్నావు?’—అన్నాడు ‘టెంప్లార్ బ్రయన్’.

‘ఆ అభిప్రాయమిప్పుడు మార్చుకున్నాను. ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ లోటలో నీళ్ళను కాగ్రతగా భద్రపరిచేదాకా నిన్ను వదిలివెళ్ళేదిలేదు. అక్కడనే రొవెనాకు నేను నా నిజస్వరూపంలో కనిపిస్తాను. ఆమె నా ప్రేమ తీవ్రతకు మెచ్చి యీ నా అభ్యుత్థాన్ని మన్నిస్తుందని నా విశ్వాసం’— అన్నాడు డీప్రేసీ.

‘బ్రయన్ ఆతని వంక సాభిప్రాయంగా మామూ అడిగాడు: ‘ఏందుకు నీ అభిప్రాయమిలా మార్చుకోవలసి వచ్చింది డీప్రేసీ?’

‘ఏందుకో నీకు చెప్పడం అవసరం’ — అని డీప్రేసీ సమాధాన మిచ్చాడు.

‘నా నిజాయితీ విషయమై వార్డియార్ నీ కేదో అనుమానం లేక తిలచాడు. బహుశః అది కారణం కాదనుకుంటాను నీ అభిప్రాయం మార్చుకోదానికి’—అన్నాడు బ్రయన్.

‘నా అభిప్రాయాలు నావేగాని మరొకళ్ళవికావు. ఒక దొంగ ఇంకొక ధోంగని సంబంధంలే వైతాను నవ్వుకుంటూ ఉంటాడంటారు. ఒక నేళ్ళ

అలా నవ్వకుండా అగ్రహించితే మాత్రం, ఒక పెంప్లార్ తాను చేయదలచుకున్న పని చేయకుండా మానుతాడా?—అన్నాడు డీప్రేసీ.

‘అంతేకాదు,—ఒక యధేచ్ఛా సైకికములా నాకువచ్చును, తాను ఇతరుల కపకారం చెయ్యడంతో అందజేసిన చెయ్యకముక, అలాటి అపకారమే తన మిత్రునివలన తనకు జరుగుతుందని అనవసరంగా భయపడకుండానూ మానడు,—’ అని యెత్తిపొడిచాడు బ్రయన్.

‘ఇదిగో ఈ యెత్తిపొడుపులవల్ల ప్రయోజనం లేకపోగా ప్రమాదముంటుంది. ఎందుకీ అనవసర ప్రసంగం? పెంప్లార్ వ్యవస్థ నీతినియమా లెలాంటివో నాకు తెలుసు. నేను కష్టపడి సంపాదించుకున్న నుదరిని నా చేతిలోంచి కాజేసుకుపోవడానికి నీకు ఎట్టి అవకాశమూ ఇవ్వను’—అన్నాడు డీప్రేసీ.

‘బలే! నీవు ఎందుకు భయపడాలి? నాకు అర్థం కావడంలేదు. మా వ్యవస్థకు ఎలాంటి శపథాలున్నాయో నీకు తెలియదా?—’ అని అడిగాడు పెంప్లార్ బ్రయన్.

‘తెలియకేం, బాగా తెలుసు. అది యే విధంగా పాలించబడుతూ ఉంటాయోనా నేను బాగా యెరిగినవాణ్ణి. వీరధర్మాలకు పాలనీనాలో ఎట్టి విపరీత వ్యాఖ్యానాలు చేయబడుతూ ఉండేదీ నాకు చక్కగా తెలుసు. ఇన్ని మాట లెందుకు సరే బ్రయన్, ఇది నిన్ను విశ్వసించదగిన సందర్భం కాదు’ అన్నాడు డీప్రేసీ.

అంతట బ్రయన్ ఈ విధంగా అన్నాడు : ‘అయితే యిప్పుడు నిజం చెప్పుకున్నాను విను. నీ నీతికళ్ళ ఇవ్వనితో నాకు నిమిత్తంలేదు. ఈ ఖైదీలలోనే ఇంకొక పిల్ల ఉన్నది. అది నాకు తగిన బోడు.’

డీప్రేసీ చకితుడై, ‘ఏమిటి! దాసిదాన్నా చిట్టచివరకు నీవు అపేక్షించేది!’—అని ఎగతాళిచేశాడు.

‘దాసిదాన్ని అపేక్షించేటంత అబ్బుటికాదు నేను. చక్కదనంలో నీవు కోరే నుందరికేమాత్రమూ తీసిపోవనిదే ఒక పిల్ల ఈ పరివారంలో ఉన్నది’—అన్నాడు బ్రయన్.

‘అరి దైవమా, ఆ యూదీయ కన్యకనా ఏమిటి ఇంతమా నీవు కోరేది!’—అని అచ్చెరువొందాడు డీప్రేసీ!

‘ఏంకోరితే? ఎవరు అడ్డంకస్తాలో రమ్మను’—అని నవ్వాడు బ్రయన్.

‘ఎవరో అడ్డం రావడం చూశామేమిట? నీ బ్రహ్మచర్యవ్రతమే నీకు అడ్డం. ఒక యూదీయకన్యతో చెలికారం కూడదని చెప్పే నీ అంతరాత్మే నీకు అడ్డం’— అన్నాడు డీప్రేసీ.

‘టెంప్లార్ బ్రాయన్ సాచివేతగా, ‘ఆ, అలాంటి భయమేమీలేదులే. బ్రహ్మచర్యవ్రతనియమ పరిపాలన విషయంలో చూ సంస్థ అధినేత నాకు కొంత స్వేచ్ఛ మంజూరు చేశాడు. ఇక, నా అంతరాత్మ సంగతంతావా,— మూడు వందలమంది ముచ్చర తురుష్కులను బలిగొన్న శావంటి మీదు, ఇలాంటి అల్పదోషాలనుగూర్చి ఒక పల్లెటూరి పిల్ల భయపడ్డట్లు భయపడవలసిన అగత్యం లేదు’— అన్నాడు.

‘ఒరే, దానికేం గాని, నేను ఒక సంగతి మాత్రం నిశ్చయంగా చెప్ప గలను, ఆ పదునుపిల్ల అందచందాల మీదకంటే, ఆ ముసిలివాడి డబ్బు సంచల మీద నీకున్న ఎక్కువగా పడింది’— అన్నాడు డీప్రేసీ.

‘ఎక్కువేమిటి, తక్కువేమిటి? రెండూ నాకు కావలసినవే. అయితే, ఈ యూదీయడి డబ్బుకు నే నొక్కణ్ణే అధికారిని కావడానికి ఎలాగూ ఏమీ లేదు. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ మనకు తన కోట వాడుకోడాని కిస్తున్నాడంటే ఊరికే ఇవ్వడంలేదు. ఈ యూదీయని వద్దనుంచి కొల్లగొట్టే డబ్బులో అత నికిగూడా భాగంపెట్టక తప్పదు. అలా ఇతరులకు భాగంపెట్ట నవసరం లేకుండా, కేవలం నా సొంతమని చెప్పుకోడానికి ఏర్పాదాకాటి ఈ సందర్భంలో నేను సంపాదించుకొని తీశాలి. ఈ యూదీయ కన్యను అలా నాకు రావలసిన ప్రత్యేక బహుమానంగా నేను ఎంచుకున్నాను, కనుక డీప్రేసీ, ఇప్పుడు నా అంతర్యం నీకు బాగా స్పష్టమయింది కనుక, నీవు మొదట వేసుకున్న పథకం నిరర్థకతరంగా కొనసాగనిచ్చుకో. నేను అడ్డంవస్తాననే భయం నీ వెత మాత్రమూ పెట్టుకోనక్కరలేదు’— అన్నాడు బ్రాయన్.

‘కాని, డీప్రేసీ కించిత్తుకూడా మెత్తబడక ఇలా సమాధానం చెప్పాడు. ‘వద్దు వద్దు. నేను కష్టపడి సంపాదించుకొన్నదాన్ని ఇప్పుడు నేను విడిచి వెళ్ళను. నీవు చెప్పేదంతా నిజంగానే కనిపిస్తోంది గాని, మీ టెంప్లార్ వ్యవస్థ అధినేత నీకు స్వేచ్ఛ మంజూరు చెయ్యడమేమిటో, చూడువందల మంది తురుష్కులను మట్టుపెట్టినందువల్ల నీకు పుణ్యం చేశారడమేమిటో,— ఇదంతా వింటే, ఇలాంటి అభిప్రాయాలు కలవాడవు నీ వెతకైనా తగుదవనిపిస్తోంది. పెద్ద పెద్ద విష యాల్లో నే పాపభీతి లేనప్పుడు, ఇక చిన్న విషయాలకొ నీవు భయపడేది?’

‘నీ ప్రసంగమిలా సాగుతూ ఉండగా, అతల సెడైకో, తన చుట్టూ ఉన్న కొవలివాళ్ళను పలకరించి,— వాళ్ళు ఆ అడవిలోని బండిపోటు ముతాకు చెందిన సాగ్జన్ జాతీయాలనే ఉద్దేశ్యంతో,— ఎందుకొరకు తమ్ము ఈ ప్రకారం బంధించడం జరిగిందో వాళ్ళవలన రాజుట్టడం కోసం అనేక విధాల నయానా

భయానా పయియ్యించి చూచాడు. కాని, వారేమీ సందివ్వలేదు. పయియ్య వగం పొచ్చించబడింది. పోగా పోగా, ఒక ములుపు తిరిగే సరికి, ఇరు వైపులా వృక్షపంక్తుల మధ్యనున్న బాటకు చిట్టచివర, ఎట్ట ఎదుటగా, రెజిస్ట్రార్ ఫ్రాంట్ డిభాఫ్ నివసించే టూర్క్విల్ స్ట్రెట్ కోట దృగ్గోచరమయింది.

అది అంత పెద్ద కోటకాదు. చాని నడిమి భాగాన ఒక ఎత్తైన నలు చదరపు గోపురముంది. అగోపురంచుట్టూ అంతకంటే తక్కువయెత్తులో భవనాలున్నాయి. జాటికీ వెలుపలి ప్రాకారానికి మధ్య చుట్టూ కొంత భారీ ప్రదేశముంది. ప్రాకారం చుట్టూ ఒకలోతైన కందకం. దగ్గరలో ఉన్న ఒక నెలయేటి నుంచి అండలోకి నీరు పట్టుతూ ఉంటారు. ఫ్రాంట్ డిభాఫ్ ఈ ప్రాకారం మూలల్లోనూడా బురుజులు కట్టింది కోటను బందోబస్తుచేశాడు. సింహద్వారంపైన నూడా ఇరువైపులా రెండు బురుజులు కట్టబడి ఉన్నాయి. ఫ్రాంట్ డిభాఫ్ అచుట్టూపక్కల చాలా చెడ్డపేరు సంపాదించిన కారణం చేత, ఎప్పుడు ఏ శత్రువులనుచ్చి మీద పడుతాకో నన్న భయంతో ఈ కోట నిలా జాగ్రత్తగా బందోబస్తు చేసుకున్నాడు.

మాచీ చూడడంతోతే, ఇది ఫ్రాంట్ డిభాఫ్ కోట యని పెడిక్ గుర్తించాడు. అండచే, ఫ్రాంట్ డిభాఫ్ తను యీ దురవస్థకు కారణమని నిశ్చయించుకున్నాడు. నిష్కరణంగా ఆటవికముతాలను ఆనుచూనించానని చింతపడి, కావలివాండ్రోతో ఇలా అన్నాడు : 'మీరు ఫ్రాంట్ డిభాఫ్ నాకర్లా? ఏమిటి మీ యజమానికి కావలసినది? నా ప్రాజెలా, భవనా ? ఒకప్పుడు, ఈ దేశంలోని భూమి అంతా మా జాతి పిత్రాభ్యుత్పన్నులై. ఇప్పుడు, నాకు ఎథెల్ స్టేనుకు మాత్రమేనా కొంత మిగలడం మీ యజమానికి కంటకంగా ఉందికాబోలు! మమ్మల్ని కూడా చంపివేసి మీ మిగిలిన పని పూర్తిచేసుకోండి. ఇంగ్లాండును నార్మన్ దాస్యంనుండి తప్పించలేని పెడిక్ కోట బ్రతుకుపై ఆశలేదు. ఇంగ్లాండుకోసం చావడానికినూడా సిద్ధంగాఉన్నాడు. రెవోనానుమాత్రం సగౌరవంగా, నిరపాయంగా వదిలిపెట్టండి, ఇలా కోరానని మీ యజమానితో చెప్పండి. అమె అబల. అమెవలన అతడు భయపడ వలసిన పనిలేదు. అమె కోసమై పోరాడేవారంతా మాతోనే అంతరించి పోతారు.'

పెనుకటియాదిరిగానే కావలివాండ్రేమీ మాట్లాడలేదు. కోట సింహ ద్వారం వమివించగానే డీబ్రేనీ మాడుపార్లు తన బూరూ ఊడాడు. వెంటనే బురుజులమీద కావలికాచే విలుకాండ్రు క్రిందికి దిగి, అగడ్తమీదికి వంటెన దించి కోటలోనికి వారిని ప్రవేశ పెట్టారు. ఖయిదీలనందరినీ ముందు ఒక పెద్ద హాలు లోనికి తీసుకొనిపోయారు. అక్కడ వారిచేత తొందరతొందరగా ప్రాంత కాల భోజనం చేయించారు. ఒక్క ఎథెల్ స్టేనుకు తప్ప తక్కినవారికెవ్వరికి అది

సహించలేదు. కాని, అతని కనా సావకాశంగా భోజనంచేసే వ్యవధి లేకపోయింది. కావలివాండు సెడ్రీక్ ఎథర్ స్ట్రీసులను రొవెనానుండి వేరుచేసి బంధించే మాచనలు కనుపించాయి. ఇరువురూ అది నివారించడానికెంతో పెనుగులాడారుగాని ప్రయోజనం లేకపోయింది. ముందు ఆ ఇరువురినీ బలత్కారంగా ఒక పెద్ద గదిలోనికి తీసుకొనిపోయి బంధించారు.

మిమ్మట రొవెనా ఆ సమాహంతుండి వేరుచేయబడి, దూరంగా ఉన్న ఒక గదిలో బంధించబడింది. అలాగే తరువాత రెబెకాను మరొక దూరపు గదికి చేర్చారు. ఇసాక్ వారిని అనేక విధాల ప్రాధేయపడ్డాడు—అమెను తన దగ్గర ఉంచవలసిందని. ఎంతో ధనమిస్తానని ఆకపెట్టాడు. 'నీచుడా, నిన్ను సమాధిలో పూడ్చేటప్పుడు నాదా నీకుగురును నీ ప్రక్కన పూడ్చమంటావేమిటి?'—అంటూ కావలివాండు అతనిని దౌర్జన్యంగా, వెనుకటి ఖేదీలు తీసుకొని పోబడినదిక్కుగా నాక; వేరొక దిక్కుగా లాక్కుని పోయారు. నాకర్లను మరొకచోట బంధించారు. రొవెనానద్ద అమె పరిచారికయైన ఎల్లితాను గూడ ఉండ నివ్వలేదు.

ఇలా వేర్వేరు తావుల్లో బంధించబడిన వారిలో, ముందు సెడ్రీక్, ఎథర్ స్ట్రీసుల సంగతి విచారించాం. అది ఒక పెద్ద హాలు. ఆకొటకు ప్రధానమైన హాలు అసలదే. కాని, సాగ్లన్ కిల్పింతో నిర్మించబడిన కారణాన, ఫ్రాంట్ డిబాఫ్ బానిని పసుండుచేయక, నార్మన్ ఫావన్ లో తాను వేరే ఒక హాలు కట్టించుకొని, దీనిని ఇతర ప్రయోజనాలకు వినియోగిస్తున్నాడు. సెడ్రీక్ ఈ హాలులో ఉద్విగ్నుడై ఇటూ అటూ తిరుగుతూ ఏమేమో ఆలోచనలతో కలగుండు వదజొచ్చాడు. ఎథర్ స్ట్రీసుకు ప్రస్తుత పరిస్థితిలో తనకున్న అసాకర్యంతప్ప ఇంకే ఆలోచనా వున్నట్లులేదు. అదికూడా అతని నంతగా బాధించడంలేదని చెప్పాలి. అటువంటి మందకొడితనం అతనిది. సెడ్రీక్ చేస్తూన్న హెచ్చరికలకు సుధ్యమధ్య తప్పనిసరిగా ఏదో సమాధానమిస్తున్నాడు. అంతే !

సెడ్రీక్,—అది తనలో తాను మాట్లాడుకోడమే, లేక ఎథర్ స్ట్రీసుతో మాట్లాడడమే సరిగా కెలియదు,—ఇలా అంటున్నాడు: 'అవును, ఈ హాలులోనే మే నాన్నగారు టార్క్విల్ ఫుల్సుగాంగర్ చేసిన విండులో పాల్గొన్నది. నార్వీజియన్లపై ఎత్తివెడుతున్న హెరల్డురాజు కొరకు ఏర్పాటుచేయబడిన విండది. నార్వీజియన్లతోకలిసి తనపై తిరుగుబాటుచేసిన తన సోదరుడు టాస్టీ తన వద్దకు పంపిన రాయబారికి హెరల్డు ఈ హాలులోనే ముగంమిద కొట్టి నట్టుసమాధానం చెప్పాడు. ఆ కథ మే నాన్నగారు వర్ణించి చెప్పుతున్నప్పుడెల్ల పొంగిపోతూ ఉండేవారు. ఆ రాయబారిని హాలులో ప్రవేశపెట్టిన సమయంలో, హాలంతా సాగ్లన్ సామంతులతో క్రిక్కిరిసిపోయి ఉన్నదట. ప్రభువు

చుట్టూ పరివేష్టించి కూర్చుండి, అందరూ రక్తాదుల నుండరమైన ద్రాక్షాననం సేవిస్తున్నారు.

ఈ మాట వచ్చేసరికి ఎథెల్ స్టేనుకు తన తిండిమాట జ్ఞాపకంవచ్చింది. 'మధ్యాహ్నానికి కావల్సిన పండ్లను పంపి ద్రాక్షాననం, భోజనపదార్థాలూ పంపి స్తారనుకుంటాను. పొద్దుటి భోజనం సరిగా చెయ్యలేదు. చేయనిస్తేగదా! అందులోనూ, ప్రయాణం చేసి చేసి గుర్తందిగిన తక్షణమే భోజనం చెయ్యాలంటే నాకు తిన్నగా యొక్కదు. వైద్యులంటారనుకోండి,—అదే మంచి అలవాటని,— అన్నాడు.

నెడికోకు ఈ మాటలు చెబుదూరలేదు. తాను మొదటకెట్లైన కథ ఇలా చెప్పుకుంటూ పోయాడు: 'సామంతులు తీక్షణమృత్యువు తనపై ప్రసరిస్తూ ఉండగా రాయబారి సరాసరి హెరాల్డురాజు సింహాసనంచేత మొకరిల్లి నిలిచాడు. 'మహారాజా, తమ సోదరుడు ట్రాన్సిల్వేనియాకు తమతో కూడి మనగోరుతున్నాడు. ఇంకా తమ వరకులేమిటి?' అని అడిగాడు. 'నా సోదరన్నే హం యధాపూర్వంగా అతనికి లభిస్తుంది. పైగా, అతన్ని శార్లం బర్లాండు మండలాధిపతి చేస్తాను' అని పలికాడు హెరాల్డురాజు. 'తమ సోదరుడింటి కంగీకరిస్తే మరి, అతని మిత్రుడైన శార్విజియన్ రాజు మార్త్రాదాకు ఏమి భూమిలిస్తాడు?' అని అడిగాడు రాయబారి. హెరాల్డురాజు ఉగ్రుడై, 'ఆ, ఇస్తాను,—ఏడు అకుశల ఆంగ్లభూమి! మార్త్రాదా బాగా ఒడ్డున పొడుగు ఉన్న రాక్షసిలాంటి మనిషుంటాడు గాబట్టి, ఇంకొక పన్నెండు అంగుళాలుకూడా అవసరమైతే మంజూరు చెయ్యాలంటే'—అన్నాడు. హలంతా ఉత్సాహధ్వనులతో మారుమోగిపోయింది. మార్త్రాదా త్వరలో ఆ ఏడడుగుల ఆంగ్లభూమికి యజమాని అగునగాకయని కోరుతూ అందరూ ద్రాక్షానన పాత్రలు నింపి ఖాళీచేశారు.'

ఎథెల్ స్టేను ఇక్కడ తిరిగి అంతుకొని, 'నేనుకూడా మృదయపూర్వకంగా ఇప్పుడా ఉత్సాహంలో పాల్గొని మధుపాత్ర ఖాళీ చెయ్యాలని ఉంది. నోరు ఎండిపోతోంది'—అన్నాడు.

ఇదేమీ వినిపించుకోకుండానే నెడికో కథ చూచుతూ ఫోరజిలో సాగి పోతోంది. 'రాయబారి తికమకపడి చల్లగా అవటినుండి సర్దుకొని, పోయి ట్రాన్సిల్వేనియా అతని మిత్రునితోనూ జరిగినకథ చెప్పుకున్నాడు. భయంకరమైన స్టాంఫర్డు యుద్ధం ఆ తర్వాత జరిగినదే. నెత్తురు ఏరులై పారింది. వదిలేల సైన్యంతోనూ, శార్విజియన్ రాజు మార్త్రాదా, ట్రాన్సిల్వేనియా—ఉభయభూ యుద్ధరంగానికి బలియైపోయాడు. కాని, యీ ఘనవిజయం సాధించిన రోజుననే, ఏ వాయువులు పొగ్గిన పతాకలను విజయోత్సాహంతో రెడరెడ లాడించాయో అనే, సునెక్స్ సముద్రతీరంలో, ఇంగ్లాండుపై ఎత్తిననున్న నార్మన్ ఓడల తెర

చాపలనుగూడా పూరిస్తూవుండిన సంగతి యెవరు గుర్తించారు? మరి కొద్దిరోజులకే హారాలురాజు తన రాజ్యం కోల్పోవలసివస్తుందనీ, తన కోపంలో నార్వీ జియన్ రాజుకు తాను నిద్రలేచిన ఏడడుగుల భూమి అతనికిగూడ గతి కావలసి వస్తుందనీ, యెవరనుకున్నాడనే పాత్రాత్మా ఆ హారాలు రాజవంశాంకురమైన నీవుగాని, ఆ రాజవంశ సేవాధురంధరుడగు స్వామిభక్తిపరాయణుని పుత్రుడైన నేనుగాని, అనాడు మన తాత తండ్రి ఆ సమావేశపు కోలాహలంతో ప్రతిధ్వనించిన ఆ హాటలోనే, నేడేవిధంగా ఒక నార్మన్ దుండగునిచే ఖయిదు చేయబడుతామని యెవరు భావించారు?'

ఎథర్స్టన్ శిరఃకంపంచేసి ఇలా జవాబిచ్చాడు: 'చాలా విచారకరమైన సంగతి. నీళ్ళు మనల్ని పప్పు విడుదలచెయ్యడానికి యెంతభవ మడుగుతారో తెలియకుండాఉంది. కొంచెం తేలిగ్గా పోనీపారనే ఆశిస్తున్నాను. దానిమాట యెలాఉన్నా, మనల్నిక్కడ తిండిపెట్టకుండా చూద్దడం వాళ్ళ ఉద్దేశ్యమై ఉండదనే నా నిశ్చయం. కాని, ఇంతవరకు, మధ్యాహ్నభోజనం తీసుకొని వచ్చే సన్నాహాలేమీ కనిపించడంలే దెందుచేతనో! ఆ కిటికీలోంచి చూడండి. ఎండపాడనుబట్టి, మధ్యాహ్నమైనట్లు నులభంగా ఉపించవచ్చు. కాదా?'

'కావచ్చు. కాని, ఆ కిటికీవంక చూస్తుంటే, నాకు ఇంకేవో సంగతులు జ్ఞాపకానికి వస్తున్నాయి. అద్దాలు తయారుచేసేదయ్యా, వాటికి రంగులు వేయడయ్యా మన పూర్వీకులకు తెలియదు. ఉప్పుగాంగరు తండ్రి ఈ హాటను అద్దాలతో అలంకరించడానికై నార్మండినుండి ఒక కళాకారుని పిలిపించాడు. నార్మన్ కిరణాల బంగారు ఛాయను పలురకాల వింత రంగులలో మెరిపించి చూపిస్తున్న ఈ కిటికీల అదాలు అతడు వేసినవే. ఆ విదేశీయ కళాకారు డప్పుడు ఎంతో విషయంతో, ఈ కోటలోని సేవకులయొడైనతం విధేయత చూపుతూ ఇచట కాలక్షేపం చేశాడు. వచ్చినప్పుడు వట్టి బికారి. ఇక్కడ బాగా తిని, పోతరించి, తిరిగి తన దేశం పోయి, ఇక్కడి పాగన్ సామంతుల విశ్వర్యాన్ని గూర్చి, అయ్యకత్వాన్ని గూర్చి తన దేశీయులకు చెప్పాడు. మనమీ పరాయివాళ్ళను విశ్వసించి మన నౌకర్లుగా ఉంచుకున్నామప్పుడు, వాళ్ళ కళాకారులనూ కళలనూ అదవు తెచ్చుకొని, మన నిరాడంబరతనూ, శ్రమజీవన పద్ధతిని నిరసించాడు. నార్మన్ నైనాటలు మనల్ని జయించకముందే, వారి కళలకు మనం దాసోహ మైపోయాము. నా మట్టుకు నాకు, స్వతంత్ర్యతో పోయిగా తిన్న మన మోటుతినే ముఖప్రదంగా ఉంటుంది. ఈ నార్మన్ల వింత వింత రచనల భోజ్య పదార్థాలు నాకు గిట్టవు. ఆ వింతరచనలకు దానులం కావడం వల్లనే మన జాతికి ఈ గతి పట్టింది'—అన్నాడు 'సెడ్రీక్'.

'మోటుభోజనం పెట్టినా పరమ నాగరిక భోజనంగా ఎంచుకొనేట్టుగా ఉంది ఇప్పుడు నా పరిస్థితి, ఆ వెనుకటి సంగతులన్నీ మీ కెంత చక్కగా జ్ఞాపక

మున్నాయి! మధ్యాహ్న భోజనం వేళ అయిన సంగతి కూడా మరిచి మీరా తల పోతలో మునిగిపోవడం నాకు చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది— అన్నాడు ఎథర్ స్టన్.

ఇప్పటికీ ఒళ్ళు తెలిసినట్లుగా, సెడిక్ చాలా చిరాకు పడి తన జాతాను ఇలా అనుకున్నాడు : 'ఇతని ముందర భోజనం సంగతి తప్ప ఇంకేం సంగతి మాట్లాడిన వృథా కంఠకోషం. ఇంతటి స్ఫురద్రూపంలో యిట్టి మందగోడి తనం ఉండడం విశేషం. సాగ్ నజాతి పునరుజ్జీవన మహోద్యమం యిలాంటి దుర్బలమైన ఉత్తకపై ఆధారపడవలసివస్తోంది. రోజునానూ వివాహమాడిన పిమ్మట నైనా యితనిలోని గర్భిత శక్తులు మేల్కొంటే మేల్కొనాలి. ముందు మేముందరమూ యీ చెరలోంచి బయటపడలేకదా! మేము స్వేచ్ఛగా ఉంటే తమ జాతికి విపత్తు తెచ్చిపెడతామనే ఉద్దేశ్యంతోనే బహుళః ఈ దుర్మార్గుడు ఫ్రాంటీ డీబాఫ్ ఈ పని చేసినట్లున్నాడు.'

సెడిక్ ఈ ఆలోచనలలో మునిగియుండగా, హా.త.పు తెరచుకొని, ఒక వేర్రహస్తుడు నలుగురు పరిచారకులతో లోనికి వచ్చాడు. వివిధభోజన పాత్రల మర్చబడిన ఒక బల్లను ఆ నలుగురూ లోనికి తీసుకొనివచ్చారు. భోజనపదార్థాల వాసన ముక్కుకు తగలగానే ఎథర్ స్టన్ కు ప్రాణం లేచివచ్చి నట్లయింది. ఆ వచ్చినవారంతా తా మెవ్వరైనాడీ తెలియరాకుండా మునుగులు ధరించి ఉన్నారు. మాటా, పలుకు, ఏమీలేదు. మూగగా, వడ్డవమాత్రం చేయ నారంభించారు.

'ఏమిటి మాతాభినయం? యిది యెవ్వరి దుర్లమో, మీ తెవ్వరి నాకొక మాకు తెలియలేదనుకున్నారా? మా వలన డబ్బు సంపాదించుకోవాలనే ఆశ మీ యజమాని ప్రాంటీ డీబాఫ్ కు ఈ పనికి ప్రేరేపించినట్లుంది. మంచిది, అలాగే సంపాదించుకోమనండి. యెంత డబ్బునీ మమ్మల్ని వదులారో చెప్ప మనండి. మా కక్తికి మిందనిదైతే అలాగే చెల్లిస్తాం. పోయి చెప్పండి,—' అన్నాడు సెడిక్.

వేర్రహస్తుడు జవాబేమీ చెప్పక చిత్తమన్నట్లుగా మాత్రం కిరణ్సు పంచాడు.

'ఇదిగో, మీ యజమానితో ఇంకొక సంగతి చెప్పు. మమ్మల్ని విడుదలచేసిన తరువాత ఎనిమిది రోజుల్లోగా నాతో శేలమిదనైనా సరే గుర్రంమీద నైనా సరే, యుద్ధానికి సవాలు చేశానని చెప్పు. అతడే గనుక నిజమైన వీరుడైతే నా సవాలు అందుకొని తీరాలి'—అన్నాడు ఎథర్ స్టన్.

వేర్రహస్తుడు తిరిగి చిత్తమన్నట్లు తలవంచాడు.

అయితే, ఎథెల్ స్టేన్ ఈ సవాలు చేసిన వైఖరి మాత్రం అంత సాగనుగా లేదు. రెండు దవడలతో ఒకేసారిగా పని కల్పించేటట్లు నోటినిండా ఏదో నమలుతున్న సందర్భంలో అతడే సవాలు చేశాడు. అందుచే, మాటల్లో ఉన్న తీవ్రత ఉచ్చారణలో మందగించిపోయింది. అయినా, ఆ సవాలుకు సెక్రిక్ చాల సంతోషించాడు. ఎథెల్ స్టేన్ లోని మందగింపునకు వదలిపోతున్నదనే తృప్తి కలిగిందతనికి. అతనిని ప్రశంసిస్తూ కరచాలనం చేశాడు. కాని, ఇంకాకు జవాబుగా ఎథెల్ స్టేన్, — ‘ఇలాంటి ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ అనుడజనుమందిని యెడర్కోడానిక నా నేను సునిద్దమే, — ఈ ఖైదులోంచి నేను త్వరగా బయటపడేటట్లు చే. చూడండి, ఈ పదార్థంలో వెల్లుల్లి యెంత యెక్కువగా వేశాలో!’ — అనేసరికి అతని మనస్సు చిల్చుక్కుమంది.

భోజనమింకా సరిగా పూర్తికాలేదు, ఇంకాలో యెవరో, కోట సింహ ద్వారంవద్ద అతి తీవ్రతతో, ఏదో మహావిపత్తు వచ్చిపడినట్లుగా ముమ్మారు కొమ్మూడిన ధ్వని విసవచ్చి, అందరూ కిటకిపడ్డారు వరుగత్తిచూచారు. కాని, అది కోట భవనాంతర్భాగమైన ఒక మెట్ల మాత్రమే అయినందున, వారికేమీ కనుపించలేదు. కోటలో ఏదో పెద్ద సంచలనం బయటపడినట్లు చూత్రం ఆ సందడులనుబట్టి స్పష్టమయింది.

అ ధ్యాయం ౨౨

సైద్దిక్ ఎథర్ స్టేషను అంతటితో వదలి, వారికంటే కఠినతరమైన పరిస్థితులలో ఖయ్యదు చేయబడిన ఇసాక్ సంగతి ఇప్పుడు చూద్దాం. పాపయా యూదీయుని బంధించినది చీకటితోనంగా ఉన్న ఒక నేలమాలిగ. నేలంతా తేమగా ఉంది. చేతికందిన యెత్తులో ఉన్న ఒకటిరెండు సన్నని కఠల లోంచి మాత్రం కొద్దిగా వెలుగు రావడానికి అవకాశముంది. అదయినా మధ్యాహ్నం వేళ చూత్రిమే. పొద్దు ఇటు వాలిఉన్నా, అటు వాలిఉన్నా ఆ భూగృహం చీకటికే ఆవాసం. త్రుప్తపట్టిన ఇనపసంకెళ్లు కొన్ని ఆ చెర సాల గోడలకు వ్రేలాడుతున్నాయి. ఒక సుకెళ్ల జత కడియాలలో రెండు శిథిలమైన బొమికలు ఇరుకొన్ని ఉన్నాయి. బహుశః అవి, అవట ఖయ్యదు చేయ బడి దుర్మరణంపాలైన ఏ ఆభాగ్యుని కాలి బొమికలో అయిఉండాలి. చచ్చి ఎముకల గూడుగా మారేటంతవరకూ గూడ వాని గతి విచారించినవారు ఉండి యుండరు.

భయంకరమైన యీ నేలమాలిగకు ఒక మూలగా, ఒక పెద్ద కొలిమి, జానిమీద ఒక ఇనపవట్టం, కొన్ని ఇనకకడ్డీలు — ఉన్నాయి.

ఎంత గుండెబ్బరం గలవానైనా హడలగొట్టేటట్లుగా ఉన్నదా దృశ్య మంతా కూడ. కాని, ఇసాక్ ఇప్పుడు ఇంతకుపూర్వం పడ్డంత కంగారు పడడంలేదు. మృగయావికేద ఊళ్లుగు చెవుతూఉంటాయి—తుండేలు వేట కుక్కలచేత తమబతుతున్నప్పుడు పడేటంత ఆవోళన, వాటి కోరలకు చిక్కి నప్పుడు పడదని. బహుశః అదే మానసికవరిసితిలో ఉన్నట్లు ప్రోసుంది ఇసాక్. అనేక సందర్భాల్లో తరచుగా భయపడుతూ ఉండడం యూదీయులకు అలవాటైపోయినందువలన, ఎలాంటి దౌర్జన్య ప్రయోగాన్ని ఎదుర్కొన్నాడనికైనా వారి మనస్సు ఒకవిధంగా ముందుగానే తయారై ఉండడం సహజం. అందుచే, సాక్షాత్తుగా దౌర్జన్యం అనుభవించవలసివచ్చే సమయానికి అది వారికి కొత్తగా ఉండదు. ఔగా, ఇటువంటి ప్రమాద పరిస్థితులలో చిక్కకొనడం ఇసాక్ కు ఇది కొత్తగాదు. వెనుకటి అనుభవాలు ఇప్పుడతనికి మార్గదర్శకమైనాయి. వెనుకటి సందర్భాల్లో తప్పించుకొని బయటపడ్డట్లుగానే ఇప్పుడు గూడ ఏదో విధంగా తప్పించుకోవచ్చుననే ఆశ కూడ సన్నగా లేకపోలేదు. అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా, ఎలాంటి హింసకూ ఒకపట్టన లొంగని ఒకవిధమైన మొండితనం ఇసాక్ లో బాగా ఉంది. యూదీయజాతివారికి ఇలాంటి మొండితనం సర్వసామాన్యం.

ఆ చీకటికిఁగలలో ఒకమూల ఇసాకో, ఇట్టి నిబ్బరంతో చేతులు కట్టుకొని ఒక కిల్లావరములా మార్చున్నాడు సుమారుగా మూడుగంటలసేపు. కదలలేదు, మెదలలేదు. అప్పటికి, ఎవరో ఆ నేలమాలిగ మెట్టుదిగి వస్తున్నట్లు చప్పుడైంది. మరుక్షణంతో, కిర్మిషని వికృతమైన ధ్వని చేస్తూ తలుపులు తెరుచుకున్నాయి. పెంప్లార్ బ్రయన్ తాయాకు తురుష్క బానిసలిద్దరూ వెంటరాగా రెజిస్ట్రార్ ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ లోనికి ప్రవేశించాడు.

ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ దీర కాయాడు. బలిష్ఠుడు. జీవితంతో యెన్నో పబ్లిక్ యాద్దాల్లోనూ ప్రియవేటు కలనాల్లోనూ పాల్గొని రాటులేలినవాడు— సామంతప్రభువుగా తన అధికార పౌరబల్యాన్ని విస్తరింపజేసుకొనడానికి ఉచ్చునీచాలు లేకుండా నానామార్గాలూ తొక్కినవాడు. అతని ఆకృతి విశేషం మూడూ ఇంటకు లేగినట్లుగానే ఉండి, అతని మౌర్యస్వభావాన్ని ప్రస్ఫుటంగా వెల్లడిచేస్తూ ఉంటుంది. ముఖంమీది గాయపునుచ్చలు అతని భయంకర స్వరూపానికి మరింత భయంకరత్వం తెచ్చిపెట్టాయి. మరొకరకం ముఖంమీద నైలే ఆనుచ్చలు వీరపురుషులక్షణాన్ని యనుమడింపజేసి ఆవ్యక్తియైన గౌరవభావాన్ని ప్రేరేపించి ఉండేవి. ఒంటికి గుత్తంగా అంటిపెట్టుకొని ఉండే ఒక తోలు అంగరఖా తొడిగి, నడుమున పటకాలో ఒకవైపున బాహు, మరొకవైపున ఒక తాళంచెవుల గుత్తితో ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ అవట ప్రత్యక్షమయ్యాడు.

వెంటవచ్చిన బానిసల వైఖరిక బేలాలో జరుపులను సరక దానికి సిద్ధంగా ఉన్న కసాయివాళ్లను తలపించేదిగా ఉంది. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ లోనికి రాగానే ముందు జాగ్రత్తగా లోపలివైపున తలుపుకు తాళంపెట్టి, ఇసాకోను తన చూపుతోనే మంత్రమార్చుకుని చేసివేస్తాడా అన్నట్లు చూస్తూ సమీపించాడు. భయాలిరేకంవేత ఇసాకోకు కీళ్లన్నీ సడలిపోయాయి. నోరుతెరిచి, భీతితో రెప్పపాటులేక నిలువునాబ్రదుకేసి చూస్తూ, మార్పున్నవాడింకా కుప్పగూలినట్లుపోయాడు. లేచి నిలబడి ఆభివాదం చెయ్యాలని, కనీసం నెత్తిమీదటోపీ తీసి తన వినమ్రతను చూపాలనియైనా అతనికి తోచలేదు.

ఇసాకో మాత్రం ఎంత కుదించుకొనిపోయిందో, ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ మాత్రం అత్రే విస్తరించుకొన్నట్లుంది. పావురాయిమీద పజేముందు రెక్కలువిడల్పుకొనే జేగలాగా అతనిముందు మూడడుగుల దూరంలో నిలిచి, చేసన్నతో ఆ ఇరువురు బానిసల్లో ఒకరిని చేరబలిచాడు. నాడు దగ్గరకు వచ్చి, తన చేతనున్న బుట్టలోంచి ఒక పెద్ద త్రామా, కొన్ని కూనికరాళ్ళూ తీసి అక్కడ పెట్టి, తిరిగి వెనక్కు వెళ్ళి రెండవవానితోబాటుగా నిలబడ్డాడు.

అంతట ఫ్రాంట్ డీబాఫ్, కర్మకమైన కంఠస్వరంతో ఈ విధంగా కథాసౌరంభం చేశాడు: 'అరేయ్, నీచాతీనీమదా! చూచావా ఈ బ్రామును?'

చూచానన్నట్లు ఇసాక్ బెదురుతో తల ఊపాడు.

‘ఈ త్రాసుతో నీవు నాకు కచ్చితంగా వేయి పానుల నిభారము పెండి నాణెలు కూచియివ్వాలి. తెలిసిందా?’—అన్నాడు ఫ్రాంటీడిబాఫ్.

‘అమ్మచావో! పెయ్యిపానే! అంత పెండి నా దగ్గి రెక్కడిది? కట్టు కథల్లో నైనా అంత సొమ్ము ప్రసక్తి విసిపించక! అంత ధనరాశి ఎవరైనా ఎప్పుడైనా కళ్ళపైన చూచిఉంటారా? యార్కు నగరంలో నా యిల్లకొడు, మా బాతీయూ ఇళ్ళన్నీ గాలించినా అంత సొమ్ము దొరికేమాట అబద్ధం’—అన్నాడు ఇసాక్, అంత భయంలోంచి పెకలించుకొని.

‘ఈ మాటలు నా దగ్గర పనికిరావు! నేను చాలా సబబుగా అడిగాను. పెండి లేకపోతే బంగారమిచ్చినా నేను వద్దనను. ఒక బంగారు మార్కుకు ఆరు పెండిపాన్ల చొప్పున, ఆ మొత్తానికి బంగారమిచ్చినప్పటికీ, నీ వెన్నదూ కనివిని యెరుగని ఒక ఘోర హింసనుండి యిప్పుడు తప్పించుకొని బయటపడగలుగు తావు!’

ఇసాక్ బిగలావడి ఇలా ఆక్రందించాడు: ‘అయ్యయ్యా! నావంటి కుట్ట పురుగును నలిపి పెయ్యడం నీకు ఏమంత ఘనత? పెండిపోయిన ముసలిని, అల్పదను, పరమదరిద్రుణ్ణి. నీవో, గొప్ప యోధా గ్రేగరుడవు. నీ శక్తి నావంటివానిమాద చూపడగిందికొడు. నన్ను కనికరించు.’

ఫ్రాంటీడిబాఫ్ వికటాట్రహాసం చేస్తూ, ‘నీవు ముసలివాడవే కావచ్చు. అది నిన్ను ఇంతవరకు బ్రతకనిచ్చినవారి దోషం. మితిలేని దురాశతో, వివరీతపు వడ్డీలు శంజడంలో అరితేరిన నిన్ను సలు ఏనాడో కడలేర్చి యుండవలసినది. ఇక పోతే, నీవు వట్టి అల్పదననే సంగతికూడా నేను నిరాశ్చర్యంగా ఒప్పు కుంటాను. కాని, దరిద్రుడవంటే మాత్రం నమ్మడానికి యిక్కడ యెవరూ సిద్ధంగాలేరు. నీవు గొప్ప ధనికుడవనే సంగతి ఆబాలగోపాలానికి తెలుసు’—అని సమాధానం చెప్పాడు.

‘అయ్యో, అలా అంటే నేను ఏం చెప్పింది! క్రమాణం చేసి చెప్పుతున్నాను, ఎంత ఒట్టు పెడితే అంత ఒట్టు! నేను’—అని యింకా ఏమూ చెప్ప బోతున్నాడు ఇసాక్.

‘ఇదిగో నీ కబురు నా దగ్గర పనికిరావు. ఎందుకు వృధాగా చెడిపో తావ! నీ నడిగినదానికి ఒప్పుకోకపోతే నీ కలాంటి గతిపడుతుందో కళ్ళార చూచి తెలుసుకుంటే నేనాని నీవు బానికి రావల్సిఉంది. నీ మురికే బెదిరిస్తున్నా నని బారబడేవు. వట్టి బెదిరింపులు నాకు చేరకొవు. ఈ చీకటికోణం ఎటువం టిదో నీ కింకా తెలియదు. నీ కంటే పదివేలరేట్లు ఎక్కువైనట్లాగే ఇవట

దిక్కు మొక్కు లేకుండా నడిచిపోయారు. లోకానికి ఈ నాటివరకు వారేమైపోయినదీ తెలియదు. వాళ్లడికి అక్కడికి చాల శుభకరమైన చావే. అంతకంటే భయంకరమైన చావు నీవు చావవలసివస్తుంది—నామాట విసకపో! జాగ్రత్త!

అంటూ అతడు బానిసలను చేరబెట్టి, వాళ్ల భాషలో ఏదో చెప్పాడు. వాళ్లు వెంటనే తమ బుట్టలోంచి కొన్ని బాగ్గులూ, కొలిమితిత్తులూ, ఒక నూనె సిద్ధి బయటికి తీసి, అక్కడ ఉన్న కొలిమిలో బాగ్గులు పోసి చెరుముకొని నిప్పు రాజేసి తిత్తులూది మండించడం మొదలుపెట్టారు.

‘ఇదిగో ఇసాక్, ఆ కణకణ మంటే బాగ్గులపైగా యినపఖడ్డీలు పరిచి ఉన్నాయి చూచావా? హంగతూలికా తల్పంమీద శయనించినట్లుగా ఇప్పుడు నీవు అఖడ్డీలమీద పడుకోవలసి ఉంటుంది. ఒంటిమీద గుడ్డలుండటానికి వీలులేదు. ఒక బానిస కొలిమితిత్తులూది మంట మండిస్తూ ఉంటాడు. రెండవవాడు నీ అవయవాలకు చమురు రాసి నీ శరీరం మండిపోకుండా వేగేట్లు చేస్తాడు—ఇప్పుడు నీకు అర్థమయిందనుకుంటాను. నేనడిగిన వయి పానూ నన్ను విసిగించకుండా యిస్తావో, లేక యీ నిప్పుల శయ్యపై పవ్వలిస్తావో,—ఏదో ఒకటి చప్పున తేల్చుకో!’ అన్నాడు ఫ్రాంటీడిబాక్.

‘అసంభవం! అతే ఘోరమైన పని నీవు చేస్తానంటున్నావేకాని చెయ్యలేవు. ఈ భగవత్సృష్టిలో యితే ప్రకృత్యంతో చేయజాలిన గుండె ఉన్నదంటే నేను నమ్మను’—అన్నాడు ఇసాక్, బెగ్గడిల్లిపోతూ.

‘చాలా పొరపడుతున్నావు ఇసాక్. నా సంగతి నీకు సరిగా తెలియదు కాబోలు. ఒక నగరానికి నగరాన్నే నిర్దయగా సర్వనాశన మొనర్చినవాడి నేను. హాహాకారాలు చేస్తూ మా క్రైస్తవ జాతీయులు నలకొలదిగా నశిస్తుంటేనే చలించని నేను, యూదుజాతికి చెందిన నీవంటి తుచ్చుడు పెట్టే ఏడుపులూ పెడబాబులకు కరుణతాననుకోడం వట్టి భ్రమ యని తెలుసుకో! నా మాట విని, నీ అన్యాయారీత విత్తభారం కొంత వదుల్చుకో! మా క్రైస్తవుల నుండి గుంజిన సామ్రాజ్యం! అందులో కొంత తిరిగి ఒక క్రైస్తవునికి మట్టజెప్పడంలో వేసబటు లేదు. జిత్తులమారివి, తిరిగి చిటికెలమీద సంపాదిస్తావు, నీకిది ఒక లెక్కా! ఈ నిప్పుల శయ్యపై ఒక్కసారి పడుకోడం జరిగితే మాత్రం, ఆ వేగి పోయిన చర్మాన్ని మాంసాన్ని మామూలు నీటికి తేవడం ఇక ఏ బైద్యుని వలనా, ఏ మందులవలనా కాదు. ఈ భూగృహంలో పడి తిరిగి బయటపడ్డవా రిదివరకెవ్వరూ లేరు. ‘ఇంతసామ్యం చెల్లించి నేనొక్కణ్ణి బయటపడ్డా’నని చెప్పుకొందువుగాని—త్వరగా తేల్చు. ఇక యీ వృధా ప్రసంగం నాకివ్వలేదు’—అన్నాడు ఫ్రాంటీడిబాక్.

ఇసాక్ ఇప్పటికి తన మామలు ధోరణి విడువలేదు. 'అయ్యో దైవమా! నా వద్ద అసలు అంత సొమ్ములేనిదే నేను ఎక్కడనుంచి తెచ్చియిచ్చేది!'— అని వాపోయాడు.

'ఇక నీవు సొమ్మంగా చెప్పితే వినవు. రండిరా, వీటి నిలవదీసి గుడ్డ లూడదీయండి!'— అని బానిసలకు సంజ్ఞ చేశాడు. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ బానిసలు ముందుకువచ్చి యిసాక్ ను బలవంతంగా లేవదీసి నిలబెట్టారు. అన్నంతవరకు చేయించేట్లున్నాడో, తక్కువ మాత్రమైన తగ్గేట్లున్నాడో తెలుసుకోవడానికి యిసాక్, ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ ముఖంలోకి పరికిలకగా చూచాడు. ఎప్పటివలెనే నిర్భయమైన వికటహాసం అతని వదనంపై తాండవిస్తూ ఉండడం గమనించాడు. ఆ బానిసలధోరణిహూడా అతడు చెప్పినంతవరకు సంగోచించకుండా చేసేట్లుగా నేఉంది. ఇక ప్రయోజనం లేదనుకున్నాడు ఇసాక్. పట్టుదల సవరిపోయింది. 'అగంటాగండి! వెయ్యి పౌన్లు చెల్లిస్తాను. అంతే,... మా బంధువుల తోడ్పాటుతో ఎలాగో చెల్లిస్తాను. ఎలనంటే, మా దైవమందిరం దగ్గర బిచ్చగాడిలాగా ముప్పైత్రితే తప్ప అంతసొమ్ము నాకు ప్రాణంకాదు. ఎప్పటికి చెల్లించాలి, ఎక్కడ చెల్లించాలి?' అని అడిగాడు.

'ఎక్కడో కాదు, ఇక్కడే, ఈ భూగృహంలోనే చెల్లించాలి. కాటాతో తూచి, తక్కువెట్టి మరీ చెల్లించాలి. సొమ్ము చేతికి చిక్కుంటే నిన్ను వదలిపెడతా ననుకున్నావేమిటి?'— అన్నాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్.

'అయితే,— సొమ్ము చెల్లించుట తర్వాత నేను నిజంగా విడుదల చేయబడుతాననడానికి హామీ ఏమిటి?' అని అడిగాడు ఇసాక్.

'నా మాటే హామీ. నార్మక్ సానుంతుని చూట మీ యూదు సువుకా ర్లందరి దగ్గిరాఉన్న వెండి బంగారాలకంటే నిఖారనైనది తెలుసా?'— అన్నాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్.

'తమించాలి. నామాటమీద బొత్తుగా నమ్మకముంచనివాని చూటను నేను మాత్రం ఎలా నమ్మను?' ఇసాక్ వీరికిచూపు చూస్తూనే అడిగాడు.

'ఎలాగైనా నమ్మవలసిందే,— నీ కిక్ గత్యంతరం లేదుగనుక. యార్కు నగరంలో నీ ధనాగారంలో నీ వుండి, నేను నిన్ను అప్పు అడగవస్తే, దబ్బు తిరిగి ఎప్పటికి చెల్లించాలి, హామీ యేమిటో,— అంతా నీ పరతుల ప్రకారం శరిగించుకునేవాడవుకాదా? ఈ భూగృహం నా ధనాగారం. ఇక్కడ నా పరతులు ఉన్నారు. అవి యేమిటో ఇదివరకే చెప్పేకాను. ఇప్పుడు నేను తిరిగి ఏకరపు పెట్టడమనుకోలేదు' అన్నాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్.

ఇసాక్ ఒక పెద్ద గోండ్రింపు గోండ్రించాడు. 'అయితే, నన్ను వదిలేటప్పుడు, నాతోపాటుగా, నా తోడి ప్రయాణీకులను కూడా దయచేసి వదిలిపెట్టండి. యూదీయుణ్ణి నన్ను వాళ్లు అసహించుకున్నా, నా పరిస్థితి చూచి బాలిపడి నాకు సాయం చేయగోరి నా కోసం ఆగి తాముగూడా యోచిస్తున్నారేనా. అదీన్నీగాక, నా విడుదల సామ్యుకు ఎంతోకోత వాళ్లుకూడా విరాళమివ్వవచ్చు' అని పలికాడు.

ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ చులకనగా ఆ మాట ప్రోసివేస్తూ, 'నీ వగేది ఆ సాగ్జు తొక్కుకొడుకుల సంగతా? వాళ్ల విడుదలకు వాళ్లు ఎంతసామ్యు చెల్లించాలి? ఆ పరతులు వేరుగా ఉంటాయి. ఆ సంగతి నీ కెదురు, నీ సంగతి నీవు చూచుకో! ఇతరుల విషయంలో జోక్యం నీ కనవసరం'—అని ఉద్ఘాటించాడు.

'అయితే, గాయపడి దోలీలో నా వెంట ప్రయాణమైవచ్చినవానిని చూపుకు నాతోపాటు వదుల్తా మంటారా?' అని అడిగాడు యిసాక్.

ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ ఉక్కిరిచి ఒక ఉరిము ఉరియాడు. 'ఎన్నిసార్లు చెప్పారీ నీకు యితరుల పృస్థి అనవసరమని? నీ విడుదలకు నీవు ఎంతసామ్యు చెల్లించాలి? నిశ్చయించుకోన్నావ్. ఇక అది ఎంతవ్వరగా చెల్లిస్తే అంతమందిది నీకు.'

కాని, ఇసాక్ ఇంకా పెనగులాట మొనరేడు. 'మన్నించాలి, ఒక్క మాట, నీ వడిగిన సామ్యునుగూర్చి. ఏ సామ్యు సంప్రదించడంకోసం నీవు నిస్సంకోచంగా నీ...' తాననబోయే మాట ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ ను యింకా రెచ్చగడుతుండేమోనని ఇక్కడ ఇసాక్ తటపటాయించాడు. కాని, ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ వెంటనే అందుకొని, 'ఎందుకలా తటపటాయిస్తావ్? అనదలచించేమిటో అనే నెయ్. 'ఏ సామ్యు సంప్రదించడంకోసం నీవు నీ అంతరాత్మను చంపుకోడానికి గూడ వెనుదీయలేదో'—అని కామా నీవు నన్ను అనదలిచింది? అను!—నాకేం ఆభ్యంతరం లేదు. నేను అంత బాత్తుగా సరమజ్జీ కాదనుకున్నా నేమిటి? నాతో వ్యవహారంలో నవ్వువేస్తావాళ్లు నన్ను యెన్నిఅన్నా సైరించగల సరసత్వం నాకు ఉంది. ఆ అనేది యూదీయుడైనా సరే నేనేమీ అనుకోను. నేను చూశే ఓరిమి బాక్సు ఫిడ్డోరైరల్ విషయంలో నీవు చూపలేకపోయావు. జ్ఞాపకముదా? తన పితౌగ్రితమంతా నీ ఋణతీర్థానికి పెట్టే పోయిందనే కడుపు మంటచేత అతడు నిశ్చేదం తీట్టడనికామా, అతన్ని కోర్టుకిచ్చి, నానాతిప్పణా పెట్టావు?'—అన్నాడు.

'పొరపాటు పొరపాటు! నాకు రావలసిన డబ్బు నేను ప్రాధేయపడి అడిగి నందుకు, ఫిడ్డోరైరల్ నా గుడిలోనే నన్ను బాకుతో పొడవ వచ్చాడు. అప్పటికి డబ్బు చెల్లించవలసిన గడువు దాటిపోయింది.' అన్నాడు యిసాక్.

‘అతడేమైనా చెయ్యనీ— నాకు కావలసినదివచ్చును నా డబ్బు నాకు రావడం. చెప్పు, ఎవ్వడు చెల్లిస్తావు నా డబ్బు?’— అని గద్దించాడు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్. ‘నా కుమార్తె తెలికాను భద్రంగా యర్క్ నగరానికి వెళ్లేటట్లు చెయ్యి. వెళ్ళినమనిషి గుర్రంమీద తిరిగి రావడమే తడవుగా, నీ వడిగిన డబ్బు’—ఇసాక్ ఇక్కడ కొద్ది కజాలు తటపటాయించి తరువాత వాక్యం పూర్తిచేశాడు,— ‘నీవడిగిన డబ్బు, యిక్కడే— ఈ భూగృహంలోనే— ఎంచి నీకు అప్పగించబడుతుంది.’

ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ అశ్చర్యంతో, ‘ఏమిటి ఆ కుమ్మరిగర్కల నల్లటిబాట్టు పిల్ల నీ కూతురా! అరే! ఈ సంగతి నాకు ముందే తెలిస్తే ఎంత బాగుండి పోయేది! నీ ఉంపుడుగలేమో అనుకున్నాను. అయినా, టెంప్లర్ బ్రదర్ నకు దానిగా దాన్ని అప్పగించేశాను’ అన్నాడు.

గుండెలో ఈష్యాత్రమైన జాలిలేకుండా ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ తెలియజేసిన యీ సమాచారం వినగానే, ఇసాక్ ఆ భూగృహమంతా ప్రతిభస్వించేటట్లు గొండ్రించాడు. అతనిని ఇరులైపులా తమ చేతులతో గట్టిగా పట్టుకొని నిలబడ్డ కురుష్కులనిసలగుడా ఈ మాటకు, తమ చేతిపట్టు సడలిపోయేటంతగా ఆశ్చర్యపకితులయ్యారు. ఈ అవసర మాయకొని, ఇసాక్ తటాయన నేలమీద వ్రాలి ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ మోకాళ్లు చుట్టవేసి యిలా పొగ్రేయపడ్డాడు:

‘నీకు ఎంతడబ్బు కావాలన్నావో అంతా తీసుకో! ఇంకా పదిరెట్లు తీసుకో! నన్ను పట్టి బిచ్చగాణ్ణిగా చేసి వదలిపెట్టినా నా కిష్టమే. బాగుపో నన్ను చీల్చివెయ్యి, ఈ కొలిమిలో పెట్టికాల్చివెయ్యి, నేనొప్పుకుంటాను— కాని నా కుమార్తెను మాత్రం నిరసాయంగా, సగౌరవంగా వదలిపెట్టించు, నీవు ఒక ఆడకూతురుకు పుట్టినవాడవే. దిక్కులేని ఒక ఆడపిల్ల గౌరవం దయ చేసి కాపాడు. అచ్చంగా అది తల్లిపోలిక పిల్ల. తల్లి చనిపోతూ చనిపోతూ బాగ్రత్త యని దీనిని నా చేతిలో అప్పగించిపోయింది. ఈ బ్రతుకులో నాకు ఈ ఒక్క ఆధారంకూడా లేకుండా చేస్తావా? నీకు జాలి అనేదే లేదా?’

ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ బిగువు కొంచెంగా సడలింది. ‘ఈ సంగతి నాకు ముందుగానే తెలిసివుంటే బాగుండేది. మీ జాతికి ఈ ప్రపంచంలో డబ్బు సంచల మీద తప్ప యింక వేనిమీదా ప్రేమ ఉండవలసకున్నాను’—అన్నాడు.

ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ కు తన యెడ సానుభూతి కలిగినట్లుగా కనపించిన ఈ యవకాశాన్ని ఇంకా విస్తరింప చేసుకోవాలని ఆశపడ్డాడు ఇసాక్. ‘యూదుల మైనతమాత్రాన మేమంత వరమనికృప్తులమని అనుకోవోకు. వేటకొండగ్రామీణ తరుమబడే గుంటనక్కలకుడా తన విడ్డూరమీద మునుకార ముంటుంది. క్రైస్తవ

లోకమంతా అసహ్యించుకొని హింసించే యూదులుకూడా తమ సంతానాన్ని 'రేమిస్తారు'—అన్నాడు.

'కావచ్చుగాక. నిన్నుబట్టి ఇకముందు ఈ మాట నమ్ముతాను. కాని, అందువల్ల ప్రస్తుతం మనకు కలిసివచ్చేదేమీలేదు. జరిగినదేదో జరిగిపోయింది. జరగబోయేదాన్ని నేనేమీ మార్చలేను. నా మిత్రునికి నేను మాట యిచ్చేశాను. ఆ మాటకిక తిరుగులేదు. అయినా, టెంప్లార్ బ్రదర్స్ చేతిలోపడ్డ నీ పిల్లకు ఏదో అనర్థం వాటిల్లుతుందని నీ వెందు కనుకోవాలి?' అన్నాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్.

'అనర్థంకాక ఇంకేమిటి? పురుషులను హ్రూరహింసలపాలు చేయడం, స్త్రీలకు మోసభంగం చేయడం—ఇది తప్ప టెంప్లార్లకు మరొకటి చేతకాదు'—అని ప్రత్యుర మిచ్చాడు ఇసాక్, న్యాయం వేదనతో ఘుర్జిరిపోతుండగా చేతులు నలుపుకుంటూ.

'నోరుముయ్! పవిత్రమైన టెంప్లార్ వ్యవస్థను దూషిస్తావురా! నీబ్రతుకు సంగతి యేమిటో నీవు చూచుకో! నీవిస్తానన్న సామ్య ఇవ్వకు చెల్లించక పోతే నే నన్నంత పని చేశానన్నయితే!' అన్నాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్. అతని కండ్లలోంచి నిప్పులు కురిసాయి. సడలిక ఉద్రేకాన్ని తిరిగి పూరించుకోదానికి ఇదొక అవకాశంగా దొరికిందతనికి.

ఇసాక్ ఇక భరించలేకపోయాడు. అతని దంత చేతకాని ఉద్రేకమైనప్పు డి, దాన్ని నిగ్రహించుకోడం అతనివలన కాలేదు. 'దుష్టుడా! దుర్మార్గుడా! ఏమిటి నీకు చెల్లించేది? ఏమీ చెల్లించను! నా కుమార్తెను భద్రంగా, సగౌరవంగా తిరిగి నాకు అప్పగిస్తే తప్ప, చిల్లిగవైనా నావగ్గిరనుంచి నీకురారు' అన్నాడు తిరస్కారంతో.

'ఒక్క తెలిసే మాట్లాడుతున్నావా? నిప్పులమీద వేయించినా నీ శరీరం కనుగొందదని నీకేమైన ధైర్యమున్నదా ఏమిటి? ముత్యశత్రులేమైన సంపాదించావా!'—అని వికటాట్రహాసం చేశాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్.

'ఏమైనా చేసుకో! నేను లెక్కచెయ్యను. నీవు హ్రూరహింసల పాలు చేస్తానని బెదిరిస్తున్న యీ నా శరీరంకంటే వేయిరెట్లు ప్రీతిపాత్రమైనది నాకు నా కుమార్తె. నీవు నన్నేమిచేసినా సరే, నీకు నేను వెండిపాస్టు చెల్లించేమాట అబద్ధం! ఎప్పుడు చెల్లిస్తానో తెలుసా? ఆ వెండిని మూసలో కరిగి, ఆ సులసలా మరిగేదాన్ని నీ దురాకా పాతకపు గొంతుకలో పోసే సందర్భంలా వైతే చెల్లిస్తాను. జీవితంలో నీవుచేసిన మహాపాపాల ఫలితంగా నీకు ప్రాప్తించ నున్న ఘోరనరకంనుండి నిన్నొక కళ దబ్బుతో తప్పించడానికి ఏమంటే, నీవు తిరిగి చచ్చినా నీకొక పైసాయివ్వను. ఏ విధంగా నన్ను చంపదలచుకొన్నావో

చంపు ! యూదీయుడు క్రైస్తవునిచేతిలో తానెన్ని ప్రహరణింపలేకా అనుభవించిన, క్రైస్తవుని ఆశ నిరాశ చెయ్యక మానడనే సంగతి ఈ కోణాన తెలుసుకొందువుగాని!— అన్నాడు ఇసాక్. పుత్రికయిడ వాత్సల్యం అతనిని అంతగా తెలిచేటట్లు చేసింది.

ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ తలపంకించి, 'మాస్తాం ఆ సంగతేమిట! ఎర్రగా కాలిన ఇనపచట్రపు శయ్యానుఖ పారమ్యం ఇప్పుడనుభవిస్తువుగాని! కాని వ్యండిరా, ఏడి బట్టబాడదీసి, ఆ యినపచట్రానికి పిణ్ణి గొలుసులతో కట్టేయ్యండి!'—అని ఆజ్ఞాపించాడు.

ఆ ముచ్చరతురుష్టులముందర ఈ ముసలి ఇసాక్ పెనగులాట లేమి అక్కరకు వస్తాయి? క్రుటిలో వారతని పైయంగిని చించిననీ, వెంటనే లోపలి దుస్తులను గూడ లాగి పారవేయడాని కుపక్రమించాడు, ఈ సమయంలో వినవచ్చింది, ఏదో ఆపత్తును నూచిస్తూ కొంటబయటనుండి కృంగధ్వని. వెస్టింటనే, సర్ రెజ్ గాల్లు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కోసం ఆరుర్దాగా పిలుస్తున్న గొంతుకలు సమీపంలో వినిపించాయి. తానెట్టి బీభత్సపుకృత్యంలో నిమగ్నుడైనదీ పరులకు తెలియనివ్వడాని కిష్టంలేక, ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ తొందరతొందరగా తిరిగి ఇసాక్ కు దుస్తులిప్పించిననీ, వారిసలతోసహా ఆ భూగృహంనుండి నిష్క్రమించాడు. అప్పటికా ప్రమాదం తప్పినందుకు భగవంతునికి కృతజ్ఞతాభివందనాలు సమర్పించినా, తన జీవితం ఎలా ఉన్నదో, ఎట్టి దౌర్జన్యాల పాలాతున్నదోనని బెగ్గడిల్లుతూ, తన వాత్సల్యతీతయంకొద్దీ ఏమేమీ విపరీతసంఘటనలు భావించి తల్లడిల్లుతూ ఆ భూగృహంలో ఉండిపోయాడు ఇసాక్.

అ థ్యా య ౦ ౨౩

లేడీ రొవెనాను ప్రవేశపెట్టిన గది వట్టి బోసిగది కాదు. ఏదో కొంత ఘనంగా ఆలంకారం చేసినదే. రొవెనా నీచట ప్రవేశపెట్టడం, ఇతర ఖయిదీలేవ్వరికీ చూపని గౌరవం ఈమెకు చూపడంకోసమేని భావించవచ్చు. ఒకప్పుడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ భార్య నివసించిన గది యిది. ఆమె ఇప్పుడు లేదు. చాలాకాలంక్రిందట నే చనిపోయింది, అప్పటినుంచీ ఈ గదివిషయమై శ్రద్ధపట్టిన వారులేరు. ఆమె జీవించియున్న కాలంలో చేయబడిన ఆలంకారమిది. అందుచే ఇప్పుడు చాలా శోభ దక్కిఉంది. గోడలకు వ్రేలాడవేసిన తెరలు వగైరాలు రంగుకలిసి మంచి ఉన్నాయి. అయినప్పటికీ, ఉన్నతలో ఆ శోట అంతటి లాశ్రీ ఈ గది పాగ్జన్ రాజ వంశీకురాలైన రొవెనాను ఉంచడానికి తగినదిగా భావించబడింది. ఏ దుర్విధిని తాను ఎదుర్కోవలసివస్తుందోనని భీతిల్లుతూ ఆమె ఆ గదిలో కొలతేపం చేయపాగింది. ఈ లోపున, ఈ పాసిఫీనాటంజంలో ముఖ్య పాత్రధారులైన ఫ్రాంట్ డీబాఫ్, డీప్రేసీ, పెంప్లార్ బ్రునుల్లు తాము ఎవరెవరి తో ఏయే పాత్రలు నిర్వహించవలసినదీ నిర్ణయించుకున్నారు. ఇండుకోసం ముగ్గురూ చేరి ఒక చర్చ జరిపారు. చర్చ కొంత తీవ్రగతిలో కూడ నడిచింది. ఎవరికి వారు తమ తమ వాటాకు చెందవలసిన ప్రయోజనాలను గూర్చి వాదించు కున్నారు. ఎట్టకేలకు, ముగ్గురికీ ఒక విధమైన ఒడంబడిక కుదిరింది.

ఈ సమాలోచన అంతా ముగిసి, డీప్రేసీ కొంత సావకాశంగా తన్ను దా నలంకరించుకొని రొవెనా గదిలోనికి వచ్చేగరికి, దాదాపు మధ్యాహ్న వేళ అయింది. మోకాళ్ళవరకూ జీరాజే లోపలి దుస్తులైన, మెత్తని చొచ్చుతో కూడిన విలువైన ఉన్నిఅంగీ తోడిగాడు. ఉంగరాలుఉంగరాలుగా త్రిప్పిన గిర జాటు విలాసంగా మెడ వెనుక వ్రేలాడుతున్నాయి. చక్కగా గడ్డంచేశాడు. మొలను బిగించిన పటకానుండి ఒక పెద్ద కత్తి వ్రేలాడుతోంది. దాని పిడిపైనా, వరపైనా బంగారు నగిషీ పని చేయబడి ఉంది. కాలికి గూడ అలాగే నగిషీ చేదావులు తోడిగాడు. వాటి ముక్కులు పొట్టేలుకొమ్ములాగా వెనుకకు వంగి ఉన్నాయి. మనిషికూడా కొంచెం నువ్వురద్రాని అనే చెప్పాలి. సైనికోద్యోగికి ఉండే మోటుతనమూ, రాజాస్థానీయునికి ఉండే నాజూకుతనమూ అతని వైఖరిలో మిళితమై ఉన్నాయి.

వచ్చికావడంతోనే, అభివాదనావకంగా, నెత్తినొది ముఖమూ జరీటోపీ తీసి చేతబట్టుకొని, అలా కూర్చోనలసిందిగా చేసన్న చేశాడు. కాని ఆమె

యింకా నిలబడి ఉన్నందున, తాను ప్రోచువేసి ఆమెను కూర్చోబెట్టడానికిని చేయసాచాడు. కాని ఆమె వెనుకకుగిన్నచి యిలా సమాధానం చెప్పింది—
'అయ్యో, నీ వెవరవో, బహుశా నన్ను ఖయ్యదుచేసినవాడనే అయివుంటావు, ఖయ్యదుచేసినవానిముందు ఖయ్యదీ నిలబడి ఉండడమే మంచిది. ఎట్టి విధిని నేను అనుభవించవలసియున్నదో తెలుసుకోగోరుకున్నాను.'

'కాదు నుండరీ, ఖయ్యదీవి నీవుకాదు, నేను! ఎట్టి విధిని అనుభవించాలో ఎదురుచూడవలసినవాడు యీ డీప్రేసీ,—నీవు కాదు. నా విధిని నిర్ణయింప జాలినవి నీ నుండరీత్రాలు'—అన్నాడు డీప్రేసీ.

రొకనా తన మానమర్యాదలకు బిచ్చ తగిలించన్న రోషంతో, ఒకవిధమైన గరువతనాన్ని ప్రకటిస్తూ, 'అయ్యో నీ వెవరవో నేనెవరను. మర్యాదమాలిన పరిచయం కల్పించుకొని, చారణకవిత్వపు ధోరణిలో ఏదో అనుచిత ప్రసంగం చేస్తున్నావు. బందిపోటు ధూర్తత్వాని కిజేమీ పరిహారం కానేరదు'—అని సమాధానమిచ్చింది.

డీప్రేసీ ఇంచాకటి ఒద్దికతోనే తిరిగి ఇలా అన్నాడు: 'నుండరీ, నీ కీయ వలసిన మర్యాద సత్క్రమించి నేనేమి చేసినా, దానికి కారణం నీవు, నీ సౌందర్యాతిశయమే! ఏదీ చేసినా నేను, నా చూడయ్యేవిగా, నా నయన జ్యోతిగా భావించుకొన్న నుండరానికొరకే చేశాను. ఇది నీవు అవధించాలి.'

రొకనా తిరిగి వెనుకటి ముందాతనంతోనే, 'మళ్ళీ ఇంచాకటి మోసే చెప్తున్నాను.—నీ వెవరవో నేను ఎవరను. చూపుల కొక వీరపురుషునివలె కనిపిస్తున్నావు. వీరపురుషుడైనవా డెవ్వడూ ఇలా నిరాశ్రయంగా ఉన్న ఒక స్త్రీతో జోకటం కల్పించుకొని అనవసరప్రసంగం చెయ్యడు'—అన్నది.

'నీవు నన్ను ఎవరగపోవడం నా దురదృష్టమే. కాని, డీప్రేసీ నీకు ఈ ప్రాంతాల్లో చెప్పుకోనిది కాదు. వివిధ రణరంగాల్లోనేమి, పోటీ ప్రదర్శనాల్లోనేమి, పిడోనర్షిన వీరకృత్యాలు చారణులంతా గానం చేస్తూనే ఉంటారు'—అన్నాడు డీప్రేసీ.

'చారణులు నీ వీరకృత్యాలను పొగడితే పొగడవచ్చుగాక. ఆ పొగడ్డ వాళ్ళ నోటికి అతికినట్లు నీ నోటికి అతకదు. ఆ చారణులైనా, గతరాత్రి జరిగిన సంఘటనను ఏ విధంగా పొగడతారో తెలుసుకొనగోరుకున్నాను. మూరులుకాని కొద్దిమంది అనుచరులతో బయలుదేరి వెళ్ళే ఒక వృద్ధుని జయించి, అబలయైన ఒక కన్యను బలవంతంగా, ఒక బందిపోటుదొంగతాయాకు కొట్టకు చేరవెయ్య

దం,—ఇదికూడా ఒక ఘనకార్యంగానే వాళ్ళు పొగడుతారా? అని ప్రశ్నించింది రోవెనా.

డీప్రేసీ కొంచెం కంగారుపడి పెదవులు కొరుక్కుంటూ, తానొక గొప్ప పీరుడైనట్లు తెచ్చుకోలుదర్పంతో ఇందాకటినుంచీ మాట్లాడుతున్న భోరణిమాని, తన సహజ కఠోరస్వరంతో ఇలా అన్నాడు: 'అన్యాయం రొవెనా, అన్యాయం! అవసరమైన ఉద్రేకం తెచ్చుకొని మాట్లాడుతున్నావు. నీ సౌందర్యం కారణంగా ఏదో చేసిన నా పిచ్చిపనినిబట్టి నీవు తనిపొని ఉద్రేకం పడవద్దు, కొంచెం స్థాయి తెచ్చుకొని మాట్లాడు.'

'నా స్థాయికేమిగాని, చారలులు మాట్లాడే చాకబాదు భోరణిలో మాత్రం నీవొక మాట్లాడబోతు. యోధులూ సామంతులూ మాట్లాడవలసిన భోరణి కాదని'—అని రెట్టించింది రోవెనా.

తాను పీరువురువుడ ననిపించుకోవాలని చేసిన ప్రయత్నం ఈ విధంగా విఫలమయ్యేసరికి, డీప్రేసీకి కోపం వచ్చింది. 'ఎంత స్వాతిశయం! సరే! నీ స్వాతిశయానికి తగినట్లే నేనుకూడ వ్యవహరించక తప్పదు. ఇప్పుడు చెప్పుకున్నాడు విను,— నేను నీ గుండెలొకటి అనుమానమైన పద్ధతిలోనే నిన్ను అసింది తీసుకొని వచ్చాను. నీవంటి తలతీక్కపిల్లలను ఆయుధాలతో మచ్చిక చేసుకోవలసిందే కాని మర్యాదమాటలతో కాదు'—అని బుసకొట్టాడు.

'మర్యాదమాటలా! నీవపుచేట్లను కప్పిపుచ్చే మర్యాదమాటలు ఎవరి మెప్పుకొరకు? నాటకంలో నీవపాత్రధారి ఉత్తమపాత్రధారి దుష్టుల తోడు కొన్నంత మాత్రాన ఏమయినట్లు? బందిపోటు దొంగగా, ఆ దుష్టులలోనే ఉండి, ఆ మాటలే మాట్లాడితే నీ కమ్మన గౌరవప్రదంగా ఉండేది. ఈ మర్యాదమాటలు నీకు సరిపోవు'—అన్నది రోవెనా.

'మంచిది! మంచి సలహాయే ఇచ్చావు! నీ వింత తెలింది మాట్లాడినందుకు నేనుకూడా తెలింది తెగిన ప్రతిక్రియ చెయ్యకపోవడం భావ్యంకాదు. ఇదిగో చెప్పుకున్నాడు విను,— ఈ కోటలోంచి నీ విక బయటపడడమనేది ఉండదు,—డీప్రేసీకి భార్యగా తప్ప! ఎట్టి అవాంతరాలు వచ్చినా తిక్కచెయ్యకుండా నా పనులు నెరవేర్చుకోడం నా కలవాటు. ఒక 'సాగ్జన్' కన్నెముందర నిలిచి తన ప్రవర్తనకు సంజాయిషీ చెప్పుకోవలసిన అవసరం నార్మన్ సామంతునికి లేదు. నేను నిన్ను చేపట్టగోరడం నీకే గౌరవమని తెలుసుకో! నీకు స్వాతిశయం చాలా ఉంది. ఉన్నదికాబట్టే నా భార్యగా ఉండలేగినదానవని మరింతగా ఉద్ఘాటిస్తున్నాను. నన్ను చెట్టబట్టితే నీ కన్నో గౌరవాధికార ప్రతిపత్తులు లభిస్తాయి. ఇంకొక విధంగా అవి నీకు లభించడం అసంభవం. పల్లెటిదిక్కున ఎక్కడోమారుమూల, పండుల మండలే సంపదగా వాటిసుధ్య జీవితంవెళ్ళుచున్న

సాగ్జన్ మూకల మధ్యనుంచి బయటపడి, నీ అందచందాలకు తగిన అధికార ప్రపత్తితో ఇంట్లో ఉంటామని కల్ల మన్ననక కల్గే నీతికి నీవు చావాలంటే, దానికి ఉపాయం నన్ను చేపట్టడమే!—అన్నాడు డీప్రేసీ.

‘సాగ్జన్ నన్నా, సాగ్జన్ నివాసాలన్నా నీ కంటికి అంత హేయంగా కనుపిస్తే కనిపించవచ్చు. కాని, నేను చిన్నప్పటినుంచీ పుట్టి పెరిగినది వారిమధ్యనే, వారి నివాసస్థానాల్లోనే! ఆ స్థానాన్ని నేను వదిలిపెట్టే రోజంటూ వస్తే, ఆ స్థానాన్ని గాని అవటి ఆచార వ్యవహారాలనుగాని హేయంగా భావించని వ్యక్తికి సహధర్మచారిణిగా మాత్రమే వదులూను’ అన్నది రోజెనా.

‘నాటినుంచీ అందనివ్వకుండా ఏదో చాలాగూఢంగా చెప్పాలనుకున్నావు గాని, నీ అభిప్రాయం నా కర్ణమయింది. కాని, రిచర్డురాజు తిరిగి సింహాసనం ఎక్కగలిగేమాట అబద్ధమని తెలుసుకో! అతనికే పారాగతం లేనపుడు, అతని ఆశ్రయం ఇవాన్ హాస్ నిన్ను చెట్టపట్టి అతని ఆస్థానానికి చేరగలుగుతాడనేది కూడ కలలాని వాస్తవం! నీ ప్రేమపాధనలో ఇవాన్ హాస్ నాకు ప్రతిద్యుంది. అందని మృగిలపండుకు అతడు అక్రమ చాస్తున్నాడు. నేనా, అతని కది అందనిచ్చేది! అతడివల్ల నా గుప్పిట్లో ఉన్నాడు. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కింకా తెలియదు, అతడి క్షణంలో ఈ కోటలో నే ఉన్నాడన్న సంగతి. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కు గనుక ఈ రహస్యం చెబిని వేశానంటే, నాకంటే భయంకరుడైన ప్రతిద్యుంది చేతిలో పడ్డాడన్నమాటే ఇవాన్ హాస్, తెలుసునా?—అని బెదరించాడు డీప్రేసీ.

‘ఇవాన్ హాస్ ఈ కోటలో ఉండడమేమిటి! అతనికి ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ ప్రతిద్యుంది కావడం ఎంత నిజమో, ఇదీ అంతే!’ అన్నది రోజెనా.

డీప్రేసీ నిదానించి ఆమెవంక ఒక్కక్షణం చూచాడు. ‘ఏమిటి! నిజంగానే తెలియదా ఈ సంగతి నీకు? మీలోపాటు ఆ యూడియన్ డోలీలో ప్రయాణమై వచ్చినది ఇవాన్ హాస్ కాక మరెవరు?’ అని ఉటంకించాడు.

రోజెనా భయవిహ్వాలయై వణికిపోయింది. కాని, వెంటనే, ప్రయత్న పూర్వకంగా మనస్సును చిక్కబట్టుకొని, ఒకవిధమైన నిర్లక్ష్యభావంతో,— ‘అతడిక్కడ ఉంటేమాత్రం, ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ వలన అతడు భయపడవలసిందేమింది? ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కు అతనిమీద వగ ఉండవలసిన పనిలేదు. కొంత కాలం నిర్బంధించవచ్చు. వీరసంప్రదాయానుసారంగా ఏదైనా కొంత సామ్య పరిహారం అడిగి వున్నాకోవచ్చు. అంతేగా!’ అన్నది.

‘ఇదిగో రోజెనా! మీ అడవారెందరూ సామాన్యంగా ఈ పొరపాటే వదుతూ ఉంటారు. పురుషులమధ్య ప్రతిస్పర్ధలకు మీ హాసభావ విలాసాతే

కారణమని మీ అభిప్రాయం. కాని, ప్రేమకోసమే కాక, అధికారం కోసం, ధనంకోసం కూడ పురుషులు ప్రతిస్పర్ధించుకొంటారనేది మీకు తెలియదు— వివాహము ఎన్నడు మీ విశ్రేష్టతకు దక్కనియ్యకండా చెయ్యాలని చూస్తున్నాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్. ఈ రహస్యం గమక తెలిస్తే, ఒక అందాల రాణి నిమిత్తంగా పగబూనిన విధంగానే, నిర్దయగా, నిస్సంకోచంగా, నిరాలస్యంగా అతనిని తుదముట్టించివేసి తన మార్గం నిష్కంఠం చేసుకుంటాడు. నన్నుగమక నీవు చెట్టుబట్టడానికి అంగీకరిస్తే, వివాహమును ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కంటబడనియ్యకండా చేస్తాను. అలా కానిపక్షంలో, ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కనికరమనేది ఎరగనివాడని తెలుసుకో!"— అన్నాడు డీబ్రేసీ.

ప్రియోనికి రానున్న ఆపద మనస్సుకు తగలగానే రొవెనా భయకంపిత అయిపోయింది. బింకం గడలి, 'అయ్యో! అతన్ని రక్షించు రక్షించు!' అని ఆశ్రయించింది.

'అఁ, రక్షించగలను, రక్షిస్తాను. రక్షించడం నా బిధి అవుతుంది. నీల నంటే, రొవెనా డీబ్రేసీని పెండ్లాడ సంగీకరించిన తర్వాత, ఆమె చిన్ననాటి స్నేహితుడూ, సంరక్షకుని బోయారూడూ నయిన ఆమె బంధుజనునిమీద ఎవడు చేయివేయ సాహసించగలడు! కాని, అతడు నాచేత రక్షించబడాలంటే, నీవు నీ ప్రేమమూల్యం చెల్లించాలి. శరీయెడల, నాకు నా కోరికకూ అడ్డంగా నిలిచేవానిని రక్షించడానికి పూనుకోనేలంత వెంగలిని కాదు నేను. నన్ను పరించి అతని పక్షాన నన్ను వినియోగించుకో! అతనికట్టి ప్రమాదమూ రానివ్వను. లేదా, విశ్రేష్టతకు చావు తప్పదు! ఇంత జరిగినప్పటికీ, నీవు నా చేతిలోంచి తప్పించుకోనూ లేవు!'— అన్నాడు డీబ్రేసీ.

'నీ మాటల ఫోరజీలోని స్వభావానికీ, ఆ మాటలద్వారా నీవు వెల్లడించాలనుకున్న భయానక కృత్యాలకు యొక్కదా పొంతన కుదరదంటేడు. నీ వింత దురుద్దేశ్యం కలవాడవని గాని, చెప్పకున్నంత సమర్థతకలవాడవని గాని, నేను విశ్వసించను!'— అన్నది రొవెనా.

'అలాగే నమ్మకాని తృప్తిపడుతూ ఉండు. నీ నమ్మక పొరపాటుని కాలమే తెలియజేస్తుంది. నీవు ప్రేమించినవాడు గాయపడి కదలమెదలలేని స్థితిలో ఈ కోటలోనే ఉన్నాడు. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ పెట్టుకున్న అశల కర్ర దొక పెద్ద అవరోధం. ఒక్క బాకుపోటుతోనో, ఒక్క కత్తిప్రేటుతోనో, అతడు నీ ప్రియని తుదముట్టించివేయడం చాల అవలీల. ఒకవేళ బట్టబయలుయేటట్లు అవని చెయ్యడానికి అతనికి సంకోచమంటే, వైద్యునిచేత ఏ తప్పుడు మందు ఇప్పించినా, లేక పరిచర్యచేసేవారిచేత ఏ ఒడుదొడుగు వని చేయించినా, నెక్కు

అందించ నవసరం లేకుండానే అతని పనికొస్తా అయిపోతుంది. ఇకపోతే 'సెడ్రీక్ నుకూడా...' అని ఇంకా ఏమో అనబోయాడు డీజేసీ.

రొవెనా మరింత కలవరపడి, — 'అయ్యో! నన్ను వాత్సల్యంతో చిన్నగాటినుంచి పెంచి పోషించిన సెడ్రీక్! ఎంత కృతఘ్నురాలి! ఆయన కుమారుని కొరకు పడే ఆడుర్దామధ్య ఆయన సంగతి మరచిపోయాను! నా పాపానికి తగిన ప్రాయశ్చిత్తమే అవుతోంది!' అనుకొని కేవలిపోయింది.

'సెడ్రీక్ గతి నిర్ణయించేది కూడా నీవే. నీ నిర్ణయమిదనే అతని బ్రతుకు ఆధారపడి ఉంది. బాగా ఆలోచించుకో!' అన్నాడు డీజేసీ.

ఇంతవరకు ధైర్యం సడలకుండా ఏదో ఒక విధంగా నెట్టుకొని రాగలిగిన రొవెనా, ఇక తట్టుకోలేకపోయింది. జన్మతః ఆమె సాధుకీల, భీరువు. కాని, పెరిగిన పెంపకాన్ని బట్టి, కొంత నిబ్బరంకూడ ఆమెకు అలవాటయింది. ఇంటి వద్ద ఉన్నప్పుడు ఆమె యిచ్చకు సెడ్రీక్ తో సహా అందరూ విధేయులౌతూ ఉండేవారు. అందువల్ల, ఒక విధమైన అత్యవిశ్వాసంతో, చాల చొరవగా ఆమె వ్యవహరించడం జరుగుతూఉండేది. కాని, తన అధికారం చలామణి కావాలనే ఈ పట్టుదల ఆమెయందు కృతకంగా పెంపొందినదేకాని, స్వభావ సిద్ధంగా ఏర్పడినది కాదు. అందుచే, ఎప్పుడైతే ఆమెకు, తన ప్రియమైన సంతతికూ అత్యంత ప్రయోజన పరిస్థితిలో ఉన్న సంగతి స్పష్టమై, తన యిచ్చ చలామణి అయ్యే అవకాశం ఎంతమాత్రమూ లేదని బాగా తెలిసిపోయిందో, ఆమె బింక మంతా ఒక్క పెట్టున సడలినట్లయిపోయింది. ఈ దిక్కులేని పరిస్థితిలో, ఎవరూ రక్షించేవారు లేరా అన్నట్లు చుట్టూ కలయటాచింది. ఇక చేయనిదిలేక, ఆకసమువైపు చేతులెత్తి, దుఃఖం ఒక్క పెట్టున కట్టలు త్రెంచుకొని రాగా, అవశయం వెక్కి వెక్కి యెద్దపాగింది.

అంత అందాలరాణి, అంతటి మహాదుఃఖంలో మునిగిఉండగా చూచినప్పుడూ మానవమృత్యుడెవడు కరగకుండా ఉండగలడు? డీజేసీకూడా కొంచెం కరిగాడు. కరిగాడనడంకంటే కళకళలాడడం ఎక్కువ సుమంజసంగా ఉంటుంది. తాను చేసిన దేమిటో చేసేవాడు. అన్నదేమిటో అనేవాడు. ఇకన్నదేమీ తిరగతోద్దానికి వీలులేదు. కాని, యిప్పుడు రొవెనా పరిస్థితి చూస్తే, పేరుమాత్రాగా పనిచేసేటట్లు లేవు, బెదరింపులూ పనిచేసేటట్లు లేవు. ఏమిచెయ్యడానికి తోచక, ఆ గదిలో ఇటూ అటూ తిరుగసాగాడు. ఊరుకో ఊరుకోమని ఒక్కొక్కసారి ఓదారుస్తున్నాడు. ఇప్పుడీ యెదురుతో తాను కరిగిపోయేటట్లుంటే ఏమవుతుంది? ఏ ఆశలు పెట్టుకొని తా నీ గ్రంథమంతా నడిపాడో, ఆ ఆశలన్నీ నశిపోతాయి. ప్రిన్సిపాల్ ప్రశ్నకులందరూ తనను అవమానిస్తారు.

చేస్తారు. పోనీ, ఎలాగైనాసరే, అనుకున్న కార్యం పాధించే తీరాని నిశ్చయించుకుంటాడా, ఆ నిశ్చయానికి కావలసిన గుండె నిబ్బరం తుదరడం లేదు. ఇలాంటి పాత్రలు నిర్వహించడం తన కసలు చేతకాజేమో అనిగూడా అనిపిస్తోంది. ఆ అందాలరాణి నుండర వదనం అలా దుఃఖావిలమైపోవడం, ఆ అన్నుల మిన్న నీలంపు కన్నుగవ అలా అశ్రుపూరితమైపోవడం, తాను చూడలేకుండా ఉన్నాడు. రోవెనా మొట్టమొదట్లో ప్రదర్శించిన బింకం సడలకుండా అలాగే ఉంటే ఎంతో బాగుండేదికదా అనిపించిందతనికి. కనీసం, తనకు ఫ్రాంట్ డిబాక్సున్న కటికగుండె వంటిదైనా ఉండకూడదా, అని తలపోసి వికలమనస్కుడయ్యాడు.

ఈ కళవళపాటులో, రోవెనాను మధ్యమధ్య 'ఊరుకో ఊరుకో' మని ఓదార్చడంతప్ప అతనిశ్రమి చెయ్యడానికీతోచలేదు. అప్పుడే ఏమి మునిగిపోయిందని ఇంతగా వీడ్వడమని అతని సముదాయంపు ! ఈ సుండిగసితిలో ఉండగా వెనుక చెప్పిన బూరాధ్యని అతనికి వినవచ్చింది. వెనువెంటనే కోటలో గందరగోళం బయలుదేరిన సవ్వడులు వినిపించాయి. ధవళ్యుడైనా, కామాంధుడైనా, ఎవరెవరు వేరుకొన్న పథకాలకు పెద్ద అంతరాయం కలిగింది. అంతరాయం కలిగినందుకు అంతగా చింతించనివాడు అందరిలోకీ డిబ్బేసీ ఒక్కడే! అనుకొన్న కనిని కొనసాగించుకొననూ లేక, విరమించుకొననూలేక, ఒక విచిత్రమైన విషమసితిలో పడ్డాడతడు. ఈ అంతరాయం అతనిని ఈ చిక్కులోంచి బయటికిలాగి తొరవిన పడవేసివట్టయింది.

అ థ్యా యం ౨౪

అత్తమ్మ, విసరివేసినట్లు దూరంగా ఉన్న చిట్టచివరి అంతస్తు లోని ఒక చిన్న గది. ఆ గదిలో, తన దుర్విధి పెట్టిరూపం చాల్చుకున్నదోయని భీతిల్లుతూ కదురుచూస్తోంది రెబెకా. ఫ్రాంటీడీబాఫ్ పరివారంలోని ఇద్దరు ముఖ్యనేతరులు ఆమెను అక్కడికి తీసుకొనివచ్చి విడిచిపెట్టారు. విడిచిపెట్టిన సమయానికి, ఒక వృద్ధనారి అచట రాత్నం వడుక్కుంటూ, దాని ధుంకారాని కనుగుణంగా ఏవో సాగవ గీతం పాడుకుంటోంది. రెబెకా ఆగదిలోనికి త్రోవబడడంతోనే ఆ వృద్ధనారి తల పైకెత్తి చూచి, గ్రుడ్లురిమి వికటంగా ఒక ఫీత్కారం చేసింది.

‘ఇదిగో ముసలీ, నీవిక్కడనుంచి వెంటనే వెళ్ళిపోవాలి. దొరగారి ఆజ్ఞ ఈ పిల్లకు ఈగది ఖాళీ చెయ్యాలి!’—అన్నాడు ఆ యిద్దరిలో ఒకడు.

‘అవునవును, చేసిన నేవకు మంచి ప్రతిఫలమే చూపించాడు దొరగారు. ఒకప్పుడు నేను ఒక్కమాట అంటే చాలు, మినాకరీలు ఊజేటట్లుగా ఉండేవి. ఇప్పుడు ప్రతివాడూ వచ్చి నామీద అధికారం చలాయించేవాడే!’— అన్నదా వృద్ధనారి.

‘ఎందుకీ అనవసర ప్రసంగం ఉర్ ఫ్రీడ్! లేనిపోనివాదం చెయ్యక త్వరగా తప్పుకో. దొరగారి ఉత్తరువులు చులకన చెయ్యడం ప్రమాద మని నీకు తెలుసు. ఒకప్పుడు నీవు బాగానే జరిగావు. ఇప్పుడు నీప్రభ అరింది. యిద్దరంగానికి పనికిరాక వదలివేసిన ముసలిగుర్రం మాదిరిగా ఉన్నా విప్పడు. నామాట విని, త్వరగా సరదుకో!’ అన్నాడు రెండవవాడు.

‘మారెంతయినా ఆద్యుకోండి. నన్ను చంపినా సరే, ఈ కదురు నిండితే గాని నేనిక్కడినుంచి కదలను’—అన్నది ఉర్ ఫ్రీడ్.

‘సరే నీ యిష్టం, దొరగారి కేమి సమాధానం చెప్పకుంటావో చెప్పుకో!’— అని వాల్లిద్దరూ అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయారు. ఉర్ ఫ్రీడ్ తిరిగి రాత్నం త్రిప్పుతూ, మధ్యమధ్య రెబెకావంక వికటంగా ఓరచూపుతూచూస్తూ, ‘మళ్ళీ ఏదో ఘోరకృత్యం తలపెట్టినట్లున్నారు. తెలుస్తూనేఉంది. తెల్లని మైచాయ, నిగనిగలాడే నల్లని ఉంగరాలజాబ్బు, తగుతులు విరజిమ్మే చూపులు,— ఈ పిల్లనింతటి ఏకాంత సుఖానికి ఎందుకు పంపింది స్వప్నమే. అయిదువందల నిలువుల లోతు నూతిలోంచి కేక పెడితే బయటవారి కెంతవినిపిస్తుందో, ఇక్కడనుంచి కేక పెట్టినా అంతే!’— అని తనలో తాననుకొని, రెబెకా సుద్దేకించి ఇలా అంది:

‘పిల్లా, గ్రడ్లగూబలుతప్ప ఇక్కడ నీ కెక్కడా సహవాసం దొరకరు. నీ జేమం చూస్తే ఈ జేకం పిలవుగాలేవు. ఏజేకం నీది? టర్కీయా? ఈజిప్టు? చూట్టాడ నేం? ఏదనడం చేతనేప్పుడు చూట్టాడం చేతకామా?’

రెబెకా గడ్డదస్వరంతో ‘కోపడకమ్మా కోప్పడకు,’—అన్నది.

‘అం, తెలిసింది, నీవిక ఏమీ చెప్పనక్కర్లేదులే. బాగును బుట్టి గంట నక్కనీ, మాటనిబట్టి యూదుపడుచునీ తెలుసుకోమన్నారు’—అని వ్యాఖ్యానించింది ఉర్ ఫ్రీడ్.

‘అమ్మా, దయచేసి కాస్త చెప్పు. ఏళ్ళు నన్ను బలాత్కారంగా ఇక్కడికి తీసుకువచ్చింది దేనికి? యూదీయారాలిననే కారణాన నన్ను చంపేయడం ఏళ్ళ ఉద్దేశ్యమా? చంపితే నాకు పరమసుంతోషమే!’ అన్నది రెబెకా.

‘చంపడమా! నిన్ను చంపితే వాళ్ళకేమి వస్తుంది? చంపరు. ఆ ప్రమాదం నీకేమీలేదు. ఒకప్పుడు ఈ విధంగానే తీసుకొనిరాబడ్డ సాగ్స్ కన్నెకు జరిగిన మర్యాదకంటే ఎక్కువ మర్యాద నీకేమీ జరగదు. ఇదిగో నన్ను చూచావా? ఒకప్పుడు నీ యిత పడుచుదాన్నే నేనుకూడ. నీ కంటే రెండు రెట్లు చక్కనిదాన్నిగూడ! ఈ రెజినాల్డ్ ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ తండ్రి తన సార్వీస్ అనుయాయితో ఈ కోటను ముట్టడించిన కాలమది. ఈ పిత్రానితాన్ని సురక్షించుకోదానికి మా గాన్న తన ఏళుగురు తమాళ్ళతోనూ కలిసి అంగీకరమంగీకరమా ఎదిర్చి పోరాడారు. వాళ్ళ నెత్తురుతో తడియని గదిగాని, బోలుగాని, సోపాన పంక్తిగాని, ఈ కోటలో ఒక్కటికూడ లేదు. కాని, ప్రయోజనం లేకపోయింది. అందరూ చచ్చిపోయారు. వాళ్ళ మృత కలేబరాలింకా చల్లబడకముందే,—వాళ్ళ కరీరాలనుండి నేలపై చిందిన నెత్తురింకా ఎండిపోకముందే,—ఏజేక దుర్బుత్తికి నేను బలియై పోవడమూ, వానిచే హేయంగా చూడబడడమూకూడ జరిగిపోయింది!’—అన్నది ఉర్ ఫ్రీడ్.

‘అయితే మరి ఏమిటి రక్షణ? తప్పించుకునే ఉపాయంలేదా? చెప్పు! నీ మేలు మరిచిపోను. కావలసినంత ధన మివ్విస్తాను!’—అని మొర పెట్టుకుంది రెబెకా.

‘లాభంలేదు, అలాంటి ఆశలేమీ పెట్టుకోకు. ఇక్కడనుంచి తప్పించుకోదానికి మృత్యువు తప్ప ఇంకొక మార్గమేమీలేదు. కాని, మన బోటి వాళ్ళకు మృత్యుద్వారం ఎప్పుటికోగాని తెరువబడదు. అయితే, మన తర్వాత మనవండ్రి నిర్భాగ్యతేవులనే ఇంకా ఈ భూమిమీద వదలిపెట్టి పోవడంలో ఒక తృప్తి ఉంటుంది’—అంటూ ఉర్ ఫ్రీడ్,—‘సరే, ఇక నేను వెళ్ళాలి. నాకు వట్టి గతే నీకు పట్టుకుంది. ఏలనంటే, నుంచీ చెడ్డా, దయా దాక్షిణ్యం

లేనివారితో నీవిప్పుడు వ్యవహరించవలసి ఉంటుంది. కుట్ర! నేను వడక వలసిన కండె పూర్తి అయింది. ఇక నీపని పూర్తయిందా? అని లేచింది.

‘వళ్ళకమ్మా వళ్ళకు! నీకు పుణ్యముంటుంది. తిట్టిపోస్తున్నా వెక్కిరిస్తున్నా, నీవు దగ్గర ఉండడం నాకు కొంత రక్షణ!’—అని పూర్వోక్త పడింది రెబెకా.

‘రక్షణ! నీకు రక్షణ ఇవ్వడం దేవమతమైనా సాధ్యం కాదు. అదిగో! — అని అచటనున్న ఒక మేరీయత విగ్రహావంక చూపిస్తూ, — ‘అమెనదుకు, నీకిప్పుడు జరగనున్నది తప్పించగలదేమో!’ అంటూ ఉర్రేపిస్తూ ఒక వికట హాసంతో అచటనుండి వెడలిపోయింది. ఆమె వికటహాసం ఆమె వికట భూమివైపువంకంబై భయానకంగా ఉంది. గదికి తాళం పెట్టి, క్రింది అంతస్తుకు ఒక్కొక్క మెట్టి క్రిందికి అతివస్తంతో దిగుతున్న సందర్భంలో కూడా ఆమె ఏదో తిడుతూనే ఉంది.

రొవెనాకంటే భయంకరమైన దుర్విధి నే రెబెకా ఎదుర్కోవలసియున్న మాట నిజం. కానీ, పుట్టుకతో అచ్చిన చిత్తపెర్మాని బట్టి యేమి, అభ్యాసవశం చేత కలిగిన మనుప్రవృత్తిని బట్టి యేమి, ఇలాంటి అపదల నెదుర్కోగల ధీరత్వం ఆమెకు రొవెనా కంటే ఎక్కువగా ఉంది. చిన్నప్పటి నుంచీ విశేషంగా పరిశీలన స్వభావం కలది కావడంచేత, తన తండ్రి యింటిలో ఆ నాలుగు గోడలమధ్యా తానెంత మహాదైవ్యర్యం అనుభవిస్తున్నా, అది నిరంకావనీ, శత్రుమధ్యంలో నివసించే తమ జాతికి ఏక్షణంలో ఏమి జరిగినా జరగవచ్చనీ, ఆమెకు బాగా తెలుసు. అది ఒకవిధమైన సాత్వికప్రవృత్తిని, వివక్షణ జ్ఞానాన్ని ఆమెకు అలవరించింది. ఇతర పరిస్థితుల్లో నైతే, పెంకి తనం, గర్వం, అనూనం మొదలైన అవగుణాలు ఆమెలో పెంపొంది ఉండేవి.

ఎవరితోనైనా సరే మర్యాదగా వ్యవహరించడం ఆమె తండ్రినుండి శిష్యు కాంది. కానీ, అతనివలె, ఇతరులకు తలయొగ్గడంలో నీచత్వానికి మాత్రం పాల్పడదు. గరువతనం విడనాడని వినయశీల మామెది. ఎల్లరిచేతా శ్వేషించ బడే జాతిలో పుట్టిన కారణంచేత తానెట్టి విపరీత పరిస్థితులకు లోనుగావలసి వచ్చినా, గుణించేత తాను ఉన్నతస్థానం ఆక్రమించే అర్హత గలదాననని ఆమెకు తెలుసు. అందుచే, ఎట్టి విపరీత పరిస్థితుల్లోనైనా సరే నిబ్బరం పడకుండా ఆమె వ్యవహరించగలదు. ప్రస్తుత పరిస్థితిలో అదే ఇవ్వడామెకు అసరా అయింది.

తప్పించుకొని పోయేందుకుగానీ, రక్షణ చేసుకునేందుకుగానీ, దారి ఏమయినా దొరుకుతుంటేమోనని ముందు ఆ గదిని జాగ్రత్తగా పరిశీలించి చూచింది.

కాని, అలాంటిదేమీ కనిపించలేదు. దొంగదారులలాంటి వేమీ ఆ గదికి లేపుతాను లోనికి ప్రవేశించిన ద్వారముకన్నతే ఆ గదికి ద్వారం. వేరొకద్వారం లేదు. ఉన్న ద్వారానికి బయటి గొళ్ళేమీ కాని లోపలి గదియే లేదు. పోతే, ఒకే ఒక గవాక్షంలాంటిది ఆ గదికి ఉంది. దానికి ఊపలేమీ లేవు. అది దాటి అవతలికి పోవచ్చు. కాని, చుట్టూ పిట్టగోడతో ఒక చిన్న భాగీసలం తప్ప అక్కడ ఇంకేమీలేదు. యధాసమయాల్లో నలుగురైదుగురు విలుకొండ్రు ఆ చిట్టిచివరి అంతసులో కూడ నిలిచి కోటరక్షణలో పాల్గొనే నిమిత్తం ఒక బురుజుగా ఏర్పాటుచేసిన సలమది. పిట్టగోడ మీదనుంచి క్రిందికి మాస్తే కళ్లు తిరిగిపోతాయి. దైవమే ఇక శరణ్యమవుతున్నది, రెబెకా ఒకవిధమైన నిబ్బరంతో గదిలోకి తిరిగి వచ్చి, కానున్న దానికొరకు ఎదురు చూడచూసింది.

కాని, ఎంత నిబ్బరంగాఉన్నా, మెట్లమీద అడుగుల చప్పుడు బయటి నుంచి వినిపించగానే, ఆమె ఒడలు కంపించింది. చెక్కిళ్ళు రంగు మార్చుకున్నాయి. మరి కొంచెము సేపటిలో, తలుపు తెరుచుకొని, లెంప్టార్ బ్రయన్, వెనుకటి బండిపోటు దొంగ వేషంతోనే లోనికివచ్చి తలుపు వేశాడు. ప్రసంగం ఎలా ప్రారంభిద్దామో అది అతడింకా ఆలోచించుకుంటూ ఉండగానే, రెబెకా తన చేతుల రత్నకంకణాలూ, మెడలోని ముత్యాలహారమూ తీసి అతనికి అందివ్వబోతూ ఇలా అంది: 'అయ్యో! ఇవి నీవు తీసుకొని నన్ను చూ నాన్నచూ కనికరించు. ఇవి చాలా విజయాల ఆభరణాలు. కాని, నిరపాయంగా ఈ కోటలోంచి మేము తప్పించుకొని బయట పడటంకోసం ఆయన వీటిని త్యాగప్రాణంగా ఎంచుతాడన దానికి సందేహంలేదు.'

ముఖం సరిగ్గా కనిపించనివ్యయండా చూటును కనుబొమ్మలమీదికి లాక్కుని ఉన్నందువల్ల సర్ బ్రయన్ నిజంగా బందిపోటు అనే ఆమె భావించింది. ఆమె పలికినదానికి అతడిలా సమాధానమిచ్చాడు: 'నుండరీ, ఆ ముత్యాలు మేలివకమే, నాకు తెలుసు. కాని, అందులో నీ పల్లెరుసతో పోటీ చేయడానికని ఎందుకు పనికివస్తాయి? ఆ వజ్రాలు కూడ ఎంత ధగధగ మెరుస్తున్నా నీ నుండర వేత్రాల కవి తీసికట్టే! ఈ బందిపోటువృత్తి నవలంబించినప్పటినుంచీ నేనొక నియమం పెట్టుకున్నాను, — విశ్వరథం, సౌందర్యం, ఈ రెండూ పోటాపోటీలతో నా కనురైనవప్పుడు, విశ్వరథాన్ని త్రోసివేచి సౌందర్యాన్నే స్వీకరిస్తానని!'

రెబెకా అతని కిలా నచ్చజెప్పబోయింది: 'అయ్యో, అది నీకెంతమాత్రమూ మంచిదికాదు. ఇది తీసుకుని మమ్ము కనికరించు. ఈ ధనంతో నీకు కావలసిన భోగాలు సంపాదించుకో. మాకు అపకారం చేస్తే తుదకు నీవే చింతపడవలసి వస్తుంది. మా నాన్న నీవు ఏమడిగితే అది సంతోషపూర్వకంగా ఇస్తాడు. మేమిచ్చేదానితో సంఘంలో తిరిగి స్థానాన్ని నీవు సంపాదించుకోవచ్చు. వెనుక

నీవు చేసిన తప్పులు మన్నించబడవు. చేసుకొని, తిరిగి అలాంటి తప్పులు చేయకుండా ఉండగల సంపన్న నీతిని పొందగలుగుతావు. కాదు కూడదని మా కపకారం చేస్తే నీకేమి వస్తుంది ?'

ఇంతసేపూ బందిపోటు దొంగల భాషయైన నార్మన్ లో మాట్లాడుతున్న బ్రయన్, ఇక అందులో ప్రసంగం నడవడం కష్టమని తోచినందువల్ల కాబోలు, నార్మన్ భాషలో ఇలా మొదలుపెట్టాడు ! 'చాలా ముచ్చటగా ఉన్నది నీవు చెప్పినది. కాని, నీకింకా తెలియదుగాబోలు, మీ నాన్న యిప్పుడు ఒక సర్వసమర్థుడైన రసాయన శాస్త్రజ్ఞుడై వేతిలో వడ్డాడు. భూగర్భములోని తుప్పు ఇవ్వకట్టిలను సైతం బంగారంగా ఎలా మార్చాలో తెలుసు ఆ రసాయన జ్ఞుడు. ఇంకా నీ మూసలో వేసి కరిగి కందుతీసి మేలిమి బంగారం లాగే ప్రయత్నంలో ఉన్నాడీప్పుడు. నా తోడ్పాటూ నీ తోడ్పాటూ లేకుండానే అతడు తన పని నెరవేర్చుకొనగలడు. ఈ చెరలోంచి నీవు తప్పించుకోవాలంటే మాత్రం ప్రేమమూల్యం చెల్లించి తప్పించుకోవలసినదే ! ఇంకొక నాణెం నా దగ్గర మారదు.'

రెండోకా తానుకూడ నార్మన్ భాషలోనే ప్రసంగిస్తూ, — 'నీవు మాట్లాడిన భాషను బట్టి, నిజంగా నీవు బందిపోటు దొంగవు కావని స్పష్టమయింది. ఈ దేశంలో ఏ బందిపోటుదొంగ నార్మన్ భాష మాట్లాడడు. నీవు నార్మన్ జాతివాడనే అయివుండాలి. బహుశః ఒక సామంతుడవేమో ! చర్యకూడ సామంతుడగా ఉండడం బాగుంటుంది. ఈ ప్రచ్ఛన్న వేషం ఇక తీసివెయ్యి'—అని హెచ్చరించింది.

సర్ బ్రయన్ తన ముఖాచ్చాదనం తొలగించివేస్తూ, 'సరిగా ఊహించావు నుండరీ ! నేను బందిపోటు దొంగను కాను. నీవన్నట్లు సామంతుణ్ణి ! నీ మేనెల్ల రత్నభూషణాలతో నింపివేయగల సామంతుణ్ణి. అంతేకాని, నీకు ఉన్న ఆధరణాలను ఊడ్చుకోడం నాపనికాదు'—అని సగర్వంగా పలికాడు.

'ధనం తప్ప నావల్ల నీవు అపేక్షించడానికి ఇతరం ఇంకేముంది ? నీవు కృతజ్ఞుడవు. నేను యూదుకన్యను. నువ మిద్దరి కలయికగా మీ శాస్త్రమూ మా శాస్త్రమూ కూడ ఒప్పవు'—అన్నది రెండోకా.

టెంప్లార్ వికటహాసంచేస్తూ, 'వివాహమైతేగా శాస్త్రాలు అడ్డురావడానికి కట్టుంలో తేల్చి కాళ్ళముందు పడేసే కృత్రవవంశీకురాలిన్నైనా సరే నేను పెండ్లి చేసుకోవడానికి సిలులేదు. వివాహబంధం లేని ప్రియురాలిగా తప్ప, ఏ కష్టకనూ నేను చేరదీయడం పొనగదు. ముది టెంప్లార్ వ్యవస్థ! ఇదిగో చూడు, సిలువలివ్వాం !'—అని చూపించాడు.

‘ఇలాంటి సమయంలో ఆ పవిత్రచిహ్నం చేరు ఉచ్చరించడానికి నీకు వోరెట్టా ఆడింది!’—అన్నది రెబెకా.

‘ఎట్లా ఆడిందో ఆ సంగతి నీకెందుకు? మా మోక్షపాథశాలపై నమ్మకం లేనిదానికి నీకు అవన్నీ అనవసరం!’—అన్నాడు బ్రయన్.

‘మా తాత తండ్రిలు ఏది నమ్మ నాకు బోధించాలో అదే నేనూ నమ్ము తున్నాను. నా నమ్మక తప్పునమ్మకైతే భగవంతుడు నన్ను తీసుకుపోతాడు! కాని, నీ నమ్మక ఏ దుస్థితిలో ఉన్నదో ఆలోచించుకో! నీవు పరమ పవిత్ర మని విశ్వసించేవతచిహ్నం చేయమ ఉచ్చరించాలి తెలియకుండా వాడేస్తున్నావు. అంతే శోకుండా, నీ యోధ ధర్మానికి మర ధర్మానికి కేవలం విరుద్ధమైన పనికి గూడా సాహసిస్తున్నావు!’—అని హెచ్చరించి రెబెకా.

‘ఎంత చక్కని ధర్మబోధకురాలవు! నీబోధకు చాలా సంతోషించాం గాని, మా టెంప్లార్లు పట్టి ప్రత్యేకాధికార యోగ్యతలు ప్రసాదించబడ్డాయో నీకు తెలియవచ్చును విచారంగా ఉంది. వివాహం మాత్రమే మా టెంప్లార్లు నిషిద్ధం. అది తప్ప ఇంక నేను ఏమి తప్పుచేసినా తీరణిలో మా నీకు సన్ని ధానమందు దానినంది విముక్తి గాంచగలను. పౌలస్తీనాలోని సోలమన్ను టెంప్లార్ రక్షణ కొరకు మేము చూపిన ఉత్సాహఫలితంగా, మా టెంప్లార్ యోధులకు సోలమన్ రాజువు సైతం లేని అధికారయోగ్యతలు ప్రసాదించ బడ్డాయి. సోలమన్ రాజుతం విజ్ఞాని ‘సభూతో సభవివృతి’—అని గదా అంటారు. ఆయన చూపిన తోడే మేమూ అనుసరించి విశ్వంఖలంగా విహరిస్తే అందు దోషమేముంది?’—అని సమర్థించుకున్నాడు బ్రయన్.

‘మతగ్రంథాలు చదివి పుణ్యపురముల చరిత్రలు తెలుసుకున్న నీ విజ్ఞా నాన్ని ఇలా నీ విశ్వంఖలవృత్తి సమర్థనకు ఉపయోగించుకోడం చూస్తే, అమృతం నుంచి కూడా విషం పిండగలవానివలె కనిపిస్తున్నావు!’—అని ఎత్తిపొడిచింది రెబెకా.

‘టెంప్లార్ కండ్లు నిప్పులుగ్రక్కాయి ఈ యెత్తిపొడుపును. ‘ఇదిగో రెబెకా! ఇంతవరకు నీతో నేను సామ్యంగా మాట్లాడాను. ఇక లాభంలేదు. నీవు నా బందివి. నా బాహుబలంచేత పట్టి తెచ్చుకున్నాను. నా యిచ్చాధీనురాలివి నీవు. ఈ ధర్మం అన్ని దేశాల్లోనూ చలామణీలో ఉన్నదేకాని కొత్తదేకాదు. నా మాకు నేను కించిత్తు కూడా వదులుకోను. బ్రతిమాలితే నీవు ఇవ్వనిదాన్ని బలాత్కారంగానైనా గ్రహించితిరనుగాని వడలిపెట్టను’—అని గర్జించాడు.

‘వద్దు వద్దు, అంతటి పాపకృత్యాని కొడిగట్టుకు! నీ బలం ముందు నా బలమంత! నుగవార్ష బౌదార్యమే రక్షణయని నమ్మి, ఆడవార్లను అబలలుగా

సృష్టిచాడు భగవంతుడు. నీ చుట్టేష్టితం నీవు విరమించకపోతే, యూరపంతా మారుమోగేటట్లు నీ అత్యాచారం చాటుతాను. యూదుకన్యను పెంటావీ నీవు ధరించే నీలువను అపవిత్రమొనర్చిన మహావోషం నీ వ్యవస్థలో పెద్దనంది చిన్న దాకా ఎరిగి, నాచుండు సానుభూతిచేత కాకపోయితే, తమ ఆచారవిధుల యందుగల అంభవిశ్వాసాన్ని పురస్కరించుకొనియైనా నిన్ను చీదరించుకు నేటట్లు చేస్తాను' అని బెదరించింది రెబెకా.

రెబెకా చెప్పినది సత్యమేననీ, తన యిప్పటి చుట్టేష్టితాన్ని తన సుఖ నియమాలు పూర్తిగా నిషేధిస్తున్నాయనీ, తీవ్రమైన దండనలుగూడ విధిస్తున్నాయనీ, కొన్ని సందర్భాల్లో అధోగతియే శరణ్యమవుతుందనీ బయటకు బాగా తెలుసు. అయినా అదేమీ లెక్కచేయకుండా ఇలా సమాధానం చెప్పాడు: 'యూదుకన్య వైసందుకు మొత్తానికి చాల గడుసుదానవే! కాని, నీ కంఠకోష ఈ కోటగోడలు వాటి బయటికి పోయినప్పటి మాట గదా! ఏద్యులూ పెడ బొబ్బలు, అధ్యర్థనలూ ఆర్తనాదాలు,—అన్నీ ఈ నాలుగు గోడలమధ్యా కుదకు నిక్కబ్రతలోకి తీసమే పోవలసినవే! నీ రక్షణకు ఒక్కటే ఉపాయముంది—మారు మాట్లాడకుండా నీ విధికి తలయొగ్గ! మా మతం పుచ్చుకో! టెంప్లార్ యోధులలోకల ఉత్తమోత్తముడైనవానికి ప్రియారాతివనే గౌరవ ప్రకృతి సంపాదించుకుంటావు. విశ్వరూపికిమీ సాంధ్యార్పణమీ ఏ నార్మన్ మంద రులూ నీతో సరికూగలేదు!'

రెబెకా ఛీత్కారం చేస్తూ ఇలా మారువలికింది: 'విధికి తలయొగ్గ వలె నట విధి! ఎంత చక్కని ఉపాయం! పైగా మతం గూడ పుచ్చుకోవలసినట మతం! నీవంటి దుర్మార్గుణ్ణి సహిస్తున్న మతం ఏమి మతమ? ! సిగ్గులేక, టెంప్లార్ లలో ఉత్తమోత్తముడనని గూడ చెప్పబంటున్నావు. ఛీ ఛీ! నీ మొహం చూస్తే సాహం! ఈ మహావిభక్తులొంది తప్పించుకొనే దారి భగవంతుడు నాకు చూపించలేకపోడు'—

అంటూనే ఆమె ఉత్తరక్షణంలో చెగున గవాక్షంనుండా అవలికి దూకి పట్టగోడ అంచునకు పోయి నిలబడ్డది. అక్కడనుంచి దూకితే ఇక అధఃపాతాళం లోకి పడిపోవడమే! ఆమె ఇంత సాహసం చేస్తుందని బ్రయన్ అనుకొనియొండ లేదు. ఏలనంటే, ఆ క్రిందటి క్షణంవరకు ఆమె కలాప్రతిమలూ కదలక మెదలక నిలబడి ఉంది. ఇంతలోనే మెరుపు మెరిసినట్లు అవలినుండి పరుగెత్తిపోయి నందున, అడ్డగించే వ్యవధి బ్రయన్ కు లేకపోయింది. అయినా 'ఎక్కడికిపోతావు నా చేతుల్లోంచి తప్పించుకొని' అన్నట్లు ముందడుగులేకాదు. అది చూచి రెబెకా— 'అగిపో, అక్కడే! ఇక ఒక్క అడుగు ముందుకులేకావా, ఇక్కడనుంచి అమాంతం క్రిందికి దూకేశానన్నమాటే! క్రిందనున్న రాతిపెల్లాపై పడి నా శేఖం నుగ్గునుగ్గుపొతుంది. ఆ తర్వాత నీ యిష్టం!'

అంటూ ఆమె చిట్టచివరిసారిగా భగవంతుని తలచుకొన్నదివోలే చేతులు ఆకాశంవైపు సాచి క్రిందికి దూకడానికి సిద్ధంగా నిలబడ్డది. బ్రయన్ తటపటా యించాడు. కనికర మెరుగని ఆతని ధూర్తత్వం సదలి, ఆమె ప్రదర్శించిన సాహసానికి 'నెచాస్' అనుకొన్నాడు. 'అఁ, అఁ, దూకబోతు! నిన్నేమి చెయ్యనులే! పంచభూతాల సాక్షిగా నిన్నేమి చెయ్యను. దిగిరా క్రిందికి— బలే తొందర పిల్లవు!' అని వారించాడు.

'నీ మాట నేను నమ్మును. టెంప్లార్ల గుణసంపద యెలాంటిదో నాకిది వరకే చక్కగా బోధించావు. ఉత్తరక్షణంలో నీ ఒట్టు రద్దుచేసిపెట్టగల గురువు లున్నారు నీకు. నిర్భాగ్యురాలైన ఒక యూదుకన్నెకు మానభంగం చేసేవిషయంలో ఒట్టా నీకు అడ్డంకి' అన్నది రెలికా.

'అన్యాయం రెలికా! నన్నంత నీచుణ్ణిగా తలంచరు. నామీద ఒట్టు, ఈ నీచునవిచ్చాం మీద ఒట్టు, ఈకత్తిమీద ఒట్టు! నిన్ను నేను ఏమిచెయ్యను. నీకోపంకాక పోయినా నీ తండ్రికోసం ఆ అపూయిత్యం చూసు. నీతండ్రిని ఆపదనుంచి తప్పిస్తాను. శాసంతి శక్తిమంతుని సాహాయ్య మిప్పుడు ఈకోటలో ఆతనికి చాలా అవసరం'—అన్నాడు బ్రయన్.

విషాదచ్ఛాయ గ్రమ్మిన ముఖంలో రెలికా, 'అవును నిజమే. నాకది బాగా తెలుసు. కాని, నిన్ను నేను ఎలా నమ్మడం' అని పలికింది.

'నమ్ము రెలికా, నేను నిన్నేమైనా చేస్తే నా చేతులు కాలిపోవాలి, నాపేరు అవమానాల పాలైపోవాలి. శామాట విశ్వసించు, ఎన్నోకాస్త్ర విధులను, ఎన్నో దైవాజ్ఞలను ఉల్లంఘించా నిదివరకు. కాని, ఎన్నడూ నా మాట తప్పి యెరుగను!'—అన్నాడు బ్రయన్.

'అయితే నిన్ను ఇతరవరు మాత్రం విశ్వసిస్తాను'—అంటూ రెలికా ఆ పట్టిగోడ అంచునుంచి క్రిందికి కొంచెంమీవలకువచ్చి, 'ఇదిగో ఇక్కడ నిలబడుతున్నాను. నీవుకూడా అక్కడే నిలబడాలి. ఒక్క అడగు ముందుకు వేళావో—యూదుకన్నె తన మానరక్షణకు భగవంతుని నమ్ముకొంటుందిగాని టెంప్లారును నమ్ముకోదని రుజువు చేస్తాను'—అన్నది.

ఆమె యలా అంటూ ఉంచే, ఆ నుండరవదనంలో తొణికిసలాడే దృఢ నిశ్చయం ఆమె సౌందర్యకోభవ మరింత ఇనుపడింప జేసింది. ఆ మాపుల్లో, ఆ చహారాలో, ఆ వైఖరిలో, ఏవో అతాకిక విశేషం తొడిగిచూచింది. ఊణ మాత్రంలో మృత్యువు నెదుర్కోవలసివస్తున్నందుకు, ఆ మాపులు చలించ లేదు, ఆచెక్కిగ్గు పాలిపోలేదు. మీదుమిక్కిలి, తన విధి తన చేతిలోనే ఉన్నదనీ, ఎప్పుడు కావాలంటే అప్పుడు మృత్యువు చ్వారా మానరక్షణ చేసుకోగలవనీ, ఆమెకు ఒకవిధమైన ధైర్యం కలిగి, ఆమె కపోలాలు మరింతగా

కంపు సాంపు నింపుతున్నాయి. ఆమె శత్రుజ్యోతి మరింతగా విద్యుత్కాంతం లను వెల్లార్చుకొంది. శ్రీ సాందర్యం అంతటి చైతన్య ప్రభవాలను మూర్తిభవించుకోవడం తా నెన్నడూ చూచియుండలేదనుకున్నాను, స్వతః దర్శింపదగిన టెంప్లార్ బియస్.

‘మనమిద్దరమూ రాజీ పడదాం రెబెకా! ఏమంటావు?’ అని అడిగాడతడు.

‘రాజీయా! అలాగే,—కానీ, మన యిద్దరి మధ్యా ఈ యెడం ఉండే పరతుమిడ’—అన్నది రెబెకా.

‘ఇక నా వలన నీవు ఏ మాత్రమూ భయపడ నక్కరలేదు రెబెకా!’— అన్నాడు బ్రయన్.

‘అవును, భయపడ నక్కరలేదు. భయపడను. ఈ చిత్తాను అంతస్తు పైని మరుజాను ఇంత ఎత్తుగా, క్రిందకు పడితే బ్రతకడానికి వీలులేనంత ఉన్నతంగా విరుజానుభావును కట్టిపాడో, అతని పుణ్యయా అని, నీకు నేను ఎంత మాత్రమూ భయపడడం లేదు’—అన్నది రెబెకా.

‘ఇంకా నన్ను గుర్చి అన్యాయంగానే తలపోస్తున్నావు రెబెకా. నీ నమకన్నంత కఠినమైన, స్వార్థపరుణ్ణి కాను నేను. ప్రారత్వం నాకు నేర్పినది ఒక శ్రీ. కనుక ఆమె మీదనే నేను నా ప్రారత్వం చూపాను. కాని నీవంటి శ్రీ మీద కాదు. సాధారణంగా విను రెబెకా! ఆమెను నేను ప్రేమించినంతగా, లోకంలో ఏ యోధుడూ తన ప్రియరానిని తాను ప్రేమించి యుండను. కానీ దానికి ఆమె ఒక తుద్ర పాను. తుని కుమార్తెయే అయినా, నా సాహస విక్రమాలచే ఆమె పేరు దశదిశల చూరు మ్రోగేట్లు చేశాను. అవును!’— ఇక్కడ బ్రయన్ ఏదో భావంలో ముగిసాక అయిటూ పదారు చేశా, ఎదుట రెబెకా ఉన్న సంగతే మరచిపోయాడు,— ‘అవును! ఎడికెడ్ డీరు టిమార్ పేరు కేస్ట్రీలనుంచి బైజాంటియన్ దాకా చెప్పబడం కోసం ఎన్ని పాపపాలు చేశాను! ఎన్ని ప్రమాదాలెదుర్కొన్నాను! ఎంత రక్తం ధారపోశాను! కానీ, తుదకు నాకు కలిగిన ప్రతిఫలమేమిటి? తిరిగి వచ్చేసరికి, ఆమె ఒక తుద్ర జమీందారను వివాహమాడినట్లు తెలిసింది. నాని పేరు ఆ తుద్ర జమీందారికి వెలుపల ఎవ్వరూ ఏనాడూ వినియున్నదికాదు. ఎంతో గౌరవంగా ప్రేమించా నామెను నేను. ఎంత గౌరవంగా ప్రేమించానో, అంత తీవ్రంగానే తుదకా విశ్వాసభూతకీచై పగ తీర్చుకున్నాను. కానీ, నా పగ నామీదనే విరుచుకొని పడింది. జీవితానుబంధాలకు నన్ను నేను దూరం చేసుకున్నాను. ఈ జన్మకు నాకు ఇల్లాలోనూ, ఇల్లాలోనూ పనిలేదని నిశ్చయించుకున్నాను. చస్తే, ఒంటరిగానే నేను సమాధి చేయబడాలనీ, నా వంశం నాతోనే అంతరించి

పోవాలని నిర్ధారణ చేసుకున్నాను. టెంప్లార్ వ్యవస్థ అధికార పాదాలకడ నా స్వతంత్ర ప్రవృత్తిని అర్పించినాను. చేయకు బానిసకాదు గాని, టెంప్లార్ వస్తుతః బానిసయే! ఏవిధమైన అస్తి పాములూ అతని పొండరాదు. స్వతంత్రించి ఉండి పిచ్చుకోడానికి గూడ పిలువదు. అంతా పరాధీనపు బతుకు!

‘అయ్యో! ఏమిచూడం చూచుకొని అంత కఠోరత్యాగం చెయ్యడం!’— అన్నది రెబెకా.

‘పగ తీర్చుకునే శక్తి సంపాదించుకోవడమే పరిహారం రెబెకా! తద్వారా అధికార ప్రాభవాలను కైవసం చేసుకోడం!’— అన్నాడు బ్రయన్.

‘అత్యంత ప్రీతి పాత్రమైన మానవజీవిత స్వత్వాలు వదులుకోడం ఈ విపరీత పరిహారంకోసమా?’— అని ప్రశ్నించింది రెబెకా.

‘అలా అనుకుంటే రెబెకా! పగ తీర్చుకోడం దేవతలకూ ఒక గొప్ప విందుగా భావిస్తారట. ఇక అధికార ప్రాభవాలకు అన్నావా, స్వర్గసౌఖ్యం అనుభవించేవానికీగూడ విత్తం కలిగించే శక్తి వానిలోఉంది, — బ్రయన్ ఇక్కడ ఒక ఉదాహరణ తీరిగి ఇలా ప్రారంభించాడు, — ‘రెబెకా! మానభంగం కంటే మృత్యువే వరణీయంగా భావించిన స్త్రీవృద్ధులకు కడు ఉదాత్త మైనదని నా నిశ్చయం. నీవు నాదానపు కావాలి! అలా ఉలిక్కి పడకు రెబెకా! నీ యిచ్చానుసారమే, నీ వరతులప్రకారమే, నీవు నాదానపు కావాలని కోరుతున్నాను. రాజులకు గూడా అందరూ భోగైశ్వర్యాలలో నాకు భాగస్వామినివి కావడానికి నీవు సమ్మతించాలి. పూర్తిగా చెప్పనీ రెబెకా, నా కోర్కె ప్రోసీపుచ్చేముందు బాగా విచారణ చెయ్యి. నీ వన్నట్లు, టెంప్లార్ తన పాంథుః స్వత్వాలనూ తన స్వతంత్రతా ప్రవృత్తిని కోల్పోయేమాట నిజమే. కాని, సింహాసనాలను సైతం దద్దరిల్లచేసే ఒక మహాప్రబల సంస్థకు అతడు అంగభూతుడనేది మతవత్తు! గొప్పగొప్ప వాకాడరాలను సైతం మింగి నేయగల మహాసముద్రమందు లీనమైనప్పుడు, వానచినుకుగూడా ఆ మహావిభూతికి భాగస్వామియే అవుతుంది. ఈ మహాసంస్థలో నాకున్న పానం అల్పమైనది కాదు— ఇప్పటికే నేనొక ముఖ్య నేనాని. ఒకప్పటికి ఈ సంస్థకు అధికారమగూడ కాగలను. కావాలంటే టెంప్లార్లు రాజుల రాజవంశాలను ఉడదబాగుకొని వారి సింహాసనాలెక్కగలరు. మీ జాతివా రేదో, ఎప్పటికో, మెస్సయ్యా వస్తాడనీ, మీ జాతికేవో అధికార ప్రాభవాలను సంపాదించి పెడతాడనీ అడియానా వదులుతున్నారు. అంతకంటేమించిన అధికార ప్రాభవాలను లక్షిస్తున్నాను నేను. ఈ ప్రయత్నంలో నాకు అనుమాపమయిన ఒక భాగస్వామిని కావాలి. అందుకు నీవే తగినదానవు.’

‘ఈ యూనాజాతీయరాలినా తుదకు నీవు అనేక్షించేది?’—అని అడిగింది రెబెకా!

‘ఈ మతభేదాలు నా ముగిసిన చెప్పకు రెబెకా! మా రహస్య సమాలోచనలో ఈ పిల్లలకథలను ఎంత అపహాసితూ ఉంటూమా నీకు తెలియదు. మా టెంప్లార్ వ్యవస్థ మూలపురుషుల పిచ్చిఉహాలనే సట్టుకొని మేమింకా వ్రేలాడుతున్నామని అనుకోబోదు. మూఢవిశ్వాసంకొద్దీ ఒక మరుభూమిని రక్షించే ప్రయత్నంలో, ముష్కర తుదమ్ముల కరవాలొకే గాక, ఆకలి దప్పులూ ఘోరమైన అంటుజాడ్యాలూ బలికొనడ మనేదే ఒక ఘనకార్యంగా ఎంచుకొని, జీవిత సౌఖ్యాలకు దూరం కావడం ఎంత ఆవిశేకమో మేము ఏనాడో గ్రహించాము. గ్రహించడం వల్లనే, మా సంస్థ విశాలదృష్టి నవలంబించి, మా త్యాగాలకు పరిహారంగా వెళ్ళు ఉత్తమోపాయాలను కనుపెట్టింది. ప్రతి యూరపియన్ రాజ్యంలానూ మాకున్న విస్తారమైన యెట్టేటులుగాని, దిగంతవిశ్రాంతమైన ప్రతాప కీర్తిహృద్ధులుగాని నేడు వినియోగించబడుతున్న పద్ధతికీ, మూలపురుషుల ఆశయాలకూ విపరీతమైన అంతరముంది. వెనుకటి మూఢవిశ్వాసాలతోనే మా సంస్థా చేత దుర్బల జీవులకు ఈ రహస్యాలు చెప్పము. ఇక చాలు—మా రహస్యాల నీక బట్టబయలు చేయను. అదిగో, బూరాధ్వని వివసప్తోంది—నేను వెళ్ళవలసిన పని ఉంది. ఇప్పుడు చెప్పినదంతా సావధానంగా ఆలోచించు. నీకు శుభమగు గాక! నా దౌర్జన్యపు బెడలంపును మన్నించవలసిందిగా నిన్ను కోరను. బెడలించాను కాబట్టే నీ గణనంపత్తి బయటపడింది ఒరిపిడితోగాని బంగారపు నిగ్గు తేలదు. త్వరలోనే వచ్చి మళ్ళీ నీతో సంప్రతిస్తాను.’

అంటూ బ్రయన్ వంటనే ఆగడి విడిచి చరచరా మెట్లు దిగి వెళ్ళిపోయాడు. ఎట్టి భయంకరమైన కాంతితో దహించుకొనిపోవు దున్నాహాసేతుని చేతిలో తాను పడ్డానా అని బెగడొందుతూ, రెబెకా గదిలోనికి తిరిగి వచ్చింది. ఇప్పుడామె పొందుతున్న భయం, ఇంతకు ముందు మృత్యువు నెదుర్కొనబోయినప్పుడు పొందిన భయంకంటె తక్కువ డేమో కాదు. గదిలోనికి రాగానే, తనను ఎలాగో ఒక అపదనుండి రక్షించినందుకు భగవంతునికి కృతజ్ఞతాభివందనము లర్పించింది. ముందుకూడా ఇట్లే తననూ తన తండ్రినీ కొహడవలసిందని ప్రార్థించింది. ఇంకొకరిపేరు కూడా ఆమె ప్రార్థనలో దొర్లింది,—తన వరకే శత్రుమధ్యమూసున్న శతగాతుడగు ఆ క్రైస్తవ యోధునిపేరు. ‘నీ జాతికీ నీ మతానికీ బద్ధ విరోధులగువారి తేగతు చెందిన వారి స్మరణ నీ దైవప్రార్థనలో దొర్లదగునా’ యని ఆమె హృదయం ఆమె వధిక్షేపించినది గాని, ఏమైనప్పటికీ ఆ పేరు ప్రార్థనలో దొర్లనే దొర్లింది. దొర్లనందుకామె శింతపడలేదు కూడ.

అ థ్యాయం ౨౫

క్రైస్టోఫర్ బ్రయన్ సరాసరి ఖోటక చేరిచావడికి చేతులు వేసరికి, అంతకు ముందే అక్కడికి వచ్చివున్నాడు డీప్రేసీ బ్రయన్ ను చూడగానే అతడిలా అన్నాడు : 'ఏమి సర్ బ్రయన్ ! నీ శ్రమకలాపానికి గూడా అంతరాయం కలిగినట్లుండే! ఆలస్యంగా రావటం చూస్తే, నీ వ్యవహారం నా దానికంటే కొంచెం ముమ్మఖంగా నడిచినట్లు తోస్తోంది. నిజమేనా ?'

బ్రయన్ ఆ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పటండా నే,— 'ఆ పాగ్స్ నుండరి దగ్గర ఇంతకూ నీ పాతిక పారలెచా యేమిటి ?' అని ఎదురుప్రశ్న వేశాడు.

'ఏమిచెప్పను, అడదాని కన్నీళ్లు చూచి నేను సహించలేని రొవెనా కలాగో తెలిసివుండాలి'— అన్నాడు డీప్రేసీ.

'ఛాఛా! మళ్ళీ పెద్ద దళవాయివి! అడదాని కన్నీళ్లు చూచి దిగజారి పోవడమా! కన్నీటిచుక్కలు కొన్ని చిలకరిస్తే శ్రమదీవిటీ మరింత ఉజ్జ్వలంగా మండాలి నిజానికి'—అని అధిక్షేపించాడు బ్రయన్.

'కొన్ని చుక్కలేమటయ్యా, ఒక పెద్ద భోగిమంట నార్పి వేయగలిగినంత కన్నీరు వెల్లువగా వచ్చిపడిలేమా! అంతటి ఆశ్రుప్రవాహం ఎవ్వరూ వీనాచూ చూచియుండరు. ఏదో జలదీపత ఆమె నావహించి యుండాలి'—అన్నాడు డీప్రేసీ.

'ఒకటికాదు, వెయ్యి దేవతలో దయ్యంలో ఆ యూదుక న్ని నావహించి నట్లున్నాయి. అంతటి కట్టుదల ఒకే దేవతో దయ్యమే ఆవహిస్తే కలిగేదికాదు. అది సరేగాని, ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ ఎక్కడ ? శృంగధ్వని అంతకంతకు తీవ్రంగా వినిపిస్తోంది' అన్నాడు బ్రయన్.

'బహుశః ఆ యూదీయునితో బేరసారాలో మునిగి ఉంటాడు. ఇసాక్ పెట్టే పెడబాబ్బలమధ్య అతనికి శృంగధ్వని వినిపించలేదేమా! యూదీయుడు తన భవనిధులను విడనాడుకొంతలసి వచ్చేటప్పుడు ఎలాంటి ఓండ్రలు పెట్టేడీ నీ కనుభవమే. అందులోనూ మన ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ వంటివాడు తగుల్కొని డబ్బు గుంజేటప్పుడు చేసే గోండ్రింపులమధ్య ఇలాంటి శృంగధ్వనులు ఇరవై ఒక్క పారిగా చేస్తేయిత్రం వినిపిస్తాయా! ఇదిగో ఎవరివైనా పంపి వీలిపిద్దాం'—అని డీప్రేసీ అంటూవుండగానే ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ అక్కడికి వచ్చాడు.

‘ఈ శృంగధ్వనికి కారణమేమిట? ఇంకా తెలియలేదు. ఇదేదో ఉత్తరం వచ్చింది. పాగ్లన్ భాషలో వ్రాసినట్లున్నారు,’ అంటూ ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ దానిని చూసి ఇంటా తిప్పి చూచి దీచేసికిచ్చాడు. ఆ భాష ఆతనికికూడా తెలియనందున, టెంపిల్ ట్రాన్స్ దానిని అందుతున్నానని చదివి ఇలా అన్నాడు: ‘ఇదొక సమాఖ్య ఉత్తరం. కాని, పరిహాసానికి వ్రాసిన తమాషా ఉత్తరంలాగా తూడ కనిపిస్తోంది. ఇలాంటి ఉత్తరం సమాఖ్యగా ఒక కోటలోకి పంపబడడం మానవేతిహాసంలోనే అపూర్వమనేమాట నిశ్చయం.’

‘ఆ, పరిహాసమా! ఎవడు నాతో పరిహాసమాడ సాహసించినది! ఉత్తరం చదవు సో బ్రయన్’— అన్నాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్.

బ్రయన్ ఈ రీతిగా చదివి వినిపించాడు :

‘శృంగధ్వను ఎట్టిటూదారైన సెడ్రిక్ ది సాగ్స్ పరివారంలో హాస్యగాని వృత్తియందుంటూ జీవనం చేస్తున్న విట్ లెస్ కుమారుడు వాంబా అనే కేయగల నేనున్నా,—

‘సదరు సెడ్రిక్ వద్దనే పండలకాపరిగా ఉంటూ జీవనం చేస్తున్న బోవుల్ఫ్ కుమారుడు గర్త్ అనే కేయగల నేనున్నా,—

‘ఈ కయ్యంలో మాత్రం బాసటగా నిలిచిన నీలకవచధారి అనే యోధుని యొక్క యూ, లాక్సిలీ అనే కిలుకాని యొక్క యూ సహాయ సంగతులను పురస్కరించుకొన్న వారమై,— రెజినాల్డ్ ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ అని పిలువబడే నీకున్నా, నీకు సహాయులుగా ఎవరెవరుంటే వారికిన్ని, యింకామూలంగా తెలియజేసేది యేమనగా,—

‘మా దొరయైన సదరు సెడ్రిక్ ను మీరు, కారణం తెలియజేయకుండానూ, కయ్యం పక్కటించకుండానూ. అక్రమంగా ఆక్రమించి పట్టుకొని బంధించియున్నందువల్లనున్నా, అజేవిధంగా శిక్షింపబడాలనే పాగ్లన్ రాకుమారినిన్నీ, కొనింగ్స్ బర్న్ యొక్కటూదారైన ఎథెల్ స్టేన్ అనే పాగ్లన్ సామంతునిన్నీ, ఇంకా కొందరు స్వతంత్రులనున్నా బానిసలనున్నా, అనే ప్రకారంగా యార్క్ నగర వాస్తవ్యుడైన ఇసాక్ అనే యూదీయునిన్నీ, అతని కుమారులనున్నా, కొన్ని గుర్రాలూ కంచరగాడిదలతో సహా పట్టి బంధించి యున్నందువల్లనున్నా, రాజమార్గాన కాంతియుతంగా ప్రయాణించే సదరు సెడ్రిక్ వగైరాలను అలా బంధించడమనేది సహించరానిది కావున నున్నా—

‘ఈ ఉత్తరం అంతజేయబడిన గంటనేపటిలోగా, సదరు సెడ్రిక్ వగైరా వ్యక్తులను యావన్ముందినీ, వారి వారి గుర్రాలూ కంచరగాడిదలూ ఇతరవస్తు

వుటూ వగైరాలతో, మామగారి, మాచే నియమింపబడినవారికిగాని, యధా తథంగా, ఎవ్వరికీ కించిత్తు హానిలేకుండా, ఏ వస్తువూ కించిత్తు బీరుపోకుండా, అప్పగించెదరుగాక యని ఆశిస్తున్నాము. అలా అప్పగించనిపక్షంలో, మిమ్మల్ని చోరులక్రిందనూ, రాజద్రోహాల క్రిందనూ జమకట్టి, మీమీద కయ్యం నడిపి, మిమ్మల్ని హతయార్చడానికి ఎంత చెయ్యాలో అంతాచెయ్యి గలవారమగుటకు సందేహంలేదు. భగవంతుడు మీ బుద్ధులను సక్రమమార్గం లో నడిపించుగాక !

‘ఈ ఉత్తరం మాచేత యీ...కోజున, యీ...కోనలోని మహావట వృక్షం క్రింద సంతకం చేయబడినది. దస్తూరి కోపమనమార్పు ఫాదరీది.’

పై ఉత్తరం క్రింద, వాంబా సంతకానికి నిశానీగా ఒక కోడిపుంజు తలకాయ బొమ్మ, గర్భ సంతకానికి నిశానీగా ఒక సిలువబొమ్మ చీకరిబాకిరిగా గీయబడి ఉన్నాయి. వాటిక్రింద పెద్ద పెద్ద అక్షరాలతో నీలకవచధారి సంతకముంది. అన్నిటికంటే దిగువను, లాక్సీలీ సంతకానికి నిశానీగా, ఒక బాణం గుర్తు మచ్చటగా గీయబడి ఉంది.

ఈ విచిత్రమైన ఉత్తరం అదినుంచి అంతంవరకూ చదివి, దాని లోతుపాతులు అంకురికకక, రిచ్చపాటుతో ముగ్ధురూ నోటమాట లేకుండా ఒకరి మొగంవంక ఒకరు చూచుకున్నారు. కొంత నేపటికి గ్రుక్క తిరిగినట్లయి, డీచ్రేసీ అదే పనిగా పెద్ద పెట్టిన నవ్వుడం ప్రారంభించాడు. అంతకంటే కొంచెం తగ్గు సాయలూ పెంపూర్తూడా అటుతర్వాత నవ్వులలోకి దిగి గడు. వీరి అసమయ విసోదంచూచి ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ పడ్డ చికాకు ఇంతా అంతా కాదు.

‘ఎందుకలా నవ్వుతారు ? ఇంతటితోవైనా ఈ అసందర్భతనవ్వు విరమించి, ప్రస్తుత పరిస్థితిలో ఎలా వ్యవహరించాలో ఆలోచించండి’—అని ఆతడు హెచ్చరించాడు.

‘మొన్నటి పోటీలో క్రిందపడ్డ తర్వాతనుంచీ కలిగిన చిరాకు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ కింకా వదలనట్లుగా ఉంది సర్ బ్రయన్ ! ఇది సవాలు ఉత్తరం అయినంత మాత్రానికే బెదిరిపోకున్నాడు. ఇంతాచేస్తే ఒక హాస్యగాడూ, ఒకపండుల కాపరి చేసిన సవాలిది!’—అన్నాడు డీచ్రేసీ.

‘మాటలవల్ల ప్రయోజనంలేదు డీచ్రేసీ ! ఇక్కడ కావలసినవి చేతలు. ఈ తాకిడి అంతా నీ వొక్కడనే తట్టుకోవలసినవచ్చేటట్లుగా ఉంటే బాగుండును ! అప్పుడు తెలిసినచ్చేది. వెనుక యెంతో బలమైన మద్దతు చూచుకోనితే ఈ పెద్దన తిలా సవాలు చెయ్యడానికి పాపానించేవారంటావా ? ఈ యడవిలో

బండిపోతుదొంగలు చాలామంది ఉన్నారు. అడవిలోని శిల్పశాలికి ఇతరులెవ్వరూ పోరాదని నేను చేసిన శాసనం వాళ్ళకు కంటకంగా ఉంది. మొన్న సోకసారి ఆ శాసనాన్ని ఉల్లంఘించిన ఒక వెధవని పట్టుకొని, ఒక అడివిపట్టి కొమ్మలకు కట్టి వదిలేసరికి, అయిదునిమిషాల్లో అది వాణ్ణి కేలనువేసి కొట్టి చంపేసింది. ఈ పని చేసేందుకు తరువాత నామీద యెన్ని బాణాలు వచ్చిపడ్డాయో లెక్కలేదు'—అంటూ ఫ్రాంటీడీబాఫ్ తన ప్రక్కనున్న నాకడతో, 'ఈ నవాలు పంపినవాళ్ళు యెంత బలగంతో వచ్చాకో యెవరైనా వెళ్ళి చూచి వచ్చా'—అని అడిగాడు.

'కనీసం ఒక రెండువందలమంది ఉండవచ్చు'—అని సమాధానమిచ్చాడు నాకడ.

ఫ్రాంటీడీబాఫ్ తనమిత్రులవంక తిరిగి, — 'చూడండి ఏం జరిగిందో! నుట్టు చప్పుడు కాకుండా వ్యవహారం చక్కబెట్టుకోడం చేతకామిట నా కోట ఉపయోగించుకోడానికిచ్చిన ఫలితం! ఈ కుదిరిగలవంతు నా మీదికి వచ్చిపడింది!' — అని చిరాకుపడ్డాడు.

'కుదిరిగలా! నుట్టడం చేతగాని ఉసుళ్ళయితే కావచ్చు— ఈ సోమరి పోతు వెధవల మనల్నిం చేస్తారు'— అన్నాడు డీబ్రేసీ.

'నుట్టడం చేతవచ్చుకోలేదో వాళ్ళు వేసే బాణాలు వచ్చి మీదపడ్డప్పుడు లెక్కనుంది'— అన్నాడు ఫ్రాంటీడీబాఫ్.

'ఎందుకీ అవసర ప్రసంగం! మన ముఘ్దుల్ని అందరినీ ప్రోగు చెయ్యండి. వల్లి బాళ్ళమీద పడతాం. అలాంటి వెధవలకి ఇరవైమందికి ఒక యోధుడు సమాధానం చెప్పవచ్చు,'—అన్నాడు టెంప్లర్.

'రాగారాగ ఈ అడివిమూకమీదనా మన యోధత్వానికి వినియోగం!— అని అధిక్షేపించాడు డీబ్రేసీ.

'వల్లి అవలీలగా మీదపడడానికి వీళ్ళు పాలస్తీనాకురమ్ములు కాదు సర్ బ్రయన్! అంత చురుకైనగా డీబ్రేసీ చూడడానికి ఇది ఫ్రెంచి మూకా కాదు. విలువిద్యలో ఆరితేరిన సాగ్జన్ ఆటవికులు, అడవిలో ఇట్టే మాయమై ఇట్టే బయటపడుతూ ఉంటారు. వల్లి మీదపడడం సులభమయిన పని గాదు. కోటలో మనుష్యులూ, ఎక్కువగా లేరు. నామనుష్యులంతా యార్కులో ఉండి పోయారు. డీబ్రేసీ సైనికబృందం కూడా యార్కులోనే ఉంది. ఈ పిచ్చి ప్రయత్నంలో ప్రవేశించినవాళ్ళు గాక పైబలగం ఏ ఇరవైమందో కంటే యెక్కువ తేలేటట్లులేదు'—అని విలంపించాడు ఫ్రాంటీడీబాఫ్.

'అయితే ఈ కోటను భేదించగలిగేటంత బలగం ఈ ఆటవికులకున్నదని నీ భయమా?'—అని ప్రశ్నించాడు బ్రయన్.

'అది కాదుగాని, ఈ ఆటవికుల నాయకుడు చాలా అసాధ్యుడు. అయితే, త్రాటినిచ్చినట్లు, ఇతర యంత్రపరికరాలూ, అనుభవం గలిగిన విన్నామాలూ ఉంటే తప్ప ఈ కోట ఒకపటాన యెవ్వరికీ సాధ్యం కాదులే'—అని సమాధానమిచ్చాడు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్.

'వెంటనే నీ ఇరుగుపొరుగు మిత్రులతో కలుగుచున్నాను,—ఇలా ఒక హాస్య గాడిచేతనూ, ఒక వండులకాపరిచేతనూ నీకోట ముట్టడించబడిందని. వాళ్ళురచ్చి, కోటలో చిక్కుపడ్డ యోధాగ్రాసకలను మన ముగ్గురినీ ఈ చిక్కులోంచి బయట పడేయ్యవచ్చు'—అన్నాడు బ్రయన్.

'నీ హాస్యం అర్థమయిందేకాని, ఎవరికి కలుగజేయ్యనా అని ఆలోచిస్తున్నాను. మౌల్వాయిస్ నీకూడా తన బలగంతో యొక్కలోనే ఉన్నాడు. అలాగే ఇతరమిత్రులకూడా. నేనుకూడా అక్కడే ఉండవలసింది,— ఈ చందాలపు వ్యాపారమొకటి తగుతున్నదిగాని!'— అని విసుక్కున్నాడు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్.

'అయితే యొక్కకే ఎవరినైనా సంపి మరవాలను పిలిపిస్తే సరిపోతుంది, ఏ చిక్కు ఉండదు'— అని కూచించాడు డీబేసీ.

'నిజమే. కాని వెళ్ళేవారెవరు? ఈ దొంగవెధవలు అన్నిదారులూ కాంచి తీర్చారు గాని తిరుకోరు. అఱ, ఒకపరిచేద్దాం,'—అని ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ ఒక క్షణం ఆగి,— 'నీకు చదవడమేకాక వ్రాయడంకూడా చేతవచ్చుగా సర్ బ్రయన్! ఈ సవాలకు నీవొక జవాబు వ్రాయు, వాళ్ళకు ప పిద్దాం'— అన్నాడు.

'కత్తిలో సమాధానం చెప్పడమేకాని, కలంతో చెప్పడం గాకల బాటులేదు. అయినా నీవు కావాలంటే అలాగే చేస్తాను' అన్నాడు బ్రయన్.

తాత పరికరాలు తెప్పించబడ్డాయి. బ్రయన్ ఫ్రెంచిభాషలో ఈ ఉత్తరం రాయాడుచేతాడు :

'సర్ రజినాల్డు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ కు గాని, అతని మిత్రులకు యోధాగ్రాసకులకు గాని, బానిసలూ, సంఘబాహ్యులూ చేసే సవాళ్ళకు ఒకలెక్కలోకి తీసుకునే ఆచారంలేదు. నీలకవచధారి అనే అతడు నిజంగా యోధవర్గానికి చెందినవాడే అయితే, బానిసలలోనూ సంఘబాహ్యులలోనూ అతడే

విధంగా పాత్రులు కుదుర్చుకొండం అతని గౌరవానికే హానికరమని తెలుసుకొండం మండిది. కనుక, అతని సవాలునుకూడా మేము పరిగణించడానికి వీలులేదు. ఇక, మా స్వాధీనంలో ఉన్న ఖయిదీల సంగతి. చావబోయే ముందర వీళ్ళు తమ పాపాలు పెళ్ళిబోనుకొని, తగిన మతబోధ పొంది, బైవానుగ్రహం పొందడానికి వీలుగా, మతబోధకుని ఎవరిపైనా సంపదలసిందిగా క్రైస్తవ ధర్మం ప్రకారం మిమ్మల్ని అడుగుతున్నాము. ఏలనంటే, ఈ ఉదయమే వాళ్ళను ఉరితీసి, వాళ్ళ సహాయార్థం వచ్చినవాళ్ళను మేమంత నిర్లక్ష్యంగా చూస్తున్నామో తెలియజేయగలము. వాళ్ళ తండ్రికాయలు కోటుబురుజాలకు వ్రేలాడదీయ నిర్భయించుకున్నాం. కనుక, ఒక మతబోధకుని పెంటనే పంపుకోండి. అది మీవాళ్ళకు మీరు చేసుకోదగిన చిట్టచివరి సాహాయ్యం.

ఉత్తరం మణిచి నాకరుకివ్వగా, దానిని వాడు జవాబుకోసం బయటకేలి యున్న వార్తాపాఠకునికి అందజేశాడు. పెంటనే ఆ వార్తాపాఠకుడు, కోటుబురుజుల మూడు అలుగువ్రేలుల దూరంలో తనకోసం ఎదురుచూస్తున్న లాక్సిటీ ప్రభుత్వం వద్దకు చేరాడు. అక్కడ ఒక వటువృత్తుండైన లాక్సిటీ, సీలకవచధారి, గడ్డు, వాంబా, ఫాదరీ—ఈ ఆయిదుగురూ జూర్పుండి ఉన్నారు. వాళ్ళకు కొంత దూరంలో, నుమారు రెండువందలమందిదాకా ఆటవికులున్నారు. క్రమక్రమంగా ఇంకా చాలామంది వచ్చిచేరుకుంటున్నారనూ, అందరూ ఒకేమాదిరి దుస్తుల్లో ఉన్నా, వారిలో నామకరణపరిచియ్యకం పక్షియాకల తురాయి టోపీలున్నాయి.

వీరుగాక, ఆ సమీపపు బస్తీకిచేరిన సాగన్ జాతీయులు కూడ కొందరు, సెడ్రిక్ పట్టుపట్టాడని తెలిసి, చెరవిడిపించే ప్రయత్నంలో లోడ్వడడు కోసం కొడవల్లా, గడ్డపటగులూ మొదలైన ఏజెంట్ చిల్లరమల్లర ఆయుధాలు తీసికొని వచ్చారు. సైనికులు ధరించేకత్తులూ ఈజిప్టు మొదలైనవి సాగన్ జవాబునకు ధరించడానికి వీలుకేదు ఆ రోజుల్లో. అందుచే ఈ సాగన్ల ఆవరణన్నిబట్టి కొడవల్లు, గడ్డపటగులూ మొదలైన పనిముట్లనే ఆయుధాలుగా కూడ ఉపయోగిస్తూ ఉండేవారు. ఇలాంటి చిల్లరమల్లర వై్యంలో అచట విడిసియున్న లాక్సిటీ ప్రభుత్వంకు పెన్షన్ బ్రయన్ వ్రాసిన ఉత్తరం అందజేయబడింది.

ఉత్తరంలో ఏమున్నదో చదవమని ముందు ఫాదరీ చేతికిచ్చారు. కాని, అతనికా భాష తెలియలేదు. నాకిది అయోమయంగా ఉన్నదని చెప్పి గర్జించి కిచ్చాడు. అతడు వాంబా కందించాడు. వాంబా దాన్ని గిరిగిరా తిప్పిమాచి వికటంగా మొగంపెట్టి పండికిలింబి లాక్సిటీ చేతిలో పెట్టాడు. ఈ పొడుగడ్డ రాలు విండ్లూ, పొట్టి అక్షరాలు అమ్ములూ అయితే నాకేమైనా తెలుస్తుండేమా

కాని, లేకపోతే నాకేమి తెలుస్తుందని నీలకవచధారికిచ్చాడు. అతడు బానిసి ముందు లోలోపల చదువుకొని, పిమ్మట దాని అర్థం వివరణగా వారికి తెలియజేస్తాడు.

‘అఁ, మా పెద్దకోదారగాని ఉరితీస్తామా! అబద్ధం! మీరు పొరపాటుగా చూచివుంటారు!’— అని చకితుడై పలికాడు వాంబా.

‘పొరపాటేమీలేదు. అంతా ఉన్నదన్నట్లుగా మీకు వివరించాను. ఒక్క అక్షరం పొల్లు పోనివ్వలేదు’— అని నీలకవచధారి సమాధానం చెప్పాడు.

‘అయితే ఈకోటను పట్టుకొని తీరాలింటే! కాని, ... ఎలా పట్టుకోడం!’ అని వితర్కించాడు గర్త. ‘ఎలా పట్టుకోడం?’ అని వాంబాకూడా వితర్కించి, ఏమీ పాటుపోక గుడ్డు తలవేశాడు.

‘ఇది యెలాగైనా కాలయూషన చెయ్యడానికి వేసిన యెత్తుగాని మరేమీకాదు. ఎన్ని గుండెలతో ఉరితీస్తాకో చూస్తానుగదూ! పిళ్ళకు నరకం రుచి చూపిస్తాను’— అన్నాడు లాక్ష్మిరీ.

నీలకవచధారి ఇదంతావిని, ‘మన మిప్పుడు ఒక పనిచేస్తే బాగుంటేట్లు తోస్తోంది. మనలో ఎవరైనా వెళ్ళి అచట బందీల సీతగతులు ఎలాఉన్నాయో తెలుసుకొని రావాలి. ఎవరైనా మతబోధకుని పంపించుమన్నార గనుక, మన ఫాదరీ వెళ్ళి మనకు కావలసిన భోగట్టా నేకరించుకొని రావచ్చు’ అన్నాడు.

‘నీ సలహాకాదుగాని, చంపేశావు! ఫాదరీడున్ను తీసివేసి అటవిక వేషంలో ఉన్నానిప్పుడు నేను. ఫాదరీడున్ను ఎప్పుడైతే తీసి అవతలపెట్టానో అప్పుడే నా ఫాదరీతనాన్నిగూడ తీసి అవతలపెట్టేశాను. ఇప్పుడు నేను కావలిస్తే ఇరవై లేళ్ళను చంపమంటే చంపగలను గాని, ఫాదరీతనం చెయ్యడం నా కల కాదు’— అన్నాడు ఫాదరీ.

‘అయితే ఇక్కడ యెవ్వరూ ఆ పని నిర్వహించగలవారు లేరనుకుంటాను’ అన్నాడు నీలకవచధారి. అక్కడ ఉన్నవాళ్లంతా ఒకరిమొగం ఒకరు చూసుకున్నారు.

కొద్దిక్షణాలయంతర్వాత వాంబా ఈ విధంగా అన్నాడు: ‘విజ్ఞాలు నిర్వహించ వెనుకాడే వనిని ఇక నిర్వహిస్తే విదూషకుడే నిర్వహించాలి. ఒకప్పుడు నేను ఫాదరీ వృత్తికి క్షణం పొందినవాణ్ణి. ఇంతలో ఏదో సన్నిపాతవ్యరం వచ్చి, విదూషకుణ్ణి కావడానికి తగ్గ బుద్ధినిమాత్రం ఈబుర్రలో మిగిల్చి చక్కోయింది. ఇప్పుడు నేను ఫాదరీ దుస్తులతో మీరు కోరిన పని చేసుకురాగల సమర్థుణ్ణి నా నమ్మకం.’

నీలకవచధారి గర్భవంక చూచి, 'ఈ పని ఇతడు చేసుకోరాగలడని నీవ నమ్మకమేనా?'—అని అడిగాడు.

'చేసుకోరాగలడో లేదో తెలియదుగాని, ఇదివర కప్పుడూ ఇతడు తన పెంగలితనాన్ని అవసరం వస్తే సదుపయోగంలో పెట్టకాలకపోయింది లేదు'— అని సమాధాన మిచ్చాడు గర్భ.

'అయితే యిక నేం, పెంటనే ఫాదరీ దుస్తులు వేసుకొని బయటకేరు. కోటలోని పరిసీతులన్నీ మీ దొరగారివల్ల తెలుసుకో, బహుశః కోటలో బలగం చాలా తక్కువగానే ఉండిఉంటుంది. విజృంభించి మనం ఒక పట్టు పట్టాడుంటే, కోట మన స్వాధీనంకొచ్చు. కాంచారణ మాతోంది, త్వరగా వెళ్లు'—అన్నాడు నీలకవచధారి.

'ఈలోగా మేము చుట్టూ కాపలాఉండి, లోపలనుంచి ఒక్క ఈగ కూడా బయటికి పోకుండా చూస్తూ ఉంటాలే. ఆ దుర్బాద్ధులికి ఒక విషయం మాత్రం స్పష్టం చెయ్యి. తాళే స్వాధీనంలో ఉన్న ఖయదీలను వాళ్లు వీ యే రకంగా కిషీస్తే, అంతకు పదిరెట్లుగా తాము తర్వాత అదేరకంగా ప్రాయశ్చిత్తం అనుభవించవలసివస్తుందని చెప్పు'—అన్నాడు లాక్ష్మి.

వాంబా ఫాదరీదుస్తులు ధరించడం ఇంతలో పూర్తి అయింది. విదూషకుడుగా ఉన్నప్పటి పూర్వపు కెలికనడక మాని, ఫాదరీ నడక వుండవలసిన గాంధీ ర్యాన్ని అనుకరిస్తూ బయటకేరాడు తన కర్తవ్యం నిర్వహించడానికి.

అ థ్యా య ౦ ౨౬

ఫాదరీ దుమ్మలో ముస్తాబైన వాంబా ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ కోట సింహ ద్వారంవద్ద నిలబడగానే, ద్వారరక్షకుడు, — 'నీ పేరేమి, ఎందుకు వచ్చా' వని అడిగాడు.

'సెంటు ఫ్రాన్సిస్ వ్యవస్థకు సంబంధించిన ఫాదరీని నేను. ఈ కోటలో బంధించబడ్డ దురదృష్టవశులగు ఖైదీల పాపకాంతికొరకు పూర్ణన చేయ వచ్చాను'—అని సమాధానమిచ్చాడు వాంబా.

'చాలా సాహసీకుడవే! ఇరవై యేళ్ళయింది ఈ కోటలో నీ వంటివాడు అడుగుపెట్టి, — తెలుసునా?' అన్నాడు ద్వారరక్షకుడు.

'అయినా మీ దొరగారితో వెళ్ళి చెప్పి. నన్ను తప్పక ఆయన లోనికి రమ్మంటారు' అన్నాడు వాంబా.

'అలాగా! అయితే ఉండు, కనుకొస్తాను. ఆవశ్యకంగా నా సొంత కదలికవ్చినందుకు నాకు చివాట్లు తగిలితే మాత్రం, ఈ బాటాలలో నిన్ను చేట్టావా నన్నమాటే!—అని బెదిరిస్తూ ద్వారరక్షకుడు లోనికి వెళ్ళి, ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ కి సంగతి వివేదించాడు. వెంటనే ప్రతేక పెట్టుమని ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ అనేసరికి ఆతని కాళ్ళర్యం కలిగింది. సీమాద్వారానికి తిరిగివచ్చి వాంబాను వెంటనే తన యజమాని సన్నిధికి చేర్చాడు. ఆ భయంకర విగ్రహుని కన్నుధానంలో వాంబాకు దడభట్టినట్లయింది. బయటదేరడం మట్టుకు 'ఓకో, ఈ పని యెంత' అనే ధైర్యంతోనే బయటదేరాడు. కాని, అది యిక్కడ అంతగా అక్కరకు రాలేదు. తడబడుతూ ఆకీర్షవనం చేశాడు. తనముందర ఎలాంటివాళ్ళూ గజగజలాడు తూ ఉంటారనేది ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ కు తెలిసినదే. అందుచే, వాంబా తడబాటు అతని కేమాత్రమూ అనుమానం కలిగించలేదు. 'ఎవరు నీవు ఫాదరీ, ఎక్కడి వాడవు?' అని ప్రశ్నించాడు మొట్టమొదటగా.

'నేను సెంటుఫ్రాన్సిస్ సంప్రదాయానికి చెందిన సన్యాసిని. ఈ అడవి లోంచి ప్రయాణం చేస్తుండగా దొంగల చేతిలో పడ్డాను. తమ భర్త్యానుకూలనానికి గురియై ఇరువురు ఖయదీలు ఈ కోటలో ఉరికంటాని కెక్కబోతున్నారని చెప్పి, అంతిమ సమయంలో వారి పాపకాంతికొరకు పూర్ణన చేసితమ్యని పంపారు'—అన్నాడు వాంబా.

'అది సరేగాని, దొంగలు ఎంతమందిఉన్నారో లెక్క చెప్పగలవా?— అని అడిగాడు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్.

‘అబ్బో! నైతానునైత్యమంతమంది ఉన్నార వాళ్లు’—అన్నాడు వాంబా.

ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ కనుబొమలు చిట్టింది, ‘అవంతా పనికిరాదు. ఎంత మంది ఉన్నారో తిన్నగా లెక్కచెప్పు. లేకపోతే,— నాసంగతి నీకు తెలియదు కాబోలు, నీ ఫాదరితనం నిన్నేమీ రక్షించదు’— అంటూ బుసకొట్టాడు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్.

‘అయ్యో, నేనేం చెప్పేది? ఆ కంఠాదులో సరిగా లెక్కపెట్టలేదు. ఆటవికులూ జానపదులూ—అంతా కలిసి బహుశా ఒక అయిదునందలమంది ఉంటారేమో’— అన్నాడు వాంబా.

‘ఆ, అన్ని కందిరిగల ముసిరినాయిగా ఇక్కడ! త్వరగా వీళ్ళను నలిపి పొర వెయ్యవలసిందే!’— అంటూ ఈ గురుకులలో పెండ్లార్ బ్రయన్ హోలులోకివచ్చి, ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ తో— ‘ఈ ఫాదరి నీకు తెలిసినవాడేనా?’—అన్నాడు.

‘ఇతడెవరో దూరదేశంనుంచి వస్తున్నాడు. నే నెరగను’—అన్నాడు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్.

‘అయితే ఇతన్నినమ్మి నోటిమాటలతో డీప్రెస్ సైనికదళానికి కబురు చెయ్యడం మంచిదికాదు. డీప్రెస్ అజ్ఞాత తక్షణం బయలుదేరి రావలసిందని ఉత్తరం వ్రాసి చేతికిద్దాం. ఈ లోతుగా ఆ పార్జన్ వెధవల్ని కబేలారు సిద్ధం చేసి రమ్మను’—అన్నాడు బ్రయన్.

‘అవును, అలాగే చేద్దాం,’—అన్నాడు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్. తక్షణం వాంబాను సెడ్రీక్ ఎథర్ స్టేనుల వద్దకు పిలుకొనిపోవడానికి ఒక నాకరును నియోగించాడు.

అక్కడ సెడ్రీక్, తనను నిర్బంధంలో ఉంచినందుకు వదులున్న చికాకు ఇంతాఅంతాకాదు. ఏ శత్రువుమీదికో దండెత్తబోతున్న వాడిలాగా హోలులో అటూఇటూ పచార్లు చేస్తున్నాడు. మధ్యమధ్య, తనతో తానే బిగ్గరగా ఏమేమో అనుకుంటున్నాడు. ఒక్కొక్కసారి ఎథర్ స్టేనుతో ఏమేమో అంటున్నాడు. ఎథర్ స్టేనుకు ఇదేమీ పట్టినట్లు లేదు, తాపీగా, మధ్యాహ్నం స్వీట్స్ కృత్యంగా తిన్న భోజనాన్ని జీర్ణం చేసుకుంటూ, ఏమాత్రంకో కాసిలే చూద్దాం, దేనికైనా అంతు అనేది ఎప్పటికైనా ఉండితీరుతుందిగదా’—అన్న ఫోరటిలో ఉండి అతని వైఖరి.

‘భగవానుడు మీ పాపాలు మన్నించుగాక!’— అంటూ వాంబా లోనికి అడుగుపెట్టాడు. అతన్ని చూడడంతోనే సెడ్రీక్,—‘రండి లోకలికి, నిరభ్యంతరంగా రావచ్చు. ఏమిటి మీరు వచ్చినవని?’—అని అడిగాడు.

‘మిత్రుల్ని మృత్యువున నీధం చేసేపనిమీద వచ్చాను’—అన్నాడు వాచా.

సెడ్రీక్ చకితుడై,— ‘అసంభవం! అట్లెన్నటికీ జరగదు. వాళ్ళెంత దుర్మార్గులైనా, అకారణంగా ఇంత క్రూరకృత్యాని కొడిగట్టుతారనేది అసంభావ్యం!’— అన్నాడు.

‘మీకా సంశయం ఏ మాత్రమూ అక్కరలేదు. పారిపోయిన గుర్రాన్ని పట్టుదారపు కళ్ళెంతో పట్టదలచడం ఎలాంటిదో, వాళ్ళను దయ అనేది అడుపులో పెట్టుకుంచని ఆశించడం అలాంటిది. కనుక, అడియోసలు మోసి, ఈ ఆవసాన సమయంలో, మీ పూర్వపాపాలన్నీ జ్ఞప్తికి దెచ్చుకొని పశ్చాత్తాపపడండి. ఈ రోజుతో మీ ఆయువు తీరిపోతుంది,’— అన్నాడు వాచా.

‘విన్నావా ఎథెర్ స్ట్రీస్? ఇక మనం మన మనస్సులను ఈ చరమ యాత్రకు సిద్ధంచేసుకోడం మంచిది. బానిసలంగా బ్రతికిఉండడంకంటే మౌనపు లంగా చచ్చిపోవడం మేలు’— అన్నాడు సెడ్రీక్.

‘నేను సిద్ధంగానే ఉన్నాను. భోజనానికి ఎంత సమీప చిత్రంతో వెడతానో అలాగే మృత్యుమథానికి గూడ వెళ్ళగలను’—అన్నాడు ఎథెర్ స్ట్రీసు.

‘అయితే యిక నీ పని ప్రారంభించు బాబాజీ, మా మనస్సులను భగవత్సన్నిధానానికి చేర్చు’—అన్నాడు సెడ్రీక్.

వాచా యిప్పుడు కంఠస్వరం మార్చి, తన మామూలు గొంతుకతో, ‘కొంచెం ఆగండి బాబాయి గామా! అంధకారంలోకి దూకేముందు కొంచెం పరకాయించండి’—అన్నాడు.

‘ఎవరది! నేను విన్న గొంతుకలాగే ఉన్నదే!’ అని సెడ్రీక్ తేరిపార చూచాడు.

వాచా తన ఫాదరీమునుగు లోలగించివైచి, ‘నేను దొరా, తమ బానిసను, తమ హస్తగాజ్జీ వాచాను. ఈ హస్తగాజ్జీ సలహాయే గనుక తమరు వినివుంటే ఈ స్థితిలో తమరిప్పుడు ఉండేవారుకాదు. ఇప్పుడైనా వినిండి. ఈ స్థితిలోంచి అతిథికోలంలో బయటపడతారు’—అని అర్థించాడు.

‘అంతే? ఏమిటి నీ అభిప్రాయం?’—అని అడిగాడు సెడ్రీక్.

‘ఈ ఫాదరీ దుక్కులు తమరు నేనుకొని మెల్లగా కోట బయటికి వెళ్ళి పొండి. తమ దుక్కులు నేను భరించి తమ బయలుగా నిలబడతాను’—అన్నాడు వాచా.

సెడ్రిక్ ఆశ్చర్యంతో అతనివంకమాలి, 'ఏమిటి! నా బదులుగా నిం బడతావా! నిన్ను ఉరితీస్తారన్న సంగతి తెలుసునా?—అని ప్రిన్సింపాడు.

'ఏమైనా చెయ్యనివ్వండి, తమ బానిసను, నాకది సంతోషమే'— అన్నాడు వాంబా.

'అయితే ఒక పనిచెయ్యి, నీ కోర్కె అంగీకరిస్తాను. నీ దుస్తులు ఎథర్ స్టేసు కిచ్చి అతని దుస్తులు నీవు వేసుకో,' అన్నాడు సెడ్రిక్.

'అహా, తమరలా సెలవివ్వడం గలబుకాదు. మా తాతతండ్రుల నాటి నుంచీ నేనిస్తున్న తమరి కొరకు నేను చచ్చిపోవాలికాని, ఎవరికొరకు చచ్చిపో వడమేమిటి?'— అన్నాడు వాంబా.

'వధవా! అడేమిటిరా అలా అంటావు? ఎథర్ స్టేస్ పూర్వీకులు మన కేకాన్నేలిన ప్రభువులురా'— అన్నాడు సెడ్రిక్.

'ఏమైనా కానివ్వండి దొరా! నా తలకాయ వాళ్లకోసం ఉరిత్రాటిలో విగతదం నే నొప్పుకోను. నా దుస్తులు తమరు వేసుకొని వెడితే వెళ్లండి. లేక పోతే, నా బానిస నన్ను తిరిగి పోనివ్వండి,'— అన్నాడు వాంబా.

'అలాకాదురా, ఈ ముగ్ధునివాడు ఉంటేనేం, లేకపోతే నేం? ఎథర్ స్టేస్ సాగ్జన్ జాతికంతకే ఆకాబోస్తోంది. అతనిని నేనించడం సాగ్జన్ రక్తం శరీరంలో ప్రవహించే ప్రతివానికీ విధ్యుత్ కర్ధర్యం. నీవు నేనూ ఇక్కడ ఉండిపోదాం, ఏమైతే అది అవుతుంది. ఎథర్ స్టేస్ విడుదలైతే, సాగ్జన్ జాతిని ఉద్రేక పరచి, ఎప్పటికైనా పగతీర్చుకోగలడు'— అన్నాడు సెడ్రిక్.

ఈ మాటలు ఎథర్ స్టేసుకు కొంత ఉత్తేజం కలిగించాయి. ఉత్తేజం కలిగి నవ్వుడు సామాన్యంగా అతని ఆభిజాత్యానికి తగిన ఉన్నతభావాలే అతనిలో పొటమరికూ ఉంటాయి. సెడ్రిక్ తో ఇలా అన్నాడు: 'అలాకాదు సెడ్రిక్ బాదా, అలా కావడానికి వీలలేదు. ఖయీదీలకు కొంతగా ఇవ్వబడే రొట్టె ముక్కలు మాత్రమే తింటూ, పచ్చియంచినీళ్ళే త్రాగుతూ, ఈ చోటలో ఇంకా యెన్నిరోజులున్నా నా కిష్టమేగాని, యజమానియడల భక్తికొద్దీ అతని విడుదల కొరకు ఒక బానిస కల్పించే అవకాశాన్ని నా కొరకుగా వినియోగించుకోవడానికి నే నంగీకరించను.'

ఇలా 'నీవు వెళ్ళమంటే నీవు వెళ్ళ'మని సెడ్రిక్ ఎథర్ స్టేసులు ఘర్షణ పడడం ప్రారంభించే సరికి, వాంబాడే తుదకు వారి తగవు ఇలా పరిష్కరించి వేశాడు: 'యెందుటే మీలో మీదన తగాదా? మీరు చాలా బుద్ధిమంతులూ,

నేను వట్టి పెంగలినే కావచ్చు. కాని యీ తగాదా పెంగలియైన నావలన తీరవలసివే! నేను నా యజమానిని రక్షించుకొనడానికి వచ్చాను. ఆయన అందుకు అంగీకరిస్తే సరే మరి. లేకపోతే వచ్చిన ప్రాంతానికి వెళ్ళిపోతాను. నా సేవను మీరు దానా బంతిగా చేసి అణచివేస్తున్నారు. నా యజమాని కోసం తప్ప మరొకరికోసం నేను చావడంకోసం లేదు—చావను.'

అంతట ఎథర్ స్టేస్ సెడ్రిక్కును ఇలా అర్థించాడు: 'నామాట వినండి సెడ్రిక్! దాదా! మీరు వెళ్ళండి. ఈ అవకాశం చారవిడవకండి. మీరు బయట పడితే, మిమ్మల్ని బట్టి మోచివేయడం ప్రయత్నించడానికి మన మిత్రులకు ఉత్సాహం కలుగుతుంది. మీరు ఇక్కడ ఉండిపోతే, తుదకు అందరికీ ప్రాణహాని కలగడం తప్ప మరొక ప్రయోజనం ఉండదు. వెళ్ళండి.'

'బయటికి వెడితే, విద్యుత్ సాధనం అవకాశాలు ఏమైనా ఉన్నవా?—అని వాంఛాను అడిగాడు సెడ్రిక్.

'ఉన్నవా అని నెమ్మదిగా అడుగుతారేమిటి? అయిదువందలమంది నిద్రంగా ఉన్నారని కొట్టడం దుష్టమనిపించడానికి, వారిలో మన గర్భిణీ ఉన్నాడు. వాళ్ళి, వాడి కుక్క ను మాత్రం దయతలచండి. తమరు వెళ్ళండి. రోడ్డు వుడ్డులో తమ కచ్చేరించాడంటే నా కోడికాట్టుటో! నా ప్లావర్ కార్డు ప్రలాద గట్టించండి. మరదిపోకండి, స్వామిభక్తితో ప్రాణాలు బలిదానం చేసిన యీ... యీ పెంగలిని!'

ఈ చివరిమాట అంటూంటే వాంఛా యఖంలో హస్తయూ భక్తి రెండూ కూడ పెనవేసుకొన్న ఒక చివరిత్ర భావం నన్ను వేశం దౌర్భేతకమయింది. సెడ్రిక్ కనుల్లో నీళ్లు గిరుస్తోన తిరిగాయి.

'స్వామిభక్తి అనేదానికి ఈ ప్రపంచంలో గౌరవం ఉన్నంతకాలమూ, నీవేయి ఎవరూ మరచిపోలేదు. రోసెనానూ, ఎథర్ స్టేస్ నూ, నిమ్న దక్షిణం మునే ఉపాయం నాకు లభిస్తుందని అభిప్రాయపడ్డాను. ఇక తడవు చేయకూడదు ' అంటూ సెడ్రిక్ తొందరతొందరగా దుస్తులు మార్చుకున్నాడు. ఇక్కడ ఒక సందేహం కలిగించడానికి—దుస్తులు మార్చుకున్నా క్షుద్ర ఫావరీగా అభినయించడం యెలాగా అని, కనుపించినవారికెల్లా ఫలాని రకంగా లాటిన్ భాషలో అతి ర్వదించుకుంటూపోతే ఎక్కడికిపోయినా అది మంత్రంలాగ పనిచేస్తుందని వాంఛా అతనికి బోధించాడు. సరేనని సెడ్రిక్ ఆ మాటలు వల్లవేసుకొని బయటపడతూ వాంఛా ఎథర్ స్టేసులతో ఇలా అన్నాడు: 'ఇక నేను పోయినాను. మిమ్మల్ని రక్షించడానికి పాపకర్మలా ప్రియత్విస్తాను. రక్షించలేకపోతే మీరొకరినీ ప్రాణంగా చనిపోడానికి ఇక్కడికి తిరిగివస్తాను. నా శరీరంలో రక్తం

ఉండగా, నా సాగ్జన్ ప్రభువుల రక్తం నేలపై చిందనివ్వను. అలాగే, నా పోషణ ఒడ్డియైనా, స్వామిత్వ కి ఒరాయబుడైన నా బానిసను అపాయం నుండి తప్పించుకుంటాను. ఒక జాగుకెక్కావడం నుండికాదు. వెల్లవస్తాను.'

'నుంచి వెల్లరండి. ఏవరై నా ఏదైనా అంగింపమంటేమాత్రం వద్దనబోకండి. తెట్టినట్లై అంగింపడం ఫాదరీల విద్యుక్త భక్త్యం' అని హెచ్చరించాడు ఎథెల్ స్టేసు. 'వెల్లరండి, ఆశీర్వాదం ఏ విధంగా చెయ్యలో నేను తెప్పినది మరది పోకండి'—అని జ్ఞాపకం చెబాడు వాంబా.

సెడ్రిక్ బయలుదేరి, ఫ్రాంజ్ డీబాఫ్ ప్రభువులను కడలిచావడి చేరు కోడంకోసం, ముగ్గురీకట్టగానన్న ఒక నదవాగుండ తోడవెరుక్కుంటూ వస్తావుండగా, ఒక స్త్రీవ్యక్తి అతని కడుతుగిలి ఏమో చెప్పబోయింది. వాంబా చెప్పిన ఆశీర్వాద మంత్రం ప్రయోగించి అమెను తొందరగా తప్పించుకొని పోజాచాడుగాని, అమె వదిలిపెట్టలేదు. లాటిన్ భాషలో ఏవో అన్నది. సెడ్రిక్ కు లాటిన్ భాష రాదు. 'నాకు చెబుడు, నన్ను వెళ్లనీ, తొందరగా పోవా' అని అచ్చమైన సాగ్జన్ భాషలో అన్నాడు. లాటిన్ భాష రాని ఫాదరీలు ఆ భాషలో ప్రసంగం వచ్చినప్పుడెల్ల సామాన్యంగా తమకు చెబుడు ఉన్నట్లు నటిస్తూ ఉంటారని తెలిసిన ఆ స్త్రీ, తిరిగి వచ్చమైన సాగ్జన్ భాషలో, 'వాచాతీ, ఒక చిన్న మనవి అలకించండి. ఈకోటలో ఒక ఖయిదీ గాయపడి చాల దీననీతిలో ఉన్నాడు. కనికరించి మీరతని చేరుకుని విచ్చేసి, మీ బోధామృతంతో అతనికి మనశ్శాంతి కలుగజేయండి. పరోపకారం మీ ఆశ్రమభక్త్యం'—అని ప్రార్థయ పడింది.

సెడ్రిక్ కు కలిగిన కళ వెళిపాటు ఇంతా అంతా కాదు. 'వ్యవధి లేద మ్యూ! నేను చాల తొందరగా పోవలసిఉంది. అలగ్నమైతే ప్రాణాలకు మప్పురావచ్చు'— అని తెప్పి తప్పించుకొని పోజాచాడు.

'అపన్నులను ఆదరించడండా వదలిపోరావనే ప్రకనిష్ట ఉన్న మహాను భావులు మీరు. యెలాగైనా కొంచెం వ్యవధి కలగజేసుకోండి'— అని ప్రార్థించింది తిరిగి ఆ స్త్రీవ్యక్తి.

సెడ్రిక్కుడు ఇక సహనం తప్పిపోయింది. తాను ఫాదరీగా నటిస్తున్న సంగతే మరచిపోయి, చికాకుతో తన్నుకాను తిట్లుకోడం మొదలుపెట్టాడు. అదృష్టవశాత్తూ, ఆ ధోరణి మితిమీరక ముందే, వృద్ధుని ఉర్రేడ్ కంతధ్వని వరుషంగా వెనుకనుండి వినిపించి వారి ప్రసంగాని కంతరాయం కల్పించింది.

'అని భదవా! పోనీలే పాపమని నీ గదిలో నిన్ను తాళం పెట్టకుండా బయటికి రానిచ్చినందుకు, ఇదా నీవు చేయవలసినవని? యూదుపడుచువైనం

దుక, నీ బుద్ధిపోనిచ్చావు కాదు. నిన్ను వదిలించుకోడానికి పాపమా పాదరి యెట్టి దురుసుమాటలు మాట్లాడవలసి వచ్చిందో చూచావా?' అని అదలిం చిందామె ఆశ్చర్యక్రింది.

తప్పించుకొని పోవడానికి ఇదొక మంచి ఆవకాశమిచ్చినట్లుకాగా, సుద్రీక్ మరింత హంగామాచేస్తూ, 'నాచారి కడ్డంరాకు, నన్ను పోనీ! మీ జాతివాళ్ళ గాలి పోకితే మేము మెలపడతాం. నన్ను అనవసరంగా రెచ్చ గొట్టవంటే, నీ మర్యాద దక్కదు జాగ్రత్త!'— అని ఆ ఆశ్చర్యక్రింది బెడ రించి ముందుకు పోచాచాడు.

'రండి బాబూ, నాతో రండి! మీరు తోవ చూపుతాను. మీ యంతట మీరీ కోటలో దారి తెలుసుకోడం కష్టం, ఇలా రండి, మీతో మాట్లాడాలి. ఇంకా నిలబడ్డావేమే! పో! ఇల్లి ఆ గాయపడ్డవానికి పరి చర్య చేస్తావుండు. నే నిప్పుడే వస్తాను. నా అనుమతి లేకుండా గనుక నీ వా గది వీడివచ్చావంటే, చూచుకో ఏం చేస్తానో!' అని ఉరిమింది ఉర్రేళ్ళిడ.

రెబెకా మాడమాట్లాడకుండా అటనుండి వెడలిపోయింది. ఆమెను బివాన్ వోరు పరిచర్యచేయ నియోగించినది ఉర్రేళ్ళిడ. తాను మనస్సులో ఏ పని చెయ్యాలని కోరుకుంటో ఆ పనికే ఆమెను ఉర్రేళ్ళిడ నియోగించడం జరిగింది. భగవన్నా మార్చారణ యొక్క దూ చెవులబడని యీ కోటలోకి నేటికి ఒక భగవద్భక్తుడు ప్రవేశించాడన్నవార్త ఆమె ఉర్రేళ్ళిడవల్లనే విన్నది. అతనిని కలుసుకొని మాట్లాడితే, తాము ప్రస్తుతమున్న ఆపదలోంచి తప్పించు కునే ఉపాయమేదైన అభిరుద్ధిచేమానని ఆమె ఆశ. ఆ ఉద్దేశ్యంతోనే దారి కాచి, అతనితో పరిచయంకల్పించుకొని ఖయిషీల పరిసరీ అతనికి విన్నవించాలను కుంది. కాని, ఆమె ప్రయత్నం సరిగా సాగిరాలేదు.

అధ్యాయం ౨౭

రైబెకాను ఆవిధంగా ఆదరించి బెదరించి సాగనవిశేషిన తర్వాత, ఉర్ ఫ్రీడ్ నెమ్మదిగా నెడిగొట్టును, అతని కిష్టం లేకుండానే ఒక చిన్న గది లోనికి తీసుకొనిపోయి తలుపు బాగ్రత్తగా లోపల గడియ చేసింది. పిమ్మట ఒక ఆలయాలలోంచి దాగిపోయిన పూర్వములైన రెండు గాజు బుడమ వెలికితీసి మేజుపైపై ఉంచుతూ, ఈరీతిగా ప్రసంగం ప్రారంభించింది :

‘బాబాజీ, నీవు సాగ్జన్ జాతీయుడవు కాదు? అవును, సాగ్జన్ జాతీయుడవే నాకు తెలుసు. కాదని బుకాయస్తే నేనొప్పుకొను. నా మాతృభాష కూడ సాగ్జనే. సాగ్జన్ భాష నా చెవులకు ఎంతో తియ్యగా వినిపిస్తూ ఉంటుంది. నార్మన్ ధూర్తుల యాజమాన్యంలో ఉన్న ఈ కోటలో, నీచాతి నీచమైన పనులు చేసేవారి నోడివెంట తప్ప, సామాన్యంగా మరెవరి నోటా ఈభాష వినిపించనే వినిపించదుకదా! అహ, నీవు సాగ్జన్ మాట్లాడుతుంటే ఎంత మధురంగా ఉంది! నీవు నిజంగా సాగ్జన్ జాతీయుడవే, - సందేహంలేదు.’

‘నెడిగొక్ ఇక తూనంగా ఉండడానికి వీలులేక, ‘అయితే ఈ కోటలోకి ఎన్నడూ సాగ్జన్ ఫాదరీలు రానేరారా? రావలసినదేనే! వచ్చి ఇచ్చట నికృష్ట జీవనం గడిపే సాగ్జన్ జాతీయులకు ధర్మబోధ చేసే మనశ్శాంతి కల్పించవలసిన బాధ్యత వారికన్నది’—అని సమాధానం చెప్పాడు.

‘రారు,—ఎవ్వరూ రారు. ఒకనేరే వచ్చినా, నార్మన్ ప్రభువులసంక్తిని జేరి విందులు వడవడమే వారికి ప్రధానంగాని, స్వజాతీయుల గోడు వినిపించుకొని ఆదరించే చిత్తస్థాయి వారికుండదు. పది సంవత్సరాలనుంచీ చూస్తున్నాను. ఈ కోటలో ఒక్క ఫాదరీకి గూడ ఆతిథ్యమివ్వడం జరగలేదు. త్రాగుబోతూ తిరుగుబోతూ అయిన ఒక నార్మన్ పురోహితుడు మాత్రం, వెనుక ఒకప్పుడు, ఫ్రాంట్ డేబాక్ చేసే జలసాల్లో పొల్టాడానికి వచ్చా ఉండేవాడు. దేవుని యెడట సంజాయిషీ చెప్పుకోడానికి సమస్తరత్ని, వీనాదో అతడు ఈ లోకం నుంచి నిష్క్రమించాడు. ఈనాటికి నీ సందర్శనం లభించడం ఆనందంగా ఉంది. అందులోనూ, నీవు సాగ్జన్ ఫాదరీని కొనడం మరింత ఆనందప్రదం—నిన్ను ఒక చిన్న ప్రశ్న అడుగుతాను, దయచేసి సమాధానం చెప్పాలి’—అంటూ ఉర్ ఫ్రీడ్ వీదో అడగబోయింది.

సంభాషణ వెలిగినకొద్దీ తాను చిక్కులో వడవలసినవస్తుండన్న భయంతో నెడిగొక్ అక్కడేతోనైనా ప్రసంగం తుగ్గించివెయ్యబోచి, ‘అవును నేను సాగ్జన్ నే. కాని ఫాదరీ కళాదాసు తగినవాణ్ణిమాత్రం కాను. నన్నిప్పుడు

త్వరగా వెళ్ళి. పాపకాళిగా నుల్లివస్తాను. లేదా నాకంటే యోగ్యుడైన
ఫాదర్ని పంపిస్తాను. ఇప్పుడు నన్ను వెళ్ళి' అని తప్పించుకొని పోజూచాడు.

'వద్దు, అప్పుడే పోవద్దు. ఒక్క క్షణం ఆగు—నీ విత్తుడు నిన్నే యీ
గొంతుక ఇక కొద్దికాలానికే అంతరించుకుంది. ఈ పాపిష్టి జీవిత యిక
యీ భూమిమీద బ్రతికే రోజులై పోయాయి. ఉండు, కాస్త మధువు నేనిం
చనీ! మధునేవనపు నిమిషంకంటే తప్ప నా మూరనిమిషం గాధ నీకు నేను విని
పించలేను'—అంటూ ఆమె ఒక పాత్రాన్ని చూపుచుంటే, ఒక్క గ్రుక్కలో
త్రాగివైచి, 'నీవు కూడా కాస్త పుచ్చుకో బాబాజీ, లేకపోతే నా భయంకర
గాధను విని తట్టుకోలేవు, నిట్టనిలువునా కూలిపోతావు'—అని సన్న చేసింది. ఆ
పాపిష్టికి, ఏదో చెప్పనలవికాని వ్యధ, చిరాకు కనిపించాయి. ఆమె కోరి
నట్లుగా తాను కూడ పుచ్చుకోకపోతే ఆమె తృప్తిపడేట్లులేదు. అందుచే
తప్పనిసరిగా సెడిక్ తాను గూడ ఒక మధుపాత్రను నింపి ఖాళీచేసి, యిక
కానిమృత్యున్నట్లు ఆమెనొక చూచాడు. ఆమె ఇలా పొగ్రంబించింది!

'చూడు, బాబాజీ! ఇప్పుడు నేనొక నికృష్టజీవినన్నచూట నిజమే. కానీ,
నికృష్టనితి పుట్టినప్పటినుంచీ ఉన్నది కాదు. పుట్టినప్పుడు నేను ఎంతో
ఉన్నతస్థితిలో ఉన్నదాననీ! స్వచ్ఛ జాతావరణంలో, ఎంతో ఆనందంగా
జీవిగాను. ఎల్లరిచేతా గౌరవించబడ్డాను. ఎంతో ముప్పు మరిచెను అనుభ
వించాను. అప్పుడేకీ ఇప్పుడేకీ ఎంత వ్యత్యాసం! ఇప్పుడు నేనొక బానిసను!
నీచాతిపించగా చూడబడుతున్న నిర్భాగ్యులను! యావనం, అంద చందాలూ
ఉన్న కాలంలో, నామజహానుల స్థితిలో క్రిత వస్తువును. ఆ యావనం
జారిపోయిన తర్వాత, వాడెప్పుడైనా నేనొక హేయ వస్తువు నైపోయాను.
ఎక్కడలేని ద్వేషమూ, ఏవగింపూ కలిగింది నేనంటే వాకి. ఇట్టి పరిస్థితిలో,
మానవ జాతిమీదనే నాకు ద్వేషం కలగడంలో ఎంత యేముంది బాబాజీ!
ముఖ్యంగా, నాయాదురవస్థకు కారణభూతమైన నార్మన్ జాతిమీద నాకున్న
కసి ఇంతా అంతా కాదు. కానీ, యేమి చేసేది? తిట్లుచానికీ నోరున్నది కనుక
తిట్లు, శాపనారాలూ పెట్టడం తప్ప ఇంకేమీ చెయ్యలేని స్థితిలో ఉండి
పోయాను. అయితే, ఎంతచెడివప్పటికీ, ఒకప్పుడు నేనొక ఉత్తమ కళా సంజాత
నని,—చందకాననుడైన ట్యూర్నెల్స్టన్ దుర్గాధిపతి కుమార్తెనని,—ఈజిప్
తంలో ఎలా మరణి పోగలను?

సెడిక్ ఈమాటకు చకితుడై, ఒక అశుభు వెనుకకువేసి,—'ఆ! ఏమిటి!
ట్యూర్నెల్స్టన్ అధినేత ఉల్బుగాంగర్ కుమార్తెవా నీవు? మానాన్నగారికి
ఆప్తుమృతుడైన ఉల్బుగాంగర్ కన్నబిడ్డవే! ఉలికా కాదూ నీపేరు?'—
అని చప్పున అనేవాడు.

ఉర్రేళ్ళికి కొంచెం నివాసంగా ఆతనివంక చూచి, — 'ఏమిటి! మీ నాన్నగారికి ఆప్తమిత్రుడా మీ నాన్నగారు? అయితే నీవు, సోధడవుడు పాపి వాడు చేయడమైన పెద్దప్పుడు కావున! పాపివాడును ఒక్కటే తమయరుకు నాకు తెలుసు: నీవేగనుక పెద్దప్పుడైతే, ఈ పాదరి వేషమేమిటి? నీ మాతృభూమిని నార్కన్ల చేతులండి రక్షించడం ఇక దుస్సాధ్యంగా తోచి, మీ బాధలలోంచి తప్పకోగోరి యీ అక్రమం స్వీకరించావా యేమిటి? — అని అడిగింది.

'నేనెవరైతే నీకు దురుగాని, నీవు విసిరివదలమకొన్న నీ భయంకర గాధ పాగనీ! నీవేదో మహాదోషం చేసికట్టున్నావు. ఆదోషం ఇలా చెప్పకోదానికి బ్రతికి ఉండడంకూడా ఒక మహాదోషమే నేనా!' — అని సమాధాన మిచ్చాడు పెద్దిక్.

'అవును, మహాదోషమే చేశాను ఒక పర్వతమంత బరువుతో అది నా హృదయన్ని క్రింగివేస్తోంది. ఎలాంటి పచ్చాల్లాపాన్నును గూడ ఈ మహాదోషాన్ని కుదిచెయ్యలేవు. అవధిలేని మహాపాపం నాది. నా తండ్రినీ నా సోదరులనూ పొట్టకు పెట్టుకొన్న దుర్మార్గుని! ఉంతుకుగలైతే. వారి పవిత్ర రక్తం ప్రవహించిన యీ గడలలో నే, బానిసబ్రతుకు బ్రతుకుకూ కాలక్షేపం చేసిన మహాదోషానికి నిష్క్రమి ఉండడం అసంభవం! నేను ఏ నాడో చచ్చిపోయి ఉండవలసింది. చావక బ్రతికాను. నేను పీల్చే ప్రతిశ్వాసతోనూ నా పాపం పెరుగుతూనే ఉంది' — అని విహ్వలించింది ఉర్రేళ్ళి.

పెద్దిక్ ఇక ఉండబట్టలేక ఇలా అన్నాడు: 'ఓనీ నిర్భాగ్యురాలా! ఎంత పనిచేశావు! నీ తండ్రితోపాటూ సోదరులతోపాటూ నీవుకూడా చాత్యచేయ బడ్డావనుకున్నాం మేమందరూ అప్పుడు. దేశంలోని ప్రతిసాగ్గున్ హృదయమూ మీ దుర్మరణ వార్త విని ఊళి:చిపోయింది. మీ అందరి ఆత్మలకూ శాంతిని ప్రసాదించవలసిందిగా భగవంతుని వేడుకుంటూ ఎల్లెడల ప్రార్థనలు జరిగాయి. మృతులైనవానికి ఎల్లదూ ఇలా జోహారు లర్పిస్తున్న సమయంలో, నీవు చేసిన దేమిటి? నీ ఆత్మబంధువు లెరిసి ఊచకోతలు కోసిన ఆదుర్మార్గుని చెట్టబట్టి, విశ్రంభల ప్రిమవిహారాలతో కాలక్షేపం చేశావు, — అంతేనా?'

'అది విశ్రంభల విహార మన్నచూట నిజమేకాని, ప్రిమ మట్టుకుకాదు. ఈ నరకకూటంలో ప్రేమ అనేది చొరబడడానికి వీలులేదు. నేను ఏపాప మైనా చేశానుగాని, దుర్మార్గుడైన ఆ ఫ్రాంటీడిబాఫ్ మ ప్రేమించిన పాపం మట్టుకు చెయ్యలేదని గుండెమీద చెయ్యివేసి చెప్పగలను. లేదు, ఫ్రాంటీడిబాఫ్ మీద నాకు ద్వేషమేకాని ప్రిమలేదు. ఆతడు నన్ను బుజగించి లాలిస్తున్న వేళల్లో కూడా, అతని యెడ నా అంతరాంతరాల్లో ఉన్నది అచ్చమైన ద్వేషం. తప్ప మరి యొకటికాదు — అన్నది ఉర్రేళ్ళి.

‘చాల విపరీతంగా ఉన్నది నీవు చెప్పింది. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ ను ద్వేషిస్తున్నా ఉన్నావు, చావకుండా బ్రతికే ఉన్నావు. ఎందుకీ పోయవు బ్రతుకు బ్రతకడం? చావాలంటే ఏ కత్తూ కటాకో దొరకకనే పోయిందా? లేదు, అటువంటి సీచీవితం నీకుమైనది కాంటే ఇలా బ్రతకగలిగావు. మా ఉల్స్ గాంగర్ జీయర్ ఇంకా బ్రతికివుండి తన తండ్రిని చంపిన హంతకునితో కూడి నుఖా అనుభవిస్తున్నదని కలలోనైన నాకు తెలిసిఉంటే, నీప్రియని కాగిటిలో నీవు చాక్కొన్నప్పటికీ ఏనాడో నాకత్తికి బలియైపోయి ఉండేదానవు’—అని ఉండ్రేకం ప్రకటించాడు సెడ్రిక్.

‘ఆపని నిజంగా నీవు చేసివుంటే ఎంత బాగుండేది! నీ పేరుప్రతిష్ఠలకు తగిన పని చేశా వనిపించుకునేవాడవు. అవును, నీ పేరుప్రతిష్ఠలు నాకు తెలుసు. రెండవ కంటివానికి తెలియరాని ఘోరపాపాలన్నీ జరుగుతూ ఉండే ఈ కోటగోడల మధ్యకూడా నీపేరు నాకు తరచుగా వినిపిస్తూనే ఉండేది. ఎంత పతితనై పోయినప్పటికీ, మన సాగ్జన్ బాతి పక్షమున శత్రువులపై పగ పాధింప సమర్థుడైన కర్మక్రియకుడు జీవించి ఉన్నాడను లోలో కల ఎంతో సంతోషిస్తూ ఉండదాన్ని. పగ పాధించే అవకాశాలు నాకు కూడా లభించాయి. మన శత్రువులనుగర్వ కలహాలు పెంచాను. ఒక్క తెలియని కలసాలు చాత్యాకొండలలోకి పర్యవసంప జేస్తూ వచ్చాను. శత్రువుల రక్తం కరదలై ప్రవహించగా కనులార చూచాను. వారి మరణశబ్దాలను చెవులార విన్నాను. చూడు సెడ్రిక్, ఈనా రూపురేఖల్లో మా నాన్న గారి పోలికలు ఇప్పటికీ నీకు కనిపించడంలేదా?’—అని అడిగింది ఉలికా. ఉర్ ఫ్రీడ్ అన్న మారుమోపు వదలి, ఇకనుంచి ఆమెను ఆనలు పేరుతోనే పిలుస్తాను.

‘పోలికల సంగతి నన్ను అడగబోకు ఉలికా! పోలికలుంటే ఉండవచ్చు. కాని అవి, చచ్చిపోయిన శవాలు లేదీ తిరిగితే ఉండే పోలికలాగా ఉన్నాయి, వట్టి పితాచవు పోలికలు’—అన్నాడు సెడ్రిక్, దుఃఖసమ్మికితమైన జాగుప్పుతో.

‘కావచ్చు, కాని, ఈ పితాచవు పోలికలే, ఒక విధమైన వెలుగు నూనుగు పేనుకొని, పెద్ద ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ ను చిన్న ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ ను మధ్య-తండ్రికి కొడుకుకి మధ్య-స్వర్గ రేకెల్లించి వరస్వరం విద్వేషించకపోయి. తరువాత ఏమి జరిగింది? ఏమి జరిగిందో అది నరకకూటపు చీకటిముసుగులోదాగిఉండవలసినదే! అయినప్పటికీ దానిని వెల్లడిస్తే తప్ప నా పగకు తృప్తిలేదు. తండ్రిగారుల మధ్య రాజుకున్న యీ విద్వేషాగ్నిని రహస్యంగా నేను ఇంధనాలు వేసి పోషించాను. చివరకీ విద్వేషం మధురీకావు మదోన్మత్తత ప్రకాశించివున్న ఒక సమయంలో భగ్గమన్నది. విందు కుడుస్తూ కుడుస్తూ పెద్ద ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ తన

కొడుకు చేతులోనే హతయారిపోయాడు. ఇలాంటి ఘోరపాపాలు ఈ కోట గోడలమధ్య నిన్నిజరిగాయో! ఈ కోట యవత్తూ ఒక్కసారిగా ముప్పకూలి, ఈ భయనక చక్రవర్తి సామ్రాజ్యనాథుని సందరినీ కాళ్ళతంబుగా పూడ్చివేస్తే ఎంతో బాగుండును!—అన్నది ఉలికా.

అమెమీద నెట్టికొట్టకు జాలి, ఏవగింపూ రెండూకూడ ఒక్కసారిగా కలిగాయి. ‘పెద్ద ఫ్రాంట్ డీబాక్ మరణానంతరం ఏమయింది నీ పరిస్థితి?’—అని ప్రశ్నించాడు.

‘ఏమయిందని అడగడ మెందుకు? ఉహిస్తే తెలియదంటేదా? ఆకాల వృద్ధాప్యం వచ్చి నా ఆకార శేఖరపై ప్రైవేటికపు ముద్ర వేసే పర్యంతమూ ఇక్కడనే ఉండిపోయాను. ఎల్లరూ నాకు విధేయులై మెలగిన చోటనే, అసహ్యించుకొంటే ఆవయానాల పాలయ్యాయి. నా పగ తీర్చుకోడానికి ఇది వరకు అవకాశాలు చాల లభిస్తూ ఉండేవి. ఇప్పుడు చేతకానితనం కొద్దీ తిట్లు కాపనార్థాలూ పెట్టడం తప్ప ఇంకేమీ చెయ్యలేని స్థితిలో ఉండిపోయాను. కోటలో జరిగే జలసాల కోలాహలం చెవిని బదుతూ ఉండగా, విసుగ వేసినట్లు ఎక్కడో చిటారు అంతస్తులో ఒంటరిగా కాలక్షేపం చెయ్యవలసివచ్చింది. ఫ్రాంట్ డీబాక్ దాష్ట్యానికి బలియాయావచ్చిన క్రొత్త క్రొత్త ఆపన్నుల ఆక్రందనధ్వనలు నైతం అక్కడినుంచే వింటూవచ్చాను’—అన్నది ఉలికా.

‘నీ భోరణి చూడగా, పాపాలు చేసినందుకు విచారపడడమేకాక, ఏ ఫలితం కోరి యీ పాపాలు చేశావో అది చేశారీపోయినందుకు గూడా విచారపడుతున్నట్లుగా ఉన్నావు. ఇలాంటిదానవు ఈ ఫాదరీ దుస్తుల్లో ఉన్నవానిని ఏ దైత్యంతో పోలికరించగలిగావో అరం కావడంలేదు. నిరాశ్చర్యరాలా! నిన్ను ఉద్ధరించడం ఎవరికి శక్యమవుతుంది? సాక్షాత్తూ భగవంతునివలన కావలసినదే ఆ పని! ఇక నేను వెడతాను,—’ అన్నాడు సెక్రెటరీ.

‘వద్దు! అప్పుడే వెళ్ళిపోవద్దు. కనికరించి ఒకసంగతిచెప్పు. ఏకాంతంలో నన్ను బాధిస్తున్న యీ విపరీతభావాల కన్నీటికి పర్యవసాన మేమిటి? ఏనాడో జరిగిపోయిన సంఘటనలు అనివార్యంగా నాలో ఏవో క్రొత్త క్రొత్త భయానక దృశ్యాలను తాండవింపజేస్తున్న నెండుచేత? ఇంత నిశ్శబ్దపు బృతుకు బ్రతికిన మహాపాపికి మరణానంతరం ఏమి గతిపట్టుతుంది? జాగ్రదవస్థలోనూ స్వప్నావస్థలోనూగూడ నన్ను నెంటాడుతున్న యీ భయంకర భావాల థాటికి తట్టుకోలేకుండా ఉన్నాను. దయవ్రుంచి నా కేదైనా గతి చూపించు—’ అని ప్రార్థించబడింది ఉలికా.

సెక్రెటరీ జాగ్రత్తతో ఆమెకు దూరంగా తొలగితూ,—‘గతి చూపించడం కావలసి వస్తువుతుంది? నేను ఫాదరీనికాను, నీకు దారి చూపించడానికి, దుస్తులు మార్చిం ఫాదరీని’—అని జాగ్రత్తయ్యాడు.

‘పాదరీవికా, కాకపో! కడచిన ఇరవై యేండ్లలోనూ చెప్పలేని మానవ తృప్తిగాల ఉత్తమ వ్యక్తిని చూడడం నాకిదే మొదటిసారి, నిరాశతో తుమిలి పోవడమే నాకిక గతియనియో నీ యభిప్రాయం?’ అని ఆక్రందించినామె.

‘పశ్చాత్తాపమే నీకిక శరణ్యం ఉల్లికా! తపించి తపించి భగవంతుని శరణు వేతుకో. ఆతడే నిన్ను అనుగ్రహించగలడు. నేక యక్కడ ఉండడానికి వీలులేదు. వెళ్ళిపోవాలి’ అని బయలుదేరాడు సెడ్రిక్.

‘ఇంకొక్క నిమిషం అగు. దయమాలిన తిరస్కారభావంతో గనుక నన్ను నీ విపులు విడనాడిపోలే, నా పాపిష్టి మనస్సు నీమీద కూడ పగబట్టుతుం జేయాలని భయంగా ఉంది. పాగ్జన్ పశ్చాత్తాపం సెడ్రిక్ ఇలా మారుజ్వలంతో తన కోటలో యివేరించాడని ఫ్రాంటీబాఫ్తు తెలిస్తే ఏమవుతుందో. తెలుసునా? జేగ పావురాలమీద కన్ను వేసేట్లు నీమీద ఇదివరకే కన్నువేశాడతడు’—అన్నది ఉల్లికా.

సెడ్రిక్ నిర్లక్ష్యంగా ఇలా సమాధానం చెప్పాడు: ‘కన్ను వెయ్యడమే కాదు నన్ను నిట్టనిశ్చయన చీల్చివేసినా అభ్యంతరమేమీ లేదు. ఏమిచేసినా, నా మనసును మధ్యపరచేయటం ఈ నోటివెంట పనికిచాడం మాత్రం వాని తరంకాదు. మనసులో భావించినదే నోటితో ఉచ్చరిస్తూ, నోటితో ఉచ్చరించినదే చేతితో చేస్తూ, ఈ సెడ్రిక్ అచ్చమైన పాగ్జన్ వీకనివలె మృత్యువునైతా ఎదుర్కొనగలడు. లే, ఇక నాదారికడ్డంలే! నన్ను తాకబోతు, దూరంగా ఉండు నీవంక చూడడంకూడా నాకిక దుర్భరంగా ఉంది. ఫ్రాంటీబాఫ్ నీకంటే నయం!’

ఉల్లికా ఇక అతనికి అడ్డంకంరాదలెదదు. పక్కకు తొలగి నిలబడి ఇలా అంది: ‘సరేలే నన్ను. ఈసతితురాలిని ఏవగించుకోవడమే నీ అధికృతమలక్షణమైతే అలాగే కానీ! నేను మీనాన్నగారి ఆప్తమిత్రుని కుమార్తె నన్ను సంగతి ఇక యెప్పుడూ తలపునకు రానీయకు. వెళ్ళిపో! నా దౌర్భాగ్య జీవితం నన్ను మానవజాతికి దూరం చేసేజేసింది. ఎవరి ఆసరా నాకు అభించగలదని ఆశ పడ్డానో వారికిగూడా దూరమే అయిపోయాను. అలాగే కానీ! పగపాధించుకోవడమే ఇక నాకు శరణ్యం. నన్ను ఉద్ధరించడానికి ఇక ఎవ్వరూ చేయి అందియవలసిన పనిలేదు. కాని, నీవిప్పుడు చేయబోతున్న పనిని గురించి మానవ జాతి సకలమూ చకితమై ఆలకించగలదని మాత్రం నిశ్చయంగా చెప్పగలను. ఇక నెలపు తీసుకుంటున్నాను. నాకు నా పాగ్జన్ జాతికి ఇంకా ఏదో అనుబంధం ఉన్నదని,—నాడుకొగధ విరి నాజాతీయులు సానుభూతి నాయెడ చూపగలరని,—ఇంతకంటే అనుకునే దాన్ని. నీ ఏవగింపుతో ఆ అనుబంధం శ్మశ్రిగా తేలిపోయింది.

నెట్టికో మనస్సు ఈ మాటలకు కొంచెం మెత్తబడింది. 'ఉలికా, ఎందుకు నీ తీనిరాక? ఎంత పాపానికో పడిగట్టి, ఎన్ని బాధలనో ఓర్చుకుంటూ, ఇంతకాలమూ బ్రతుక గలిగివున్నావు. ఇదివరకా పాలు స్పృహగా చూచుకో గలుగుతున్నావివ్వను. పశ్చాత్తాపమే పడినప్పుడు తనక తరచోపాటుం. అంతేనేకాని, ఈ కష్టాలన్నీ గడచి బ్రతికినది తుదకు నిరాశకు లోనైపోవడానికా?' అని ఓవార్చుకొన్నాడు.

'మానవహృదయం నీవు సాగా అర్థం చేసుకోలేవు నెట్టికో. తీవ్రమైన ప్రతికార వాంఛతో పాటు తీవ్రమైన భోగ్యాలసంకలపే తప్ప. ఎవ్వరూ నాలాగ ప్రవర్తించడం జరగదు. ఆధికారం చేపట్టినవలె పరిస్థితికూడా ఇరుగుజురుతోడుకొనాలి. గుండె యిక తట్టుకోలేక నేటకం కాదు తలెక్కిపట్టు మద్యం సేవిస్తూ ఉండాలి. కాని, అంచలటలానూ నిలబడించుకునే శక్తిని కోల్పోరాక. కాని, అదంతా పినాటి సంగతి! ఇప్పుడా శక్తులన్నీ ఉడిగిపోయాయి. ఇప్పుడా పనుచుదనమూలేదు. ఆ భోగాలూ లేవు. ముఖమిది ముతకం వశీకరణ శక్తిని కూరిందికేదా! ప్రతికార వాంఛకూడా కుప్పించి, చేతకానితనంతో తిట్లకూ కావకారాలకూ దిగింది - ఇలాంటి పరిస్థితిలో జరిగేదేమిటి? ఆయ్యా, ఇలాంటి గతి పట్టిదేనని చాధ బయలుదేరుతుంది. గలిగినదానిని కూర్చి వృధాచింతలు కలుగుతాయి. జీవితమిక యంతే కొదవలన్న నిరాశ సైకంటుంది. తీవ్ర ప్రవృత్తులన్నీ ఉడిగిపోయిన యీ పరిస్థితిలో, మేము పట్టికొవములచూచి, చేసిన పాపాలకు ఊరక చింతపడడమే కానీ, పశ్చాత్తాపం చెందడం జరగదు. కాని నీ మాటలిప్పుడు నాలో ఒక సూతనోలేజు కనిపించాయి. చావడానికి ధైర్యం ఉన్నవాళ్లకు ఎంతటి పన్నెనా పాద్యమేమో నీవూని నాకు చావ నచ్చింది. పగ తీసుకోడానికి నాకొక వారి చూపించావు. తప్పక ఆపకారం చేసితిర్రాను. ఇంతకాలం ఈ నీరసస్థితిలో యితర ప్రవృత్తులకు గూడ చోటు ఉంటూ ఉండేది. యికమిదట ఒకతే ప్రవృత్తి - పగ పాపి చాలనే తీవ్ర ప్రకోపానికి తప్ప మరిదేనికి ఈ హృదయంలో స్థానంలేదు. ఉలికా ఎలాంటి బ్రతుకు బ్రతికి నప్పటికీ, చావడంయిత్రం టూర్నిక్స్ సానుకుని విడ్డ అనిపించుకొనేటట్లుగా చచ్చిందని నీ చేతనే అపిస్తాను. వెళ్లు. కోట వెనుపల ఒక స్త్రీని కోటపై ముట్టడి సాగించబోతోంది. వెళ్లి చాకి నీవు కూడా సహాయపడు. తూర్పువైపు కోటకొమ్ము మీదగా మీకు త్వరలో ఒక రక్తపాతకం కనిపిస్తుంది. అది చూడగానే మీ ముట్టడిని తీవ్రతరం చెయ్యండి. కోటలోనివారికి లోపలి పని యొక్కవగా తగులుతుంది. మీరప్పుడు అవలీలగా కోటగోడ నధిగమించ వచ్చు. వెళ్లు, - ఇక నీ దారి నీది, నా దారి నాది.'

ఉల్రికా ప్రకటించిన యీ సంకల్పాన్ని గూర్చి ఇంకా వివరంగా తెలుసుకోవడానికి పెడ్రీక్ ప్రయత్నించి ఉండేవాడే కాని, ఇంతలో, ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ పరుష కంఠధ్వని వెలుపలనుంచి ఇలా వినవచ్చింది: 'ఎక్కడున్నాడీ ఫాదరీ? ఇంతసేపు వీంచేస్తున్నాడు? నా నాకర్లతోచేరి ఏదైనా తుట్టించేస్తున్నాడా యేమిటి? చీల్చి చెండాడుతాను !'

ఉల్రికా ఇక అక్కడ నిలువక, 'చూడు, ఎంత సరిగా ఉహించిందో వీడి పాపిష్టి మనస్సు. కాని, నీవేమీ వీణ్ణి లెక్కచెయ్యకు. త్వరగా మీవాళ్ళను కలుసుకోని, దాడి ప్రారంభించు. పార్జన్ వీరాలాపాలతో దిక్కులు పక్కటిల్లిపోవాలి—అంటూ ఒక ప్రక్కద్వారం గుండా అంతర్ధానమయింది. రెజినాల్డు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ గదిలోనికి ప్రవేశించాడు.

అ ధ్యాయం ౨౮

వృట్టయెదుట నిలిచిన దర్శింపబడున ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్టు సెడ్రీక్ అతికష్టమిద ఎలాగో మేనువంచి అభివాదం చెయ్యగా, ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్టు ఇండుక శిరస్సువంచి ప్రత్యభివాదంచేస్తూ,— ‘ఏం, బాబాజీ! ఖైదీలు తమ ముందర చాల దీర్ఘంగా పశ్చాత్తాపం వెళ్ళబోనుకన్నట్లున్నారే! మళ్ళీ మరొక అవకాశం ఈ జీవితంలో ఇక వారికి లభించదుగనుక నాకేమీ అధ్యంతరంలేదు గాని, సర్వమూ ఇక పూర్తిఅయినట్లేనా? చావుకు ఇక వాళ్లు సిద్ధంగా ఉన్నట్లేకదా?’ అని అడిగాడు.

సెడ్రీక్, వచ్చి రాని ఫ్రెండ్లిభాషలో,— ‘వాళ్ళ లక్షణం చూడగా, తమ చేతిలో వడ్డవాని ఏ తక్షణాన తెలుసుకున్నారో, అప్పుడినుంచీ చావుకు ఎదురుచూస్తున్నట్లే కనుపించాడు’— అని సమాధానం చెప్పేసరికి, ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్టు నిశితంగా అతనివంక చూస్తూ— ‘ఏమిటి బాబాజీ, నీ మాటలో పాగ్లన్ ధ్వని వినిపిస్తోందా?’ అని ప్రశ్నించాడు.

‘నేను నెంటు విల్ హోల్లు కాన్స్టేంటులో శిక్షణ పొందినవాణ్ణి తెలి’— అని ప్రతివచన మిచ్చాడు సెడ్రీక్.

‘అలాగా? నీవు నార్మన్ జాతీయుడవైతూంటే ఏంతో బాగుంటేది. నా పనికి ఇంకాయెక్కువ టిలుగా ఉంటేది. దానికేంటే, అవసరాన్నిబట్టి వారాహరు నిగా ఎవరినైనా పంపవలసే ఉంటుంది. నెంటు విల్ హోల్లు కాన్స్టేంటు గుడ్ల గూబల గూడుగా తయారైన సంగతి నాకు తెలియనిదికాదు. నార్మన్ దుస్తుల్లో ఉన్నా, ఫాదరీ దుస్తుల్లో ఉన్నా, పాగనకు రక్షణ ఉండబాలని రోజు అతిర కాలంలోనే రాబోతోంది’— అన్నాడు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్టు.

ఉద్యోగంతో కలపించిన కంతస్వరంతో సెడ్రీక్, ‘అంతా ఈశ్వరభ్య’ అని సమాధానమిచ్చాడు. ఆ కంపం భయంచేతనని అనుకున్నాడు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్టు.

‘ఏం, అప్పుడే మా నైస్కాంతు మీ కాన్స్టేంటుమిదికి వచ్చిపడ్డట్లుగానే భయపడుతున్నట్లున్నావు. మరేం భయంలేదులే! నాకొక పని చేసేపట్టు— ఇతరులమాట ఎలా ఉన్నా, నీకు మాత్రం ఆపద రానివ్వను. నీ కాన్స్టేంటు గడిలో నీవు విశ్చింతగా నిద్రపోవచ్చు. నాదీ హామీ’— అని జవాబుకై మొగం తలక చూచాడు.

‘అది వింపనో అబ్బాపించండి’— అన్నాడు సెడ్రిక్, అతడు చిక్కబట్టు కొని.

‘అయితే ఇలా రా నా వెంట. దొడ్డివాకిలినుంచా నన్ను బయటికి పంపుతాడు’— అంటూ ఫ్రాంటీడిబాఫ్ అతని వెంటనుండకొని, తాను అనే డిండిన పని యీ విధంగా అతనికి ప్రోత్సహించి వెళ్ళిపోయాడు.

‘చూచావుగదా బాబూ, ఈ కోటను ముట్టడించే పాపానించిన ఆ పాగ్లన్ మూకను? ఈ కోటగోడ ఇక్కడ చుర్చులంగా ఉన్నదని చెప్పినాని, ఇంకేమైనా చెప్పినాని, ఇక్కడనే వాళ్ళ తమ ముట్టడిని కేంద్రీకరించేటటు చేయ్యి. ఒక్క ఇరవై నాలుగు గంటలసేపు వాళ్ళను ఇక్కడనుంచి కదలకుండా చేస్తే చాలు. ఈలోపుగా, ఇదిగో ఉత్తరం తీసుకొని,—అ, అన్నట్లు, నీకు చదవడం వచ్చునా?’

రాదని కచ్చితంగా చెప్పిపోయాడు సెడ్రిక్. ‘బాగుంది. నా పనికి నీలాంటినాడే కావాలి. ఈ ఉత్తరం ఫిలిప్ డీ మాల్వాయిసికేటు అందజేసి, టెంప్టర్ బ్రయన్ దీనిని వ్రాశాడని తెలియజేస్తూ, వెంటనే యార్క్ నగరానికి ఒక ఆశ్రితుని ఉరికించమన్నానని నా మాటగా చెప్పు. వాళ్ళు వచ్చే లోపుగా ఇక్కడ మేము కోటను ఏలాగో రక్షించుకుంటూ ఉంటాము. ఇంతకీ, కోటిలావచ్చింది. చూడండి అల్లెలమారాన కనిపించేసరికే తుర్రున పారి పోతుంటే పాగ్లన్ యాకలకు వెరచి యీనాడు దాక్కొరబడిన పరిస్థితి యేర్పడింది. ఏ ఉపాయంచేతనైనా, మా మిత్రుల సైన్యాలు మాకు ప్రోత్సాహం పర్వతమూ వీళ్ళను ఆకట్టి ఉంచగలిగినా, తదవత మావిస్తాను వీళ్ళకు నా తదాఖా యేమిటో!’ అని పలికాడు ఫ్రాంటీడి బాఫ్.

‘ఓ,—తప్పకుండా అలాగే చేస్తాను. చాకచక్యమంతా యాపి. ఇక్కడ నుంచి వాళ్ళను కదలనీకుండా చేసే భారం నాది!’—అన్నాడు సెడ్రిక్. ఈ ఉత్సాహాపకటన ఫ్రాంటీడిబాఫ్ ను సంతోషపెట్టినది—‘ఇతడు బాటించే పాగ్లన్ అంటే ఈ పనిలో ఇంత ఉత్సాహం ఏల చూపుతున్నాడా’ అని. సెడ్రిక్ కు మాయపడనలు నటించడంలో నేర్పు చాలా తక్కువ. ఫ్రాంటీడిబాఫ్ ప్రకటించిన సంతోషం అతనికి నిజంగా చిక్కే లెచ్చిపెట్టింది. కాని, అదృష్టవశాత్తూ చప్పున ఒక ఉపాయం ప్రోత్సహించినది. ఈ దొంగలు మత బాహ్యులూ సంఘబాహ్యులూ కనుక, వీరంటే తమతమవ్యాసున్నట్లు మూలించడానికి లోలోపల ఏదో జరిపించడం మొదలుపెట్టాడు. ఇది అవకాశంగా తీసుకొని, ఈ దొంగలు చాలా దుర్మార్గులనీ, ఘోరీలనుపైతం హింసించడానికి వెనుకాడరనీ, ఏవేదో కలహాలి మాటలు తాను గూడ చెప్పి, అలాంటి మత బాహ్యులపై పగతీర్చుకోవడం నీ విధి ముయాయని అతనికింకా పురియొక్కిన

ప్రయత్నించాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్. 'ఓ, తప్పకుండా పగ తీర్చుకుంటాను, నా ఆతర్యం భగవంతుడెవరు' అని వ్యంగ్యంగా మారుపలికాడు సెడ్రిక్.

ఇంతలో ఇద్దరూ దొడ్డివాకిలి వద్దకు చేరారు. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ సెడ్రిక్కును సెమ్మడిగా ఒక బొండు మీదుగా ఆగడ్డను దాటించి తీసుకొని పోయి, దాని అవతల, నుంచి బందోబస్తలో ఉన్న రక్షణ మార్గాన్ని కూడ దాటించి సాగనంపుతూ,— 'ఒక జెన్ను, నేను చెప్పినట్లుగా చెయ్యి. నీవు తిరిగి వచ్చేలోపుగా ఈ మతచామ్యాల కందరికీ గట్టిత్వాన్ని చేసేస్తాం. అన్నట్లు, నీవు నుంచి ఉల్లాసపర్యాయపులాగ కనిపిస్తున్నావు. ఈసారి నీవిక్కడికివచ్చి నప్పుడు, చూచుకో,— నీన్న ఒకటోరకం ద్రాక్షాపవంలో పీలబడించేస్తాను. తప్పకుండా రా!' అన్నాడు.

'ఓ, తప్పకుండా తిరిగి కలుసుకుందాం మనం'—అన్నాడు సెడ్రిక్ వ్యంగ్యంగా. 'ఈలోపుగా ఇది చేతిలో ఉంచుకో'—అంటూ ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ అతని చేతిలో ఒక బంగారు నాణెం బలవంతాన పెట్టి, 'నేను చెప్పినట్లుగా చేయకపోతే మాత్రం, కపర్దార్, నిలువునా చీల్చి యెంజేస్తాను.'—అని ఆదరించాడు.

'నిరభ్యంతరంగా ఆలాగే చెయ్యవచ్చు,'—అంటూ సెడ్రిక్, ఆ దొడ్డి వాకిలి దాటి, పొలాలలోకి ఉల్లాసంగా నాలుగడుగులు ముందుకు వస్తూ తటాకన వెనుకకు తిరిగి, చేతనున్న బంగారునాణెన్ని ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ వైపుకే విసిరి కొట్టతూ, 'దుర్మార్గుడా! నీవు, నీడబ్బూ సర్వనాశం కావాలి!' అని శపించాడు.

వెనుదిరిగి కోటలోకి పోబోతున్న ఫ్రాంట్ డీబాఫ్కు ఈ మాటలు క్షుద్ధంగా వినిపించలేదుగాని, సెడ్రిక్ వైఖరిమాత్రం అతనికి అనుచున్నాననిగా లోలించింది. వెంటనే బాణప్రయోగంచేసి చంపడని కోట బురుజులపై నున్న నిలుకొండర్ని కాళ్ళాపించాడు గాని, అంతలోనే తయారయిచుకొని, వద్దని నిశానించాడు. 'చంపితే వచ్చే ప్రయోజనమేమిటి? గత్యంతరం లేనప్పుడు నమ్మితే వచ్చే ప్రయోజనమేమిలేదు. కానీలేదుదా'— అనుకొని కోట లోపలికి తిరిగివచ్చాడు.

వచ్చీ రావడంతోనే సరాసరి ఆయుధాగారంలో ప్రవేశించి, సెడ్రిక్ ఎథెల్స్టేనును తన ముందుర హాజరుపెట్టవలసిందని నేపథం కాళ్ళాపించాడు. ఒకటోరకం ద్రాక్షాపవంతుడా తీసుకువచ్చి దగ్గర ఉంచున్నాడు, సెడ్రిక్ నేపంలో ఉన్న వాంబా, ముఖమిదికి ఆదోరకంగా టోపిని తాక్కుని ఎదుట నొబబడించుకున్న, ఆ ఆయుధాగారపు మనక వెలుగులో ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ అతనిని సెడ్రిక్ గానే భావించాడు. పైగా, సెడ్రిక్ మాత్రం రెలాంటివో అతనికి

సరిగా తెలియవు. సెడ్రీక్ సాధారణంగా తన యెట్టేటువీడి బయటికి వచ్చే వాడుకాదు. వచ్చినా సాధ్యమైనంతవరకు నార్మన్ పాటుతులను తప్పించు కొని తిరగడమే పనిగా పెట్టుకునేవాడు. అందుచే, సెడ్రీక్ తన చేతిలోంచి తప్పించుకొని పోయాడన్న సంగతి ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కనిపెట్టలేకపోవడంలా అశ్చర్యంలేదు.

‘ఓహో! ఇంకాండు నుదరించగల యోధాగ్రేసరులు కాబోలు! ఏం, ఎలా ఉంది మా కోటలో ఆతిథ్యం! వీరస్సుకాన్ మీకు మర్యాదచేసి ఆతిథ్య మిస్తే, అమర్యాదగా ప్రవర్తించి లేచివచ్చిన ప్రబుద్ధుడాకామా మీరు? మీకలాంటి మర్యాద చెయ్యాలో నాకు తెలుసు. ఇదిగో చెపుతున్నాను,— ఈ కోటలోంచి మీరు తప్పించుకొని బయటపడాలని ఉంటే, పుష్కలంగా మాకు ఎంత నవరాజా చెల్లిస్తారో చెల్లించండి. లేకపోతే, మిమ్మల్ని ఇప్పుడే ఈ కిటికీ మవ్వలకి తలక్రిందులుగా వేస్తాడనీ యుస్తాను. కాకుండా గద్దలూ మిమ్మల్ని బామికల నూళ్ళుగా చేసి వదిలేస్తాయి. ఏమిటి, చెప్పండి, చెల్లిస్తారా లేదా? ఏమంటాడు సోఫ్టవత్తుడుదొర?’— అని ప్రారంభం చేశాడతడు ప్రసంగం.

‘ఏమనడాని కేసుంది? తలక్రిందులుగా వేలాడవేయడం నాకు మరీ మంచిది. నా మెకడు తలక్రిందులు వేయడమి అంత అంటూఉంటారు. తలక్రిందులుగా వేలాడదీస్తే మెకడు తిన్నాకాకుండా, అలాగే చెయ్యండి’— అన్నాడు వాంబా.

ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ చకితుడై, ‘ఏకశురావీ’దని చెయ్యి విసిరి కాంబానెత్తి మీది టోపి యెగరగొట్టాడు. వాంబా కంతాన ఉన్న వెండి కడియాన్నిబట్టి అతడు బానిస యని స్పష్టమయింది. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ ఉగ్రుడై ‘అరేయ్, వెళ్లవల్లరా! వీడెవడురా, వీణ్ణి తీసుకొచ్చా’రని ఒకపెద్ద కేకపెట్టాడు.

‘ఏదా? వీడు సెడ్రీక్ దగ్గర చాస్తాడు. అప్పీలో ఇసాకోలో కొయ్య కత్తియుద్ధం చేసింది వీడే!’—అన్నాడు డీచేసీ,—ఈసమయంలో లోనికి వచ్చేసి.

‘మంచిది-వీళ్ళందరికీ తగినకాస్తా ఇప్పుడే చేస్తాను. దబ్బు చెల్లించడమే కాదు, నాదగ్గర బానిసలుగా బ్రతకడానికి గూడ ఒప్పుకుంటేనే వీళ్ళకు బాంబిలో ప్రాణం ఉండనిచ్చేది!’అంటూ ఫ్రాంట్ డీబాఫ్, అసలు సెడ్రీక్కును నీనుకు రావలసిందిగా నాకర్ల కాళ్ళాపించాడు. ‘ఇంకా సెడ్రీక్ ఎక్కడున్నాడు? అక్కడ ఉన్నది నాలాంటి బానిసలే!’—అన్నాడు వాంబా. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ ఏమిటిదని నాకర్లవంక చురచురా చూచాడు. నాకర్ల వదిలిపోయి, ‘మాకు తెలియదుదొరా, ఇతడే సెడ్రీక్ అనుకున్నాం. ఇతడు కాకపోతే మరీ

యేమైనాదో చెప్పలేమని తడబడుతూ చెప్పారు. 'చెప్పడానికేముందీ! ఫాదర్ వేషంలో నెడ్రీక్ తప్పిపోయిపోయి ఉండాలి, — అంతే!' అన్నాడు డిప్రేసీ.

'అరలే! అయితే, ఆ సాగ్లన్ గాడిదను నా చేతులారా వేసే దొడ్డి లోగ్గనను తీసుకొనిపోయి వదిలిపెట్టావన్నమాట! ఎంత పని జరిగింది!' — అని ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ బెడుగరచి, — 'ఇంతకీ ఈ హాస్యకాడు చేశాడిదంటా! ఏడికి తగినకాస్త చెయ్యాలి. బుర్ర గొరిగింది, మాడు చెక్కింది, పోట బుర్రజుమిక నుంచి వ్రేలాడదీయిస్తాను. ఏడి హాస్యం అప్పుడేమాటుందో చూస్తా!' — అని హుంకరించాడు.

మృత్యువు ఉండిమూస్తున్నా వాండా తన హాస్యధోరణి వదిలిపెట్టలేదు. 'ఓ, అంతకంటే కావలసిందేమిటి? నీవు నా నెత్తికి తగిలిస్తానన్న పరస్పరప్రేమో నా హాసా ముంత యెక్కువవుంది. సామాన్యపు ఫాదర్ లా పెద్ద మతాధికారివై కూర్చుంటాను' — అని చమత్కరించాడు.

ఈ జవాబుకు డిప్రేసీ నవ్వి, — 'ఈ కొలితెధన చచ్చేటప్పుడు కూడా తన వృత్తిధర్మం మూడడలే వుంది. ఏటి చంపబోయి ఫ్రాంట్ డీబాఫ్! నాకు వదిలేసెయ్. నా దగ్గర విమాచకుడుగా ఉంటాడు. ఏరా ఏమంటావు? నా దగ్గి రంటావా?' — అని అడిగాడు.

'ఉంటాను ఉండకేం, మా యజమాని సెలవైతే సరి! ఈ కడిమం ఆయన సమ్మతితో ఉడిపోవలసిందే!' — అన్నాడు వాండా.

'ఎవరి సమ్మతి అక్కర్లేదు. సాగ్లన్ కడియాలు వోసేపారయ్యడానికి సార్మన్ రంపాలున్నాయిగా!' — అన్నాడు డిప్రేసీ.

'అవునవును! అందుకనే కాబోలు ఈ పాట పుట్టింది,' — అంటు వాండా ఏదో పాట పాడడం మొదలు పెట్టాడు.

ప్రసంగం ఇలా పెరుగుతూఉండేసరికి ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ వికారపడి, — 'వీమిటి డిప్రేసీ, ఈ మూడడితో ఏకోదం? అవతలి ఒక పెద్ద ప్రమాదం మన మీద విరుచుకొని పడబోతోంది, మిత్రులకు కలుగుచేద్దా మనకుంటే, ఆ ప్రయత్నం చెడగొట్టాడు ఈగాడిద. ఏడితో నీవు సరాగాలు పెట్టుకునికూర్చుంటున్నావు. నాకేం బాగాలేదు నీ వ్యవహారం' — అని హెచ్చరించేసాడు.

డిప్రేసీ అంతట కాంబాతో ప్రసంగం కట్టిపెట్టి, యధానికి బయలుదేరే సన్నాహాలు చేస్తుండగా అతనికొక ఆలోచన తట్టింది. ఎధేర్ డేదను గనుక బాంబులగా ఉపయోగించుకుంటే అసలే యద్ధంబెడదలోంచే తప్పించుకో

వచ్చునేమనని, ఎథర్ స్టేస్ దృష్టి దాగిపోవడం బుద్ధిమీద ఉండడం అతడు కనుపెట్టి, ఒక కష్ట ద్రాక్షసం అతనికి అందిస్తూ, 'త్యాగవర్యా, త్రాగు, — త్రాగి కొంచెం ముషారు తెచ్చుకో! బాతుగా మండగడిగా ఉన్నావు. ముషారు తెచ్చుకొని చెప్పి, — నిన్ను విడుదలచేస్తే మాకు కలిగే ప్రయోజనమేమిటి?' — అని అడిగాడు.

'నన్ను నాతోటివారిని విడిచిపెట్టితే, వెయ్యి ముక్కల నాణేలు చెల్లిస్తాను' అన్నాడు ఎథర్ స్టేసు.

'కోటబయటయూగిన పొగల మూకనుగూడా మరలించుకొని పోగలవా?' అని అడిగి, డు ఫ్రాంటో డీ బాఫ్, 'మూడు వంతుల ముప్పాతిక పాళ్ళు మరలించుకు పోగలననే అనుకుంటా' నన్నాడు ఎథర్ స్టేసు. 'చేరం బాగున్నదంటే బాగున్న దనుకున్నాడు. 'అయితే, ఇది యిహోవాకు వర్తించదు సుమా, యిహోవా చెపుతున్నా' నన్నాడు ఫ్రాంటో డీ బాఫ్, 'ఇహోవా మారుమూలగా వర్తించదు' — అన్నాడు లెస్టర్ బ్రౌన్. 'వార్షిద్దమూ మీ పొగల పరివారంలోనివాళ్ళు కానే కాదుగదా' అన్నాడు ఫ్రాంటో డీ బాఫ్. 'అవును, వాళ్ళతో నాకు సంబంధం లేదు, వాళ్ళను మీ రేమైనా చేసుకో' దన్నాడు ఎథర్ స్టేసు. 'ఈ ఒడంబడిక లేదీ రొకనాడుకూడా వర్తించదు సుమా!' అన్నాడు డీ బ్రేసీ. 'ఈ హాస్యగాడికి నైతం వర్తించదు, వీడికనుంచి కాదగ్గిరే ఉంటా' దన్నాడు ఫ్రాంటో డీ బాఫ్. అంతట ఎథర్ స్టేస్ తోడం వెలిగ్రమ్మతూ, — 'లేదీ రొకనా నేను వివాహం చేసుకొనబోయే వధువు, — అమెను నేను వదలిపెట్టడం యెన్నటికీ పొగదు, యిక పోతే, ఈ వాంబా మా పెడ్రెకోదానా పోణు రక్షించాడు. నా ప్రాంతానా వడలు కంటానుగాని వాని కట్టి అపాయనా రానివ్వను' — అని ఉద్ఘాటించాడు.

దీనిపై బాగాడం పెరిగింది. 'రొకనా నీకు భార్య కావడమేమిటి! అసంభవం! అమె సురక్షణభారం ప్రిన్సుజాన్ వహిస్తున్నారు. అమెను నీవంటి నీచవంశ సుజాతుడ కివ్వనివ్వ' రన్నాడు డీ బ్రేసీ. ఎథర్ స్టేసుకు మరింత తోడం కలిగి, — 'దొంగల మూతలకు నాయకత్వం వహించే ప్రాచీనీయుల వంశంకంటే మా వంశం ఘనతరమైనదే! మా వంశీయులలో రాజ్యాలేలినవాడున్నాడు, రణరంగుల విభారాలున్నాడు, రాజనీతికోవిదుడున్నాడు. వారి పేరు కీర్తి లిప్పటికీ చారణులు పాడుతున్నే ఉంటారు. మా పూర్వీకుల సమాధులపై గొప్ప గొప్ప చర్చీలు వెలిసాయి. మాదా నీచవంశం?' — అని ఉటంకించాడు.

డీ బ్రేసీకి ఈ చెబ్బు తగలడం ఫ్రాంటో డీ బాఫ్ కు సంతోషంగా ఉంది. ఇది డీ బ్రేసీ ఉక్రోశాన్ని మరింత పెంచింది. ఇంతలో, దొడ్డినాకిలివద్ద ఎవరో

సన్యాసి నిలబడి ప్రశ్నానికి అనుమతి కోరుకున్నాడని నాకరువచ్చి చెప్పాడు. అతను కూడా దొంగ సన్యాసియేమోని ఫ్రాంటీడి బాఫ్ అనుమానం. 'కాదు, నేనెరుగున్నాను, అతడు బోల్షివిస్టు మతాధిపతి ప్రయర్ విమర్ దగ్గరఉంటే ఫాదర్ అంబ్రోజ్' — అని సంజేహ నివృత్తి చేశాడు నాకరు. సరే ప్రశ్న పెట్టమని నాకరును పంపి, ఎథెల్ స్టేను వగైరాను ఆక్కడ నుంచి తీసుకొని పొన్నుని ఇతర పరిచారకలను ఆజ్ఞాపించాడు ఫ్రాంటీడి బాఫ్.

నాకరు కొంచెము సేపటిలో ఫాదర్ అంబ్రోజ్ ను లాపడికి ప్రశ్న పెట్టాడు. ఫాదర్ అంబ్రోజ్ ఏమో పెద్ద అందోళనలో ఉన్నట్లు కనుపించాడు. లానికి రావడంతోనే అన్యర్యా అని పెద్ద నిట్టూర్పు విడిచి, తాను వచ్చిన వాని వారికి నివేదించడానికి ఈవిధంగా ప్రార్థించాడు: 'పూజ్యులైన మా ప్రయర్ విమర్ మహాశయులకు మీ రంతా ఆత్మీయులు. మీ సాహాయ్యం వారికివ్వడు కావలసి వచ్చింది. వీరధర్మాన్ని బట్టి యేమి, సామాన్యమైన క్రైస్తవ ధర్మాన్ని బట్టియేమి, వారికి లోడ్ వడవలసినది మీ కున్నది. నెంటు అగస్టీన్ తన గ్రంథంలో ఏమన్నాడంటే'—

'ఏమంటాడీ నైతాను?—ఏమంటావయ్యా ఇతడి నిపు? పుణ్యగ్రంథాల్లోంచి వచనాలు వింటూ మార్పు చే తీరిక తమ మాకివ్వడు. త్వరగా తేల్చి చెప్ప'— అని తిరగపడ్డాడు ఫ్రాంటీడి బాఫ్.

'అరి దైవమా! ఈ లౌకిక జనానికి కోపం ముక్కుమీదనే ఉంటుంది గదా! నిగండి చెప్తున్నాను. సాత్యం చెప్పుడానికి వెనుదీయని కొందరు దుర్మార్గులు ఏంచేశారు?—దైవభీతి లేకది ఏమాత్రము లేకుండా, దైవ ప్రతిష్ఠితమైన చచ్చియెడల భక్తిభావం విసర్జించి, దైవాజ్ఞలతో తుల్యమైన పాప నిరుపేక్షత్రు ఆజ్ఞాలకు లెక్కచెయ్యక,'—

'అవన్నీ మాకు తెలుసును లేవయ్య! తెలియకపోతే ఊహించుకోగలం. అసలు సంగతి యేమిటో నూటిగా చెప్పే నెయ్యి ప్రయర్ విమర్ ఖయ్యుచేయ బడ్డాడా ఎమిటి? ఎవరి చేతి?—అని విరిలించాడు లుప్టార్ బ్రయన్.

'అవునవును, ఖయ్యుచేయబడ్డారు. ఈ అదవుల్లో విచ్ఛలవిడిగా సంచరించే నైతానుమాత్రే వారిని ఖయ్యుచేసింది. 'నా కార్యముడు నియంత్తైన వారిపై చేయి వేయకండి. నేను వంపిన ప్రవక్తలకు యెట్టి హాని తల పెట్టకండి'— అన్న భగవదాజ్ఞాన్ని వాళ్ళు తిరస్కరించి మహాపాపం చేశారు'—అన్నాడు ఫాదర్ అంబ్రోజ్.

‘సరిసరి! ప్రయర్ విమర్ ఇప్పుడు మాకేమైనా సాయపడతాడేమో ననుకుంటే, మా సాయమే తాను కోరే పరిస్థితిలో ఉన్నాడన్నమాట. ఈ సోమరి పోతుమతాధికారులు, అవసరంలేని సమయాల్లో మాత్రం బాగాతోడ్పడగలరు— ఇంతకీ మమ్మల్ని ఏం చెయ్యమంటారు మీ ప్రయర్ ?’—అని అడిగాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్.

‘తమ చిత్రం! జరిగిన సంగతి ఇదీ: నేను ఇందాక వినిపించిన దెవాదేవం ఉల్లంఘించినవారై ఆస్తితానుమూక మా ప్రయర్ ను బలాత్కారంగా పట్టి బంధించడమేకాక, సాయము కొల్లగొట్టి రెండువందల ఐంగారు మార్కునాణెలు హరించి, అంతటితోనైనా తృప్తిపడక, ఇంకా డబ్బు తెచ్చుని బలవంత పెట్టుతున్నారు. వారికి మీరు ఆస్తులు గనుక, ఏలాగైనా తమ్ము బంధవిముక్తుని చెయ్యవలసిందిగా వారు మమ్మల్ని కోరుతున్నారు. డబ్బే చెల్లించి విడిచిస్తారో, లేక ఆయుధబలంతో సాధించి విముక్తుని చేస్తారో, అదంతా మీ యిష్టం!’—అన్నాడు అంబ్రోజ్.

‘ఏడ్చినట్లే ఉంది! మీ ప్రయర్ ఇవాళ కొంచెం ఎక్కువ దోసు వేసి నేట్లున్నాడు. మతాధికారి బంధవిముక్తికి నార్మన్ సాయంతుడు డబ్బు చెల్లించడం మీ ప్రయర్ ఎప్పుడైనా విన్నదీ కన్నదేనా? మాకంటే పదిరెట్ల ధనంతో తులతూగుతూ ఉంటారు గదా మీ మతాధికారులు! ఇక పోతే, ఆయుధ బలంతో వచ్చి తోడ్పడదానికొ, మేము ఇక్కడ మాకంటే పదిరెట్ల బలాన్ని ఎదుర్కోవలసివచ్చి సతమత మాతూంటే, మా కక్కడ ఆనకాళం!’—అని ఈసడించాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్.

‘ఆ మాటే నేనూ చెప్పానున్నాను. నన్ను చెప్పనివ్వకుండా మీరే అనేకాళం. చెనమా! ఈ చుండగాలు చూస్తుంటే గుండెలవినపోతున్నాయి. కొట్టగొడ యొక్కదానికి కాబోలు, పెద్ద కట్ట వేసేస్తున్నారు!’—అని ఒక కొత్త సమాచారం వినిపించాడు అంబ్రోజ్.

‘అ! అలాగా! ఇంకా చూస్తారేం, లేవండి! ఇక ఆలస్యం చేస్తే ప్రమాదం తప్పదు’—అంటూ డీబ్రేసీ రథపులు తెరచి వెలుపలికి చూచాడు. అంబ్రోజ్ చెప్పినది నిజమే. ముట్టడి తీవ్రంగా పోగుతోంది, పెద్ద పెద్ద రక్షణ ఫలకాలు చాటుచేసికొని ముట్టడిదారులు ముమ్మరంగా వనిచేస్తున్నారు. అల్లంత దూరాన వర్షాగమం ముందు కనిపించే నీలి మబ్బులలాగా విలుకొండ బారులు చిక్కనై కనపించాయి.

రజినాల్లు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ మాతా కిటికీలోంచి ఈ దృశ్యం చూచాడు. కంటే శృంగధ్వనిచేసి, తన అనువరణ సందర్శి కొట్టగొడలపద్ధత తమను

సాగాడు. 'దీప్తి! నీవు తూర్పువైపు కాదు. టెంపిల్ బ్రయన్ పడమటి వైపు కాస్తాడు. నేను మధ్యవ్వారం కాస్తాను. అయితే, యెవ్వరూ కూడా ఒక్కచోటనే బంధించబడిపోనూడదు. ఎక్కడపడితే అక్కడే పరిశ్రమకూడా, అంతటా మనమే యైనట్లు పోయి పోగించాలి. శత్రువుల పత్తిడి యొక్క దెక్కడ యొక్కవగా ఉంటే అక్కడక్కడికెల్ల వచ్చి వాలుతూ ఉండాలి. మన సంఖ్యాబలం చాల తక్కువగా ఉన్నది గనుక, ఆ లోటును మనం, మనశిత్వాహారక్తితో పూరించుకోవాలి. పడండి!—'అని మిత్రులను హుషారు చేశాడు.

'మరి మా ప్రియర్ మాట ఏం చెప్పారు? వారు చెప్పినది కొంచెం వివరించి, వారేమన్నారంటే,—'అని ఈసందడిలో ఫాడర్ అంబ్రోజ్ తిరిగి విడో చెప్పబోయాడు.

'మాదగ్గిరకాదు, దేవుడి ముందు పెట్టుకొండి మీ ముర! మాకు అలకించే అవకాశంలేదు,—'అని ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ అతన్ని ఒక్క గడుసు గడిమి,— అనుచరుల నిలా ఆదేశించాడు: 'హే, వెళ్ళండి. ఇక అలస్యం పనికిరాదు. మా నెలకక వెళ్ళా కాదుండి. అయినా సమృద్ధిగా సమకూర్చి పెట్టుకొండి. నా 'అబోతుల' బావుటా ఎల్లరికీ కనపించేలాగ ఎగర వేయండి. ఎలాంటి వానితో వైరం పెట్టుకున్నాకో ఈ కోబాన ఈ తుట్టుపురుగులకు తెలిసినట్టేట్లు చేస్తాను.'

కాని, అంబ్రోజ్ తన విజ్ఞాపనలినకా మానలేడు. నా మాట వినిపించుకోవడం వెంటబడి బ్రతిమాలుసాగాడు. ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ మరింత మండిపడి, 'ఏమిటి వాగుడు! పట్టి తీసుకుపోయి మందిరంలో పడేసి తాళం పెయ్యండిరా! ఈ మాడావుడి పూర్తి అయిందా? బయటికి తీయకండి. అక్కడే జపంచేసుకుంటూ కూర్చుంటాడు. ఈ కోటలో శిలాప్రతిమల దూపంలోవున్న క్రైస్తవ భక్తులు ఇదివరకెవ్వడూ భగవన్నామోహార్పణ ఇక్కడవినలేదు. ఈనాడైనా వింటారు—'అని కోకపెట్టాడు.

'భాగవతనింద చేస్తున్నావు ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్! నేను మన శత్రువుల వారినుండి మనం బయటపడడానికి ఆ భాగవతం అనుగ్రహంకూడా కావాలని వస్తుంది—'అన్నాడు దీప్తి.

'వాళ్ళ అనుగ్రహం నాకేం అక్కరలేదు. వాళ్ళ సాయం నే నశేషించను. కోట బురుజులమీదనుంచి శత్రువుల పెత్తిమీదికి దొర్లించడానికి ఆ విగ్రహాలను ఉపయోగించుకుంటే ఉపయోగించుకుంటానెనా! అంతే! అదిగో, వివరీతమైన గులం అక్రమించుకుంటున్న ఆ నెంటు క్రిస్టఫర్ విగ్రహం ఉన్నదే—'దాన్ని

దొడ్డినే ఒక పటాలం పటాలం యావత్తూ భూస్థాపితం చెయ్యవచ్చు!—
అన్నాడు ఫ్రాంట్ డీబాప్.

‘టెంపర్ బ్రయన్’ ఈ గంపరగోళమేమీ కట్టలేడు. శత్రువుల ముట్టడి లక్షణం బాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తూ నిలబడాలి. ‘పిళ్ళ ముట్టడిలో మంచి కట్టుబాటూ, శిక్షణా కనిపిస్తోంది ఫ్రాంట్ డీబాప్! అడ్డగోలు ముట్టడిగా లేదు. విలుకొండ బాజాలకు గురికాకుండా యంత బాగ్రత్తగా మాటులు పెట్టుకొని మందుకు వస్తున్నారో చూడు! ఆధునిక యుద్ధాల్లో ఆరితేరిన పిరు డెవడో పిళ్ళకు నాయకత్వం వహించిట్లున్నాడు’—అన్నాడతడు, గాంభీర్యం ముఖంలో ప్రకటిస్తూ.

‘అదిగో చూడు, అపొడుగ్గా: సీలకవచం ధరించి శిరస్త్రాణితో కనిపిస్తున్నవాడే అచిచ్ఛండాకు బహుళ: వాళ్ళ నాయకుడు. ఆస్పీ పోటిలో నిన్ను గుర్రంబాదనుంచి పడవోసిన సీలకవచధారికాడుగదా? తిన్నగా చూడు ఫ్రాంట్ డీబాప్!’—అన్నాడు డీబేసీ.

‘అయితే కానీ! నా కగతీర్పుకోదానికి నాడే ఈరూపేణా నాకు మంచి అవకాశమిస్తున్నాడు. లేకపోతే, నాటి కటికి పట్టుకోడం కష్టమయ్యేది!’—అని కమాధాన మిచ్చాడు ఫ్రాంట్ డీబాప్.

శత్రువుల కోపావల ధ్వజాలు మరింత స్పష్టమితం కావడంతో, ఇక అందరూ ప్రసంగాలంతటితో కట్టిపెట్టి, ఎవరికి నిర్దేశించబడ్డ రక్షణ స్థానాల్లో వారు నిలబడి పోరాడడం కోసం వేగిరపడి సన్నద్ధులయ్యారు.

అ ధ్యాయం ౨౯

త్రైవాలి కథ చదువరులకు బాగా అవగాహన కావడానికి, ఇక్కడ కొంచెం వెనుకబడిన వానికంటే ముందుకు వెళ్తుంటే ముందుకు వెళ్తుంటే వివరం చేయడం అవసరం. ఆమ్మీ పోటీల సందర్భంలో వివాన్‌హా మూర్ఖుడు పడిపోయి నవ్వుడు, అతనిని గూర్చి పట్టించుకొన్నవారెవరూ లేకపోగా, రెబెకా తన తండ్రిని ప్రోత్సహించి అతనిని తమ బసకు చేర్చించిన సంగతి చదువరు లిదివరలో మూలంగా తెలుసుకొని ఉన్నారు. ఇసాక్ మొట్టమొదట రెబెకా ప్రార్థన సంగీకరించలేదు. స్వతః దయాస్వభావం కలవాడే అయినా, మతసంబంధమైన రాగజ్యేషల కలితుడు కాకపోవడంచేత, వ్యాపార ప్రయోజనం కోసం తప్ప ఇతరత్రా క్రైస్తవులతో వ్యవహరించడం కామ్రోవిరుద్ధమని నివారించబడ్డాడు. కానీ, విండుబా వినోదాల్లో క్రైస్తవులతో కలిసి మెలిసి తీరగడం నిషిద్ధం కావచ్చునుగాని ఆపదలో ఉన్నప్పుడు క్రైస్తవుడైనా సోదరప్రాయజేసని రెబెకా అతనికి సచ్చెప్పి వివాన్‌హాను తమ బసకు చేర్పించే ప్రయత్నం చేయించింది.

నాకర్లచేత మోయించి వివాన్‌హాను బసకు చేర్చిద్దామన్నాడు ఇసాక్. కానీ, రెబెకా అందు కంగీకరించక, తన దోలీలో అతనిని తీసుకొని వచ్చే యేర్పాటుచేసి, తాను తనక ఒక గుర్రమెక్కి రావడానికి సిద్ధపడింది. 'వద్దు, అలాచేయవద్దు, ఈడర్బార్డుల విషయ దృష్టిలో నీవు పడవం నాకీవ్వం లేదని ఇసాక్ ఆమెకు అడ్డు తగిలాడు. అయినా ఆమె తన ప్రయత్నం విరమించకపోవడం చూచి, ఆదుర్దాగా, — 'ఎందుకీ తనీపోని జంటంటం మనకు? చచ్చిపోతే చచ్చిపోనీ, ఈ యావకుని జోలికి మనం పోవద్దు. మన ఆక్రయంలో ఉండగాగనుక చస్తే మనం చంపామని మనమీద విరుచుకొని పడతారు మాదానూ!' అని ఆమె చెయ్యి గట్టిగా పట్టుకొని నిలువరించాడు. రెబెకా ఆ పట్టును నెమ్మదిగా వదలించుకుంటూ, 'అలా కాదు నాన్నా, ఈ యావకుడు చచ్చిపోడు. మనం ఆదరించకుండా వదలితేస్తే మాత్రం అన్యాయంగా చంపినవారే మాత్రం. ఆ పాపం మళ్ళీ చుట్టుకుంటుందని నుమాధానం చెప్పింది.

ఇసాక్ ఇక ఆమెను వారించలేక పోయాడు. ప్రణచితిత్వంలో తన కుమార్తె బాగా అరితేరినదనీ, ఆమె చేతిలో అతడు తప్పక బ్రతకగలదనీ అతనికి తెలుసు. పైగా, కుమార్తె అంటే అతనికి అపార ప్రేమ. అంతటి సాధునిక తనకు కుమార్తెగా జన్మించినందుకు అతడెంతో మురుక్షుడు ఉంటాడు. తనకూ తన యింటికి తన బాటికి ఆమె ఒక కరంగా యొహానాచే ప్రసాదించ బడినదని

అతని తలంపు. అందుచే, 'సరే, నీ యిష్టంవచ్చినట్లే కాని' మృని వదిలేసి ఊరుకున్నాడు. కాని, అతడు భయపడినట్లే అయింది. తోవలో పెంట్లార్ బ్రాయ్న్ విషపు చూపు ఆమెమీద పడింది. అదేవనిగా ఆమెను చూస్తూ అతడు రెండుసార్లు ఆమె ప్రక్కగా ఇటూ అటూ తన గుర్తిం నడిపించాడు. దాని పర్యవసానం ఎంతవరకూ వచ్చిందో మనకు తెలిసినదే.

బసవ్ చరదంతోటే రెబెకా, వివాన్ వహా గాయాలను కడుబాగ్రతగా పరిశీలించి కట్టు కట్టడం మొదలుపెట్టింది. ఆ కాలంలో ఈ చికిత్సావిధానం సామాన్యంగా అడవాళ్ళందరూ నేర్చుకొని ఉండేవాళ్ళు. యూడీయులలో, అడవాళ్ళూ మగవాళ్ళూగూడ సాధారణంగా మంచి వైద్యులే. గొప్ప గొప్ప రాజులూ సామంతులూకూడ, అనుభవజ్ఞులైన యూడీయ వైద్యులచే చికిత్స చేయించుకోడం ఉండేది. యూడీయులకు మంత్ర విద్య తెలుసుననికూడా అప్పట్లో అంతా అనుకుంటూ ఉండేవాళ్ళు. ఇది వారియొద్ద క్రైస్తవులకుగల ఏవగింపును కొంతవరకు తగ్గించడానికి ఉపయోగ పడుతూఉండేది. ఇదిగాక, ఎన్నెన్నో అద్భుత చికిత్సలను యూడీయులు చేసియుండడాన్నిబట్టి, వారివద్ద ఇతరులకు తెలియని వైద్యరహస్యాలు చాలా ఉండడంలో ఆశ్చర్యంలేదు. ఆ రహస్యాలను చారు అతి బాగ్రతగా యెవ్వరికీ చెప్పకుండా దాచి ఉంచుకునేవారు. రెబెకా మిరియం అనే యూడీయ వృద్ధవశితవద్ద ఈ చికిత్సావిధానం నేర్చుకుంది. మిరియంకు అ విద్యను నేర్పి నది ఆమె తండ్రి. ఆతనికి యూడీయులలో మంచి ఘనవైద్యుడని పేరుండేది. అతడు తన వైద్య రహస్యాలన్నీ కూతురుకు చెప్పగా, ఆమె రెబెకాకు చెప్పి నదని అనుకుంటూ ఉండేవారు. మిరియం మతా నేతపరుల దురాగ్రహానికి బలియై అనువులు కోల్పోయింది. కాని, ఆమె వైద్యరహస్యాల మాత్రం ఆమెతో అంతరించి పోలేదు. వాటిని రెబెకా సద్వినియోగం చేస్తూ వచ్చింది. రెబెకా మంచి అందగత్తెయైతేకాక, వయస్సుకు మించిన తెలివితేటలు గల వీల్. ఆ అల్పవయస్సులోనే ఆమె యూడీయ జాతికి సంబంధించిన విజ్ఞాన మంతా తనలో దీర్ఘించుకోగలిగింది. అందుచే, ఒక్క ఇసాకే కాక, యూడీయ తెలహూకూడా ఆమెను ఒక అసాధారణ వ్యక్తిగా భావించి ఎంతో గౌరవాదరణలతో చూస్తూ ఉండేవారు. అందుచేతనే ఇసాకే ఆమెకు తమ జాతి అడవాళ్ళకు సాధారణంగా ఉండే స్వేచ్ఛకంటే ఎక్కువ స్వేచ్ఛ ఇవ్వడం సంభవించింది. అంతేకాదు, తన యిష్టాన్ని తోచినప్పుడైనా ఆమె యిష్ట ప్రకారం నడచుకోడం అతడు అలవాటు చేసుకున్నాడు. వివాన్ వహాను బసవ్ చేర్చించే విషయంలో అతని ప్రసవనయే ఇందుకు తార్కాణం.

అత్యధికమైన రక్తస్రావం చేయార్యులైన పడిఉన్న వివాన్ వహా గాయాలకు రెబెకా బాగ్రతగా కట్టుకట్టి, బ్వరం గనుక రాకుండా ఉండే పోలిక

భయం లేదనీ, జ్వరం బహుళః రాగూడదనీ, మరునాడు నిరాక్షేపం కా యాత్తు నగరానికి ప్రయాణం కావచ్చుననీ తండ్రితో చెప్పింది. ఈ మాటలు ఇసాక్ వెలవెలపోయాడు. వివాన్ హోను అప్పీలోనే ఉంచి చికిత్సకు యేర్పాట్లుచేసి వెళ్ళిపోవాలని ఆతని అభిప్రాయం. కాని, రెబెకా ఆనేక కారణాలు చెప్పి ఆ ప్రతిపాదనను ప్రోత్సహించింది. ముఖ్యంగా, ఆమె చెప్పిన రెండు కారణాలను ఇసాక్ కాదనలేకపోయాడు. గాయాలకు రాసిన మందును గనుక ఇతరుల చేతి కిస్తే దాని అమూల్య రహస్యం బయటపడిపోతుందని ఆమె అన్నది. ఆదిన్నీ గాక, వివాన్ హో అంటే చిచ్చు రాజుకు చాలా ఇష్టం. రిచర్డురాజు చేపాక వేళ ఇంట్లోనుంచి తిరిగివచ్చే వత్తుంటే, ఆతని సోదరుడైన ప్రిన్సిపాల్ చేసిన తిరుగుబాటు ప్రయత్నాలకు ఇసాక్ ధనమిచ్చిన సంగతి బయటపడుతుంది, అట్టి సందర్భంలో ఇసాక్ ను రిచర్డురాజు అగ్రహణంపై కాపాడగలిగే సుయ్యం సాహాయ్యం అవసరమవుతుంది కనుక వివాన్ హోను ఇప్పుడు నిడనాడడం మంచిదికాదు.

‘అవును రెబెకా, నీవన్నది అక్షరాలా నిజం’—అంటూ ఇసాక్ వెంటనే ఆమె చెప్పినట్లుగా వివాన్ హోను తను వెంట తీసుకొనిపోవడానికి ఒప్పు డాన్నాడు. బంగారు నాణేలను ఎంత భద్రంగా దాదాలో, వైద్యరహస్యాలను గూడ అంత భద్రంగానే దాచవలసిన విధి ఉన్నదన్నాడు. ఇక, రిచర్డురాజు జేకానికి తిరిగి వస్తే, వివాన్ హో తనను కాపాడగలడని ఆశపడడం మౌత్రమే కాదు, ఒకవేళ రిచర్డురాజు రాకపోయినప్పటికీ వివాన్ హో తన ఋణం అంటే పెట్టుకోదనీ, అలాగ్లం చేపారగానే తన కార్యప్రకటనచే తిరిగి ధనం సంపా దించి, క్రిందబికోజాన యిచ్చినట్లుగానే రెచ్చిఇవ్వగలడనీ ఆతని ధైర్యం, రెండు వైపులాకూడ ఇది గిట్టుబాటు చేరంగానే తోచిందతనికి.

ఆ సాయంకాలానికిగాని వివాన్ హోకు తెలివితేటలు. కొంతసేపటి వరకూ తాను వీపరిసిటిలో ఉన్నదీ అతనికి తెలియలేదు. యూర్జిల్లడానికి ముందు ఏమి జరిగిందో అతిక్లిష్టమొక పెమ్మడి పెమ్మడిగా ఆతనికి స్ఫురణకు రాసాగింది. తానిప్పుడొక మంచమమీద శయనించియున్నాడు. మంచానికి కట్టిత్తున్న తెర తొలగించడానికి చెయ్యిచాచేసరికి గాయం బాధపెట్టింది. ఎలాగో తెరను కొంచెం ప్రక్కకు తొలగించి వెలుపలకు దృష్టి నిగిచ్చి చూచాడు.

ప్రాచ్య డేకయ పద్ధతిని అలంకృతమైన గదిలో తానుండడం ఆతని కాశ్చర్యం కలిగించింది. గదిలో, మార్పుండడానికి వరుపులేగాని కుర్చీలు లేవు. నిద్రలో ఎవరైనా తనను పొలస్తీనాకు చేర్చారా ఏమిటని అనుమానం కలిగిందతనికి. ప్రాచ్య డేకయ పద్ధతిలోనే అలంకృతమైన ఒక శ్రీమూర్తి అల్లనల్లన తనను సమీపిస్తూ ఉండడం చూచేసరికి ఆతని అనుమానం మరింత బల

పడింది. ఆ శ్రీమూర్తి వెనుక, ప్రాచ్యదేశవాసిగానే కనుపించిన ఒక బలిష్ఠుడైన నాకరున్నాడు. వివాహము ఆ శ్రీమూర్తి పలకరించడానికి ప్రయత్నం చెయ్యబోగా, మాట్లాడవలెనన్నట్లు ఆమె తన బింబాధరముపై తర్జనీ మోపి సజ్జ చేసింది.

ఇంతలో, నాకరు వివాహము సమీపించి అతని పార్శ్వభాగంపైని గల వస్త్రం తొలగించాడు. కట్టిన కట్టు గరిగా ఉన్నవని, గాయం నయం కావడానికి అభ్యంతరంలేదని పరిశీలనమీద తెలుసుకొని ఆమె తృప్తిచెందింది. ఆ పరిశీలన చెయ్యడంలో ఆ సాక్షుమార్గం, ఆ సరళత్వం, ఆ వినమ్రత, అపురూపమైన శోభను వెల్లార్చుకొన్నాయి. తేనెలా ఒక లావణ్యవతి ఒక పురుషునికి నేనెచ్చెన్ను దృశ్యంగా కనిపించలేదని, కనడామయమైన ఒక దివ్యమూర్తి తన అమానుక క్రిందే అతని సకల బాధలనూ ఉపశమింపజేసి మృత్యువును పారద్రోలుతున్నట్లుగా ఉంది.

రెబెకా హీబ్రూభాషలో నాకరుకు చిన్న చిన్న మాటల్లో ఏమేమో ఆకేళింది. అతడు అలవాటు చొప్పున అపూర్వమైన మౌన మాటాడకుండా చేశాడు. రెబెకానోట హీబ్రూభాష తన పరుషత్వాన్ని విడనాడి, ఒక వింత మాధుర్యాన్ని సంతరించుకొంది. ఎరలో దేవత తన మాంసర నిలబడి, మృగమనోహరంగా మంత్రాంత్రేవో ఉచ్చరిస్తున్నట్లు వివాహములో తోచింది. అరం తెలియక పోయినా ఉచ్చారణ విశేషం చేతనే ఆమె మంత్రాలు వృథామయాన్ని సృష్టించి నేడ లేచున్నట్లుగా ఉన్నాయి. అందుచే, తిరిగి ఎట్టి ప్రశ్నలూ జేయడానికి ప్రయత్నించకుండానే, వివాహము ఆ మంత్రప్రభావం తనమీద సావకాశంగా పనిచేయనిట్లు మానంగా అలా ఉండిపోయాడు. ఆమె అంతా పూర్తియై, ఆమె అచటినుండి వెడలి పోవడానికి ఉత్సర్గరాలవుతున్న సమయంలో, ఇక అతనికి మనస్సు ఆగలేదు. అరబ్బీ భాషలో ఆమెను ఈ రీతిగా పలకరించ బోయాడు : 'అమ్మాయి, ఒక చిన్న సంగతి అడుగుతాను. దయచేసి...'.

రెబెకా అతని మాటకు మధ్యలోనే అడ్డం వచ్చింది. విచారముచిత్రమైన ఆమె ముఖమండలంపై ఒక సన్నని దరహాసరేఖ మెరసినట్లయింది. 'అరబ్బీ భాషలో పనిలేదు ఏకాగ్రేసరా! మా పూర్వికులు పరాయి దేశీయులేయైనా నేను యింగ్లాండుకు చెందిన వాననీ, యింగ్లీషు మాట్లాడగలను'—అని ఆమె జవాబు చెప్పింది.

'నీవు చాలా గొప్పయింటి బిడ్డవై ఉండాలి'— అంటూ వివాహము మరల సంభాషణ ప్రారంభించాడు. రెబెకా తిరిగి అతనిమాట కడ్డంవచ్చి ఇలా అంది : 'లేదు,—అలాంటిదేమీ మీ రనుకోవద్దు. నేనొక అల్పరాలను.

మా జాతి యూదుజాతి, ఇటీవల మీ రావలించి కాపాడిన ఇసాక్ నా తండ్రి. మీరు ప్రస్తుతమున్న పరిస్థితిలో, మీరు పరివర్య చేయడం మా విధ్యుక్తధర్మం.

రెబెకా సౌందర్యాన్ని వివాన్ హా ఇతని పూర్వ యెట్టి భావబంధురమైన దృష్టితో పిత్రిహావనాన్ని ఆ అడుగు రోపనానువం గమనించిఉంటే సంతోషించియుండేదని చెప్పడానికి వీరవుతుంది. ఆ సౌందర్యమే గాత్రయస్త్రి, ఆ మనోజ్ఞమైన ముఖరేఖలు, ఆ తేజోవంతమైన కన్నుగవ, ఆ తని దృష్టిని ఆతనికి తెలియకుండానే కొల్లగొట్టుకొనిపోయినట్లుయింది. కట్టుకున్నవివేది పశ్చాత్తేజుల నీడలను మానుకుంటూ వచ్చే ఆనేతృద్యులు మల్లెపొదరించిచూచు గాత్రకాశించే సంజమక్క సోమగమును తలపించజేస్తూ ఉంది. కాని, వివాన్ హా అచ్చమైన శేఖరిక మతావలంబి. రెబెకా దర్శనంలో ఆతనికి కలిగిన ఆ భావబంధురత దీర్ఘ కాలం నిలవడం అసంభవం. ఇది ఉహించియే రెబెకా తన తండ్రిగారు, తన జాతిపేర ఆతనికి తెలియజేయడానికి వేగిరవడంది. అయినా శ్రీ సహజమైన దౌర్బల్యపు సాక్షు కొంచెం ఆమెను వృంకించడండా వదలలేదు. తాను యూదుకన్యయని తెలుసుకొన్న తర్వాత ఆతని మాతృలో వచ్చిన మార్పును ఆమె లోలోపలనే ఒక సన్నని నిట్టూర్పు కడుకుండ ఉండజాలక పోయింది. ఆ తరు పూర్వం ఆతను చూడక మాతృలో, పూర్వర్యతో మిలితమైన సౌందర్యముగర్వం తోచిచూచింది. తన వాత చూచిన మాతృలో అదిలేదు. కృతజ్ఞతా భావ సూచకమైన మృత్యుం మాత్రమే ఉంది. మొదట చూచిన మాతృలోనైనా, యువకసహజమైన సౌందర్యముగర్వం తన్ను అణగకంటే విశేషార్థంస్ఫురించే అతనిమేరూ లేచూటనిజం. అనుభవటికి తాను పలికిన ఒక్క మాటతో, ఆ సౌందర్యముగర్వానికి చూడ తన మనస్సులో అతను యెడమీయక పోవడం ఆమెకు బాధకలిగించింది. ఆతనివలన ఆ మాతృపు ఉపాయనమైనా గ్రహించే అధికారం తనకులేదా ?

అయినప్పటికీ, స్వభావతః సాధులమైన రెబెకా, వివాన్ హాను మనసులో ఏ విధముగానూ నిండించలేదు. ఆ కాలంలో యూదులంటే శ్రాస్త్రపులకు సామాన్యం నాకుండే వైముఖ్యమే ఆతనుగూడ కనబడినాడు, అంతే! ఆనసరమైనంత మేరకేతప్ప అంతకు మించి యూదులతో ప్రసక్తి పెట్టుకోడం గౌరవహీనం గా భావించబడేది. దాదాపు అలాంటి భావానికి వివాన్ హా ఇప్పుడు లోనైనట్లు ఆమె గ్రహించినా, అతనికి పరివర్య చేయడంలో తన పూర్వపు శ్రద్ధాసక్తుల సేవాత్రయా సవలించలేదు. యాహు నగరానికి తీసుకొని వెళ్ళబోతున్నామనీ, అక్కడ తమ యింట్లో ఆతనికి ఆరోగ్యం కలిగే పర్యంతమా అట్టేఉంది చికిత్స చేయించుటకు తన తండ్రి నిశ్చయించాడని ఆమె తెలియజేసింది.

ఈ యేర్పాటు వివాహమునకు నచ్చలేదు. 'మీకింకా శ్రమకలిగించడం నాకిష్టంలేదనే కారణం చెప్పి, తన ప్రతిభల భావాన్ని వ్యక్తపరిచాడు. కొంతకాలం పాటు తనను ఆదరించగల సాగ్జ్ తరుటుంబంగానీ, కాన్వెంటు గానీ, దగ్గరలో వీటి లేదాయని అడిగాడు. తనీగం, సెంటు నిట్ హోల్డ్ కాన్వెంటుకైనా తనను చేర్చవలసిందని అర్థించాడు.

రెబెకా, విచార ముద్రితమైన చిరునవ్వు పెనవెనై ద్యోతకం కాగా
యిలా నమోధానం చెప్పింది: 'నిజమే, - ఎల్లరిచేతా అసహ్యించుకోబడే యూదీ
యూని గృహంకంటే, యిష్టుడు మీరు పేర్కొన్న సలాలే మీకు ఆశ్రయ
మివ్వదని సలాలనుటకు సందేహంలేదు. కాని, మీరు పేర్కొన్నాటికి సాదలను
కుంటే, వైద్యుణ్ణి సైతం మార్చుకోవాలి. మా జాతికి వైద్యం తెలుసుననే
సంగతి మీ రెరుగది కాదు. మనుష్యులను గాయపరచడం మా వృత్తి
కొడుగని, గాయతను మాన్పగలం. ముఖ్యంగా, సోలమన్ చక్రవర్తి నాటి
నుంచీ వంశపారంపర్యంగా వైద్యరహస్యాలు అందిపుచ్చుకుంటూ వచ్చిన
కుంటుంటుంటుంది. మా వైద్యవద్దతి యెటువంటి గుణం యివ్వగలిగి ఉన్నదో
మీ రిష్టును అనుభవంద్వారా కొంతవరకు తెలుసుకునే ఉన్నారు. ప్రస్తుతం,
ఈ నాల్గు సముద్రాలమధ్యా, ఈ బ్రిటనులో, ఏ క్రైస్తవ వైద్యుడూ కూడ, -
క్షమించాలి యిలా అంటున్నందుకు, - సెలొజాల లోపున మీకు తిరిగి కవ
చం ధరించగల శక్తిగలిగేటటు చేయలేదు.'

‘అంతకంటే తక్కువకాలంలో ఆ శక్తి వాడు వచ్చేటట్లు నీవు చియ్యగలవా? ఎ.తకాలంలో!’—అని అడిగారు బిల్ వాల్షన్.

‘ఓపికపట్టి నా నిర్దేశాల ప్రకారం నడచుకొంటే, ఎనిమిదిరోజుల్లో కలుగ జేయగలను’—అన్నది రెబెకా.

‘నుంచి, అయితే నీ దగ్గరే చికిత్స పొందుతాను, నీ వాగ్దానం నీవు
 కల్పించుకో గలగేటట్లుయితే, నా కరపత్రం నింజేటన్ని కంపియేవారిని నీకు
 బహుళకరిస్తాను, నీను సంపాదించినదే తనకవుతా!’ అన్నాడు వివాహము.

‘మొహరీల కంటే, ఒక చిన్నవరం నాకు ప్రసాదిస్తే మీరు కోరినట్లు నా స్వాగతం చెల్లించుకోగలను’— అన్నది రెండోకా.

“వీమిటావరం ? అచ్చమైన కైస్తవమోక్షమును మీ జాతివారికి యివ్వవలసిన వరం వీడిపోనివా సురే, సంతోషపూర్వకంగా, కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా ఉన్నాను. వీమిటాది ?”—అని అడిగాడు విజానావూరి.

‘యూదులను క్రైస్తవులను గూడ సృష్టి చేసినవాడు ఒకటే భగవంతుడు, అట్టి భగవంతుని అనుగ్రహం తప్ప ఇతరమేమీ కొరతండా, యూదులు

కూడ క్రైస్తవులకు చక్కని సేవజేయగలరేమి ఇకమిదటనుంచి విశ్వసించాలని మిమ్మల్ని కోరతున్నాను. అదే మీరు నాకు ప్రసాది: దగల వరం'— అన్నది రెబెకా.

'ఆ విషయంలో నీకేమీ సంజేహముకర్తలేదు. నీ సేవకు సంజేహించడం పాపమవుతుంది. నీపై పూర్ణవిశ్వాస ముమతున్నాను. ఎనిమిదవ రోజుకు నేను తిరిగి కవచం ధరించేటట్లు చేయగలవని ఆశిస్తున్నాను. అది ఆలా ఉండనీ. నిన్ను కొన్ని రంగతు లడగాలని ఉంది. సెడ్రీక్ ది సాగ్జ్ తుటుంచానికి సంబంధించిన వార్తలేమైన నీకు తెలుసునా? ఆ సాగ్జ్ నుందరి... అదే... అదే...'— రొవెనా పేరు ఆ యూదుగృహంలో ఉచ్చరించడం ఆరనికి ఇష్టం లేనట్లుగా తోచింది, — 'అదే... మొన్న పోటీలో అంచాలరాడిగా ఎన్నుకోబడిన సుందరాంగి, — ఆమెను గుర్తించు వార్త నీకేమైన తెలుసునా?'— అన్నాడు వివాన్ హా.

'అవును— అందా ఆరాడిగా— ఎడరి చేతనోకారు మీ చేత నే కృత్యంగా ఎన్నుకోబడిన సుందరాంగి. మీరు యోధాగ్రేసరులేకొక, సౌందర్య రసగృహణ పోటీలులసిహాడా మిమ్మలను ఆ ఎన్నికవలన లోకం ప్రశంసించింది'— అని ఉటంకించింది రెబెకా. రొవెనాయెడ తన ఆభిలాషను దాయబోయి బయట పడ్డందుకు వివాన్ హా చెక్కిళ్లు— అంత పాలిపోయిన సితిలోకూడ— చప్పున కెంపు తిరిగింది.

'ఆమె సంగతి యెలావున్నా, ప్రిన్సుజాన్ ను గుర్తించిన వార్తలు నీకేమైన తెలుసునా? నా తాలూకు నాకొకడు ఉండాలి, అతడు వీమైనాడు? ఇక్కడ కనిపించడెందుచేత?'— అని అతడు తిరిగి ప్రశ్నించాడు.

'నామాటవిని, మీరాట్టే మాట్లాడకండి. మీరు కోరినదంతా నేను చెపుతాను. అదుర్దాపడకుండా వినండి. పోటీ ప్రదర్శనాలను ముగించితేనే ప్రిన్సుజాన్ తన పోర్టికెంచెడిన సాముతులు, యోధులు, మతాధికారులు మున్నగువారితో యూరక్కనగరానికి హతావుడిగా వెళ్ళినట్లు తెలుస్తోంది. వస్తే టప్పుడు, దేశంలోని పెద్ద పెద్ద ధనవంతులవద్దనుంచి నయానా భయానా డబ్బునుంజుకొని మరి వెళ్ళినాడు. సోదరుని రాజ్యం వారించడానికి అతడు బ్రతుకున్నట్లున్నాడని వదలి'— అన్నది రెబెకా.

వివాన్ హా ఆశేదనతో పక్కమిదనుంచి తటాలున పైకిలేచి, 'అది యెన్నటికి సాగదు, — నాకంతంలో ప్రాణం ఉండగా సాగనివ్వను. రిచర్డ్ దేశానికి శాశ్వతమైనరాజు. ఆయన కొరకు నేను పోరాడి తీరుతాను'— అని ఉద్ఘాటించాడు.

రెబెకా మెల్లగా ఆతని బుజముపై చేయబడి నారిస్తూ— 'మీ రంతటి వాడే కావచ్చు. కాని, యిప్పుడు వద్దీలో మీరన్న సంగతి మరలి పోకండి. అధికంగా చూస్తూడవద్దు'— అని హెచ్చరించింది.

'అలాగే చూస్తూ ఉన్నానని,— సెడ్రీక్ కుటుంబం కబురు పీచైనా తెలిపించా ?'— అని అడిగాడు వివాహం.

'అయిన ముఖ్యపరిచారము దీంతయుండు అడర్లాగా చూసాన్న గారివద్దకు పరుగెత్తుకొనివచ్చి, సెడ్రీక్ గొర్రెలమంద ఉన్నిహమీపై డబ్బుకొవాలని అడిగాడు. ఆ గమయంలో ఆతనిని నేనడిగితే చెప్పాడు. సెడ్రీక్, ఎథర్ స్టేనులు చాల చిరాకుతో పిన్నహాన్ విందునుండి లేచివచ్చేసి యింటికి పర్యాణమయ్యే ప్రయత్నంలో ఉన్నారట'— అని చెప్పింది రెబెకా.

'విందుకు వారితో పాటుగా యొక్కరైనా ఆడవాళ్లును పంపారా'— అని తిరిగి పూర్తిచేశాడు వివాహం.

రెబెకా ఆ పూర్తిచేయబడిన ఇలా సమాధానం చెప్పింది: 'లేడీ రోవెనా ఆవిడకు వెళ్లలేదట! ఆమెకు నా సెడ్రీక్ తో సహా ఇప్పుడు రోధరు వుడ్డుకు పయనమయిందని తెలియజెప్పింది. ఇక, వివాహసమాప్తమైన మీ వారరు గర్ల సంగతి'— అని యింకా పీచా చెప్పలేదు. వివాహం— 'అయి! ఆతని చేరు నీరు తెలిసినదా ?— ఆవున, నీకు తెలియదానికి నీలుంది. నీవేకదా నన్నటికొకటి, ఉదారబుద్ధితో, వానికి నూనె జెక్ నాణెములు నాకొరకు యిచ్చి పంపినది'— అన్నాడు, తనను తానే తిరిగి సమాధానపరచుకుంటూ.

రెబెకా ఇంకొక లజ్జతయై— 'ఆ మాట యెత్తబోకండి. హృదయం దాచగోరినది నాకుక ఒకొక్కప్పుడు తలవని తలపుగా బయటపెట్టేర్తూ ఉంటుంది'— అని వాక్రబిచ్చింది.

'ఈ నూరు జెక్లూ మీ తండ్రికి నేను తిరిగి చెల్లించివేయడమే గౌరవప్రదముగా భావిస్తున్నాను'— అన్నాడు వివాహం.

'చెల్లించాలని ఉంటే అలాగే చెల్లిదురుగాని. ఈ ఎనిమిది కోబలూ కానివ్వండి. ప్రస్తుతం మీ ఆకోగ్యానికి భంగకరమయ్యే అలాగదనలేమీ పెట్టుకోవద్దు'— అని స్ఫూర్తిచింది రెబెకా.

'అవునవును. కృతజ్ఞతమాలి నీ ఆజ్ఞలను ఉల్లంఘిస్తున్నాను. గర్లవిషయం నీమయిందో చెప్పితే చాలు, ఇక నన్ను యెట్టి శ్రద్ధలూ అడగను'— అన్నాడు వివాహం.

'అతడు సెడ్రీక్ ఆజ్ఞచే బంధించబడ్డాడు'— అని రెబెకా చెప్పేసరికి, వివాహం అందోళిత మనస్కుడయ్యాడు. అంతట ఆమె వెంటనే ఇలా

అతని మనస్సును సమీక్షించి వరదించి: 'అయితే, క్రొత్త తప్పులేవీ చెయ్యకుండా ఉంటే, సెడ్రీకో అతని యితప్పిదాన్ని తప్పక మన్నించ గలడని ఆస్వాదించుచు, తన కుమారుని యొడ ప్రేమకొద్దీ అతడు చేసిన యితప్పిదాన్ని సెడ్రీకో మన్నించకుండా ఉండలేదన్నాడు. ఒకవేళ సెడ్రీకోకు అతనిపై కోపం తగ్గకపోతే, ప్రోవలూ తప్పించుకొని పారిపోవలసిందిగా ఆస్వాదించుచు క్రభృతులు గర్భవ హచ్చక చేసి ఉంచారట.'

'నాది ఆశయం ఫలించాలని మనసార కోరుతున్నాను. నాదరదృష్టమేమో, నాపై ప్రేమ చూపినవారందరినీ ఆపదలో వస్తున్నాయి. నన్ను ఆదరించిన ప్రభువుపై ఆశయ సాధనలే అత్యంత కృతఘ్నుడై తిరుగుబాటుచేశాడు. నా ప్రేమకు పాత్రమై కావాలన ఒక సాందర్భరాశి, వెళ్ళు అనుకోధాలకు లాపై చిక్కులపాలవుతోంది. నాయుడు భక్తినిశ్వాసలు చూపిన తప్పిదానికి ఇప్పుడీ నిర్భాగ్యుడీ నా తండ్రి చూపినట్లున్నాడు. చూచావా, ఎలాంటి దురదృష్టవంతునికి నీవు తోడ్పడగోరుతున్నావో! నా చూట విని, నన్ను పోనీ! లేకపోతే, నా దురదృష్టం నన్ను గూడ చుట్టుకుంటుందేమో!' అని విచారం పరచుకొని వివాన్ హో.

రెవెకా అతనికి ధైర్యం చెప్పగోరి యిలా అంది: 'అధైర్యంకొద్దీ, దైవ సంకల్పాన్ని మీరు అన్యధా భావిస్తున్నారు. మీ యాత్మజ్ఞానికి మీ వంటి యోధకుని అందడందలు అత్యవసరంగా కావలసివున్న కమయానికి మీరు తిరిగి జేకంచేరుకోగలిగారు. మీరూ మీరాజుకూ శత్రువులైనడండగుల దక్కొద్దని మీ విక్రమస్ఫూర్తిచే అణచివేయ గలిగారు. పొంగిపొడైన గాయల తగిలి అపాయనాలూ ఉన్న నీతిలో, మీచేత ద్వేషించబడే బాతిలోనే మీకు వైద్య సాహాయ్యం అందితోంది. ఇదంతా దైవసాహాయ్యంగా కనపించడం లేవా? ధైర్యం తెచ్చుకోండి. మీచేత ఒక అద్భుతకార్యం చేయించడానికే భగవంతుడు మిమ్మల్ని ఇలా నిలిపాడని విశ్వసించండి. సెలవు. మీకిప్పుడొక మందు పంపిస్తాను. అది వేసుకొని విక్రాంతి తీసుకోండి. రేపటి ప్రయాణపు బడలికను తట్టుకోగలగకై మీకు చేతురుతుంది.'

వివాన్ హోకు ఈపాతనాదం బాగా నచ్చింది. ఆమె చెప్పిన ప్రకారం మందు వేసికొని నిశ్చింతగా పడుకున్నాడు. అది నిద్రపట్టించే మందు. రాత్రి అతనికి బాగా నిద్రపట్టింది. ఉదయం రెవెకావచ్చి పరీక్షించి చూడగా, జ్వరమేమీ రాలేదు. ప్రయాణపు బడలికను నిరాశ్చర్యంగా తట్టుకోగలడని ఆమె నిరారణ చేసింది.

గుర్రాలు పూన్చిన జోలీలో, కుదుపులేకుండా ప్రయాణం సాగేటట్లే రెవెకా ఏర్పాట్లు చేయించింది. కానీ, ప్రయాణం సెమ్మది సెమ్మదిగా సాగాల

అమె కోర్కెను ఇసాక్ అత్యుపేక్షలేదు. బందిపోట్లవలని భయంకొద్దీ, ఎక్కడ కూడ ఎత్తువనేపు విక్రాంతి తీసుకొనివ్వకండా అందరినీ ఉరుకులూ, పడుగులూ పెట్టించాడు. అందుచేతనే, సెడ్రిక్ ఎథెల్స్టన్లకంటే అలస్యం నా బయటలేదని వీరిజట్టు సెంటు విట్ హోల్లు కాన్వెంటులో వారు విందు జేసు నున్న సమయంలో వారినిదాటి ముందుకు సాగిపోయింది. కాని, యీ తొందర ప్రయాణం ఇసాక్ కిరాయికి మాట్లాడి వెంటతెచ్చుకొన్న రక్షణ సిబ్బందికి నచ్చలేదు. ప్రయాణం తాపీగా సాగుతుందనీ, త్రోవలో బాగా తిని త్రాగ వచ్చిన వారాకిందారు. కాని, ఇసాక్ వారిని సరిగా తిననివ్వలేదు, త్రాగ నివ్వలేదు. ఉభయాలనుధ్యా కీచులాటలు సాగిసాగి, తుదకు ఆపత్సమయంలో ఆ సిబ్బందిచేత పరిత్యక్తుడై ఇసాక్ తన స్వల్పపరివారంతో ఓంటరిగా నట్ట డవిలో చిక్కుకొనిపోవలసి వచ్చింది. అయితే, రెబెకా ముందుప్రభావం వల్లనే, వివాన్ హో పిండపుష్పవల్లనో, యితరు ఒడుదొడుకు ప్రయాణంలోనూ ఆతనికి మాత్రం ఎలాంటి నిస్సృతికా కలగలేదు. ఈ పరిస్థితిలోనే సెడ్రిక్ ఎథెల్స్టన్ల జాడని వచ్చి కలుసుకోడం, కన్వెంటునే డీప్రేషిబుందంశతిలో అందరూ పట్టుకడడం, సంభవించింది. చదువరులతో ఈ విషయమంతా సువిచిత్రమే.

ఈ దొమ్మిడుదావుడిలో వివాన్ హో పరుండియున్న దోలీసంగతి మొదట ఎవ్వరూ గమనించలేదు. కుతూహలంకొద్దీ డీప్రేషియే కొంతసేపటికి దోలీ లానికి తొంగిచూచాడు. అందులో, తాను కాంటీంచే రొవెనానుందరి ఉన్న జేహాసని ఆతని ఆశ. అప్పటికి రొవెనా మునుగులో ఉన్నందువల్ల, ఈ దోలీలో ఉండి ఉంటుండేహాసని ఆతడనుకున్నాడు. కాని, తీరా చూచేసరికి ఆందులో ఉన్నది వివాన్ హో! తమ్ము అనుకోధించినది ఆ అడవిలోని సాగన్ బందిపోటు దొంగలై ఉంటారని వివాన్ హో తలపోసి, వారివలన తనకుగాని తన మిత్రులకుగాని ఎట్టిప్రయోజనమా ఉండకపోగా రక్షణకూడా కలుగుతుందనే ఆభిప్రాయంతో, తనకేర దాచుకుంటా చెప్పితేవాడు. ఎంత పెరిమెర్రి అలో చనలు గలవాడైతా డీప్రేషి వీరపురపోచితమైన ఉదారభావాలుకూడా కొన్ని ఉన్నాయి. నిస్సహాయస్థితిలో ఉన్న వివాన్ హోకు అపకారం చెయ్యడానికి ఆతని మనసొప్పులేదు. అందుచేతనే ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కుకూ ఈ సంగతి తెలియనివ్వకండా దాచాడు. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కే గనుక తెలిసివుంటే, వివాన్ హోను నిస్సంకోచంగా చంపితేనే వివాన్ హో యెట్టటు సంపాదనలో తనకు పోటీలేకుండా చేసుకొనియంపేవాడు. అయితే, నిస్సహాయస్థితిలో వివాన్ హోను చంపవొల్లని డీప్రేషి బౌదార్యం అంతటితోనే అగిపోయింది. చంప వొలకపోయినా, విడిచిపెట్టడానికి మాత్రం అతడు సిద్ధంగాలేదు. తాను పెద్దాడ గోరే రొవెనా వివాన్ హోను వలచినదన్న సంగతి ఆతనికి తెలుసు. చూస్తూ

చూస్తూ అలాంటి పోటీనానను యెలా విడిచిపెట్టగలను? అందుచే నువ్వే మార్గ మవలంబించి, వివాహము జోలికి వద్దను స్వాతంత్ర్యము కాపాడు, ఇతరులెవ్వరినీ జోలివద్దగదా రానివ్వకుండా కట్టుబట్టచేశాడు. ఇకతనా అడిగితే, అది శరణాగతనా తాయాన జోలి అనీ, ఈ దామిన సుందర్యులూ గానూ వడ్డమిత్రుడొకడు బ్రస్తుతం జోలిలో ఉన్నాడనీ చెప్పబున్నాడు.

టార్క్విన్ డ్రెస్ తోటకు తలవర్చుతూ డీప్రేస్ నాకర్లు ఆ జోలిని వెన్ను దిగా దూరంగా ఉన్న ఒక గొలిచేస్తాడు. నిల్చినీ దుర్దృష్టతకు బలపడి రావలసిందిగా మోపురికచేస్తూ శృంగధ్వని వివర్ణిస్తున్నాడు, ఈ నాకర్లు అక్కడనుండి కదలకపోవడం ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కంటబసిం. ఇంకా యిక్కడే ఉన్నారేమని అడలించాడు. గాయపడి పొగబాపాయనితిలో ఉన్న ఒక మిత్రునికి పరిచర్యలొంపిచాయనీ, యి తమ నాయన డీప్రేస్ అడ్డయనీ, డీప్రేసికి తమపై ఆగ్రహం కలగకుంజేటట్లు చూపింజేటట్లు యే తాము చేయు జరి రావడానికి సిద్ధమేననీ నాన చెప్పబున్నాడు.

ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ నుండిపడి, — 'పొగబాపాయనితిలో తలవర్చుతూ? గట్టిగా నిలిచిపోరావకపోతే మనమంతామూడా పరాణాపాయనితిలోనే పడతాం. వెధవలారా, పొండి యిక్కణ్ణుంచి! ఆయుధాలు పుచ్చుకొని పరుగెత్తండి. ఇక్కడ పరిచర్యలంగతి యింకవరైనా చూస్తారు! ఉర్ ఫ్రీడ్! ఓ ఉర్ ఫ్రీడ్! యొక్కడ చచ్చావు! యలారా! ఇక్కడ ఒక గాయపడ్డ మనిషి ఉన్నాడుగాని, వీడికి జాగ్రత్తగా పరిచర్యచేయ్యి! తెలిసిందా? వెధవలారా, యిక మీరు యొక్కడ ఒక తీగం నిలవడానికి ఒప్పుకోను, చీల్చేస్తాను. పదండి! — అని ఆ కోటంతా మారుమ్రోగేటట్లు బొబ్బలుపెట్టి వెళ్ళిపోయాడు.

వివాహమునకు పరిచర్యచేసేపని యి రీతిగా ఉర్ ఫ్రీడ్ తు అప్పగించబడింది. పూర్వస్మృతులతో ఉడుకెత్తిపోతూ ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ పై పగ పాధింతుకోడం యెలాగా అని తమాతమా చెందుతున్న ఉర్ ఫ్రీడ్, ఆ పనిని రెడై కాకు అప్పగించింది.

అధ్యాయం 30

త్రిపత్నరుడలో అనురాగరసం బట్టబయలుగ వెల్లుబురుతూ ఉండడం సాధారణంగా మాకు ఉంటుంది. ఇతర సమయాలలో ఏ భావచీకటితలను పైకి పొక్కునీయవలసిగా నిగ్రహించడానికి తలచుకుంటున్నామంటూ, అని ఆప తనయంలో ఇట్టే బయటపడిపోతూ ఉంటాయి. రెబెకా విషయంలో సరిగా ఇదే జరిగింది. ఎప్పుడు ఏ ప్రమాదం ముంచుకొని వస్తుందోనన్న పరిస్థితిలో తాను తిరిగి వివాహం చేయాలని చేరగలిగినంతవల్ల ఆమెకు కలిగిన సంతోషం ఇంతా అంతాకాదు. ఆమె సంతోషం ఆమెకే ఆశ్చర్యం కలిగించింది. నాడి పరీక్ష చేసేటప్పుడు ఆ కరస్పర్శలోగాని, ఒంటలో ఎలా ఉన్నదని పలుకరించేటప్పుడు ఆ కంఠస్వరంలోగాని, ఒట్టిదట్టిదనంగాని ఒక సామర్యం ఆమె అంతఃప్రీతిని తలచనితంపుగా బట్టబయలు అవుతున్నట్లుంది. ఇతర సమయాలలోనే దాని నారీతిగా ఆమె బయటపడనిచ్చి యింటేడికాదు. చేయి వణికింది. గొంతు డగ్గురిక చెందింది. మనసు మనసులో లేదు. ఇంతలో, 'నీవేనా?'—అని పాపాస్య భోరణిలో వివాహం చేసిన ప్రశ్నలో, ఆమెకు ఒడలు తెలిసినట్లు యింది. తనలో ఏ భావావ్యవస్థ కలిగిందో, అది అతనిలో కలుగడానికి ఆస్తారం లేదనే సంగతి గుర్తు వచ్చి, సన్నగా వివరణ వివరణ ట్టుక నిట్టూర్పు విడిచింది. ఇక తనవారే ఆమె అడిగిన ప్రశ్నలలో, మామూలు స్నేహభావంతపు మరేదీ ప్రకటన కాలేదు. ఆమె ప్రశ్నలకు సహధానంగా వివాహం, తనకు ఒంటలో లేనిగానే ఉన్నదని చెబుతూ, —'ప్రియతమమైన నీ చేతుల చుట్టూ ఉండి రెబెకా! నీ కంఠైనా కృతజ్ఞుడను'—అని వక్కాణించాడు.

'ప్రియతమమైన' అనే మాట రెబెకాకు ఎలాగో ఉంది. ఆ మాటకు తగిన అర్థాయిత అతని కంఠంలో ఆమెకు ద్యోతకం కాలేదు. 'ఎవరీ ఇప్పుడు కత్తు మాట? నిజంగా నేను తనకు ప్రీతిపరుడని నీనా? కాదు. నాకంటే ప్రియతమమైనవి అతనికి చాలా ఉన్నాయి. తన భద్రాశ్రయం, తన జాగిలం కంటే నేను ఎక్కువ ప్రియతమమైనాను'—అనుకున్నామె లోలోపల.

'శారీరకమైన బాధల కేమిగాని, మనస్సు చాలా అందోళనగా ఉండి పరిపరివిధాల బాధపడుతోంది నుండరి! ఇంతకుపూర్వం కావలివాళ్ళు ఇవట మాట్లాడిన మాటలను బట్టి చూస్తే, నేనిప్పుడొక ఖయదీని స్పష్టమౌతోంది— నాళ్ళను ఏదో యుద్ధకార్యానికి తరిమిన ఆ కర్మక కంఠధ్వని రెజినాల్లా ఫ్రాంటి డీబాఫ్తై ఉండాలి. నేనిప్పుడున్నది అతని కోటలో నన్నయట. ఇప్పుడు విముక్తికి ఏమిటి ఉపాయం? రోజునానూ, మా నాన్నగారిని ఎలా కాపాడండి?—అని ఆతడు తన అందోళన వ్యక్తపరిచాడు.

కొవ్వనా సంగతి, పెద్దికొ సంగతి తలపోవాడే కాని, తనసంగతి ఆతడు ఎత్తలేడుగదా యని రెలికా మనస్సు చివుక్కునుంది. 'ఆవును, మమ్మల్ని గూర్చి ఆతడు తలపోయడానికి మేమెవరం? భగవంతుడు నాకు తగిన కౌన్టీ చేశాడు. ఎందుకు చోటివ్వాలి నా మనస్సులో ఈ యజ్ఞకర్తకి కేసు?— అని తననుతానే లోలోపల నిందించుకొని, ఇదంతా బయటికేమీ తెలియనివ్వకుండానే, తనకు తెలిసిన వృత్తాంతం ముక్తసరిగా ఆతనికి తెలియజేసింది. కొటను ఇప్పుడు ఎవరో బయటనుండి ముట్టచించారనీ, వాళ్ళెవరనీ తెలియలేదనీ, ఒక క్రైస్తవ ఘాదరీ ఇంతకుముందే లోపలికి వచ్చిపట్టు తెరిచివదలి, ఆతనికిమైన కొంత భోగట్టు తెలియవచ్చునేమోననీ ఆమె చెప్పేసరికి, ఆ క్రైస్తవ ఘాదరీని ఎలాగైనా తనవద్దకు తీసుకురమ్మని ఆతడమె సభ్యుర్యించాడు. కాని, ఉర్రేతలే చూడగా ఆ ప్రయత్నం ఎలా సాగిరాలేదో మనం ఇదివరకే చూచి ఉన్నాం.

ఈ సంగతి అంతా రెలికా వివాహహోమం తెలియజేసిన కొంచెము నేపథ్యమే, కొటలో రణకోలాహలం పడిరెట్లు ఆధికమై వాటికి విడిపించింది. సైనికుల పదఘట్టనలు, ఆయుధముల రావీడులు, నాయకుల హెచ్చరికలు, అనుయాయుల నివాదములు,— అన్నీ కలగావులమై, వాటి ప్రతిధ్వనులతో సహితంగా ఒక భయంకరమైన సన్నీచేకాన్ని కల్పించాయి. కాని, ఆ భయంకరత్వంలోనే ఒక విధమైన ఉదాత్తత కూడా మిళితమై ఉన్నట్లు రెలికాకు అనిపించింది. భయముచే చేక్కిళ్లు పాలిపోయినట్లు కనుపించినా, ఉత్సాహంలో కన్నులు దీప్తిమంతములై మెరిసాయి. యూదు మతగ్రంథంనుండి వీరరసపూరితమైన కొన్ని వాక్యాలను వివాహహోమం విడిపించేట్లుగానే తనలో తాను ఉచ్చరించుకొన సాగింది. ఈ ఆత్మకసరసమయంలో తానేమీ చెయ్యలేని పరిస్థితిలో ఉండిపోవలసివచ్చినచో యని మధురకదాను వివాహహోమం యుద్ధం ఎలా జరుగుతోందో ఆ కిటికీవద్ద నిలబడిచూచే తానులైన లేకపోయింది గదా యని వాపోయాడు. కనీసం ఒక బాణం వదలడానికిగాని, ఆదనుచూచి ఒక గొడ్డలిపెట్టు పెట్టడానికిగాని, చేతిలో ఆయుధాలేమీ లేకపోయినవిగదా యని విలపించాడు. ఎట్టి పనికిమాలిన బ్రతుకని తనను తానే నిందించుకొన మొదలుపెట్టాడు.

'చింతించకండి— అదుగో, ఆ కోలాహలధ్వని ఆకస్మికంగా నిలిచి పోయింది. ఇక యుద్ధం జరగజేమా'—అన్నది రెలికా.

'నీకు తెలియదు. అది యుద్ధం అగిపోతుందనడానికి చూచనక్కర్లే. సైనికులంతా ప్రాకారంపై ఎవరిసానాలోవారు నిలబడి శత్రువులతాకిడి కడుగు చూస్తున్నారన్నమాట. ఈ నిశ్శబ్దత ఎంతోనేపుడదు. త్వరలోనే పోరు

ముమ్మరంగా సాగుతుంది. ఆ కిటికీవద్దకు నేను చేరగలిగితే బాగుండును గదా!— అంటూ లేచే ప్రయత్నం చేయబోయాడు వివాన్ హాస్.

‘వద్దు వద్దు! లేస్తే మీ కిప్పుడు చాల ప్రమాదం. కిటికీవద్ద నేను నిలబడి బయట ఏమి జరుగుతుందో మీరు చెబుతూ ఉంటారులేండి’— అంటూ రెబెకా కిటికీవైపు నడిచింది.

‘వద్దు రెబెకా, అలా పిలులేదు. శత్రువులు కిటికీల లోపలికిగూడ రాకూలు వదల్తావుంటారు. చెడరువాటుగా ఏదైనా ఒక బాణమువచ్చి తగిలే’— అని ఆతడు అంటూ ఉండగానే రెబెకా, ‘తగిలే మరీమంచి’ అంటూ కిటికీ మెట్లు ఎక్కవారంభించింది.

‘వద్దు రెబెకా, నామాట విను. ఇది నీవంటి కన్నెపడుచులు చేయదగిన పనిగాదు. నీవు అపాయనానికి గురియై నన్ను తీవ్రతాంతం డుఖభాజనానికి చేయకు. కనీసం, అదిగో, ఆ చాలునైనా నీకు అడ్డం పెట్టుకో’— అని లేకపెట్టాడు వివాన్ హాస్.

రెబెకా అలాగే ఆచట గోడకు తగిలింది ఉన్న చాలుతీసి తన కడ్డం పెట్టుకొని కిటికీలో నిలబడింది. ఆ కిటికీలోంచి మాస్తే, కోట గోడ ఆవతల ఒక భాగంలో ఏమి జరుగుతోందో కనుపెట్టవచ్చు. అది ఇందాక ఫ్రాంటిడీబాక్ సెడ్రీక్కున దొడ్డివాకిలిగుండా వదిలిపెట్టిన భాగం. కోట గోడకు ఆవతల ఒక అగడ్త ఉంది. దానికి ఆవతలగా, ఒకచూడి యెత్తులో, దొడ్డివాకిలి రక్షణకొరకు నిర్మించబడిన కట్టడ మొకటి ఉంది. కోటలోని వారు శత్రువులతో ముందు ఈ బాహ్యరక్షణ సావననుంచి పోరాడి, ఇది శత్రువు ప్రగతమయ్యే పరిస్థితిలో వెనుకకు తగ్గుతూ, అగడ్తపైని వంలెనను ఎత్తివేసి విచ్చట అసలుకోట రక్షణలో నిమగ్నంబౌతారు. ప్రస్తుతం ఈ బాహ్య రక్షణ స్థానాన్ని కాపాడడానికి నిల పెట్టబడ్డ సైనికుల సంఖ్య చాలా తక్కువగా ఉన్నట్లు రెబెకాకు గోచరించింది. ఈ దౌర్బల్య పీఠిని కనుపెట్టడంవల్లనే కాబోలు, మాట్టడిదారులు తమ ముట్టడికి వీనినే ప్రధానలక్ష్యం చేసుకొని విజృంభించడంబడినట్లు వారి సైనికవిద్యాసాన్ని బట్టి గుర్తవవచ్చుంది.

వివాన్ హాస్ ఈ పరిస్థితివంతా వర్ణించిచెబుతూ రెబెకా, — ‘అదిగో, ఆ చిట్టడని అంచున బారులుతీరి విండ్లతో చాలామంది నిలబడినట్లుగా ఉన్నారు. ఎంతమందో చెప్పడానికి పిలులేదు. చాలా కొద్దిమందిమాత్రం ముందుకు వచ్చి కనుసీస్తున్నారు’— అని నివేదించింది.

‘వారిజెండా ఏమిటి?’— అని ప్రశ్నించాడు వివాన్ హాస్. ‘జెండా అనేది ఉన్నట్లు కనిపించడంలేదన్నది రెబెకా.

‘జెండా లేకుండా కోటను ముట్టడించ బూసుకోడం విచిత్రంగా ఉంది. నాయకులుగా ఉపాించడంలేదా రెవరైనా కనిపిస్తున్నారా?’ అని అడిగాడు వివాన్ హా.

‘అపాదమృతకం కవచం ధరించిన యోధుడు ఒక్కడే కనిపిస్తున్నాడు. అతడే తన చుట్టునున్న వారిని నడుపుతున్నట్లుగా ఉంది’— అన్నది రెబెకా.

‘అతని చాలువైన ఏమిచిహ్నం కనిపిస్తోంది?’ అని అడిగాడు వివాన్ హా.

‘ఇసుపనుకలకు వేసే కప్పతాళం చూడరిగా ఉన్నదది,’— అని జవాబిచ్చింది రెబెకా.

‘ఇసుపనుకలకు వేసే కప్పతాళమా? అది యెవరిచిహ్నమై ఉంటుందో ఏమీ బోధపడడంలేదు. చూడగా, నేనున్న పరిస్థితికి అది నాకు లాగా సరి పోయేటట్లుగా ఉంది. దానిపైన ఏమైనా వ్రాసిఉన్నదా?’—అని మరల ప్రశ్నించాడు వివాన్ హా.

‘ఇంకమారానికి సరిగా కనుపించడంలేదు’— అన్నది రెబెకా.

వివాన్ హా తిరిగి ఇలా అడిగాడు: ‘పోనీగాని, అతడుతప్ప మరెవ్వరూ నాయకులు కనిపించడంలేవా?’.

రెబెకా ఇలా సమాధానం చెప్పింది: ‘ఈ వైపున ఇంకెవ్వరూ కను పించడంలేదు. కాని, భోరణిచూడగా, ఈ దిక్కునంచేకాయ, అతలి దిక్కు నుండికూడా కోట ముట్టడి తీవ్రంగా సాగుతున్నట్లుంది. ఇప్పుడు వారు ముందుకు కదలి వస్తున్నారు. ముందువరుసలోనివారు అత్యున్నతము లైన పలకలను చాటుచేసుకొని ముందుకు వస్తూవుంటే, వెనుకనున్నవారు కోట గోడలమీదనున్న సైన్యాలమీదికి బాణాలు విరచిమ్ముతూ ముందడుగువేస్తు న్నారు. అమ్మా! చాలా భయంకరంగా ఉన్నదీ దృశ్యం!’

ఇంతలో, చెవులు గింగిరం మనేటట్లుగా ఈల వినవచ్చింది. పెంటనే, భేరి వినాదాలతోపాటు తూర్పుద్వారము చెలరేగాయి. పోరు తీవ్రగతిలో పొర్రంభమైనట్లు నానావిధమైన చప్పుడులూ వినబడసాగాయి. ఇరువూగుల వారిలోనూ విజృంభించిన సమరాచ్ఛటులతో రోదసిలేవారం గిండిపోయింది.

కాని, ఈ కేళలతో కాదుగదా విజయం సాధించబడేది? ధనుర్విద్యలో ఆరితేరిన ఆటవికుల అమృతవర్షంనుండి తప్పించుకోడం కోటగోడలపైన ఉన్న వారికి కష్టపూర్వకమవుతోంది. పట్టగోడల సందులనుంచి ఎక్కడ ఏకొంచెం మనిషి శరీరం కనుపించినా క్రుణ్ణిమాత్రంలో అలుగునల్ని చూటిగా మీదపడుతోంది. ఆ అమృతవర్షం దాదాపాక నడగండ్లవాన కురిసినట్లే ఉంది. దాని ఫలితంగా,

కొందరు చచ్చిపోయారు. చాలామందికి గాయము తగిలాయి, అయితే ఫ్రాంట్ డీబాప్ అనుయాయులు తమ పట్టువల ఎక్కువగా త్రాగి విడనాడలేదు. పలు రకాల ఆయుధాలు ఎదిరిపై తాము కూడా ప్రయోగింపసాగారు. కవచాలు రక్షణ సరిగాలేని కారణవేత, ఆ యాటవిరులు కూడా వాటివలన విపరీతమైన నష్టాలే పొడవలసివచ్చింది.

కెటికీవద్ద నిలబడి ఈ యుద్ధవిశేషాలన్నీ చూచి వివాన్ హోబ్ వర్ణించి చెప్పతోంది రెబెకా. వివాన్ హో సావధానంగా వింటున్నాడు. కోటబురుజుల మీద నున్నవారిపై ఆటవికుల అంశపుష్టి ఒక క్రోక్కన తీవ్రంగా సాగుతూఉన్న సమయంలోనే, నీలకవచధారి కొంతమంది అనుయాయులతో విజృంభించి దొడ్డి వాకిలి వద్దనున్న బాహ్యరక్షణ కేంద్రానికి నిర్మూలితూ ఉండడం రెబెకా చూచింది. తమ గండ్రగొడ్డల్ని సాహాయ్యంతో వారాపనిని ఆసర కాలంలో పూర్తిచేసి లోనికి చొరబడిన సమయంలో, ఫ్రాంట్ డీబాప్ కొంతమంది సైన్యంతో ఆయాంకం వచ్చిపడి వారి నెదుర్కొన్నాడు. రెండు సమూహాలు ఒండొంటితో డీబాప్ ను ట్టుగా ఉన్న ఆ భయంకర దృక్పథాన్ని చూడలేక రెబెకా కొంచెంసేపు ఓసరిల్లి నిలిచింది. పిమ్మట మనస్సును కుడిటవరచుకొని ఆమె మరల చూచేసరికి, నీలకవచధారికి, ఫ్రాంట్ డీబాప్ కూ తీవ్రమైన ద్వంద్వయుద్ధం జరుగుతోంది.

రెబెకా ఆ పోరును వర్ణించబూనుకునేటంతలోనే, మాతాత్మగా కెవ్వుమని ఒక కేకపెట్టి, 'అయ్యో, ఆతడు పడిపోయాడు!'—అని అరచిందామె.

వివాన్ హో ఆమెద్వారా,—'ఎవడు పడిపోయారు? త్వరగా చెప్పు రెబెకా! ఎవరు పడిపోయింది?'—అని ప్రశ్నించాడు.

'అతడే, ఆ నీలకవచధారి'— అని నీరసపు టెంజుగుతో పలుకుతూనే, ఉత్తరక్షణంలో తిరిగి మహోత్సాహంతో,— 'లేడు, లేడు! అతడు తిరిగి లేరాడు. ఫ్రాంట్ డీబాప్ మీదికి సింహంలాగా అంఘించాడు. అతని భుజాదండంలో ఇరవైమంది బలం ఉన్నట్టుగా ఉంది. అయ్యో, ఆతనికి త్రిముక్కలై పోయింది! ఆ, ఫరవాలేదు! ప్రక్కనున్నవాని గండ్రగొడ్డలి ఉడతెరుక్కొని మరల ఫ్రాంట్ డీబాప్ తో తలపడ్డాడు. గుక్కెత్తిప్పుతో నివ్వకుండ దెబ్బమీద దెబ్బ కొడుతున్నాడు. అయిపోయింది అతడిపని! మొదలుసరికిన ఓరువృక్షంలాగ క్రిందపడ్డాడు. అయిపోయింది దతడిపని!'—అని అంది.

'ఎవరు? ఫ్రాంట్ డీబాప్ నా?'— అని అడిగాడు వివాన్ హో ఆమెద్వారా.

'అవును, ఫ్రాంట్ డీబాప్. అదిగో, అతని రక్షణకు టెంప్లార్ కొంతమంది సైన్యంతో వచ్చిపడ్డాడు. నీలకవచధారి కొంచెం నెనుకకు తగ్గవలసి

వచ్చింది. ఫ్రాంటీటీబాఫ్సు వాళ్ళు కోటలోకి మోసుకొనిపోయారు—అని నిశ్చయించి రెబెకా.

‘ముట్టడిదారు లిక ముందుకు చొచ్చుకొని రావడానికి అశ్యంతరంఉండదు. ఏం, అంతేనా? వాళ్ళిప్పుడు ఏం చేస్తున్నారు?’—అని అడిగాడు వివాన్ హా.

‘ప్రాకారంచేరువదాకా వచ్చేకారు. ప్రాకారం ఎక్కడానికి తీవ్ర ప్రయత్నాలుచేస్తున్నారు. కొందరు నిచ్చెనలువేశారు. కొందరు ఒకరి భుజాలపై ఒకరికి పోటగోడల కగ్రాక జారుతున్నారు. గోడలమీదివారు కొండరాళ్ళూ, కొయ్యరుంగలూ వాళ్ళ నెత్తిమీదికి దొర్లిస్తున్నారు. మాతురా ఉన్నవారు మాతురాతూ ఉండగా, క్రొత్తవారు ఆ స్థానాల నాశ్రమించి గోడలపై ప్రయత్నం కొనసాగిస్తున్నారు. ఖగవాన్! ఏమి దారుణ దృశ్యమిది! మానవుణ్ణి నీ ప్రతికృతిగా నీవు కృష్టించుకొన్నది, ఇలా తోటివారిచేత నిరూపం చేయబడుటకేనా?’ అని ఆశ్చర్యించి రెబెకా.

‘అలాంటి అలోచనలేమీ ఇప్పుడువద్దు రెబెకా! వాటికిది సమయంకాదు. తరువాత ఏమిజరుగుతోందో చెప్పు. ముట్టడిదారుల ప్రయత్నం ఫలిస్తున్నదా?’—అని అడిగాడు వివాన్ హా.

‘ప్రాకారంమీదివారు నిచ్చెనలను పడగొట్టివేశారు. కొందరున్నవారు నిచ్చెనలక్రిందబడి కొట్టుకుంటున్నారు. ప్రాకారంమీదివారిదే ఇప్పుడు పైచేయిగా ఉంది,’—అన్నది రెబెకా.

‘అరే! అయితే మరి, ముట్టడిదారులు జంకినట్లేనా?’

‘లేదు. తిరిగి వారు విజృంభిస్తున్నారు. నీలకవచధారి తనకెదురైనవారిపై గండ్రగొడ్డలితో మట్టుపెట్టుతూ గేటు సమీపించాడు, పైనుంచి కొండరాళ్ళూ కొయ్యరుంగలూ అతనిమీదికి దొర్లించబడుతున్నాయి. కాని, వాటి నతడు పక్షియీకలంత తేలిగ్గా విడిచివేస్తున్నాడు’—అన్నది రెబెకా.

వివాన్ హా సంతోషంతో తన ప్రక్కమీదినుంచి కొంచెంగా పైకిలేచి, ‘ఏమిటి! అంతటి బలశాలిగా అతడు! అలాంటి పనులు చేయగలవాడు ఈ ఇంగ్లాండులో ఒకడుతప్ప మరెవ్వరూ లేరని అనుకునేవాణ్ణి’ అని అచ్చెరువు చూపాడు.

‘నీలకవచధారి గొడ్డలిపెట్లతో బయటిగేటు దద్దరిల్లిపోతోంది. వగిరి మారిపోయిందిమాడా! ఆటవికులు లోనికి చొరబారి బురజమీదికెక్కి సైనికులను అగడ్తలోకి ప్రోస్తున్నారు. అయ్యయ్యా, ఏమిటా అశాస్త్రం!

ప్రతిఘటించలేనివారియెడల కూడా ఆలా క్రూర్యం చూపరనినదేనా?—
అని ఘోషించింది రెబెకా.

వివాన్ హో ఇదేమీ వినిపించుకోక, —‘అ తం తెన ఏమైనది, —తం తెన?
ముట్టడిదారులు దాన్ని కైవసం చేసుకోగలిగారా?—’ అని అత్రంగా అడిగాడు.

‘లేదు, టెంప్లార్ బ్రదర్స్ కొద్దిమంది సైన్యంతో కోటలోకి తిరోగమిస్తూ
ఆ కొయ్యవం తెనను పగులగొట్టివేశాడు. కోటతాలూకు సైనికులు చాలామంది
బయటనే మిగిలిపోయాడు. వారి గతి ఏమైనదీ వారు పెట్టే పెడబొబ్బలే చెప్పక
చెప్పకున్నాయి. అబ్బ! పొరుకంటే గెలుపు లిలకించడమే భయానక
మనిపిస్తోంది’ అన్నది రెబెకా.

‘తరువాత అక్కడ ఏం జరుగుతోంది? మళ్ళీ చూచి చెప్పు రెబెకా!—
ఇది నెత్తురు చూచి వేశారై మూర్ఛపోవడగిన సమయంకాదు’—అని హెచ్చ
రించాడు వివాన్ హో.

‘స్వాధీనపడిన స్థానాన్ని బలపరచుకొని, మన మిత్రులు మంచి నిబ్బ
రంగా ఉన్నారు. వారిమీద యచ్చురచ్చివట్లుగా బాణాలు వెళ్ళడానికి శత్రు
వులకిప్పుడు అలవిగాకపోతున్నది. చెడురువాలుగా అప్పుడప్పుడు మాత్రం
కొన్ని బాణాలు వేస్తున్నారు’—అన్నది రెబెకా.

‘ఆ నీలకవచధారి ఏం చేస్తున్నా డిప్పుడు? ఆతడెవరైనదీ ఉహించే అవ
కాశమేమైన కనిపిస్తున్నదా? ఇనుపసంకల కప్పతాళంగురు బాలుమీద ఉండడ
మేమిటో తెలియడంలేదు. గొడ్డలిపెట్టుతో ఇనుపస్తంభాలను ముక్కలుచెయ్య
గల తాపతు నే నెరుగున్నంతలో ఒక్కరికేఉంది. అలాంటివాడు ఇద్దరం
డడం నిజంగా ఆశ్చర్యకరం. అతని చూరూ ఇంకేమైన చెప్పగలవా?—
అని అడిగాడు వివాన్ హో.

‘ఏమి చెప్పడానికి ఏమిలేకుండా ఉంది. అంతా ఒకటే నీలకవచం.
కాని, ఆ రణపాండిత్యం ఎచ్చటచూచినా గుర్తు పట్టదగినదిగా ఉంది, లింగి
వేయ్యిమంది యోధులమధ్య అతని యుద్ధప్రక్రియచూడడం తటస్థించినా అతనిని
నేను గుర్తుపట్టగలను. యుద్ధంలో మాకడమంటే విరుద్ధమోయినట్లుగా
ఉందతనికి. అతని చెబ్బలో, వట్టి భుజబలశక్తియేకాదు, అతని మనోబలం, ఆత్మ
బలం కూడ ఎదిరిపై విరుచుకొని పడుతున్నట్లుగా ఉంటోంది. ఒక్కచేతితో
వంకలను నట్టుపెట్టుతున్న ఆ దృశ్యం భయంకరమే కాక, అద్భుతావహం
కూడ!’ అంది రెబెకా.

ఈ యాలోచనలో ఇలా నిమగ్నుడైన కొంతసేపటికి రబెకా వివాన్ వహా వంక చూచేసరికి, అతడు తనకు తీస్తున్నాడు. ఇంతసేపూ ఆవేశంతో మాట్లాడిన బడలికచేత అతనికి నిద్రవట్టింది. రబెకా అతని నుండర వడకాన్ని వీక్షిస్తూ ఆలా కొంతసేపు ఉండిపోయింది. ఆమె హృదయములో పలురకాల భావాలు మునురుకొన్నాయి. తాను ఆ విధంగా అతనివంక చూడడం తప్ప, తప్పుకాదో ఆమెకు తెలియలేదు. అతడిపైను శత్రువుల స్వాధీనంలో ఉన్నాడు. వారతన్ని బ్రతక నిచ్చేయాటకల్ల. ఏ క్షణంలో పొట్టుకు బెట్టుకొన్నా పెట్టుకోవచ్చు. అలాంటి పరిస్థితిలో, తానతనివంక ఇంచొకసేపు వీక్షించడం దోషమాతుందా? కాదు. కాదని మనస్సును సమాధానపరచుకుంటూ ఉన్న సమయంలోనే, తండ్రి సంగతి ఆమెకు జ్ఞాపకానికి వచ్చింది. ఇంతసేపూ తండ్రిని మరచినందుకు తనకు తాను సిందించుకొంది. ఒక నూతన వ్యక్తినిగూర్చి ఆలోచించడంలో, తన తండ్రి దురవస్థనూ, తన జాతి దురవస్థనూ తాను మరవడం ఏపం కాక మరి ఏమిటని ముగ్ధపడింది. వివాన్ వహానుగూర్చిన ఆలోచన తన హృదయంనుంచి వెకలించి వేయాలని నిశ్చయించుకొంది. అది సుసాధ్యమైనపని కాదని ఆమెకు తెలుసు. హృదయం లోని ప్రతికండరమూ ఆపనివలన ప్రతంగా గాయపడేయాట నిశ్చయం. కాని, ఏమైనప్పటికీ ఆ పని తాను చేయకతప్పదు.

ఇలా నిశ్చయించుకొని, రబెకా, మేలిమినుగు ఒడలెల్ల కప్పుకొని,— వివాన్ వహాకు కడుదూరంగా అవ్వలియగమై కూర్చుని ఏమో ధ్యానింపసాగింది. బయట ఒకవిధమైన ప్రయాదం, లోపల ఇంకొక విధమైన ప్రయాదం. ఈ రెంటినీ ఎలా తట్టుకోవడమనేదే ఆమెనిప్పుడు వేధిస్తున్న సమస్య.

అధ్యాయం 30

ప్రొకటానికి ఇంచుక విరామం ఏర్పడిన సమయమిది. తొలి విజయం తమదే యెందుకూ ఆశ్చర్యకరమతూ, ముట్టడికాదులు లిరిగి తమ ముట్టడిని తీవ్రతరం చేసే ప్రయత్నంలో ఉన్నావి. ఈ పశ్చాత్తాపమైనా వాళ్ళను అతికట్టి తీరాలనే పట్టుకలతో, రక్షణ పాథాలను మరలగా బలపరచుకొంటున్నాడని కోటలోనివారు. ఈ సమయంలో, టెంప్లార్ బ్రయన్ తా, డీప్రెస్సివీ కోట కచేరీ చావడిలో ఈ విధంగా మంతనం జరుపుకుంటున్నాడు:

‘ప్రాంట్ డీబాఫ్ ఎక్కడ? బ్రతికివున్నాడా? చచ్చిపోయాడని అనుకుంటున్నారేమిటి?’—అని అడిగింది డీప్రెస్సివీ.

‘చావలేదు. ఇంకా బ్రతికి ఉన్నాడు. కానీ, ఆ తీవ్ర చెబ్బయిత్రం సాయస్థమైన చెబ్బకాదు. ఇంకా పదిరెట్లు దళసరితనంగా శిరస్త్రాణం ధరించి ఉన్నప్పటికీ, ఆ గొడ్డరి పెట్టు కతడు మురిపోతుందా ఉండడానికి నీలులేదు. ఇంక కొన్ని గంటల్లో ఆతడు పెద్దల్లో కలియడం ఖాయం. పీన్స్ బావ్ కు ఒక చెయ్యి విరిగినట్లు అవుతుందన్నమాట!’ అని సమాధానమిచ్చాడు బ్రయన్.

‘పోనీలే, నరకంబో సైతానకు లోతేమైనా ఉంటే మరవాడు తీరుస్తాడు. భాగవత నిందచేసి మూటకట్టుకొన్న పాపం ఊరికే పోతుందా మరి? నైగా, వారి పవిత్రమైన శిలావిగ్రహాలకు, కోటగోడల మీదకుంచి శత్రువుల మీదికి దొర్లించే కొండల స్థూల ఉపయోగించాడు. తుదకు ఫలితం అనుభవించాడు’—అని వ్యాఖ్యానించాడు డీప్రెస్సివీ.

‘ఏదైనా ఉంది నీ మాధవిశ్వాసం! ప్రాంట్ డీబాఫ్ అవిశ్వాసానికి, నీ మాధవిశ్వాసానికి తేడా నాకేమీ కనిపించడంలేదు. రెండూకూడా అర్థం లేనవే!’—అని టెంప్లార్ ఎడ్వేవ్ చెబాడు.

‘ఇరుగో బ్రయన్, నా విషయం ఎత్తుకునేటప్పుడు, మాటలు కొంచెం తీవ్రంగా రానివ్వాలని కోరుతున్నాను. నా క్రైస్తవమత విశ్వాసాన్ని అధిక్షేపించే అధికారం నీకులేదు. ఇప్పటికేకాదు, ఎప్పటికీకూడ నీకంటే, నీ టెంప్లార్ వ్యవస్థలోని నారికంటే, నేనే శత్రువు క్రైస్తవుడనని ఘోటాపథంగా చెప్పగలను. టెంప్లార్ వ్యవస్థలో ఎటువంటి మతబాహ్యులున్నారో నాకు తెలియదనుకుంటు

న్నావు గాబోయి!—సర్ బ్రహ్మన్ డీబోయి గిల్పిస్తు కూడా అలాంటి మత బాహ్యుల్లో ఒకడని లోకమంతా కోడై ముస్తాంది!—అని విమరుచాడు డీచేసీ.

‘హనుకోసీ, నాకేం లెక్కలేదు. అది అలా అట్టే పెట్టి, ముందు ఈ కోటను రక్షించే మార్గం ఆలోచించు. అన్నట్లు, తూర్పువైపున నీ పోరాటం విశేషాలేమిటి? ఈ యాటవిరుల మూక నన్ను ఏ విధంగా ఎదిరించింది?’—అని అడిగాడు పెంప్లార్.

‘ఏ విధంగా ఏమిటి? దయ్యాలూ పూతాలూ వచ్చి మీదపడ్డట్లేననుకో! వాళ్ళ నాయకుడు ఆప్పీ నిజవిద్య బోటిలో బహుమానం కొట్టేసినవాడే ననుకుంటాను. వాడిబూర, వాడిపటకా నాకు బాగా గుర్తు. వాడిదుంప తెగ, వాడు నన్ను పడగొట్టాలని ఏడుసార్లు బాటాని గురి మాది వదలాడు. కవవాన్ని కీలకంగా భేదించాలని ప్రయత్నించాడు. కవచంలోపల మరొక ఇవవగానినుంచొక్కామూడా తోడుకొని ఉండబట్టి సరిపోయింది గానీ, లేకపోలే ఈ పొటికి ఎక్కడుండేవాణో!’—

‘ఏమైనప్పటికీ నిలచిపోకుకొని పోరాడగలిగావన్నమాట. ఇక్కడ మేము కొంచెం వెనుకబడి తగ్గవలసి వచ్చింది. బాహ్యరక్షణ స్థానాన్ని శత్రువు లాక్రమించారు,’— అన్నాడు పెంప్లార్.

‘చాల ప్రమాదమే! ముట్టడి ఇకమీద మరింత తీవ్రంగా కొనసాగేటట్లు నిశ్చయం. కోటలో మనకు తగినంత సైన్యంలేదు. ప్రతి రక్షణస్థానాన్ని జాగ్రత్తగా శత్రుకాయాలంతే తగినంతమంది ఉండాలిగదా మరి! ఉన్నవాళ్ళ యిలా, ఆ బాణవృష్టికి తట్టుకోలేక తల్లడిల్లిపోతున్నారు. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ చావడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడుగనుక, ఇక అతనివల్ల మనం పట్టి సాహాయ్యాన్ని అపేక్షించలేం. ఇట్టి పరిస్థితిలో,— ఏమంటావు బ్రహ్మన్!—ఈ ఖైదీలను వాళ్ళకు అప్పగించేసి ఈ బెడదలోంచి బయటపడడం మంచిదికాదా? సమయం తప్పవచ్చినప్పుడు ఏంచేస్తాం మరి?’— అన్నాడు డీచేసీ.

‘అయి, ఏమంటున్నావు? ఖయిదీలను అప్పగించాలి! అప్పగించి ఆ తర్వాత లోకం ముందర తలయెత్తుకొని ఎలా తిరగాలనుకుంటున్నావో అర్థం కావడం లేదు. దిక్కులేని బాటసారీలను రాత్రిపూట దొంగచాటుగా మీదపడి బంధించి నందుకో లోకం మనల్ని ఎంతైనా అపహసిస్తుంది. దీనికిపోడు,టార్క్విల్ స్టన్ వంటి బలిష్ఠమైన కోటను ఒక అడవిమూక బారినండి రక్షించుకోటం చేతగాక ఖయిదీలను వదలుతున్నామని కూడా లోకంచేత ఎద్దేవా చేయించుకోడం కంటే సిగ్గు ఫేటు మరొకటి ఉండదు. ఆహాహా, ఈ సలహా నీకు పోయినందుకు

చెప్పాలి! ఈ కోట భిక్షులకింద పది వేల భాగదానికైనా అంగీకరిస్తానుగాని, ఈ సిగ్గుచాటిన పనికి మాత్రం బిచ్చంకోసం— అన్నాడు బ్రయన్.

‘అయితే కానీ! డీప్రేసీ చావుకు వెరజేపిరికిపం అనుకున్నా నేమిటికి చావుకు తెగించడం! డీప్రేసీ పెంపొందడం తీసిపోవరి రుజువుచేస్తాను. అయితే, ఈ సమయంలో నా స్వేచ్ఛా ప్రైవేకడకం తాలూకు పీరులు, కనిసం ఏ నలభై యాభైమంది అయినా ఇప్పుడు నా దగ్గర ఉండిఉంటే ఎంతో బాగుండేదికదా! నేనీ సుకటపరిస్థితిలో ఉన్నానని వాళ్ళకేమాత్రం తెలిసినా, రెక్కలు కట్టుకొని వచ్చి ఇక్కడ వారి ఉండేవారు! ఎంత దురదృష్టం!’— అని వాపోవడాగాడు డీప్రేసీ.

‘లేనివాళ్ళకోసం ఈ లేరిపోని ఆశలు పెట్టుకుంటూ కూర్చోవాలని నీకు ఉబలాటం నా ఉందిగాబోలు, ఉండవీ కానీ, అంతవల్ల మనకిప్పుడు కలిసినప్పటికీ కూర్చుంటున్నా. ఉన్నవాళ్ళతో ఎలాగో కోటను రక్షించుకునే ప్రయత్నం చేసుకోవాలి. ఈఉన్నవాళ్ళంతా ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ అనుచుంటు. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ పేరెడచే ఈ ప్రాంతాల్లోని ప్రజలకు ఆశావిధాల పంపించివాడు. పిళ్లంటే ప్రజలకుంటే ద్వేషం ఇంతా అంతా కాదు’— అన్నాడు బ్రయన్, ‘అయితే మరి మంచిది, ప్రజలచేతికి చిక్కితే తమకు గట్టి కాని జరుగుతుందని తెలుసుకునక, చిక్కకుండా తుడివరకూ నిలిచిపోరాడులాడుగాని ఊరుకోకు, పద! పెళ్ళి పోటాడు దాం. డీప్రేసీ శరీరంలో ప్రవహించేది పిరరక్తమే నన్నది ఈ కోజున యజువు చేస్తాను’— అన్నాడు డీప్రేసీ.

అయితే పదమన్నాడు పెంప్లార్ బ్రయన్, కోటబురుజులమీదకెక్కి, పరిస్థితులన్నీ కలయికాచుకొని కర్తవ్య మూలొందించారు. ఎక్కువ ప్రయోదం, ఇదివరలో శత్రువు లాక్రమించుకొనియున్న బాహ్యరక్షణ స్థానంపై పునంచే రాగలదని ఉభయాలకూ అవగతమైంది. అయితే, ఆ రక్షణస్థానానికి కోట గేటుకూ మధ్య అగడఉంది. శత్రువులది దాటగలిగితేకాని గేటును సమీపించలేరు. అయితే, బ్రయన్, డీప్రేసీలకు ఒక అనుమానంకూడా ఉంది. తమ దృష్టిఅంతా ఈ గేటుమీదనే కేంద్రీకరించబడటం చియ్యడానికి పెద్ద హంగామాచేసినట్లు కనుపిస్తూ, శత్రువులు ఈ యవకాశంలో కోటను మరొకపై పునంది సాధించడానికి చూస్తారేమోనని, అందుచే, ఈ ప్రయోదం నివారించడంకోసం, ఉన్నంతలో సైనికులను దూరదూరంగా అన్ని గోడలమీదా కాపుపెట్టి, ఎక్కడైనా ప్రయోదం వాటిల్లేటట్లుంటే వెంటనే నినాదాలవ్వారా తెలియజేసే యోర్నాట్లు చేశారు. ప్రయోదం అతిసన్నిహితంగా కనిపిస్తున్న దొడ్డిగేటు రక్షణభారం డీప్రేసీ వహించాడు. పోతే, పది పదిహేనుమంది సైనికులతో పెంప్లార్ ఒక రిజర్వ్ దళాన్ని ఆయత్తపరచుకొని, ఎక్కడ ఏ క్షణంలో ప్రయోదం ముంచుకువచ్చేటట్లున్నా

అయితే, పెళ్ళి వ్రాశేటట్లు వీర్వాణముంది, అయితే, బాహ్యరక్షణ పాపం కత్తుకొట్టే పాపాధీనమైనంతవల్ల కలిగిన మరొక చిట్ట వీరుంటే, కొట్ట గోడలమీదినుంచి చూచేవారికి, ఇంతవైపునూ లాగా, కత్తుకొట్టలు ఎంత బలగంతో వీ విధంగా ముట్టడి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నానో సరిగ కనిపించడం లేదు. అందుచే, ఇదిగో ఫలానివైపునుంచి కత్తుకొట్టలు ఫలానివిధంగా ఇత్తుకు తోస్తున్నానని వస్తున్నారని ఊహించుకోవడానికి వీలులేని అనిశ్చిత పరిస్థితి లో ఉండిపోయారు బ్రహ్మన్ డీప్లేసేలు. వారి అనుచరులకు కూడా మనసులో చాల దిగులు దిగులుగానే ఉండి. ఇదివరలో కాగా యోధులు చేసే అనుభవము గడించినవాళ్ళే వాళ్ళంతా. కాని, కత్తుకొట్టలలో చిక్కుకొనిపోయి, యే వైపునుంచి కత్తు మీదవడతానో తెలియని అయోమయ పరిస్థితిలో ఉండవలసి వచ్చినప్పుడు, ఎంత అనుభవశాలురైతే చూత్రం దిగులుపడక పించేస్తారు ?

ఈ యోధులన్నా పాలిక్కడ ఇలా జరుగుతూ ఉండగా, అక్కడ ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కారీరకం గానూ మోసాసికంగానూ కూడ ఒక మహావేదనలో పడి కొట్టు తొట్టున్నాడు. అతడనుభవిచే మోసాసికమైన మహావేదన ఎటువంటిదో ఇవట కొంచెం వివరించడం అవసరం. మూఢవిశ్వాసాన్ని ప్రబలంగా ఉండిన ఆ కాల ములో, పాపకృత్యాలు చేసినవాళ్ళందరూ నాయోగ్యంగా, తమ పాప పరిహారా రానికై చర్చికి ధూరిరికాకాలానికి, అందుకు ప్రతిఫలంగా చర్చివలన పాప పరిహారం మంజూరు చేయించుకుంటూ, తద్వారా తమ నరకవయాన్ని బావుకో వడానికి పయిత్తుతూ ఉంటేవారు. యధార్థమైన పశ్చాత్తాపం పొందినవారికి కలిగే మనశ్శాంతికి, వీరు పొందే మనశ్శాంతికి చాల భేదముంటుందనే సంగతి వేరుగ చెప్పనక్కరలేదు. ఆకొగ్యస్థితిలో సహజంగా వట్టిన నిద్రలో ఉంటే నుఖానికి, అనాకొగ్య స్థితిలో నల్లమందు వేసి పట్టించిన నిద్రలో ఉంటే నుఖా నికీ ఎలాంటి తేడా ఉన్నదో, ఈ రెంటికి కూడ అలాంటి తేడా ఉన్నది. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ మొదటిరకం మనశ్శాంతికి కొక రెండవరకం మనశ్శాంతికి గూడ నోచుకోలేదు. కారణమేమంటే, అతనికున్న దుర్గుణాలలో, వివర్తితమైన ధనతృప్తి అనేది ఒక ముఖ్యమైన దుర్గుణం కావడంచేత, పాపపరిహారం కోసం చర్చికి ధనరాసులు చెల్లించడమంటే అతనికి మహాకంటకంగా ఉండేది. చర్చి యందు విశ్వాసం పెంచుకుంటే ధనరాసులు సమర్పించి పాపపరిహారాలు పొంద వలసివస్తూ ఉంటుంది కనుక, ఆ చిక్కునుండి తప్పించుకోవడానికోసం చర్చిని చర్చి అధికారులను నిరసించడం అలవాటు చేసుకున్నాడు. ఆధ్యాత్మిక నుఖకాంతు లను చర్చిఅధికారులు అంతంత అత్యధిక మూల్యాభిమతి విక్రయించడం అతనికేమీ బాగుండలేదు. అందుచే, అసలు చర్చికి ఆ అధికారం ఎక్కడిదని తుండు తుపాకీ ఎగరగొట్టేస్తూ ఉండేవాడు. వైద్యునికి ఫీజు చెల్లించవలసినట్లుంది కనుక, అసలు వైద్యులలోనే వసలేదు పొమ్మనడం అతనికెక్కువ వీలుగా కనిపించింది.

కాని, ఇంతా వెనుకటి కుంగలి, ఇప్పుడా పరిసిరి మారింది. ఇప్పటి అవసరదళలో, ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కు ప్రపంచమే తండ్రిగానై పోతున్నట్లుగా ఉంది. తన భాగ్యవతిని గుట్టు తలపోసుకునే సరికి, కేవలం అంధ కారబంధురంగా కనుపించి, అతని రాతిగుండెపైతం విచ్చలించి పోయింది. దీనికి తోడు, విపరీతమైన జ్వరంతో అతని కళ్లు కేళిపోతోంది. ఆ జ్వరతీవ్రత వల్లగానూ అతని మనోవేదన మరింత భయంకరమై అతనిని కాల్చివేస్తోంది. నరకయాతనలతో నిజంగా అదేని చెప్పాలి. అత్తితో ఘోషపెట్టడమేగాని, అందు అళి అనేదానికి తావులేదు. చేసిన పాపాలు తలపునకువచ్చి తల్లిడిల్లిడమేగాని, మనస్సును ఊళితమైనట్లే పశ్చాత్తాపం కలుగదు. విపరీతమైన ఆ బాధలో, దాని కిక విడుమర ఉండదనే భావంగా మిగిలమై ఉన్నప్పుడు, అది యెలాంటి దుర్భరపరిస్థితిలో వర్ణించడానికి వీలులేదు.

ఎలాంటి పీఠిలో, ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కు క్రైస్తవ ఫాదరీలు జ్ఞాపకానికి వచ్చారు. పూర్వం అతని తండ్రి స్వయంగా ఒక కాన్వెంటు స్థాపించి, దానికి మంచి మంచి మాత్రాలు వీర్చాటుచేశాడు. ఆ కాన్వెంటు తాతాకు ఫాదరీలు ఇప్పుడు ఎక్కడ వచ్చారని ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ చికాకుపడడం మొదలుపెట్టాడు. వాళ్ళను ఆ కోటలో ఆడుగుపెట్టినయిదుండా వేసింది తాత! కాని, యిప్పుడు తాను అవసరదళలో ఉంటే, వచ్చి తన పాప పరిహారం ప్రారంభం చెయ్యి లేదని అతని గడ్డోలు. పెంప్లార్ బ్రయన్ కూడా ఒక మత వ్యవస్థకు చెందినవాడే కనుక, పోనీ అతనిని పిలిపించి అతనివలన ఈ ప్రార్థనలు చేయడామా అనుకున్నాడు. కాని, అంతలోనే మనసు మార్చుకొని, ఛీ ఛీ, వాడితోనే నా పాపాలు చెప్పుకోడమేమిటి, వాడికంటే నైతానుతో చెప్పుకోడం నయమని అనుకున్నాడు. ఏ ఫాదరీతోనూ పనిలేదు, సొంతంగా ప్రార్థన చేసుకుంటే అంతకంటే ఉత్తమమైనది లేదని ముసలివాళ్ళు అంటూత్రుటారు గదా, పోనీ అలా సొంతంగానే ప్రార్థన చేసుకుందామా అనుకున్నాడు తరువాత. కాని, — 'అమ్మయ్యా! ఎలా ప్రార్థనచెయ్యడం? అది నావల్లకాదు. అసంభవం! అపని నేను చెయ్యలేను!' అనుకొన్నాడు వెన్నంటునే.

జ్వర తీవ్రతలో బయలుదేరిన ఒక విధమైన కేళిలాపనలో, ఇంతా బయటికి వినిపించేటట్లే అనేస్తున్నాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్. ఇంతలో, ఒక కర్కశమైన గొంతు అతనికి ఈ విధంగా వినిపించి అతని కేళిలాపనకు అడ్డుతగిలింది:

'ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ నోట, ఈనాడు ఎన్నడూ వివరదని మాటలు వివరమవుతున్నాయేమిటి? కేవలంలో ఎలాంటి ఘోరమైన పనికి వెనుకాడి యెరుగని ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ నా — ఈ రోజున ఇలా అంటున్నది?'

ఫ్రాంటీ డీబాఫ్ ఆ ధ్వని మానవ కంఠధ్వనిగా వినిపించలేదు. పిశాచ యొక్కటి ఒకటొక్కటానూ చేస్తున్నట్లుగా ఉంది. పాపాత్ములైనవారికి అవసాన కాలంలాగైనా మంచిబుద్ధులు కలుగనివ్వకుండా విశ్లేషం కలుగజేయడానికై ఇలా పిశాచాలు చుట్టూ చుట్టూ ఉంటాయని ఆ కాలములో సామాన్యంగా అందరూ అనుకునే చోట జ్ఞాపకానికి వచ్చి మరీ తల్లిడిలిపోయాడు. పిదప జరిగిందంటే... ఎలాగో మనస్సును చిక్కబట్టుకొని, ఇలా కేకపెట్టాడు— 'ఎవరుగా అడిగి నన్ను కన్యించడానికి పాపాత్ములైనవారే? ఇలా వచ్చి నా యెదుట కనబడండి !'

'నేనా? నిన్ను ఆశించిన పిశాచాన్ని'— అన్నది గొంతు.

'ఏమిటి? పిశాచానివా? ఏదీ, ఎలా ఉంటావో చూడనీ! ఇలా రా నా యెదుటికి! నిన్ను చూచి భయపడ తా ననుకుంటున్నావేమో! అలా భయ పడేవాణ్ణికాదు. చేతికి నిక్కాలేకానీ, నీకుంటి వాళ్ళతో పెనగులాడడానికి కూడ ఈ ఫ్రాంటీ డీబాఫ్ దెనుకాడేవాడు కాదని దజ్జావుచేస్తాను. ఇలా రా నా ముందరికి!'— అని పలికాడు ఫ్రాంటీ డీబాఫ్.

'జ్ఞాపకానికి తెచ్చుకో ఫ్రాంటీ డీబాఫ్! నీవు చేసిన పాపాత్ముని జ్ఞాపకానికి తెచ్చుకో! తిరుగుబాటు చేశావు, దోపిడీలు చేశావు, హత్యలుచేశావు— అన్న జ్ఞాపకానికి తెచ్చుకో!' ఇంద్రియ భోగలాలనుడైన బాన్ ను ప్రేరేపించి, మడుగులియిన తండ్రిమీదా, ఉదారుడైన సోదరునిమీదా తిరుగుబాటు చేయించిన దెవరు? నీవుకావా? జ్ఞాపకానికి తెచ్చుకో!' అని ఆభియోగం ప్రారంభించింది ఆ గొంతుక.

'కాదు. నీవు చెప్పినన్ని ఆబద్ధాలు. బాన్ చేత తిరుగుబాటు చేయించినది నేను కాదు— నేను ఒక్కణ్ణికాదు— ఇంకాయాభైమంది సామంతులూ, యోధులూ ఆ పని చేశారు యాభైమంది కలిపిచేసిన తత్వానికి నేనా బాధ్యుణ్ణి? ఓనీ పిశాచీ! నీ ఆబద్ధాలు కట్టిపెట్టి, ఇక ఇక్కడనుంచి వెళ్లిపో! నీ వొకవేళ పిశాచినికాక మనిషివే అయితే, నేను శాంతంగా చచ్చిపోవాలి నన్ను వదలిపెట్టిపో! అలాకాకుండా నీవు పిశాచివే అయినప్పటికీ, నన్ను వేధించే సమయం ఇంకా ముందుంది, ఇప్పుడు కాదు, వెళ్లిపో!'— అని అరిచాడు ఫ్రాంటీ డీబాఫ్.

'నీవు శాంతంగా చచ్చిపోవడానికి వీలేదు. శాంతంగా నేనుచచ్చిపోనివ్వను. నీవుచేసిన హత్యలు— చచ్చేటప్పుడుకూడా నిన్ను వెంటాడి తీరాలి. ఈ కోటగోడల మధ్య నీ మూలంగా ఎందరి ప్రాణాలు ఘోషిల్లాయో, ఎందరిరక్తం ఈ నేలపైన పడికల కట్టిందో,— అదంతా ఈదావుకాలంలో నిన్ను వేధించితిరాలి'— అని రెట్టించింది ఆ గొంతుక.

ఫ్రాంట్ డి బాప్ వికటంగా ఒక పెద్దనవ్వునవ్వి ఇలా సమాధానము చెప్పాడు: 'ఈ దెలిసిపులకల నాకేం భయంలేదు. యూదుజాతీయులను బాధ పెట్టడం పాపమా? కాదు. ఎంతమాత్రం పాపంకాదు. ప్రతిప్పుడు పుణ్యం అని గూడా గట్టిగా చెప్పగలను. పుణ్యంకాబట్టే, అలాంటి క్రైస్తవ మత వ్యాపారాల నెత్తురు నేలపై చిందించి వారికి క్రైస్తవ ప్రభుత్వంలా మన పూజ్యసాసం లభిస్తున్నది. ఇకనీవే, సాగ్జన్ పశువులకు అగేకమందిన నేను సంపాదించు నిజం. కాని, అందులో తప్పుకూ లేదు. బాల్లు నా జాతీకి, నా దేశానికి శత్రువులు. బాల్లను నేను ఏం చేసినా చెయ్యవచ్చు. కాది తప్పని ఎవరనగలగలమును! ఏం, మూట్టడమే? ఇక మళ్లీ నోరతలేక లోకభద్రతపెట్టినట్లున్నావు, అంతేకా? — అని బుకాయించాడు ఫ్రాంట్ డి బాప్.

'ఓరి పితృహితమా! ఏమి నీ బుకాయంపు! నీ తండ్రిని చేతులారా చదివేవావే! దానికేమి సమాధానం చెప్పుతావు? పితృరక్షం నేలపై చిందించిన నీ పాపానికి నీమీటి కిచ్చుతి? — అని ప్రశ్నించింది తిరిగి ఆ కంఠస్వరం.

'అం! — అని ఒక కొంతసేపు మరి మూట్టడలేకపోయాడు ఫ్రాంట్ డి బాప్. 'ఆ రహస్యం నీ కల తెలిసింది? నీవు నిజంగా నైతామనే అయివుంటావు నిశ్చయం. నైతామకు అన్ని సంగతులు తెలుస్తూవుంటాయంటారు — ఇంతకాలంగా ఆ రహస్యం నాకు, నా పనిలో భాగస్వామియైన మరొకరికీ తప్ప ఇంకెవ్వరికీ తెలియకనుకుంటూ వచ్చావు. ఇక నన్ను వేధించక, వెల్లి ఆ సాగ్జన్ ముత్రగత్తె ఉక్రేశాను పట్టుకో! అదే ఆనాడు శవానికున్న నాయలను కనిపించనివ్వడా చేసి, అది మాయాలు చావేకాని మాతృకాదని లోకం నమ్మేటట్లు చేసింది. అదే నన్ను ఈ పనికి ప్రోత్సహించింది కూడ! ఓ, — వెల్లి దాన్ని పట్టుకో! నరకయాతనల దుచి అది కూడా నా కలనే అనుభవించాలి! — అన్నాడు, కొంతసేపటికి ఎలాగో వెళ్ళుకొని.

'అనుభవించే ఉంది ఇదివరకే, — ఇప్పుడు కొత్తగా అనుభవించ వలసిందిలేదు, — ఆ అనుభవంలో ఇప్పుడు నీవుకూడా పాలు పంచుకుంటున్నావు కనుక, ఆ చేతులతోనే కొంచెం తీసికూడ నాలుకకు రుచుకొంది' — అంటూ ఉక్రికా చాటునుండి ఇవలకువచ్చి, ఫ్రాంట్ డి బాప్ మంచంమందర నిలబడింది. 'నేనే ఫ్రాంట్ డి బాప్! నీవిప్పుడంత పండ్లు కొరికినా, గ్రడ్డు ఉరిమినా, పిడికిళ్లు బిగించినా, నాకేం భయంలేదు. ఒకప్పుడు నీ పిడికిలి పోటుకు, అడవిదున్న కలకాయల చిరుకగిట్టగల తాపాకుంటే ఉంది యుండ వచ్చు. కాని, ఇప్పుడు మాత్రం, నా చేయియెంతో నీది అంతే!, అని యెత్తి పొడిచింది.

‘ఓసి దుర్మార్గురాలా! నీవేదే! నీనీ నీతిలో ఉండడం చూచి అనందించే వచ్చావన్నమాట! ఎంత అసహ్యంగా ఉంది నీ దూషణ! ఛీఛీ!! అవతలికిపో!’ అని — ఛీత్కరించాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్.

‘అవును వేదే,— ఉలికాను. మీరు హత్య చేసిన టాక్సిస్ట్ ఉల్లు గాంగరు కుమార్తెను. అయినావలెనే హత్యచేయబడిన ఆయన కుమారుల తోబుట్టువును. మీ ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ వంశం నన్ను సర్వనాశం చేసివైచింది. దానికి ప్రతికారం ఇప్పుడు చేయ నిశ్చయించాను. నీవునూడా సర్వనాశమయ్యేటంతవరకూ నిన్ను వదిలిపెట్టను’ — అని వికటాట్టపోసం చేసింది ఉలికా.

ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ కంగారుపడి, వారావీరా అని అరవడం మొదలు పెట్టాడు. కాని, అక్కడ యెవరూ అతని ఘోషం చెవిని బెట్టినవారు లేరు. బయటనుంచి సమరార్థులు అతి భయంకరంగా వినిపిస్తున్నాయి. ‘అదిగో వింటున్నావా? అవి వట్టి సమరార్థులుకావు. నీకు సర్వనాశం తెచ్చిపెట్టబోతున్న ప్రళయగర్జనలు. నీ అధికార సౌధం పునాదులతో కదిలిపోతోంది. నీ కంటికి తుట్టపురుగులుగా కనిపించిన సాగనే నీ కోటగోడలనిప్పుడు అధిగమించబోతున్నారు. ఇంకా ఇక్కడే పడుకున్నావేమి ఫ్రాంట్ డీబాఫ్! వెళ్లి వాళ్ల నెదిరించవూ?’ — అని ఎకసక్కుం చేసింది ఉలికా.

ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ విపరీతమైన ఆశ్చర్యంతో ఘూర్లిపోతూ, ఒక్కక్షణం నేత్ర తనకు ఏ దేవుడైనా, ఏద మృత్యుమైనా, ఆ సమరాంగణాలాకి వెళ్లి పతే ఓక కలగజేయ్యగూడదా అని విశ్వాసించాడు. అచటికి వెళ్ళిపడితే, యాదం కుళ్ళలో వీరమరణం పొందవచ్చునగదా అని అతని ఆశ.

కాని, ఉలికా ఆ ఆశను నిరాశ చేస్తూ ఇలా అంది: ‘మహావీరుడవు పాపం! వీరమరణం పొందాలని ఆశపడుతున్నావు. కాని, ఉలికా నిన్ను అలా వీరమరణం పొందనివ్వదు. పొదలోని గుంటనక్క పొదకు నిప్పుంటింది నవ్వుడు పొదలోనే మలమలమాడి చచ్చిపట్టు నీవు బావాలి! అంతకంటే మంచి కావు నీకు రావడానికి వీలులేదు!’

ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ ఆపాదను స్వకం కోర్కెతో కంపించిపోతున్నాడు — ‘కాని, చేయగలిగినదేమున్నది? ఏమీ చేయలేక చిట్టిపోయడం మొదలుపెట్టాడు. ‘జోట ఆ సాగజ్ మూకకు వశమౌతుందని ఆశపడుతున్నావు కాబోయి! అట్టే న్నటికీ జరగదు. పెంపూర్ డిప్రెసివ్ గెలిచితిరారు. గెలవగానే విజయనూచకంగా నేనుబోయే భోగిమంటలా, మొట్టమొదటగా నిన్ను అవలంబి చేయించే ధర్మకా నేను నిగిరి ఉండకపో’ నని అక్కను వెళ్ళగొక్కాడు.

'అలాగే ఆశపడుతూ ఉండు. ఆది పెరవేలే ఆశకాదని చివరకు నీకే తెలుస్తుంది'—అంటూ ఉలికా అంతలోనే త్రిప్పకొని, — 'అఁ, అలాకాదు,— ఇంక కొద్దిసేపటిలో నీకు ఏలాంటి దుర్గతి పట్టనున్నదో ఇప్పుడే నీవు తెలుసుకోవాలి! ఎంత తన్నుకుచచ్చినా ఆ దుర్గతిని ఇక నీవు తప్పించుకొనలేవు. అదిగో చూచావా, ఆ గడలలోంచి చుట్టూ చుట్టూంటూ కారుపాగాలు ఎలా పైకి లేస్తున్నాయో! అవి యేమిటని నీ ఆశ్చర్యమిది? చావుకాలంలో నీకళ్లకు గ్రామ్యే నీకంటే అలా కనిపిస్తున్నాయని అనుకునేవు! కాదు. ఆ కారుపాగాలకు వేరే కారణం ఉంది. ఆ గడలకింద నేలమూలిగలలో కట్టెలువగైరా సామగ్రి నిల్వచేయబడిన సంగతి గుర్తున్నదా?—అని వికటంగా నవ్వింది ఉలికా!

'అఁ! ఏమిటి! కొంపరీసి, ఆ సామగ్రికి నిప్పంటించలేకుగద! ఓసి దయ్యమా! ఇంకా అనుమానించడాని కేముంది! నిప్పంటించావు, కోట అగ్ని బ్యాంబుల కాహుతియై పోతోంది'—అని అక్రొంకించాడు ఫ్రాంట్ డీబాఫ్.

'అవును,—అహుతియైపోతోంది. ఆ మంటలు చల్లార్చడానికి కోట లోపల ప్రయత్నాలు జరిగే సమయంలోనే, కోటబయట ముట్టడిదాడుల ముట్టడి మురింత తీవ్రతరం కాగలదు. ఏ సంతేతం చూడగానే వారు విజృంభించాలో వారి కిదివరకే తెలియజేశాను. ఇక సెలవు. నే వెదుకున్నాను. నీ మరణ శయ్య పక్క నిన్ను ఓదార్చడంకోసం భూతక్రేత పికాచాలుంటాయి, ఫరవాలేదు. అఁ, అన్నట్లు, ఇంకోసంగతి కూడ నీకు చెప్పాలి. ఇది నీకు ఏ కొంచె మైనా ఓదార్పు కలిగించేట్లుంటే కలిగించనీ, నాకేం అభ్యంతరంలేదు. ఈ అగ్నిబ్యాంబులో నీ వొక్కడవే కాదు, ఈ ఉలికా కూడ అహుతియై పోనున్నదని తెలుసుకో! పితృవాంఠకుడా, ఇక సెలవు! ఈ గదిలో ఉన్న ప్రతి కలా ఒక్కొక్క వారై, ఈ నీ విరుదాన్ని యెలుగెత్తి చాటుతూ నీ చెవులలో ప్రతి భస్మింపజేయగాక!'

ఉలికా ఇలా అంటూ ఆ గది విడిచి బయటికి వెళ్లిపోయింది. మంటలే రణపులు మాయబడ్డాయి. అంతేకాదు, వాటికి తాళం మీద తాళం రెండు తాళాలు వేసిన చప్పుడు కూడా ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ చెవులపడింది. ఇప్పుడతడు కాళ్ళతంగా ఆ గదిలో బంధికుడైపోయాడు. తప్పించుకునే అవకాశం యిక ఏ మాత్రమూ లేదు. భరింపరాని అశేదనతో తల్లడిల్లుతూ, నేనొక్కడ వస్తున్నాను రండోయి నీవకుతను నేరుచేయనా ఎలుగెత్తి పిలువసాగాడు— చస్తే చావనీమని ఇలా నన్ను వదిలేసి ఊరకోవలసినదేనా యని మిథురైత బ్రయన్ డీప్రేసీలను సంబోధించి ఘోష పెట్టాడు. కాని, ఆ రణకోలాహలం లో ఎవరికీ అతనిగోడు వినిపించడంలేదు. పొగలూ, పెగలూ ఎక్కడా వై నాయి.

నేలంతా కుతకుత ఉడికిపోతున్నట్లుగా ఉంది. ఒక్కొక్క క్షణం గడుస్తున్న కొద్దీ, అతడు చెందుతున్న అంబోళన ఇంతా అంతా కాదు. పిచ్చైతినట్లయి, — ఒక్కొక్కసారి ఆ రణకోలాహలం మధ్య తాను గూడా గొంతు చించుకొని అరుస్తున్నాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు చేయనదిలేక తనను తానే తిట్టుకొంటున్నాడు. మౌనపాతినీ తిట్టిపోస్తున్నాడు. ఇక దైవాన్ని తిట్టేతిట్లు సరేసరి!

కృమంగా గదిని చుట్టుముట్టిన నల్లని పొగలు ఎర్రని మంటలుగా మారబోయాయి. ఆ మంటలు చూస్తుంటే, అగ్నిపతాక లెగరకపోయినా సైతానే తనమీదికి వస్తున్నట్లుగా ఉండలేనికి. 'పోరా సైతాన్, పో! ఏమైనా సరే, నేను ఒంటరిగా మాత్రం నీ వెంట రాను. నా పరివారమంది, నా స్నేహితులున్నారు. వాళ్లంతా వస్తే నేను కూడా వచ్చేది. పో, అందరినీ పిలుచుకొనిరా! అందరినీ వెంటపోనికొని అప్పుడు నేనూ బయలుదేరుతాను. సరక లోకానికి ఇలాంటి యాత్రకబృందం మళ్లా ఎప్పటికీ బయలుదేరుతుందో! బలే! బలే యాత్ర! అవ్వాహ్వా ...'!

ఫ్రాంట్ డీబాక్ పిచ్చివాడిలాగా ఒక పెద్ద నవ్వు నవ్వాడు. ఆ నవ్వు లో గది అంతా మారుమోగినట్లయి, ఎవరో తిరిగి తనను అపహసిస్తున్నట్లు భావించుకొన్నాడు. 'ఎవరా నవ్వేది?' అని పెద్దపెట్టున అరిచాడు. 'ఎవరా నవ్వేది? ఉత్రికా! నీవేనా ఆ నవ్వినది? చెప్పు, ఫరవాలేదు! ఇలాంటి నవ్వు ఈ సమయంలో నవ్వటం అందరికీ చేతయ్యే పనికాదు. నవ్వితే నీవు నవ్వాలి, లేకపోతే సైతానే నవ్వాలి! ఇతనులకు మాత్రం ఇలాంటి నవ్వు నవ్వడం దుస్సాధ్యం. పో, ఇక వెళ్ళిపో ఇక్కణ్ణుంచి! ఇక చాలు నీ వికటా ట్టచాసం!'!

దైవద్రోహి పితృద్రోహియైన రెజినాల్డ్ ఫ్రాంట్ డీబాక్ అవసానదశను గూర్చి యక తరువాత వర్ణించబడుతోడం మంచిదికాదు.

అ ధ్యాయం ౩౨

నీలకవచధారి శ్రవ్యతులు ఆకస్మికచగలిగిన బాహ్యరక్షణ స్థానానికి కోట దొడ్డివాటికి మధ్యగా ఒక అగడ్త ఉన్నదని, దానిపైని వంశవంశ పంపూర్ బ్రహ్మణ ఇదివరలో బాహ్యరక్షణ స్థానాన్ని వదలుకొని కోటలోనికి తిరగమించిన సమయంలో వశులగొట్టికయ్యడం జరిగిందని పాతకులకు తెలిసియే యున్నది. దొడ్డివాటిని కూడా స్వాధీనం చేసుకొని లోనికి చొరబడాలంటే ఈ అగడ్తను దాటే ఉపాయం ఏదైనా చెయ్యాలి. నీళ్ళమీద తేలగల ఒక సన్నని వంశవంశలాంటిదానిని నీలకవచధారి కొయ్యబాడులతో తయారుచేయించాడు. తదనకు ఇద్దరిద్దరు మాత్రమే ఈ వంశవంశమీదనుంచి నడచిపోవడానికి వీలంది. అదను చూచి ఎలాగో ముందు ఈ వంశవంశ అగడ్తలోకి ప్రోయించారు. ఇక చాటుడమే తరువాయి. కాని, అది శులభమైన పనిగాదు. వంశవంశమీదికి అడుగు పెట్టినవాడెల్ల చూతచూర్చడానికి కోట గోడలమీదినారు సకల ప్రయత్నాలూ చేస్తున్నారు.

కాని, నీలకవచధారి తన పట్టుదల విడువలేదు. పాముకాలమయ్యే లోగా ఎలాగైనా కోట సాధించితీరాతి. కేనియెడల, కోట లోనివానికి లోక్కడ గలందులకు యాత్కు నగరమునుంచి ఎవరైనా వచ్చిపడితే, ఈ చేసిన క్రమంకా వృధా అయిపోతుంది. అందుచే వేగిరపడి, శత్రువుల దృష్టిని చెదరగొట్టడం కోసం అవతలివైపునుంచి కూడ బాగా ఒత్తిడి తెచ్చుని లాక్సిలీకి కలుగుచేసి, తానిక్కడ వంశవంశ పర్యవర్తనములో నిశున్నుడయ్యాడు. అగ్రగాములుగా తాము ముందుండడం నాయకుల లక్షణం గనుక, పెద్దిక్కలతో సహా ముందు తాను ఒక్క ఉదయన నిమేషమాత్రంలో వంశవంశానికి అవతలివైపుకు చేరగలిగాడు. ఆ రీతిగానే అతని అనుయాయులు కూడా ఇద్దరు చొప్పున చాటువలసి ఉంది. కాని, శత్రువుల బాణవరంభం తీవ్రంగా వచ్చి మీదపడుతూ ఉండడంవల్ల అది వారికి సాధ్యం కావడంలేదు.

అవతలివైపుకు చేరిన నీలకవచధారి తన గండ్రగొడ్డలితో గట్టు తలుపులు వగలగొట్టడానికి ప్రయత్నం చేయసాగాడు. ఇదివరలో పెంపూర్ వశులగొట్టి చేసిన వంశవంశయొక్క భగ్న కేషం అతనికి కొంచెం అచ్చాదనగా ఉన్నందువల్ల, శత్రువులు ప్రయోగించే శిలలు, అమ్ములు మొదలైనవి అతనికి అంతగా తగలడంలేదు. అదికాకుండా, బాహ్యరక్షణస్థానంలో సావరం ఏర్పరచుకొని యున్న అతని అనుయాయులకూడ అతని నల్ల నిస్సహాయ నీటిలో వదిలేసి పోరుకోలేదు. కోటబురుజులమీదివారిపై పోసిరి సులవనీకుండ అంపదృష్టి తురి

పిమ్మన్నార, బురుజులమీదివారు అందుచే నీలకవచధారిని పెద్దిమ్మనూ మట్టు పెట్టడానికి చేసే ప్రయత్నమంతగా పొగిలొందలేదు. అయినా, వారి ఉభయాలసీత చాలా ప్రయోదకరంగానే ఉన్నదని చెప్పకతప్పదు. తుణుకుకానికి ఆ ప్రమాదం వచ్చుతోంది గాని తగ్గటంలేదు. దీప్రేసీ తన అనుయాయులను పోత్సహించి, ఆ యుద్ధరిమిదికి పెద్దపెద్ద శిలలు దొర్లింపజేసే ప్రయత్నంలో ఉన్నాడు.

సరిగా ఈ సమయంలో, ఉలికా పెద్దిమ్మతో చెప్పిన అరుణపతాకం కోటగోపురంమీద ఎగురుతూ కావచ్చింది. దానిని మెట్టమెట్టగా చూచిన వాడు లాక్సిలీ. ఆ సమయానికితను దొడ్డివాకిలి వైపున పోయి ఏ రీతిగా జరుగుతున్నదీ చూడడానికి వచ్చాడు. పెద్దికోవలన ఉలికాను గూర్చిన ఉదంతమంతా ఇదివరకే వినియున్నాడు గనుక, ఇక కోట మనదేనని సంతోషంతో ఒక గంతు వేసి, గట్టిగా తిరిగి ఒక పట్టు పట్టండని అనుచరులను ఒకప్రక్క పురికొల్పుతూనే, తానొక బాణం సంధించి సరిగా గురిచూచి వదిలాడు. నీలకవచధారిమీదకి, పెద్దిమ్మ మీదకి ఒకపెద్ద గండశిల దొర్లించడానికై లివరు మీటబోతున్న ఒక సైనికుని వక్షస్థలంలోంచి దూకుకొనిపోయిందది. అతడు క్రింద బడిపోయాడు. వెంటనే మరొక సైనికుడు ఆ లివరు అందిపుచ్చుకొని మీటబోయాడు. లాక్సిలీ బాణం ఈసారి అతని శిరస్రాణాన్ని సైతం భేదించి అతన్ని కండకంలోకి మాల ద్రోపింది. ఆ కరపాతనానికి కదచాలూ శిరస్రాణాలూగూడ ఆగేటట్లులేవు. అందుచే చూడోవా దెవ్వరూ ఇక ఆ లివరు మీటడానికి ముందుకు రాలేక పోయాడు.

అంతట దీప్రేసీ, తానే స్వయంగా ఆపని చేయ్యడానికి లివరు చేతబట్టాడు. లాక్సిలీ అతనిమీదకూడా గురిచూచే బాణం వదిలాడు గాని, అతడు తొడుక్కొన్న కవచాన్ని భేదించడం దానికి సాధ్యం కాలేదు. వరుసగా మూడు బాణాలు ఇలా వృథా అయ్యేసరికి, ఇక ప్రయోజనం లేదనుకొని, సైనుంచి గండశిల పడబోతోంది తప్పకొండని పెద్దిమ్మనూ నీలకవచధారిని వచ్చు రిమ్మ ఒక పెద్ద కేకపెట్టాడు. కాని, గేటు తలుపులను గండ్రగొడ్డలితో, ఖణ్ణు ఖణ్ణు మని రోద పుట్టేటట్లు అదే పనిగా బద్దలుకొట్టుతున్న నీలకవచధారికి గాని, పెద్దిమ్మకు గాని ఆ కేక వినిపించలేదు. గండశిల కదల నారంభించింది. కొద్ది సేపటిలో క్రిందబడడం ఖాయం. స్వామిభక్తి కరాయణుడైన గర్త ఇది చూస్తూ ఊరకుండలేకపోయాడు. ఎలాగైనా పెద్దిమ్మను రక్షించాలని సాహసించి వంతెనమీద కగబడ్డాడు. కాని, అతడు పెద్దిమ్మను చేరేలోపుగానే ఆగండశిల వచ్చి వారిమీద పడేటట్లుంది. దీప్రేసీ ఇవరిపట్టు పట్టి లివరు మీటే ప్రయత్నంలో ఉన్నాడు. ఇంతలో,

టెంప్టర్ బ్రయన్ వచ్చి అతని చెవిదగ్గర ఇలా అన్నాడు: 'అయిపోయింది డీప్రెస్, సర్వనాశ మైపోయింది! కోట యావత్తూ తగులబడిపోతోంది!'

ఆ మాటతో, డీప్రెస్ కి చేతిలో పట్టు సడలిపోయింది. 'అఁ, ఏమిటి!—' అంటూ లివరు జాడవిడిచాడు. కోట పశ్చిమ భాగమంతా తగులబడిపోతోందనీ, మంటలు ఆర్పడానికి తానుచేసిన ప్రయత్నాలు పొగిరాలేదనీ బ్రయన్ తెలియ జేశాడు. అయితే ఇప్పుడు ఏం చెయ్యాలన్నాడు డీప్రెస్. 'ఈ విధమైన పోరాటంవల్ల ఇక ప్రయోజనంలేదు. కొంతమంది అనుచరులతో నీవు వొడ్డి గేటు తెరచుకొని శత్రువులమీద పడు. నేను కొంతమంది అనుచరులతో ముఖ ద్వారం తెరచుకొని అవతలి వైపునుంచి బాహ్యరక్షణ స్థానమిడికి వచ్చిపడతాను. ఆ బాహ్యరక్షణ స్థానాన్నిగనుక ఎలాగైనా మనం తిరిగి స్వాధీనపరచుకోగలిగితే, మనకు కొంత వెనులుబాటు చిక్కుతుంది'—అని సమాధాన మిచ్చాడు బ్రయన్.

డీప్రెస్ కి ఈ ఉపాయం బాగానే పోయింది. సరేనని కొంతమంది అనుచరులతో వెళ్ళి వొడ్డిగేటు తెచ్చాడు. కాని, తెరిచి తెరవడంతోనే, ముందున్న ఇద్దరినీ చెయ్యక వెబ్బుతోనూ నేలగుచ్చి, నీలకవచధారి పెడకతో సహా లోనికి చొరబడ్డాడు. ఆ ధాటికి తట్టుకోడం చేతగాక తక్కిన అనుచరులుగూడా ఓసరిలేసరికి, ఇక డీప్రెస్ నీయే స్వయంగా నీలకవచధారితో తలపడ్డాడు. డీప్రెస్ ఖడ్గంతోనూ, నీలకవచధారి గండ్రగొడ్డలితోనూ ఒండొరులపై విసరుకొంటున్న ఆ దెబ్బలకు ఆ పరిసరాలన్నీ దద్దురిల్లిపోతున్నాయి— డీప్రెస్ చాలా గొప్పగానే పోట్లాడాడు. కాని ఆ గొప్పతనం నీలకవచధారి ముందు అక్కరకు రాలేదు. తుట్టుకువకు, ఒక బలమైన గొడ్డలిపెట్టుతో డీప్రెస్ నేలపై చాపదుట్టుగా తూలిపడ్డాడు. ఆ దెబ్బను అతని చాలు కొంత అనుకొని యుండబట్టిగాని, లేకపోతే అతనికి తిరిగి లేవడమంటూ ఉండేదికాదు.

నీలకవచధారి వెంటనే ఒక బాతును డీప్రెస్ ముఖానికి గురిచేసి పట్టుకొని, 'లాంగిపో డీప్రెస్! లేకపోతే నీ పౌగ్గళాలిక దక్కవు'—అని అదలించాడు. 'ప్రాణాలు దక్కకపోయినాసరే,—ఒక అనామకుడికి మాత్రం నేను లొంగను. నీవు ఎవరవు, నీ పేరేమిటని అడిగాడు డీప్రెస్. నీలకవచధారి అతని చెవిలో ఏదో చెప్పాడు. అంతే! డీప్రెస్ ఇక మారాయించడం మాని విల్లితలె అయిపోయి అతనికి స్వాధీనమయ్యాడు.

'అయితే, నేను తిరిగి ఉత్తరువుచేసేదాకా, వెళ్ళి ఆ బాహ్యరక్షణస్థానం దగ్గర ఉండు'—అని ఆజ్ఞాపించాడు నీలకవచధారి.

‘అలాగే ఉంటాను కాని, ఒక ముఖ్యమైన సంగతి మీతో చెప్పాలి. వివాహం గాయపడి ప్రస్తుతం వైదీగా ఈ కోటలో ఉన్నాడు. వెంటనే వెళ్ళి రక్షించకపోతే అతడి మంటల్లో ఆహుతియైపోతాడు’—అన్నాడు.

‘అఁ! వివాహం ఇక్కడ ఖయీదీయా? మంటలమధ్య చిక్కుకున్నాడా? అతని కేయత్రం ఆహుతి వాటిల్లినా ఈ కోటలోనివారి నెవ్వరినీ నేను మన్నించను. చెప్ప, ఏ గదిలో ఉన్నాడతడు?’—అని అడిగాడు నీలకవచధారి.

‘అదుగో, ఆ కనబడే మెట్లవరుస సరాసరి అతడున్న గదిలోకి తీసుకొని పోతుంది. అనుజ్ఞ అయితే దారి చూపిస్తాను’—అన్నాడు డీబ్రేసీ.

‘అక్కర్లేదు. నిన్ను నేను నమ్మును. నీవు వెళ్ళి బాహ్యరక్షణస్థానం వద్దనే ఉండు’—అని ఆజ్ఞాపించాడు నీలకవచధారి.

ఈ ప్రసంగం ఇలా నడచున్న సమయంలో, గృహభృతుల నాయకత్వాన పెడిక్, అచటనున్న డీబ్రేసీ అనుచరులతో తలవడ్డాడు. వారిని పార ద్రోలడం అతనికెంతో నీవు పట్టలేదు. తమ నాయకుని పరాజయం చూడడం తోటే వారిక నిలిచిపోరాడలేక కాలికి బుద్ధిచెప్పారు. డీబ్రేసీ నెమ్మదిగాలేచి నిలబడి, తనను విశ్వసించనందుకు నీలకవచధారిని అదోరకం చూపు చీనంగా చూస్తూ, నేలపైబడియున్న కత్తిని గైకొని, సరాసరి బాహ్యరక్షణ స్థానంవైపు నకు నడిచి, త్రోవలో యెదురువచ్చిన లాక్సిలికి ఆ కత్తి నవ్వగించితోడు.

అగ్నిబ్యాంధ అంతకంతకు విజృంభించి, వివాహం వరదీయన్న గదిని చుట్టూ చుట్టూ నారంభించిన సమయమిది. రెబెకాకు మొదట ఈ పొగలెండువలనో అగంకాలేదు. యుద్ధకోలాహలం వల్ల వివాహం తిరిగి మెలకువ రాగానే వెనుకటివలె గవాక్షం వద్ద చేరి అతనికి యుద్ధవిశేషాలు వినిపించ నారంభించింది. పొగలు అంతకంతకు వట్టమై, నీళ్లకోసం జనం కేకలుపెడుతూ అటూ ఇటూ వరుగులెత్తుతూ ఉండడం చూచిసమీపం, కోటకు నిర్బంధితులను సంగతి ఆమె కనగతమైంది. అదుర్దాగా వివాహం ఈ సమయంలో తెలియజేస్తూ, ‘అయ్యో! ఇప్పుడెలాగ మనం తప్పించుకోవడమని భీతచిత్తయై దిక్కులు చూడ నారంభించింది.

‘నా సంగతి నీ విక పెట్టుకోవద్దు రెబెకా! నన్ను మానవమాత్రుడెవ్వడూ కాపాడలేదు. నీవై నా ప్రాణాలు దక్కించుకో! పారిపో వెంటనే యిక్కడండి!’—అని తొందరించాడు వివాహం.

‘అట్లన్నటికీ జరగడానికి ఏమిలేదు. పోతే మనమిద్దరమూ పోవలసి వేదే! పారిపోయేయట కల్లు. అయ్యోవైవయో! మానాన్న సిద్ధి యెలా ఉన్నదో ఇప్పుడు!’—అని విహ్వలించింది రెవెకా.

ఈ సమయంలో, గదితలుపు తెరచుకొని పెంప్లార్ బ్రయన్ అచట ప్రవేశించుచున్నాడు. కవచం అచ్చటచ్చట పగిలిరక్తసిక్తం అవుతుంది. నెత్తిమీద తురాయి సగం కాలిపోయి చీకటివారిగా ఉంది. ‘నీకోసమే వెతుకుతున్నాను రెవెకా! నా శుభముఃఖాంతు భాగస్వామినివి నీవే! ఇక్కడనుంచి తప్పించుకొని పోయేందుకు ఒక్కటే మార్గముంది. ఎన్ని ప్రయత్నాలనున్నానీ నీముందుకు వచ్చి పడ్డానో తెలుసా? రా వెంటనే! వెళ్ళిపోదాం!’—అని ఆమెను లొంగదించాడు.

‘ఒంటరిగా మాత్రం నేనిక్కడనుంచి కదలను. నీలో కనికరమునేది యేమైన ఉంటే, నీవు తొడబట్టున్న కవచం లాగా నీగుండె ఇనుముతో చేసినది కాకపోతే, నా తండ్రిని ఈవిపత్తు నుంచి తప్పించు. అలాగే ఈ నిస్సహాయుడైన యోధుని గూడా తప్పించి బయటపడెయ్య’—అని అర్థించింది రెవెకా.

పెంప్లార్ నిబ్బరంగా ఇలా సమాధాన మిచ్చాడు : ‘ఏమంటావు? యోధుజ్ఞా తప్పించాలిసింది? అది పాపగని మాట రెవెకా! యోధుడైన వానికి చావు ఆయుధాల వలన రానీ, అగ్ని ప్రయోదంవలన రానీ, ఎలా వచ్చినా అతడు దానికి సిద్ధ పడవలసినదే! ఇక పోతే, యూషియుని రక్షణ విషయమై నావంటివాడు పట్టించుకోవడం అసలే బుద్ధరదు. నాడు చస్తే యెంత, బ్రతికితే యెంత!’

రెవెకా ఈ చూడడుకాతిన్యాన్ని తీవ్రంగా నిరసిస్తూ, ‘నిర్భయుడా! ఈ అగ్నిజ్వాలల్లో పడి నశించిపోవడానికైనా ఒప్పుకుంటానుగాను, నీవలన రక్షణపొందడానికి మార్గం అంగీకరించను’ అని తన మైముఖ్యం ప్రకటించింది.

‘నీ అంగీకారంతో ఇక్కడ నాకు పనిలేదు. ఒకసారి ఇవివరలతో నా ప్రయత్నం సాగిరాకుండ చేయగలిగావు. రెండవసారి కూడా నా ప్రయత్నాని కడ్డుతగలడం ఇంతవరకు ఏ మానవమాత్రునికి సాధ్యం కాలేదు’—అంటూ పెంప్లార్, హఠాత్తుగా ఆమెనొడిసిపట్టి, చేతులలోకి ఎత్తుకొని చరచర బయటికి నడచిపోయాడు. భయనిహ్వాలయై ఆమెపెట్టిన కేకలతో ఆ వరివరములన్నీ మోర్మోగిపోయాయి. ఇదంతా తన కళ్ళముందర జరగడం విచారవలన చాలా ఉదిగ్భ్రుని చేసింది. కాని, ఏం చెయ్యగలదు? బాత్తుగా లేవలసి వున్నది అయిపోయిందతనిది. ‘అతే దుర్మార్గుడా! నిడిచిపెట్టరా అ నీల్లని! పెంప్లార్

నని చెప్పుకొదానికి నీకు సిగ్గులేదటా! నీలాంటివాళ్ళ మాటలంగానే ఆ పవిత్ర వ్యవస్థ శంకితమాతోంది. విడిదిపెట్టకమీరా! పాపీ! ఇది వివాహవ్రతం! ఆజ్ఞ! విడిదిపెట్టు! విడిదిపెట్టకపోతే, నీ గుండెలు వ్రక్కలుచేశానన్నమాటే! అంటూ ఉద్రిక్తుడై గర్జింపసాగాడు.

ఇంతలో నీలకవచధారి లోనికి ప్రవేశిస్తూ, 'నీ కోసమే వెదురుతున్నాను విద్యుద్! నీ శేకలమూలంగా తుదకు నీవున్నచోటు తెలుసుకోగలిగాను. లేక పోతే నిన్ను కనుక్కోగలిగియుండేవాణ్ణికాదు'—అంటూ వివాహవ్రతం సమీపించాడు.

'మీ రెవరో ఉత్తమ వీరుల్లాగ ఉన్నారు. నా సంగతి కేమిగాని, ఆ దుర్మార్గుణ్ణి వెంటాడండి. రోవనా నుండరిని కాపాడండి. సుద్రీకను ఎచ్చట ఖైదుచేశారో చూడండి'—అని అర్థించాడు వివాహవ్రతం.

'వారి సంగతి చూస్తాం. ముందు నీసంగతి చూడనీ'—అంటూ నీల కవచధారి ఆతనిని, ఇంతకుముందు రెబెకాను పెండ్లార్ ఎత్తుకొన్నట్లుగానే, అవలీలగా ఎత్తుకొని చరచరా దొడ్డిగట్టు వద్దకు వరుగత్తి, బాగ్రతగా చూస్తూ ఉండమని ఇద్దరాటవిరులకు ఆతని నప్పగించి, తిరిగి యితర ఖయ్య నీల రత్నకారం కోటలోనికి పరుగెత్తాడు.

ఇప్పటికీ కోటలోని ఒకభాగం పూర్తిగా తగులబడిపోయింది. గోడలు చాల బలిష్ఠములైనందున, తక్కిన భాగాలకు అగ్ని ఇంకా అంత తొందరగా వ్యాపించడంలేదు. కాని, ఆ ప్రదేశాలన్నీ ఇప్పుడు ఫ్రాంట్ డీబాప్ అనుచరలకు ముట్టడిదారులకును ధ్వంసం గ్రామరంగాలుగా మారిపోయాయి. ఫ్రాంట్ డీబాప్ అనుచరల యొడ వారంతా అమితమైన జ్వేషం కలిగినవారు కావడంచేత, తరిమి తరిమి మరి వారిఆతు కనుక్కోడం మొదలుపెట్టారు ముట్టడిదారులు. ఫ్రాంట్ డీ బాప్ అనుచరలు కూడా అందుకు తగినట్లుగానే, మేన ప్రాణాలన్నంతవరకూ పోరాడినేల కొరిగారే కాని దాదాపుగా ఎవ్వరూ దాపోవామని శరణు వేడలేదు. వేడిన ఒకరిద్దరినీ ముట్టడిదారులు కనికరించనూలేదు, కోటంతా వారిఆయుధసంఘర్షణ ధ్వంసమతోనూ, విరాలాపాలతోనూ, హాహాకారాలతోనూ పిక్కటిల్లి పోయింది. గడలన్నీ ఎక్కడ చూచినా, సెత్తుటితో తడిసి రొమ్ము రొమ్ము అయినవే!

ఈ గందరగోళం మధ్య సుద్రీక, రోవనాను వెతుక్కుంటూ బయలుదేరాడు. విశ్వాసుపాత్రుడైన గర్, ఆతని కంగరత్తుడుగా, అతనిమీదవ్రతే చెబ్బలన్నీ తాను కాచుకుంటూ వెన్నంటి వస్తున్నాడు. సుద్రీక రోవనా ఉన్నగదిని తేలిక సమయానికి, ఆమె ఇక జీవితముపై ఆక వదలకొన్నదై, మెడలోనినీలునను

హృదయానికి హత్తుకొని, అంతిమ ఘడియలోను ఎదురు చూస్తోంది. సెడ్రీక్ ఆమెను బాగ్రతగా దొడ్డిగేటువద్దకు చేర్చుమని గర్జనతో ఆవృజిల్చి, తాను ఎథర్ స్టేనును వెతుక్కుంటూ బయలుదేరాడు.

కానీ, వాంబా చాకచక్యవల్ల ఎథర్ స్టేను యిదిమొకే తప్పించుకొని ఆ ప్రమాదంలోంచి బయట పడ్డాడు. కోటలోపల యాద్రం బాగా తీవ్రగతిలో పొడుతున్న ఆదమ కనిపెట్టి, చామన్న పోలులోకికూడ ముట్టడిచాడు. ప్రవేశించినట్లుగా వాంబా పెద్దపెద్ద కేళంజేస్తూ, అచట వ్రేలాడ గట్టుబడియన్న చాళ్య నగైరాలను ఒండొంటితో మ్రోగిస్తూ పెద్ద హంగామా చేయ నారంభించాడు. అవతలిగదిలో ఉన్న కావలివాడు, ఇదివరకే చాల కంకారుగా ఉన్నవాడు గనుక, ఈ హంగామాకు మరింత బేగారై, పోలులోకి శత్రువుల పువ్రేశించారని పెంప్లార్ పిచ్చివిచిత్రానికి తలపుతీసి పరుగెత్తాడు. ఈ యవకాళంలో వాంబా ఎథర్ స్టేనును చల్లగా ముడుచి ఆగదిలోకి పర్చుకొని, అచటినుండి నెమ్మదిగా కోట మెల్లాలోపలకి అడుగుపెట్టాడు.

మెల్లాలో, వారికి కనుపడిన దృశ్యమిది : పెంప్లార్ బ్రయన్ ఆక్వా హాథుడై ప్రయాణనగానూహలో ఉన్నాడు. అతనిచుట్టూ మురిగొందరు ఆశ్వికులూ పదాతులూ పరివేష్టించి ఉన్నారు. బ్రయన్ నాయకత్వాన ఎలాగైనా ఈ కోటలోం తప్పించుకొని పారిపోవాలనే ప్రయత్నంలో ఉన్నా రిప్పుడు వీరు. అది సాగిరావడానికి వీలుగా, ముఖద్వారాని కెడరుగానుంజే పంకెనను అగడ్తమీదికి తిరిగి వచ్చించారు. కానీ, పంకెన వాలడంతోపే లాక్సీలీ అనుచరబృందం కోలాహలంగా పంకెనమీదికి త్రోవకొని వచ్చింది. వీరిని భేదించుకొని పెంప్లార్ తన ఆనుచరులతో బయటికి ఉదాయించాలన్న మాట. దొడ్డిగేటునుండి చొచ్చుకొని వచ్చిన ఆటవిక సైన్యంగూడా ఈ సమయానికి అవతలివైపునుంచి మెల్లమీదికి వచ్చిపడినందున, పెంప్లార్ ఉద్యమం నెరవేరడం చాల కష్టసాధ్యంగానే కనిపిస్తోంది. అయినా, అతని భోరణి ఈ యవకోధాలనేమీ లెక్కచేసేటట్లుగా తోచడం లేదు. అనుచరులుగూడా అంతటి తెగింపుతోనే ఉన్నారు.

బ్రయన్ తురుమ్మబానిసలలో నొకడు తాను గుర్రంమీద యెక్కి రెబె కాను తనముందర కూర్చోబెట్టుకున్నాడు. ఆమె రక్షణవిషయమై బ్రియన్ తీసుకుంటున్న శ్రద్ధ యంతా అంతా కాదు. ఆ తీసుకోవడంలో, తనకు వచ్చే ప్రమాదం కూడ లెక్కచెయ్యడంలేదు. ఎదురైన శత్రువులెల్ల ముందుకు దూకి మట్టుపెట్టకూ తిరిగివచ్చి రెబెకా ప్రక్కన నిలబడుతున్నాడు. ఇలా బ్రియన్ చేత అంత బాగ్రతగా కాపాడబడుతున్న ఆ శ్రీశక్తికి రోజెనా అయి

వుంటుందని ఎథర్ స్టేన్ భ్రమించాడు. అతనిలో వీరావేశం తటాటన పొంగింది. ఆమె రొపనా కాదని వాంఛా ఒక ప్రక్క చెపుతూనే ఉన్నా వినిపించుకోలేదు. నేలకొరిగిన ఒక సైనికుని చేతిలోని గదను అమాంతం తీసుకొని, ఎదురైనవారిని యెడతెడతా బాడతూ బ్రయత్న పరివారం మీదికి యొగబడ్డాడు. అదంతా తుగ్గిటి కాలంలో జరిగింది. చాలామంది ఆ గదాఘాతాలకు తూలి క్రింద పడి పోయాడు.

బ్రయత్నకు యిక రెండుగజాల దూరంలో ఉన్నాడు ఎథర్ స్టేన్. 'అరే, వదుల్తావా లేదా ఆ పిల్ల'ని గర్జించి అతనిమీదికి గూడా ఉరకబోయాడు. కాని, యితడున్నది నేలమీద. పెంప్లార్ ఉన్నది గుర్రంమీద. పైగా ఎథర్ స్టేనుకు కవచాదుల రక్షణ ఏమీలేదు. అయినా పాపానించి తనమీదికి విజృంభింపజూస్తున్న ఎథర్ స్టేనుకు చూడగానే, బ్రయత్న పక్క వాటుగా అతనిమీదికి గుర్రాన్ని తోలి, రికాబులపై నిలబడి, కత్తితో తుట్టి ఒక చెబ్బు నెత్తిపై గొట్టాడు. ఆ చెబ్బును ఎథర్ స్టేన్ తన గదతో ఆడుకోడానికి ప్రయత్నించాడు గాని ప్రయోజనం లేకపోయింది. గద రెండు ముక్కలు కావడంతోపాటు, ఎథర్ స్టేనుకు కూడా నెత్తిపై బలమైన చెబ్బుతగిలి చాపచుట్టుగా క్రింద పడిపోయాడు.

బ్రయత్న పరివారాన్ని ఎదుర్కొంటున్నవారిలో యిది కొంత కలవరం కలిగించింది. కంగారుపడి వారు కొంతదూరంగా తొలగి నిలిచిన సమయంలో, బ్రయత్న తన పరివారాన్ని హెచ్చరించి, ముందుకు ఉడాయించాడు. అతని తరువ్వుకానినలతోసహా, మరికొంద రాళ్ళిరులుకూడా అతని ననుగమించారు. ఎదురైన అటవికులను చల్లాచెడరు చేసుకుంటూ నిమేషమాత్రంలో వంశీన జాటి వేశారు. అటవికుల అంపకృష్టి ఒక పక్కన వచ్చి తనమీద బడుతున్నా లెక్కనేయక, బ్రయత్న తన గుర్రాన్ని బాహ్యరక్షణసాసం వైపునకు పరుగెత్తించాడు. అది యీపాటికి డీప్రేసీనకమై యుండవచ్చునని అతని అంచనా. కాని, అక్కడ డీప్రేసీ వ్యతంత్రుడుగా లేడు, ఖయిదీగా ఉన్నాడు. 'నిన్ను విడిపించితినుకుపోతాను నావంట ర'మృత్వాడు బ్రయత్న. కాని, డీప్రేసీ అంగీకరించలేదు, 'నేను పారిపోనని మాట యిచ్చాను కనుక పారిపోను, నీవు మాత్రం వెంటనే వెనుదిరిగి చూడకుండా పారిపోవడం మంచిది. ఈ దేశంలో యిక ఉండవద్దు. సముద్రం కూడా దాటి ఎంత త్వరగా పలాయనం చిత్తగిస్తే అంత మంచి'దని సలహా యిచ్చాడు. 'మరేం ఫరవాలేదు, పెంపుల్ స్టోవునుకాన్ని గనుక నేనిప్పుడు చేరుకున్నానంటే నన్ను యిక ఎవ్వరూ ఏమీ చేయలేరంటూ పరిశారంతో సహా దొడుతినీ యింతుక నేపటిలో అదృశ్యుడైపోయాడు బ్రయత్న.

పారిపోవడానికి అవకాశంలేక కోటలోనే దిగబడిపోయిన వారితో కొంతసేపు వెనుకటి మోదిరిగానే పోరు జరిగింది. ఇంతలో, అగ్నిబాల్లులు

కోట అన్ని వైపులనూ వ్యాపించాయి. అంతకంతకు వాటి ఘోష అధికం కాజూర్చింది. ఆ భయంకర సన్న కేళంలా ఉలికా జాట్లు విషయబోసుకొని, వచ్చే తీనదాని వలె వికటాట్రహసాటు చేస్తూ కోట గోపురం మీద కనుపించింది. పగతీర్చుకోగలిగాననే వికటసంతోషంతో ఆమెకు వట్టపగ్గాలుండడంలేదు. చిందులుద్రోక్కుతూ, చేతిలోని కర్ర ఆకాశంలా అడిస్తూ, ఒక ప్రళయగీతమేదో పాడడం మొదలు పెట్టింది.

అగ్నిబాహు లింకా వృద్ధిఅయ్యాయి. కూర్మస్తంభం కావోతున్న ఆ సమయంలో, అదంతా ఒక పెద్ద భోగిమంటవలె దూరప్రదేశాలవారిగూడ కనుపింపసాగింది. శత్రువులంతా నిజ్జతులై, పోరాటం ఉపశమించినకారణం చేత, విజేతలు గుంపులు గుంపులుగా కూడి ఆ ప్రళయదృశ్యం ఆశ్చర్యం లో లిలకిస్తూ ఉండిపోయారు. ఉలికా ఉన్మత్తహృదం చాతసేపటి వరకూ ఆ గోపురంమీద ఆలా కనుపిస్తూనే ఉంది. ఆ ప్రళయ సామ్రాజ్యాని కంఠకి తానే అధికారిణియొనట్లు ఆమె ఆ గోపురంపై విహరిస్తోంది. ఇంతలో, ఒక బ్రహ్మాండమైన ధ్వనితో ఆ గోపురం యావత్తూ ఒక్కపెట్టున కూలి, ఆ అగ్ని బాహుల మధ్య ఉలికా యిక తిరిగి కానరాలేదు. ఆ భయానక దృశ్యం అచట ఉన్నవారి నెలలరిసి నిశ్చేష్టుల నొనర్చివేసింది. కొన్ని నిమిషాలవరకూ ఎవ్వరూ కదలలేదు, మెదలలేదు. కొంతసేపటికి, లాక్ష్మీశ్రీ తన అనుయాయులను పాచ్చ రిస్తూ వేసిన కేక ఆ నిశ్చబ్దాన్ని చీలుస్తూ ఈ విధంగా వినిపించింది: 'రాక్షసులు నశించారు. రాక్షసావాసం నేలమట్టమైంది. కొల్లగొట్టిన వస్తుసంచయం ఇక పంపిణీ చేసుకోవలసి ఉంది. ఎవరెవరు ఏమేమి కొల్లగొట్టారో, అంతా తీసుకొని, మన వటవృక్షం చెంతకు రేపు ఉదయానికల్లా చేరండి. ముత్రులతో కలిసి, ఈ పంపిణీ వ్యాయపద్ధతిలో జరుపుకుందాం.'

సూక్ష్మదయనుబంధి. అది హర్షహిత్ అడవిలోని పురాతన వట వృక్షం. సంఘ బాహుళ్యముగనూ, బందిపోటు దొంగలుగనూ ఎంచ బడే లాక్సీ అనుయాయులంతా ఆ వటవృక్షంక్రింద సమావేశమైనారు. గత దినః టార్నిర్లొప్పన్ కోటలో వారు కొలగొట్టి తెచ్చిన వస్తు సంచయముంతా ప్రక్కన కుప్పలు కుప్పలుగా పోయబడిఉంది. తివాసివలె గడ్డి ఒత్తుగా పెరిగిన ఒక యెత్తయిన మట్టిగద్దెపై లాక్సీలీ కూర్చునిఉన్నాడు. దానిమీదనే తన కుడి వైపున నీలకవచధారిని, ఎడమవైపున పెడ్రెక్కనూ అతడు కూర్చుండ బెట్టు కున్నాడు.

ఇక కార్యక్రమం ప్రారంభం కావలసిఉంది. క్రైస్తవ అతిథులు కూడా ఉన్నారగునక, కార్యక్రమం క్రైస్తవ ప్రార్థనతో ప్రారంభం కావడం సముచితమనిచెప్పి, లాక్సీలీ కోఫ్తూహర్లొట్టు ఫాదరికోసం కలలు జాచాడు. కాని అకడెక్కణా కనిపించలేదు. ఏమైనాదని భోగట్టా చెయ్యగా, ఫ్రాంట్ డీ బాఫ్ తాలూకు మద్యకాల ప్రాంతంలో తచ్చాడు కుండగా తాను చిట్టచివరిసారి చూచినట్లు మిల్లర్ చెప్పాడు. అంతట లాక్సీలీ, తక్షణమే కొంతమంది మనుష్యులతోవెళ్లి వానిని వెనకి పట్టుకొని తీసుకురావల సినదిగా మిల్లర్ను ఆదేశించి పంపాడు.

అటులే, అతడు వచ్చేరకూ కార్యక్రమం ఆరంభానికి పిలువేడు. నిన్నటి వృత్తాంతం తెలుసుకొన్నమీదట డీజేసీ నైన్యాలూ, మాల్వాయిసికానైన్యాలూ మొదలైనవి తమరూడికి వచ్చిపడకముందే తాము పని పూర్తిచేసుకొని అదృశ్యం కావడం అవసరం. అందుచే లాక్సీలీ, వెంటనే తరువాతి కార్యక్రమాని కుప్పక్ర మించాడు. ఆచటనున్న వస్తుసంచయాన్నంతనీ రెండుభాగాలుగా విభజించి, ఈ రెండిటిలో మికిచ్చువచ్చిన భాగాన్ని మీరు తీసుకోవడమిండుగా పెడ్రె క్కును కోరాడు. ముట్టడిలో పోల్లాన్నవారిలో, పెడ్రెక్కునందు అభిమానం తో ఆ చుట్టుప్రక్కలనుంచి వచ్చినవామకూడా చాలమంది ఉన్నారగునక, కొలగొట్టిన భవనంలో సగముపాలు పెడ్రెక్కను వదలివెయ్యడం శ్యామమని అతని నిర్ణయం.

కాని, ఎథెల్స్టేన్ శురణించాడన్న దుఃఖంలో మునిగియున్న పెడ్రెక్ ఈ పాటపంపుశృయం ఉత్సాహం మానే నీతిలోలేడు. 'నాకుగాని, నావాళ్లకు గాని ఈ వస్తు సంచయంతో ఏమాత్రము పనిలేదు. మమ్మల్ని అపదనుండి రక్షించినందుకు మీరు కృతజ్ఞత తెల్పుకోవడంకోసం ఇక్కడ ఇంతసేపు ఉన్నా ముగాని, పాటపంపుకోసంకాదు. ఎథెల్స్టేన్కు వెంటనేపోయి అంత్య సంతానాలు జరపాలి. కొవెనామకూడా త్వరగా కోధరపుద్దు చేరకొవాలని తొందర

వడుతోంది. యెవరినైనా ఆమెకు తోడిచ్చి పంపితే సంతోషిస్తాను. ఇప్పుటికే ఆలస్యమయింది. మేమిక వెడతాం. మమ్ము ఆపదనుండి తప్పించినందుకు మీకు కృతజ్ఞతాభివందనా లర్పిస్తున్నాను,'—అన్నాడు పెడిక్.

'అలాకాదు. ఈ వస్తుసంచయం మీ సొంతానికి అక్కరలేకపోవచ్చు. కాని, మీ అనుచరులనూ, మీ యిరుగుపొరుగువారిని సత్కరించడానికైనా ఇది ఉపయోగించుకోవచ్చునుగదా? అంతా మేమే తీసుకోదం వ్యాయంగా లేదు. మేము చేసిన కష్టం మీవాళ్లు చేసినదానికంటే ఎక్కువదేమీ కాదని నిశ్చయంగా చెప్పగలను. కనుక నిరాకరించక తీసుకోండి'— అని అరిచాడు లాక్సీ.

'మా వాళ్లను సత్కరించుకోవాలి, కాకున్నా అస్త్రీయే నాకుచాలు, తక్కిన ఆస్తులతో నాకు పనిలేదు'— అని సమాధాన మిచ్చాడు పెడిక్.

'కొందరు తెలివిగలవాళ్లు తమ్ముతామే సత్కరించుకున్నారు. అలాంటి వాళ్లు కేవలం వట్టిచేతులతో కల్లిపోపోవడం లేదు. అంతా తెలివితప్పువ వాళ్లే ఉండరుగదా మరి!'—అన్నాడు వాంబా.

'అది నాకు సంతోషమే! మా కట్టడులు చూకేగాని ఇతరులకు వర్తించవు'—అన్నాడు లాక్సీ.

వాంబా కంఠధ్వని వినిపించడంతో, అతడు తనకోసం మృత్యువు వెదుక్కోడానికైనా సిద్ధపడి తనను చరనుండి తప్పించిన సంగతి పెడిక్కుకు జ్ఞాపకానికి వచ్చింది. ఆవరపురస్వరంగా అతని నాలింగం చేసుకొని, —'వాంబా! నీకు నేను ఏమి ప్రత్యుపకారం చెయ్యగలను? నీవు వట్టి బోస్సు గాడివనుకున్నానుగాని, నీతో ఇంతటి విశ్వాసం ఉన్నదనుకోలేదు,'— అని అంటూఉండగా అతని కన్నులలో నీరు నిల్చింది. అలాంటి ఆర్ద్రత కలగడం ఇదివరకెప్పుడూ అతనికి అలవాటులేదు. ఎథెల్స్టన్ మరణించాడా అతని కంటిపంట నీరు తిప్పించలేకపోయింది. అలాంటివాడిప్పుడు అశ్రుపూరితనయను దైనాడంటే, వాంబా తనపట్ల చూపిన విశ్వాసం అతని నంత గా కదిపివేసిన దన్నయట.

వాంబా నెమ్మదిగా అతని కాగిలిని విడిపించుకొని, 'అజేమిటి దొరా! అలా అంటున్నారా? నేను చేసిందేమిటి? ఈ చూత్రానికి మీరు మీ కన్నీటిని వెచ్చిస్తే, మీతోపాటు నేను కూడా కన్నీరు కార్చవలసివస్తుంది. అప్పుడు నా విదూషకవృత్తే భగ్నమైపోదా! అలాకాదు. నన్ను సంతోషపెట్టాలని మీకుంటే, ఇదిగో, ఈ గర్తచేసిన తప్పిదాన్ని మన్నించండి. మీతో చెప్పకుండా ఒక కారణంబాటు, మీ కుమారునికి నాకరి చెయ్యడంకోసం మీ నాకరి నుంచి గైరుపోజరయ్యాడు'—అని విన్నవించాడు.

గర్త పగిలిన పెడిక్కును మరింత భావవిచక్కుణి చేసింది. ఆశతో అలా అన్నాడు: 'మన్నించడమా! గర్తను మన్నించటమేకాదు,—ఈ క్షణమే

బంధవిముక్తుని చేసివేస్తున్నాను. వంశపారంపర్యా అనుభవించడానికి మారక
రాల భూమిని గూడా నా యెట్టెటూ వాగ్నివిచ్చేస్తున్నాను. నేటినుంచి
అతడు నా బానిసకాదు,—స్వతంత్రుడు!

సెడ్రిక్‌లో ఈ మాటలు అంటున్న సమయంలో, గర్త అతని
పొదాలకడ నేలపై వాగ్నిలాడు. బానిసత్వం తొలగిపోయిన సంతోషంతో
అతడు తిరిగి లేచి నిలబడేసరికి, ఆ ఒడ్డు పొడుగు మరలగా తెరిగి
నట్లయింది. కంచానీళ్లు బానిసకడియం తెగగొట్టడానికి ఇక్కడ ఎవ్వరూ
కమ్మరిలేదా అని నలుదిక్కులా కలయజూచి తహతహ ప్రకటించాడు. కృతజ్ఞతా
భావంతో సెడ్రిక్కుడు పునరభివాదం చేసి, 'మీరు చేసిన యీ మేలు నేనెన్న
టికీ మరచిపోలేను. మీరు ప్రసాదించిన స్వతంత్ర్యతనల్ల నాకు శరీరంలో
రెట్టంపుబలం వచ్చినట్లుగా ఉంది. ఇనుమిక్కిలిగా మీ కొరకై పోరాడేందుకు
నే నెప్పటికీ సంసిద్ధమే'— అని తన విశ్వాసం పునరుద్ఘాటించుకున్నాడు.
తాను తన పరిసరాలూ— అంతా మారిపోయిపోతున్నా ఉన్నదతనికి. అతనిలో
ఈ మార్పు అతనికుక్క ఫాంగ్సుకూడా గుర్తించినదికావాలి, వెలసంతోషం
తో అది అతనియట్టు ఎగిరి ఎగిరి గంతులు వేయ నారంభించింది. 'నేను మారి
పోయాననిగా ఉన్నాను, నన్ను ఎలా గుర్తించగలుగుతున్నావు ఫాంగ్స్?'—
అని గర్త ఫాంగ్సు నుద్దేశించి పలికాడు.

'ఫాంగ్సుగాని నేనుగాని నిన్ను గుర్తించలేకపోవడమనేది ఉండదు గర్త!
మరిచిపోలే, ఇక నీవే మమ్మల్ని నిన్ను గూడ మరిచిపోవాలి'—అన్నాడు
వాంబా.

'అలా ఎన్నటికీ జరగదు నేనం! నా ఒళ్లు నాకు తెలిసి ఉన్నంత
వరకూ, నిన్ను నేను మరచిపోలేను. నీవంటివాడు స్వతంత్రులలో కనిపించడం
అరుదు! నువ్వెడ్రిక్ నిన్నుకూడా స్వతంత్రుని చెయ్యాలని ఆశిస్తున్నాను'—
అన్నాడు గర్త.

'నీవు స్వతంత్రుడవైనావు నేను కాలేదని తిరస్కరించుకున్నా ననుకోబోకు
గర్త! స్వతంత్రులకు బాధ్యతలు చాలా ఉంటాయి. రణగంగాల్లోకి దూకి
పోరాడవలసిన బాధ్యత స్వతంత్రునికి ఉంటుంది. మా నేమన్నది? చాలాగా
ఇంటిపట్టున కూర్చుంటా. రచ్చపట్టు సుఘర్షణల్లో తెలివిగలతనం
కంటే, ఇంటిపట్టు కాలేజీలో తెలివితక్కువతనం మేలంటారు, వివరేదా?'
—అన్నాడు వాంబా.

ఇంతలో, గుర్రాల డెక్కలవచ్చుడు వివరడింది. కొంతనా అశ్వామాధ్యయై
కొంతమంది అశ్వికులతోనూ పదాతులతోనూ అచటికి విచ్చేసింది. అమెయివ్వుడు

యెప్పటి మాదిరిగా చక్కగా ముస్తాబైఉండి, తన పూర్వపు హుందాతనాన్ని మరల చిక్కబట్టుకుంది. ఇంచుక విజృంభణం ఆమె ముఖంలో కనిపిస్తూ ఉన్న మాటనిజం. ఇంతకుపూర్వం ఆమెపద్ధత్యాల కడియొకగురుకు, వివాహచ్చాడు ఎంతో తొలగకపోయినా, ఆమె ఫాలతలంపై, ఏదో అకారణజకటి తిరిగి మెరుస్తున్నట్లుగా ఉంది. అపదనండి ఉద్ధరించబడినందుకు ఒక విధమైన కృతజ్ఞతాముద్ర కూడా ఆ నొసలిపైన కనిపిస్తున్నట్లుగా ఉంది. వివాహము డ్రేముగా ఉన్నాడని ఆమెకు తెలుసు. ఎథెల్స్టేన్ చనిపోయాడన్న సంగతికూడా ఆమెకు అపగతమే. వివాహము డ్రేముగా ఉండడం ఆమెకంటే అపదంగా ఉంది. ఎథెల్స్టేన్ చావుకు కూడా ఆమె అలాగే సంతోషించిందని చెప్పరాదు గాని, ఏ ఒకేఒక విషయంలో తన అభిప్రాయాన్ని ప్రోసిపుచ్చి పెద్దికో తనకు బాధ కలిగిస్తూ వచ్చాడో, ఆ విషయమైన అడ్డంకి యెప్పుడు తొలగిపోయినందుకు తెరపని బడినట్లయి ఆమె ఒక నిట్టూర్పు విడిచినదని చెప్పక తప్పదు. అందుకే ఆమె తీవ్రపురుషులు.

రొవెనా తన గుర్రాన్ని సరాసరి లాక్సిలీ సమీపానికి నడిపించింది. లాక్సిలీ ఆమెకు స్వాగతం చెప్పడానికి లేచేసరికి, అతనితో పాటు అతని అనుచర బృందమంతా లేచింది. ఆ మరియాదకు రొవెనా చెక్కిళ్లు కంపెక్కాయి. విషమయ్యై లాక్సిలీకి ప్రత్యభివాదం చేస్తూ ఇలా అంది: 'వీడితడనులను రక్షించడం కోసం ప్రాజాలు కూడా ఒడ్డి మీరు ప్రదర్శించిన కౌత్యపాపాపాలు మరువరానివి. భగవంతుడు మీకు మేలుచేకూడస్తాడు. ఇకముందుమీలోయెవరై నాసరే, అకలిగొన్నప్పుడుగాని దప్పిగొన్నప్పుడుగాని, సరాసరి మా గృహానికి విచ్చేయడని మనసారా అర్థిస్తున్నాను. మీరెప్పుడు వచ్చినా మా గృహం మీకు సుస్వాగతం పలుకుతుంది. నార్మన్ అధికారధూర్వమంతా మిమ్మొకవేళ ఈ అడవులలోంచి వెడలగొట్టివేసే సక్షంలో, మీరేమీ చింతనొందవలసిన పనిలేదు. రొవెనాకు సొంత యెట్టెలుఅడవులున్నాయి. అందులో మీరు స్వేచ్ఛగా సంచరించవచ్చు. అక్కడ ఫారెస్టు రేంజర్ల బాధలు మీకేమీ ఉండవు.'

ఈ ఔదార్య ప్రకటనకు లాక్సిలీ తన అనుయాయులందరి తరపునా కృతజ్ఞత వెల్లడిస్తూ—'మీరు వేరే ప్రత్యుపకృతి ఏమీ అవసరంలేదు రొవెనా నుండరీ!—నిన్ను ఒక అపదలోంచి రక్షించే భాగ్యం మాకు కల్గడమే ఒక మహాపకృతి. ఈ అడవుల్లో సంచరిస్తూ మేము వజరకౌల చుడుకుపనులు చేస్తుంటాము. వాటికన్నీటికి పరిహారంగా భావిస్తున్నాం ఈనాడు నిన్ను మేము రక్షించగల్గడం'—అన్నాడు.

రొవెనా తిరిగి అతనికి అభివాదం చేసి అచటినుండి కదిలింది. పెద్దికో కూడా ఆమె సనుగమించడానికి లాక్సిలీకడ సెలవు గైకొంటున్నాడు. రొవెనా

గుర్రం ఒక చెట్టు ప్రక్కనుంచి పోతూఉండగా, అక్కడ ఏదో దీర్ఘలావానా నిమగ్నుడైనట్లు చేతులుకట్టుకొని నిలబడివున్న డీప్రేసీ ఆమెవంక తలయెత్తిచూచి ముందుకువచ్చి, రోవెనా గుర్రాన్ని కల్లెం పుచ్చుకుని ఆపి, 'రోవెనా నుండరీ, ఈపరాధూతుడగు డీప్రేసీ,—ఈఅగౌరవంపాలైన డీప్రేసీ—నీకొకమాట చెప్ప కోవాలనుకొంటున్నాడు'—అని అన్నాడు.

రోవెనా ఆతనివంక నిదానంగా చూచి ఇలా అంది: 'ఇలాటి పనులు తల పెట్టినప్పుడు, పరాజితుడవు కావడమే నీకు యెక్కువ గౌరవప్రదమని తెలుసుకోదలంబుంది! ఓటమికంటే గలుకే నిన్ను నిజంగా మరింత అగౌరవం పాలు చేసిఉండేది.'

డీప్రేసీ తలవంచుకొని,—'ఉద్రిక్తుడనై నీ యెడ చేసిన అపచారాన్ని మన్నించాలి. డీప్రేసీ నీకు యెట్టి ఘోరమైన నేర చెయ్యగలదో ముందు ముందు నీవు తెలుసుకోగలవు'—అన్నాడు.

'క్రైస్తవ ధర్మం ప్రకారం నిన్ను నేను మన్నిస్తున్నాను. కాని, నీ అన్యాయ ప్రవృత్తి మూలంగా మేము అనుభవించవలసి వచ్చిన మనోభేదన మార్తం నిన్ను కించపరుచుచున్నది నిచ్చేదిగా లేదు—'అన్నది రోవెనా.

ఇంతలో పెడ్రో కనుకనుంచి వచ్చి రోవెనాను కలుసుకుని, డీప్రేసీతో ఇలా అన్నాడు: 'వదిలిపెట్టు కల్లెం! తగనిపని యని ఊహిస్తున్నానుగాని, లేకపోతే ఈ ఒక్క బల్లెపురొట్టుతో నేలకొరగి ఉండేవాడవు. లే! తొలగు ఆనతలకి!'

డీప్రేసీ కల్లెం వదిలి ప్రక్కకు తొలగుతూ,—'కూరుడక! ఖయదీని బెదిరించగల మహాకూరుడవు! సాగ్జన్ల అవినీతికి మర్యాద తెలిసి యెచ్చిందెప్పుడు?' అన్నాడు.

రోవెనా ముందుకు పొగింది. ఆమెతో కూడా అచటినుండి నిష్క్రమించే ముందు, పెడ్రో నీలకవడధారిని ప్రశ్నార్థకంగా కలుసుకొని అతనికి తృప్తికరమైన తెలియజేస్తూ, తనతోపాటు రోధరువుడ్డువచ్చి అక్కడ ఉండిపోవలసిందన అర్థించాడు. 'రోధరువుడ్డు నీ స్వగృహంగా ఎంచుకోవలసినది. నా తున్నదంతా నీకీ. అతిథివిగా నా యాంటికి రమ్మనడంలేదు. నాకు అనుకూలమైనా, లేక తుమాడవుగా, రమ్మనికోరుతున్నాను'—అని అతని అభ్యర్థన.

'మీ వలన నేనిదివరకే ముసంపన్నుడనయ్యాను. సాగ్జన్ల ముగుగుసంతద ఎటువంటిదో మీ మూలన నా కవగతమైంది. ప్రస్తుతం నాకు చాలా పనులున్నాయి. రోధరువుడ్డును ఇప్పుడు రాతను. త్వరలోనే వస్తాను. వచ్చినప్పుడు

మిమ్మల్ని ఒక వరమును గుతాను. మీ దానశీలం అప్పుడు పరిశుభ వస్తుంది— అన్నాడు నీలకవచధారి.

పెద్దమ్మ ఉత్సాహంతో తన చెయ్యి అతని అరచేతిలో వేస్తూ, 'మీరడగదలచిన వరం ఆడక్కణ్ణుండే మీకిచ్చివేస్తున్నాను. నా ఆస్తికోసం కావాలని ఆడిగినా ఇవ్వడానికి నేను సున్నెడుదానే' అన్నాడు.

'అది అతల తేలికగా ఇచ్చే వరమని భావించకండి. అయినా నే నడగ బోయేది మీ రివ్వగలరనే ఆశిస్తున్నాను. వెళ్ళిరండి, సెలవు!— అన్నాడు నీలకవచధారి.

రొవెనానుడా నీలకవచధారికి సవిభాగంగా అభిజాతం చేసింది. అతడు ప్రత్యభివాదించేవాడు. రొవెనా పెద్దమ్మలు సహనారంగా ముందుకు సాగి వెళ్ళిపోయారు. వారు వెళ్ళిన కొంచెము సేపటికి, ఎథర్ స్టేన్ శవ కేటికతో జేరొక బృందం బయలుదేరింది. వారిలో కొంతమంది ఫాదర్లు కూడా ఉన్నారు. ఎథర్ స్టేన్ మరణవార్త విని, అతని అంత్యక్రియల సందర్భంలో తమ కేదో బాగా ముట్టుకుందనే ఆశచేతనాదా, చేరువలోనున్న కాన్వెంటు నుండి వచ్చిన ఫాదర్లు వారు. దుఃఖనూచకంగా ఏవో ప్రార్థనలు చేస్తూ ఆ శవ కేటిక ననుగమిస్తున్నారు. యెథర్ స్టేను యెస్టేటు తామో ప్రముఖులు కొందరు శవ కేటికను మోస్తున్నారు. లాక్స్మీ ప్రభుత్వం లేదీ నిలబడి ఆ మృతవీరుడయ్యేద తమ గౌరవం ప్రకటించారు. గత దినపు పోరాటంలో అనువులు కోల్పోయిన తమ ఇతర మిత్రులనూడా వారికా సమయంలో గుర్తు వచ్చాడు. కాని అది కొద్ది క్షణాలు మాత్రమే. కొంచెము సేపటిలో, ఆ బృందం కనుమాపు మేరదాటి అవృశ్యమై పోయింది.

లాక్స్మీ ప్రభుత్వం ఆ తర్వాత తమ పాటుపంపుళ్ళ కార్యక్రమంలో నిమగ్నమయ్యారు. మీ కేటి కావాలి ముందు మీరు తీసుకోవడని నీలకవచ ధారిని లాక్స్మీ కోరాడు. నీలకవచధారి సరేనని, 'ఈ డీప్రెస్సివ్ నా యిచ్చ వచ్చినట్లు నేను చేసుకుంటాను, నాకు వశమైతే' అన్నాడు. 'వీడు నా తండ్రిని చంపిన పాతకుడు, పిట్టి వీడి అనుచుంటే సహా ఈ చెట్టు కొమ్మలకు ఉరితీయాలి నిజానికి! కానీ, యిప్పుడు వీడు మీ ఖుషి. కనుకనే బ్రతికిపోయాడు. మీ యిచ్చం, మీ రేమి చేసుకున్నా సరే— అన్నాడు లాక్స్మీ.

'డీప్రెస్సివ్! నిన్నుప్పుడు బంధ విముక్తుని చేస్తున్నాను. వెళ్ళిపో! గతించిన దాన్ని మనస్సులో పెట్టుకొని నీచంగా పగ పొధించేవాణ్ణి కాదు నేను. కాని, ఇక ముందైనా వాగ్రత్తగా ఉండు. ఉండకపోతే, తగిన కౌన్సి

అప్పుడు నీకు జరిగితిరుతుంది. జాగ్రత్త! హా, వెళ్ళిపో!—అన్నాడు నీలకవచధారి.

డీప్రేసి మారుమూటలేక వినముడై అతనికి అభివాదంచేసి పెడలిపోబోతుండగా, లాక్ష్మి అనుయాయులు అతనిని గేలిచేస్తూ ఏవోవో కేకలు వేశారు. అతనికి యొక్కడలేని తోపమూ వచ్చింది. వాళ్లను తిరస్కరిస్తూ మాట్లాడాడు. లాక్ష్మి గనుక అడుపడకపోతే, అతనిపై బాణవరం కురిసిఉండేదే. అంతటితో బ్రతికిబయటపడి, డీప్రేసి అదగ్గరలో ఉన్న ఒక గుర్రంమీదకు చరాజున యెగిరికూర్చుని దాడుతేసి క్రుచ్చిమాత్రంలా అదృశ్యమై పోయాడు.

ఈ సంఘటన మూలంగా కలిగిన సందడి అణగిన తర్వాత, లాక్ష్మి తన మొదలూని కొమ్ముబూరూను నీలకవచధారికి సమర్పించబోతూ,—‘ఈ తోనుకను మీరు దయచేసి స్వీకరించండి. ఆ ఆటవిప్రాంతాల్లో మీరు యెప్పుడు యొక్కడ యొట్టి చిట్కలా ఉన్నా సరే, మూడుసార్లు ఇదిగో ఈ రీతిగా ఈబూరా ఉపయోగించండి. మీకు తోవలసిన సాహాయ్యం లభించడానికది ఉపయోగపడుతుంది’—అంటూ, ఆ ఉపయోగ తరహాను రెండుమూడుసార్లు ఉపయోగించి బూరా చేతికిచ్చాడు. నీలకవచధారి దానిని సంతోష పూర్వకంగా అంది పుచ్చుకొని, లాక్ష్మికిందైన పద్ధతిలో తానుగూడ ఉపయోగించి వినిపించాడు.

‘భేష్! బాగున్నది. రణతంత్రంలోనేకాక ఆటవిక విద్యలో కూడా మీరు బాగా అంతేరివారులాగా కనిపిస్తున్నాగు. సంతోషం! మిత్రులారా! వింటున్నారా! ఈ బూరా ఉపయోగ తరహా గుర్తుంచుకోండి. ఇది మీకు యొక్కడ వినిపించినా అది యీ మన నీలకవచధారి పేజువని తెలుసుకోండి. యెవడైతే ఆ పిలుపు వినికూడా అతనికి సాయంవెళ్ళడో, వాడికిక మన యీ జట్టులో ఉండే యోగ్యత ఉండదు. వాడి వింటినానితోనే వాడిని కొట్టింది తరిమేయిస్తాను’—అన్నాడు లాక్ష్మి. ఆ ఆదేశాన్ని ఆమోదించినట్లుగా అతని అనుయాయులు అందరూ జనుజను ధ్యానాని చేశారు.

లాక్ష్మి ఇక సామంతులకు మొదలుపెట్టాడు. చాల నిమిషాక్షికంగా, కను క్రశంకనీయంగా అతడి పనిని నిర్వహించాడు. కొల్లగొట్టబడ్డ సామ్యులూ పడోభాగం చచ్చికి, తడితర ధర్మసంసలహా కేటాయించబడ్డది. మిగిలినదానిలో కొంత, ఒకవిధమైన కల్లిక నిధికి ప్రోత్సహించాడు. పోరాటంలో మృతులైనవారి కుటుంబాలకు కొంతయేర్పాటుచేశాడు. ఆచనిపోయినవారికినానాయన్నవారెవ్వరూ లేనప్పుడు వారి ఆత్మకాలికొరకు చచ్చిలలో ప్రార్థనలు జరిగించే నిమిత్తం కూడా ఆ సామ్యులెచ్చించబడుతుంది. ఇలా కేటాయంపులు చేయగా మిగిలిన దానిని లాక్ష్మి, తన అనుయాయులకు వారి అధికారి తారతమ్యాన్ని బట్టి పంచాడు. ధర్మపండేహాలు కలిగినచోట్ల లాక్ష్మి తీర్పు అత్యంతసరిగా

ఉంటోంది. అనుమానము చాల భక్తివిశ్వాసాలతో ఆశీర్వాద నామోదము న్నాడు. నిత్యవధికి ఇంతా చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది. దానివల్లనే చేత ఒక దొంగలనుంపు, తమలోతాము ఇంతస్థాయిజడంగా ప్రవర్తించడమనేది అతడిదివరకన్నదూ కనిపించుకొనింది. ఇక, వానినాయకునిలో కనుపించిన స్థాయిపరాకాష్ఠ సలేనది!

లాక్ష్మిలే చేసిన పంపుళ్ళ ప్రకారం, అంతా ఎవరివంతుకు వచ్చినది వారు తమ కోరిపోయారు. పట్టుకు నిధికి చేర్చుకలసిన వానిని బాగ్రత్తగా ఒక రహస్య స్థలాన భద్రపరిచారు- చచ్చి కేటాయించిన వానిని స్వాభీనపరచుకోవలసినది మన కోర్కెనూకాదు. కాని, అతడేమైపోయినది తెలియలేదు. ఇతడి పట్టుకోదానికి పంపిన మనుష్యులింకా చాలేదేమో అడకుంటూ ఉండగా, చూడ వుడిగా తేకలు వేడుకంటూ వస్తున్న ఫాదరీ గొంతు చూచుకుంటే వినిపించింది. ఉత్తరక్షణలో, ఒక చేస్తో బాసె, చేరొకచేస్తో ఇసాక్ మెడకు ఉచ్చుపోసి తగిలించిన త్రామా తుచ్చుకొని, ఫాదరీ అచట ప్రత్యక్షమయ్యాడు.

జరిగిన విషయమిది: టార్క్వియోస్టన్ కోటను కొల్లగొట్టే సమయంలో, మేలురకం మధ్యాలు నిల్వచేయబడ్డ చోటకొనిం మన ఫాదరీ ప్రత్యేకించి ఇతడి, ఎలాగై తేనే ఒకచోట ఒక పెద్ద సారాపీరా కనుగొన్నాడు-వానిని బయటికివేర వెళ్ళడం ఎలాగా అని ఆలోచిస్తుండగా, ఇసాక్ బంధించబడి ఉన్న ధూగ్యూ ద్వారం కనుపించింది- ఇక్కడ ఇంకా మంచి సారాపీరాలు దొరకవచ్చునని అతని ఆశ- పరిశీలించి చూడగా, అతఃపు తాళించి వానికే తగిలించబడి ఉంది- కావలివాళ్లెవరూ అచట లేరు- పొంగిపొరగిపోయి యెడటికో పారిపోయారు- మన ఫాదరీ తలుపు తెరచి చూచేసరికి, సారాపీరాలకు బదులుగా అచట కనుపించినది ఇసాక్!

యూదులంటే ఫాదరీకి విపరీతమైన యేవగింప నేది లేదుగా చెప్పనక్కరలేదు- అతన్ని ఖైదీగా పట్టుకొని, సారాపీరాలతో సహా బయటపడాలని ప్రయత్నిస్తూ ఉండగా, యెట్టయెట్ట అగ్నివ్యాళం కెరయిన ఒక కొటగోపురం వాతాత్మకంగా నేలమాలి దారి పూజ్యేసింది- ఎటువైపుకు పోదామన్నాటెలు కనుపించలేదు- అందుచే అక్కడే ఆగిపోయి, ఆ రాత్రంతా మద్యం నేపిస్తూ, ఆ నిమిషాల్లో ఏమేమో వాగుతూ, క్రైస్తవ మతోపన్యాసాలతో ఇసాకును చాడలుగొట్టుతూ, కడకు చాగా కైపెక్కి పడియున్న నీటిలో లాక్ష్మిలే పంపిన మనుష్యులకన్నా పెరిగి పట్టుకోగలిగారు.

ఇసాక్ కు రాత్రంతా క్రైస్తవమతం బోధించాడు, మతం మార్చుకోదానికి అతడు ఒప్పుకొన్నాడుచూచా, అనిధంగా నేను సత్కాలక్షేపం చేశాను గాని తాగింపదనాలు ప్రొక్కలేదు, కావలిస్తే అడగండి ఏదీనే-అంటాడు ఫాదరీ

‘లేదు మొదటి, నేను మతం మార్చుకుంటాననలేదు, నన్ను ఈ పిచ్చివాని బారి నుండి రక్షించ’మని ఇసాక్ లాక్సీలీని ప్రార్థించుచున్నాడు. ‘నా తేరీ, నన్ను పిచ్చి నాడంటావా’ అని ఫాదరీ బరిస తిరగేసి అతన్ని మోదబోయేసరికి, నీలకవచధారి అడ్డుపడ్డాడు.

ఫాదరీ అక్కడనుండి నీలకవచధారితో పోట్లాటవేసుకున్నాడు. ‘నా పిడికిటిపోటు నీ వెప్పుడూ రుచి చూడలేదుకాబోలు, ఇదిగో ఒకటి బహుశా రిస్తా’నంటూ ఒక శుద్ధు గుద్దబోయాడు. ‘గుద్దులు తిరిగే పుచ్చుకోడం నా కలవాటు లేదు- వడ్డీతో సహా తిరిగితిచ్చే పద్ధతిలోనైతే పుచ్చుకుంటాను-అందుకు ఒప్పుకొంటేనే గుద్దేమన్నాడు నీలకవచధారి. ఫాదరీ గుద్దంటే సామాన్యమైనది కాదని లాక్సీలీ అనుయాయులెల్లరూ తెలుసు. కాని, అతని గుద్దుకు నీలకవచ ధారి ఏమాత్రము చలించలేదు- చూపరులెల్లరూ అశ్చర్యపోయారు-

ఇప్పుడు నీలకవచధారి వంతు వచ్చింది- పిడికిలి విగించి దవడమీద ఒకటి పుచ్చుకునేసరికి, ఫాదరీ తలక్రిందులుగా క్రిందపడ్డాడు- కాని, వెంటనే బంతిలాగ పైకిలేచి, ఏలాంటి ఉక్రోశము లేకుండా నీలకవచధారిని ప్రశంసిస్తూ, ఇకనుండి మనలో మనం పోట్లాడుకోగూడదని తిరిగి స్నేహం కలుపు కోన్నాడు-

ఇక ఇప్పుడు ఇసాక్ ను ఏం చెయ్యాలనే ప్రశ్న మిగిలింది- మతం మార్చుకోవానికి అతడు ఒప్పుకోలేదు గనుక, అతని విడుదలకోసం తకాయంతి దబ్బి పుచ్చుకోవలసిందే నన్నాడు ఫాదరీ. ‘ఎంతసామ్యు చెల్లిస్తానంటావో ఆలోచించుకో, ఈలాగా మేము మరొక ఖయదీ విషయం ఆలోచిస్తూ ఉంటామని ఇసాక్ తో చెప్పి, లాక్సీలీ ఆకొత్తఖయదీని ప్రవేశపెట్టమని అనుచరుల కాజ్ఞాపించాడు- అనుచరులు మన పూర్వ పరిచితుని, —జోర్జ్యాంట్స్ మతాధిపతియైన ప్రయర్ ఇమర్ ను ప్రవేశపెట్టారు-

ఎంత విచిత్రంగా ఉండాలి అంత విచిత్రంగా ఉంది ప్రయర్ విమర్ అవసరం. నా అంతవాణ్ణి పట్టుకుంటారా అనే దురభిమానం. ఒకవైపున, వీరికోరి ఘోషించిన సాగనైక దుష్టులు చింతరవంధర అయి పోయినందుకు ఏడుపు మరొకవైపున, ఇంతకీ ఏళ్లు నన్ను ఏంచేసిపోతాననే భయం ఇంకొక వైపున. ఇప్పటివరకే గండరగోళపడుతూ, అతడు లాక్సిలీని ఈవిధంగా బుక్కాయించబోయాడు :

‘ఏమిటిది? ఎవరు మీరు? ఎందుకు నన్నిలా పట్టుకున్నారు? మావంటి క్రైస్తవ భక్తుల జోలికా మీరు రావలసింది? నా సాయంతా దోచేసుకున్నారు. ఈ అపుమాపమైన జరిమిలు చించిపారేశారు. ఇంకో మతాధికారి అయితే, నిజంగా మిమ్మల్ని అడ్డువేసి ఉండేవాడు. ఇప్పటికైతే నా మించి పోయిందిలేదు. నా పరివారాన్ని వికడలచేసి, నా సాయాను తిరిగి నాకు అప్పగించేస్తూ, మారు క్రానునాణేలు అపరాధంకింద సమర్పించుకొండి. మా మతంలో అది కర్మపెట్టి, మీ పాపపరిహారానికి పాత్రనలు చేయస్తాను. వచ్చే పెంటికొస్తు పండుగదాకా వేటయాంసు ముట్టబోకండి!’

లాక్సిలీ ఈ బుక్కాయపుకు లోలోపల నవ్వుకొని, నైకి సానధూతి ప్రకటిస్తూన్నవాడిలాగా వెళ్ళుచు, ‘స్వామీ, నాకు చాలా విచారంగా ఉంది, —మీ బోటి పవిత్రమూర్తులయెడ మావాళ్లు ఈ విధంగా ప్రవర్తించారంటే! మూఘట! ఎవరితో ఎలా నడచుకోవాలో తెలియదు!’—అన్నాడు.

‘తెలియదని వెళ్ళుచుగా అంటారేమిటి! ఇదిగో మీరు చూడండి, మీ పేరు ఆలన్ జేబుట, నా దగ్గర ఉన్న ధనమంతా, — బంగారు గొలుసులు, రవ్వల ఉంగరాలు మొదలైనవి కొలగొట్టిపడి చాలక, నాలుగు వందల క్రానునాణేలు అదనంగా క్రుమ్మరి నేతప్ప విడిచిపెట్టననీ, చెల్లించకపోతే కొడతాననీ చంపుతాననీ బెడరించిన బెడరింపు ఇంతంతకాదు’—అంటూ, లాక్సిలీ సానుభూతిని మరింతగా సంపాదించుకోవాలని చూచాడు విమర్.

‘ఆలన్ జేబర్ తమబోటివాళ్లను ఆరీతిగా చాధించాడంటే నమ్మకస్యంగాకుండా ఉంది’— అన్నాడు లాక్సిలీ.

‘నేనేమీ అబద్ధం ఆడడంలేదు. నేను చెప్పినదంతా అక్షరాలా నిజం. నన్ను ఈ అడవిలో అన్నిటికంటే పెద్ద చెట్టుమీది శితారు కొమ్మకు ఉరితీయకపోతే ఒట్టంటూ, ఏతనో ఒట్టు పెట్టుకున్నాడుకూడా!’— అని తానన్నది బలపరచుకున్నాడు విమర్.

‘ఏమిటి? అలా అని ఒట్టుకుడా పెట్టుకున్నాడూ? అయితే స్వామీ, తమరికీ ఆతడడిగిందానికి ఒప్పుకోడమే మంచిదని లోస్తాంది. ఎందుచేతనంటే, ఒట్టుంటూ పెట్టుకున్నతర్వాత, ఇక మాట తప్పే అలవాటులేదు అలన్ డేజుకు,’ అని సహాధానమిచ్చాడు లాక్ష్మిలీ.

విమర్శ తెల్లబోయి, ఇంతలోనే తెచ్చికోలునవ్వు నవ్వుతూ ఇలాఅన్నాడు: ‘మీద నాతో పరిహాసమాడకున్నారు. పరిహాసం నాకివ్వమే. మీ మాటలకు నాకు నిజంగానే నవ్వువస్తోంది. అస్తాష్టా! కాని, రాత్రంతా హాస్య వివేచనలతోనే గడచిపోయింది. ఇంకా హాస్యం తెంచుకులేండి. నిజంగానే మాట్లాడుకుందాం.’

అంతట లాక్ష్మిలీ ఇలా అన్నాడు: ‘నిజంగానే మాట్లాడుకున్నాను స్వామీ! హాస్యమాడడంలేదు. తమ విడుదలకు తమకు కచ్చితంగా తగినంత ధనం చెల్లించక తప్పదు. లేనియెడల, ఇక్కడనుంచి తమరికీ బయటపడే ఆశ వదలుకోవలసినదే! మీ కాన్వెంటు క్రొత్త ప్రయత్నం ఎన్నుకోవలసిన ఆవశ్యకం పట్టుతుంది.’

‘ఎంత ఆపచారం! ఎంత ఆపచారం! మావంటి క్రైస్తవ భక్తుల ముందర, ఇలా మీరు మాట్లాడవలసిన తీరు? నిజంగా మీరు క్రైస్తవులైతే ఈవిధంగా మాట్లాడరు’—అన్నాడు ప్రయర్.

‘మేము క్రైస్తవులం కాదని తమరంటే కాకుండా పోము. తమకంటే అచ్చమైన క్రైస్తవులమే. అవిషయం తమకు, ఇదిగో మా ఫాదర్ విశదంగా వివరించి చెప్తాడు’—అన్నాడు లాక్ష్మిలీ.

ఫాదరికి రాత్రి త్రాగిన సారా నిమిషం ఇంకా పూర్తిగా వదలలేదు. ఆ ఆట వికారవంటివాడనే ఫాదర్ దుస్తు వేసుకొని, తిన్ననాడు క్రైస్తవ మతగ్రంథంలో బట్టిపట్టిన వాక్యాలను నెమరుకు తెచ్చుకుంటూ ఏమేమో ఉపన్యసించడం మొదలుపెట్టాడు.

‘చాలాశ్రవణశక్తి, చాలు! ఇక ఆపు! నీవు నిజంగా చర్చికి సంబంధించినవాడనే అయితే, మన మంతా ఒక మాటమిలాచివాళ్లం గనుక, నేనిప్పుడు మీళ్ళ చేతుల్లోంచి తప్పించుకునే మార్గమేదైనా ఉంటే చెప్పు. ఎంతసేపని పండికిలిస్తూ ఇవట నిలబడి నాట్యం చెయ్యను!’—అన్నాడు ప్రయర్.

‘చెప్పడానికేముంది! ఒకటే మార్గం. ఇవాళ నెంటు ఆండ్రూ తుట్టిన రోజు పండగ. మా చర్చికి కానుకలు వసూలు చేస్తున్నాం’—అన్నాడు ఫాదర్.

‘మంచిదే! కాని, ఆ వజ్రాన్ని చచ్చితాలాకు మనుష్యులవద్దను వివాహ చేస్తారా? చెయ్యరు! చెయ్యకూడదు! ఎందుటావు భాయీ!’— అన్నాడు విమర్.

‘మేము ఆ భేదం పోషించు. అంతరి ద్వారమునీ వహించేస్తాం. ఇక్కడ దుబ్బున్న చామగాని ఇంకోన్నదూం చెల్లదు. ఊ, కానిష్టంజీ!’— అన్నాడు ఫిదర్.

‘అంత మరీ నిక్కచ్చిగా చూట్లాడితే ఎలాగ? నేనుకూడా మీరు స్త్రీ హితుణ్ణి. ఆటవిక విద్యలో నాకుకూడా పరిచయము ది. అవలంబితా మీరు మ్రోగేట్టు నేనుకూడా మీవలెనే కొమ్ము ఊదగలను’— అన్నాడు ప్రయర్.

‘అలాగా? ఏకీ ఊదా చూద్దాం!’—అని లాక్సిరీ విమర్కు ఒక కొమ్ము ఇప్పించాడు. విమర్ అలాగే ఊదాచుగాని, అది అతనికి మరీ అసహ్యమయింది. ‘స్వామిలవారు బాగానే ఊదాచుగాని, ఆ ఊదినపద్ధతిలో, క్రొత్తగా దినుమతి యొక నార్యునపలుకుబడి ఉన్నదేకాని, అనాదినుంచి వచ్చునూ సాగ్జున పలుకుబడి లేదు. కనుక తమరు తమ విశుదలకు కచ్చితంగా దుబ్బు చెల్లించుకొని తీరవలసిందే! సాగ్జునపలుకుబడిని ధ్వంసంచేయగలకు, ఇంకోకమడ క్రొత్త నాణేలుకూడా అదనంగా చెల్లించుకోవలసి ఉంటుంది,’—అన్నాడు లాక్సిరీ.

విమర్కు ఇక ఏమీ పోలుకోక, ‘అంత కచ్చితంగా చూట్లాడితే ఎలాగ, ఏదో పాయిలా పాయిలాగా చూట్లాడాలిగాని!’—అంటూ ప్రోద్బలపడ్డాడు. ఈ సమయంలో లాక్సిరీ ముఖ్యానుచరు డొకడు లాక్సిరీతో, ‘మర మొక పని చేస్తే బాగుంటుందేమో. ఎంత భనానికి ప్రయత్నం విశుదల చెయ్యవచ్చునో ఈ యూదీయనిచేత చెప్పిద్దాం. అలాగే, ఎంత భనానికి ఈ యూదీయని విశుదల చెయ్యవచ్చునో ప్రయత్నం చేపడవం. ఎందుటా? రంటూ ఒక కూరచేశాడు.

‘ననాన్! మంచి కూరచన చేశా’ వని లాక్సిరీ మెచ్చుకొని, వెంటనే ఇఫాకోను ముందుకు పిలిచి, ‘ఇదిగో, ఈ బోర్వాల్స్సు మతాధిపతిని యొక సొమ్ముకు విశుదల చెయ్యవచ్చునో నీవు చెప్పు. ఆ మతానికి రాబడి యొతో నీ వెరిగిందేకదా’ అని అన్నాడు.

‘ఎరగకేం, బాగా ఎరుగొన్నాను. ఈ మతసన్యాసులకు గోధుమ, బార్లీ, మేజరకం ఉన్నది, అపురూపములైన పండ్లు మొదలైనవి నేనే సప్లయ చేసేది. మేజరకం వ్రాక్షసనాంటే ఈ సన్యాసులకు చాలా ఇష్టం. ఈ మతానికి బలం ఆదాయముంది. నేనే గనుక ఈ మతాధికారినియితే, నా విశుదలకు ఎంత పెండి బంగారాలు విరజిమ్ముదానికైనా వెనకాడను’— అన్నాడు ఇఫాకో.

‘ఓరి నీవుడా! ఎందుకలా అబద్ధాలాడుతావు? చూ మతం తాలూకు తూర్పువైపు భవననిర్మాణం పూర్తి చెయ్యడానికి మొన్ననే కదా బోలెడు అప్పుయింది! నీకంటే బాగా తెలిసినవారెవరి సంగతి?’— అని లిట్టిపాడు సాగాడు ప్రయర్.

‘అవునవును. శేలమూర్తిగల్లో మేలంకం ద్రాక్షసవం పీపాటు నిల్వ చేయడానికి ఎంత అప్పు అయిందీనాడ తెలుసు. అయినా అది స్వల్పవిషయం లే!’— అని పెటకారం చేశాడు ఇసాక్.

‘మాడండి మాడండి, ఈ నీవుడు పవిత్రమైన చర్చికి అపచారంగా ఎలాంటి కారు కూరలు కూర్చున్నాడో! ద్రాక్షసవం నిల్వచెయ్యడం మూలంగా చూ మతం అప్పులపాలైనట్లు కూర్చున్నాడు. మీరంతా కైస్తవులై ఉండినీ ఈవాగుడు సహించ వలసిందేనా?’—అని ఆరడి చేశాడు సాగాడు ప్రయర్.

‘ఇదిగో, ఈ తకరాయవల్ల ఏమీ ప్రయోజనంలేదు. చెప్పు ఇసాక్, ఎంత డబ్బు చెల్లిస్తే ఇతన్ని మేము విడుదల చెయ్యాలి?’— అని అడిగాడు లాక్సీరీ.

‘అరువందల క్రాను నాణేలు’—అని వెంటనే తరుముకోకుండా చెప్పి శేశాడు ఇసాక్. ‘భేష్! బలే తీర్పు చెప్పా’వని ఆమెతాలూని వాళ్ళంతా పొగి చారు. ‘విన్నావా ప్రయర్? ఏమిటి ససయాధానమని ప్రిక్షించాడు లాక్సీరీ.

ప్రయర్ వివర్ లికమకపడి,—‘అంత సొమ్ము నేనెక్కడినుంచిలేగలను? మతంలోని క్రొవ్వత్తి స్టాండులతో సహా సాయంత్రా అమ్మినా అంతలో సగం డబ్బు రాను. దానికైనా నేను వెళ్ళి ఆ ప్రయత్నం చెయ్యాలి. నా సహచరుల నిద్దరి ఇక్కడ హమీ గ ఉంచుతాను. నన్ను వెళ్ళనివ్వండి,’— అన్నాడు.

‘అజేం కదరదు. తమలే ఇక్కడ ఉండి వాళ్ళను పంపాలి. తమకేమీ ఆతిథ్యం విషయంలో లోపం చెయ్యలేండి, ఆ భయ ముక్కరలేదు,’— అన్నాడు లాక్సీరీ.

ఈ సమయంలో ఇసాక్ లాక్సీరీని మంచిచేతునే ఉద్దేశ్యంతో,— ‘నేనొక ఉపాయం చెప్తాను. అలా చెయ్యండి. యార్కు నగరంలో ఒక బాపతుడబ్బు నావగ్గిరుంది. అరువందల క్రాన్లూ అక్కడ నుంచి తెప్పిస్తాను. అందుకు గాను ప్రయర్ ను నాకొక విశదల దస్తావేజు ప్రిసి యిస్తుంది’— అని కూదించాడు. ‘మంచిది అలాగే చెయ్యి. ఆ అరువందల క్రాన్లతో పాటు నీవిశదలకు చెల్లించవలసిన సొమ్ముకూడ తెప్పించేనయి’—అన్నాడు లాక్సీరీ.

ఇసాక్ కుప్పగూలినట్లయి,—‘అయ్యో, నా విడుదలకు నేనేమి యిచ్చుకో గలను? నట్టి దికారిని! వందలకాకా పోనక్కరలేదు— ఒక యార్డు

కాస్త్రు మీకేనాడు చెల్లించుకోవలసి వచ్చినా ముప్పైతుకుంటూ పోవలసిందే! అని బీద అరపులు అరవసాగాడు.

‘అవిషయం ప్రయత్న నిర్ణయిస్తాడు. ఏమి ప్రయత్న? ఇసాక్ విడుదలకు ఎంతసామ్యం వున్నాడోవచ్చునంటారు?’—అని అడిగాడు లాక్సీలీ.

‘ఎంతేమిటి, ఎంతైనా వున్నాడోవచ్చు. ఇతనివద్ద చాలా దబ్బుంది. యితనితో యా కోర్కాధికారి వ్యవహరించడమేకాని నేను సాక్షాత్తుగా వ్యవహరించకపోవడంవల్ల, ఇతని లోతుపాతులు నాకైతే సరిగ్గా తెలియవుగాని,— యాహు నగరంలోని ఇతని గృహం వెండి బంగారాల నిధియని చెబుతారు— క్రైస్తవుల సేవలో యూషీయుడు ఇంటిత దబ్బు అర్జించగలుగుతున్నాడంటే, అది క్రైస్తవలోకానికే తీరని తలవంపు. విపరీతమైన వడ్డీలు గురిత, ప్రభుత్వపు బొక్కనంలోని ద్రవ్యమేకాక, చచ్చినిధులను కూడా చూచుకునిపోతున్నాడు’ అన్నాడు ప్రయత్న.

‘స్వామలనాడు అక్కడితో ఇక ఆపాలి! అక్కనుకొద్దీ ఏమేమో మాట్లాడేస్తున్నారు. నాదబ్బు అప్పుతీసుకోందని ఎవరినైనా నేను బలవంతం చేస్తున్నానా? రాజులు, సామంతులు, మతాధికారులు, సేనాపతులు, నానారకాలవామా నా తలపు కొట్టుకుంటూవచ్చి ఎంత ప్రాధేయపడి అడిగితే ఇవ్వవలసినవస్తోంది? వుచ్చుకునేటప్పుడు, నేను తమకు ఎంతో ఆప్రబంధుడనైనట్లు, తమ ఆపదలో నేనువచ్చి అనుకోకపోతే బిలులేవన్నట్లు మాట్లాడి, అనుకోన్న కోబకల్లా తప్పక తెచ్చియిస్తానుని నమ్మించి వుచ్చుకుంటూ ఉంటారు. తీరా తెచ్చియివ్వవలసిన కోబావ, నా దబ్బు నే నడిగితే నిమగ్నం! వుట్టుపూర్వోత్తరాల్లా తీర్చిపోస్తారు. ఏమిటి ఇంకాలో ఉండేసబయి?’— అని ఎదురు తిరిగాడు ఇసాక్.

‘అవునుస్వామి, ఇసాక్ మాట్లాడినదానిలో చేడబయి ఏమీలేదు. మీ విడుదలకు చెల్లించవలసిన దబ్బెంతో ఇసాక్ చెప్పినట్లుగానే, ఇక ఇసాక్ విడుదలకు చెల్లించవలసిన దబ్బెంతో మీరు చెప్పండి’— అన్నాడు లాక్సీలీ.

‘ఈ సేతునివద్దనుంచి నేను క్రాన్లకంటే ఒక గవ్వ తక్కువ వుచ్చుకున్నా మీకు మీరు ఆస్వాదం చేసుకోన్నట్లే!’— అన్నాడు ప్రయత్న.

‘నెబాన్! నెబాన్!’ అని అరిచాడు లాక్సీలీ. ‘ఏమైనా క్రిస్టియన్ క్రిస్టియనే! మా పట్ల యూషీయునికంటే ఎక్కువ ఉదారత చూపా’దని ప్రశంసించి అతని అనుచర బృందం.

‘అయ్యయ్యో! ఈ నిరుపేదమీద మీరు జాలిలేదా? అసలే కన్నబిడ్డ పోయినందుకు కుమిలి యేడుస్తున్నాను. తీవనోపాధికి కూడా ఇవ్వకు నన్ను దూరం చేస్తారా?’— అని ఆక్రందించాడు ఇసాక్.

‘కన్నబిడ్డ పోతే మంచిదేకదా! కొంత ఆస్తి ఆ బిడ్డతో సంకేతమయిన వలసిన బాధ నీకు ఉండదు’— అని ఎద్దేవా చేశాడు పృయర్.

‘అయ్యో! మాకు మా కన్నబిడ్డలమీద ఉంటే ప్రేమ మీకేం తెలుసుంది? తెలియదు, అయ్య రెబెకా! ఎక్కడున్నావు? నీవు బ్రతికి ఉన్నావోలేదో నాకలా తెలుసుంది? ఏ క్రైస్తవుని చేతిలోనైనా పట్టుబడ్డావా? ఈ చెట్టు అకులన్నీ కేక్స్ నాణెముల్ని, పులి ఒక్క నాణెము నా సొంత ఆస్తి అయితే, అది అంతా ధారపోసియైనా నిన్ను తిరిగి దక్కించుకోడానికి వెనుకొడను’— అని పితృకాత్సల్యం వెళ్ళబోతున్నాడు ఇసాక్.

అంతట ఆ దొంగలలో ఒకడు,—‘అయితే నీకుతురు ఎలా ఉంటుంది? బాట్టు నల్లగా ఉంటుంది కదూ? ఇరీ అంచుగల జుర్రులు పోగుల పట్టు మేలి మానుగు ధరించింది. అంతేనా?’— అని అడిగాడు.

‘అవునవును, ఆమెయే! ఎక్కడైనా చూచావా? దైవం నిన్ను రక్షిస్తాడు. ఎక్కడ చూచావో చెప్పు!’ అని ఆడరాగా అడిగాడు యిసాక్. ఆ లొందరకు అతని ఆపాదమగ్నకం కంపించిపోతోంది.

‘అయితే, నిన్ను పెంప్లార్ ఎత్తుకుపోయింది ఆమెనే అయి ఉండాలి. వెనుకనుంచి నాణ్ణి వాతయ్యాదామని బాణం సంధించిపూడా, అపిల్లకు తగు అతుండ నీ భయంతో చూసేశాను’— అన్నాడా అనుచుడు.

‘అయ్యో! ఎందుకు మోసేకావు? నీ బాణం ఆమెను చీల్చిఉంటే నేనెంతో నంతోపించి అడేవాణ్ణి. దుర్మార్గుడైన పెంప్లార్ కయ్యకంటే శ్రమకానంలో గోరీయే మేలు నాబిడ్డకు. అయ్యో దైవమా! నా యింటి దీపం ఆరిపోయింది!’— అని నాపోవ జొచ్చాడు యిసాక్.

లాక్సిరీకి మగమ్మ ప్రసించింది. ‘మిత్రులారా! ఇతడు యూదీయుడైనా, ఇతని దుఃఖం జాలిగొల్పుతోంది. దాపకం లేకుండా చెప్ప ఇసాక్! మాకు తెలుస్తానంటా కల్లిస్తే నీకేమీ మిగలకా?’— అని అడిగాడు.

ఇసాక్ లో తిరిగి పూర్వపు లోభగుణం తలయెత్తింది. కొంత మధన పడ్డాడు. కలవరపడ్డాడు. తడబడకూ చిట్టచివరకు, కొద్దిగా మిగులకమ్మనని ఒప్పుకోకుండా ఉండలేకపోయాడు.

‘సరే, నీ విషయంలో మేము త కలిసగా ఉండడముతోలేదు. పెండ్లార్ పిడికిట్లోంచి నీ బిడ్డను నీవు రక్షించుకోవాలన్నా డబ్బు కావలసి ఉంటుంది గనుక, వెయ్యి క్రొత్తూ మూడు చెల్లించాల్సివుంది. ప్రయత్నం చెల్లించేటంతా నీవు కూడా చెల్లించు చావు. పోనీ, ఇంకోవంద తక్కువ చెల్లించు. ఆ రంగా మా సంఘానికి నష్టంలేదంటా నేను నా సొంతంలోంచి ఇచ్చుకుంటాను. యాదీయ మువ్వ కాదును క్రొత్తవముతాఫితారితో సమానంగా బిలువకట్టిన దోషముంచి బయట పడినవాళ్ళమూతాల. ఇందుమూలంగా నీకు మిగిలే డబ్బు నీ హుకుమను చెరవిడిపించుకోవాలి. వినియోగించుకో. పెండ్లార్లకు, తరళలోచనాల తళతళలమీదేకాదు, పెండి బంగారు నాణెముల మిలమిలలమీద కూడా ప్రీతి యొక్కువ. పో, ... త్వరగా వెళ్లు ! తక్షణం మించిపోకముందే నీ నాణెముల మోత పెండ్లార్ బ్రహ్మచారికి వివరించుటలు చెయ్యి. ఇక్కడికి దగ్గరలోనే, పెండ్లార్ స్టోవులో పెండ్లార్ల మతముంది. బహుశః అతడు నీ కక్కడ దొరకవచ్చు. మిథులారా, ఏమంటారు ? నేనన్నది మీకు సమ్యక్మేనా ?’— అని అడిగాడు లాక్ష్మిరీ.

సమ్యక్మే నన్నటు అందరూ హర ధ్వనాలుచేశారు, ఇసాకాకు సగం బెంగ తీరింట్లు అయి, లాక్ష్మిరీ కాళ్ళమీదపడి, ప్రాచ్య దేశపద్ధతిలో అతని అంగీ అయిన ముద్దిడుకొనబోయాడు. లాక్ష్మిరీ చిరాకుతో వెనుకకు తప్పుకొంటూ, ‘వద్దువద్దు, — యిలాంటి అభివాదాలు నాకు గిట్టవు. అచ్చమైన పాగన్ జాతీయంట్టి. జైవానికి మోకరిల్లు, నావంటి పాపికి ఎందుకు మోకరిల్లుతావు ?’— అన్నాడు.

‘అవును. జైవానికి మోకరిల్లు. జైవానికి ప్రతినిధిగా ఇక్కడ మా మతం తరపున నేనున్నాను. నాకు మోకరిల్లు. మృదయ పూర్వకంగా పశ్చాత్తాపం నెలదించుకో. మా మతానికి కానుక లిప్పించుకో. నీకు నీ కుమార్తెకు కుళం కాణిలుతుంది. నీ కుమార్తెను ఆప్టి పోటీలో చూచాను. నాకు చాలా జాలి కలుగతోంది. పెండ్లార్ బ్రహ్మచారి నే నెరుగుదును. నీ తరపున ఏమైనా మాట్లాడమంటే మాట్లాడుతాను’— అన్నాడు ప్రయత్న విఫలం. డబ్బు సంపాదించడానికి యిదొకమంచి అవకాశంగా లభించిందనీకి.

ఇసాకాకు ఏమీ పాలుపోలేదు. ప్రయత్న విఫలం నమ్మితే ఏమితిక్కి, సమ్యక్మేతో ఏమితిక్కి, అని దిగిలుతో క్రంగిపోతూ ఉండగా, లాక్ష్మిరీ అతన్ని ప్రక్కకు తీసుకొని వెళ్లి, ప్రయత్న విఫలం యెలాగైనా డబ్బు ఎరచానీ మంచిచేసుకోడం మంచిదని సలహా ఇచ్చాడు. ‘బీద అరపుట అరవబోకు. నీవు డబ్బు సంపాదించావే యింకా పెట్టె కంగలి నాకు తెలియదనుకుంటున్నావా ? యొక్కనగరంలో మీ లోటలోని రేగిచెట్టు, దానిక్రింద ఉండే రాయా, అక్కడనుంచి లోపలికి ఉన్న సారంగం, — యిదంతా నాకు తెలిసినవేలే !’

—అనేవరికి యిసాక్ నిజపుత్రుడు నేకాడు. ‘మరేం భయంలేదు, నావల్ల నీకేమీ అపకౌరం జరగదు. మనం పూర్వ పరిచితులమే. వెనుక ఒక పుత్రుడు, నీ కుమార్తె రెభెకా, వ్యాధిగ్రస్తుడై ఉన్న ఒక అటవికుణ్ణి చెరలోంచి తప్పించి, వ్యాధి పూర్తిగా నశయమయ్యేటంతవరకు యిట్లోనే అట్టేఉంచుకొని సాకిన సంగతి గుర్తున్నదా? చివరికతనిని పంపించి వేసేటప్పుడు, ఒక పెండి నాణెం చేతబెట్టి వంపావు నీవు. ఎంత వడ్డీతో నీ కిప్పుడా పెండినాణెం గట్టు బాటయిందంటావు? అయినవందల క్రొనునాణెలను నీకు లాభం చేసేవెట్టింది’ —అన్నాడు లాక్సిరీ.

‘అఁ, ఏమిటి! అనాడు మా వద్ద తికితప్పలేదని దిక్కన్ నా నీవు? నీ కఠస్వరం గుర్తించి యుండవలసింది’ —అన్నాడు ఇసాక్.

‘అవును, —ఆ దిక్కన్ నే నేను. ఇప్పుడు లాక్సిరీ అనే పేరుతో ఉన్నాను. ఇదిగాక, అసలు పేరు వేరే ఉంది’ అన్నాడు లాక్సిరీ.

‘ఇదిగో చూడు, —ఇందాక నేలయాలిగ అని అన్నావే, —అందులో నేను వ్యాపారం నిమిత్తం కొనితెచ్చిన సరుకుకంటే వేరేమీలేదు. నీలో వంద గజాలు చొక్కానుడ్ల ముందిరి పంపిస్తానుగాని, మీవాళ్లందరికీ చొక్కాలు తుట్టించు. అలాగే, విడ్లకు పనికివచ్చే స్పానిష్ చువ్వలు ఒక వందా, మేలి రకపు అల్లెతొట్లలు ఒక వందా కూడ పంపిస్తాను. వాడుకొండి. ఆ నేలయాలిగ సంగతి మోత్యము ఎవ్వరికీ చెప్పకు’, —అన్నాడు యిసాక్.

‘దానికేలేగాని, ముందు నీ కుమార్తె సంగతి ఆలోచించు. నేనే పోయి విడిపించి తీసుకొద్దామంటే, ప్రత్యక్ష సమరంలో టెంప్లార్ ఈటెపోటుల ముందు మా నిల్లమ్ములు అక్కరకురావు. కనుక, ఏదైనా ఇతరోపాయం చేతనే కార్యం సాధించాలి. ఈ విషయములో ప్రయర్ విసుర్తో నీ తరపున చేరమిడి చూస్తాను. ఏమంటావు?’ —అన్నాడు లాక్సిరీ.

‘ఏంచేస్తావో ఏమో, —ఎలాగైనా నా కుమార్తెను కాపాడితే నీ కుటుంబం ఎన్నటికీ మరువను’ —అన్నాడు ఇసాక్.

‘అయితే యిలా రా! నీ పిపినిగొట్టుబుద్ధితో మాత్రం నేను మాట్లాడే దానికి అడ్డమురాకు’ —అని చెప్పి, లాక్సిరీ విసుర్ దగ్గరికి వచ్చాడు. సూడ మార్కునాణెలను యిసాక్ విసురుకొచ్చేటట్టూ, విసుర్ తన పలుకుబడి వినియోగించి టెంప్లార్ చేతిలోంచి రెభెకాను తప్పించడానికి తోడ్పడేటట్టూ వేరమోతాడు. తన మతానికి వ్రత్యముగా మరొక యిరవై మార్కులు కూడ యివ్వవలసి ఉంటుందన్నాడు ప్రయర్. అలాగే యిప్పిస్తానన్నాడు లాక్సిరీ. ఇసాక్

పిసినిగొట్టుతనం అతని నూరకుండవివ్వలేదు. ఏమో అడ్డం చెప్పబోయాడు—
కాని లాక్సిరీ ఆతనిని నోరెత్తనివ్వలేదు.

పియర్ సావకాళంగా లెస్మార్ బ్రతుకుకు ఒక ఉత్తరం వ్రాసి.
సిలు చేసి, 'యిది బాగ్త్రాగా బ్రతుకుకు అందజేసినట్లే నీ కుమార్తె నతడు
తప్పక విడిచివుచ్చుతాడు. అయితే అతనికి కొంత డబ్బు చెల్లించడానికి కూడ
నీవు సిద్ధపడాలి,' అని చెప్పి యిసాక్ చేతికిచ్చాడు. కార్యం సానుకూలపడ
గానే, పియర్ తన ఇసాక్ ఇవ్వకలసిన డబ్బు యిప్పించే బాధ్యత తనదని పూచీ
పడ్డాడు లాక్సిరీ.

పియ్యట విమర్, తన విడుదలకై తానివ్వడు లాక్సిరీకి చెల్లించవలసి
యన్న ఆరువందల క్రాన్సా తనకోసం యిసాక్ అన్యాయం చేస్తున్నాడు గనుక,
ఆ మొత్తానికి యిసాక్ పేర తానికే నోటు వ్రాసియిచ్చాడు. విమర్ నవరి
వారంగా విడుదల చేయబడ్డాడు. కాని, అతని బంగారు గొజులూ, రవ్వల
ఉంగరాలూ ముటుకు అతనికి తిరిగి స్వాధీనం చెయ్యవారికి లాక్సిరీ అంగీకరించ
లేదు. నిరాడంబరంగా జీవించవలసిన మీనటివాళ్లను యివి ప్రభావపెట్టుతది
కనుక, పిసినిగొట్టుతనం అతని నూరకుండవివ్వలేదు. ఏమో అడ్డం చెప్పబోయాడు—
కాని లాక్సిరీ ఆతనిని నోరెత్తనివ్వలేదు.

కాని, వాటిని వదలుకోడం విమర్ తన కష్టంగా ఉంది. 'అది
వచ్చిపోయినా, వాటిని మీరు వాడుకుంటే, మీరు సరకప్రాప్తి'నని లెడి
రింపకూడదు. 'ఆ బాగ్త్రాగా నేను వదలాలే, వాటిని నేను ధరిస్తా'నన్నాడు
కోప్పన్ పూర్వపుడరి. విమర్ ఫాదరితో బాగాడం చేసుకున్నాడు. మోటలు
పెరిగి, అది చేతులు కలవడంలోకి దిగింది. లాక్సిరీ వారిని విడదీసి ఆ ప్రమాదం
నివారించాడు. కాని, వాళ్ళు ధైర్యం యింకా సాగుకూనే ఉంది. యిద్దరూ
తప్పక లాటిస్ ఫాషన్ చేర్చుకున్నారు. అయితే, తప్పకపోయినా
విమరంత ధారాళంగా ఆ ఫాషన్ మోట్లాడలేనితోపం, అతనికంటే ధాటిగా
మోట్లాడడంలో సద్దబాటు చేసుకున్నాడు ఫాదరి. కొంతసేపటికి గాని,
తాను మోట్లాడుకున్నది తన హోదాకు ఎంత అన్యాయమో విమర్ కు స్పష్టం
లేదు. వాళ్ళు విరమించి, తిన్నబోయిన ముఖంతో, పరివారముతో సహా
అవటినుండి వెడలిపోయాడు. వెనుకటి దర్శన ఏమీలేక యివ్వడాని
పైఖరిలో కనుపించలేదు.

పియ్యట లాక్సిరీ, తనకు విమర్ ఇవ్వవలసిన జానికి, యిసాక్ ఇవ్వ
వలసినవానికి కలిపి మరొక యిసాక్ సామెతమీద ఒక దర్శనవలందీ
యిసాక్ చేత వ్రాయించి వుచ్చుకొని, 'యిక త్వరగా బయలుదేరి నీ కుమార్తె
విడుదలకై ప్రయత్నించవలసిందని ప్రార్థనాంశం వంతుకూ, వెళ్లబుచ్చుడు ఈ విధ

ముగా హితబోధ చేశాడు: 'ఎంత డబ్బయినా విరజిమ్మి, నీ కుమార్తెను రక్షించుకో యిసాకో! డబ్బుకోసం వెనుకాడి కుమార్తెను పోగొట్టుకున్నావంటే, అందుమూలంగా నీవు మిగుల్పుకోబోయే బంగారం, కరగింది నీ గొంతులో పోని నంతగా నిన్ను తరువాత దహించివేస్తుంది. జాగ్రత్త!'

యిసాకో నెట్టి పోయిన తర్వాత, నీలకవచధారి లాక్ష్మిలీ వద్ద సెలవు పుచ్చుకోదానికి లేచాడు. ఈనడిచిన కథ అంతా ఆతనికి చాల విచిత్రంగా ఉంది. ముఖ్యంగా, సంఘ బాహ్యులైనవారిలో యంతటి భర్తనిష్ఠ ఉండడాన్ని ఆతడు ప్రశంసించకుండా ఉండలేకపోయాడు. లాక్ష్మిలీ ఆస లెవ రైనదీ తెలుసుకోవాలనే కుతూహలం కలిగిందతనికి. కాని లాక్ష్మిలీ అది బయట పెట్టలేదు. 'మీరుమాడా యిప్పుడు వ్రచ్చన్న వేషంలో ఉన్నవారే కదా. మీ రహస్యం మీరు బైటపెట్టవద్దు. నా రహస్యం నేను బైటపెట్టను. వ్రస్తుతానికి యిలా జరగనివ్వండిని సమాధాన మిచ్చాడు. నీలకవచధారి సంతోషించి, — 'నుంచిది. వచ్చేసారి మన మిద్దరం కలుసుకోనే నాటికి ఈ రహస్యాలు విడిపోగలవనే ఆశిస్తున్నాను. వ్రస్తుతానికి, మన ముఖ్యయాలం మిక్కిలిమనే సంతృప్తితో విడిపోదాం. యిది చాలు—' అని అన్నాడు.

ఉభయాలూ ఒకరియొడ నొకరు మైలిని పునరుద్ధరించుకున్నారు. లాక్ష్మిలీవద్ద సెలవు గైకొని, నీలకవచధారి తన భద్రాశ్రమం నెక్కి ఆ యడవి దారివెంట ఎచటికో పయనమై వెడలిపోయాడు.

అధ్యాయం ౩౫

అప్పుగానైన రిచర్డ్సు తోసిరాజాచేసి కాను సింహాసన మోక్రమించే దురుద్దేశ్యంతో కుట్ర తీసిపెట్టిన ప్రిన్సుజాన్, యార్క్ దుర్గంలో ఒక విందు విర్చాటుచేసి, కుట్రలో తనకు సహాయధూతులు కాగలరవులను సామంతులు, మతాధికారులు, యోధులు మున్నగువారి నచటి కాహ్వానించాడు. వచ్చిన వారిలో రహస్యం గా మంతనాలు జరిపి, వారంతా ప్రిన్సుజాన్ పక్షాన బహిరంగంగా నిలబడేటట్లు ఉత్సాహ ప్రోత్సాహాలు కల్పిస్తున్నాడు. వార్డియర్ ఫీడ్లర్లు, రావలసిన ముఖ్యులంతా రాలేదు. ప్రధానంగా, ఫ్రాంట్ డీబాఫ్, డీప్రేసీ, బెంష్టార్ బ్రయన్ లింకా రాకపోవడం బానుకూ వార్డియరుకూ బలీ చిరాకుగా ఉంది. వాళ్ళు కూడా వస్తే వేకాని అంతిమనిర్ణయాలేమీ చెప్పుడానికిపట్టలేదు. తమ కుట్ర విజయవంతం కావాలంటే, వాళ్ళ తోడ్పాటు అత్యవసరం. అందుచే, వాళ్ళింకా రాకుండా బాగుచేస్తున్నందుకు వాళ్ళు లోలోపల తీట్టుకుంటున్నారట. దీనికితోడు, యూజీయ సావుర్నొల్లనుంచి తమకు కావలసిన డబ్బు సమకూర్చి పెట్టడానికి ఒప్పుకున్న ఇసాక కూడా రాలేదు. ఇది వారిని మరి ఆయోమయా వస్థలో పడేసింది. చేతిలో పుష్కలంగా డబ్బులేకుండా యిలాంటి కుట్రల లోకి దిగడం ఎంత ప్రమాదకరమో వారికి తెలుసు.

యిలాంటి పరిస్థితిలో, టూర్ క్వీల్స్టన్ కోట పతనమైన వృత్తాంతం మరు నాటి ఉదయనికల్లా యార్క్ దుర్గంలో ఒక పుకారుగా వ్యాపించింది. బ్రయన్, డీప్రేసీ, ఫ్రాంట్ డీబాఫ్లను చంపివేయడమో, ఖయదీలుగా పట్టు కోడమో, — ఏదో జరిగిందని ఊరంతా చెప్పుకోసాగారు. ఇది వార్డియర్ చెవులబడింది. అతడు ప్రిన్సుజాన్ కు ఈ సంగతి తెలియజేస్తూ, యిది బహుశా యధార్థమై యుండవచ్చుకేమో యని తన అనుమానం తెల్లడించాడు. విల నంటే, పెడ్రిక్కునూ అతని పరివారాన్నీ చాకికాచి కొట్టడానికి కొద్దిమంది అనుచనులతో పీళ్ళు బజలుచేరి వెళ్లిన సంగతి అతనికి తెలుసు. మామూలు పరిస్థితిలోవైతే, యిలాంటి బందిపోటు ప్రయత్నాలను జాన్ కూర్చింతియ్యంతే వాణే. కాని యిప్పుడు, తన కార్యక్రమాని కిది అంతరాయం కలిగించినందున, యెక్కడలేని కోపంతోనూ ధూమధూమలు చెయ్యడం మొదలుపెట్టాడు. 'దేశంలో బాదుగా కాంటి ఫీడ్లర్లు లేకుండా పోతున్నాయి. ప్రయత్నాలు అమలకు ఏమార్తెమూ రక్షణ ఉండడంలేదు. చట్ట ధిక్కారం అంతకంతకు పెచ్చు పెరిగిపోతోంది. ఇలాంటి బందిపోటుతనాలు ఇక సహించడానికి పట్ట లేదు. చూడండి, నేను రాజ్యానికి వచ్చిన తర్వాత ఏంజేస్తానో! ఇలాంటి దుండ

గులను కోట కొమ్ములకు వ్రేలాడగట్టి ఉరి తీయిస్తాను'— అని ఉపన్యసింప పోగాడు,— 'శేవలం ధర్మరక్షణకై అవతరించిన పృథువు లాగ.

అంతట వాల్మీకీ అతని కిలా హితోపదేశం చేశాడు: 'శేవరవారు కొంచెం నిగ్రహించుకోవాలి. తమరు రాజ్యానికి రావాల్సివస్తే, తమరు కోపగిన్నెన్ను యీడుండగల తోడ్పాటుతోనే రావలసిఉంటుందనేది మరచిపోకండి. కాబట్టే, మీరచేసే యీ దుండగాలను తమరు సైరించడమేకాక, సర్వవిధాలా పీడి రక్షణ కూడా చెయ్యవలసి ఉంటుంది. 'తెంపూర్, డీప్రేసీ, ఫ్రాంట్ డీరాఫులు లేనికే మనం ఒక్క అడుగు ముందుకు వెళ్ళులేము. వస్తే ప్రమాదంతో పడ్డా మన్నయాతీ! పోనీ, పిక్లతో మనకు పొంగదని చెప్పి, వెనుకడుగు వెళ్ళడానికా, అంతకన్నా పీడిలేదు. ఏమైనప్పటికీ ముందుకు పోవలసిందేకాని వెనుకకు పోవడానికి పిల్లని పరిసితిలో ఉన్నాం. శేవరవారు చిత్తగించాలి!'

ప్రిన్సుజాన్ ఏమీ సమాధానం చెప్పలేక, చేతితో నొసలు బాదుకొని, పిచ్చై తినవారిలాగా అటూ ఇటూ వదాల్తుచేస్తూ,— 'దుర్మార్గులు! ద్రోహులు! ఎలాంటి విషమ స్థితిలో నన్ను విడనాడారో చూడు!' అని ఆవేదన పడ నారంభించాడు.

'ద్రోహులు! కాదు— ఉన్నతలని అనండి. ఇంత కార్యభారం ముందు పెట్టుకొని, ఇలాంటి తెలివి తక్కువ కనుల్లోకి దిగడం ఉస్తాదంకాక మరేమి?' అన్నాడు వాల్మీకీ.

జాన్ తటాకన వాల్మీకీ ముందర ఆగి,— 'అయితే ఇప్పుడు ఏమిటి చెయ్యవలసింది?'— అని అడిగాడు.

'చెయ్యవలసిందేమిటో చేసిన తర్వాతనే తమకీ సమాచారం చెప్పడానికి వచ్చాను. అంతకంటే చెయ్యదగింది లేదు'— అన్నాడు వాల్మీకీ.

'భేష్! నా క్షేమం కోరినవాడవంటే నిజంగా నీవే! నీనంటి సలహా దారు నా దగ్గిరుండగా ఇక నాకు లోతేమిటి? ఈ జాన్ పరిపాలన పరిశ్రలో ఒక మహత్తర ఘట్టంగా నిలిచిపోతుంది. అఁ, అన్నట్లు, ఏమిటి నీవు చేసి వదిలి?'— అని అడిగాడు జాన్.

'డీప్రేసీ లెట్టి వెంటు వికిల్ బ్రాండును వెంటనే అక్కికడకంతో ఫ్రాంట్ డీరాఫ్ కోట వైపుకు ఉరికించాను. మన మిత్రులను ఆపడలాంటి తప్పించడానికి ఏమైనా చెయ్యదగ్గది ఉంటే చేస్తాడు'— అన్నాడు వాల్మీకీ.

తనతో చెప్పకుండానే వాల్మీకీ ఈ పని చెయ్యడం జాన్ కు చాల కష్టమనిపించింది. ముగం చెందుకొని, 'అయితే వాల్మీకీ, నే నిక్కడ ఉండగానే, నాతో చెప్పకుండా, నా ఉత్తరువు లేకుండా ఆ విధంగా నీవు

చేకావడంలే, నిన్నేమనాలి! మరి ఇంత నిర్లక్ష్యమా!— అన్నాడు.

జాన్ స్వాతికయ ప్రవృత్తిని వాల్మీకర్ లోలోన వివరించుటంటూ ఇలా సమాధానం చెప్పాడు: 'జీవరవామి మన్నించాలి, తమకు విన్నవించే వాళ్ళే—కాని, ప్రతిక్షణమూ అమాత్యంగా భావించకపోవడం సరికొత్త అంశం. జీవరవామి అలస్యమైనా అది ప్రమాదంగా పరిగణించకవచ్చు. అందుచే, జీవరవామి కేవలము ఆలోచించి, ఈ మాత్రం స్వతంత్రంగా అవసరంగా భావించాను.'

జాన్ ఒక నిధిమైన గర్వభూస్థితో ఇలా అన్నాడు: 'మంచిది! లొండరపడినా నా మేలుకొరి చేకావుగనుక నీన్ను మన్నించాను. సరేగాని, ఎవరారచ్చేది? దీప్రేసీలానన్నాడే! ఏమిటి వింతవేషం?'—

అవును, ఆ చచ్చింది దీప్రేసీయే. అతివగంతో నిర్రపుస్వారిచేసినవచ్చిన బడలిక అతనిలో కనిపిస్తోంది. కవచం అచ్చటదట పగిలి రక్తసిక్తమైంది. ఆపాదమస్తకం ధూళిధూసరితంగా ఉన్నాడు. నెమ్మదిగా కిరస్తాగం తీసి బల్లమీద పెట్టి, మార్గాయాస మపనయించుకోవడానికి కొంచెంసేపు మౌనంగా ఆలా ఉండిపోయాడు.

'దీప్రేసీ! ఏమిటిదంతా? సార్వజ్ఞమైన తిరుగుబాటు చేకారా? త్వరగా చెప్పు!'—అని అడిగాడు జాన్.

జాన్ మూట్లాడిన సమయంలోనే వాల్మీకర్ తానుగూడ మూట్లాడుతూ దీప్రేసీని ఇలా హెచ్చరించాడు: 'చెప్పు దీప్రేసీ! ఏమిటి అవస్థ? 'టెంప్లార్' ఎక్కడ? ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ ఏమైనా?'—

'టెంప్లార్' పలాముతుడైనాడు. ఫ్రాంట్ డీబాఫ్ ఇక ఎన్నటికీ మనకు కనిపించదు. అతని కొడుకు తనకబడిపోయింది. దానితోపాటే అతడుగూడ తనకబడిపోయినాడు. బ్రతికి బయటపడింది నేనొక్కడేనే!'—అన్నాడు దీప్రేసీ.

'ఏక! ఇంతేగదా! ఈ మాత్రానికి దిగులులేవాళ్ళెవ్వరూ తరిక్కడ' అన్నాడు వాల్మీకర్.

'దిగులుగొలిపే వార్త ముందున్నది'—అంటూ దీప్రేసీ ద్రిమ్యవాణ్ణు సమాపంగా వచ్చి, మంద్రస్వరంతో ఇలా వాక్యార్పాడు: 'తమ పోడరుడు

రిచర్డు ఇప్పుడు ఈ దేశంలోనే ఉన్నాడు. నేను స్వయంగా చూచాను, — మాట్లాడాను కూడ !'

ఈ మాట విన్నసరికల్లా ప్రిన్స్ జాన్ తన మొగన నెత్తురుతుక్కలేదు — గుండెలో కూలం గుచ్చుకొన్నట్లుంది. తూలి పడబోయి, పక్కనున్న బెంచీ వట్టుకొని ఎలాగో చేరగలిగిపడ్డాడు. డీప్రేసీ చెప్పినమాట వాల్మీయార్ ఒకపట్నాన నమ్మలేదు. 'నీకు పిచ్చైతినట్లుగా ఉంది. ఎవని చూచి ఎవరనుకున్నావో పొమ్మన్నాడు. కాని, డీప్రేసీ వివరంగా అంతా చెప్పేసరికి, ఇక నమ్మకతప్పిందికాదు. టూర్ క్విర్ స్టన్ కోటను సంఘాతావ్యులైన ఆటవికులు కొందరు ముట్టడించగా రిచర్డు వారికి తోడ్పడడం జరిగిందనీ, అతడు రిచర్డు సంగతి ఆ యాటవికులకు తెలియదనీ, వారిని వదిలివేసి ఆత డీసాటికి ఎచటికో వెళ్ళిపోయియుండవచ్చుననీ, అన్నాడు డీప్రేసీ.

రిచర్డుకు సాహసకృత్యాలంటే ఎంతో ఇష్టమనీ, రాచకార్యాలు వట్టిండు కోరుండా, తనకు వచ్చే ప్రయోదాలైన లెక్కచెయ్యకుండా, అసహాయ కూరుడుగా వెళ్ళు సాహసకృత్యాలుచేస్తూ సంచరించడం ఆతనికి అలవాటనీ, వాల్మీయార్ కు తెలుసు. అందుచే, తప్పక ఆతడు రిచర్డు అయిపోయాడనీ విశ్వసించి, 'అయితే నీవిప్పుడు ఏమి చెయ్యదలచుకున్నావు డీప్రేసీ?' — అని అడిగాడు.

'నేనా ? నైస్యంతో ఓడెక్కి ప్లాండర్స్ చేరుకోవడమే గత్యంతరంగా తోస్తోంది. నైస్యంగా వచ్చి మీకు సేవచేస్తాను, అంగీకరించడని రిచర్డును అరించాను. కాని, అతడు సమ్మతించలేదు. ప్లాండర్స్ గనుక దేరానంటే, అక్కడ ఉన్న కల్లోల పరిస్థితులనుబట్టి, నావంటి కర్మవీరునికి ఏదో ఒక ఆశ్రయం తొరక్కపోదు. మరి నీ సంగతిమిటి ? నీవుకూడా నాతో రాగలవా ?' — అని అడిగాడు డీప్రేసీ.

'పడుచువాడవు, నీకేం ? ఎచటికైనా పోగలవు, ఏమైనా చేయగలవు, నేను వయసుమీరినవాణ్ణి. నాకోక తుమారైతూడా ఉంది' — అన్నాడు వాల్మీయార్.

'నీ తుమారైన నాకిచ్చి వివాహం చెయ్యి. ఆమె హోదాకు తగినట్లుగా ఆమెను పోషిస్తాను. ఎలాంటి లోటూ ఆమెకు రానివ్వను' — అన్నాడు డీప్రేసీ.

'అక్కరలేదు. నేనిక్కడ పెంటుపీటర్స్ చర్చిలో మరణిస్తూ పుచ్చుకొని కేవలవిరం గడిచేస్తాను. అర్పిలిషన్ నా పోదరుణ్ణి' — అన్నాడు వాల్మీయార్.

ఇద్దరూ ఇలా మాట్లాడుకుంటూ ఉండగా, ప్రిన్స్ జాన్ తన మనోబైక్ బయటండి క్రిమంగా తెప్పిల్లాడు. ఇతఁడని సంభాషణ అతడు జాగ్రత్త

గానే విన్నాడు. తనను విడనాడడానికి ఇద్దరూ కూడా సునిధులైఉన్నారనే విషయమనిన సుప్తమైపోయింది. పిమ్మట విడనాడితే అత్తరక్షణకు తనకిక మాతాంతరము దొరక్కపోతుందా అనుకున్నాడు. అందుచే, నాని నవ్వొకటి వైశాచికంగా నవ్వుతూ ఇలా అన్నాడు: 'అహ్లా! మీ రేవో ధీమలూ, వీరులూ, వివేకవంతులూ ననుకున్నాను. నమయనీ! ఇలా దిగజారుతున్నారేమిటి? సిద్ధాన్నం కాలదన్ను పంటున్నట్లుగా ఉండి మీ వైఖరి. ధైర్యంగా నిలబడితే, మీ కోర్కెలన్నీ ఈడేలే సమయమిది. తెలుసునా?'

'అది యేమిగాని, ఒకటిమాత్రం నాకు బాగా తెలుసు. రిచర్డ్ తిరిగి వచ్చినవార్త తేజమంతా నువ్వుమనగానే, క్రుణ్ణిమాత్రం అతని నాయకత్వాన ఒక పెద్ద సైన్యం తయారయ్యేయటం నిశ్చయం. మన పని బండి నున్నాయే! కనుక నా నలహా పోటించి, మీరుకూడా పొంగిమెరుగు పారిపోండి. తేజపోతే, మీ అమ్మగారి ఆశ్రయం పొందినానరే,'—అన్నాడు డీప్రేషీ.

ప్రిన్సుజాన్ దర్పంతో ఇలా సమాధానమిచ్చాడు: 'నా మాటకేం, నన్ను నేను కాపాడుకోవాలంటే ఎవరెవరినో ఆశ్రయించు స్కూరలేదు. నా పోదరినితో ఒక్కయింట చూట్టాడితే చాలు, అతడే నన్ను తప్పక మన్నించగలడనే ధైర్యం నాకుంది. నే నాలోంచిచేది మిమ్మల్ని గూర్చి. ఈ పరీక్షా సమయంలో మీ రైతే నన్ను విడనాడడానికి సిద్ధపడుతూ ఉన్నా, మీ తలకాయలు కోటకొమ్మలకు వ్రేలాడకుండా చెయ్యడం ఎలాగనో నేనాడుర్తా పడుతున్నాను. ఇదిగో వాల్చియర్! మీ ఆర్మీబీవన్ నిన్ను రక్షిస్తాడనుకుంటున్నావుకాబోయి! తాను రిచర్డ్ ఆసుగ్రహం సంపాదించుకోవడంకోసం నిన్ను నిర్ణయంగా బలిపెట్టగల సమర్థుడతడు. ఆ సంగతి నీకుకూడా తెలిసినదే, ఇంక పొందర్యుపారిపోవడానికి ఓడెప్పు తానంటున్నాడుడీప్రేషీ. దారిలో రాబర్ట్ ఎస్టోటివిల్ సైన్యసమేతంగా విడిపితున్న సంగతి మరిచిపోయాడా? ఎనెక్స్ ప్రభువుకూడా కొంత సైన్యాన్ని కూర్చుకొని మనల సెరించడానికి సిద్ధపడుతున్న సంగతి విస్మరించాడా? నీ రియపురినిగూర్చి రిచర్డ్ దేశానికి రాకముందునుంచి మనం భయపడుతున్నాంగదా! ఇప్పుడు, రిచర్డ్ దేశానికి వచ్చేకాదని తెలిసిన తర్వాత, పీఠంతా రిచర్డ్ తరపున పోట్లాడేవారేనన్నది మీకు తెలియదా? డీప్రేషీనీ, అతని సైనికదళాన్నీ మట్టుపెట్టడానికి ఒక్క ఎస్టోటివిల్ వర్గీరఉన్న సైన్యమే చాలు'—అతనికి వాల్చియర్ డీప్రేషీలు దిగులు మొగాలతో ఒకరినొక ఒకరు చూచుకున్నారు. జాన్ తన ఉపన్యాసం ఈ విధంగా పూర్తిచేశాడు: 'కనుక ఇప్పుడు మనం ఈ చిక్కులోంచి తప్పించుకొని బయటపడడానికి ఒకతే మార్గముంది. ఏమిటంటే'—ఈ మాట చెప్పబోతుంటే జాన్ నొసలు కాయగవీసట్లు నల్లబడింది—'రిచర్డ్ ఇప్పుడు ఒంటరిగా తిరుగాడుతున్నాడు. ఇతే సమయం అతని సెరుకొన్నానికి!'

ఈమోటకు దీచేసి కంఠానవహించుచు, 'అమ్మమ్మా! ఆ పని నావలకాదు. నేను తన చేతికి చిక్కిన సమయంలో, నన్ను తడు కనికరించి వదిలేశాడు— అలాంటి వానికి చేతకులా నేను హానిచెయ్యలేను.'

బాన్ ఒక వింత నవ్వు నవ్వి, — 'హాని చెయ్యమంటున్నవెవరు? అతనిని చంపమని నేనేమీ అనడంలేదే? చంపవద్దు! ఖయీదీగా పట్టుకుంటే చాలు! ఖయీదీగా అతడు ఆస్త్రియాలో ఉంటే ఎంతో, బ్రిటనులో ఉన్నా అంటే ఆస్త్రియాలో కాళ్ళంతగా ఖయీదీగా ఉండిపోగలడన్న ధైర్యంతోనే గదా, మనం ఈ ఉద్యమం సరికల్పించాము. ఆస్త్రియాకు బదులుగా బ్రిటన్ లో ఖయీదీగా ఉన్నప్పటికీ, మన ఉద్యమం కొనసాగడానికి అభ్యంతరమండదు. మా పెత్తంద్రి రాబర్టు సంగతి యేమైంది? చచ్చేటంతవరకూ కార్డిష్ కోటలో ఖయీదీగానే గదా కాలక్షేపం చేశాడు?'

'నిజమే,—కాని, అలా చెయ్యడం మీ తండ్రికి సాగినట్లుగా మీకు పొగడు. నన్నుగనుక అడిగితే, చచ్చి ఆవరణలోని సమాధే ఉత్తమమైన ఖయీదు! ఆ తర్వాత మీ ఇష్టం!'— అన్నాడు వాల్లిమార్.

'మీరేమైనా చేసుకోండి. నాకు మాత్రం ఈ కృతకహారంతో ఇక సంబంధంలేదు'— అన్నాడు దీచేసి.

'దుష్టుడా! మా రహస్యాలో చనలు వెల్లడిచేస్తావాయే!' అన్నాడు బాన్.

'రహస్యాలో చనలు వెల్లడిచేసే నిత్యం నాకులేదు. నన్ను దుష్టునిక్రింద జమకట్టడం నేను సహించను' అన్నాడు దీచేసి సగర్వంగా.

'కొంచెం నిదానించి మాట్లాడు దీచేసి!'— అంటూ వాల్లిమార్, పిగ్మీ బాన్ లో, 'తమరుండండి ప్రభూ! విరమయ్యదైన దీచేసికి విచ్చినియమాలు కొన్ని ఉన్నాయి. తమరు కొంచెం మన్నించాలి. వాటిని తొలగించే భారం నాది' అన్నాడు వాల్లిమార్.

'అది సతరంకాదు'— అని సమాధానమిచ్చాడు దీచేసి.

కుటిలరాజనీతిజ్ఞుడైన వాల్లిమార్ అతనినిలా బుజ్జించాడు: 'ఇదిగో దీచేసి, నివునిస్కూరణంగా చెదిరిపోతున్నావు. రిచర్డ్ టే నీ కండుకా భయంకి రణరంగంలో ఆతనిని ముఖాముఖి యెదుర్కోవాలని నిన్ను మొన్నటి దాకా ఎంతో ఉబలాటవడుతూ ఉంటేవాడివే! ఒకసారికాదు వందసార్లు ఆ మోట నికంటూత్తుండగా ఈ చెవులలో విన్నాను. ఇంతలో ఏమిటి మార్పు?'

'నిజమే, నికన్నట్లు రణరంగంలో రిచర్డ్ ను ముఖాముఖి ఎదుర్కోడానికి నే నధిలాపనదినమోట వాస్తవం. కాని అరణ్యాలలో ఒంటిపొటున యెదుర్కో

దానికి నేను ఉబలాటపడినట్లు యెప్పుడైన విన్నావా? లేదు, అలాంటి కోరిక నేనన్నదూ కోరలేదు' అన్నాడు డీప్రేసీ.

'దానికి నీటి లేదా ఏమిటో నాకు అర్థంకావడంలేదు. రణరంగంతో పోరాడితేనే కీర్తిప్రతిష్ఠలు వస్తాయనుకుంటున్నావా? పూర్వం, ఆర్థం మహారాజు రాంకుటేబులుచుట్టూ పరివేష్టించి యుంటే లాన్సిలాట్ మొదలైన యోధవరులకు పేరుప్రతిష్ఠలు వీరివలన వచ్చాయి? మామూలు యుద్ధరంగాల్లో పోరాడినందు వల్ల కాదు. అరణ్యక్షేత్రాల్లో మహాబలమందులైన ప్రత్యర్థులను నిర్బంధించినందు వల్లనే వచ్చాయి. లేకున్నా?— అన్నాడు వార్డియర్.

'నిజమే,—కాని, ఆ లాన్సిలాట్ ప్రశ్నకులెవ్వరూ యొక్కటి కయ్యలలో రిచర్డుతో సరిపోతరని నిశ్చయంగా చెప్పగలను. అయినా, ఒంటి పొటునయ్యచి పెబడడమనేది ఆ సీరులపద్ధతి కాదనే నే ననుకుంటాను'— అన్నాడు డీప్రేసీ.

'నీకు నిజంగా విచ్చెత్తించి డీప్రేసీ! నిన్ను నేను అనుకుతున్నదేమిటి? నీవు నీ ప్రయత్నా ప్రాప్త్యాన దబ్బులని ఆయన కోలుపులో ఉంటున్నావు. ఫలాని పనిచెయ్యి, అనగానే చెయ్యాలి. అందుకు బదులుగా, ఏవో ధర్మ సంజేహాలు పెట్టుకొని కూర్చుంటున్నావు. ప్రాప్త్యాన ఒక్కడికేకాదు, మన అందరికీ గూడ ప్రాణగొడ్డమైన పరిస్థితి దాపురించి కూర్చుంది. ఇలాంటి సమయంలోనా నీ ధర్మసంజేహాలు?—అని హెచ్చరించాడు వార్డియర్.

'నీవేమైనా చెప్పు వార్డియర్! రిచర్డు నాకు ప్రాణదానం చేశాడు. నా నేవ అందుకోదానికి నిరాకరించి నన్నతడు వెళ్లగొట్టివేసిన మాట నిజం. అందుచే అతనియెడ భక్తి చూపవలసిన అవసరం నాకేమీ లేదుగాని, అయినప్పటికీ, అతనిపై నేనిక కత్తి యొత్తడక మాత్రం అసంభవం'—అన్నాడు డీప్రేసీ.

'నీవు ఎత్తవలసిన పనిలేదు. నీ ముఖ్యానుచరుడైన వింకిల్ బ్రౌన్కును కొంతమంది సైనికులతో వంపితే చాలు'—అని చూపించాడు వార్డియర్.

'అది కూడా పొసగదు. ఇలాంటి పనిలో నా తాలూకు మనుష్యులెవరూ ప్రవేశించడానికి నేనొప్పుకొను. అందుకు తగినవారు మీరద్ద ఇంకా చాలానుంది ఉన్నారు, వాళ్లను పంపుకోండి'—అన్నాడు డీప్రేసీ.

'ఇంత మొండితనం ఏమిటి డీప్రేసీ నీకు? ఇదేనా నీ స్వామిభక్తి? ఈ సమయంలో నన్ను విడనాడవలసిందేనా? అని అడిగాడు బాన్.

'విడనాడను. ఆస్థానంలోగాని రణరంగంలోగాని మీకు ఎలాంటి నేవ చేయడానికైనా నేను సంసిద్ధుడనే. కాని, ఈ బందిపోటు వ్యవహారము మాత్రం నాకేరకాదు'—అని సమాధానమిచ్చాడు డీప్రేసీ.

దీప్రేసీ ఇక పురికొల్పి ప్రయోజనము లేదని నిశ్చయించుకొని, వాల్మీకీ ఆ కార్యభారాన్ని తనమీద వేసుకున్నాడు. వెంటనే తనను వచ్చి కలుసుకొందని కొంతమందిను భ్రాతృచరులను, స్టాబ్ మాస్టర్ హ్యూబర్డ్ ను పరిచారకుని ద్వారా కలుసుచేసి, తాను ప్రయాణానికి సిద్ధం కావడానికి బసకు వెలిపాయాడు.

వాల్మీకీ వెలిపాగానే ప్రెస్బుటర్ దీప్రేసీతో ఇలా అన్నాడు: 'నా సోదరుని బండిగా పట్టుకొడానికి వెళుతున్నా దిప్పుడు వాల్మీకీ. నేనిచ్చిన ఆదేశం జాగ్రత్తగా పాటించి, నా వీధిసోదరునికి ప్రాణాపాయం కలుగ నివ్వడనే ఆశ్చర్యమును!''

దీప్రేసీ దీనికి జవాబుగా ఒక చిరునవ్వు నవ్వాడు.

ప్రెస్బుటర్ తిరిగి ఇలా అన్నాడు: 'అవును. ఎలాటి సంశయానికి తావు లేకుండా పట్టుగానే ఆదేశమిచ్చాను. నీవు వినియోదకపోవచ్చు. అదిగో, ఆ కిటికీద్వార మేదిద్దరమా నిలబడ్డామే. — అప్పుడు స్పష్టంగా చెప్పాను, — నా సోదరునికి ప్రాణాపాయం మట్టుకు రానివ్వగూడదు మహా, జాగ్రత్తయి. నా జాగ్రత్తను గమక సరిగ పాటించకపోతే, అతని తల యెగిరిందన్నమాటే!'

'చిత్తం. నాకది వినిపించలేదు. పారపాటున ఒక వేళ వాల్మీకీ నుండి వినపడలేదేమో! నేనుపోయి చెప్పించివస్తాను' — అన్నాడు దీప్రేసీ.

జాన్ చిరాకుపడి, — 'వద్దు వద్దు, నీవు వెళ్ళనక్కరలేదు. నేనన్నది అతడు బాగా విన్నాడు. నీకొ సందేహ మక్కరలేదు. నీతో నాకు వేరే కనిపించింది. ఇలాంటి అంటూ అతనిని వెంటపెట్టుకొని ముందుకువచ్చాను, తన ఆంతరంగికునికి ఒక రహస్యం చెప్పుతున్న భోరణిలో ఇలా అన్నాడు: 'మాడు దీప్రేసీ! ఈ వాల్మీకీ నుగూర్చి ఏమిటి నీ అభిప్రాయం? మేము రాజ్యానికి రాగానే ఛాన్సలర్ పదవి నాక్రమించాలనే ఆశతో ఉన్నాడు. కాని, ఇలాంటివాడికా ఆ ఉన్నతపదవి? మే రాజవంశి యులను ఇంత చురుకైనగా చూచేవాడెవ్వడూ ఆ పదవికి తగదు. మాడు, రికన్డమీద చేయి చేసుకొడానికి ఎంత చొరవగా ముందుకు దూకాడో! అవీరియమైన ఆ పని చేయలేనని నీవు ధైర్యంగా చెప్పగలిగినందుకు నాకు చాల సంతోషంగా ఉంది. ఇందుమూలంగా నీయొడ నాకున్న గౌరవభావం హెచ్చింది. ఒక్కొక్కప్పుడు తప్పనిసరిగా కొన్ని కనులు చేయవలసి ఉంటాయి. కాని ఆ కనులు చేయడానికి బోరబడిన వాళ్ళను మాత్రం గౌరవించం. చేయని నిరాకరించిన వాళ్ళనే ఎక్కువగా గౌరవిస్తాం. నీవిప్పుడు అవిధంగా మాకు గౌరవ భావమడ వైనావు. నా సోదరుని అరెస్టు చేయడానికి చొరబడినవైన వాల్మీకీ ఛాన్సలరు పదవికి

ఎంతమాత్రము అర్హుడుకాదు. పెళ్లనని ధైర్యంగా చెప్పగలిగిన నీవు నిజంగా హైయార్ లో పవనికి అర్హుడవు. ఉన్నసంగతి నీకు చెప్పేశాను. మనసులో ఉంచుకొని, నీ పనిమీద నీవుండు. వెళ్లిరా,'

దీప్రేసీ బాన్ వద్దనుంచి వెలపు పువ్వుకొంటూ తోలోపల ఇలా అనుకున్నాడు: 'హైరా! నీవంటిచపలచిత్తుణ్ణి, నిరంతరుజ్జీవముకున్నవాడు నిజంగా గోతిలోదిగి నట్టేకద! కాన్సెలర్ కాగోరి నీకు అంతరంగికుడుగా మెలగడం కంటే ప్రమాదం మరొకటిలేదు. కానీ, అదిగో, హైయార్ లో వదలి నన్నాహ్వానిస్తోంది. యెన్ని క్రమము పడినా సరే, అది సాధించితీరతాను'.

దీప్రేసీ వెడలిపోగానే బాన్, స్ట్రాట్ మాస్టర్ హ్యూబార్డ్ నకు కబురు చేశాడు. - వాల్మీయర్ తో మాట్లాడిన వెంటనే తననుకచ్చి కలుసుకోవలసిందని. అలాగే కొంతసేపటికి హ్యూబార్డ్ ను వచ్చాడు. అడవిదారులన్నీ బాగా తెలిసి దొంగల జాడలను బాగా పసికట్టగల ఇద్దరు శేర్పూరులను వెంటతీసుకొని వాల్మీయర్ కొంతమంది ముఖ్యానుచరులతో బయలుదేరి వెళ్లినసంగతి నివేదించాడు. బాన్ సంతోషించి, - దీప్రేసీని ఒకకంట కనుపెట్టుతూ ఉండవలసిందనీ, అత డెప్పుడెప్పు డెవరవరితో మాట్లాడుతూ ఉంటాడో తన కెప్పటి కప్పుడు తెలియజేస్తూ ఉండవలసిందనీ, ఇలాకనిపెట్టుకున్నట్లు దీప్రేసీకి అనుమానం తగలకూడదనీ, ఈ పనిలో అప్రమత్తుడవైనావంటే నీ తలకాయ ఊడుతుందినుమో జాగ్రత్తయినీ, బార్డ్ నకు హెచ్చరికచేశాడు. 'దేవరవారి అవలిప్రకారం అక్షరాలా నడుచుకొంటా'నని సమాధానమిచ్చాడు బార్డ్ న. 'దీప్రేసీ నాకుగనుక ద్రోహం తలపెట్టితే, ఉత్తరక్షణంలో వాని తలకాయ ఎగిరిపోయిందన్నమాటే!' - అని తనలోలాననుకొని సంకల్పిస్తే చెందాడు బాన్.

అ థ్యా యం ౦ ౩౬

కుమార్తెను చరనిడిపించడంకోసం పెంపుల్ స్టోపు మతానికి బయలుదేరిన ఇసాకోను మన విప్లవ దళులంతా. లాస్ట్ లీ ఆఫ్ ది కోట్ కంచరగాడిదనిచ్చి, ఇద్దరు ఆటవికులను తోడుగా వెంటపంపాడు. చీకటి పడేలోపుగానే పెంపుల్ స్టోపు చేరుకోగలనక చైర్యంపో. ఇసాకో ఆ ఆడని బాటగానే వారి చేతిలో ఏదో కాస్త డబ్బు పెట్టి వెనుకకు పంపివేసి, ఆ పైన తా నొక్కడూ ముందుకు ప్రయాణం సాగించాడు. కానీ, శరీరం బాగా బడలియున్న కారణాన, పెంపుల్ స్టోపింకో నాలుగుమైళ్లు ఉన్నదనగానే అతని పని అయి పోయింది. అప్పటి కతడొక చిన్న సంతకారు చేతాడు. అక్కడ, అతడెరుగున్న యూజీయవైద్యు డొకడున్నాడు. యూజీయ లెక్కడ ఉన్నా, లోటి యూజీయనువస్తే పరమప్రీతితో ఆవరించి ఆతిథ్యమివ్వడం ఆచారం, నాథన్ లెస్ అలాగే ఇసాకోను ఆదరించి, ఆ రాత్రి కక్కడ విశ్రాంతి తీసుకోమని బలవంతపెట్టి, అతని మార్గాయాసాను తపనయంచేయకుండా తన వీళ్ళు చేశాడు.

మరునాటి ఉదయం ఇసాకో తిరిగి ప్రయాణమైనాడు. ఇప్పటి అసాకోగత్య పరిస్థితిలో ప్రయాణ ప్రయోచకరమని నాథన్ హెచ్చరించినా వివరేదు. 'పెంప్లార్ వ్యవస్థకు సర్వాధికారియైన గ్రాండుయాస్టర్ డబ్బు పెంపుల్ స్టోపు మతంలో నిడిసియున్న సంగతి నీకు తెలుసునా' అని అడిగి నాథన్. తెలియదన్నాడు ఇసాకో. ఇరువురూ ఆ సర్వాధికారిని గూర్చి చెప్పగన్నారు. అతడు అగ్నిహోత్రం వంటి మనిషి. తన మతవిధులను తు - చ తప్పకుండా పాటించాలనే కట్టుదల గలవాడు. ఇతర పెంప్లార్లలె భోగలాలనకు లోనై అవినీతికి పాల్పడేవాడు కాదు. కామివీ కాంచనాలకతేయాడు. పెంప్లార్ వ్యవస్థ క్రైస్తవ ధర్మ రక్షణకోసం బలిదానాలు చెయ్యడాని కేర్పడింది కనుక, అట్టి బలిదానాలకు తన ఆనయాయలను నిత్యమూ ప్రేరేపిస్తూ ఉండడమే అతని లక్ష్యం. ఈ దృష్టి, యూజీయలతో సహా, క్రైస్తవతకులందరూ అతనికి శత్రువులు. వారియెడ అతడు కనిపరం చూసాడు. పెంప్లార్ వ్యవస్థ నియమ నిబంధనల నుల్లంఘించే ఆనయాయలయెడ కూడా అతడు అంటిటి కఠింజే! - అతడంటే వారందరికీ సింహస్వప్నం. అవినీతిమరులైన పెంప్లార్లపై నిషేధం గ్రహిస్తూ, వారిని దండించే నిమిత్తమే అకస్మాత్తుగా ఇప్పుడు ఇంగ్లాండు వచ్చాడు. ఇతడిలా వస్తున్నాడని యెవరికీ తెలియదు. పెంప్లార్లు హాదిలి పోతున్నారు. ఈ సంగతులన్నీ ఇసాకోకు చెప్తుతూ నాథన్, - 'ఇలాంటి ఉగ్ర మూర్ఖు డగ్గరికి యిప్పుడెందుకు వెడతావు? అతనికి తురుష్కుల రక్షణం

ఎంత క్షీణో, యూదీయుల రక్తమున్నా అంతే! నైగా, మనది నైతాను వైద్యుని సిందిస్తూ ఉంటాడు, వెళ్లబోతు' మని హెచ్చరించాడు.

కాని, అతనిముఖం యింకా యెన్ని రెట్లు నిప్పులు చెరిగిపోతున్నా సరే తాను వెళ్లక తప్పదన్నాడు ఇసాకో. ఏ కార్యంమీద తాను వచ్చినదీ సవిస్తరంగా నాథన్ తో తెలియజేశాడు. టెంప్లార్లపై సర్వాధికారి గనుక, బ్రయన్ ను దుర్వ్యక్తినుండి మరలించి రెబెకాను తీరిగి తనకు దక్కేటట్లు చేయవచ్చు నేమో యని ఆశ పెలిచుచ్చాడు. నాథన్ యొక్క ఆద్దురెప్పక, రెబెకా విషయమై అపరిమితమైన ఆదుర్దాచెంది, అయితే వెళ్లవలసినదేనని ప్రోత్సహించాడు. సరాసరి ఆ సర్వాధికారియెదుట పడడం కంటే, బ్రయన్ ను క్రయవేలుగా కలుసుకొని మాట్లాడితే తేలిగ్గా కార్యం సాధించుకోవచ్చునేమో ఆలోచించు మన్నాడు. 'ఇది నీ పితృగృహమనుకో, తిరిగి ఇక్కడకే రావాలినుమా! వచ్చేటప్పుడు రెబెకానుగూడ తీసుకొని రాగలవని ఆశిస్తున్నా'నని సాగనంపాడు.

ఇసాకో ఒక గంటసేపటిలో టెంపుల్ స్టోవు మతం చేరుకున్నాడు. టెంప్లార్ల మతాలను ప్రసెప్టరీలంటారు. టెంపుల్ స్టోవు ప్రిసెప్టరీ చక్కని పచ్చిక మైదానాల మధ్యఉంది. మతధర్మంతో పాటు ఔత్రిధర్మంనూడా నిర్వహింపబూనుతున్న సంస్థగనుక, దానినొక కోటవలె బందోబస్తుచేశారు. సాయంపులైన యెద్దరు నీలాంశుక ధారులు అగడ్తపైగల వంటెనను కావలి కాస్తున్నారు. ఆలాంటివారే మరికొందరు, చావు ఊరేగింపు వేళ నడిచే పద్ధతిలో ఇటూ అటూ గోడలపై పహారాయిస్తున్నారు. అది భూత శ్రేతపికాచాలు పహారాయిస్తున్నట్లుండి గాని సైనికులు పహరా ఇస్తున్నట్లు లేదు. అవకాల ఆవరణలో, ఎడనెడ శ్వేతాంబరధారులైన యెధులొకరిద్దరు చేతులు కట్టుకొని తలలువంచి అదో వింతరకంగా తిరుగాడడం కనపిస్తోంది. ఇలాంటి పహరాల వాడావుడి ఈమధ్య టెంపుల్ స్టోవు ప్రసెప్టరీలో లేదు. ఇదంతా చండకాశనుడైన సర్వాధికారి యాకాన్ ఆగమనం ఫలితం.

ఇసాకో గేటువద్ద నిలిచి, లోనికి ప్రవేశించడం మెలాగా అని ఆలోచిస్తున్నాడు. సర్వాధికారి రాకవలన ప్రిసెప్టరీలో కలిగిన యీ మార్పులు అతడు సంతోషించదగిన దేమీలేదు. అతని వాటిటికి, ఆ ప్రసెప్టరీలోని వెనుకటి భోగ పరాయణత్వం ఎంత ప్రయోజనకరమో, ఇప్పటి మశాఖీనివేకమా అంత ప్రమాదకరమే! ఇదివరకైతే, అతనినుండి దబ్బు గుంజదాని కతనిని రాధించే వారు. ఇప్పుడతని మశాన్నిబట్టే అతని ద్వేషించి హింసిస్తారు.

ఇలాంటి పరిస్థితిలో, ప్రసెప్టరీకి చెందిన ఒక చిన్నతోటలో, సర్వాధికారి యాకాన్, ఒక సహచరునితో ఏదో మాట్లాడుతూ తిరుగాడు

కున్నాడు. కాగా వయస్సుమీరిన మనిషి, తెల్లని పొడుగైన గడ్డం. కనులమీదికి వాలిన తెల్లని కనుజామలు. కాని, చూపులో మాత్రం నుంచి తీక్షణత ఉంది. ఆ కాయకరిరం, ముఖంలో ఆ విగిని, అతడొక గొప్ప వీరుడనే సంగతి స్ఫురింపజేస్తున్నాయి. కఠోర నియమనిష్ఠలు పాటించడంవల్ల కలిగిన కార్యవృత్తుడ అతని ఆకారంలో లేకపోలేదు. తన ఉన్నత సద వినిబట్టి వచ్చిన ఒక విధమైన గాంభీర్యముద్ర వూడ అతనిలో కనిపిస్తుంది. అది సహజమే. టెంప్లార్ వ్యవస్థలోని పీఠాధిపతుల అందరూ అతని అడుపాజ్ఞలో ఉంటారు. యజ్ఞారపు ఖండంలోని రాజాధిరాజులనువ్యవస్థ అతని వ్యవహారం, అలాంటిప్పుడు, అట్టి గాంభీర్యముద్ర అతనియందు ఉట్టిపడడంలో ఆకర్షణంలేదు. అజానుబాచువు. నడుము ఏమోత్రీమూ వంగలేదు. నడకలో ఒక విధమైన హుందాతన ముంది. వారి మత విధుల ప్రకారం గుత్తంగా వట్టబడ్డ తెల్లని ఉడుపు ధరించాడు. ఎడమ భుజంపై ఎనిమిది కోటాలు లేచిన నీలువచిహ్నం ఎర్రని గడ్డతో వట్టబడి ఉంది. చేతిలో, తన హోదాను తెలియజేసే ఒక పొడుగాటి దండం ధరించాడు. దండానికి పై కొనను, వరులాకారంలో ఒక రేఖ విగించబడి ఉంది. దానిపైన వూడ టెంప్లార్ సంప్రదాయానుసార మైన నీలువ చిహ్నం చెక్కబడి ఉంది. అతని సహచరుడు కూడా దాదాపు ఈమాదిరి దుస్తులే ధరించాడు గాని, హోదాలో అతడతనికంటే తక్కువవాడన్నది అతని తక్షణం చెప్పక చెప్పలేదు. సర్వాధికారి ముందుకు నడుస్తూ వెనుకకు తిరగకుండానే వీధి చెప్పుతున్నాడు. అతడు చెప్పింది వినిపించేటంత దూరంలో వెనుక వెనుకగా నడచివస్తున్నాడతని సహచరుడు.

టెంప్లార్ వ్యవస్థ అవినీతికి ఆలనాల మైపోయినందుకు తన కలవరత వెళ్ల వీధుకొంటున్నాడు సర్వాధికారి. పవిత్రమైన యీ సంస్థ యిలా అభిగతి పాలు కావడమనేది చూడడంకంటే మరణం మేలనుకుంటున్నాడు. అదర్శ ప్రాయులై జీవించి ఆదర్శంగా ప్రాణాలర్పించిన పూర్వవీరుల సమాధులతప్ప, ఇంట్లాండులో అతని మనస్సుకు హాయిని గూర్చే విషయ మొక్కటి కనిపించ లేదు. ఇంట్లాండులోని టెంప్లార్లు ఫ్రాంసులోని టెంప్లార్లకంటే యెక్కువ విషయాలకు గురైనారు. వారికంటే యెక్కువ విశ్వర్యవంతులు కావడమే దానికి కారణం. టెంప్లార్ యోధులు నిరాడంబరులై జీవించాలని, విహికవాంఛ లేకుండా గానాడదనే నియమనిబంధనలున్నాయి. కాని, వాటిని పాటిస్తున్న వాళ్లు మృగ్యమైపోయారు. కేటలు వాటి నిషేధించబడ్డాయి. అయినా అన్ని కేటలూ వీలే నుండు తయారౌతున్నారు. పవిత్రవిషయాలు తప్ప తదితరము లేని చదవగూడదు, వివరగూడదు. అయినా చాకపారు కాంక్షపాలనే చెవియొడ్డుకూ, కృంగార గ్రంథతనానికెక్కువ ఆసక్తి చూపుతున్నారు. తాంత్రిక తాంత్రిక నిష్ఠలను తూర్పుమోక్షదంతన భర్తమనేమాట విస్మరించి, వాటిని కృష్ణవేదము

వలెనే తాముగూడ అభ్యసేంపజూస్తున్నాము. వారాని! మూడుపార్లకంటే మోంసభక్షణ చేయరాదనే నియమంగాని, నీరుతప్ప ఇంకోపానీయం పుచ్చుకో గూడదనే నియమంగాని, యభేచ్ఛగా ఉల్లంఘించబడుతోంది. ఈ లెంపులో ప్లాపు మతంలోని ఉద్యానవనంలో, క్రైస్తవ సన్యాసులకు ప్రీతికరమైన మొక్కల కంటే, తురగపులకు యూషీయాలకు ప్రీతికరమైన మొక్కలెక్కువైనాయి. ఈ నియమాలంఘనం ఇంతటితో ఆగితా బాగానే ఉండేది. భక్తురాండ్రను అనుగ్రహించడమనే పేరుతో శ్రీజనాన్ని దరిజేరనివ్వడం పనికిరాదనీ, లోబుట్టువుల నైనా సరే తల్లులనైనా సరే ముద్దులతో అనుగ్రహించడం కూడని పనియనీ, — పెద్దలు నిషేధించియుండగా, దానిని పాటించకపోవడం సర్వసామాన్యమై పోయింది. అవినీతి ఒక పెద్ద పెల్లువై కట్టలు త్రెంచుకొని పగ్రవహించి నట్లుగా ఉంది.

సర్వాధికారి లూకాస్ యీ పరిసితులు తనకు కలిగించే వేదనను సహన దునిదగ్గర వెళ్లబోతుంటూ ఇలా అన్నాడు: 'ఏమి చెప్పను క్రాస్తే! ఈ దుర్భర పరిసితులూ ఇంకా యెందుకు బ్రతికి ఉన్నానా అనిపిస్తోంది. ఈ వ్యవస్థకు మూలపురుషులైన హ్యాడ్లీ పేయర్, గాడ్ ఫ్రీ డీ పెయింట్ల ఆత్మలు పరలోకంలో చాల బోధిల్లుతున్నాయి. వారిని రాత్రివేళ దర్శనాలో నేను చూచాను. వారి నేత్రాలు అత్రుహితములై ఉన్నాయి. 'పవిత్రమైన లెంప్లార్ వ్యవస్థ కలుపితమై పోతుఉంటే నీవింకా నిద్రపోతున్నావా? పవిత్రాలోకమును కన్నెత్తిచూడగూడని లెంప్లార్ యోధులు తమ జాతిశ్రీలతోనేకాక, అన్యజాతిశ్రీలతోగూడ విచ్చలవిడిగా విహరిస్తూ సంస్థను మలినపరుస్తుంటే నీ కెలా నిద్రపడుతోంది? లే! లేది ఆ పాపాత్ములెల్లరినీ నిర్మూలించు! సంస్థ పవిత్రతను పునరుద్ధరించు'— అని వారు నన్ను హెచ్చరించి వచ్చిన దానినే వెదలిపోయాను. నాకు మెలకువ వచ్చింది. మెలకువవచ్చినా, నాకు వెదలిపోతున్న చక్కడు దూరాన్నుండి నాకు వినిపిస్తున్నట్లుగానే ఉంది. వారి ఆదేశం పెరవేర్చి తీరాలి. పెరవేర్చడానికే యిలా బయలుదేరి వచ్చాను. ఈ దెబ్బతో, లెంప్లార్ సంస్థ కాగితపడడమో, లేక నామమాపాలు లేకుండా అంతరించి పోవడమో, ఏదో ఒకటి జరిగి తీరాలి!—'

ఈ సమయంలో, అనుచరుడొకడు నాకున్న యెడకువచ్చి, విన్నమై అభివాదించేసి, ఏదో విన్నవించుకొన వలచుకొన్న వానివలె నిలబడ్డాడు. 'ఏమిటి, ఎందుకు వచ్చా' వని అడిగాడు లూకాస్. 'గేటుదగ్గర ఒక యూషీయుడున్నాడు. బ్రయన్ డీబోయి గిల్పర్లతో మాట్లాడాతిట' అని అతడువిన్నవించాడు.

ఈసంగతి ముందుగా తనకు తెలియజేసినందుకు సర్వాధికారి సంతోషించి, ఆ యూషీయు నిలా తన ముందుకు తీసికొని రావలసినదని అనుచరుని కావేశా

చాడు. బ్రయన్ వర్తనాన్ని గూర్చి అతనికి అనుమానము చాలా ఉన్నాయి. పౌరసంఘిక సుఖములందు నిజమైన వైరాగ్యముతో కాకుండా, జీవితంలో వీధి ఆకాశం కలిగి, ఆ కైకల్యం కొద్దీ బ్రయన్ పెంప్లార్ సంస్థలో చేరాడని అతడు మొదటినుంచీ అనుమానించాడే ఉన్నాడు. సంస్థలో చేరినప్పటినుంచీ, సంస్థ నియమాల నులంఘించడానికి వెనుదీయక, పైపెచ్చు అలాంటివారందరికీ వాయువుగా కూడ అతడు తయారైన సంగతి అతనికి తెలుసు.

కొంచెము సేపట్లో, అనువదడు ఇసాక్ ను వెంట బెట్టుకొని వచ్చి సర్వాధికారి ముందు నిలబెట్టాడు. యిసాక్ గజ గజ వణికి పోతున్నాడు. ప్రాచ్య పద్ధతిని నేలపై మోకరించి, పెదవులతో నేలను స్పృశించిరేచి, వివరీతమైన భయభక్తులతో చేతులు కట్టుకొని, తల ముందుకు వంచి, సర్వాధికారి ఆజ్ఞలం కొరకు సిరిపీక్షా నిలబడ్డాడు. 'నీవు వెళ్ళి లోటలోకి ఎవరూ రాకుండా చూస్తూ ఉండ'మని అనుచరనికి ఆజ్ఞయిచ్చి పంపినేసి, సర్వాధికారి యిసాక్ తో యిలా అన్నాడు: 'యిడిగో, నీవు యూడియుడవు గనుక, నీతో నేను ఎక్కువసేపు మాట్లాడుతూ కాలక్షేపం చెయ్యడానికి వీలు లేదు. నేనడిగిన ప్రశ్నలకు ముడిగా సమాధానం ముక్తసరిగా చెప్పేయ్యాలి. అబద్ధాలు చెప్పావంటే నీ నాలుక తెగ్గోయిస్తాను. జాగ్రత్తగా ఒక్కొక్కరి పెట్టుకొని సమాధానాలు చెప్పు.'

యిసాక్ వీధి చెప్పవోతూ ఉండగా లూకాస్ వారింది, — 'అని! — అధిక ప్రసంగం సహించను. నేను అడిగిన ప్రశ్నలకు మాత్రమే నీవు సమాధానం చెప్పాలి. అంతకు మించి ఒక్కమాట మాట్లాడానికి వీలులేదు. చెప్పు! బ్రయన్ డీబోయ్ గిల్బర్టుతో నీ నేమిటి పని?'

యిసాక్ ఏమి సమాధానం చెప్పడానికి పాలుపోక దిగాలుపడి చూచాడు. ఉన్న సంగతి చెప్పితే, అది పెంప్లార్ సంస్థకు అపచారంగా ఎంచుతామేమో! చెప్పకపోతే తన కుమార్తె విముక్తిని పొందించే ఉపాయం కనిపించడం లేదు — ఎలాగా అని మధనపడుతూ ఉండగా, 'నీకు వచ్చిన భయములేదు. ఉన్న సంగతి నిస్సంకోచంగా చెప్పేయి!' అని ధైర్యమిచ్చాడు సర్వాధికారి.

యిసాక్ తడవకుతూ, — 'సర్ బ్రయన్ కు నేనొక ఉత్తరమివ్వాలి — బోర్డాలిక్కు సర్వాధికారి ప్రయర్ విమర్ యిచ్చిన ఉత్తరమిది' — అని విన్నవించాడు.

'నేను చెప్పలేకా క్రానెడ్, ఇది చెడ్డోబాఅని? దానికి నివర్తనమిదిగో చూడు! సిస్టర్ యన్ సంప్రదాయానికి చెందిన ఒక ప్రయర్, పెంప్లార్ సంస్థ

దాయానికి చెందిన ఒక యోధునికి, క్రైస్తవమత విరోధియైన ఒక యూదీయుని ద్వారా ఉత్తరం పంపిస్తున్నాడు. ఉత్తరం తీసుకువెళ్ళడానికి ఇంతకంటే యోగ్యుడెవ్వరూ కనిపించలేదు కాబోలు! ఏదీ ఆ ఉత్తర మిలా తే!— అన్నాడు సర్వాధికారి.

ఇసాక్ వణుకుతూ, తన అర్మీనియన్ టోపీ మడతలోంచి ఆ ఉత్తరం బయటికి తీసి, సర్వాధికారి సన్నిధిలో ఉంచడానికి చేయిసాది వినమ్రుడై ముందుకు అడుగు వేశాడు. 'అణి! అవతలికిపో! నీవంటి క్రైస్తవ మత విరోధులను ఖడ్గంతోతప్ప స్పృశించే ఆచారం నాకు లేదు. కానీ! ఆ ఉత్తరం నీవు తీసుకొని ఇలా తే!—' అన్నాడు సర్వాధికారి.

ఉత్తరం చేతికివస్తూనే, పైన, క్రింద, ముందు, వెనుక, అంత జాగ్రత్తగా పరిశీలించాడు. తరువాత దాన్ని విప్పి చదవడానికి ప్రయత్నిస్తూ ఉంటే, కానీ— 'పరుల ఉత్తరం అలా విప్పి చదవవచ్చునా' అని సంశయం వెలిబుచ్చాడు. పెంప్లార్లకు ప్రయత్నము ఉత్తరాలనేవి రావడానికి వీలులేదనీ, తండ్రి వద్దనుంచి వచ్చిన ఉత్తరమైనా సరే తన ముందర చించి చదవవలసిందేననీ ఏదో కారీక చదివి అతని సంశయ నివారణం చేస్తూ, సర్వాధికారి ఆ ఉత్తరం ముందు తనలో తాను ఒకసారి చకచకా చదువుతున్నాడు. అతని ముఖంలో ఆశ్చర్యం, దాగుపాపి ప్రతిఫలించాయి. మరల నింకొకసారి వెమ్యడిగా చదువుకొని సమాచరని చేతికిస్తూ ఇలా అన్నాడు:

కానీ! ఆ ఉత్తరము చేతికందుకొని లోలోపల చదువుకుంటూండగా, సర్వాధికారి, — 'విగ్గరగా చదువు కానీ!—' అని అడగించి, ఇసాక్ తో— 'నీవు నూతా విను, తీనిమీద నిన్ను కొన్ని ప్రశ్నలడగవలసి ఉంది' అన్నాడు.

కానీ! ఉత్తరం విగ్గరగా చదివాడు. అది ఇలా ఉంది—

'జోర్యాతప్పు సిస్టరియన్ మతాధిపతి వ్యయర్ విమర్, పెంప్లార్ సర్ బియన్ డిబోయి గిల్బర్టు అనేక కుభపరం వరలు ఆశీర్వాదాలు వ్రాయునది:

'సోదరా, ఇక్కడ మేము ప్రస్తుతం కొంతమంది సంఘ బాహ్యుల చేతిలో ఖైదీలుగా చిక్కువడి యున్నాము—మీరికి జైతభీతి అనేది ఉన్నట్లులేదు. మీనుండి విముక్తి పొందాలంటే, మీరేగినంతా సామ్యు చెల్లించి తీరవలసిన దుస్థితిలో వచ్చాము.

'ఫ్రాంట్ డీబాక్ దుర్మరణవార్త వగైరాలు మీవలననే తెలిసినవి. నిన్ను మోహపరవశునిగజేసిన ఆ నీలికన్నుల యూదు మోత్సీమతావో నీవు

తప్పించుకొనిపోయిన సంగతికూడ వారేచెప్పారు. నీవు సురక్షితంగా ఉన్నందుకు చాల సంతోషిస్తున్నాను. కాని, ఆ అవర ఎండార్ మాంత్రికురాలి విషయంలో నీవు చాల జాగ్రత్తగా మెలగ వలసి ఉంది. మీ టెంప్లార్ సంస్థ సర్వాధికారి నీడుశ్చేష్టలు విచారించి నీకు తగిన ప్రాయశ్చిత్తం చేసే తలంపుతో నార్మండి నుండి యీ జేశానికి రాబోతున్నాడని మేము ఇతరత్రా విన్నాము. కనుక నీ జాగ్రత్తమీద నీవుండడం అవసరం.

‘ఆ మాంత్రికురాలి తండ్రి, యూడియ సావుకారు ఇసాక్ మమ్మల్ని ఈ ఉత్తరం వ్రాసి ఇవ్వవలసిందని కోరినందున వ్రాసి ఇవ్వడమైనది. ప్రక్షుత పరిస్థితిలో నీవు మా సలహాను, —కాదు మా ప్రార్థనను, —మన్నించి, ఆ పిల్లను దబ్బు పుచ్చుకొని వదలివేయడం మంచిది. అలాంటి పిల్లలు యాభై మంది ఇతరత్రా ముఠావృత్తులచేతకం ఆమెతండ్రియైన ఇసాక్ నీకు చెల్లించగలడు. అందులో నేను నూదా భాగస్వామిని కాగలనని అనిస్తున్నాను. ఒకటోరకం ద్రాక్షాననం కూడా దగ్గర పెట్టుకొని, మాయిగా యద్దరమా కాలక్షేపం చేద్దాము.

‘త్వరలోనే ఆ కుభనమయం మనకు సంప్రాప్తించుగాక! ఉంటాను.

మకాం: దొంగలకోన. సమయం: ప్రాతఃకాలోపాసన వేళ.

ఇట్లు

ప్రయర్ విమర్

‘తా.క.—నీ బంగారు గొలుసు మేము కొద్దికాలం మాత్రమే అనుభవించడానికి వీలయింది. త్వరలో అది ఒక బండిపోటుదొంగ కంఠసీమ నలంక రించబోతోంది.’

ఉత్తరం చదవడం వూర్తికాగానే సర్వాధికారి, —‘ఏమంటావు కానీడ, ఇలాంటి పర్యాయకుల తగిన మకాం దొంగలకోనగాక మరి యేదవుతుంది? ఇలాంటి మతాధికారులతో మనం కాలక్షేపం చేస్తుంటే, దైవం మనపై ఆగ్రహించక ఏంచేస్తాడు? పాలస్తీనాలలో మన స్థావరాలన్నీ దీని ఒక్కొక్కటే కోల్పోక యేంచేస్తాం?’—అని అంటూ—కొంచెం ఏకాంతంగా, ‘అవర ఎండార్ మాంత్రికురాలంటున్నా జేమిటి? ఏమిటి దాని అభిప్రాయం?’—అని అడిగాడు.

ఆనాటి యోధవర్గాలలో వాడుకలో ఉన్న పరిభాష సర్వాధికారి కంటే కానీ మునుపటికాగా తెలుసు. అందుచే, —‘విహిక వాంఛాపరులైనవారు తమ

ప్రేయశాండ్రును గూర్చి ఆ విధంగా చెప్పుకొంటూ ఉండడం కద్దు'—అని వివరించాడు. కాని, ఆ వ్యాఖ్యానం సర్వాధికారికి నచ్చలేదు. 'కాదు కాశీదే! నీవు ఊహించిన అర్థం కాదిక్కడ. యింకా తోతైన అర్థమే ఉంది. అయితే దానిని నీకు తెలియదు. మరియు అనే మాంత్రికురాలుంటే నీకు తెలుసుకదా? ఆ మాంత్రికురాలి శిష్యురాలి రాలేకా! ఈ యూదీయుని చేతనే చెప్పిస్తాను చూడు నీకా మాట'—అని ఇసాకోవంక చూచి, 'అయితే ఇప్పుడు నీకుమార్తె బ్రయశాడీతోయే గిల్బర్టు చేతిలో ఖయదీ అన్నమాట?' అని అడిగాడు.

'అవును స్వామీ, ఆమె విడుదలకు ఈ కేదనాడు ఎంత సామ్య'—

'కా! అట్టే వాగకు! నీకుమార్తె వైద్యం నేర్చుకున్నది, అవునుకదా?' అని అడిగాడు సర్వాధికారి.

ఇసాకోవ కొంచెం దైర్యం కలిగి, 'అవును ప్రభూ! భగవంతుడు ప్రసాదించిన ఆ విద్యతో ఆమె ఎందరెందరి ప్రాణాలనో కాపాడింది. యోధులు, వానపదులు, వృక్షపులు, శృంగులు,—ఎందరెందరో యితర వైద్యులకు సాక్ష్యంగా నిరాక చేసుకున్న వారు కూడ మౌల్యాయ చేతిలో బ్రతికారు. అనంగతి అనేకమంది మిత్ర సామ్యం చెప్పగలరు'.

'మూచావా కాశీదే, సైతాను మాయలు? జీవాత్మలను తన వశంచేసుకోవడానికి ఎలాంటి ఎరలు పట్టు ఉంటాడో మూచావా? మరణానంతరం కాశ్యతంగా పరలోక సౌఖ్యం చూరగొన గలవాళ్ళకు ఇహలోకంలో మది కొంతకాలం ఆయునిచ్చి, ఎలాగైనా తన వాళ్ళను చేసుకోవడమే దాని కుతంత్రం. ఈ సైతాను ఆటలు సాగనివ్వడానికి వీలులేదు'—అంటూ తనచేతిలో వున్న దండం ఒక సువాణగా పైకెత్తి యుల్లిపించి, యిసాకోవో తిరిగి యిలా అన్నాడు: 'అవును, నాకు తెలుసు. నీకుతురు వైద్యం చేస్తుంది. మంత్ర తంత్రాల వైద్యం!'

యిసాకో కలవరపడి, 'లేదు స్వామీ లేదు! నాకుతురు చేసేది మంత్ర తంత్రాల వైద్యంకాదు. అద్భుతమైన ఒక ఓషధి రహస్యం దానికి తెలుసు. అంతా ఆ ఓషధి ప్రభావమే!'—అని గోలపెట్టాడు.

'ఆ రహస్యం దానికి ఎలా తెలిసింది?'—అని అడిగాడు సర్వాధికారి.

'మౌ చాలీతో మరియు అనే సన్యాసిని ఉంటేది. ఆమె చెప్పింది నాకుమార్తె కా రహస్యం'— అని జవాబిచ్చాడు ఇసాకో. ఆ అనంగతి బయటపెట్టడం అతనికిష్టంలేదు. అయితే, తప్పనిసరిగా బయటపెట్టకలసి వచ్చింది.

‘అలా, అలా చెప్పు! మీరియమంతే, వెనుక తన మంత్ర తంత్రాలనే కృష్ణుల
లోకాన్నంతనే గగ్గోలుపరచిన మీరియమేకదా?’ అంటూ సర్వాధికారి, తన
శరీరానికి క్రాను రత్నలు పెట్టుకొని, — ‘అవును—మౌ కృష్ణుల న్యాయపీఠం
యెదుట యినప స్థంభానికి కట్టిపెట్టి బ్రతికి ఉండగానే కాల్చివేసినది ఆమీరియ
మునే! కాల్చి ఆబూడిదను నలుదిక్కులా గాలిలో విరజిమ్మి వేశారప్పుడు.
అలాంటిదే సీహతురకు గూడ నేడు జరపకపోతే, మా పెంప్లార్ సంస్థకే
ప్రమాదం వాటిల్లే టట్లుంది. పెంప్లార్ యోధులపై ఆ మంత్రతంత్ర ప్రయోగా
లేమిటో కనుక్కుంటాను. అరే దామియన్, ఈ కుక్కను వెంటనే ఈ గేటు
అవతలికి తరిమేసెయ్య! ఎదురు తిరిగినా, మళ్ళీ లోపలికి రాజూచినా, నరికి
పోరేసెయ్య! బిడ్డి కూతురు సంగతి యిక మేము కృష్ణుల ధర్మ ప్రకారం
లేలుస్తాం,’— అని గర్జించాడు.

యిసాకాను సావం, ఆదిధంగానే బయటికి తరిమేశారు. అత డేమి మొర
పెట్టుకున్నా, ఎట్టి ఆశలు చూపినా, ఎవ్వరూ వినిపించుకోలేదు. చేయునది
లేక, అతడు నాథన్ యింటికి తిరిగివచ్చి, అతనితో జరిగిన వృత్తాంతం
చెప్పుకొని గోలపెట్టాడు. యితకు పూర్వం కుమార్తె మానహానిని గూర్చి
అతడు భయపడ్డాడు. యిప్పుడు, ఆమె ప్రాణహానిని గూర్చి తల్లడిల్లి వలసి
వచ్చింది. యిక అక్కడ, సర్వాధికారి లుకాస్, తమ సమక్షానికి వెంటనే
పోజరు కావలసిందిగా పెంపుర ప్లావుప్రిసెప్టురు అల్ఫ్రెడ్డు మాల్వాయిసివ్ కు
ఆదేశ మందించాడు.

స్వార్థం సామంతుడైన ఫిలిప్ మాల్వాయిసిస్ ను గూర్చి ఈ కథలో ఇది వరకు కొంత ప్రస్తావించి యుండడం పాఠకులకు జ్ఞప్తియందుండవచ్చును. ఆ ఫిలిప్ మాల్వాయిసిస్ సోదరుడే ఈ తెంతుల్ స్టాపు క్రిస్టెప్పరికి అధిపతియైన అల్బర్టు మాల్వాయిసిస్. ఫిలిప్ వలెనే అల్బర్టు కూడా బ్రయ్ కోడి బోయ్ గిల్బర్టు తూతాలోనివాడే.

కానీతే, బ్రయన్ కూడా అల్బర్టుకూ ఒక ముఖ్యమైన భేదముంది. మిథ్యాచారంలో తన దుర్వ్యక్తులను కప్పిపుచ్చి, కైకి మతధర్మాభివేశం కలవానివలె నటించగల శక్తి అల్బర్టుకు బ్రయన్ కు ఆ శక్తివులేదు. సర్వాధికారి బాకౌన్ రాకను గూర్చి ముందుగా విచారం ఆచూకీ తెలిసియుండినా, అల్బర్టు మాల్వాయిసిస్ తగిన జాగ్రత్తపడి, అంతా సవ్యంగానే జరుగుతున్నట్లు తెంతుల్ స్టాపు లోని పరిస్థితులను మార్చేసి ఉండేవాడే. కాని, సర్వాధికారి అతనికొక అవకాశ మివ్వక ఆకస్మికంగా వచ్చిపడి అచటి లోపాలు ప్రతిష్ఠాపనగా చూడడం జరిగింది. అయితే మాత్రమేమి? సర్వాధికారి చేసిన ఉద్బోధలన్నీ కడు క్రద్ధాభక్తులతో విని, ఎంతో పశ్చాత్తాపం చెందినవానివలె నటించి, వెస్టెంటునే సర్వాధికారి ఆశయాల ప్రకారం చేయవలసిన మార్పులన్నీ చేసి, తిరిగి అతని అదరాన్ని కొంతవరకు సంపాదించుకోగలిగాడు. అల్బర్టు విషయంలో సర్వాధికారికి వెంటనే ఉన్నంత దూరభిప్రాయం ఉన్నదవుతుంది.

కాని, పిమ్మటే, బ్రయన్ కేత బండిగా కొనికొబడిన ఒక యూదు వడుచుకు అల్బర్టు ఆ ప్రిస్టెప్పరిలో ప్రవేశమిచ్చాడని తెలిసిందో, అతనిని సర్వాధికారి తిరిగి శిక్షించడం మొదలుపెట్టాడు. తన యెంటురుదిటికి రావడంతోపాటు చాల తీవ్రంగా అతనివంక చూస్తూ ఇలా ఆన్వాయు:

‘ఓ అల్బర్టు మహాశయ! నీవు చెప్పకపోయినా నాకు తెలియకపోలేదు. పవిత్రమైన యా పెంప్లార్ మండలంలో ఒకచోట శేడొక యూదు వడుచు దాచబడి ఉంది. ఆ పిను తీసుకువచ్చినవాడు బ్రయన్ డీబోయ్ గిల్బర్టుయే, అందుకు హానించి ఆశ్చర్యమిచ్చినవాడివు నీవు! ఏమంటావ?’

అల్బర్టు మాల్వాయిసిస్ ఈ మాటలకు చాల కళ్ళవకపడ్డాడు. రామ రెటెకొను దాచిన సంగతి సర్వాధికారి తెలుసుకోగలుగుతాడని అతడనుకోలేదు. చాల రహస్య ప్రదేశంలో దాచా దామెను, దాని ఆచూకీ ఇతరుల కన్ప

రికి తెలియరాకుంజేటలు తగిన జాగ్రత్తలన్నీ తీసుకున్నాడు. కాని, తుదకడి తెలియనే తెలిసింది. ఉపాయంగా ఎలాగో తప్పిపోయిపోతేరప్ప, తనకు బ్రతుకుకూ ఈ చెప్పతో వినాకం తప్పదని సర్వాధికారి చూపులనుబట్టి అతడు గ్రహించాడు.

‘ఏం, మాట్లాడలేం?’ అని గద్దించాడు సర్వాధికారి.

అతివినయం ఉట్టిపడుతున్న ఛోరణీలో ఆల్పర్లు—‘తాను అనుమతిస్తే సమాధానం చెప్పకుంటాను’—అన్నాడు, ఎలా సమాధానం చెప్పకొనాలో కొంచెం ఆలోచించుకోడం కోసం చెప్పిన జవాబిది.

‘అనుమతిచ్చాం, చెప్ప! నీచక్రీలతో పెండ్లార్లు ఎలాంటి సంబంధమూ పెట్టుకోగూడదనేది మన సంస్థ ముఖ్యనియమాల్లో ఒకటని నీకు తెలుసునా?’ అన్నాడు సర్వాధికారి.

‘తెలుసు నాయనగారూ, ఆ ముఖ్య నిబంధన తెలియకుండా నేడీ ఉన్నతపదవికి నేను వచ్చియుండలేదు’—అన్నాడు ఆల్పర్లు.

‘అయితే, ఈపవిత్రమందిరంలోకి నీ సోదరడొకడు తన ప్రియురాలిని— అందులోనూ ఒక యూదుమాంత్రికురాలిని,—తీసుకురావడానికి నీవెలా అంగీకరించావని తిరిగి ప్రశ్నిస్తున్నాను. చెప్ప! ఎలా అంగీకరించావు?’ అని రెట్టించాడు సర్వాధికారి.

‘అఁ! మాంత్రికురాలా! ఎంత ప్రమాదం! పాపియాం, పాపియాం!’ అని ఘోషించాడు ఆల్పర్లు.

‘అవును, మాంత్రికురాలే! యార్కు నగరపు యూడియ శావుకూడ ఇసాక్ కూతురు రెబెకా మాంత్రికురాలకొక మరెవ్వరు? ఇదివరలో క్రైస్తవ లోకాన్ని కల్లోలపరచిన ఆ మాయమారిముండ మిరియంతు శిష్యురాలు! దీనినే కదా ఇప్పుడీ ప్రిస్టర్లోకి నీవు రానిచ్చినది?’—అన్నాడు సర్వాధికారి.

‘తను జ్ఞానేజుప్రసారంవల్ల నాజ్ఞానాంధకారం పటాపంచలైపోయింది నాయనగారూ! ఇప్పుడు నాకు తెలిసింది. బ్రయన్ డీవోయి గిల్పర్లు వంటి ఉత్తమయోధునికి అపిల్లదానిమీద ఎందు కింత వ్యామోహం ప్రవలించా నా కిది వరకు అర్థంకాలేదు. నీ రియవురి సంబంధమూ నానాటికి పెచ్చుపెరిగిపోతూ ఉండటంచూచి, ఇరువురిమధ్యా అవరోధం కల్పించే ఉద్దేశ్యంతో దానిని కట్టడ ప్రయత్నంపెట్టించాను. తనియెడల, మరికొంతకాలానికి మన బ్రయన్ పూర్తిగా క్రైష్టుడైపోయిఉండేవాడనడానికి సంకేతంలేదు’— అన్నాడు ఆల్పర్లు.

‘అయితే నీ వనేది, బ్రియన్ ఇంకా క్రైష్టుడు కాలేదనా? వారిరువురి మధ్యా వ్యవహారం అంతవర కింకా పోలేదా?’ అని అడిగాడు సర్వాధికారి.

‘ఎంతమాట! అజమాన్యమీక్రింద ఉన్న ఈ ఆవరణలో ఆలాంటి పని జరగడమే? ఎన్నిటికీ దొంగడు! ఇక్కడికా పిల్లను నేను రానివ్వడం తప్పే! కాని, రానిచ్చినందువల్ల నెమ్మదిగా బ్రియన్ ను అతని వ్యామోహమునుండి మరలించగలుగుతానేమో యని పిచ్చి ఊహ పోయెను. దాని యెడల అతనికి కలిగిన ఆ వ్యామోహం నాకు చాల అసహజంగా కనిపించింది. మఱి యేమైన చలించిందేమో అనుకున్నాను. దూషించదగిన వాడుగా కంటే జాలిదలచ వలసినవాడుగా అతడు నాకు కనిపించాడు. ఆ యాడుపడుచు మాంత్రి కురాలని మీ విజ్ఞాన సీత్రం కనిపెట్టేసింది గనుక, బ్రియన్ యెందుకలా వ్యామోహవశద్దాడో? ఇప్పుడు అర్థమవుతున్నట్లుగా వుంది’ అన్నాడు ఆల్బర్ట్.

‘ఇంకా సందేహమేమిటి? చూచావా కాన్రేడ్, సైతానువేసే యెరలకు తెట్టుకొండల ఆకాపడితే, చివరకది యెంత ప్రమాదం తెచ్చిపెడుతుందో! అదే దాన్ని చూస్తే తప్పేమిటనుకుంటాము. నయనేంద్రియానికి కాస్త తృప్తికలుగి తుంది అంతేకదా అని భావిస్తాము. అదంత, అందం, అని మగవాళ్లు పిలిచేదాని కోసం ఒడలు తెలియక లాట్టులు వేస్తాము. అది ఆవకాశంగా తీసుకొని సైతాను తన మంత్ర తంత్రాంతో మనలను పూర్తిగా వశం చేసుకుంటాడన్నది గుర్తెరగం. తీరికూర్చుని చేసిన ఒక చిన్న పొరపాటువల్ల, ఎంతప్రమాదంవాటిల్లుతుందో చూడు! ఇదంతా చూడగా, బ్రియన్ జాలిదలచవలసినవాడుగా కనిపిస్తున్నాడుగాని, దండన్నాడుగ తోచటంలేదు. వీని నెలాగైనా ఉద్ధరించడం అవసరం,’ అన్నాడు సర్వాధికారి.

‘అవును,— బ్రియన్ వంటి యోధవరుణ్ణి కోల్పోవడం మన సంస్కృతం మాత్రమూ నుంచికాదు. తన ఒక్క చేతిమీదగా చూడువందలమంది కురు చ్చువీరులను మట్టుపెట్టుగలిగిన మహా వీరుడతడు’—అన్నాడు కాన్రేడ్.

‘అవును,— బ్రియన్ ను ఎలాగైనా ఈ మాయావాసురలోంచి బయట పడేటట్లు తెయ్యాలి. సాంసకృతు డెల్లీలా సంప్రాప్తించినట్లు ఈ మాయానిని తుర నికి నేడు సంప్రాప్తించింది. మన పవిత్ర సంస్థలో నభ్యుదయించిన యెరలపైన తన మాయమంత్రాలు ప్రయోగించ సానుపించిన యా దుష్టురాలికి సురణమే తగిన దండన,’— అన్నాడు సర్వాధికారి.

‘కాని, యింట్లోనుండే శత్రు కాసనాలు’— అంటూ వీదో చెప్పబోయాడు కాన్రేడ్. సర్వాధికారి అడ్డొక్తిలోనే అతనిమాట కడ్డంబచ్చి— ‘ఆ కాసనాల నంగతి నాకు తెలుసు. ఇంతటి వీ ప్రాంతంలాని న్యాయాధిపతి ఆ ప్రాంతంలో తా నిచ్చిన తీర్పును యధేచ్ఛగా అమలుజరిగించుకోవచ్చు. ఎక్కడి మంత్ర గత్తెల నక్కడ అరెస్టుచేసి మరణింతు. విధించేవారుకొని వచ్చి వీనిని సామంతులకు గొణాడొంది. అలాంటి శందర్భంలో, పెంపెల్టన్ సంస్థకు సర్వాధికారియైన నాకు;

నా యేలుబదిలోని యీ పీఠస్థలిలో, అలాంటి అధికారం చలాయించుకునే మాక్కు లేదా? ఉన్నది. ఈ మాక్కుకురాలిని నేను చూచింది. ఇక్కడను, విచారణ కొరకు పెట్టిన దర్బారు ఏర్పాటుచెయ్యి! — అని ఆదేశించాడు సర్వాధికారి.

అల్పార్థ వివరములై సర్వాధికారికి అభిజాదంచేసి అటనుండి వెడలి పోయాడు. ఏండుకు? దర్బారు ఏర్పాటు చేయించడానికి కాదు. బ్రయన్ ను ముందుగా కలుసుకొని, అతనికి ఈ జరిగిన సంగతి యావత్తు తెలియజేయడానికి. అల్పార్థకు కనుపించిన సమయాలికి బ్రయన్ చాల చిరాకుతో ఉన్నాడు. రెబెకాను తనకు అనుకూలం చేసుకోవడానికి ఇంతకుముందే అతడు మరల నొక ప్రయత్నం చేసి చూచాడు. కాని రెబెకా అతనిని మరల తృప్తికరించింది. ఆతడా కోపం అల్పార్థముందు ఈ నిధంగా వెళ్ళబోనుకున్నాడు: 'కృతఘ్నురాలు! ఆలోచన అనేది లేదు! తన కోపం నేను యెంత త్యాగం చేశాను! నా పోరాటానికైతే తృణప్రాయంగా యెంత తనను కాపాడానే! చుట్టూ ఎటు వెళ్తూ చూచినా మంటలు. బ్రహ్మాండమైన భవ్యతలలో కప్పలు కూలిపోతున్నాయి. ఆ సమయంలోనే నామీద దాడువర్తం. నా కవచాన్ని భేదించడానికి ఎన్ని కష్టపూరిత పద్ధతయో లెక్కలేదు. అలాంటిదిలో, నా చేతిలో వున్న చాలు తన రక్షణకోసం ఉపయోగించానే కాని, నా రక్షణకొరకు ఉపయోగించుకో లేదు. ఆ బాధలన్నీ నేను సహించినది తనకోసం! కాని, అందుకు కృతజ్ఞత వెల్లడించడానికిబదులు, తనను చావనీయకుండా కాపాడానని నన్ను తెగ నిందిస్తోంది. నా యెడల కృతజ్ఞత అనేది ఇప్పటికీ లేకపోగా, ఇకముందైనా కలుసుకుందనే ఆశ కనుపించడంలేదు. అబ్బ! కట్టి రణపెంక! యూదుకాతినంతసేప అవహించిన పెనుభూతం నేడు ప్రత్యేకించి యీ రెబెకాలో కృతజ్ఞతమై తన యావత్తుకీసి కృతజ్ఞున్నట్లుగా ఉంది.'

'రెబెకా నేకాదు, నిన్ను కూడ కట్టింది ఆ పెనుభూతం. తొందరపడ బోకునుమా బాగ్రత్తయని నీ కన్నుపొయ్యి పావురించాను! నీ కేమైన చెవికక్కినదా? కావాలంటే క్రైస్తవ మతదయలేకనుండి నీకు దొరకుతాడు, వారిలో తృప్తిపడమని చెప్పాను. నీవు కోరితే విరాకరించడం పొవంగా ఎంచేబాళ్లు చాలమంది ఉంటారని చెప్పాను. కాని నీవు విసలేదు. ఏమైనాసరే ఈ రణపెంకేనే దక్కించుకోవాలని పట్టుకట్టి కూర్చున్నావు. మన సర్వాధికారి లాకాన్ సరిగా ఊహించాడు—అది నీమీద ఏదో మంత్రం ప్రయోగించింది' అన్నాడు అల్పార్థ.

'ఏమిటి! సర్వాధికారి ఊహించాడంటున్నావు. — నా బాగ్రత్తకోసం ఊరికే తయారు కంటున్నావా? లేక, నిజంగానే, రెబెకా యొక్క దశిన్న సంగతి ఆ ముసలికి తెలిసిందా? చెప్పు మాల్యాంబునీ? — అని అడిగాడు బ్రయన్.

‘అ తెలిసింది, అందు నా తప్పేమీలేదు. తెలియకుండా ఉండడానికి విశ్వప్రయత్నం చేశాను. కానీ, ఏ కర్ణవికాశి చెప్పినా, — తెలియడం ముటుకు తెలిసింది. నేను ఒక మాదిరిగా సర్దుబాటుచేశాను. రెబెకాను వదలుకొన్నట్లుగాలే, నీకు వచ్చిన భయమేమీలేదు. రెబెకా మాంత్రికరా అనీ, నీమీద ఏవో మంత్ర తంత్రాలు ప్రయోగించి నిన్ను వశపరచుకొన జూస్తోందనీ భావిస్తున్నావు. ఆ దృష్ట్యా నీమీద కోపానికి బదులు జాలితో ఉన్నాడు సర్వాధికారి. రెబెకా మాంత్రికరాఅనే కేసున కిబ్బా పోక్తురాలు కోవలసి ఉంది’ — అన్నాడు మాల్యాయిసిన్.

‘అసంభవం! అలా జరగడానికి యంతమాత్రము వీలేదు!’ — అని ఉద్ఘాటించాడు బ్రయన్.

‘వీలేదేమిటి, — ఏమి అయితీరుతుంది! నీవు కానీ, మరెవ్వరూకానీ, ఆమె నిక రక్షించలేదు. రెబెకా బలినమర్పణ కేంప్లార్ యోధుల పోపాలకు తగిన పరిహారం కాగలదని మన సర్వాధికారి భావిస్తున్నాడు. ఏదైనా ఒకటి అనుకుంటే, అది అమలు జరిపించాకా ఆయనకు నిద్రోపట్టడ నేటి నీకు తెలుసు. పైగా, ఇటువంటి ధర్మకార్యం నిర్వహించేవట్లు అత డెంతమాత్రం వెనుకాడే వాడుకాదు’ — అన్నాడు మాల్యాయిసిన్.

‘ధర్మకార్యమా! కాదు, పరమమూర్ఖుడైన ఉన్నాడ సగృహ్రి ఇలాంటి ప్రవృత్తి ఒకటిఉన్నదంటే ముందుగా గాలిచారెవ్వరూ విశ్వసీస్తారని అనుకును’ — అన్నాడు బ్రయన్. అతనికేమీ తోచటంలేదు. ఏదైనా అట్లు గడిలో యటూ అటూ తిరగడం మొదలుపెట్టాడు.

‘మొదలుగా అయితే యేమీకానీ, ఈ యాగంలో ముటుకు, — నూటికి తొంభైతొమ్మిదినుంది, — అంతా మన సర్వాధికారి తీర్పుతో చూర్చిస్తారనడానికెట్టి సంకేతమామోలేడు’ — అని సమీక్షాన మిచ్చాడు ఆల్ఫ్రెడ్.

‘ఆల్ఫ్రెడ్! నీవు నాకు మిత్రుడవు. యెలాగైనా ఆమె యిక్కడనుంచి తప్పించుకు పోవడానికి నీ నంగీకరించాలి. నేను మరొక రహస్యకలానికి ఆమెను చేర్చే ప్రయత్నం చేస్తాను’ — అన్నాడు బ్రయన్.

‘అమ్మో! అది నావల్లకాదు. చేయాలనివున్నా చేయడానికి వీలేని వని అది. మందిరమంతా ఇప్పుడు సర్వాధికారి పరిజనులతో నిండిఉంది. వారంతా ఆయన సమీపబంట్లు. కనుక ఈ విషయములో నీవో నేను సహకరించలేను. ఉన్న సంగతి మర్మమందిరి చెప్పేస్తున్నాను. ఇదివరకే నీ కోసమే కొంత తొలిలో దిగాను. ఇకమీదట, నాకు ప్రమాదము తెచ్చి పెట్టుకొనేవని యేమీ చెయ్యను. ఒక యూదుపడుచు ప్రాణరక్షణకోసం నా ప్రాణప్రణి కోల్పోవడానికి నే నంగీకరించను. నీ కైవపుటికి

నేనిచ్చే సలహా యిదే. ఈ మృగశృంగ వంట పదము వివరించు. దీనివల్ల నీకు నష్టమేకాని లాభంలేదు. కాగా ఆలోచించుకో బ్రయన్ ! నీకు ఇప్పుడున్న హోదాగాని, ముందు ఇంకా రాగల కీర్తి ప్రతిష్ఠలుగాని, ఈ సంస్థలో నీ సభ్యత్వాన్నిబట్టే నన్నది మరచిపోకు! రెబెకా యెడల వ్యాపారాంశం నీ విప్పటి కైనా తెంచుకోకపోతే, సర్వాధికారి నిన్ను తప్పుకుండా సంఘమండి పెడల గొట్టి వేస్తాడు. పైగా, ఆతనికి నీవంటే స్పృహ ఉంది. తన ఆధికారస్థానాన్ని నీవు వాంఛిస్తున్నావనే సంగతి ఆతనికి తెలుసు. కనుకనే, ఏమాత్రం ఆవకాశం దొరికినా నిన్ను నాశనం చేసేతీర్మాదు. ఒక యూదు మాంత్రికురాలికి నీవు రక్షణ ఇస్తున్నావనేదానికంటే మంచి ఆవకాశం వేరొకటి ఏమి దొడకుతుంది నిన్ను ఆణిచివేయటానికి? కనుక, నా మాట విని, ఆ ఆధికారం చేజిక్కిటంబరకు తగ్గిఉండటం సేచుకో! ఆధికారం చేజిక్కిన తర్వాత ఇక నీ యిష్టం. ఇలాంటి యూదుపడుచులను నీ కాగిట్లో లాలిస్తావో, లేక ఇనపస్తంభాలకు అంటగట్టింది తగలబెట్టిస్తావో,—యెలా అనిపిస్తే అలా చేయవచ్చు. అన్నాడు మోల్వాంసిన్.

‘మోల్వాంసిన్, నీ దింత కఠిన హృదయం...’ అని ఇంకా ఏమో అనబోయాడు బ్రయన్. మోల్వాంసిన్ మధ్యలోనే అందుకొని,—‘అవును, నాది కఠిన హృదయమే! కనుకనే నీకు సలహా యివ్వజాలగతున్నాను. ఇదిగో మల్లియంకోహరి చెబుతున్నాను—రెబెకాను నీవు రక్షించలేవు. రక్షించబోతే ఆమెతోపాటు నీకు కూడా వినాశం తప్పదు. ఎందుకు చెదిపోతావు? వెంటనే వెళ్ళి, సర్వాధికారి కాళ్ళమీద పడి’—

‘కాళ్ళమీద పడడమే! అది యెన్నటికీ జరగబోదు. వెళ్లి వెయ్యము నుండరే స్వప్నముగా చెప్పేస్తాను...’

‘చెప్పేసయ్య! రెబెకామీది నీ శ్రేయ మరలించుకోడం నీ తరం కాదని చెప్పేసయ్య! నీ శ్రేయ ఎంత శీఘ్రంగా నీవు ప్రకటించుకుంటే, అంత ఎక్కువగా వేగిరపడతాడు సర్వాధికారి—రెబెకాను తుడచుట్టించడానికి. నీవు సంఘమండి పెడలగొట్టబడుతావు. పెండ్లార్థవ్యయం నీకు సాయపడలేని నీతి ఏర్పడుతుంది. నీ భావి నశున్నదిగూర్చి నీవు కన్న కలలన్నీ త్రొక్కివేసి, ఏ శ్లాంధర్వ లావో, ఏ బర్గండిలోనో, నీ భుజులూన్ని అమ్ముకొని తుద్రకంబోల్లో పాల్గొంటూ జీవితం వెళ్ళుచున్నోనంటిన దుర్గతి పట్టుతుంది. అలాగే చెప్పేసయ్య!’— అన్నాడు మోల్వాంసిన్.

బ్రయన్ ఇండుకనేవు ఆలోచనానిమగ్నుడై, ఏమృట ఇలా అన్నాడు: ‘నీవన్నది నిజమే మోల్వాంసిన్! నన్ను అణగదొక్కడానికి అలాంటి ఆవకాశం సర్వాధికారికి ఇవ్వను. ఇక రెబెకా సంగతంటూవా? తనకోసం నా

సర్వస్వం త్యాగం చెయ్యడానికి తగ్గ యోగ్యత ఆమె ఇంతవరకు సంపాదించుకో లేకపోయింది. కనుక ఆమెను వదిలేస్తాను. ఆమె గతి ఇక ఆమెదే! కాని...'

'కానీ గీసి ఇక వద్దు! ఆ నిశ్చయంమీదనే ఉండిపో! ఆడవాళ్లు మన తీరిక సమయాల్లో మనకు వినోదం కల్పించడానికే! జీవితంలో మనం ముఖ్యంగా సాధించుకోవలసినది ఆధికారాన్నే. ఈ యూదుపడుచువంటి ఆట బొమ్మలు వేసకువేలు నీ కళ్ళముందు విరిగి ముక్కలైపోనీ!—నీవు లెక్కచేయ్యవలసిన పనిలేదు. మగనీరి కలవాడవై, నీ జీవితాశయమైన ఆధికారాన్నెక్కడ సాధించు. శాసిత వేశ్యా. మనమద్దరం ఇలా ఏకాంతంగా మాట్లాడుకుంటున్నట్లు తెలిస్తే ప్రమాదం. న్యాయవిచారణకు దర్బారుహాలులో ఏర్పాట్లు చేయించవలసి ఉంది'—అన్నాడు మాల్వాయిసిక్.

'అ! అప్పుడే? యంత తొందరగానే విచారణా?'

'అవును, ఇప్పుడే! న్యాయాధిపతి ముందుగానే తీర్పు నిర్ణయించుకొని ఉన్నప్పుడు, విచారణ చిటికెలమీద నడవక ఏం చేస్తుంది?'

మాల్వాయిసిక్ వెడలిపోగానే బ్రయన్ రెబెకా నుద్దేశించి తనలో తానిలా మధనపడ్డాడు: 'మాల్వాయిసిక్ చెప్పినట్లు నిన్ను విడినాడక తప్పదనే ఉంది రెబెకా! తేలియెడల నా భావిజీవితమే భగ్గుమయ్యేటట్లు కనిపిస్తోంది. అయినా, నిన్ను రక్షించడానికి తుది ప్రయత్న మొకటి చేస్తాను. కృతఘ్ను రాజపుత్ర మాత్రం కాకు! ఈ సారికూడా నీవు నన్ను తృప్తికరించేటట్లుంటే, యెంతగా నిన్ను ప్రేమించానో అంతగా నీపై కనితీర్పుకుంటానని తెలుసుకో! తిరస్కారమే నివలన నాకు లభించే పక్షమాలా, నా జీవితాశయాలను నీవీరకు వదలుకోనేటంత వెంగలికాను!'

న్యాయ విచారణకు దర్బారు హాలులో తగిన యేర్పాట్లు మాల్వాయిసిక్ చేయమని ఉండగా, కాన్సేడ్ వచ్చి కలుసుకొని, రెబెకాను వెంటనే విచారణకు హాజరుపెట్టవలసిందిగా సర్వాధికారి ఉత్తరవయించని చెప్పాడు. 'ఇదంతా ఒక కలగా ఉంది కాన్సేడ్! యూదులలో వైద్యులు చాలా మంది ఉంటున్నారు. అత్యధులైన చికిత్స లెన్నో చేస్తున్నారు. వాళ్ళందరినీ మాంత్రికుల క్రింద జమకట్టుకున్నామా!'—అన్నాడు మాల్వాయిసిక్.

'నిజమేకాని, మన సర్వాధికారి అభిప్రాయం వేరు విధంగా ఉంది. నా మనసులోని సంగతి దాచక చెప్పుకున్నాను మాల్వాయిసిక్! మాంత్రికురాలు కానీ, కాక పోనీ,—రెబెకా మరణించడమే శ్రేయస్కరం. తేనియెడల, మన సంస్థ బ్రయన్ ను కోల్పోవలసి వస్తుంది. సంసార అంతఃకలలో లాని ప్రభలుతాయి. అతని పేరు ప్రతిష్ఠ లెలాంటివో, మన పెంపొందటం

అతడంటే ఎంత గౌరవమో, నీకు తెలుసు. కాని, రెబెకా మాయలకతడు లోనై పోయాడని నిరూపణ అయితే తప్ప, ఇతని తలనీ రక్షించలేవు. కనుక, బ్రయన్ మన సంస్కృత దక్కాలంటే, రెబెకా బలికావడం అవసరం! అన్నాడు కాశీదే.

‘రెబెకాను వదలుకోమని ఇంతకుముందు కూడా బ్రయన్ కు గట్టిగా నచ్చి చెప్పాను. అయినా, ఆమె మోంట్రియోకు రాలేయని ఎంతవరకు రజావు చెయ్య గలమో అనే సంగత్యం నన్ను బాధిస్తోంది. ప్రబలమైన సాక్ష్యాలు లేకపోతే సర్వాధికారి తన ఆభిప్రాయం మోడ్చుకోవచ్చు’— అన్నాడు మోల్వాయిసిన్.

‘సాక్ష్యాలు లేకపోతే కల్పించాలి. కల్పించియో రజావు చెయ్యాలి నుంజి. తెలిపిందా నీనన్నది?’— అన్నాడు కాశీదే.

‘తెలియకేం? నాన అభ్యుదయం కోసం ఏమి చెయ్యదానికైనా నేను సంసిద్ధమే. కాని, అందుకు కావలసిన యంత్రాంగం సమకూర్చుకునే వ్యవధి లేదంటే ఉండే అని ఆలోచిస్తున్నాను’— అన్నాడు మోల్వాయిసిన్.

‘ఏలాగైనా సమకూర్చి తీరాలి. అది నీకు సంసకా గూడ శ్రేయస్కరం! ఈ టెంపుల్ స్టావు ప్రిసెప్టరీ చాలా బీదది. కెంటు మండలములోని మెయిసన్ ద్యూ ప్రిసెప్టరీకి దీనికంటే రెట్టింపు ఆదాయము వస్తుంది. సర్వాధికారితో చెప్పి, నన్ను అక్కడికి పంపాడు. ఈ కార్యము తుద నెక్కడ ఉపాయము లాలోచించు’— అన్నాడు కాశీదే.

‘బ్రయన్ పరివారంలో నేనెరుగినవా ల్నిద్దరున్నాడు. మొదట వాల్వి ద్దమా నా పోదనకు ఫిలిప్ మోల్వాయిసిన్ నొకడు. తర్వాత ఫ్రాంటీడిబాక్ నొకరిలోకి తెచ్చాడు. ఈ యూదుతడును మాయలకతనాన్ని గూర్చి వాళ్లకు కొంత తెలియవచ్చు’— అన్నాడు అల్పర్బి.

‘అయితే ఇంకాయేం? కంటే నే వాళ్లెక్కడున్నారో పట్టుకో! వాళ్ళ జ్ఞాపకశక్తి ఉద్దీపనకు ఒకటి రెండు బంగారు నాణేలు కావలసివస్తే అవతల పోరేయ!’— అని హెచ్చరించాడు కాశీదే.

‘ఏదైనా కాస్త చేతిలో పెట్టితే, తమ పాతకల్లకూడా మోంట్రియోలోని సాక్ష్యము చెప్పగల ఘటికలే— నీకా సంతేమా మక్కరలేదు’— అన్నాడు మోల్వాయిసిన్.

‘అయితే పట్టు త్వరగా! విచారణ సరిగా మధ్యాహ్నం పూర్తయిపోతుంది. సర్వాధికారి చాల తొందరపడుతున్నాడు విచారణకోసం.’

ప్రిసెప్టరీలో మిట్టమధ్యాహ్నపు గంట కొట్టిన సమయానికి, రెబెకాను బంధించి ఉంచిన గది తలుపు తెరుచుకొని, అల్పర్బి మోల్వాయిసిన్ కొంతమంది

వార్తలతో లోనికి ప్రవేశించాడు. 'ఏయ్ పిల్లా! త్వరగా బయలుదేరు! ఇప్పుడు నీవు మా వెంట రావాలి!'—అని ఆమె నాడేసింది.

'ఎక్కడికి, ఎందుకు?'—అని అడిగింది రెబెకా.

'ఆ ప్రశ్నలేవీ నీవు అడగటానికి వీలేదు. ఆయనా చెబుతున్నాను,— మా సంస్థ సర్వాధికారి యొక్క నీ వివుడు హాజరు కావలసి ఉంది. నిన్ను విచారణ చేస్తారు'—అన్నాడు మాల్వాయిసిస్.

రెబెకాకు ఇదియొక శుభవార్తగా వినిపించింది. యూను జాతికి విశేషమైనట్టికీ, సర్వాధికారి ఒక రక్షకుడుగా ఆమె దృష్టికి అప్పుడు తోచాడు. భక్తి పురస్కరంగా భగవంతుని తలచుకొని చేతులు జోడించి నమస్కరించింది. 'మేలిమినుగు సరరించుకొని మాల్వాయిసిస్ వెంట బయలుదేరింది. కొలది నేపటిలో సర్వాధికారి కొలువున్న దర్బారుహాలులోకి ఆమెను ప్రవేశపెట్టారు.

హాలులో ముందుభాగమంతా జనంతో క్రిక్కిరిసి ఉంది. అతికష్టమీద వారి మధ్యనుంచి తొగ్గివచ్చేసి రెబెకాను ఆమెకోసం మేర్పాటైన స్థానానికి తీసుకుపోతున్నారు. రెబెకా అవసర వదలయై చేతులు ముకుళించుకొని వారి ననుగమిస్తోంది. ఈ సమయంలో, ఎవరో ఒక కాగితపు చుట్టను ఆమె చేతిలో పెట్టారు. ఆమె తీసుకొన్నదన్నమాటే గాని, అది యేమిటో మాచుకోవా అనే స్పృహ ఆమెకు లేదు. చేతిలో ఆ చీటి అలాగే పుచ్చుకొని ముందుకు నడిచివెళ్లి తనకు నిర్దిష్టమైన స్థానం చేరింది. ఆ జనసమూహంలో తనయెడ సానుభూతిగలవా రొకరు ఉన్నారనే భావం ఆమెకు కొంత ధైర్యమిచ్చినట్లయింది. నెమ్మదిగా తలయెత్తి, ఆ హాలువలెనూ ఒక్కసారి కలయచాలింది.

అధ్యాయం ౧

అహింసా, ఎట్టయెడటగా ఒక పెద్ద అరుణ. ఆ అరుణపై ఒక శేషిక అమర్చబడిఉంది. అందొక ఉన్నతాననమిద సర్వాధికారి లూకాన్ కూర్చుండి ఉన్నాడు. చేతిలో, అతని హోదాను తెలియజేసే దండం ఉంది. అతని కళ్ళముందరగా ఒక బెంచిమీద ఇద్దరు ముసద్దీలు కూర్చున్నారు. శేషి విచారణ కార్యక్రమమంతా రికార్డు చెయ్యడం వీలని యన్నమాట. సర్వాధికారికి వెనుకగా, అరినికంటే కొంచెం తక్కువ యెత్తులో, బెంపుల్ వ్యవస్థకు చెందిన నలుగురు ప్రిసెప్టరు కూర్చున్నారు. వారికి వెనుక, అంతకంటే తక్కువ యెత్తులో, కొందరు బెంపూర్ యోధులు కూర్చున్నారు. వారికి వెనుకగా, తొలికంటే తక్కువ హోదాగల బెంపుల్ ఉద్యోగులు కొందరు నిలబడ్డారు. మొత్తమీద, ఆ శేషికమీద ఉన్న వారందరి ముఖంలోనూ, తరగతులవారీగా, ఒక విధమైన గంభీర్యం ఉట్టిపడుతోంది. సర్వాధికారి సాన్నిధ్యంలో, ఎవరికి వారు, తమకుండవలసిన తీవ్ర ప్రయత్న పూర్వకంగా తెచ్చిపెట్టుకొని కూర్చున్నారు.

చుట్టూ వలంతా ఇతరజనంతో నిండుకొనిఉంది. సర్వాధికారి ఒక యూదీయ మౌత్రిశురాలిని విచారణ చెయ్యబోతున్నాడని తెలిసే చుట్టుపట్ల గ్రామీణులు చాలామంది వచ్చారు. సర్వాధికారి అధికారవర్సం వంతి జనసమూహం మధ్య మరింత ఇనుమడించినట్లుగా ఉంది. మృదగంభీరమైన కంఠ స్వరంతో, బైబిలులోని ఒక పార్శ్వన గీతం ఎత్తుకోని సభా కార్యక్రమం ఉపక్రమించాడు. హాల్లోని బెంపుల్ ఉద్యోగులంతా అతని ననుసరించారు. ఆ యందరి కంఠ స్వరంతోనూ హాలు వలంతా ప్రతిధ్వనించిపోయింది.

కొంత సేపటికి మరల వలంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. సర్వాధికారి ఒక పర్యాటక వలంతా కలయ జూచాడు. బెంపూర్ బ్రయన్ ఆననం ఖాళీగా ఉంది. అతడు శేషికపై ఒకమూలగా, ఉత్తరీయ్యం మొగినికి చాటు చేసుకొని నిలబడి ఉన్నాడు. ఒకవిధమైన అనుకంప దృష్టితో సర్వాధికారి అతనిని చూచాడు. నైతాను తోడ్పాటుతో రెబెకాయ్ అతనినీ నీతికి తెచ్చిందిగాని స్వతః అతని దోషమేమీ తెదని అతని యభిప్రాయం. అతని వెలగైనా ఉద్ధరించవలసిన కార్యభార మిప్పుడు తనమీద ఉంది.

సభాసదుల మధ్యేకించి ముందుగా ఒక పెద్ద ఉపన్యాసం చేశాడు. సర్వాధికారియైన తనకు, ఇలాంటి విచారణలు జరిగే అధికార బాధ్యతలు ఏ విధంగా విహితమై ఉన్నవో వివరించాడు. నైతాను పన్నుకూడంతే మాయలను గూర్చి

ప్రసాదించి, వాని ప్రేరణతో ఈ మాంత్రికరాలైన రెబెకా బ్రతుకవంటి ఉత్సాహమునకే గంగవల్లికి వెళ్ళిపోయినది, ఇది తాను చూడూ ఊహించానీ ఏలలేదని ఉద్ఘాటించాడు. బ్రయన్ సామాన్యవ్యక్తి కాదు. కార్యసామాజికంగా, విశేష విజ్ఞానములను గూడ పొందుకొన్నవ్యక్తులం దంతటా పెంపొంద లో పేరుపొందినవాడు. తన యనవతరం సర్వాధికారి కాదననా దతదేయని యెల్లరిచేతా క్రించబడుతున్నవాడు. అలాంటివాడిప్పుడు, మానమర్యాదలు మంట గలుపుకోవానికి సిద్ధపడి, తన ప్రేమకన్నా తన సంస్థ ప్రేమకన్నా మరలి, ఒక యోధుడు పడుతుంటే తగిలాడు. తనకు అపాయం కూడా లెక్కచెయ్యక, ఆమె రక్షణకై పోతున్నవాడు. అన్నిటికంటే మించి, పరమపవిత్రమైన ప్రేమపు రీలోనే ఆమెను ప్రవేశపెట్ట సాహసించాడు. ఇదంతా ఏదో మంత్రవిమోహముడై అతడు చేశాడనడానికి సందేహంలేదు. అలా కాదని రజనయ్యో వక్షంలో, ఎలాంటి సుఖోచయాలేమీకా అతనికి కనిపించింది. ఇది విధిచేయబడిన బాధ్యత తన మీద ఉంది. పెంపుల్ సంస్థ నిబంధనల ప్రకారం, ఇదిగో అతడు ఫలాని ఫలాని తప్పులు చేశాడంటూ, ఒక్కొక్కటి ఏకరువుపెట్టాడు సర్వాధికారి. ఇలాంటి తప్పులు చేసినవాణ్ణి ఎంతటివాణ్ణునానరే, సున్నుండి బహిష్కరించడం తప్ప గత్యంతరముండదన్నాడు. అలాకాకుండా, ఇదంతా మంత్రతంత్ర ఫలితమని రజనయ్యోట్టలుతేమూత్రం, అతనియెడ జాలితలచడమే కర్తవ్యమామంది. కొన్ని పూర్వాయశ్చిత్త విధులను మాత్రం అతనికి విధించి, ఈ యాహియానికంతకీ కారణ భూతురాలైన మాంత్రికరాలని తీవ్రదండనకు గురిచేయవలసి ఉంటుంది. కనుక, ఇప్పుడు కావలసినది సమంత నిర్ణయం చేయడానికి తగ్గ సాక్ష్యవిచారణ. ఈ విషయంలో ఎవరెవరు ఏమేమి చెప్పగలరో చెప్పండిన అన్వేషించాడు సర్వాధికారి.

మొట్టమొదట, కొందరు సాక్షులు, టార్నిక్లెస్ట్ కంటే తగ్గవంటి పోతూఉండే సమయంలో, బ్రయన్ తనకు అపాయంకూడా లెక్కచెయ్యక రెబెకాను ఏ విధంగా రక్షించడానికి ప్రయత్నించినదీ వివరిత కల్పనలతో వర్ణించి, నిజంగా బ్రయన్ తన ఏదో ఆశించబట్టే అలా చేశాడని ప్రోతలకు అభి ప్రాయం కలిగేటట్లు చేశారు. పిమ్మట అల్పద్రు మాల్యాంశినీ, రెబెకాను తీసు కొని బ్రయన్ ప్రిన్సిపల్ కి కచ్చిన విధాన్ని గూర్చి సాక్ష్యం చెప్పతూ, ఏదో మతి భ్రమణంలో ఉన్నవానివలె బ్రయన్ అప్పుడు కనుపించాడనీ, రెబెకాపై అతనికి గల వ్యామోహం చాల వివరితంగా పోయినదని ఉంటుంది, ప్రేమపురీలోకి వారిని రానివ్వడం తనది తప్పేయనీ, కాని ఏ కారణంవల్ల తాను అలా చేయవలసి వచ్చిందో సర్వాధికారియెడట చెప్పకొని ఉన్నాననీ, చేసినవని సుక్రమమైనది కాకపోయినా సుదృఢశక్తితోనే చేసేటట్లు సర్వాధికారి గుర్తించారనీ. ఆయన ఎట్టి ప్రాయశ్చిత్తం తనకు విధించినా అందుకు తాను బద్ధుడననీ చెప్పకొని కొన్ని కలహాల్ని నిట్టూర్పులు విడిచాడు.

‘అవును అబ్బర్! నీ ఉద్దేశ్యం మంచిదే. వదివడిగా పాపహంసం వెళ్తు నకు పరుగిడిపోతున్న నీ సోదరుని ఎలాగైనా అరికట్టి రక్షించే ఉద్దేశ్యంతోనే నీవావని చేశావు. కాని, వివరీత వేగంతో పారిపోయే శురార్థిన్ని కళ్ళిం లంటించు కొని ఆపాలిగాని, రికాబులు వట్టుకొని ఆపబోతే అది అగతపోగా, ఆ ఆపబో యిన వారికిగూడ చెబ్బలు తగలడం సహజం. ఏనునాథుని పార్శ్వన ఉదయం వడమాడు సార్లు, నాయంకాలం తొమ్మిదిసార్లు చెయ్యాలనికదా మన పెం పుల్లనంప నియమం? నీవు చేసిన తప్పునకు ప్రాయశ్చిత్తంగా, ఒక ఆరు వారాల పాటు వీటిని ఇబ్బడిగా చెయ్యి! వారానికి మూడుసార్లు పెంపూరు మాంసం ముట్టాలని సంస్థ నియమం. నీవు వారం పాడుగునా మాంసం ముట్టకుండానే ఉండు. ఇలా ఒక ఆరువారాలు చెయ్యాలి. ఇదే నీకు ప్రాయశ్చిత్తం!’— అన్నాడు సర్వాధికారి.

విషయ విధేయతలు ఉట్టిపడే దొంగవటనతో, మోల్కాయిసిక్ సర్వాధి కారికి అభివాదంచేసి, నెమ్మదిగా వెళ్లి తన చోటులో తాను కూర్చున్నాడు.

ఏమ్మట సర్వాధికారి, తన వెనుకప్రక్క కూర్చున్న ప్రిన్సెప్టర్ నుద్దేశించి, ‘సోదరులారా, మనమిప్పుడు ఈ యూదుపడుచు పూర్వచరిత్ర విషయమై కొంత విచారణ చేయడం అవసరమనకుంటాను! ముత్ర తక్షణాలు ప్రయోగించే మనిషి అవునో కాదో దానినిబట్టి మనం కొంత ఊహించవచ్చు. ఏమంటారు?’— అన్నాడు.

అక్కడఉన్న ప్రిన్సెప్టరు తనూ మొత్తం నలుగురు,— బ్రియన్, కాన్రేడ్, మోల్కాయిసిక్, హెర్మన్, అనేవారు. బ్రియన్ తన సానంలో తాను కూర్చోకుండా కేరుగా నిలబడియున్న సంగతి పాఠకులకు తెలిసేఉంది. సర్వాధికారి అడిగినదానికి హెర్మన్ లేచినిలబడి, సర్వాధికారి అనుమతితో ఇలా అన్నాడు: ‘పూజ్యులకు నాదొక మనవి. ఈ అభియోగాలకు మన బ్రియన్ ఏమి సమాధానం చెప్తున్నాడో, ఈ వ్యవహారం అతని కంటికిప్పుడు ఎలా కని పిస్తోందో, తెలుసుకోవాలని ఉంది.’

‘ఏన్నావా బ్రియన్! హెర్మన్ ఏమంటున్నాడో? నీ సమాధాన మేమిటో చెప్ప’—అని అడగించాడు సర్వాధికారి.

బ్రియన్ సర్వాధికారివంక చూచాడు. కాని, నోరూ మోతగ్గిం మెడవ లేదు. ఆ మాట్లాడక పోవడం సైతానుచేత ఆసహించబడదనని అక్షణంగానే సర్వాధికారి భావించి, చేతనున్న వండం ఝలిపిక్తు హంకారంచేసి, మాట్లాడ మని తిరిగి బ్రియన్ ను హెచ్చరించాడు.

ముఖంలోకి తొంగిచూచిన తిరస్కారభావాన్ని అతికష్టమీద అణచుకొని, బ్రియన్ ఇలా సమాధాన మిచ్చాడు: ‘ఈ అవకతవక అభియోగా

అట్లు బ్రయన్ సమాధాన మివ్వడు. తన ఆత్మగౌరవాన్ని తన భుజాశక్తిచేత, — క్రైస్తవతాళంపడున ప్రజల మెరసివ తన ఖడ్గధారచేత రక్షించుకొనానికి సర్వ సిద్ధంగా ఉన్నాడు. ఇదే ఆశయముల సమాధానం.

‘ఇది నీయంతట నీవు చూట్టాడనిమాటకాదు బ్రయన్! నివర నిన్ను ఆవేశం చదవవలె ఇలా చూట్టాడు. నువ్వో చూడలేదు. అందుకనే నిన్ను మన్నిస్తున్నాను. నిన్ను పట్టిన సైతానును పారద్రోలి తీరుతానని ఊహించుకో!’ అన్నాడు సర్వాధికారి.

బ్రయన్ చూపులో తీవ్రమైన తిరస్కారభావం కనబడుతుంది. అతడికిమీ చూట్టాడతడు. ఇక అతనిని ప్రశ్నించి ప్రయోజనంలేదని నిర్ధారణ చేసి, సర్వాధికారి రెబెకా పూర్వచరిత్రనుగూర్చి సాక్ష్యమివ్వగలవారు ముందుకు రందని ఆజ్ఞించాడు. ఈ సమయంలో, హాలులో ఒకమూల వీధి సంచలనం బయటపడింది. అది యేమిటని అడిగాడు సర్వాధికారి. ఇక్కడ ఒక పక్షవాతరొగి ఉన్నాడని. రెబెకా వెనుక ఇతనివీధి అడ్డుతీసిన మంచిచ్చి లేచి తిరిగివచ్చి చేసేదని అన్నారు. సర్వాధికారి అజ్ఞానపారం అతన్ని లాక్కొని వచ్చి బోనులో నిలబెట్టాడు. రెబెకామూలన తనకు పక్షవాతం కదరడమనే దోషం ఎట్టి వివరణమాలకు దారిమిగిల్చిందోనని అతడు భయపడిపోతున్నాడు. నిజానికి అతనికా రొగం ఇంకా పూర్తిగా నయంకాలేదు. ఊతకరలేకుండా నిలవలేదు, నడవలేదు. తప్పనిసరిగా అతడిపక్కం సాక్ష్యం చెప్పవలసివచ్చింది. ఇప్పుడు లేకుండా నే, కన్నీళ్లు కారునూ, సాక్ష్యం చెప్పాడు. రెబెకా క్రిందట యాడ్యు నగరంలో ఇసాక్ ఇంట్లో వీధి వద్దొగం పనులు చేస్తూ ఉండగా అతనికి పక్షవాతం వచ్చి ముద్ద అయిపోయాడట. రెబెకాచేసిన తిరిగివచ్చి — మళ్ళీగా, ఘుమఘుమలాడే ఒక ప్రత్యేకమైన పాలాస్త్రివల్ల ఇయ్యాయ్కొలూ కొంతవరకు స్వాధీనమయింది. ఇంటికి పంపేటప్పుడు ఆ పాలాస్త్రి కొంత ఒక దర్జీలో పెట్టి యిచ్చి, కొంత దబ్బునూ పొందాడనిచేసింది. ‘అమె నాకు అవకాశం తప్పిపోయిందని నేననుకున్నా. అమె యిచ్చిన పాలాస్త్రి వాడుకూ ఉండేరొజ్జల్లా, యధాప్రకారంగా క్రైస్తవ మతానుసారం నేను చేసుకునే ప్రార్థనలు చేసుకుంటూనే వచ్చాను. అందువల్ల నాకేమీ వికటించలేదు,’ — అని అతడు తన సాక్ష్యంలో తివరకు విన్నవించుకున్నాడు.

‘కా! అధికప్రసంగం చెబుకు! పో అవకాశం! సైతానుమందులు వాడే నీవంటి పశువుల సంగతి నాకు బాగా తెలుసు. నీవు తెలియదు కాబోలు, — ఇలాంటి పాదుమందులకు ప్రచారం కల్పించడానికి సైతాను కొన్ని రోగాలను తానే కల్పించి వాటిచేత వయం చేయిస్తూ ఉంటాడు. వీటి, ఆ పాలాస్త్రి ఇవ్వుడు నీ దగ్గర ఉన్నదా?’ — అని గద్దరించి అడిగాడు సర్వాధికారి.

ఆ గామినిబుడు వసుకుతున్న చేతులతో, చొక్కా జేబులోంచి ఒక డబ్బీ బయటికి తీశాడు. దానిమూతపై హీబూరి అక్షరాలతో ఏదో వ్రాసి ఉంది. హీబూరి అక్షరాలు కేవలం నైతాను అక్షరాలని అక్కడివారందరి మృగం. అవి చూడగానే సర్వాధికారి, నిజమనిపైలతో శరీరానికి పక్షులు పెట్టుకొని, డబ్బీని జాగ్రత్తగా పరిశీలించి చూశాడు. తనకి హీబూరిభాష వచ్చు. 'యూదా సుతతివారి సంహం గెలుపొందింది'— అనే బైబిలు వాక్యమిది. సర్వాధికారి తలపంకించి, 'చూడరా నైతాను చూడరా? బైబిలు వాక్యాలను ఎంత దుర్వినియోగమైనా చెయ్యగలడు,— ఆమృతాన్నంలో విషం కలుపుతాడు నైతాన్! ఈ సాలాస్త్రి ఏయే వస్తువులతో తయారయిందో ఇక్కడి వైద్యులవరే నా పరిశీలించి చెప్పగలరా'—అన్నాడు సర్వాధికారి.

కైద్యంజేసే ఒక సన్యాసి, ఒక మంగలి, ఆ మండు చాలాసేపు పరిశీలించి, ఇదేదో కర్పూరం కలిసిన ముదపని చెప్పడం మినహా మరేమీ చెప్పలేకపోయాడు. మంచి వైద్యజ్ఞుడైనా వైద్యవైద్యుడి కన్నా దూరమైనా గిట్టరుగనక, ఇదేదో భూత వైద్యం తాలూకు వస్తువులతో తయారు చేసిందా కనిపిస్తోందన్నారు. పరిశీలనంతా పూర్తి అయిందనవార, ఆ గామినిబుడు తన మండు తనకు తిరిగి ఇప్పించ వలసిందిగా కోరాడు. కాని, సర్వాధికారి చురచురా అతనివంక చూచి, నీ శేకేమిటన్నాడు. 'నా శేకు హిగ్ అంటారు. మో నామనశేరు స్మెల్' అన్నాడు గామినిబుడు. 'అయితే, స్మెల్ కుమారుడవైన ఓ హిగ్! నేను చెప్పేది జాగ్రత్తగా విను. క్రైస్తవమత విశ్వాధిపతివారి మండలు నేవిట్లా లేచి తిరగ గలిగే కంటే, అవి నేవించకుండా మంచంమీదనే పడి యుండడం మేలు. మతవిరోధుల కొరకు కామకవ్వ వడదండాని, వారిచ్చే కామకలు స్వీకరించడంగాని, ఎన్నడూ చెయ్యబోకు! అంతకంటే, వాళ్ళ సంపదను దొర్ల న్నంగా కొల్లగొట్టడం మేలు! పో! ఇకనుంచి బుద్ధి గలిగి, నేను చెప్పినట్లు నడుచుకుంటూ ఉండు'—అని ఉరిమాడు సర్వాధికారి.

'స్వామతవారు ఆగ్రహించకుండా ఉంటే, ఒకమంట మనవి చేసుకుంటాను. దురదృష్టవశాత్తూ నేనిప్పుడు కుంటిపాడ్తి. మీ బోధ అమలు జరప గల స్థితిలో లేను. కాని, యూదీయ వైద్యుడు రబ్బీ నాథన్ బేన్ సామ్యూలు వద్ద మోవాబిద్దరు నాకరి చేస్తున్నారు. వాళ్ళకు చెబుతాను,— అతనివద్ద నాకరి చెయ్యడంతప్ప, అంతకంటే, అతని ఆస్తి దొర్లన్నంగా కొల్లగొట్టడం మంచిదని తమరు నెలవిచ్చారని'—అన్నాడు గామినిబుడు.

సర్వాధికారి మరింత మండిపడి, 'ఎవడురా అక్కడ! ఏదేదో తెగ బాగుతున్నాడు, ఇక్కడినుంచి తరిమెయ్యండి!'—అని ఒక్కశేకపెట్టాడు. హిగ్ తనంతటతానే ఇక అక్కడినుండి కదలి ఆ బసవసమాహారంలో కలిసిపోయాడు.

సర్వాధికారి సమ్మూఖాన నిలబడి ఉన్నంతసేపూ అతనికి కలిగిన దడ ఇంతంత కాదు. అక్కడ ఇంకా నిలబడితే తిరిగి అతని అగ్రహవృద్ధికి తాను సుకావని వస్తుందేమోనన్న భయం కూడ అతనికుంది. అయినా, ఆ హాలు వదలి బయటికి పోవడం అతనికి మనస్కురించలేదు. తన పాత్రాన్ని కాపాడిన రెబెకా గతి ఏ విధంగా నిర్ణయమాతుందో తెలుసుకోగోరి అచటనే ఒక మూలగా నక్కి కూర్చున్నాడు.

ఈ విచారణ జరుగుతున్నంతసేపూ రెబెకా సర్వాధికారి కెదురుగా మేలి ముసుగుతో నిలబడిఉంది. సర్వాధికారి యిప్పుడా మేను మేలిముసుగు తొలగించమన్నాడు. 'అపరిచితాలముందర మేలిముసుగు లేకుండా నిలబడడం చూచాతి అదనాశ్చర్యం అలావాటు లేదని ఆమె మృదు గంభీరంగా సమాధానం చెప్పింది. ఆ మధురస్వరం సభితులలో ఆమెయొడ సానుభూతిని మేర్పాలి పించింది. సర్వాధికారికి గూడా కొంత ఆర్ద్రత కలగకపోలేదు కాని, తాను నిర్వర్తించదలచుకొన్న ధర్మానికి ఇలాంటి వేదీ ఆద్యం రానివ్వకూడదనే దృఢ నిశ్చయంతో ఉన్నవాడు గనుక, మేలి ముసుగు తొలగించి తీరవలసిందేనని తిరిగి ఆదేశించాడు. ప్రక్కన నిలబడ్డ రక్షకభటులాపని తాము చేయడానికి ఉద్యుక్తులు కాగా, రెబెకా వలదు వలదని వారిస్తూ ఇలా అంది: 'అయ్యో, మీ కెవ్వరికీ కూతుళ్ళులేరా? మీ తల్లలనూ, మీ అక్క చెల్లెండనూ ఒక పర్యాయం జ్ఞాపకం చేసుకోండి. దిక్కులేని ఒక అబలపై ఈ దౌర్జన్య ప్రయోగం జరగ నివ్వడం మీకు భావ్యం కాదు. మేలిముసుగు తొలగించక తప్పవనే మీరనే టట్లయితే, అలాగే తొలగిస్తాను. ఇక్కడున్న వారంతా పెద్దలు. మీ ఆజ్ఞా శిరసావహించి, ఈ దీనురాలి ముఖం బహిర్గతం చేస్తున్నాను'—అంటూ ఆమె, మేలిముసుగు తొలగించి సభాసదుల కలయికాచింది. సిగ్గు పెనవేసికొన్న గడర తనం తొంగిచూచిందామె హాళివైఖరిలో. ఆమె సాందర్యాతిశయం సభితుల నందరినీ ముగ్ధుల గావించింది. బ్రయిన్ ఈ అన్యుతమిన్నపై మోహానికి ఇంతగా వశుడైనది ఈమె చక్కదనానికేకాని మంత్రతంత్రాలకు గాదన్నట్లు అచటి బెంప్లార్ యోధు లొకరినొకరు చూచుకున్నారు. రెబెకా దురవస్థ చూచేసరికి, అచట నున్నవారిలో ముఖ్యంగా హిగ్ పడిన వేదవ యంతంతకాదు. 'నేనీక భరించలేను. నన్ను బయటికి వెళ్ళిపోనివ్వండి. ఆమెకుక మళ్ళీ యింకోసారి చూచానంటే నా ప్రాణం పోతుంది. ఆమె హత్యకు కారణభూతుల్లో నేను గూడ ఒకణ్ణి అయ్యాను. ఇక నేను భరించలేను. నన్ను బయటికి వెళ్ళనివ్వండి' అని గోల పెడుతున్నాడతడు గేటువద్ద.

రెబెకా ఈ మాటలు విన్నది. 'అయ్యో, ఎందుకు బాధపడతావు? నీవు నాకేమీ అపకారం చెయ్యలేదు. నిజం చెప్పావు, అంతే! ఇలా నీవు కేకలు పెట్టితే నాకేమీ అపకారం జరగదు. దయచేసి నిశ్శబ్దంగా ఇంటికి పోయి నిన్ను నీవు రక్షించుకో!' అన్నది.

హిందూకు ఈ మాటలతో కొంత ఉపశాంతి కలిగింది. అవటి కావతి వాండ్రతనని బయటికి వెళ్ళగొట్టడానికి ప్రయత్నించగా, ఇక గోల చెయ్యనని కాళ్ళాకళ్ళాపడి బ్రతిమాలుకొని తిరిగి అక్కడే ఉండిపోయాడు.

ఇక తరువాతి సాక్ష్యం అల్పార్థ మాల్యాయానిన్ చేత ప్రేరితులైన సైనికులది. సాక్ష్యంలో ఏమే సంకతులు చెప్పాలో మాల్యాయానిన్ వారిద్దరికీ ఇది వరకే జోధించి ఉంచాడు. ఇద్దరూ స్వతః దయాహాక్షిణ్యాలు లేనివారే. కాని, రెబెకా పరిస్థితి, ఆమె సౌందర్యం చూచేసరికి, వారికిగూడా మనస్సు కలిగింది. మాల్యాయానిన్ వారి తటపటా యువు కనుపెట్టి, ఒకసారి తీక్షణంగా వారినంక చూచాడు. అంతే! ఇక వారు, తాము నేర్చుకున్నది నేర్చుకున్నట్లుగా సాక్ష్యం చెప్పేవారు.

అశ్రద్ధాన విషయాలతోనూ అధూత కల్పనలతోనూ నిండి ఉన్న ఆ సాక్ష్యం ఇప్పటిరోజుల్లో నైతే ఏన్యాయాధిపతి నమ్మడు. కాని, అవి మూఢ విశ్వాసాల కాలవాలమైన రోజులు. అది గతం. వారు సాక్ష్యం చెప్పిన తీరుగూడా చాలా అమాయాసాస్పదంగా ఉంది. కాని, సర్వాధికారి నిష్పక్షిక బుద్ధితో అక్కడ న్యాయవీరంపై కూర్చున్నవాడు కాకపోవడం చేత, ఏ అమాయనమూ అతనికి కలుగలేదు.

అధికారి భాషలో రెబెకా పెదవులు కదుపుతూ ఏమేమో ఉచ్చరిస్తూ ఉండడం తాను చూచామనీ, అప్పుడప్పుడు ఆకాశంనంక చూస్తూ ఉండేదనీ, వింత వింత అద్దకాలు గల ఉడుపులు ధరిస్తూ ఉండేదనీ, — ఇలాంటి అప్రధాన విషయాలు కొన్ని చెప్పిన తర్వాత, వారిలో ఒకడు ఈ క్రింది అధూతకల్పన చేశాడు తన సాక్ష్యంలో: టార్క్విల్స్టన్ కోటలో రెబెకా ఒక గాయపడ్డ మనిషికి విచిత్రమైన చికిత్స చేయడం తటసించింది. గాయం చుట్టూ చేతులు త్రిప్పుతూ ఏకవో మంత్రాలు చదివేసరికల్లా, మామూలు మామూడగానే ఆ గాయం లోంచి ఒక ఇనప అలుగుముక్క దానంతటది బయటికి వచ్చేసింది. కారేనెత్తురు అని పోయింది. గాయం మామూలైపోయింది. చావడానికి నిర్ధంకం ఉన్నవాడల్లా, ఒక పావుగంట సేపటిలో లేచివచ్చి యుద్ధంలో సాక్షికి చావటానా నిలిచి పోరాడ గలిగాడు. ఇందుకు సాక్ష్యంగా, ఆ గాయం లోంచి బయటపడ్డ అలుగు ముక్క సర్వాధికారి సమక్షంలో ఉంచబడింది.

ఇక, రెండవవారి సాక్ష్యంలోని అధూత కల్పన ఈ విధంగా ఉంది: టార్క్విల్స్టన్ కోట గోపురంమీద బ్రయన్ రెబెకాల నిద్దరినీ ఇరవై దూరా న్నూంచి చూచాడు. రెబెకా ఆగోపురానికి చుట్టూవున్న పట్టణోడమీద కొంతసేపు కూర్చుని, ఇంతలో ఒక హంసగా మారి కోట చుట్టూ తుమ్మారు ఎగిరి వచ్చి తిరిగి పట్టణోడమైవారి, ఎప్పటివలె మరల మౌనవహూనందాల్ని బ్రయన్ తో కలిసి వెళ్ళిపోయింది.

రెబెకా మంత్రగత్తెయని నిధారణ చెప్పుదానికి సర్వాధికారికి ఇంత కంటే ఆధారం ఇవ్వకుండానే నిర్ణయించి రెబెకావలెనని, 'నీవు నిజమనిపించుకున్నాను, నీవు సమాధానం చెప్పకుండా' అని అడిగాడు.

రెబెకా గర్భవ కాలమై ఇలా సమాధానం చెప్పింది: 'చెప్పుకోదాని కేసున్నది? కరుణించడం మిమ్మల్ని ప్రాధేయపడడం నిష్ప్రయోజనమేకాక, గౌరవహీనంకూడ. పరాయి మతస్తులకు చికిత్స చెప్పడం భగవంతుని దృష్టిలో అపరాధం కావచ్చని మీమువర వాడిస్తే లాభముండదని నాకు తెలుసు. ఈచిరం సాక్షునిద్దరూ—భగవంతుడు నీని మన్నించుగాక!—నా విషయంలో ఆశోపించింది అసంభావ్యములాంటి మీ కోప్పడోడ. మీది సంభావ్యములుగానే కనిపిస్తాయి. నా దుస్తులు, నా భాష వస్త్రాలు మీకు వింతగా కనిపించడాన్ని కూర్చునే నేమి చెప్పినా మీకు నచ్చదని నేనెరుకుదును. అపరాధిని అపరాయితుణ్ణిగా మార్చి చిత్రించడావే యీ అధికారకల్పనలన్నీ నిబ్బరంగా వింటూ కూర్చున్న ఆ బ్రయన్ డీవోయి గిల్బర్టునుకూర్చునే నిప్పుజేమి చెప్పితే చూత్రం మీకు యెక్కుతుంది? మీ యద్దరిమధ్యా తీర్పు చెప్పగలిగినవాడు భగవంతుడొక్కడే! కాని, ఆ బ్రయన్ డీవోయి గిల్బర్టునే ఒకమాట ఆనగదలచాను. అతన్ని గుండెలమీద చెయ్యివేసుకొని సమాధానం చెప్పమనండి. ఈ సాక్షులు నాపై చేసిన యీ ఆరోపణలన్నీ అసత్యములు కావా? అధికారకల్పనలు కావా? ఘోరాతి ఘోరమైన అపనిందలుకావా?'

హఠాతా నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయింది. అంతరికర్ణు బ్రయన్ వైపు తిరిగాడు. అతడేమి మాట్లాడలేదు.

'ఏం, అలా మిన్నకున్నావే? మాట్లాడు! నీలో నిజంగా మానవత్వం ఉంటే, నీవు నిజమైన క్రైస్తవుడవైతే, నీవు సంప్రదాయానికి చెందిన వాడవైతే, అత్యవసరం చెబుకోకుండా చెప్ప,—నీ తల్లి దండ్రులను మృదయంలో సంస్మరించుకొని మరీ చెప్ప,—ఈ ఆరోపణలు యధార్థములేనా?—అని రెట్టించి అడిగింది రెబెకా.

'చెప్ప బ్రయన్! నిన్ను ఆపేరించిన సైతాన్ నీతోటి కడ్డం వస్తున్నట్లు న్నాడు. మనస్సు చిక్కబట్టుకొని సమాధానం చెప్ప,'—అని హెచ్చరించాడు సర్వాధికారి.

బ్రయన్ మృదయంలో ఒక పెద్ద సంగ్రామం జరుగుతున్నట్లుగా ఉంది. అకాథంతా అతని ముఖకారకేఖలలో ప్రకటితమైపోయింది. ఎట్టకేలకు, గొంతు విగబట్టి, రెబెకా వైపుమాట్లాడు, 'కాగితం చుట్ట! కాగితం చుట్ట!' అని చూత్రం రెండు మాటలని ఉపయోగిస్తాడు.

సర్వాధికారి వెంటనే అందుకొని, 'అం! చూచారా! యంతకంటే సాక్ష్యమింకేమి కావాలి? యెలాగో పెకల్చుకొని, 'కాగితంపుట్ట' అని మాత్రము అనగలిగాడు. బహుశః అతని యీ వాగ్విప్లవము కారణభూతమైన కాగితపుచుట్ట అయివుండాలి. దానిమీద యీ మాంత్రికురాలు ఏవో మంత్రాలు వ్రాసివుంటుంది!' అని ఉద్ఘాటించాడు.

కాని, బ్రయన్ అన్న యీ మాటలవల్ల రెబెకాకు ఛక్కన తన చేతిలో వున్న కాగితపుచుట్ట సంగతి స్ఫురణకు వచ్చింది. బ్రయన్ పలికిన పలుకుల అభిప్రాయ మేమిటా అని సభలో ఒక విధమైన సందడి బయలుదేరిన అవకాశముతో, దానిని విప్పిచూచుకొని వెంటనే చించిపారవేసింది, ఇది అక్కడ యెవ్వరూ కనిపెట్టలేదు.

'రెబెకా!— సర్వాధికారి గొంతు వినిపించేసరికి హఠాత్తు మరల నిశ్చయమయింది. 'రెబెకా! బ్రయన్ పలికిన పలుకులవల్ల నీ కేమీ లాభించేది లేదు. అత డిప్పుడు నైతాను వశంలో ఉండిపోయాడని మేము గ్రహించాం. నీ వింకేమైనా చెప్పకోవలసింది ఉన్నదా?— అని అతడు బ్రష్మించాడు.

'ఇక ఒక్కటేదారి నాకు మిగిలింది, ప్రాణం రక్షించుకోవాలి. జీవితం చాలా దుర్భరంగా ఉన్నందున నీజం. కాని, భగవంతుడే దారిచూపిస్తున్నంత కాలం, ఈ భగవద్భక్తివాదితమైన జీవితాన్ని యెంతమాత్రము వదలుకోను. నా మీద చేయబడే ఈ ఆరోపణలన్నీ నేవలం అనర్థాలు. నేను నిర్దోషిని. కాదు, వోషినంటున్నారని మీరు. న్యాయ-న్యాయాలు మధ్యలో జయపజయాలను బట్టి నిర్ణయించడమనే పద్ధతికూడా ఒకటిఉంది. అది మీ సంప్రదాయాలకు అనుగుణమైనదే. నేను దొషివైనదీ నిర్దోషివైనదీ అపద్ధతిద్వారా తేల్చుకొని కోరుతున్నాను. నా తరపున ఒక యోధుడువచ్చి పోట్లాడగలడు!—అన్నది రెబెకా.

'ఎవడా యోధుడు, నీ తరపున పోట్లాడేది? నీ వంటి యూదు వధుడు వక్షాన- మంత్రగత్తె వక్షాన- కత్తిపట్టే అనికే! యెవ్వరూ ఉండదు. యిది తెలుసుకో!'— అన్నాడు సర్వాధికారి.

'భగవంతుడే వంపిస్తాడు తగిన యోధుణ్ణి. నేర్చుకొన్న స్వాతంత్ర్యాలకు ఉజార సాక్షాసాక్షులు పేరు వడిన యీ ఇంగ్లాండులో, న్యాయంకోసం పోరాడగల యోధుడు ఒక్కడైనా బయటపడకపోతాడా?—ఇదిగో నాసవాలు' అంటూ, రెబెకా తన చేతికి తోడిగొన్న గొల్ల వుట్టడదీని సర్వాధికారి ఎదుటికి విసురివేసింది. అలా విసురివేయడంలో ఆ హుందాతనం, ఆ సామవస్థ్యం చూచే సరికి, అక్కడి సభ సదులెల్లరూ అచ్చయిపోయి సెలెస్ అనుకున్నారు.

అధ్యాయం ౩౯

ప్రి రీతిగా సహజచేసి నిలిచిన రెబెకా మనోజ్ఞురూపి చూచేసరికి, సర్వాధికారి యాకానకు సైతం ఒక విధమైన జాలి కలిగింది. వస్తుతః అతడు మౌనము కాదు. అయినప్పటికీ అతనిది రాత్రినంటే అయిన దంటే, దానికి అనేక కారణాలున్నాయి. మొదటినుంచీ భావోద్వేగాలు లేని స్వభావం, దానికితోడు, ఒక విధమైన విరాగ జీవితం వదులుతున్నాడు. ఒక పెద్ద హోదా ఉంది. మత విరోధులపై దాడి సాగించవలసిన బాధ్యత ఆ హోదాను బట్టి తనమీద ఉన్నదని అనుకుంటున్నాడు. ఏమైనా ఒకటి తన కర్తవ్యమని అనుకున్నప్పుడు, దానిని పెరవేర్చడానికి వెనుకాడితే ఎలాగు? ఇన్ని కందర్బాలు కలిసి, అతనిని కఠిన మృదయునిగా మార్చినాయి. కాని ఇప్పుడా కఠినత్వం, నా అనేవా రెవ్వరూలేని ఉక్కుమాలిన నీటిలో ఉన్నప్పటికీ దిగులు పడిపోక ధైర్య సాహసాలతో ఆత్మరక్షణ చేసుకోవడానికి నిలబడిన రెబెకా మందర మౌనాన్ని ఎట్టుమెదుట చూస్తూ ఉండేసరికి, కరుగ నారంభించింది. ఇలాంటి సమయాల్లో సాధారణంగా ఉక్కులో సమావేశం ఉండవలసిన తన మృదయం ఇలా మెత్తబడడానికి కారణ మేమిటా అని కంగారుపడ్డాడు. శరీరానికి క్రాంతి రక్షణ పెట్టుకొని రెబెకాను చూచి ఇలా అన్నాడు :

‘ఇదిగో పిల్లా! నిన్ను చూస్తే నాకిప్పుడు జాలిగా ఉన్న మాట నిజమే. కాని, దానికి కారణం నీ మంత్రతంత్ర ప్రయోగమే అయితే, నిన్ను బాత్రిగా ఉమించడానికి వీలేదు. నా జాలికి కారణం అది కాదనే అనుకుంటున్నాను. ఇంత చక్కని హాసం ఇట్టి పాపిష్టి గుణాలకు నిలయమయ్యేదేమా అనే మానవసహజ యమైన చింతయే ఈ జాలికి కారణమని చెప్పాలి. మంచిది! నీవు బాగుపడదలచుకుంటే, పశ్చాత్తాపపడు! నీ మంత్రతంత్రాలకు స్వస్తి చెప్పు! ఇదిగో ఈ వచిత్రదండాన్ని స్పృశించు. నీకు మేలు కలుగుతుంది. క్రైస్తవ సన్న్యాసినికై, ఆయా పవిత్రాశ్రమసామన్యారా నీ జీవితాన్ని చక్కదిద్దుకో! బ్రతకదలచుకొంటే అవొక మేమార్గం. నీ ‘మోషే’ (యూదుల ప్రవక్త) ధర్మం నిన్ను ఉద్ధరించదు.’

‘మోషేధర్మమే పరమధర్మమని చూచివ్యాసం, నీనాయ పర్యవేక్షణమీద ఉరుములూ మెరుపులూ నీడుగులమధ్య భగవంతుడు ప్రసాదించిన ధర్మమిది. భగవంతునిచే ఆ ధర్మం దరిమిలా ఉపసంహరించుకోబడిందని మీ క్రైస్తవులంటారు. చూ పెద్దలది ఒప్పుకోరు’—అని సమాధానమిచ్చింది రెబెకా.

సర్వాధికారి ఆమెకింకా నవ్వుచెప్పి కైగిస్తున్నప్పుడు బోధించడానికి ప్రయత్నించబోగా ఆమె వారింది, — 'క్షమించండి! నేను పండితురాలను కాదు. మా మతాన్ని హద్దీ వాదానికి దిగగలిగే ప్రజ్ఞ నాకు లేదు. కాని, మా మతంలోనూ ప్రాజాత్యంబించవలసినదన్నా లున్నవనలయ. దయచేసి నా సవాలుకు ఏమి సమాధానమిస్తాకో ఇవ్వండి' — అన్నది.

సర్వాధికారి ఆమె తనముఖమును విసరిన గ్లోవును పరికిలించిచూచాడు. అది సిల్క్ గ్లోవు. 'ఇదిగో రెబెకా! నీవుచాలా సామాసానికి ఒడిగట్టుకున్నావు. మా బెంపుల్ నంసనే సవాలు చేస్తున్నావనే సంగతి గుర్తుంచుకో! ఈ సిల్క్ గ్లోవుతోనా, మా బెంపుల్ యోధుల ఉక్కుగ్లోవుపై ససవాలు?' — అని అతడు రెబెకాను హెచ్చరించాడు.

'నా సిల్క్ గ్లోవును మీరంత తేలిక చేయనక్కరలేదు. దాన్ని నా నిర్దోషిత్యంతో పాటుగా తక్కువలో పెట్టితూస్తే, మీ ఉక్కుగ్లోవుకంటె ఎక్కువ బరువే తూగుతుంది' — అని సమాధానమిచ్చింది రెబెకా.

'అయితే నీవు నీ నేరం ఒప్పుకో దలచలేదన్నమాట! సవారే చేయ నిశ్చయించుకున్నావు. అంతేనా?' — అని అడిగాడు సర్వాధికారి.

'అవును' — అని జవాబిచ్చింది రెబెకా.

'మంచిది. అలాగే జరగనిగాక! భగవంతుడే న్యాయనిర్ణయం చేయ గలడు' అన్నాడు సర్వాధికారి. 'ఆమెన్!' — అన్నారు ప్రిగెప్టరు. చాలా తా 'ఆమెన్' శబ్దంతో మారుమోగిపోయింది.

రెబెకా సవాలును సర్వాధికారి ప్రోసిఫుల్చియుండేవాడే. కాని, ప్రోసిఫుల్చడం తమ సంస్థ ఖాత్రానికే చిన్నతనంగా తోచిందతనికి. పైగా, ఆమె కోరిక తమ సంస్థ నీయము నిబంధనల కనుగుణమైనదేకాని, నేరుకాదు. నిస్సహాయసిలిలో ఉండి ఆమె ఆ నడవకాళం వినియోగించుకోదలచినప్పుడు, వల్లకాదనడగి భావ్యంకాదు. ఆమె కోరినప్రకారం ఆమె నిర్దోషిత్య మివ్వుడు యొద్దపద్ధతి ననుసరించి రుభాత్త తొనకనిశించి. ఆమెతరపున ఎవరు పోరాడేది? ఎవరో ఆమె యివ్వుడు చెప్పలేదు. అది యెలావున్నా, తమతరపున పోరాడగల యోధుడెవరోనిర్ణయించి వానికాగ్లోవులండజేయగలసిఉంది. ఎవరినినిర్ణయిద్దామనే ప్రశ్నగాగా, బ్రయన్ ను నిర్ణయించడమే సముచితంగా ఉంటుందన్నాడు ప్రిగెప్టరు హెర్బర్ట్. బ్రయన్ మంత్రతంత్రాధీనమై ఉన్నాడని సంకయించ పని లేదనీ, భగవన్నీర్ణయనికై జరిగేపోరులో ఏ మంత్రతంత్రాలూ మన యోధురిపై పనిజేయజాలవనీ వాదించాడు. అవును నిజమేనని అంగీకరించి, సర్వాధికారి ఆ గ్లోవును బ్రయన్ తో ఇమ్మని మోల్కాయిసిన్ నేతికిచ్చాడు. మూడోనాటి కల్లా రెబెకా తన యోధుణ్ణి తప్పుకోవాలని వ్యక్తపించాడు.

అవ్యవధి చాలదని చెప్పుకున్నది రెబెకా. కాని, నాలుగో రోజున తాను వేరొక చోటికి పోవలసి యున్నదని. ఈ యుద్ధ పరిష్కారం తన నుండి జరిగిన తేలిపోవాలని, వ్యవధి పెంచబడదని, సర్వాధికారి అన్నాడు. 'అయితే అలాగే కానివ్వండి. భగవంతుడే నాకు దిక్కు. ఆయన రక్షించ దలచుకొంటే ఒక్క క్షణం చాలు'—అన్నది రెబెకా.

పోరాటం జరిగే సరికి ఇక నిర్ణయించవలసి ఉంది. ఈ విషయం మాల్కాయిసిన్ తో సంప్రదించగోరి సర్వాధికారి అతనికొరకు కలయజూచాడు. మాల్కాయిసిన్ బ్రయన్ తో నెమ్మదిగా ఏమో మాట్లాడుతున్నాడు. రెబెకా గ్లోవు ఇంకా అతని చేతిలోనే వుంది. 'ఏ, గ్లోవు ఫ్రమ్మలో నంటున్నావా?' అని అడిగాడు సర్వాధికారి. 'అ, అ, ఫ్రమ్మకుంటాడు, ఫ్రమ్మ కుంటాడు' అంటూ మాల్కాయిసిన్ ఆగ్లోవును తన ఉడుపులోపల చప్పన దాచి వేసి, — 'యద్దం నున పీకెట్టరికి చెందిన నెంటు బార్ని తాలింఖానాలో ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది'—అన్నాడు. 'నుంచిది అలాగే చెప్తాం. రెబెకా నేరం రుజువు చేయకపోతే మరణిస్తూంటా ఆక్కడే వెంటనే ఆమెను జరగాలి'—అన్నాడు సర్వాధికారి.

ఈ నిర్ణయాలన్నీ లిఖితపూర్వకంగా క్రోడికరించబడి సభలో చదువ బడ్డాయి. 'భగవంతుడు న్యాయం పాలించుగాక!'—అనే వాక్యంతో ఆ తీర్పు ముగించబడింది. 'అమెన్!' అన్నాడు సర్వాధికారి. సభ అంతా 'అమెన్' అంది. రెబెకా ఊహలతో చేతులు జోడించి, ఊర్ధ్వ దిశగా చూస్తూ ఇంచుకనేపు నిలబడింది. పిమ్మట సర్వాధికారివంక చూచి, తన మిత్ర వర్గానికి తన పరిసితి తెలియజేసుకోవలసి ఉన్నది గనుక, వార్తాహరులకు యథేచ్ఛగా పంపుటనే అనకాక మిప్పించాలని కోరింది. సర్వాధికారి సరే వని, 'ఎవరిని వార్తాహరునిగా ఏర్పాటు చేసుకుంటావో చేసుకో, నిరభ్యంతరంగా నాడు నీ వద్దకు వచ్చిపోతూ ఉండవచ్చు'—అన్నాడు.

రెబెకా ఆ చోటంతా ఒకసారి కలయజూచి, 'ఆపత్తులో ఉన్న యీ దీనురాలి కలుగు తీసుకు వెళ్ళడానికి ముందుకురాగల ధర్మాత్ములు ఈ సభలో ఏ ఒక్కరూ లేరా? ఊరకే చేయనక్కరలేదు, కావలసిన ధన మివ్వబడు తుంది'— అన్నది.

కాని, ఎవ్వరూ అలా ముందుకు రాలేదు. అది యీహాదీయమతమునందు పక్షపాతంగా సర్వాధికారి యొందుతాడేమోనన్న భయమే ఎవరిమట్టుకు వారి కుంది. ధనమునందు ఆశపూరితంగా వారిని కడల్పలేకపోయింది. రెబెకా కొద్ది క్షణాలు ఆదుర్దాగా నలుచెయిం పరికించి, 'ఇంతేనా? ఘోరాలి ఘోరమైన నేరాలు చేసినవాళ్ళకుమాడ ఇలాంటి సమయాలో పాపమడదం తర్క కార్యంగా ఎంచుకుంటూ ఉంటుంటే! నాకు అలా పాపమడదగలవారి ఈ ఇంట్లోనుండే ఉన్నారా? ఒక్కరుమాడ లేరా?'—అని వ్రేల్చుకుంది.

పక్షవాతానికి హిగ్ కొంతసేపటికి ఇలా అన్నాడు : 'నేను వట్టి అవిటి వాణ్ణి, అయితే, ఈమాత్రంగానైనా తిరగ గలుగుతున్నానంటే ఆమె దయకల్పనే' అంటూ, రెబెకా నుద్దేశించి, 'అవిటి వాణ్ణి అయినప్పటికీ నా చేత నైనంతగా నీకు సాయంచేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. ఇదివరలో, నా నాలుక, నీ ఉపారబుద్ధిని ఉగ్గడించి నీకు అపకారం చేసింది. అపకారం జరుగుతుందని తెలుసుకోకుండా నీ మంచితనాన్ని గూర్చి అలా ఉగ్గడించాను. ఇప్పుడు, నాజుక చేసిన ఆ అపకారం సరిదిద్దడానికి కాళ్ళు వేగిర వదుతున్నాయి. సంతోష పూర్వకంగా నీవు చెప్పిన పని చేస్తాను'—అన్నాడు.

'భగవంతుడే సకలానికి ఏడుగడ. ఆయన సకల్వస్తే ఎంత దుర్బలమైన పరికరమైనా శక్తిమంతంగానే పనిచేస్తుంది. జేగవలన సాధించవలసిన పని సత్త్వ ద్వారాకూడా అతడు సాధించగలడు. మానాన్న ఇసాకను ఎలాగైనా నీవు కలుసుకొని ఈ చీటి అందజేయాలి. కాడుగనర్రంమీద వెళ్లు. గుర్రానికి, గుర్రపు రాతుకూ ఇదిగో బాడుగడబ్బు, త్వరగా వెళ్లు. నా తరపున పోరాడగల యోధుడు తప్పక లభించగలడనే అనిపిస్తోంది. ఈ దుర్మరణం పాలయ్యే దుశ్యోగం నాకు లేదని నా లోపల యెవరో చెప్పుతున్నట్లుగా ఉంది. పో, వెళ్లు! నీ కౌశ్యత్వాహంమీద నా చావుబ్రతుకు లాభారపడి ఉన్నాయి'—అన్నది రెబెకా.

హీబ్రూభాషలో ఏవో కొన్ని పంక్తులు వ్రాయబడ్డ ఆ చీటి పినుకుని హిగ్ బయలుదేరాడు. అంతేవో మంత్రాలంటాయి, నీవు వెళ్లవద్దని అక్కడ ఉన్నవాళ్లు చాలామంది అతన్ని నిరుత్సాహపరిచారు. కాని అతడు వినిపించుకో లేడు. తన పూర్వజుల రక్షించిన రెబెకాకు ఎలాగైనా కృత్యపకారం చేసితిరాని అతని నిశ్చయం.

అదృష్టవశాత్తూ, అతనికి ఆట్రే శ్రమలేకుండానే కావలసిన పని జరిగి పోయింది. వీసెప్టరీనుంచి ఒకటి రెండు ఫర్లాంగులదూరం వెళ్లేసరికల్లా, ఇసాక, నాథన్ బెన్లు అతనికి ఎదురైనారు. వీసెప్టరీలో మంత్రగత్తె నెవతెనో విచారణ చేస్తున్నారని తెలిసి వారు బయలుదేరివచ్చారు. తన కుమార్తెనే ఆ మంత్రగత్తెగా ప్రచారంచేసి విచారణ చేస్తున్నారనే గట్టి అనుమానం ఇసాకకు ఉంది. అదే నాథన్ బెన్తో చెప్పకొని గోల పెడుతున్నాడు. నాథన్ బెన్ అనేక విధాలుగా అతని నోదారుస్తున్నాడు. చంకకర్రలు ఊతగాగొని నడుచుకుంటూ వచ్చిన హిగ్, ఇసాకను గుర్తుపట్టి, రెబెకా యిచ్చిన చీటి అతనిచేతి కందించాడు. అందు వ్రాసివున్నది చదివీ చదవడంతోనే, అతడు నోట చూటలేక, కావబోతున్న కాడిలాగా కంచరగాడిదమీదనుంచి క్రిందకు వడిపోయాడు.

నాథన్ బెన్ ఆదరావాదరాగా క్రింది దికి ఇసాకకు చేయవలసిన ఉపచారాలు చేయ గొడవలు పెట్టాడు. ఇంతలో ఇసాకకు తెలివవచ్చింది. గెల్తి

బాదుకొని, ముఖాన దుమ్ముకొట్టుకోడం సాగించాడు. ఇదేమైన పిచ్చిలక్షణమేమో అనుకున్నాడు నాథన్ బెన్ మొట్టమొదట. కొంతసేపటికి గాని ఇసాక్ వివరీత చేష్టలకు అసలు కారణం అతనికి తెలియలేదు. ఇసాక్ రెబెకాను తలచాడు కొని బిగ్గరగా ఏడుతూ, భగవంతునే దూషించడం మొదలుపెట్టాడు. నాథన్ బెన్ అతనిని మందలించి, 'రెబెకాకు ఏమైందేమిటి? బ్రతికిఉన్నదా?—అని అడిగాడు.

'బ్రతికే ఉంది. కాని, ఈ క్రైస్తవ హతకులు చంపెయ్యబోతున్నారు. అయ్యో నాబిడ్డ! ఇక నేనెలా బ్రతకడం? నా బిడ్డను మృత్యుదేవత మ్రొంగెయ్యడానికి సిద్ధంగా ఉంది. ఏమిటి గతి?— అని వాపోకపోయాడు ఇసాక్.

నాథన్ బెన్, ఇక ఇది పని గాదనుకొని, ఇసాక్ చేతిలోని చీటి తీసుకొని చదున మొదలుపెట్టాడు. అందులో ఇలా ఉంది:

'నాన్నాగారూ, నేనిప్పుడు తప్పనిసరిగా చావలసి వచ్చేటట్లున్నది. కారణమేమో నాకే తెలియజాలేదు. మంత్రత్రైసనే నేర మొకటి మోహాన. ఈ అపాయం తప్పడానికి ఒకటే మార్గముంది. నాతరపున కత్తిబల్లెముపట్టి పెంపుల్ ప్లావు తాలింఖానాలో పోరాడగల యోధాగ్రేసరుడుకావాలి. అవలెట్లండికల్లా ఆతడు వచ్చి నిలబడవలసివుంటుంది. అలా జరగకపోతే, నా ఆశ ఇక వదలుకోవలసినదే. కనుక, మొట్టమొదట ప్రయత్నం చెయ్యవలసినది. బిచాన్ హాం అని పిలువడమే సెన్టికే తమూరుడు విల్ఫ్రెడ్ నా తరపున యోధుడుగా నిలిచి పోరాడితే పోరాడవచ్చు. కాని, కవచం ధరించగల సితిలో అతని ఆరోగ్యమిప్పుడు ఉన్నదో లేదో? అయినా, అతనికి కబురు చెయ్యవలసినది. ఆతడు సరియైన సితిలో లేకపోతే, ఇంకవారి నైనా నాతరపున పోరాడగలవారిని చూడగలడు. ఆ విల్ఫ్రెడ్ తో మరీ మరీ చెప్ప—రెబెకా నిర్దోషురాలిని. ఏ నేరం ఆమెపై మోపబడిందో అది ఏమాత్రము ఆమెయందు లేదని స్పష్టం చెయ్యి. ఈ నీ తమూరుకు నీవు కోల్పోవడమే దైవచ్చ అయినట్లయితే, ఈ నిర్బుణదేశంలో నీవిక ఉండబోకు. కార్టోవాలో తురుమ్మ రాజ్యంలో నైనప్పటికీ ముఖంగా కాలక్షేపం చేస్తున్న నీ సోదరుని వద్దకు చేరుకో. ఈ ఇంగ్లీషు క్రైస్తవులకంటే ఆ తురుమ్మలే చాలా నయం.'

ఉత్తరమంతా తిరిగి ఒకసారి విని, ఇసాక్ ఏడుస్తూ పెడబొబ్బలూ మరల మొదలుపెట్టాడు. గుడ్డలు తింపుకుంటున్నాడు. దుమ్మెత్తి పెత్తిమీద పోసుకుంటున్నాడు. 'అయ్యో మారురా, అయ్యో మారురా' అని అడేవనిగా వాపోతున్నాడు.

నాథన్ అతనికి ద్రోహం చెప్పి, వెంటనే విల్ఫ్రెడ్ను అన్వేషించవలసిన అవసరాన్ని గుర్తు తెచ్చాడు. సంచరించుచున్న సేనానిని రెవరూరూ ఇంగ్లాండు తిరిగి వచ్చాడని చెప్పుకుంటున్నారనీ, అదే నిజమైతే, రెవరూరూ అభిమానపాత్రుడైన వివాహం ఒక వేళ కత్తిపట్టి పోరాడేసితిలో లేకపోయినా, రెవరూరూ విడుదల చేయవలసిందిగా ఈ టెంపుల్ అధికారులను ఆదేశిస్తూ రెవరూరూ రాజవద్దనుంచి ఉత్తరం సంపాదించవచ్చునని చెప్పి ఉత్సాహపరిచాడు. వివాహం ఒక వేళ ఆ కత్తిపట్టిలో ఉన్నా, నీవు సాయపడగల ఇతర క్రైస్తవుల సేవకుండి ఉండవచ్చు, నీ దగ్గర ధనముండగా దిగుబడతా వెండుకన్నాడు. నీవు విల్ఫ్రెడ్ను కలుసుకోవాలికి వెళ్ళు, నేను యార్కునగరం వెళ్ళి అక్కడ నుంచి యోధులైన నా రెవరూరూ తరఫున పోరాడగలరేమో విచారిస్తానన్నాడు. నీ తరఫున నేను వారికి చేసే వాగ్దానాలు చెల్లిస్తావుకదా అని అడిగాడు.

‘ఓ తప్పకుండా! ఈ ఆపత్సమయంలో, భగవంతుని దయవల్ల నన్ను అదుకునేవాడే దొంగిలే, అంతకంటే ఏమి కావాలి? అయినప్పటికీ, వారడిగిన దంతా ఇస్తానని వెంటనే ఒప్పుకోను. ఈ జాతి యెలాంటిదంటే, అడగటం మటుకు పొట్ల అడుగుతారు. పుచ్చుకోడం బ్రాహ్మణులైనా పుచ్చుకుంటారు. అయినప్పటికీ నీ యెట్లంబువచ్చు బేరం చెయ్యి. నేనేమీ అభ్యంతరం పెట్టను. నా ప్రాణానికి ప్రాణమైన రెవరూరూ పోయిన తర్వాత ఈ బంగారమంతా నేనేం చేసుకుంటాను?’—అన్నాడు ఇసాక్.

‘సరే, ఇక నే వెళ్ళివస్తాను. నీకు శుభంకల్లుగాక!’—అన్నాడు నాథన్. ఉభయంలా ఆలింగనం చేసుకొని, విడివడి చెయ్యిక యార్గానా వెదలిపోయారు.

అవిటివాడైన హిగ్, వారిపైనే మాడ్చా కొంతసేపటివరకూ అచటే నిలిచాడు. అతనికి కష్టంగా ఉంది, తన సంగతి వాళ్ళు పట్టించుకోకుండా ఎవరినో తానినను చూచినట్లు చూచి వెళ్ళిపోయారని. తానింత చేసినందుకు ఒకటో రెండో నాణేలు తనూద విసిరిపోగూడదా అనుకున్నాడు. రెవరూరూ కొంత దబ్బు తనకిచ్చినయట నిజం, కాని అది ఏమూలే! రేపు ఈస్టరులో తన పాప పోయి క్షిత్తంకొరకు ఫాదర్ దగ్గరకుపోతే, యూరూకు వచ్చావారుగా పనిచేసినందుకు తాను ఇంతకు రెట్టింపు దబ్బు తమ సమర్పించుకోవలసివస్తుంది. ఈ పని నీవు పెట్టుకోవద్దుమో అని చాలామంది అక్కడ తనకు చెప్తున్నారన్నాడు. కాని, రెవరూరూ సమక్షంలో తాను నిజంగానే మంత్రముగ్ధునివలె అయిపోయాడు. ఆమెలో నిజంగా ఏదో ప్రభావముంది. ఆమెకు కావలసిన పని చేసిపెట్టుకుంటా ఎవరూ ఉండలేరు. ఏది యెలా ఉన్నప్పటికీ ఒకటియార్యం స్పష్టం. ఆమె తలపునకు వచ్చినప్పుడెల్ల, ఆమె ప్రాగరక్షణకు తన సర్వస్వం త్యాగం చెయ్యి అనే భావం తనకు కలుగుతూ ఉంటుంది.

అ థ్యాయం ౦ ౪౦

నాటి సాయంసంధ్యవేళ, రెబెకా బంధించబడి ఉన్న గది తలుపు నెమ్మదిగా ఎవరో తట్టిన చప్పుడైంది. రెబెకా దైవప్రార్థన చేసుకుంటున్న సమయమిది. యూదుల పూర్వాన్నత్యం తలపునకు తెచ్చుకొని, ప్రస్తుత దైవ్యసితిని వెళ్లబోసుకుంటూ, దైవానుగ్రహంకోసం ఆకాటం ప్రకటించే ప్రార్థన గీత మొకటి ఆమె భక్తిభ్రమత్తులతో పాడుకుంటోంది. అందుచే, తలుపుతట్టిన చప్పుడామెకు మొదట్లో వినిపించలేదు. పాట ముగిసిన పిమ్మట, తిరిగి నెమ్మదిగా తలుపువద్దకు చచ్చడమైంది. రెబెకా అది విని, — 'ఎవరది? నాకు మిక్కిలి అయితే, లోనికి దయచేయండి. కాక శత్రువులైతే, రావద్దని నేను అన్నా పరమోజనంలేదు' అన్నది.

టెంప్లార్ బ్రూక్స్ తలుపుతెరచుకొని లోనికి ప్రవేశిస్తూ — 'నీకు నేను మిక్కిలి శత్రువునో ఈ సమావేశాన్ని బట్టి తేలాలి' — అని పలికాడు.

రెబెకా చకితయై వెనుకడుగు వేసి గదిమూలకు చేరింది. అంతకంటే ఇంకా వెనుకకుపోయే అవకాశం లేదు. గనుక అచటనే నిలిచిపోయింది. కాని, ఆమె వైఖరిలో భయ విహ్వలత్వం కానరాలేదు. అవసరమైతే నిలిచి ప్రతిఘటించే మనోనిశ్చయం ప్రకటితమయింది. సాధ్యమైనంతవరకు ఆతనిని రెచ్చగొట్టకుండా ఉండడానికే ప్రయత్నించి, ఇక తప్పనిసరియైతే, తన యావచ్ఛక్తితోనూ ఆతని బలాత్కారాన్ని ఎదిర్చడానికి కృతనిశ్చయమైతే ఉన్నట్లు కనపించిందామె భారతి.

'భయపడ నవసరంలేదు రెబెకా! ముఖ్యంగా ఇప్పుటి పరిస్థితిలో, నా వలన నీకు ఎలాటి భయమూ ఉండబోదు' — అన్నాడు బ్రూక్స్.

'నేనేమీ భయపడడం లేదు నిన్ను చూచి. నా ఆత్మవిశ్వాసమే నాకు అండ' — అన్నది రెబెకా. అన్నదేగాని, పైకి చెప్పినంత ధీమాతో లోకంలోతన ఆమె ఉచ్చారణవైఖరి స్పష్టం చేస్తూనే ఉంది.

'పూర్వంలాగా నిన్ను నేను బలాత్కరిస్తాననే అనుమానం నీకుండ నక్కరలేదు. దగ్గరలోనే కావలివాడున్నాడు. నీవు తేకవస్తే చాలు, పరు గుత్తుకొనివస్తాడు. వారిపై నాకు యెట్టి అధికారమూలేదు. నిన్ను మృత్యు ముఖానికి నడిపించుకుపోయేందు కేర్పాటు చేయబడ్డవారే. అయినా, నా చేత గాని మరెవ్వరిచేత గాని, నీవు అవమానితులాలవు కావడం ఎంతమాత్రమూ కనించదు' — అని పరిస్థితిని మరింతగా స్పష్టపరిచాడు బ్రూక్స్.

‘భగవంతుని దయవల్ల, ఈ సరకహాపంలో నాకు మృత్యుభయమే అంత విచిత్రమే’—అన్నది రెబెకా.

‘అవును,—మృత్యువును హతాత్తుగా సరాసరి ఎదుర్కోవలసి వచ్చే వరిసితిలో, ధీమతి మృత్యుభయం ఉండదు. ఏ కత్తి దెబ్బ ఏ బల్లెపుటాలో తినడమంటే నేనెంతమాత్రమూ భయపడను. అలాగే నీవు కూడా, హతాత్తుగా ఏ బాకుపోటో ఆలుగు దెబ్బ తినవలసి వస్తుందంటే జంకవు. కాని, మన మర్యాదలు కోల్పోయి అవమానం పొంకొవడానికి మోత్రం మన మిద్దరమూ జంకతాము. మోనాభిమోనాలు ఒక రకంగా విదిత్తుమైనవి నీకుంటే, మరొక రకంగా విదిత్తుమైనవి నాకున్నాయి. కాని మోత్రంమీద, వాటి కోసమై ప్రాణా లర్పించవలసివస్తే, అందుకు మన ముభయాలమానూడ వెనుకీయమా’—అన్నాడు బ్రయన్.

‘నిర్భాగ్యుడా, నీకు నాకు పోలికలేదు. యుగ యుగంల నువ్వీరమైన వున్నాడినై నిర్మించబడిన దృఢసంకల్పసాధం నాది. నీది అలాంటిదేకాదు, ఏ దురాస అయినా కూలిపోవచ్చు’—అన్నది రెబెకా.

‘ఈ వాగ్వాదంవల్ల ప్రయోజనంలేదు రెబెకా! ఒక సంగతి గుర్తుంచుకో. నీ వసుధవింతబోయేది ఆస్తిక, అనాయాసమరణం కాదు. నెమ్మది నెమ్మదిగా వివర్జితమైన యాతన సమర్థవిమూ మరణించవలసి ఉంటుంది. ఈ మాధవిశ్వాస వరుల ప్రాచీన బుద్ధికి ఏ నేరం చేసినట్లు నీవు కనిపిస్తున్నావో, దానికి అనుకూలమైన మరణం అదేనని వీరి విశ్వాసం’—అన్నాడు బ్రయన్.

‘అలాంటి ఘోరమరణం నాకు ప్రాప్తిస్తోందంటే, దానికి కారణం ఎవ్వరు? స్వార్థపూరితమైన పనువు తిలో, నన్నిక్కడికి లాక్కొనివచ్చి ఈ ప్రమాదంలో పడేయడమేకాక, ప్రేమెచ్చు దానినిగూర్చి వన్నెలు చిన్నెలతో బర్లంప జాతున్న నీవుకాదా?— అని అడిగింది రెబెకా.

‘అలా ఎన్నడూ అనుకోకు రెబెకా! నీ ప్రాణానికి నా ప్రాణం అడ్డంకేనీ కాపాడడమే నా కష్టమూ అభీమతం. ఇదివరలో, అలా నీమీదికివచ్చి పడే బాదాలనుండి నిన్ను కాపాడినసంగతి నీకు తెలుసు. ఇప్పుటి ప్రయోదం నుండికూడా అలాగే నిన్ను కాపాడడమే నా అభీష్టం’—అన్నాడు బ్రయన్.

‘కేవలం ఆర్తత్రాణకరాయణబుద్ధిలోనే నీవు నన్ను అలా కాపాడి యున్నట్లయితే, నీకు ఎంతో కృతజ్ఞులమనై యుండేదాన్నీ. కాని అలా జరగలేదు. ఏ స్వార్థంకోరి నీవు నన్ను కాపాడావో అది నెరవేర్చడానికి బ్రతికే బ్రతుకునై నాకంతమోత్రమూ ఇవ్వలేదు’—అన్నది రెబెకా.

‘దయచేసి నన్నిక నిందించజోకు రెదెకా! నా మనసు అసలే దుఃఖంతో కుమిలిపోతోంది. నీ నిందలతో నన్ను మరింత దుఃఖితుణ్ణి నా చెయ్యకు’— అన్నాడు బ్రయన్.

‘అయితే ఇప్పుడు నీ కనేజీమిటి? త్వరగా తేల్చి చెప్పు. నీమూలాన సంభవించిన ఈ కేదన తప్పేటందుకు నీ వలన అయ్యేది ఏమైనా ఉంటే అనేమిటో తెలియజేయి! నాకు వ్యవధి చాలా తక్కువగా ఉంది. భయంకరమైన యీ స్వల్ప వ్యవధితోనూ నా చాదుని విధి పెనుక్కొడానికి నేను సిద్ధంకావాలి’ అన్నది రెదెకా.

‘అదిగో, నన్ను నీవెంతా నిందించడం మానలేదు. ఎంతో సంతోష పూర్వకంగా నీ కష్టాలు నేను నివారించి యుండేవాణ్ణి’—అన్నాడు బ్రయన్.

‘నిందించనే అనుకో! కాని, నేనప్పుడు మృత్యువు పాలాకున్నానంటే, దానికి కారణం నీ కాయాంధతకాదా? ఇది నీవు పెన్నట్లైతే నా కాదనగలవా?’ అని అడిగింది రెదెకా.

‘పారపాటు రెదెకా పారపాటు! ఇది ఇలా పరిణమిస్తుందని నేనుహించ లేదు. ఆ యుడిమృచ్చు తలవని తలంపుగా ఇక్కడ ప్రత్యక్షమైనాడు. నేనేమి చెయ్యడానికి ఏమిలేకపోయాంది’— అన్నాడు బ్రయన్.

‘ఏమీ చెయ్యలేకపోయానా, నేను నిర్దోషిని యెరిగి ఉండినాడ, దోషి నని తీర్పు యివ్వడంలో నీవుకూడా భాగస్వామివైనావు. అన్నట్లు, నా దోషం దుజువుచేసి, నా కిట్ల భూతిపరచడానికి ఇక స్వయంగా యుద్ధ సన్న దుడ వేలావు కాబోలు!’— అన్నది రెదెకా.

‘సహనం వహించు రెదెకా! అని మీ జాతికి అలవాటైన విద్యయేకాని కొత్తది కాదు. సమయానుకూలంగా నంచరించి, ప్రతిహతపరిపీకులకు అనుకూలంగా మార్పుకోగల నేర్పు మీవాళ్లకున్నది’— అన్నాడు బ్రయన్.

‘ఏ దురదృష్టపు ఘడియలో అట్టినదో ఈ సహనవిద్య మా యూదు జాతికి! వివరీతమైన కష్టాలే ఇందుకు కారణం. అగ్ని ఎలాంటి ఉక్కునయినా వంచేస్తుంది. అలాగే, కష్టాలు ఎంత నిర్భరపు గుండెనయినా వంచేస్తాయి— స్వతంత్రత విడనాడి కరాయివాళ్ల కొళ్ళమండర మోకరింపజేసి వస్తుంది. ఇదీ మా జాతికి కట్టిన దురదృష్టం. కాని, సర్వస్వతంక్రుదనని విర్రవీగే నీవుచేసిన జేమిటి సర్ బ్రయన్! నీకు విశ్వాసము లేకపోయినా, ఇతరుల మూఢవిశ్వాసాలకు తలయొగ్గావు. అహో, ఏమి స్వతంత్రత!’—అన్నది రెదెకా!

బ్రయన్ చికాకుతో గదిలో ఇటూ అటూ కదారుచేస్తూ ఇలాఅన్నాడు: ‘ఇదుగో రెదెకా! నీతో నాకులాడుతూ కుర్చీదానికి వాలేడు నేనిక్కడికి!

ఈ బ్రయన్ మౌనమున నున్నప్పుడు దేవునికి లొంగినాడు కాదని తెలుసుకో! పరిసితులను బట్టి తన పదవిలో కొంత మార్పు చేసుకోవలసి వచ్చును. అతని సంకల్పము కొంత బలపడినది. అద్దంబు చిన్న కొండను తప్పించుకొని తాత్కాలికంగా కొంత వనరులను మళ్ళించి, సముద్రంవైపు తన ప్రయాణం విరమించదు. యుద్ధపద్ధతి కొరకునుంటూ సేతు చీటి అందజేసిన చెవరో తెలుసునా? నీ విషయంలో ఆరుద్రా ఎవరికి పట్టుతుంది, నాకు కాకపోతే?

‘కావచ్చు. కాని, ఏమిలాభం చేశారంటి? స్వత్యంత్ర వంటనెవచ్చి మీద పడకుండా ఇంచుక విరామం కలిగింది—అంతే! నా దుఃఖాని కంటక కొరకుదలైన సేతు నాకోసం చేయగలిగినదంతా ఇదేనా?’ అని అడిగింది రెబెకా.

‘కాదు. నేనితో పనిచేసేవాడే చెయ్యాలనుకున్నాను. కాని, ఆ పాడు మార్కెట్ నా పథకం చెడగొట్టాడు. కొరత సామాన ప్రకటనావకాశంకోసం మారుతేషంలో తిరుగాజే ఒక ఆగంతుక యోధునివలె చిట్టచివరి నిమిషంలో మారుతేషంలో వచ్చి సేతురపున యోధుడుగా పోట్లాడుతామనుకున్నాను. ఇక్కడి పెండ్లలో, ఒక్కరినికాదు, ఇద్దరు ముగ్గురిని సర్వాధికారి నాపై ప్రయోగించినా, ఒకే బల్లంతో వారిందరినీ పడగొట్టి, తద్వారా సేతుకావచ్చును రుజువుచేద్దామనుకున్నాను. అలా చేస్తే, నాయుడు కృతజ్ఞతతో, నావిజయానికి తగినట్లు నన్ను సేతు బహుకరిస్తానని నా ఆలోచనాను బ్రయన్.

‘ఎందుకీ దొర్లొక్కి సర్ బ్రయన్! ఏదో జరిగి ఉండకపోతే ఏదో చేసి ఉంటేవాణ్ణి, ఈ వృధా ప్రయత్నం చేసినందువల్ల ప్రయోజనంలేదు. నా సవాలు సంగీకరించి, నా గొప్ప స్వీకరించావు. ఈ దురదృష్టవంతురాలితరపున పోరాడగల యోధుడవరైనా ఆ సమయానికి దిగితే, అతనితో సేతులాగా పోరాడకుండా ఉండవు. అయినా, నాకు ఆప్తునివలెనూ, రక్షకునివలెనూ మాట్లాడడం చూస్తే ఆకర్షణగా ఉంది’—అన్నది రెబెకా.

‘అలా కాదు రెబెకా! ఇప్పటికీ సేతు నేను ఆప్తుణ్ణిగా, రక్షకుణ్ణిగా రుజువుచేసుకోవాలనే కోరుతున్నాను. లోకంలో ఎంతటి అగౌరవానికి, ఎంతటి అప్రతిష్టకు సిద్ధపడితే నేనాపని చేయగలుగుతానో తెలుసునా? అయినా, నీ కోసం నేను నా సర్వస్వం త్యాగం చెయ్యడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. కాని ఒక్క షరతు. ఇలా షరతు విధిస్తున్నానని నాపై కోపించవద్దు’—అన్నాడు బ్రయన్.

‘సేతు చెప్పేది నాకేమీ అర్థం కావడంలేదు. ఏమిటో స్పష్టంగా చెప్పు’—అంది రెబెకా.

‘అ, చెవుతాను విను, ఆవలెబ్బండి జరగవలసిన యుద్ధానికి నేను గనుక హాజరు కాకపోతే, నా పరువు ప్రతిష్ఠలు భ్రష్టమైపోతాయి. టెంపూర్లలో నాకుగల గౌరవమర్యాదలన్నీ కోల్పోతాను. సర్వాధికారి స్థానం ఆక్రమించాలని నేను పెట్టుకున్న ఆశలన్నీ శేలగులిపోతాయి. ఇదీ నాకు చేతురగల ఫలితం—నేను గనుక రేపటియందల్లా నీకు వ్యతిరేకంగా కత్తివట్టని పక్షంలో. ఆ పాడు హెర్మన్ తెచ్చిపెట్టాడీ బెడద! అల్పర్త్ మోల్వాయిసిన్నొకడు అడ్డంవచ్చి నన్ను వివారింబాడుగాని, లేకపోతే, నీ స్లోవును తిరిగి ఆ సర్వాధికారి ముఖమిదికి విసరికొట్టబాడునుకున్నాను. న్యాయాధికారిట న్యాయాధికారి! నీ వంటి మనస్వీనిమిద—నీవంటి సౌందర్యరాశిమిద—ఆపంబడ్డవు నేరం మోపి విచారణచేసిన నీజేమి న్యాయాధికారి!’— అన్నాడు బ్రయన్.

‘ఈ పొగడ్తవల్ల ఏమీ ప్రయోజనంలేదు సర్ బ్రయన్! నీ నిర్ణయం ఇది వరకే జరిగిపోయింది. ఒక నిర్దోషురాలు చచ్చిపోయినాసరే, నీ పేరు ప్రతిష్ఠలు నీకు దక్కితే చాలుననుకున్నావు. నీ వాసిందిన అధికారికొన్నత పదవికి భంగం కలుగగూడదనుకున్నావు. ఇప్పుడు నీవు క్రొత్తగా చేయగల నిర్ణయమేమిటేదు,’—అన్నది రెబెకా.

బ్రయన్ ఆమె కింకా కొంచెం బగ్గరగా వస్తూ, మృదుత్వం ఉట్టిపడే కంఠస్వరంతో, — ‘అలా కాదు రెబెకా! నా నిర్ణయమింకా కాలేదు. అది నీ నిర్ణయం మిద ఆధారపడి ఉంటుంది. రేపటి యుద్ధానికి నేను హాజరుకావడమంటూ వస్తే, యుద్ధంలో నా పేరు ప్రతిష్ఠలను నేను నిలుపుకోక తప్పదు. నీ తరపున ప్రతియోధుడు రాసి రాకపోనీ, నీకు మృత్యువు అనివార్యం. వీలవంటే, నాతో సమానంగా పోరాడగల యోధులు యుద్ధరతప్ప ఈ లోకంలో మరియొక్కరూలేరు. ఒకడు, సింహపరాక్రమాడని పేరుగాంచిన రిచర్డు, రెండవ వాడు, అతని అనుయాయి వివాన్ హా. వివాన్ హా ఇప్పుడు కవచం ధరించలేని దుర్బలసీతిలో ఉన్నాడన్న సంగతి నీకు తెలిసినదేకదా. రిచర్డు పరాయిజేతంలో కారాగృహంలో మృగ్ధుణ్ణుడు. కనుక, నేను బల్లెంపట్టి యుద్ధానికి హాజరైనా నంటే, నీ తరపున ఇంకే యువకుడు పాపాసింది బరిలోకి దిగినా నీకు మృత్యువు తప్పదు’—అన్నాడు.

‘ఈ మాట ఇప్పటికీ ఎన్నోపార్లు చెప్పడమయింది. ఎందుకు చెవుతున్నావో అర్థం కావడంలేదు’ అన్నది రెబెకా.

‘ఎందుకు చెవుతున్నావంటే, నీకు రానున్న ప్రమాదం అన్ని వైపుల నుంచి వూడ నీవు చూచుకోడం అవసరం. యుద్ధానికి నేను హాజరయ్యేంతలో, నరకయాతన నివృత్తి అనుభవితూ ఘోరమైన చావు నెమ్మది నెమ్మదిగా నీవు చావ వలసి ఉంటుంది. హాజరుకొని పక్షంలో, యోధాగ్రేవరుడుగా నాకున్న పేరు

ప్రతిష్ఠలన్నీ నష్టమైపోతాయి. మంత్రి తంత్రాల కథనుడనైపోయిన శ్రష్ట నిగా నన్ను లోకం భావిస్తుంది: చక్రవర్తులు నైరం అనూయపడే అధికార పీఠానికి దూరమడనైపోతాను. సత్వాధికారిని కాగోరి నిర్మించుకొన్న నా జీవితాశయ పాదాలన్నీ నేల గూలిపోతాయి. అయినప్పటికీ— అంటూ బ్రయన్ తటాకున రెబెకా పాదపన్నిధిని మోకరిల్లి, 'ఇదంతా నేను సంతోష పూర్వకంగా త్యాగం చేసివేస్తాను. ఈ కీర్తిలో పనిలేదు. ఈ ప్రతిష్ఠను త్రోసి వేస్తున్నాను. ఈ అధికారం నాకు తృణప్రాయం—నీ ప్రేమ భాగ్యానికి నేను వోచుకోగలిగినట్లయితే! అనుగ్రహించు రెబెకా, నాకు ప్రేమదానంచెయ్యి!' అన్నాడు.

'ఈ క్రింద కోరిక మూడుకోసం బ్రయన్! నన్ను రక్షించాలని ఉంటే, నెంట్ నేపోయి రీజెంటునూ, రాజమౌళినూ, ప్రిన్సుజాన్ నూ కలుసుకో! మిషన్ వాటికి తిరుగు అమలుజరగడానికి వీలులేకుండా వారాజేమిచగలరు. ఏ త్యాగమూ నీవు చేయవలసిన పనిలేదు. అందుకోసం ఈ ప్రేమభిక్ష యాచించవలసిన అన సరమూ ఉండదు.'— అన్నది రెబెకా.

నేలవరకూ జీరాడుతున్న అమె మేలిమునుగు లొంగును చేత్తో వుచ్చు కంటూ బ్రయన్, — 'నాకు వాల్వెరీతోనూ ప్రయోజనంలేదు. నిన్ను మాత్రమే పొందేయవలసి అనుకుంటున్నాను. నా కోరిక మన్నించు, నీ కంటికి ఒకవేళ నేను దయ్యంలాగ కనపించినా, మృత్యువు ఇంతకంటే భయంకరమైనది!— అన్నాడు.

తీవ్రప్రకృతిగల బ్రయన్ ను రచ్చగొట్టకూడదని సంకోచిస్తూనే, అతని యెడ తన వైకుంఠాన్ని సుప్తం చెయ్యవలసి రెబెకా ఇలా సమాధానం చెప్పింది: 'మి యెడరిలో ఎక్కువ తక్కువల విచారించ బూనుకోవడంలేదు నేనిప్పుడు. నా ప్రార్థన ఆతికించి, నీ కైస్తవధర్మం నీవు నెరవేర్చు. మీ మతం దయకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యమిస్తుంది. దయతో నన్ను ఈ ఘోరమృత్యువునుండి తప్పించు. అందుకు నానుండి ప్రతిఫలం కోరడం న్యాయంకాదు. నీవు కోరుతున్న ప్రతిఫలం నీ ఉదాత్తతను భగ్నం చేస్తుంది.'

టెంప్లార్ బ్రయన్ తటాకున లేచి నిలచి, — 'అలాకాదు రెబెకా! నన్ను ఈ విధంగా నీవు అనుకూలించవద్దు. ఇప్పటి కీర్తి ప్రతిష్ఠలను గాని, భవిష్యత్తున అనించే అధికారాన్నీ గాని నేను కాలదన్నడానికి సిద్ధంగా ఉన్నానంటే, నీ సామాచర్య భాగ్యం నాకు దక్కడంకోసమే! మన మిద్దరమూ కలిసి ఎక్కడికైనా పోదాం,' అంటూ, మరల మృదుకరమైన కఠినస్వరంతో, — 'ప్రపంచమంటే, ఈ ఇంగ్లాండు, ఈ యూరప్ కే కాదు. ఈనం యధేచ్ఛగా విహరించవలసిన సీమలు, — నా అధికార బాంధవ్యం రంగ

సలూ కాదగిన సీమలు—ఇంకా ఎన్నో ఉన్నాయి. పాలస్తీనా పోదాం. అవట మోంటెనెగ్రో అధిపతి కాగ్రేడ్ నామిత్రుడు. నావలెనే అతడు కూడా స్వతంత్ర భావాలు కలవాడు. కీర్తిసీమలకు క్రొత్త బాటలు అవట నేను సిద్ధిస్తాను. —అంటున్న సమయంలో ఒక అవేశం అతనికి వచ్చిపట్ట యింది. పెద్ద పెద్ద అంగలు వేసుకుంటూ గదిలో ఇటూ అటూ తిరుగు నారంభించాడు. 'యూరప్ అంతా నా పదధ్యనులకు దద్దెల్లి పోయేటట్లు చేస్తాను. ఇటు ఈ క్రైస్తవులకు గాని, అటు ఆ తురుష్కులకు గాని పాలస్తీనాను దక్కనివ్వను. నాకు అనుయాయబృందం చాలా ఉంది. ఈ ముసలి యాకాస్ ఎంత అల్ప చచ్చినా వారంతా నన్నే అనుసరిస్తారు. పాలస్తీనాలో నా అధికార ప్రాబల్యాలే చలామణి అయ్యేటట్లు చేస్తాను. మాంటు కౌర్యోల్ పై సింహాసనం ప్రతిష్ఠించి నిన్ను రాజిని చేస్తాను.'—అని ఇంకా ఏమో చెప్పకుంటూ పోతున్నాడు.

'ఇదంతా వట్టి కల తప్ప మరేమీకాదు. ఒకవేళ నిజమే అయినప్పటికీ, దానితో నాకు సంబంధంలేదు. నీవు పాధిచబోయే అధికారాన్న త్యాగం నేను భాగస్వామినిని కావడానికి సుతరామూ అంగీకరించను. దేశానికి మతానికి సంబంధించిన అనుబంధాలను నీవలె మౌనం చెయ్యడం నాకు చేతకాదు. అలా మౌనం చేసేవానిపట్ల గౌరభం పక్కటింపలేను. ఏమేమో గొప్ప గొప్ప ప్రమాణాలు చేసి సభ్యత్వం సంపాదించిన పవిత్ర సంస్థను ఒక అన్యజాతి స్త్రీయొడ కామాంధత్వం కొద్దీ కాలదన్నజాచేవానికి నా మృదయంలో పూజ్యస్థానం లేదు. నా విమోచనను ఒక బేరంలోకి దింపకు సర్ బ్రయన్! నీ బౌద్ధార్యాన్ని అమ్ముకాపుకోడం తగదు. నిస్వార్థంగా నీ ఆర్థత్యాగ పరాణిత్యం పక్కటించు. జెటుకే నా కొరకై బ్రిటిషురాజవద్దకు వెళ్లు. నా మొర రిచర్డు తప్పక ఆలించి నన్ను రక్షించగలడు' అన్నది రెబెకా.

బ్రయన్ తీవ్రస్వరంతో ఇలా అన్నాడు: 'అట్లెప్పుటికీ జరగదు రెబెకా! నా సంస్థను నేను విడనాడడ మనేది ఒక్క సీకోసం మాత్రమే! నా ప్రేమను నీవు నిరాకరించే పక్షంలో నా అధికారవాంఛ నాకు ఉండనేఉన్నది. రెంటికీ చెడిన రేపడను కావడం నాచేతకాదు. నేనా, రిచర్డు ముందర కిరను వండి ఆ గర్విష్టిని యాచించేది? నేనా, మా టెంపుల్ సంస్థను అతని కాళ్ళ ముందు మోకరింపలేదే? ఆసంభవం! మా సంస్థను నేను విడనాడితే విడనాడ వచ్చుగాని, దాన్ని మ్యూసలింపాలు చెయ్యడం ఎన్నటికీ జరగదు.'

'అయితే ఇక నాకు ఆదయామయ్యదైన భగవంతుడే దిక్కు.'—అన్నది రెబెకా!

'తిరిగి ఆలాచించుకో రెబెకా! నేను గమక యుద్ధరంగంలో ప్రవేశించా నంటే, ఏ పానుభూతులూ ఇక నా మనస్సులోకి రావు! నా పరాక్రమం

యవత్తూ యుద్ధంలో ప్రకటితం కావలసిందే! తత్ఫలితంగా, నిట్టనిలువుగా నీ శరీరం నీవు బ్రతికి ఉండగానే అగ్ని కామయి చెయ్యబడుతుంది. ఏ శ్రీ కోరుతుంది ఇలాంటి దుర్మరణం? నా మోట మన్నించి, నన్ను స్వీకరించు' అన్నాడు బ్రయన్.

'శ్రీ హృదయం ఎలాంటిదో నీకు తెలియదు సర్ బ్రయన్! బహుశా, మానాభిమానాలు కోల్పోయిన శ్రీలతో మాత్రమే నీకిదివరకు వరిచయమై ఉంటుంది. తన ప్రేమకోసం గాని, తన విధుక్తధర్మకోసం గాని, శ్రీ ఎలాంటి యతనలై నా అనుభవించగలడు. అలాంటి సందర్భాల్లో ఆమె ప్రదర్శించగల ధీరత్వంమూడూ, రణరంగల్లో నీవు ప్రదర్శించే శౌర్యసాహసాలు పనికిరావు. కావడానికి నేనొక అబలనే. చిన్నప్పటినుంచీ గారాబంగా పెరిగాను. ఆవదంతే భయమిది. బాధలకు ఓర్వలేను. అయినప్పటికీ, బరిలోకి దిగి వస్తాను, యుద్ధం చెయ్యడంలో నీవు ప్రదర్శించగల ధీరత్వం కంటే, బాధాసహనంలో నేను ప్రదర్శించగల ధీరత్వం ఎన్నో రెట్లు అధికం కాగలదని నిస్సందేహంగా చెప్పగలను. ఇక వృధాప్రసంగాలు చెయ్యడం నా కిష్టంలేదు. ఇంకా. ఈ భూమిమీద నేనుండే ఇక కొద్దికాలం మాత్రమే. ఈ కాలాన్ని భగవద్భాగ్యంలో నేను వినియోగం చేసుకోవాలి. భగవంతుడే నాకు శరణ్యం. అతడే నా మొర అలకించగలవాడు'—అన్నది రెబెకా!

బ్రయన్ ఒక క్షణం మౌనంగా ఉండిపోయి పిమ్మట ఇలా అన్నాడు: 'అయితే ఇక మనం ఇలా విడిపోవలసిందే నన్నయ్యా! ఏమి నా దురదృష్టం! నిన్ను నేనంటు చూడడం ఎందుకు తటస్థమాలి? ఏ క్రైస్తవ సామంతుని యింటనో నీ వెందుకు జన్మించి యుండగూడదు? నిన్ను చూచున్న కొద్దీ నా కనిపిస్తోంది—మిషిటికాటిలో నే నేను చూడ. శ్రుద్ధియుండగూడదా అని కత్తి బల్లెమూ వట్టకేర్చి యుండడానికి బడలు, వెండి బంగారాలు మూటకట్టుకోడం నేర్చి యుండగూడదా అని! మి బాతీయు లండరికలనే, ప్రతి చిన్న సామంతుని ముందరా మోకరిడం నేర్చియుండగూడదా అని! అలా గనుక జరిగి ఉంటే, జీవితంలో నీ కెక్కువ సన్నిహితంగా ఉండే భాగ్యం నాకు లభించి ఉండేది! ఈ దుర్మరణం నీకు ఘట్టిదానికి నేను కూడా ఒక కారణమయ్యే దుర్విధి తప్పి ఉండేది!'

'యూదు బాతీయడు నేడు ఇలాంటి పరితాపనయనం చూన్నాడంటే, నీ వంటివాళ్లు తెట్టిన హింసలే అందుకు ముఖ్యకారణం. భగవంతుని ఆగ్రహం వానిని స్వదేశంనుండి తరిమివేసింది. కాని, అవిరతమైన స్వయంకృషి వల్ల ఆతడు నెమ్మదిగా పలుకుబడినీ బలాన్ని సంపాదించుకోగలుగుతున్నాడు. కాని, యూదుబాతి పూర్వచరిత్రను ఒకసారి పరిశీలించి చూడు. ఎట్టి మహా పురుషులు ఉద్భవించారో రుందుకో! వివరీతమైన వడ్డీ వ్యాపారాలతో మర్యాదను

సాక్షించిన పరమలోభుల ఆనాటి యూదులు? కాదు, ఆనాటి యూదు రాజ వంశీయులతో పోల్చి చూస్తే, ఈనాడు నీవు సగర్వంగా చెప్పుకొనే క్రైస్తవ సామంతు లందరూ మునులముందర నాజుపూజల్లాగా కనిపిస్తారు'.

యూదుబాబి పూర్వవైభవాన్ని గూర్చి ఇలా చెబుతూ ఉండగా రెబెకా చెక్కిళ్లు కంపు తీరి నాయి. కాని, తిరిగి వెంటనే నిట్టూర్చి ఇలా చెప్పవారం భించింది; కంపుతిరిగిన చెక్కిళ్లు పోలిపోయాయి. 'ఆనాటి యూదురాజ వంశీయు లీనాడు లేరు. ఆ వైభవమంతా, కాళ్ళక్రింద నలిగిన తొక్కుడు గడ్డివలె అయిపోయింది. అయినప్పటికీ, ఆ పూర్వీకుల గౌరవం నిలబెట్టుకొనిన వారు నేటికీ అక్కడక్కడ లెకపోలేదు. ఇసాక బిడూరై రెబెకా కూడ అట్టివారిలో చేరుగాక! ఇక వెళ్తు!'.

బ్రయన్ గౌరవపురస్కరంగా ఆమెను సమీపిస్తూ ఇలా అన్నాడు: 'నిజంగా నేను మంత్రముగ్ధుడనే అయినట్లున్నాను. నీవు చెప్పినది నిజం లాగానే తోస్తోంది రెబెకా! ఇంత చిన్నదానపు, ఇంత చక్కని దానపు, మృత్యువంటే ఇంత భయం లేనిదానపు, — నీకెట్టి భయంకర మృత్యువు, ఎట్టి పోయవలసికులతో సంప్రాప్తిచేసున్నదో తెలుడకొంటే, మృదయం జలద రిస్తోంది. ఇర్రై యెండ్లుగా చెమర్చడం ఎడగని నాకన్న, నన్ను చూస్తూంటే చెమరుస్తోంది. కాని, — అది అంతే! నీవు మరణించక తప్పదు. అనల్లంఘ్య మైన ఒక దుర్విధికి పనమిద్దరమా నకులమైపోయావా మనిపిస్తోంది. తుపాను గాలిలో తిమ్మకొని ఒండొంటితో డీకొని పలిసిపోయే ఓడలచందంగా ఉన్నది మన జీవితవరిసితి ఇప్పుడు. మంచిది, — నన్ను మన్నించు. నేనిక పెడతాను. మిత్రులంగా నే నునమిద్దరం విడిపోదాం. నీ సంగల్పు మోర్చాలని విశ్వప్రయత్నం చేసి విఫలపదయ్యాను. నీ సంగల్పుమంతవృథాచా, నాడీ ఆరే దృఢంగానే ఉంది. విధినిర్ణయం!'

'పుడమిలాగే, తమ తీవ్రోద్వేగ ఫలితాలను విధిమీదికి తోక్తుూ ఉంటారు' అర్ బ్రయన్! కాని, నిన్ను నేను మన్నిస్తున్నాను. నా అకాల మృత్యువుకు కారణం నీవే అయినప్పటికీ మన్నిస్తున్నాను. నీ తీవ్ర ద్రవ్యలిలా కొన్ని ఉచిత్ర అక్షణాలకు నా ఉన్నాయి. కాని, ఏమిలాభం? నీవనన్ను సామరిపోతు యజమాని తోట మాదిరి అయిపోయింది. నీచ్చిమొక్కలన్నీ యధేచ్ఛగా పెరిగి, మంచి మొక్కలు చక్కగా పుష్పించి ఫలించకుండా చేసి నేకాయి' — అన్నదామె.

'అవును రెబెకా, — నీవన్నట్లు, కిత్తా, సంస్కారం లేనిదైపోయింది నా బ్రతుకు. అనేకమంది అనితకులమధ్యా అంధవిశ్వాసులమధ్యా, వారికంటే మిన్నగా ఉండగలిగినందుకు మార్యం గర్విస్తూ వచ్చాను. యావనారంభం

నుంచీ యుద్ధాలంటే అసక్తిదగిలి, గొప్ప గొప్ప అధికారవాంఛలు పెంచుకొని, వాటిని ఫలింపజేసుకోవడానికే ఆచంచలదీక్షతో కృషిచేస్తూ వచ్చాను. ఇప్పుటికి నా జీవితం అలా వెళ్లిపోవలసినదే! కాని, రెబెకా! నీవు నన్ను మన్నిస్తావు కదూ? అని అడిగాడు బ్రయన్.

‘మరణశిక్ష విధించబడ్డవారు తమ శిక్షకు కారకులైనవారిని ఎంతధారా శంగా మన్నించడానికి ఏటుందో అంతధారాశంగా నిన్ను నేను మన్నిస్తున్నాను’- అన్నది రెబెకా.

‘ఇక నెలవు’ — అని బ్రయన్ గది వీడి బయటికి వెళ్లిపోయాడు.

ప్రక్కగదిలో అల్పర్తుమాల్వాయిసిన్ చీకాకుపడతూ అతని రాకకై కనుపెట్టుకొని కూర్చున్నాడు. రాగానే, ఇంత ఆలస్యంచేకావేమని మందలించి, ‘ఏమిటి అలా ఉన్నావ్, ఏమైందేమిటి? ఓట్లో తేలిగ్గా ఉందా బ్రయన్?’ — అని అడిగాడు.

‘అ, ఒక గంటలో చావబోయేవానికి ఎంత తేలిగ్గా ఉంటుందో అంత తేలిగ్గా ఉంది. మాల్వాయిసిన్! ఆపిల్ల నన్ను చాచావు నిర్విరుద్ధుని చేసేసింది. సర్వాధికారి కడకు పోయి, నా పెంప్లార్ వదలికి రాజీనామా ఇచ్చి, నాచేత బలాత్కారంగా ఆతడు చేయించదలచుకొన్న ప్రారక్యత్వం చేయజాలనని చెప్పివేద్దామనుకొంటున్నాను’ — అన్నాడు బ్రయన్.

‘నీకేమైనా పిచ్చిత్రిందా బ్రయన్! అలా చేసినంతవల్ల నీ భవిష్యత్తును చేజేతులా నాశనం చేసుకోగలవకాని, ఈ పిల్లదానిని రక్షించలేవు. నీవు పోరాడనంటే, సర్వాధికారి నీకు బహుగా మరొకర్ని నియోగిస్తాడు. ఎటొచ్చి ఆమెకు చావు తప్పదు’ — అన్నాడు మాల్వాయిసిన్.

బ్రయన్ దర్జీకుడై ఇలా జవాబు చెప్పాడు: ‘ఆసంభవం! ఆమె తరపున నేను పోరాడుతాను. నా బల్లెపు పోటుకు ఎదురై నిలవగలవారు ఇక్కడ పెంప్లార్లలో ఎవ్వరూ లేరన్నది నీకు తెలుసు.’

యొక్తిమదుడైన మాల్వాయిసిన్ నేర్పుగా అతనికిలా బోధించాడు : ‘నిజమే బ్రయన్! కాని, ఒక సంగతి మరిచిపోతున్నావు. నీ పూసించి నట్లుగా చెయ్యడానికి నీకు సర్వాధికారి అవకాశం ఇవ్వడు. సంస్థకు రాజీనామా ఇస్తున్నానని చెప్పగానే నిన్ను బంధింపజేసి, ఇక్కడి జైలుఖానాలో వడదేయించి, తిరుగుబాటు చేసినందుకు నీ విచారణకుడా జరిపిస్తాడు. లేదా, మంత్ర తంత్రాల ఫలితంగా నీ వింకా మతానుభవంతోనే ఉన్నట్లు భావిస్తే, జైలుఖానాలోనే అట్టేపట్టి, ఖూతోచ్చాటన కార్యకలాపాలు యధావిధిగా కొనసాగింపజేస్తాడు. కనుక, నీ బ్రతుకు నాశనమైపోకుండా ఉండాలంటే, లేవు నీవు సర్వాధికారి చెప్పినట్లు పోరాడక తప్పదు.

‘పోరాడను. తిరుగుబాటుచేసి దూరదేశాలకు పారిపోతాను. నా నిమిత్తంగా ఈ ఉత్తమరాలి నెత్తున చింఠనానికి పాత్రలేదు’—అన్నాడు బ్రయన్.

‘పోరాడడం నీకు పాధ్యంకాదు సరే బ్రయన్ ! సర్వాధికారి నిన్ను అప్పుడే నిఘాలో ఉంచేశాడు. ఆయన అనుమతిలేనిదే నిన్ను ఈ ప్రెసిడెంట్‌లోంచి బయటికి పోనివ్వడు. గేటుదగ్గర నిలబడి, అగడ్తమీదికి వంటన వాల్చును నీ జాప్సానిస్తే, నీ అజ్ఞ యిప్పుడు ఎంతవరకు చలామణి అవుతుందో పరీక్ష చేసుకుంటే నీకే తెలుస్తుంది. ఇందుకు నీవు రోషపూరితుడవు కానక్కరలేదు. ఇలా కావడం నీకే మంచిది. పారిపోవ యత్నించినందువల్ల నీ జీవితం అభోగతి పాలు కావడం తప్ప ఇంకేమీ జరగదు. అలాచించుకో ! నీ అనుయాయులెందరో నీమీద ఆశ పెట్టుకొని ఉన్నారు. జాతిక వీడిదిక్క ? నీ అభోగతికార్త ఫ్రేంబి రాజదర్బారుకు ఎట్టి సంతాపహేతుకవస్తువుతో తెలుసుకో ! పాతప్రేసాలో తనను చిత్కిల పాల్వార్చిన యోధునికి ఒక యూదుకన్నె చూడగా నేడు వాడిల్లిన అవమతినిగూర్చి విని రిచర్డు ఎంతగా సంతోషిస్తాడో ఎరుగుదావా ?’

ఈ తుదివాచ్ఛికతో బ్రయన్ మనస్సు మారింది. ‘మౌల్యానిస్ట్ ! నీ తిగమిటిలే నాచూడయాని తుల్యేషం కలుగుతుందో అదిమితావు. ఏమైనాసరే, బ్రయన్ అభోగతిపాలైనాడనే పేరు రానివ్వను. రేపటి యోధానికి రిచర్డే నాకు ప్రతిద్యుద్విగా వస్తే మరీ సంతోషిస్తాను. కాని, యెవ్వరూ రారు. రిక్టలేని ఒక అయోయితురాణికోసం యుద్ధంలో పరాజయం ఎవరు చూస్తూ చూస్తూ వరిస్తారు ?’ అని ఉచ్చైశ్చరంతో పలికాడు.

‘ఎవరూ రాకపోతే మరీ మంచిది ! అప్పుడే పిల్ల మరణానికి సాక్షాత్తుగా నీవు కారణం కాకుండాపోతావు. ఆ నింద సర్వాధికారిమీదగా కొట్టుకొన పోతుంది. కాని, అతని దృష్టికి మాత్రం అది నిందకాదు, ‘పరీక్షం’ అన్నాడు మౌల్యానిస్ట్.

‘నిజమే,—ప్రతియోధుడెవ్వరూ రాకపోతే, తరువాత జరుగబోయే దానిలో నాకు భాగంలేదు. అందరికలెనే నేనూ ఒక సాక్షిగా తిరిగించేవాణ్ణి అవుతాను’—అన్నాడు బ్రయన్.

‘అంతే ! అదిగో ఆ నెంటువార్జి విగ్రహానికి అప్పటి ఊరేగింపులో యెట్టి భాగముంటుందో నీకు అంతే ఉంటుంది’—అన్నాడు మౌల్యానిస్ట్.

‘మంచిది. నా నిశ్చయాన్నిక చలించనివ్వను. నన్నామే తొలినీవుచ్చింది—నిరసింఠింది. అలాంటిదానికోసం లోకంలో నాకున్న గౌరవప్రతిష్ఠలను నే నెందుకు విడదాడుకోవాలి ? మౌల్యానిస్ట్ ! రేపటియుద్ధంలో పాల్గొనడానికి నేను సునిధ్ధం !’—అంటూ బ్రయన్ తొందరగా అటునుండి కదలిపోయాడు. అతని నిశ్చయాన్నింకా దృఢతరం చెయ్యడంకోసం మౌల్యానిస్ట్ అతని ననుసరించాడు.

అ ధ్యాయం ౪౦

లొక్మీ ప్రభృతులవద్ద నెలపు గైకొన్న పిమ్మట, నీలకవచధారి సరాసరి, అచటికి చేరువలో ఉన్న ఒక చిత్త క్రైస్తవ మరానికి తన గుర్రాన్ని పరుగెత్తించాడు. అ నుతం చేరు వెంట బోటాచ్చి మరణం టూర్కిస్ట్స్ కోట తగులబడి పోయిన సందర్భంలో నీలకవచధారి గర్భవాంబాలను తోడిచ్చి వివాన్ హోను ఇచ్చటికి చేర్చించాడు. నీలకవచధారి వివాన్ హోను మధ్య ఏమి ప్రసంగం నడిచిందో ఇప్పుడు చెప్పడం అవసరం. మతాధిపతిగో గూడ ఏవో మంతనాలు జరిగిన పిమ్మట, నబుదిక్కులకు అచటనుండి వార్తావారులు వంపబడ్డారు. మరునాడు వసుదే నీలకవచధారి, వాంబాను వెంటతీసికొని తాను గూడ ఎచ్చటిలో పయనమై, వివాన్ హోతో, — 'మనం తరువాత కోనింగ్సుబర్గ్ కోటలో కలుసుకుందాం. స్వర్గముడైన ఎథెర్స్టేను అవరకర్మ అక్కడ మీతండ్రి జరిపిస్తూ ఉంటాడు గనుక, అక్కడనే మీ సాక్షిన్ బంధువర్గాన్నంతనీ బాగా కరివయం చేసుకుంటాను. మీ తండ్రి కొడుకు లిద్దరికీ పాత్రుకలిపే ప్రయత్నంగూడ చేస్తాను'— అన్నాడు.

నీలకవచధారి వెంట తానుగూడ బయలుదేరాల్సి వివాన్ హో ఉత్సహించాడు. కాని, నీ విషయం ప్రయాణం చెయ్యగల నీతిలో నీవు. ఈ రోజుకు విశ్రాంతి తీసుకోమని ఒప్పించి, నీలకవచధారి బాబాతో సహా బయలుదేరాడు. వివాన్ హో అతనిచేయి ముద్దిమకొని, కనుమాపుమేర చాటిపోయేవరకూ అతనినే మామూలాకిల్లో నిలబడి పిమ్మట నుతంజోకి తిరిగి వచ్చాడు.

వచ్చాడన్న మాటేగాని, అతని మనస్సులో ఏదో వ్యాకులంగా ఉంది. అక్కడ ఉండా లనిపించడంలేదు. ప్రాతకాలాసాసన నైవర్త్యాంత మతాధిపతిని కలుసుకొని, తనమనస్సేదోకిమ కలెక్టున్నదనీ, కనుక తానుగూడా వెంటనే బయలుదేరక తప్పదనీ తెలియజేశాడు. ఈ దుర్భల నీతిలో నీవు బయలుదేరి మాత్రం ఏమి చెయ్యగలవని అడిగాడు మతాధికారి. 'అవసరంవస్తే చెబ్బకు చెబ్బతీయగల నీతిలోనే నే నివుడున్నాను. ఒక జేక లేకపోయినా, ఇతర విధాల నైవర్త్యికి అతనిని అపదలోంచి తప్పించడానికి యత్నించగలుగుతాను. మా సాక్షిన్లకు నార్మన్లంటే ద్వేషం. అందులోనూ, ఎథెర్స్టేను చావుమాలాన బాగా ఉద్రిక్తులై ఉంటారు. ఏమైనా ఏమి జరిగినా జరగవచ్చు. నేనుంటే అలాంటిదేమీ జరగనివ్వను. కుదుపులేకుండా పరుగెత్తే ఒక గుర్రం నాకు సంపాదించిపెట్టండి'—అని కోరాడు వివాన్ హో.

మతాధికారికి మార్క్సిన్ అనే గుర్రమంది. కాని అది చాలాసాధువు. మతాధికారి కానిమీద అమితమైన మనకారం. సాయుధుడైన యోధుని

బరువు వది తట్టుకోలేకనీ, యుద్ధాలకు ఆలవాటుపడినది కాదనీ చెప్పి, దాని నివృత్తానికి అతడు సంతోషించ మొదలుపెట్టాడు. కాని, ఎక్కువ బరువుతో దాని సంతృప్తికాక క్రమపెట్టనీ, ఎలాంటి అపాయకూ దానికి రానివ్వననీ వచ్చుచెప్పి వివాన్ హో ఎలాగో అతనిని ఒప్పించాడు.

కాని, వివాన్ హో కాళ్ళకు గర్త తొడిగిన ఇనపముక్కులతోడు చూచే సరికల్లా, మతాధికారికి తిరిగి భయం వుట్టింది. 'అమృత్యో! నా మార్మిన్ ఆ ఇనపముక్కుల జోడుతో దొక్కల్లో పోట్లు సహించలేదు. ఒక గంటనే పాగునీళ్ళు వేరొక గుర్రం తెప్పించి పెడతా'నని బ్రతిమాలకొన వారంభించాడు. మార్మిన్ ఈ సమయానికి గేటువద్దకు కొనిరాబడింది, 'ఫరవాలేదుస్వామీ, మీ గుర్రానికి వచ్చిన భయంలేదు. నా కవచం బరువుకూడ మీగుర్రానికి తగిలించను. కవచం మోసుకొని గర్త నాసంతగుర్రంమీద వక్షావుంటాడు. వెళ్ళివస్తా'నని చెప్పి, ఇక ఏమాటా వినిపించుకోకుండా వివాన్ హో తొందరగా వడిచివెళ్ళి మార్మిన్ మీద యెగిరి కూర్చున్నాడు. 'ఇదిగో నాయనా, ఎలా లోలావో బాగ్గిత! దీని వయస్సిప్పుడు ఎంతో నీకు తెలియకు కాబోయి! పదిహేనో యేడు మొన్న నే పరీక్షించింది. ఆవపిల్లలకుగాని, అడగుర్రాలకు గాని ఇది చాల ప్రయోజనకరమైన వయస్సుంటారు' - అంటూ, తన హస్తాక్షికి తానే వచ్చుతూ వివాన్ హోను మరల హెచ్చరించాడు మతాధికారి. వివాన్ హో ఈమాటలేమీ చెవినెట్టలేదు. ప్రక్కనే తన సంతగుర్రానికి గర్త పెంటరాగా, నీలకవచధారి వెళ్ళివదారిపెంటనే తానునూ గుర్రాన్ని తోలుకుంటూ బయలుదేరి కొంచెమునేపటిలో అదృక్కుడై పోయాడు. తన మార్మిన్ కు ఏమి ప్రయోజనం వాటిల్లుతుందోననే భయం ఒక ప్రక్క వేధిస్తున్నా, ఏ పనిమీద వివాన్ హో ఇప్పుడు బయలుదేరాడో అది ఇంకాండుకు ప్రశ్నలు పుటించేది కనుక, ఆ సత్కార్యంలో తన గుర్రం వినియోగ పడుతున్నందుకు ఒక విధమైన సంతృప్తికూడా మతాధికారి మనస్సులో లేకపోలేదు.

ఈ కథ ఇక్కడ ఇలా జరుగుతున్న సమయంలో, అక్కడ నీలకవచధారి వాంఠాతో కబుర్లాడుతూ జ్ఞానాచార్యులగా ఒక అడవిదారిపెంట ప్రయాణం సాగిస్తున్నాడు. మధ్య మధ్య ఏవో మానిరాగాలు తీక్షణ పాటలు పాడుతున్నాడు. అది అది వాదనా వినుకుతూఉండే ఛలోక్తలకు వచ్చుతున్నాడు. కవచం, శిరస్త్రాణం యథాపూర్వంగానే ఉన్నాయి. గాలి బాగా పీల్చడానికి మాత్రం ముఖంమీది ఆచ్ఛాదనం స్వల్పంగా, తానెవ్వరో ఎదిరికి గురువట్టరాని విధంగా, తొలగించాడు. కాని, ఆ కొద్ది వివరంలోంచి, విశాలమై యెర్రాచారిన అతనిదవడలు కొట్టవచ్చినట్లు కనిపిస్తున్నాయి. విశాలమైన అతని నీలశీత్రద్యుతులుకూడా శిరస్త్రాణపు నీలినిదల్లోంచి మొదలు కనిపిస్తున్నాయి. ఆ యోధువరని వైఖరిలో ఎక్కడా భయ

నంకయాలన్నట్టు కనిపించడంలేదు. కాని, ఎక్కడ ఎప్పుడు ఏ ప్రయాణం వచ్చిపడినా ఎదుర్కొనడానికి సిద్ధమన్నట్లున్నది అతని అక్షణం.

వివాహమేమిటా, రకరకాల విశృత చేష్టలుచేస్తూ ఆతని నడుసరిస్తున్నాడు. వెనుకటివలె ఆతని చేతిలో ఇప్పుడు కొయ్యకత్తి లేనిమాటనిజం. ఇటీవలి అనుభవాల ఫలితంగా, నిజమైన కత్తి చాలా అతడు పట్టవలసిన అవకాశం ఏర్పడింది. టూర్నిర్మెంట్స్ కోట ముట్టడి సందర్భంలో అతడు వాటిని శేష్మగా ఉపయోగించి ఎలరిసి ఆశ్చర్యచకితులను చేశాడుమాడ. కాని, ఆతని మొదడులాని ఒక ముఖ్య లోప మేమంటే, కుదురుగా కొంచెంసేపు అది ఆతనిని ఒక తీరున ఉండనివ్వదు; ఒక ధోరణిలో కొంతసేపు మాట్లాడనివ్వదు. ఏదైనా ఒక ఆత్యవసరకార్యం మీదపడ్డప్పుడు, కొంత కుదురుగానే అతడా పనిని నెరవేరుస్తాడు; బుద్ధి తిన్నగానే పనిచేస్తుంది. కాని, అతడికి దీర్ఘకాలం నిశ్చలమైతే ఆతని కభ్యాసంలేదు. సుద్రంమీద ప్రయాణం చేస్తూ ఆతడు నానా విధమైన వికార చేష్టలూ చేయ మొదలుపెట్టాడు. ఒక సారి గుర్తిం చెవులదగ్గరదాకా ముందుకు వంగేవాడు. ఇంకొకసారి వెల్లికిలా వెనుకకు విరగబడేవాడు. రెండు కాళ్ళూ ఒక వైపున పెట్టి ప్రయాణంచేసేవాడొక కొంతసేపు. గుర్తిం లోకవైపు ముఖం పెట్టి మార్పుని ప్రయాణం చేసేవాడు మరి కొంతసేపు. ఇలా తన ఏకమీద మాన్యుషి నానా రకాల కోతి చేష్టలూ చేస్తున్న రోజు సత్రా ఆ గుర్తిం మాడ కనుపెట్టేసి, ఒక్క ఎగురగిరి నేలమీదికి చాపమట్టుగా ఆతనిని దొర్లించేసింది. నీలకవచధారికి ఒకటే నవ్వు. ఇలాంటివాడు ప్రక్కన ఉంటూంటే అతనికి ప్రయాణం హుటా హుటిగా ఎక్కడ పొగుతుంది? అందుచేత, విచ్చిచేష్టలు మాని ఇక తిన్నగా ప్రయాణం చెయ్యమని అతడు బాంబాను గట్టిగా హెచ్చరించవలసి వచ్చింది.

ప్రయాణం సాగుతోంది. కొంతసేపటికి నీలకవచధారి ఒక గీతం యెత్తుకొని పాడడం మొదలుపెట్టాడు. ఆ గీతం బాంబాకు మాదా వచ్చు, సగం గీతం నీలకవచధారి పాడగా, తక్కినసగం బాంబా పూర్తి చేశాడు. ఇది నీలకవచధారి పాడిన గీతం :

ప్రాద్దుపాడిచె; భానుండు తూర్పుమఱ నెక్క;
మంచులెల విచ్చె; స్వచ్ఛంద మధురగాన
మాటవీంపంగజొచ్చె ద్విజాని మింట;
మేలుకొనుమింక; శ్రీయనీ! మేలుకొనవె.

గొల్లపిల్లలు పిల్లనగోరివి నూడు
పొదురుగానము మోక్కొగసాగ దనఱ;
తామరలబోలు నీడు శ్రీత్రాల విప్పి
మేలుకొనుమింక; శ్రీయనీ! మేలుకొనవె.

ఈ గీతం వాంఛా ఈ రీతిగా పూర్తిచేయడు:

మేలుకొలుపకు నుప్పజే; మృదులకయ్య
తైన పన్నుండి నుఖనిద్రలోన నాంచు
లియలియని కలలు పొగ్గి ప్రించునెటుల
మేలుకొనుమీదటను చెప్పమీ నఖుండ !

తెల్లవారగనీ; మంచుతెలులు విచ్చు
కొనగనీ; సొగసీ పులుంకుల యెలుంగు;
పనుల కాపరిపాటు నల్లెనల మోగ
నీ; ననుముగావు నాదు తేనియలకలకు.

కనులు విప్పను; కలలోన మునిగియుండు;
ఈ నుఖమృత జాగృతి నెట్లు పొసగు ?
కాని, తలపోయబోకు నా కలలయందు
నీన పృథ్వీ మెలిసరియ ప్రియుండ !

గీతం పూర్తికాగానే వాంఛా ఇలా అన్నాడు: 'ఈ గీతమంటే పూర్వం నాకు ఎంతో ఇష్టంగా ఉండేది. మా గర్భా నేనూ కలిసి తడుచుగా పాడుకుంటూ ఉండేవాళ్ళం. ఒకసారి, ఈ గీతంలో తన్మయాలమై నిద్రాహ మెలకువకు మధ్య ఉగిసలాడుతూ, రెండువారల పొద్దెక్కిందాకా పక్కమీది నుంచి లేచాముకాదు. దాని ఫలితంగా, మా పిల్లలపై బడితే విరగలిసివచ్చింది. అప్పటినుంచీ ఈ గీతమంటే నాకు నాడలు. ఇది జ్ఞాపకానికి వచ్చిందీ అంటే అనాటి బెబ్బల తాలాకు నొప్పలింకా ఉన్నట్టే ఉంటాయి. నీకు ఉల్లాసం కలిగించటానికి ఇప్పుడు పాదానుగాని, లేకపోతే పాడేవాణ్ణి కాదు.'

పిమ్మట వాంఛా మరొక గీతం ఎత్తుకున్నాడు. అది నీలకవచధారికి వచ్చినదే. తూర్పుమండలంలో పేరుమోగిన ఒక నుండరాంగిని చెట్టుపట్టగోరి, ఉత్తరం, దక్షిణం, పడమటి దిక్కులనుండి ఒక యోధుడూ, ఒక జమీందారుడూ, ఒక గాగ్గిరివాణుడూ వస్తారు. తమతమ గొప్పలు చెప్పుకొన్న యోధునీ, జమీందారునీ—యద్దనీ ఆ నుండరాంగి నిరాకరించి, కన్నటివియైన గాగ్గిరివాణుని చెట్టుబట్టుతుంది— ఇది ఆ గీతంలోని కథ. విడివడిగా కొంత, కలిసి కొంత, ఉధియాలూ పాట పూర్తిచేసిన పిమ్మట, నీలకవచధారి వాంఛాతో,— 'ఈ పాట మన లాక్ష్మీరీగాని కోవ్వనీ మార్చు ఛాదరీగాని వింటే ఎంతైనా బాగుంటుంది కదా,'—అన్నాడు.

ప్రసంగం అంతట లాక్ష్మీరీ ప్రభృతులమీద నడిచింది— వాంఛా కడు చమత్కారంగా లాక్ష్మీరీ ప్రభృతుల వృత్తినికేమిన్న వర్ణించ మొదలుపెట్టాడు.

ఎప్పుటికప్పుడు జయో కర్షులు సరిపుచ్చుతూ, ఒక విచిత్రమైన కౌతాను వాళ్లు నడుపుతూ ఉంటారట. ముందొక చెడ్డపని చేసి, వెంటనే దానికి పరటాగా ఒక మంచిపని చేస్తూ కౌతా సరిపుచ్చుతూ ఉంటారట! ఒక కొటను తగల బెట్టి, దానికి పరిహారంగా ఒక కుటీరనిర్మాణం చేయిస్తూఉంటారట! ఒకచోట ఒక చర్చిని దోచి, దానికి పరిహారంగా వేళాకచోట ఇంకొక చర్చికి పూరి వేయిస్తూ ఉంటారట. అధికార దర్పితుడైన ఒక పశ్చిమోద్యోగిని హత్యచేసి, దానికి పరిహారంగా ఒక పేద ఖయదీని చెరవిడిపిస్తూఉంటారట! ఈవధలిలోనే, వార్డున్ సామంతుడైన ఫ్రాంట్ డీబాఫ్సు బ్రలిఉండగానే తగలబెట్టిన దానికి పరటాగా సాగ్స్ భూస్వామియైన సెడ్రిక్ ను బంధవిముక్తుని చేసారేకాని అంతకంటే మరేమీ లేదని అతని వాదం. చేసిన చెడ్డపనికి ఒక మంచిపనితో కౌతా సరిపుచ్చాలని వారు ఆలోచిస్తున్న సమయంలో గజుక ఎవరైనా వారి యెడట పడితే, అదృష్టవంతులే! అలా కాకుండా, ఒక పాతకౌతా సరిపుచ్చేసి, తిరిగి ఎరితోనైనా శ్రోత కౌతా ప్రారంభించాలని ఆలోచించేసమయంలో గజుక వారి పాలిటపడితే, అట్టివారికి మూడిందన్నమాటే!

నీలకవచధారి ఈ విచిత్ర వ్యాఖ్యానానికి వినోదిస్తూ ముందుకు సాగు తున్నాడు. వాణా ప్రసంగం క్రమంగా మరొక విషయమిదికి మళ్ళింది. 'ఈ బందిపోటు దొంగలు ఇక్కడికి కొంత మంచివాళ్లే అని చెప్పాలి. ఆ మాల్వాయిసిన్ అనుచరబృందం గజుక వచ్చి మనమీదపడితే మాత్రం మనం మరింత చిక్కులో పడతాం'— అంటూ వాళ్లుగుర్తు పర్చించడం మొదలు పెట్టాడు. 'వాళ్ళొక పదిమంది ఒక పెద్ద తోడేళ్ల గుండల బీభత్సం చేయగల రన్నాడు. 'ఇప్పుడు పాతాళుగా వాళ్ళొక యద్ధయవచ్చి మనమీద పడతారనుకో, అప్పుడు నీవేమి చేస్తావ?'— అని ప్రశ్నించాడు నీలకవచధారి.

'ఏమి చెయ్యడమేమిటి! ఇద్దరినీ ఒక్కొక్క బల్లెపుపోటుతో నేల గూల్చి వేస్తాను,'— అన్నాడు నీలకవచధారి.

'వాళ్లు నలుగురువచ్చి మీద పడితేనో?'— అని వాంఛా మరల అడిగాడు.

'వాళ్లనైనా అంతే చేస్తాను'— అన్నాడు నీలకవచధారి.

'మరి వాళ్లు ఆరుగురైతేనో?' అని వాంఛా తిరిగి ప్రశ్నిస్తూ, 'ఏ దగ్గర లాక్సిరీ ఇచ్చిన కొమ్ముబూరా ఉన్నదిగదా, లాక్సిరీ అనుయాయుల సాయం కోసం ఆ బూరా ఊడవా?'—అని అడిగాడు.

'ఏమిటి! నేను ఒకళ్ల సాయంకోసం కొమ్ము ఊడతాగా! అసంభవం! అట్లెన్నటికీ జరగదు. ఇలాంటి పెథకలు పాతికమందివచ్చినా నా ముందర గాలికి ఎందుటాకులు ఎగిరిపోయినట్లు ఎగిరిపోవలసిందే!'— అన్నాడు నీలకవచధారి.

‘ఏదీ ఆ బూరూ ఒకసారి నేను చూస్తాను, ఇలా తెచ్చుకొన్నాడు వాంబా. నీలకవచధారి ఇచ్చాడు. వాంబా దాన్ని పెట్టిన తనమేడలో తగిలించుకొని, ‘దీన్ని ఉదవలసిన విధం ఇది కాదా?’—అంటూ నోటితో ఒకరకంగా ఈల వేశాడు.

నీలకవచధారి మౌనంగా ఉండి, ‘అదేమిటి, ఆ బూరూ నీమేలో నేనుకున్నావా? ఇలా లే!’ అని అడిగాడు. వాంబా యివ్వలేదు. ‘ఈ బూరూ నీవంటి వీరునివద్ద ఉండడంకంటే, నావంటి అనివేదవద్దనే ఉండా’ అన్నాడు. ‘అత కంతకు మరీ హద్దుమీరిపోతోంది నీ జైలి! అవసరంగా నన్ను రెచ్చగొట్టావంటే నీ మర్యాద దక్కదు నుచా’—అని తిరిగి మౌనంగా ఉండి నీలకవచధారి.

వాంబా అతనికి దూరంగా వెళ్ళిపోగా, —‘ఇదిగో, నీవుగనుక నన్ను బలవంతం చేసేటట్లు చేశా, ఇక్కడనుంచి ఇలాగే పలాయనం చిత్తగిస్తాను నుచా, ఇక నీదారి నీదీ, నాదారి నాదే!’—అన్నాడు.

‘ఏదీకావులే! నీతో తగవు పెట్టకుంటూ మరొక్కడానికి నాకు వ్యవధి లేదు. బూరూ నీదగ్గరే ఉండనీలే! ప్రయాణం వృధాగా అలసటపోయింది’—అన్నాడు నీలకవచధారి.

‘అయితే నన్నేమి చెయ్యవలసినది? చెయ్యవని చూడ ఇవ్వు!’ అని అడిగాడు వాంబా. ఏమి చెయ్యవని చూడ యిచ్చిన తర్వాత, తిరిగి నీలకవచధారి తో కలిసి వాంబా ప్రయాణం సాగించ మొదలు పెట్టాడు.

ఇది జరిగి ఎ.తనేపో కాదేను. ఒక గుహపులో ఎడో ముఠావలసిన దాని ఉన్న వాడ కనుకనే వాంబా నీలకవచధారికి తెలియజేసాడు. నీలకవచధారి పరికించి చూచేటట్లుగానే చూడగా వాంబా చచ్చి అతనిమీద పడ్డాడు. తక్షణమే ముఖమిదికి కూడ తిరస్కరించాన్ని దించివేసినా దాని, తేకపోలే ప్రయాణమే వాళ్ళిద్దరూ చేది. ఉత్తరములోనే నీలకవచధారి తన గుర్రాన్ని ఆ బాణాలు వచ్చిన పొడవైపుకు ఉక్కిరించాడు. పొడవంటుండి అగ్గులు ఆయంబ పొలులైన అశ్వములు వచ్చి అతని వెంటాడుతూ, ముగ్గురు బల్లలు అతనిమీదికి సరిగానే గురిచేయబడినా, అతని కవచానికి బాణములాకి ఎదురుపెట్టి తిన్నట్లు క్రింద పడిపోయాయి. ఆ అశ్వములంతటితో ఉదయిస్తాడు. కత్తులు చూసి ఒక్కొక్కటిగా నలువైపులనుంచి అతనిమీదికి అంభించారు. నీలకవచధారి సింహంవలె విస్ఫురించి, ఒక్కొక్క పెట్టుతో ఒక్కొక్కరిని నేలమీద పొడవై పెట్టాడు. ఆ అశ్వములతోనే అతని పోరాటమేలే తక్కినవారిని గూడా అతడు ఆ విధంగానే నుట్టుపెట్టియంజేసాడు. కాని, ఇంతలో పొడవంటున

చాగియించిన మరొక యోధుడు అకస్మాత్తుగా వచ్చి అతనిమీద పడ్డాడు. సీత కవచధారి యొక్కైన అశ్వరాజం అతని బలైపుపోటును గురి అయింది. చెప్పి చాలా బలంగా తగలబంచేత, వెంటనే గుర్రంతో పాటు సీతకవచధారి క్రిందపడి పోయాడు. ఈ సమయంలో మోగించాడు వాంబా, తనవద్దనున్న కొమ్ము బూరూ. ఈ సంఘటన అంతా చిటికెలమీద జరిగిపోవడంచేత, ఇంతకుముందే బూరూ ఊదడానికి అతనికి ఏమి కలుగలేదు.

బూరూ భస్మి విసడంతోనే హంతకులు బెదరి చప్పున పారిపోయి చాక్కున్నారు. వాంబా సీతకవచధారివద్దకు పరుగెత్తి అతడు లేచుటకు యభోధితంగా తోడ్పడ్డాడు. అది హాస్యంగాడైన వాంబా ఊదిన బూరూ చప్పు డని తరువాత గ్రహించిన ఆహంతకుల నాయకుడు, అఖిరకాలంలోనే మరల వారినందరి సీతకవచధారిమీదికి పురికొల్పాడు. సీతకవచధారి యిప్పుడొక ఓరు వృక్షానికి పెన్నిచ్చినిలిచి వారితో పోరాడుతున్నాడు. హంతకుల నాయకుడంతట ఆదను కనుపెట్టి, మరొక బలైంతో, గుర్రం మీద వినురుగా స్వారి చేసుకుంటూవచ్చి సీతకవచధారిని ఓరుచెట్టుకు గ్రచ్చి కేయాలని యత్నించాడు. కాని, ఇంతలో, వాంబా సమయ స్ఫూర్తితో వక్రకృవాటుగా అడ్డతెగిలి గుర్రం కొర్రు విరుగగొట్టినందున ఆశ్రయదం తప్పింది. గుర్రంతో పాటుగా అనాయకుడు నేలమీదికి దొర్లి పడ్డాడు.

అయినా సీతకవచధారి ఇంకా తిక్కులోంచి బయటపడలేదు. ఒక సారి అనేకమంది సాయుధులను జనాబు చెప్పనలసి రావడంవల్ల, క్రమంగా అతనికి శ్రమ ఎక్కువ కాజొచ్చింది. ఇది కనుపెట్టి, ఆ హంతకులలో ముఖ్యు డొకడు అతనిపైకి వరితగా విజృంభించుతోతున్న సమయంలో, వెనుకనుండి రివ్వ న ఒక బాణం ఎగిరివచ్చి వానికి గుచ్చుకున్నదే తడవుగా వాడు అర్చకుంటూ క్రింద పడిపోయాడు. ఉత్తరక్షణంలో, లాక్సీలీ కొంతమంది ఆనుచరబృంద ముతో అక్కడ ప్రత్యక్షమై తక్కిన హంతకులమీద విరుచుకునిపడ్డాడు. పోరు ముగియడానికి ఇక యెంతోసేపు పట్టలేదు. హంతకులు చచ్చినవారు చావగా మిగిలినవారు గాయపడి నేలకొరిగారు. సీతకవచధారి ఒక మౌనూలు యోధునివలెగాక, ఒక గొప్ప అధికారిక పురుషునివలె హుందాగా లాక్సీలీ వక్రభృతులకు తన కృతజ్ఞత తెలియజేస్తూ, తనమీద ఆకారణంగా కత్తికట్టిన ఆ హంతకులవలె తలెత్తగొనగోరి, వారి నాయకుని శిరస్త్రావణం వాంబాచేత తొలగడియించాడు. అది సీతకవచధారికి ముపరిశితమైన ముఖమే. 'ఎవరు? వాల్మీకీర్ ఫిడ్డర్న! ఏమిటిది వాల్మీకీర్! ఎందుకిలా జేయవలసినవ్వింది? ఈ సీతకవచధారి నీనంటివాడు తలపెట్టవలసినదా?' అని అడిగాడు అప్పుర్య నకితుడై.

‘ప్రతికారం, అధికారవాంఛా ప్రేరేపిస్తున్నప్పుడు, మోసపుడు ఎందుకైనా సిద్ధపడగలడు రిచర్డ్! ఈ సంగతి నీకు తెలియకపోతే, మానవలోకం సంగతి తెలియదన్నమాట’— అని సమాధాన మిచ్చాడు వార్డియర్.

‘ప్రతికారమా! నే నన్నదూ నీ కపకారం చెయ్యలేదే! నా మీద నీకు ధగ ఉండడం యెలాసాధ్యం?’— అని అడిగాడు నీలకవచధారి.

‘నా కుమార్తెను చేపట్టడానికి నీవు నిరాకరించావు రిచర్డ్! అంతకంటే ధగధగ ఇంకేమి కారణం కావాలి?’— అన్నాడు వార్డియర్.

‘ఒక కారణం సంభవించింది!’—అంటూ నీలకవచధారి, ప్రక్కనున్న వారిలో, — ‘ఇరవితో నేను కొంచెం ఏకాంతంగా మోట్లాచాలి మీరు కొంచెం దూరంగా ఉండండి’ని, ఏమృత వార్డియర్తో ఇలా అన్నాడు: ‘నిజం చెప్ప వార్డియర్! నిన్ను ఈ నీచకార్యాలికి ప్రేరేపించిన దెవరు?’

‘నీ సోదరుడు, ఇందులో వింత యేమీ లేదు, నీవు నీ కండ్రియెడల అవిధేయుడవై పగవల్లించిస్తే అతడు నీయెడల అవిధేయుడైనాడు’— అన్నాడు వార్డియర్.

రిచర్డ్ ముఖం తేవురించింది. కన్నులు ఎర్రబారాయి. కాని, ఇంతలోనే ఆ ఉద్దేశం అణచుకొని వార్డియర్తో ఇలా అన్నాడు: ‘వార్డియర్! నీకు బ్రతకానికి ఉన్నదా!’

‘ఉన్నా పరియోజనంలేదని నాకు తెలుసు. సింహానికి చిక్కినతర్వాత ఇక బ్రతకడమెక్కడ!’—అన్నాడు వార్డియర్.

‘సింహం మృతపోయియైన కలేదరాలను ముట్టడు వార్డియర్! నీ పొర్రాణాలు నీకు వదిలేస్తాను తీసుకో!’ కాని, ఒక్కపరకు. మూడు రోజుల్లో నీవు ఇంట్లాండు విడిచి వెళ్లిపోవాలి. ఈ నీచకార్యంతో బాన్ దు సంబంధం ఉన్నదని ఎవ్వరితోనూ చెప్పకూడదు. నే నిచ్చిన గడువు తర్వాతకూడా ఇంకా నీవు ఇంట్లాండులోనే ఉన్నా, లేక బాన్ సంగతి ఇరవితకు వెల్లడిచేసినా, నిన్ను నీ కోటకొమ్మలకు శ్రీలాదగట్టించి రాబంటులు తీశేటట్లు చేస్తాను’—అంటూ రిచర్డ్ లాక్స్లివంక చూచి, — ‘ఇరవితోక నరసిం ఇప్పించి లాక్స్లి! మీ వాళ్లు చెవరి పోలిపోతున్న నరసింహుని కొన్నింటిని పట్టుకున్నట్లున్నాడు. నిరసాయంగా ఇరవినీ ఈ అడవి దాటి పోవద్దండీ’—అన్నాడు.

‘మీ రెవ్వరో నేను తీసుకుపోవలసివస్తుంది. మీ ఆజ్ఞ అనుసరించుకొంటానని, లేకపోతే ఒక్క బాన్తో నీకు ఈ ప్రమాదగ్రహ తేటంగా చేసిఉంటేవాడే’—అన్నాడు లాక్స్లి.

‘నీది అన్నమైన అన్న మృగముల బాక్సిరీ! నా అజ్ఞాత బద్ధుడవు కాగోరడం పనుడం. నేనీ అన్నబాధించినది విచిత్రం— అన్నాడు సీతకవచ ధారి.

ఉదాత్తమైన గంభీర స్వరంలో ఉచ్చరించబడ్డ యీ వాక్యాలు వినిగానే లాక్సిరీ ప్రభుత్వంవహా ఆశ్చర్యమందు చూడబడి తమ రాజభక్తిని వెల్లడిస్తూ, తానుదివరకేమైన తెలియబడదా అవకాశాలు చేసేయూంటే మన్నించమని అర్థం చేశాడు.

‘మిత్రులారా! మీ రేమైన అవకాశాలు చేసియూంటే, వాటికి పరిహారం ఇదివరకే మీరు చేసుకొన్నారు. అపవలా ఉన్న నా ప్రజలను కాపాడడం కోసం మీరు టూర్ క్వారంటైన్ కోట చుట్టూ సంచరణలలో చేసిన నేనా, ఇప్పుడు నన్ను ఈ అపాయనీతినుండి రక్షించడంలో చేసిన నేనా. — ఏటి నుండి ఏ అవకాశాలూ నిలువవు. లేవండి. ఇకనుంచి మీరు రాజభక్తిగల ప్రజలుగా ప్రవర్తించండి. లాక్సిరీ, నీవు’— అని రిచర్డు యంకా ఏమో చూట్టాడ బోకూ ఉండగా, లాక్సిరీ, — ‘నమ్మిక లాక్సిరీ! అని విశేషవద్దు ప్రభూ! నా చేరు యిదివరకే మీరునుంచా విని ఉంటారు. నేనురానినో ముద్దును!’ అన్నాడు.

‘ఏమీ! బండిలోటా దొంగల నాయకుడనీ, సజ్జకుల పాలిటి ఆప్తబంధువనీ పేరువడిన రాబిన్ ముద్దునా నీవు? నీ చేరు పాతనీనాలో ఉన్నప్పుడే విన్నాను. రాబిన్ ముద్దు! నేను ఈ దేశంలో జేపుడు, ఇక్కడ అనేక కల్లోలాలు పుట్టాయి. అలాంటి విషయపరిస్థితిలో నీవు చేసిన ఏదనికీ నిన్ను అవకాశాని ఎంచి క్షీంచడం జరగడు’— అన్నాడు రిచర్డు.

‘అవునవును, ‘పిల్లి లేవకాలోం ఎటుకలకు యభేద్య’ అనే సామెత ఉన్నదందుకదా!’— అన్నాడు వాంబా, ఈ అవకాశంలో కల్పించుకొని.

‘ఓ, వాంబా ఉన్నాడూ ఇక్కడ? ఇంతసేపూ వానియంట వినిపించక పోయేసరికి పలాయనం చిత్తగించాడేమీ అనుకుంటున్నాను,’— అన్నాడు రిచర్డు.

‘నేనా పలాయనం చిత్తగించడం? నా పరాక్రమానికి అదిగో, రాకు తో నహా నేలకొరిగిన ఆ గుర్రం మీ సాక్షి! అయినా, నాబోడి హత్యనానికి పోరాటం ఏమి చేరవుతుందిలేండి! అది యెలా ఉన్నప్పటికీ, సమయానికి బారా ఉదాసనియైనా తమరు అంగీకరించాలి’— అన్నాడు వాంబా.

‘అవును వాంబా, నీవు బారా ఉదాసపోలే ఏదయ్యో! నీ నేన ఎన్నటికీ మరచిపోను’— అన్నాడు రిచర్డు.

'అవకాశిని ప్రభూ! అవకాశిని! రాజధికారముచే గనుఁ జూరికంటఁ బెక్కించుటమే నాకు తగినది'—అని ఒక కంఠస్వని ఇంతలో పక్కనుండి వినిపించింది. రిచర్డు చుట్టూ కలయికచేసాడు, ఘోరరీ మౌనాశ్వుమీద కూర్చుండి జవహార త్రిప్పితున్నాడు. ప్రక్కన నేలపై అతని బాబాకర్ని పడిఉంది. ముఖ వినిధుగా పెట్టితే పశ్చాత్తాపం బాగా ప్రకటమాయవలె తన అభిప్రాయమే ఆ విధంగా తెల్పాడు. పెదవుల కొనలు క్రిందికి దార్చి, మిడినుడ్లు నేకాడు. యిది అంతా వొక నటనగా చూపబడక కనిపిస్తూనే ఉంది.

'ఎందుకు ఘోరరీ, అలా దిగులుపడి ఉన్నావు? నీ వృత్తిధర్మం యొక్క చక్కగా నిర్వహిస్తున్నావో నీ వైకృతికానికి తెలిసిపోతున్నది భయపడుచున్నావా? నిద్రించావా! అలాంటి భయమేమీ అక్కర్లేదు. మధుసేవనం నేరే నడిచిన రహస్యాలు ఈ రిచర్డు ఎన్నడూ బయటపెట్టడు' అన్నాడు రిచర్డు.

'అదికాదు ప్రభూ! నేను భయపడుతున్నది రాజదండానికి. దైవప్రతినిధులైన తమమీదనే ముష్టిప్రహారం సర్విన నీ ఆపదారం ఏమంటున్నది?' అన్నాడు ఘోరరీ.

'అన్నావు! బలేవాడవు! ఆ దెబ్బ ఇంకా అక్కడ మాపున్నదా ఏమిటి? నిజానికి, ఆకాశంతా గూల నుంచునుంటూనే ఉంది గాని, తనవార ఆ సంగతే మరిచిపోయాను. ఆ దెబ్బతాలూకు బాకే నేను పూర్తిగా బదులుతీర్చలేదని నీకేమైన మనసులో ఉన్నదా? ఉంటే చెప్పు, ఇప్పుడు తీర్చేస్తాను' అన్నాడు రిచర్డు.

'వద్దు వద్దు! నాబాకే వాణ్ణివరకే ముట్టింది. రెట్టంపు వడ్డీతో నహా ముట్టింది. ప్రభువులు ఇలాగే ఎప్పుటికీ ఎవరి బాకీలూ ఆటేవుంచుకోకుండా తీర్చేస్తూ ఉండాలని కోరుతున్నాను, కాని,'—అంటూ ఘోరరీ, తిరిగి విషాదం అభినయిస్తూ 'ప్రభువులమీద చేయి చేతులున్న ఈ ఆపదారానికి నాకు ప్రాయశ్చిత్తమేమిటో తెలియడంలేదు'—అని వాపోయాడు.

'అలాంటిదేమీ మనసులో పెట్టుకోకు' సోదరా! సాలస్తీనాలో అన్నయ్యలనుల దెబ్బతన అనేక వర్షాలునులు కొడుకోవలసి వచ్చిన నేను, నీవంటి క్రైస్తవ భక్తునివేత దెబ్బతంటే తప్పేమీలేదు. అయినా, నా కొకటి తోస్తోంది. చర్చిసర్వననుంచి నీకు విడుదల సంపాదించి, మా అంగరక్షకుల్లో ఒకడిగా నిన్ను నియోగిస్తే అది నీకు చర్యకేకాడ మంచిది. మీ పెంటు దెబ్బనను నేనించిన శ్రద్ధాభక్తులతోనే ఇక నన్ను నేవిధువుగాని'—అన్నాడు రిచర్డు.

'మన్నించాలి ప్రభూ! ఈ మధ్య నాలో పోమరితనం బాగా బలపి పోయింది. పెంటు దెబ్బనను నేనించడం గనుక నా తుచ్చి పూస్తోంది. త్వ

వేటలో పడి ఉపాసగా విధులు మరచినా, చచ్చి వడలిపెట్టి రాత్రిళ్లు బలాదూరు తిరిగినా, ఏమీ ఆవక, బాధవిగ్రహమాపుడై చచ్చిలో ఒకమూల కూర్చుంటాడు. తను దగ్గర నేన అలా ఎందుకవుతుంది? అలాంటి పిచ్చి వేషాలేమైనవన్నీ దర్శించాలిపించివేస్తాడు. వద్దుప్రభూ! వన్ను ఇలాగే ఉండనియ్యండి. అనుగ్రహించాలని ఉంటే, ఏదైనా చిన్న బక్షిష్ దయచేయించండి చాటు'—అన్నాడు ఫాదర్.

'మంచిది. ఇకనుంచి వారక్లిఫ్ అడవిలో ప్రతిపీజయలోనూ మూడు లేళ్లను చంపడానికి నీవు అనుమతి ఇస్తున్నావు. అంటే, అది అవకాశంగా తీసుకొని, నీవు మూడు ముప్పయి చేస్తావులే నాకు లేకును'—అన్నాడు రిచర్డు.

'సెంటు డన్ స్టన్ అనుగ్రహంవల్ల, తమకు ప్రసాదించినదాన్ని అలా వృద్ధిచేసుకోగలిగే శక్తి నాకు కలుగుగాక యని కోరుతున్నాను'—అన్నాడు ఫాదర్.

'లేడిహౌంసానికి తోడు, మంచి మధువుకూడా ఉండాలి గనుక, ఇకనుంచి ఏటా నీకు ఒక పీసా స్పానిష్ చాక్లెట్లనూ, ఒక పీసా గ్రీషియన్ చాక్లెట్లనూ మో ఆనవాగారంనుండి నీకు నష్టము అవుతూ ఉంటుంది. అది నీకు చాలకపోతే మో ఆస్థానానికి వచ్చి మో బట్లరును పరిచయం చేసుకో'—అన్నాడు రిచర్డు.

'మరి, సెంటు డన్ స్టన్ కో?' అని అడిగాడు ఫాదర్.

'ఒక నిలవుటంగీ, ఒక శిశోవేష్టనం, బలిపీఠంపైకి ఒక వస్త్రంకూడా మంజూరు చేస్తున్నాను'—అంటూ రిచర్డు, క్రామరక్షణ పెట్టుకొని, 'ఇక ఇది ఇంతటితో అవుతాం. లేనియెడల, భక్తి ప్రవర్తుల మాట మరచి, స్వాధ్యాయనే తలపోసుకొంటున్నందుకు భగవంతుడు మనపై ఆగ్రహించవచ్చు'—అన్నాడు.

'ఆగ్రహించకుండా నే నున్నానుగదా ప్రభూ!'—అన్నాడు ఫాదర్, చలోక్తిగా.

ఈ ఆదినమానికి రిచర్డు వెంటనే తీవ్రస్వరంతో, 'మండు నీ నంగలి నీవాలోచించుకో ఫాదర్!'—అని గర్జించి, వెంటనే అతని వైపు అరచేయి పాచాడు. ఫాదర్ కంగారపడి మోకరించి అభివాదం చేశాడు. 'పిడికెలికి చూపిన గౌరవం అరచేతికి చూపడంలేదు నీవు ఫాదర్! దానికి నేలపై సాష్టాంగ పడి, దీనికి తొరక మోకరిల్లుతున్నావు'—అన్నాడు రిచర్డు.

చక్రీయతలో యింకా ఏమియటాడితే ఏమి చిక్కురక్కుండోనని జడిసి, ఫాదర్ ఇక మారుమాటాడక, మదింకగా వంగి అభివాదంచేసి వెనుకకు తగ్గాడు.

ఈ సమయానికి, మరి యెద్దరు వ్యక్తులు వచ్చి వారిని కలుసుకున్నారు.

అథా యం ౪౨

త్రి వచ్చిన నూతన వ్యక్తులు వివాన్‌హా, అతని అనుచరుడు గర్తు. వివాన్‌హా బోటాల్సు మతాధికారి గుర్తించి వచ్చాడు. వివాన్‌హా సొంత అశ్వశాలామీద వచ్చాడు గర్తు. తన ప్రభువు రక్తసిక్తజేమాడై ఉండడం, చుట్టూ ఆ ప్రదేశంలో ఆశేడుగురు చచ్చిపడిఉండడం చూచేసరికి, వివాన్‌హా అశ్వర్యచకితుడయ్యాడు. ప్రభువు బందిపోటుదొంగలచే పరివేష్టితమై ఉండడం అతనికి మరి అశ్వర్యం కలుగజేసింది. ప్రభువును సీలకవచ ధారిగా సంబోధించాలో, మరే విధంగా సంబోధించాలో తెలియక అతడు తికమక పడుతుండడం చూచి, రిచర్డు—

‘సంశయ మక్కరలేదు విల్ఫ్రెడ్ ! నీవిప్పుడు చూరు పేరుతో లేను. నన్ను నన్నుగానే నీవు సంబోధించవచ్చు. ఈ చుట్టూ ఉన్నవాళ్ళంతా అచ్చమైన అంగ్లేయులు. అచ్చమైన అంగర కం వారి కరీరాల్లో ప్రవహిస్తూ ఉండడం వల్లనే, పరిసీకులనుబట్టి ప్రక్క తోకలు తొక్కాయ’—అన్నాడు.

అంతట రాబిన్‌మూడ్ ముందుకు వచ్చి,—‘సర్ విల్ ఫ్రెడ్, నీరు నమ్మకం తుదరడానికి ప్రభువులు సెలవిచ్చినదానికంటే విశేషించి వెళివీ చెప్పలేను గాని, ప్రభుభక్తిలో మే మెవ్వరికీ తీసిపోయేవాళ్ళము కాదని విశ్వసించ గోతున్నాను’—అన్నాడు.

‘నాకా విషయంలో ఎట్టి సంశయమూలేదు. కాని ప్రభువుల కవచ మిలా రక్తసిక్తమై ఉన్నదేమిటి ? ఈ చచ్చిపడిఉన్నవారెవరు?’— అని అడిగాడు వివాన్‌హా!

‘రాజద్రోహం నూ దర్శనానికి వచ్చింది విల్ఫ్రెడ్ ! ఈపరబృందం కారణంగా తగిన సత్కారం పొందింది. అది సరేకాని’— అంటూ రిచర్డు చిరు నవ్వుతో—‘నీవుకూడా ఒకరాజద్రోహిని లాగానేతోస్తున్నావు. నేను బయలుదేరి వచ్చేటప్పుడు నీరు చెప్పినదేమిటి ? గాయం బాగా మాశేటంకరమూ సెంటు బోటాల్సు మతంనుంచి కదలనద్దరి చెప్పలేవా ? ఇతేనా నా ఆజ్ఞ పాలించడం ?’— అని అడిగాడు.

‘గాయం నయమయింది క్రథూ ! కత్తితో గీరుకొని పోయినట్లుగా మౌక్ర మున్నదివచ్చు. మరేం ఫరవాలేదు. కాని, ఈ ఒంటరి వ్యాయామాలతోనూ ఉద్ధృత చేష్టలతోనూ పొగిడాపాయ నీరులు తెచ్చుకొని, మానటి కృత్యం వూదయాలకు ఎందుకు కేకకలిగిస్తాడు క్రథూ ! కత్తి బల్లెమూ చేతబట్టి, వాటితో అర్జించగల యశస్సే సర్వస్యంగా తియగానే పామోస్య యోధులవంటివారు కాదే మీరు’— అన్నాడు వివాన్‌హా.

‘నాకు నా కత్తి బల్లెలలో పాధించే యశస్సుకంటే తేలికా అవసరం లేదు. విల్ఫ్రెడ్! లక్షమందినైత్యానికి నానుకత్వం వహించియుద్ధరంగాల్లో పోరాడడంకంటే, బంటరినా పంటి రక్తంలో పాండి పాధించే కత్తి నాకెక్కువ ప్రీతికరం,’— అన్నాడు రిచర్డు.

‘కాని, మీ రాజ్యం సంగతికూడా మీరు చూచుకోవాలి ప్రిథ్వా! ఈ బ్రతుకైనా పాపాశుక్లత్యాలు మీకైతే ఉల్లాసంగానే ఉండవచ్చును. కాని పీటి ఫలితంగా వ్యజ్ఞుల తమ ప్రభుత్వం కోల్పోయే పరిస్థితి కంటే విస్తృత, రాజ్యం విచ్ఛిన్నమై బలహీనమై పోవడంకంటే, ఇప్పుడు మీ ముఠాగదా, ఎంత ప్రమాదమంది బంటరికదా!’ అన్నాడు వివాహము.

రిచర్డు చిరారుతో,— ‘ఓహో! ఏమి రాజ్యం, ఏమి ప్రభు! లోకాల మూట వస్తే నా ముఖానుచరులుకూడా నాకేమీ పనిపొయ్యారు కాదు. నీ ముట్టకు పీట, ఇప్పుడేం చేశావు? నేనొక జ్ఞుడేననిపిస్తే, దాని నుల్లం ఘోరితర్కం, నీ సలహాప్రకారం నేను సుమారుకోరికల ఉపన్యాసం మిస్తున్నావు. తప్పక నేను నాకు ముడుతానుకత్వంలేనాడుగ ఉంటుంది ప్రభువైత్యానికీ నీవుకదా అనురాగ్రహించాను విల్ఫ్రెడ్! నన్నునుంచి లి. పెంటా బోటాబా మతంలో ఏకంతా వికవపించే ఉన్నాను. ఇంకా నేను కొంతకాలం రహస్యంగానే తిరుగాడ వలస్తున్నానంటే, నాకోసు నైస్యం పోగుచేసుకొని సంసిద్ధంగా ఉండడానికి నా మిత్రబృందానికి వ్యవధిఇవ్వడానికే! రిచర్డు చేకానికి తిరిగి వచ్చిపట్టుకోకానికి వెళ్లిపోయే సమయానికి, అతని ఆధిపత్యాన శక్తిని భయంకరమైన ఒక పెద్ద నైస్యం సర్వసిద్ధమై ఉండాలన్నమాట. కలిమాయవలసిన అవసరం లేకుండానే నిజయం పోషించాలి మనకు. ఎస్టాటికల్, బోనాన్, సాలిస్పరీ, బూమెంట్, మల్టన్, కెన్సి,— ఏళ్ళంతా వారి వారి పొత్తులతో ఎంతెంత నైస్యం ఇప్పటికీ సమకూర్చుకొనినా కోరికలువలసి ఉంది. లండన్ లో కాన్సెలర్ తన సన్నాహాలు పూర్తీచేసుకున్నాడోలేదో తెలియాలి. తొందరపడి గమక ఇప్పుడే నేను బయటపడితే, ఈ గుప్తచరత్వంలో నాకు కలిగే ప్రమాదంకంటే ఎక్కువ ప్రమాదాకానే పడుక్కోవలసి రావచ్చు’— అన్నాడు.

విల్ఫ్రెడ్ మోడ ముట్టాడలేదు. పాపాశుక్లత్యుల గల తన ప్రభుత్వం అవకాశించి ప్రియోజనం లేదని అతనికి తెలుసు. అందుచే ఒక నిట్టూర్పు విడిచి ఊడకున్నాడు. వివాహము ఆధియోగంలో నిజం లేకపోలేదని అంతర్యముడు తనకు తెలిసినా, అతనిని మోడ ముట్టాడకుండా చేయగలిగినందుకు సంతోషించి రిచర్డు— ‘ఏమి రాచిన్ మాడ్! కాగా ఆకలివస్తోంది, నీ ఆతిథ్యం నిక ఎదురు చూస్తున్నాం,— ఏమన్నది నీ దగ్గర?’ అని అడిగాడు.

‘ఏమి చెప్పను ప్రథ్వా! మీతో అబద్ధమోడడానికి నోరు కాదు, మా దగ్గర ఉన్న ఇల్లు ముఖ్యంగా...’— అంటూ, ఇప్పుడానికి సంతోషించి ఆగాడు.

'జంకమాంసపు వంటకాలున్నాయి. అంతేనా? ఆకలితో ఉన్నప్పుడు అంతకంటే మంచి ఆహార పదార్థం మరి ఉండదు. ఇంటిపట్టణ ఉండి తన ఆహారానికి సొంతంగా జంకమా వేటాడుకోవడా లింగే రాజుకు, ఇతరులు వేటాడి ఆహారం తెచ్చి పెడితే కన్నులున్న లాడవలసినపని యెంతమాత్రమూ లేదు',—అన్నాడు రిచర్డు.

'అయితే తమరిలా కావలసిన వయస్సుగోరుకున్నాను. జంకమాంసమే కాదు. మంచి వ్రాత్తులతో రొట్టెమైన బేగళాని మురుపుతూడా ఉంది. పురుగులు చని చూద్దురాని'—అన్నాడు రాబిన్ మాడ్డు.

రాబిన్ మాడ్డు వారిశ్రమ, రిచర్డు ఉల్టాసంతో అతని నమసరించాడు. ఆ యాటనిమకతో పరిచయం అతనికి, రాజదర్బారులో మంత్రి సానుంత పుకా హితులతో కూడియున్నవాంకంటే ఎక్కువ సంతోషంగా ఉంది. ఎప్పటికప్పుడు కొత్త కొత్త వాన సక్తర్యాలు చేర్చుకుంటుండటం, కొత్త కొత్త సరియలు కట్టి మిటుంటూ ఉండటం అతనికిష్టం. ముఖ్యంగా, అపడల నెమర్కొని గడచి బయటపడ్డ గండర్బారులో ఈ నూత్న పరిచయాల కుంటే రుచి యిక చెప్పనలసికాదు. శ్రేణుగాధల్లో వివక్షావుంటే వీరవరుల విదిత్రులక్షణాలు రిచర్డులో ప్రత్యక్షమైనాయా అనిపిస్తుంది. తన బాహుబల ప్రదర్శనలతో తన సంపాదించే కీర్తియందలిసి ఉన్నత పీఠి, రాజ్యచక్రం త్రిప్పుడం ద్వారా సంపాదించగల కీర్తియందు లేదు. అందువల్లనే, అతని పరిచాలన, ఆకాళంలో వారాత్తుగా తోచి ఇంచు సేపు ఆననగరమైన వెలుగులు విరిచివ్వు త్వరలో అంతర్ధానమైపోయే తోకచుక్క గమనం వంటిదైపోయింది. అతని కార్యసాహసాలు చారణుల పాటల్లో కక్కాయి. కాని, 'జోనకి ఈ కునీర ప్రయోజనాలు ఇతనివల్లలిగా'యని చరిత్రకారులు వర్ణించడానికి మాత్రం ఏమీ దొరకదు. రాబిన్ మాడ్డు శ్రద్ధులమధ్య అరికిప్పుడు యెంతో ఉల్లాసంగా ఉన్నది. ఏ తరగతులవారిలో నైనాసరే పోషకాలుంటే అతని కమితమైన పీఠి.

ఒక పెద్ద కీడు వృత్తిం నీడలో, అంగుళేశప్రభుని అతివ్యం కోసం జరగ వలసినవిన్నాట్లు త్వరితంగా జరిగిపోయాయి. బందిపోటుదొంగ లివ్వడతనియాస్థాని యాలు. అసహనాత్త ఒకసారి చుట్టురికి వచ్చేసరికల్లా, అయాటవిటలవప్రభుని సమక్షంలో ఉన్నామనే భయం తొలగిపోయింది. బాటలు పాటేవాళ్ళూ, ఛలోక్తులు విసిరే వాళ్ళూనూ! 'ఈనాడు అలా జరిగింది, ఈనాడు ఇలా చేశాం,'—అంటూ యెవరికీ తోచిన కథలు వారు చెప్పడం సాగించారు. ఆ చెప్పడంలో తాము పురుగు సమక్షంలో మోట్లాడుకున్నామన్న సంగతే మరిచిపోయారు. రిచర్డు వారితోపాటుగా నవ్వుతూ కుక్కుతూ ఛలోక్తులు విసరకుండా కాం

క్షేమం చేస్తున్నాడు. కొంతసేపైన తర్వాత రాచిన్ మాడ్, వివాహము ముఖం లో ఉన్న ఆశ్రమా కనుపెట్టి, అతనితో జనాంతికంగా, 'ప్రభువులవారికి ఆతిథ్య మిచ్చే భాగ్యం మాకు కలిగినందుకు యెంతో ఆనందంగా ఉంది. కాని, యా వివాహ కాలక్షేపా కది సమయం కాదనుకుంటాను. దేశం ప్రయాదస్థితిలో ఉంది. శ్రీవారి కిప్పుడు ప్రతిక్షణమూ ఆశూల్యం'—అన్నాడు.

'నిజం చెప్పావు రాచిన్ మాడ్! అది ఆరా ఉండగా, ప్రభువులవారిలో నిశ్చితా ఉల్లాసంగా హస్తప్రసంగాలు చెయ్యడం చూస్తుంటే, సింహంతో చెరలాటలాడుతున్నా రనిపిస్తోంది. సింహానికి ఏ క్షణాన లేగదల కలిగి వంజాదిప్పినా విప్పవచ్చు'—అన్నాడు వివాహము.

'నేను భయపడుతున్నదికాదు అదే! మావాళ్లు పెట్టి మోటురకం, దృఢపు ఉల్లాసము కొక తొందరపాటు స్వభావం కలవాడు. ఎప్పుడు ఏమి ఆవిరారం జరుగుతుందో, అది ఏ విధంగా ఆయన స్వీకరిస్తాడో చెప్పలేం. ఈ వివాహ కాలక్షేప మంతటితో ముగించేస్తే మంచిది' అన్నాడు రాచిన్ మాడ్.

'అది సేవే యెలాగో నేనుతో సాధించాలి. నేనుగా ఏ మంచనూ చేసినా, అది కాద్యకారి కావడానికి బదులు వికటించవచ్చు'—అన్నాడు వివాహము.

'ప్రభువుల ఆనుగ్రహం సంపాదించి యంతకాలమూ కాలేదు. ఇంత లోనే వారి ఆగ్రహానికి పాత్రం కావడానికి నూడ సేపిప్పుడు అంటారుకావా లన్నయిదు!'—అని ఒక్కక్షణం ఆలోచించి రాచిన్ మాడ్, 'మంచిది, ఇలా చేద్దాం. ప్రభువులవారి శ్రేయస్సుకోసం వారి ఆగ్రహానికి బాతుండను కనంపినప్పినా అందుకు నేను వెనుక దరాదు. ఇదిగో స్కెల్ లాక్! నివు నెమ్మదిగా ఆ పాదమంటును పెల్ల, వార్మిన్లు ఈలవనే ఒడతలలో ఈలచెయ్యి. వానిచేకావంటే నీ ప్రాణాలు విక్కిచ్చి, మో పెల్ల!'— అన్నాడు.

స్కెల్ లాక్ నాయకుని ఆజ్ఞ కరణవహించి అచటినుండి అదృష్టి దైవానుః ఇంకొక అయిదుమిహెల్లో, అతని ఈలచప్పుడు అచటివారి నెల్లరిని వద్దొల్లజేసింది.

'అయితే మోల్కాయినీదీ!'—అంటూ, రాచిన్ మాడ్ ముఖ్యాను వతల్లో ఒకడైన మిల్లర్, తటాలున లేచి విల్లించుతున్నాడు. త్రాగుతూ త్రాగుతున్న మధుపాత్ర వారబడింది ఫాదరీ తన వాదాకర్యంతో లేచినిల బడ్డాడు. వారూ వీడో హస్తోక్తిని సగంలానే ఆపి కత్తి జాలూ చేతయిచ్చు కొని నిలిచాడు. తక్కినవారు నూడ ఇలాగే ఎవరి ఆయుధాలు వారు చేత బట్టుకొని నిలిచారు.

విందుకేడుకలోంచి కదనోత్సాహంతో ఈ మాయ రిచర్డుకు మరింత ఆనందం చేకూర్చింది. తిరిగి కవచం, కరస్పాగిలం గర్జనతో తొడిగించుకుంటూ, వివాహంలో ఇలా అన్నాడు: 'నీవు మాత్రం ఈ కయ్యంలోకి దిగబోకు. చాలా బలహీనంగా వున్నావు. దిగవంటే మాత్రం నాకు కోపం వచ్చేయటం నిశ్చయం. ఇకవరలో, వందపాద నా కళ్ళయొక్కట నాకోసం నీవు పోట్లాడావు. ఈ కయ్యం నీకోరకు నేను పోరాడరాను, ప్రక్కనఉండి చూస్తూ ఉండు.'

ఈ లోపున రాచిన్ ముందు శత్రువుల బాడ కనుపెట్టడానికిన్నట్లుగా నాలుగు వైపులకు అనుచరులను పంపాడు. అందరూ ఇలా కలొక వైపునకు వెళ్ళిపోయిన తర్వాత అతడు రిచర్డును సమీపించి, మోకరిల్లి తయారగు చేసుకొన్నాడు.

'ఏమిటి రాచిన్! నీ తప్పులన్నీ పూర్తిగా తమిగినవి ఇకవరతో చెప్పివేసితివి గదా? నాచూ దూది వింజులగ గాలికిరిపోతుం దను కోన్నావా? ఇకలూ నీవు కొత్తగా చేసిన ఆచరార్థమేమిటి తయారగు చేసుకోదానికి?— అన్నాడు రిచర్డు.

'చేకాదు ప్రభూ! తమక్షేయం కోసమే తమను వంచన చెయ్యడానికి పనికివచ్చినాడు. మీరు విన్న యీల మూల్యాదునీనేది కాదు. నా ఆనతి ప్రకారం నా అనుచరుడే అలా ఈల చేశాడు. ఈ విందు ఇంకా యెక్కువ కాలం పోగితే మళ్ళయైన మీ రాచకార్యాలకు చూసి కాటిల్లుతుందని అలా చేశాను,'—అంటూ రాచిన్ మాడ్ చేసి, చేతులు కట్టుకొని ప్రభుని ఆజ్ఞకోసం ప్రతీక్షిస్తూ నిలబడ్డాడు.

రిచర్డు ముఖం కోపంతో మొదట కంపగడ్డ అయింది. కాని, యంత లోనే, అతని న్యాయబుద్ధి యీ తాత్కాలిక ప్రేమను నిగ్రహించి కనింది. వెంటనే రాచిన్ ముందులో ఇలా అన్నాడు: 'నీ చింత మాంసం, నీ మధువు యెక్కుడ కర్పణంపోతుందోనని జదిపినట్లున్నావులే! మందిరి! తల్లి నీవు అంద నుకు నన్ను చూడవచ్చేటట్లుంటే, నీయంత విసిరిగొట్టుగా నే నుంటా నను కోన్నావా? అయినా, మందినీ చేశావు రాచిన్! మేమిప్పుడు వెంటనే బయలు పడి పోవాలి. విశ్లేషిద్ ఈ గంటనేకటినుంచీ యంత విచారగా ఉన్నాడో చూడు. తన సలహా ప్రకారం నేను చెయ్యక పోతే ఇలాగే భిన్నముఖుడై మృత్యుంటాడు. ఇలాంటి అనుచరుడు నీ పరివారంలో నీకవలెనా ఉన్నారా రాచిన్ ముందే?'

'ఉన్నాడు, నా ముఖ్యమంతుడు రిచిల్ బాన్ అలాంటివాణ్ణి! ఇప్పుడు స్కాట్లెండు ప్రాంతానికి దిగ తనిమీద వెళ్ళాడు. నాకు సలహా ఇచ్చే

విషయంలో అతని చొరవకు అప్పుడప్పుడు నాకు మహాచెడ్డ చిరాకు వచ్చి ఉంటుంది. కాని, కాస్త తయారయిపోని ఆలోచిస్తే, అభివృద్ధి నాకొపే యెంతవరకూ నిజమన. నా తేజశ్శక్తి అతరలంత తేజవారిపై నే నెలా ఆగ్రహించగలను ప్రభువో?— అన్నాడు రాచిన్ ముద్దు.

‘నిజం చెప్పావు రాచిన్! నా శిష్యుడు అలాంటి అలవాట్ల వల్ల వీర్వడ్డారు. తాను చెప్పినది నేను చేసేటంతవరకూ విచారవదనంతో మార్చుటాను వివాన్ మో. ఇక నీవో? నా శ్రేయస్సుకోసమని నన్ను తయారవంచన చేస్తూఉంటావు. ఇలాంటి మీ యద్వైతభాష్య నే ననభవిచేస్తే స్వేచ్ఛ వీరుని చెప్పక! సరే, ఇక పదండి, త్వరగా కోనింగ్సుబద్ధులకు చేరుకుంటాం’— అన్నాడు రిచర్డు.

మార్గం నిరుపద్రవంగా ఉన్నది నీలదీ కనుపెట్టడంకోసం, ముడుగానే కొంతమంది అనుచరులను పంపిస్తూ రాచిన్ ముద్దు తేలికునేవాడు. బహుశా యెట్టి ప్రమాదమూ ఉండదనీ, ఒకవేళ అట్టిదేయైన నాటిల్లేట్లనుంటే వచ్చి అనుకోదానికి నిమగ్నమంది తాను అనుచరులతో సహా బయటలేరుకున్నాడని అన్నాడు. రిచర్డుకు చాల సంతోషం కలిగింది. అనుభవముచకంగా అతనికి తన చేయి అందించి, తప్పలన్నీ పైపెంచానని చెప్పి, అటవీకాసనపు కఠిన నిబంధనలను త్వరలో సడలించజేయగలగని వాస్తవం చేశాడు. ఈ కాసనకార్యక్రమాలం గానే పాగ్లన్ లనేకులు ప్రభుత్వంపై తిరుగుబాటు చేయడం సంకల్పించి ఉంది.

రాచిన్ ముద్దు ఆశించినట్లుగానే, పర్యాటకం నిరంతరముగా సాగింది. వివాన్ మోతోనూ, గర్లు వాఁతాలతోనూ రిచర్డు కోనింగ్సుబద్ధుల దుర్గం దరివాపు అకు చేరుకునేసరికి ఇంకా మార్కాస్ తమకుం కాలేదు. వాన్ చదితీరాన, చక్కని ప్రకృతి సన్నివేశంలో ఒక పర్యటంపై నిర్మించబడిన వనదుర్గమిది. నార్మన్ ఆక్రమణకు పూర్వం ఇంగ్లాండు దేశపు రాజులు ఇక్కడనే నివసిస్తూ ఉండే వారు. బయటి పోరాటం దరిమిలా నార్మన్లచే పునర్నిర్మించబడినా, లోపలి కట్టడమంతా పురాతన పద్ధతిలోనే ఉంది. మన కథాకాలానికి నార్మన్ల బయటి పోరాటరాన్ని పునర్నిర్మించడం జరగలేదు. పాగ్లన్ వాస్తవం విశిష్టత అంతా ఈ దుర్గనిర్మాణంలో చూడవచ్చు.

దుర్గాధికారి యెథోర్స్టన్ మరణానికి విచార ముచకంగా ఒక నల్లజేందా దుర్గ శిఖరమీద ఉన్నతొంపి. బహుశా దర్వాజామీద మరొక జేందా ఉంది: దానిపై ఒక తెల్లగుర్రం బొమ్మ చిత్రించబడిఉంది. అది ఎథోర్స్టన్ పూర్వం లైన పాగ్లన్ రాజుల పతాకవిన్నం. ఎథోర్స్టన్ అపరకర్మకు చాల పెద్ద యెత్తున సన్నాహం చేయబడ్డాయి. వింధునగ్గానే కాక త్రోవనుటోయే బాటసారులనుకూడా ఆహ్వానించి అతిథ్యమివ్వడం అప్పటి ఆచారం. కోటంతా తాళా నూతావుడిగా ఉంది. కోనింగ్సుబద్ధులందరూ యెత్తేవాళ్ళు దిగేవాళ్ళూ.

చివరకు తన పరివారంతో బయటిదర్బారుకా దాటి లోనికి ప్రవేశించి చూడగా, అక్కడ ఒక వైపున కొందరు వంటవాళ్లు మాంసాహారాలు తయారు చేస్తున్నారు. వ్రక్కన మధ్యపుటో నడిన బాసలున్నాయి. అతిథులు యథేచ్ఛగా ఇవట ఆ మాంసాహారాలు తియ్యకొని మధుపానాలు చేస్తున్నారు. వీరెక్కడ, వారు తక్కువ, అని తేటతా, యెల్లరికి అవి విడివిగా అందివ్వబడుతున్నాయి. పలుతరగతులవాళ్లు ఆ సమరాయుల్లో ఉన్నారు. ఆరునెలల నుంచి అలాంటి ఆహారపానీయాలు చవిచూచి యెరగని వాపిరితనంతో సాగ్జన్ రాసగులు కొందరు నాటిని నేవించడం ఒక ప్రక్క కనిపిస్తోంది. సాగ్జన్లలోనే క్షుతంతువులైనవారిలో ఈ వాపిరితనం కనిపించక పోయినా, అప్రయంగానే నాటిని నేవిస్తూ దుడిపాకాల విమర్శ చేస్తున్నారు. ధనికవర్గానికి చెందని నార్జన్ వాతీయులు కూడా కొంద రక్కడ కనపించారు. ఈ సాగ్జన్ ఆచార సంప్రదాయాలను యెద్దేవాగా చూస్తూనే వాళ్లు మధుమాంస భక్షణ యథోచితంగా చేస్తున్నారు.

వీరు గాక, పాలస్తీనానుండి తిరిగి వచ్చిన యాత్రికులు, సైనికులు కొందరవట కనపించారు. విచ్చగాళ్లు సరేసరి. సాగ్జన్ చారణులు కొందరు తమ తంబురాలు మీటుతూ ఏవేవో పాటలు పాడుతుంటే వారి చుట్టూ జనం మూసుకున్నారు. గారడీవాళ్లు గారడీ విద్యలు ప్రదర్శిస్తూ ఉంటే హాస్యగాళ్లు హాస్యాలు చేస్తున్నారు. అపరకర్మవంటి దుఃఖసమయాల్లో కూడా అలాంటి విరోధాలు తప్పుగా యెంచేవాడు కాదు సాగ్జన్లు. అయితే, యెథెర్నీన్ మరణం మధ్యమధ్య గుర్తొచ్చి కొందరు తురుములు దగ్గులికచెంది మూట్టాడుతుంటే, కొందరు స్త్రీలు గొంతెత్తి విలపించడం కూడా కనిపిస్తోంది.

అతిథులను యథేచ్ఛగా తీరగనిస్తూ అచట ఊరక సంచరిస్తున్న వేత్ర హస్తదోకడు, చివరనూ, వివాహమునూ చూడటంతోనే, యెవరో యెధులని ఊహించి, అలాంటివారిని ప్రత్యేకంగా గౌరవించడం తన విధియని తెలిసినవాడు గనుక, గౌరవపురస్కరంగా సమీపించి జనంలాంటి దారిచేస్తూ మేడమిదికి తోడ్కొనిపోయే మెట్లగేటువద్దకు తీసుకొని వెళ్ళాడు. గర్జనాంబాలు ఇవతలనే అగిపోయారు. వారికి అక్కడ యెవరో పరిచితులు కనిపించారు. అదిన్నీ గాక, ప్రత్యేకంగా పిలువనంపబడితే తప్ప, తాము లోనికి పోనూడదని వారికి తెలుసు.

క్రొత్త సామ్రాజ్య భార్య గోప్రసానికి వాడుగంతములు. మొదటి రెండువల
ముఖా చీకటికోణాలు, అవల కలనూకారము. ఉన్న సోపాన పంక్తియొనగా
ఈ రెండువలమునూ చాటి చూడవలయును. అంతయును చీకటి. శ్రేణువులు
రెండునూ వివాచనమునూ ఆ రీతిగా వోడ్కొనిపోయి చూడవలయును
తొమ్మిది. అవల ఒక పెద్ద పీఠములున్నా శాంతముండి పెద్దలు సమావేశమై
ఉన్నాడు. పదేళ్లకు అవలకర్మణ్య పాల్గొనే నిమిత్తమై ఆ చుట్టపట్టునుండి
పత్తిర సాగునో పోయియున్నా వారు. అందరూ వృద్ధులే, యువకులెవరూ లేరు.
విశేషము సాగునో కలిగినాల్సిన, పెద్దోకవలెనే తమచుట్టూ ఉడుగోడలు
నిర్మించుకొని, తమ సాగునో అభిజాత్యాన్ని గూర్చి నిత్యము కలపోసుకుంటూ
కాలక్షేపం చేస్తూ ఉండిన వృద్ధులు వారు. ఆ తెల్లని బలపాలు, ఆ పొడు
గాటి గడ్డాలు, ఆ పల్లవి అంగీలు, ఆ విశుదగంధీర వదనాలు,—ఆది యొక
విచిత్ర దృశ్యం.

నాటిక అపరంపరలలో నొకటి. ఇందుకు ఈ పదంలోనే ఆతమతన, తన విముక్తి, అపరంపరల నీలకంఠుని జీవిత కృత్యముల భావం ప్రకటిస్తూ, అభివ్యక్తి పూర్వకంగా స్వీకరణ పరిచి, తమ ఆరాధనను కరించి పాధుపాత్ర శత్రువులకు తాము, మున్నగు అపరంపరలకు లాభం తెలిసిన విషయములను సమర్థింపగా ప్రత్యభివాదం చేసి, కరివారణి దండిల్చుక పాధుపాత్రను గౌరవి సేపించాడు. ఇలాంటి మర్యాద వివాచనలోను నూడ జరిగింది. నాటిక వివాచనలోను నున్నట్లులేదు. కంఠస్వరాలిని బట్టి నున్నపదాలతోనూ అని వార మెదలకుండానే తండ్రికి ప్రత్యభివాదం చేశాడు వివాచనలో.

పిమ్మట పెద్దకో వారి నిద్దరినీ, ఆ యంతనకు కొనుకొని ఉన్న ఒక చిన్న పొంగి వా ముదిరంలాంటి తోడ్కొనిపోయాడు. రెండు నిమిషాలక్కుడ తలుగు చున్నాయి. వాటి తలుగురులో, కిలానిర్మిత్తమైన బలిపితం మూడవ, యెథర్ లైట్ కవశటికగల పొడవద్ద కొందరు ఛాదరీలు ప్రార్థనలు చేస్తున్నారు. ఎథర్ లైటు తల్లి కంటుపడ్డందు కౌన్సిలునుండి వీరిని ప్రత్యేకంగా పిలిపించింది— ఈ పొంగివంటి జరిపించినందుకు కంటుపడ్డందు కౌన్సిలుకు చావించే కట్టుం చాలా ఉంటుంది. ఈ సందర్భంగా ఛాదరీలకు ముగ్ధిది కూడా చాలా ఉంటుంది కనుక, కదలలేని మంటి ఛాదరీ యొక్కదు మినహా తక్కిన ఛాదరీలంతా కట్టకట్టకొని ఇందునిమిత్తమై బయలుదేరినవారు. కొందరి పొడవద్ద కనిపెట్టకొని ఉంటే, తక్కినవారు యెలాగో పిలుచుకొని అవటి నిరుచిస్తో వాల్లో పొట్టొంటూనే ఉన్నారు. పొడవ కనుక్కుకొని ఉన్న ఛాదరీలు

ఒక్క కుగమైనా విరామమివ్వకుండా శ్రద్ధగా ప్రార్థనలు కొనసాగిస్తున్నారు. విరామమిస్తే, తుదకడకలు మృతతీవుని చేరిక్కించుకుంటారని అన్యులొకరి విశ్వాసం. ఫాదరిలు ఆ పాదే సమీపానికి గూడా పళాయివారి సెవ్వరిని రానివ్వడంలేదు. అది నెంటునెట్టించా చనిపోయినప్పుడు పయోగించిన పాదే యట. అంతచే వారు దానిని చాల పవిత్రంగా చూచుకొంటున్నారు. పాపాత్ముల చేతులు కడితే, అది అపవిత్రమైపోతుందని వాళ్ళ భయం. నెంటు ఎట్టొండు క్రైస్తవులు ఫాదరిలు ఇంత శ్రద్ధాభక్తులతో ఈ కర్మకాండ జరిపించడానికి మరొక కారణం గూడా ఉంది. కుమారుని ఆత్మ నిమిత్తానం ఈ సందర్భంలో కలిపించే నూతన బంగారు నాణేలూకాక, క్రైస్తవులలో తన కుమారుని కొనినమా భర్తాసమాకళ్యతంగా ప్రార్థనలు జరుగుతూ ఉండడానికై ఒక మతేత్రమైన భూమిని కూడా క్రైస్తవులు వాగినింపానని యెథర్ నేను కలి వాగ్దానం చేసింది.

ఫాదర్ల సెక్రీట్ ఇంజనీరే ప్రార్థన చేయుట, రెండవ వివాహములు గూడ ప్రార్థనలు చేశారు. పిమ్మట సెక్రీట్ గద్దురేయటంబా దారిని మరొకచోటికి తీసుకొనిపోయాడు. అది కూడా వెలుతురంతగా చూడటకు పలు లేని ఒక చిన్న గది. సన్నని పలినెలోంచి సాయంసంధ్యాదల ప్రభ కొంచెముగా లోనికి ప్రకటిస్తోంది. కయమ్మపల్లివ ఒక స్త్రీ అక్కడ కనుపించింది. ఆమె యెథర్ నేను కలి యెడిత్. ఒకప్పుడు గొప్ప సాధారణత యని లోపించి జేసే యాపురేఖ లామెవి. దుఃఖతాచకమైన దుఃఖం ధరించి ఉంది. యెట్ట యెడట బలమైన దంతంతో కిల్చించబడిన ఒక కిలువ, దాని పక్కన ఏదాది పొడుగునా ఉపయోగించడానికి వీలైన ఒక పెద్ద ప్రార్థనగ్రంథం ఉన్నాయి.

సెక్రీట్ తన పెటనున్న యెడలిని — ముఖ్యంగా నీలకవచధారిని ఆమెకు సెడక పరిచాడు. ఎథర్ నేను నిమిత్తక ప్రారాధన యోధాశ్రేయశీలతే యని చెప్పాడు. ఆమె నీలకవచధారియొడ కృతజ్ఞత ప్రకటిస్తూ, 'దైవం అన్యధా సంకల్పించినందువల్ల మీ శ్రమ ఫలించలేదు. ఈ అభాగ్యురాలి దుఃఖంతో పాటు పంతుకోడానికి మీ రీసలే వచ్చినందుకు మురితగా నా కృతజ్ఞత తెలియజేసుకుంటున్నాను.'—అని, 'వీరిని ఆతిథిసత్కారంతో వీరిధం గా గౌరవిస్తూ ఆదంతా మీదే భార'మంటూ సెక్రీట్ ను పాచ్చించింది.

సెక్రీట్ నిశ్చయంగా మరల అక్కడకుండి బయలుదేరి, మరొక పోపాన పలయమిడుగా ఆ పై అంతస్తుకు రెండవ వివాహములకు లోడ్చనిపోయాడు. అక్కడ నుమారొక యిరవమంది యెవలిమణులు సమాజేకమై ప్రార్థనలు చేస్తున్నారు. కొంతనా ఒక ప్రార్థనగీతం మంద్రవిమలశబ్దంతో పాడుతోంది. మరి నలుగురు యెవతులుగూడ ఆమెతో కలిసి పాడుతున్నారు. ఎథర్ నేను కనకేశిక కృపాదానిని నిర్దేశించబడ్డ ఒక కట్టుకట్టుమునై నలు

రకాల అల్లికలట్టుకున్నారు కొందరు శ్రీలు. మరికొందరు, కవచేటిక నలంక
రించడానికే, గంపలనిండావున్న పూలతో పూయాలని గ్రహిస్తున్నారు. ఒక
విధమైన ఆచార నియమానికి కట్టుబడి వారు ఆయాపనులు నిర్వహిస్తున్నారే కాని,
వారి నవనాల్లో విచారశీల విక్రమా కనిపించడంలేదు. ఏదేమిట అయినప్పుడు
నవ్వేవాళ్లు, ప్రక్కవాటిలో నువ్వునులాడేవాళ్ళుమా. అది చూచి, వారి
కంటే పెద్దవాళ్లు వాళ్ళను మందలిస్తున్నారు. ఒక్కొక్క యానతి, తాను
విచారమాచకంగా ధరించిన నల్లని బుట్టుతనకు బాగా నవ్విందో లేదో చూచు
కుంటోంది. ఈ వెలిచేట్టలు నూతన వ్యక్తులను చూచితర్వాతగూడ తగ్గ
లేదు. ఒక్క రొవెనాలో మాత్రమే ఈ వెలిచేట్టలు లేవు. సలకవచధారిని
చూడగనే ఆమె గౌరవభావంతో నుకుమారంగా అభివాదించేసింది. ఒక
విధమైన విచారం ఆమె నడనంలో కనిపిస్తోఉన్నా, దిగులువడి కూర్చున్నట్లు
మాత్రం ఆమె కనిపించలేదు. యెథెల్ స్టేసు మరణానికంటే, వివాహంలో
యొక్కడ ఏ పరిస్థితిలో ఉన్నాడో అనేదాన్ని గూర్చిన ఆలోచన ఆమెను
యొక్కవగా కలవరపెట్టుకున్నదని చెప్పవచ్చు. కాని, పెద్దీళ్ళకు ఈ
మాఖిలాల పరీక్ష బాతుగా తెలియని కారణంచేత, రొవెనా విమదం
ఎథెల్ స్టేసుగూర్చి అనుకోన్నాడు. ఆ సంగతి సలకవచధారికి తెలియజేయ
డం మర్యాదగా భావించి అతనితో అన్నాడు—‘యెథెల్ స్టేసు కిచ్చి వివాహం
చేయ నిశ్చయించబడిన కన్య యీమె’ యని.

అపరకర్మకగూర్చిన కలాపం ఎక్కడెక్కడ ఏవిధంగా జరుగుతోందో ఈ
రీతిగా అతిథులకు చూపిస్తిన తర్వాత, పెద్దీళ్ళు వారి నిద్దరినీ మరొక దిన్న
గదికి తీసుకొనిపోయి, ‘మీరిక్కడ బస చేసి విశ్రాంతి తీసుకోండి, మీరు కాన
అసిన వస్తువులన్నీ ఏర్పాటు చేయిస్తా’నని చెప్పి వెళ్ళిపోబోతుండగా, రిచర్డు అతని
చేయిపట్టుకొని, ఒక టీగం అగమని కోరుతూ, ‘మీరు నన్ను ఇదివరలో ఒక
వరం కోరుకోమన్నారు, అది యిప్పుడు అడగదలిచాను. ఇప్పుడుగా’ అని
అడిగాడు.

‘ఇంకా సందేహమేమిటి? మీరు అడక్కమంటే అది మీకు యిచ్చి
వేశాను. కాని, ఈ విషయసమయంలో...’—అని యింకా ఏమేమో చెప్ప
బోతూ ఉండగా, రిచర్డు, —‘అసంగతి కూడ నేనాలోచించాను. కాని, తర్వాత
నాకు వ్యవధి ఉండదు. అదిన్నీగాక, ఇదే మంచి వస్తువుమని కూడా నాకనిపి
స్తోంది. యెథెల్ స్టేసు భౌతికశరీరాన్ని సమాధి చేసేటప్పుడే, మనలో మనకుగల
కొన్ని అపాహలనూ అనుమానాలనూ గూడ సమాధి చేసివెయ్యడం ఉత్తమం’
అన్నాడు.

పెద్దీళ్ళ ఇంతుక ఉద్రిక్తుడై, —‘మీరన్నీలేమిటో నాకు సరిగా తెలియ
లేదు. మీ వదుగబోయే వరం మీకు నశించిపోయేకే కాని, ఇతరులకు సంబం

ధించినది అయివుండవని భావిస్తున్నాను. అది మా వంశగౌరవానికి సంబంధించినదైతే, అందులో పరాయివాళ్లు జోక్యం కల్పించుకోవడం తగదు'—అని పలికాడు.

'నేను పరాయివాణ్ణి కానని మీరును చాలా అంగీకరిస్తారనే అనుకుంటాను. తేనియొడక యిలా జోక్యం కల్పించుకోవడం నాకు గొప్పతం కాదు. యింత కాలమా నే నెవనితో మీరు తేలియదు, ఇప్పుడు చెప్పరున్నాను—నేనీ అంగ్లదేశ ప్రభుత్వం చెబుతున్నాను' అన్నాడు చెబుతు.

'అయితే' అని సెషియన్స్ రెండడుగులు వెనుకకు జేరారు.

'అవును సెషియన్స్! ఈ అంగ్ల భూమికివచ్చింది సాక్షులు, నార్మనులు, ఉభయయుగాలూ దిద్దలే. ఉభయయుగాలూ ఏకమై కలిసిపోయి ఉండాలని మనస్సారా వాంఛిస్తున్నాను. ఏమి సెషియన్స్, నీ ప్రభుత్వముగడర మోకరిల్లడం నీ కిష్టంలేదా?' అని అడిగాడు చెబుతు.

'ఏ నార్మన్లూ ఇంతవరకు నేను మోకరిల్లలేదు'—అని సమాధాన మిచ్చాడు సెషియన్స్.

'అయితే అక్కరలేదులే! నార్మన్లు సాక్షులూ నా వృష్టికి సమానులనీ, ఇరువురనూ యెట్టి విభేదమా లేకుండా పోలిస్తానని నేను భజిస్తున్నాను గాని నాదే నాకు మోకరిల్లుతున్నాను. ఇంతవరకు మోకరిల్లనక్కరలేదు'—అన్నాడు చెబుతు.

అందుకు సెషియన్స్ ఇలా జవాబిచ్చాడు : 'మీ కౌర్యసాహసాలూ మీ గుణగణాలూ నేనెప్పుడూ ఆనందిస్తూనే వచ్చాను. సాక్షున్ రాజవంశానికి చెందిన మెట్టిల్లా రక్తం మీలో ప్రవహిస్తున్న కారణంచేత, అంగ్లసింహాసన మధిష్ఠించే హక్కు మీ కేర్పడినట్లు మీరు చెప్పుకొంటున్న సంగతి కూడా నే నెరుగుదును. కాని, మెట్టిల్లా రాజవంశానికి చెందినదన్నమాట నిజమే కాని, అంగ్ల సింహాసనానికి వారసురాలి కాదు.'

'కాకపోవచ్చు. కాని, వారసులు కదగ్గవారు మరొకరు ఎవరున్నాడో చెప్పండి! చెప్పగలరా?' అని అడిగాడు చెబుతు.

'అవును. ఎథెల్ రెడ్ఫీస్ మరణంతో, సాక్షున్ రాజవంశపు తుది అంతురం అంతరించినట్లుంది. ఈ విషయం యొత్తిచూపి, నన్ను ఆశచూపించుటకేనా నీవు ఇంతదూరము వనికట్టుకొని ఇక్కడికి పరుగుత్తుకొని వచ్చినది? ఎంత సాహసం!' అన్నాడు సెషియన్స్.

‘నిన్ను అపహరించుటకు కాదు నెదిరిక, — నీవు భీరుడవు గనుక, తోటి భీరునియందు భీరునితో విశ్వాసంబొంది నీ ముందట ఈ విషయం ఉటంకించాను’ అన్నాడు రిచర్డు.

‘మంచిది. నీవు రాజువే, — జావన్న సంగతి అంగీకరిస్తాను. నా అల్లు ప్రితిఘటన నిన్ను రాజుకాకుండా నివారించలేదు. ఒకటే మార్గమంది, నిన్ను రాజు కొనివ్వకుండా చెయ్యడానికి. అది నాకిప్పుడు అందబాటులోనే ఉన్నా, నేనందుకు పూనుకొనబోవడంలేదు’ — అన్నాడు నెదిరిక.

‘అయితే నా కిస్తానన్న వరంమాట ఏమిటి? ఇస్తానన్న కర్పాత యిక తిరిగిపోగూడదు. ఈ నీకుమారుడైన వివాన్ హోను మన్నించి, తిరిగి యెప్పటి వలె అదరించు. ఇదే నిన్ను నేను అడిగే వరం. మీ యిద్దరూ అన్యోన్య శ్రేయోతో ఉండడమే నాకు కావలసినది. ఇందువలన నాకు కలిగే ప్రయోజనం, నా మిత్రుడు సంతోషించడమూ, నా ప్రజలతో అసంకల్పిత కాలించడ మున్నూ’ అన్నాడు రిచర్డు.

‘ఏమీ, యితడు నా కుమారుడు విత్సేడా?’ అన్నాడు నెదిరిక, వివాన్ హోనుక చూస్తూ.

‘నాన్నా! నాన్నా! నన్ను మన్నించు!’ అంటూ తండ్రి కాళ్లమీద కదాడు వివాన్ హో.

కుమారుని లేవనెత్తుతూ నెదిరిక, — ‘మన్నించాను నాయనా, మన్నించాను. నార్మన్ కు చేసిన వాగ్దానమైనా ఏవిధంగా చెల్లించుకోవాలో పారివార్డు కుమారుడైన నాకు ఆయాశ్రమం తెలియదనుకున్నావా? కాని, నీవు ఈ దుస్తుల్లో ఉండడం నాకు బాగుండలేదు. నీ పూర్వికులు ధరించిన దుస్తులలో నీవు నా కళ్లయెదుట పడితే నీ నాకు బాగుంటుంది. నీ వేదో మాట్లాడాలనుకుంటున్నావు’ — అంటూండగా నెదిరిక కఠస్వరం తిరిగి తీవ్రతనం చాల్చింది: ‘నీవు ఎత్తబోయే సంగతిమీద నాకు తెలుసు. రోజునా రెండేళ్లవరకూ విచారంగా గడపాలి. కాదనిన ధర్మ గతించినప్పుడు, ఆ మాత్రం దీక్ష పాటించకపోవడం మన పూర్వులయొడ మహాపచారం చెయ్యడమాతుంది. యెథెల్ నేను శవాన్ని ఇంకా సమాధి చెయ్యడం కూడా జరగలేదు. అప్పుడే ఆమెకు శరీర సంబంధాన్ని గూర్చి తలపోయడం మన పితరులకు అగ్రహ కారణమవుతుంది — తన పవిత్ర స్మృతిని ఇలా కళంకితం చేస్తున్నందుకు, యెథెల్ నేనే ధూతమై మన ముందరకు వరుగెత్తుకొని రావచ్చు గూడ!’ — అంటున్న సమయంలో —

నెదిరిక్కు వలికిన కలుకులే మంత్రాగ్రై ఒక ధూతాన్ని కల్పించాయో అన్నట్లు, తలుపు తెరుచుకొని, శవానితోనే నేనుతో, యెథెల్ నేను అచట

ప్రత్యక్షమయ్యెను. సెడ్రీక్ చకితుడై వెనుకడుగులు వేసుకుంటూ వెళ్ళి గోడకు చేరిపోయాడు. చూపు ప్రభంజితమైంది. తెరుచుకున్న నోరు మూతపడ లేదు. రిచర్డు వివాహములు జైత్రపార్థన చేయ మొదలు పెట్టెను.

ఇంతలో, క్రిందనుంచి కేకలు విసవడమయి, 'దోస్తానా! ఆ సన్యాసుల్ని విడిచిపెట్టవద్దు!'—అంటున్నారు కొందరు. 'చీకటి కొట్టలోకి తోసి బంధించండి' అంటున్నారు మరికొందరు. 'విరిచిట్టి కొట్టుకుపోతే తేలికపడవంటిది,'—అంటున్నారు వేరొక కొందరు.

ఇప్పటికి సెడ్రీక్, కొంచెం మనస్సు కుదుటపరచుకొని, ఎదుటనున్న ఆ భూతాన్ని ఇలా పూర్వించాడు: 'ఎవరు నీవు? మనిషివా? దయ్యానివా? మనిషివైతే మోట్లాడు. దయ్యానివైతే ఎందుకీలా రావలసివచ్చిందో చెప్పు. నీ ఆత్మకాంతికి నేను చేయదగినదేమైనా ఉంటే చేస్తాను. మోట్లాడు ఎథెల్ స్టేన్,—నీవు బ్రతికున్నావా లేదా? మోట్లాడు!'

ఆ భూతం నెమ్మదిగా ఊపిరి పీల్చుకుంటూ ఇలా సమాధానం చెప్పింది: 'మోట్లాడుతాను, నన్ను కొంచెం ఊపిరి త్రిప్పుకోనివ్వండి. ఆం,—నేను బ్రతికి ఉన్నానా అని కాదు మీరడుగుతున్నది? బ్రతికి ఉన్నాను. ఇంత రొట్టె, ఇన్ని మంచిసేళ్లతో మూడుకోజులు మూడు యుగాలుగా గడపవలసివచ్చినవాళ్లు యెంతగా బ్రతికి ఉండడానికి వీలుంటుందో అంతగా బ్రతికి ఉన్నానిప్పుడు... అవును సెడ్రీక్ బాబాయ్, రొట్టె, మంచిసేళ్లు తప్ప ఇంకేమీ. ఈ మూడుకోజుల్లోనూ గొంతు విగ్రహంలే నన్ను. ఇప్పటికైనా అదృష్టవంతుణ్ణి—మిత్రో! ఈ మోటలు చెప్పుకోగలుగుతున్నాను.'

'అడవికి ఎథెల్ స్టేన్? టెంప్లార్ చేత చెబుచిని నీవు క్రిందపడిపోవడం నేను కల్పారా చూచాను? నీ తల నోటివరకూ రెండుగా విచ్ఛిన్నమైందని వాంఛానుడ చెప్పాడు?' అని అడిగాడు సీలకవచధారి.

'నీవు చూచినది పొరపాటు. వాంఛా అబద్ధమేదాడు. నా తల విచ్ఛిన్నం లేదు. నోరు తిన్నగానే పనిచేస్తోంది. ఇప్పుడంటే యిప్పుడు—ఎలాంటి విందు భోజనం ఆరగించడానికై నా సిద్ధం! టెంప్లార్ కు త్రిచెబ్బును నేను గడతో ఆడు కోడంలో కత్తి చెసిగి బలపరుపుగా నా తలమీద పడింది. కిరస్తానిని లేక పోవడంవల్ల ఆ చెబ్బుకు తల దిమ్మెక్కిపోయి క్రిందపడిపోయాను. గాయము మోతగ్గి తగలేదు. ఇంతలో ఆ పోరాటపు తీవ్రతలో యితరులు వచ్చి నా మీద వచ్చారు. నాకు స్పృహ తప్పిపోయింది. తెలివినవచ్చి చూద్దనుకూ, ఒక కవచేటికలో వున్నాను. అదృష్టవశాత్తూ దాన్ని పూర్తిగా మూయడం జరుగలేదు. నెంటు యెడ్మండు చచ్చిపో బలిపీఠం ముందర నా చేతికి ఉంచబడివుంది. నేను వరుసగా తుమ్ములు తుమ్ము గొండ్రించాను. నా అలవాడి నిని,

మతాధికారి, మరొక సభ్యుని పరుగెత్తుకొని వచ్చి, నేను బ్రతికివుండడం చూసి భయకంపితులయ్యారు. వచ్చినవారో వారసులం కామే అని అనుకోడం వాళ్ళకు అభ్యంతరం కలుగలేదు. నేను బ్రతికి వచ్చాను. నేను బ్రతికి వచ్చాను అదిగో, యేదో అయ్యింది. అందులో మేమి మండు కలిపాలో, వాడు అతరాని నిద్రమత్తు వచ్చింది. చాలా సేపటిదాకా మేము కోరికపోయి నాను. యెట్టకేరకు మేల్కొని చూద్దామగదా, నా చేతులూ కాళ్ళూ గట్టిగా కట్టిపెట్టి వున్నాయి. ఇప్పటికీ వాకానోషాలు పోలేదు. చుట్టూ కట్టికట్టి, నేనొక భూగృహంలో ఉన్నట్లు స్పష్టమయింది. నాకు పట్టిన దురదృష్టం విచారిస్తూ అలాగే పడుకొనిఉన్న సమయంలో, మతాధికారి మరొక సభ్యునితో భూగృహం తలుపు తెరుచుకొని లోనికి వచ్చాడు. నేనున్నది ఈ లోకం కాదని నాకు నమ్మకం కలిగించాలని వాళ్ళ ఉద్దేశం. కాని, అది నేనెలానమ్ముతాను? ఆ మతాధికారి వెలివిడి గొంతు నాకు తిరపరిచింది. మా యింటికి విండుల తరచు వస్తూవుండేవాడు. జింకది లోడమోసం కావాలని ప్రార్థన వదిలి అడిగిపెట్టించుకొనేవాడు. దుర్మార్గుడు! ఆ తిన్న విశ్వాసమైనా చూడలేదు' అన్నది ఎథర్ డేస్.

‘అకాకుపడకు ఎథర్ డేస్! కొంచెం గిక్కు తిప్పుకొని నెమ్మదిగా నీ కథ అంతా చెప్పు. చాలా విచిత్రంగా ఉంది’—అని హెచ్చరించాడు రిచర్డు.

‘విచిత్రమేమిటి! ఇక్కడ కడుపుమండిపోలేను! ఇంత బారీరొట్టె, పిల్లు ఇవి తప్ప ఇంకేమీ ఇవ్వలేదీ విశ్వాసపూరుకులు. మా నాన్నగారి నేనుగారి, పిళ్లం ఎంతెంత దోచిపెట్టాము! అదేమైన తలపోశారా! బొన్నరొట్టె, పిళ్ళు, ఇవి పిల్లు తమ పోషకుడనైన నాకిచ్చినవి. నేను తర్వాత వెలివేయబడ్డాననే, పిళ్లను బయటికి త్రోవేసేవాడే నేనిక నిద్రపోను’—అని ఉద్రేకం ప్రకటించాడు యెథర్ డేస్.

‘నెడ్డిక అంతట అతనిని సమీపించి చేయిపట్టుకొని, ‘అయితే మరి, ఈ ప్రయోదంనుంచి యెలా తప్పించుకోగలిగావు యెథర్ డేస్! వాళ్ళ మనస్సు లేమైనా మారాయా?’—అని అడిగాడు.

‘వాళ్ళ మనస్సులా మారేది! అసంభవం! ఎండక రుక్మ కరుణతాయా? వాళ్ళ చేతుల్లోంచి ఇప్పటికీ నేను బయటపడి ఉండేవాణ్ణి కాదు. అద్భుతకాత్మకాదాదావు కాన్వంట్సులోని వారంతా, ఇక్కడ జరగబోయే అపరకర్మ కలాపంలో పాల్గొనే నిమిత్తం కాన్వంట్సు విడిచి వెళ్ళిపోవడం జరిగింది. ఆ సందడి నాకు వినిపిస్తూనే ఉంది. వాళ్ళ కడుపులో అకలి మండిపోతోంది. కొంత సేపటికి ఒక సభ్యుని తూలుతూ భూగృహం తలుపు తీసుకొని వచ్చాడు. ఖూతైన మత్తెలు వానన వానికడ గిప్పుగిప్పున కొడుతోంది. వాని ఒళ్లు

వానికి తెలియటంలేదు. చూచుచున్నాడు. నాదగ్గర వదలివెళ్ళే బాధ్యతను నీళ్ళకు బదులు, ఈసారి రుతికరమైన మోసాహారం, పూటైన మద్యం విడచివెళ్ళాడు. నేను నెమ్మదిగా ఆ ఆహారం తిని మద్యం త్రాగాను. శరీరంలో కాస్త పీచీక వచ్చినట్లుంది. నాడు మద్యపు నిషేధం గొప్పగా తగ్గించడంబా భూగృహం తలుపుకు తాళం వేసిపోయాడు. అందుచే తలుపు దానంతటది తెరుచుకొని వెలుతురు లోపలికి వచ్చింది. నన్ను కట్టివేసిన గొలుసుకూడా బాగా రుప్పపట్టి ఉంది. కొంచెం గట్టిగా లాగేసరికి అది కొంచెంగా సడలింది—అని ఇంచుకూ నేను అగాను ఎత్తలేదు.

‘కొందరలేదు ఎథర్ స్టేస్, నెమ్మదిగా చెప్ప. శ్రమగా ఉన్నట్లుంది, కొంచెం వీలైనా పుచ్చుకో!’—అన్నాడు రిచర్డు. ఎథర్ స్టేస్ అలాగేనని ఉదాహరించి తిరిగి కొంత ఆహారంతోనూ మద్యంతోనూ నింపి తరువాత కథ చెప్పసాగాడు. ఇప్పటికి గది అంతా జనంతో క్రిక్కిరిసిపోయి వుంది. ముఖ్యంగా, ఎథర్ స్టేస్ తల్లి అక్కడికి వచ్చింది. ఆమె వెన్నెంటు ఇతరులకు కూడ అనేకులు—స్త్రీలు, పురుషులు గదిలో పట్టడానికి వీలైనంతమంది గదిలో చేరారు. మిగతావారు బయట మెట్లమీద ఉండిపోయారు. పైకి ఎక్కడానికి పిలువలే క్రింది అంతస్తులలో కొందరు నిలిచిపోయారు. ఈ సమాచార మన్నతే బయటికి ప్రాకినందున, వెలుపలకూడా చాలా జనం మూగి ఉంది. ఎథర్ స్టేస్ చెప్పే కథ గదిలోనుంచి మెట్లమీదికి, మెట్లమీదినుంచి క్రింది అంతస్తుకూ, అక్కడనుంచి దాని క్రింది అంతస్తుకూ, ఇలా పీఠిపరకూ అనోటా అనోటా పడి రావటంలో, దాని స్వయానమే పూర్తిగా మారిపోతోంది. పైన ఎథర్ స్టేస్ చెప్పినదానికీ, క్రింద సింహద్వారం వెలుపల చెప్పబడే దానికీ సంబంధమేలేదు.

ఎథర్ స్టేస్ తన కథాకేసుం ఈ విధంగా పూర్తిచేశాడు. బంధనం సడలింపుకొని ఈస్టుకుంటూ అతడు ఆ భూగృహపు మెట్లెక్కి ఇవతలవది తడుము లాడుకుంటూ వస్తావుండగా, యిందాకటి సన్యాసి మరొక ఫాదర్ తో—ఆ ఫాదర్ దొంగలాగా కనుపించాడుగాని ఫాదర్ లాగ కనుపించలేదు—కలిసి, తింటూ త్రాగుతూ పాడుతూ కనిపించాడు. ఎథర్ స్టేస్ అమోఘం వాడిద్దరికై విరుచుకుపడ్డాడు. ఇకేదో దయ్యమునుకొని చూడలిపోయారు వాళ్లు. ఎథర్ స్టేస్ ఆ సన్యాసిని ఒక విడికెలిపోటు పొడిచేసరికి అతడు క్రిందపడిపోయాడు. కాని, పక్కనున్న ఫాదర్ వెంటనే తన దుడ్డుకత్తెతో ఎథర్ స్టేస్ నొక చెబుకొట్టి పలాయనం చిత్రగించాడు. (ఆ ఫాదర్ రాబిన్ హుడ్ ముఠా లాని కోప్పన్ మర్డర్ ఫాదర్ యే అయివుండాలని రిచర్డు నిర్ధారణ చేశాడు) అప్పుడుకాస్తూ ఆ చెబు గురి తప్పింది. ఎథర్ స్టేస్ అంతట క్రిందపడిఉన్న సన్యాసి వెలుపలకి తాళంచెవితో తన శుకెళ్లు పూర్తిగా తవలింపుకొని,

సన్యాసిని కనిపెట్టి నాలుగు తన్నులు తన్ని, వాడు నేవిస్తూ ఉండిన ముక్కు మోత అ భక్తులలాగా సంగ్రహించుకొని బయటదేరి, కాన్వంటు చాలాబట్ల గుర్రపు నాలుక వెల్లి చూచాడు. అక్కడ ఎథెల్స్టేను సొంతగుర్రమే కట్టిపెసి ఉంది. బహుశః దానిని మతాధికారి తన సొంత ఉపయోగానికి అట్టే పెట్టుకొని ఉంటాడు. ఎథెల్స్టేను వెంటనే ఆ గుర్ర మెక్కి తన కోటవైపుకు దానిని తిరికించాడు. శవశేషంలో, త్రోవలో ప్రతివాడూ వీధి దయ్యముని జడిసి పారిపోయారు. కోటకడకు చేరుకున్న తర్వాత, లానికి వ్రతశాసనం ఒక సమస్య అయింది. అద్వైతవాత్తూ, అక్కడివారు అచట వినివార్ధం పృథక్ పంచబడే వివిధ శేషాల్లో ఇదిహాకూ ఒకటనుకున్నారు. ఎథెల్స్టేన్ ఎలా గైతేనేం కోటలోనికి ప్రవేశించి, మెట్టుమొదటగా తన తల్లిని కలుసుకొని ఆమెతో తన సంగతలా చెప్పకొన్నాడు. చచ్చిపోయాడనుకొన్న కొడుకు బ్రతికి ఉన్నాడట ఆమె ఎంతో సంతోషించింది. పీరిలిగిడ్డి ఆమె అప్పుడప్పుడు తెప్పించిపెట్టిన భోజ్య పదార్థాలు గబగబా నోట్లో తీసుకొని, తర్వాత ఆతడు పెద్దిక్కును వెతుక్కుంటూవచ్చి ఇక్కడ కలుసుకొన్నాడు.

ఎథెల్స్టేను బ్రతికిఉండడం సెడ్రిక్ లో తిరిగి పాగ్జన్ బాతుల్లదరణను గూర్చిన ఆకాలతను తిగిరింపజేసింది. కాని, ఎథెల్స్టేనుకు ఇదేమీ పట్టలేదు. పెంటు ఎడ్వోడు మతాధికారిపై కనితీర్పుకోడమనేదే అతని కిప్పుడు ముఖ్య విషయం కానుపించింది. ఈ క్షుద్రవిషయం విస్మరించి, పాగ్జన్ బాతుల్లదరణను గూర్చి ఆలోచించమంటాడు సెడ్రిక్. కాని, ఎథెల్స్టేనుకు ఆ భారలే లేదు.

తన యెడటనున్నది రిచర్డు అని తెలుసుకొని, తన ప్రభుభక్తిని ప్రకటిస్తూ ఎథెల్స్టేన్ అతని ముందర మొకరించాడు. సెడ్రిక్ చెందిన కలవరపాటు ఇంతంతకాదు. కాని, ఈ లేనిపోని ఆశయాలతో తననిక శ్రేయోపేక్షవద్దని ఎథెల్స్టేన్ సెడ్రిక్కును అరిచాడు. అదరా బాదరా ప్రయాణాలూ, అకౌంట్ భోజనాలూ, అశ్రద్ధాభావం, కల్యాణం, కారాగృహవాసాలూ, కడుపులో మోడ జాలూ,— ఇవి తప్ప ఈ ఆశయాలవల్ల ఇంతకాలమూ తనకు చేమరిన ప్రయోజనమేమన్నదని అడిగాడు. ఈ రభస మూలంగా, వేంకోలది అయింకా ప్రజలు చావడం తప్ప ఇంకేమీ జరగదన్నాడు. వా బ్రతుకు నన్నిలా బ్రతకనివ్వండి, నాకిది కాదు, వేరేమీ అక్కరలేదన్నాడు. అతనికి కావలసినదొక్కటే,— మతాధికారిని ఉరిదీసి కోట బయటకు ప్రలాడగట్టించడం!

'మరి, రొవెనాను ఏమిచేస్తావు? ఆమెనుకూడా విదనాజాలని నీ ఉద్దేశమే?' అని అడిగాడు సెడ్రిక్. యెథెల్స్టేన్ స్పష్టంగా చెప్పివేశాడు— 'తాను రొవెనాను చేసుకో దలచలేదని. రొవెనాకు తానంటే ఏ మాత్రమూ యిష్టంలేదు. వివాహం కోసం మోత్రేకు ఆమెకు ప్రీతి ఉంది. కనుక,

వివాన్ హా యే ఆమె పొడిగ్రహణం చెయ్యడానికి అధికారి యని చెప్పి, ఆమె చేరిని తానే స్వయంగా వివాన్ హా చేతిలో పెట్టడానికి అతడు వివాన్ హా కోసం చూచేసరికి, వివాన్ హా అచట కనిపించలేదు. 'అత! ఇంతకుముందే కదా అతని నిక్కడ చూచాను? ఇంతలో ఏమైనా' డని అనినాడు. వివాన్ హా ఏడి వీడని అంతా కంఠజాలారు. కాని, అతడు ఆక్కడ లేదు. విచారించగా, ఎవరో యూదీయ దేశం కోసం వచ్చాడని, అతనితో సుంతుక సేపు ఏకాంతంగా మాట్లాడిన తర్వాత, గద్దను పిలువనని, తన కవచం తీసుకొని ఎచటికో వెదలిపోయాడని తెలిసింది.

ఈ గందరగోళం కొంత తగ్గితర్వాత రిచర్డు కోసం చూడగా అతడు కూడ కనిపించలేదు. ఏమైనాడని అతనిని గూర్చి చరల కొంత అశ్వేషణ జరిగింది. తివరికి తెలిచేమంటే, — వివాన్ హా ఎచటికో గుర్రమెక్కి వెళ్లాడని తెలియగానే రిచర్డు కిందికిదిగి, అంతకుపూర్వం వివాన్ హాలో మాట్లాడిన యూదీయని పిలిపించి ఇంచుక సేపు యేదో మాట్లాడాడు. తక్షణమే తానొక గుర్రం తెప్పించుకొని యెక్కి, ఆ యూదీయని గూడా తొలిక గుర్రం ఎక్కుమని ఆజ్ఞపించి, ఇరువురూ కలిసి ఎక్కడికో వెళ్లిపోయారు.

ఎథర్ ఫ్టేనుకు ఇదంతా చాలా అయోమయంగా ఉండిపోయింది. తాను తేని సమయంలో తన కోటను గూడా సైతాను ఆవహించాడేమో ననుకున్నాడు. లేకపోతే, చూతాత్తుగా ఇద్దరిలా చూడమైపోవడమేమిటి? మరి కొంతసేపటికి ఇంకేమైనా మాయం కొవచ్చు. తన ఆపరకర్మ నిమిత్తంగా జరగవలసిన విండుకు ఏర్పాట్లన్నీ సర్వసిద్ధమై ఉన్నాయి. అంతకునే ఆ భోజ్య పదార్థాలను గూడ సైతాను మాయం చేస్తాడేమో ఎవరికి తెలుసు! కనుక, 'ఇక వదండి, జాగు చేయకుండా విందారగిద్దా'మని ప్రోటివారిని హెచ్చరించుకొని అందరితో కలిసి భోజనశాలలో ప్రవేశించాడు ఎథర్ ఫ్టేన్.

అ థ్యా య ౦ ౪౪

ప్రైంపుల్ ప్లావు ప్రిస్టెప్టరీ దర్వాజాపద్ద జనసమ్మర్థం యొక్కవగా ఉంది. రెదెకా చావుబ్రతుకులు తేలిసోవడాని కింకా ఒక గంట వ్యవధి ఉన్న తరువాత, చేరువలోనే, ప్రిస్టెప్టరీకి చెందిన గరిడీస్థలముంది. అక్కడనే ఇప్పుడు టెంప్లార్ బ్రయన్ హా, రెదెకా తరపున రావలసియున్న యోధునికీ పోరు జరగవలసి ఉంది. అందుచే, దానిచుట్టూ చూచా అప్పుడే జనం తండోపతండా లుగా వచ్చి మూగారు. ఆహ్వానంపై వచ్చినవారు కూర్చోడానికి గ్యాలరీలూ బెంచీలూ ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. తూర్పువైపున మధ్యగా సర్వాధికారి కొక యొత్తయిన గడ్డ అమర్చబడి ఉంది. దానిచుట్టూ, ఇతర ప్రిస్టెప్టర్లకూ యోధు లకూ ఆసనా లేర్పాటైనాయి. పైన టెంప్లార్ల బెంచా ఎగురుతోంది.

పదమిటివైపున ఒక స్తంభం నేలలో పాతబడి ఉంది. దానిచుట్టూ ఒక మనిషి ప్రవేశించడానికి వీలుగా ఖాళీ వదిలి కట్టెలు పేర్చబడ్డాయి. ప్రక్కన సలుగురు నల్లరి సీగోలలాంటి వికృతజేసులు నిలబడి ఉన్నారు. నేడు జరగ వలసిన ఘోరకృత్యం ఏళ్ల చేతులమీదగా జరగవలసి ఉన్నదన్నమాట. అప్పు డప్పుడు పెదవులు విప్పి పండ్డిలిస్తూ వాళ్లలోవాళ్ళేదో మాట్లాడుకోడమే గాని, చుట్టూఉన్న జనంకేసి వాళ్లు చూడడంలేదు. వాళ్ల వైఖరిచూచి, బహుశా వాళ్లు మంత్రగత్తెయైన రెదెకా మంత్రప్రభావానికి లోనైన దయ్యాలై ఉండా లనీ, ఇప్పుడా మంత్రప్రభావం అంతరించిపోయివండువల్ల, ఆమెను తుడముట్టించే పనికి నేడు తోడ్పడ సిద్ధమైనారనీ అక్కడి జనం అనుకోసాగాడు. ఆకోణంలో, ఈ దయ్యాలకు భూతాలకు సంబంధించిన కథలు చాల వివిధగా ప్రచారంలో ఉండేవి. చచ్చిపోయాడనుకున్న ఎథెర్ నేనును గూర్చిన గాథ యిప్పుడలాంటి ఒక విచిత్రగాథగా అక్కడ రయాల్సింది. ఒక్కొక్క రోక్కొక్క రకంగా దాన్నిగూర్చి వాదిస్తున్నారు. పర్యవసానానికి ఎథెర్ నేన్ బ్రతికున్నాడో వచ్చిపోయాడో ఆ ప్రసంగాలవల్ల యెన్నోరీ తేలడంలేదు. సైతాను పన్నిన మాయల్లో అది ఒకటని చూర్చిం అక్కడివారందరి విశ్వాసం.

ఇంతలో, చర్చి గంట ఉండి ఉండి గంభీరంగా మోగవారంభించి యీ నాడప్రతివాడూ కంఠరాయం కల్పించింది. ఎల్లరి దృష్టులూ ప్రిస్టెప్టరీ గేటువైపునకు ప్రసరించాయి. అగడ్తమీదికి వంటెన వాల్చబడి, గేటు తలుపులు తెరువబడ్డాయి. గేటులోంచి ఒక ఊరేగింపు ఇవతలకి రా వారంభించింది. ముందుగా, ఒక యోధుడు టెంప్లార్ బెంచా చేరబట్టుకొని గుర్రమెక్కివచ్చాడు. దాని వెనుక, తూర్వధ్వజులుచేస్తూ ఇద్దరిద్దరుగా ఆరుగురాళ్ళిటుకు వస్తున్నారు. దాని వెనుక, ఇద్దరిద్దరుగానే, ప్రిస్టెప్టరీకి చెందిన ముఖ్యయోధులు వస్తున్నారు.

వారి తర్వాత వస్తున్నది సర్వాధికారి బాకాన. అతడెక్కిన అవ్వరాజం, విశిష్టమైన అలంకారాలేనీ తోటాయనా, ఒక వ్యక్తి తోమైన తీవితో విచ్చారు తోంది. సర్వాధికారి వెనుక, పెంపూర్ బ్రయన్ అవ్వాయాధుడై వస్తున్నాడు. అతడు ధరించిన కవచం ఖగ ఖగ మెరిసిపోతోంది. జేతినో కత్తి, చాలా, బల్లెం మొదలైన అముధా లేనీ లేవు. అద్దరు అనుచరులు వాటిని పుచ్చుకొని అతని వెనుకగా వస్తున్నాడు. బ్రయన్ ముఖవైఖరినిబట్టి, అతడు చాలా ఉద్రిక్తస్థితిలో ఉన్నట్లు స్పష్టమౌతోంది. ఎక్కి రాత్రులనుంచేయో నిద్రలేనివాని వలె ఉన్నదతని లక్షణం. అయినా, ఒక విధమైన గాంభీర్యం అతని మూర్తి విశేషములో ఉట్టిపడుతోంది. గుర్రాన్ని నడిపే ఆ చాకచక్యంలోనే స్పష్టపడుతోంది అత డొక గొప్ప యోధాగ్రేసరుడని.

బ్రయన్ తన ప్రక్కలా, అతని అధ్యాత్మిక సంగతులుగా నియోగించబడిన కాన్సేడ్, మోల్వాయినీ అవ్వాయాధుడై వస్తున్నారు. వారి వెనుక, పెంపూర్ వ్యవసరు చెందిన యితర యోధులూ, వారి వెనుక, యొప్పటికైనా పెంపూర్ యోధులుగా పగడించబడాలని ఆశిస్తున్న తదమచరబృందము వస్తున్నారు. వారి తర్వాత వస్తున్న కొంతమంది పదాతులనుభ్య కనపించింది రెబెకా. మేన అలంకారాలేనీ లేవు. నైతానకు తాళాప తాయెతు లేమైన ఆమె ధరించిన అభరణాల్లో వున్న వేమెనన్న అనుమానతో, వాటన్నింటినీ తీసివేయించారు. తెల్లని మాతకబట్టూ కట్టించారు. కాని, ఆ మాతకబట్టల్లోనే ఆమె మాపు మాపకుల కెంతో మనోజ్ఞం వుంది. ఆమెను చూచి కంటు రడిపెట్టునివారు లేరు. ఇంతటి మనోజ్ఞుడూర్చి నైతానకు కానినగా మార్చివేసిన ఆ ద్యుధినిగూర్చి అంతా విచారించినారే. వైకప్ప యెట్టున్నది అట్టేకానిమ్యుని ఒక విధమైన నిబ్బరంపుని ఆమె ఆ ఊరెడిపువెంట నడిచివస్తున్నది. ఆమె తర్వాత, వ్యసప్తరీ తాలూకు విత్తరజమయితా ఉన్నారు. వారు గూడా ఒక విధమైన కట్టుబాటుతోనే, చేతులకట్టుకొని, తల యొత్తనండా నేలపైనే చూస్తూ వస్తున్నారు ఆ ఊరేగింపుతో.

లోనికి ప్రవేశించి, చుట్టూ ఒక ప్రదక్షిణంపడి ఆగింది. బ్రయన్, కాన్సేడ్, మోల్వాయినీ అతప్ప తక్కినవారంతా గుర్రాలు దిగారు. వెంటనే వారి వారి నాకర్లు వచ్చి వాటిని అవలింతు తీసుకొనిపోయారు.

కట్టెలు కేర్చబడిన స్తంభానికి మేరువగా, ఒక నల్లని కుర్చీ వేయబడిఉంది. రెబెకాను ఆ కుర్చీపద్దకు తీసుకొనిపోయారు. కట్టెలు పీర్చిన ఆ స్తంభాన్ని చూడగానే ఆమె మేను కంపించిపోయింది. కనులు మూసుకొని, చెదవులు కదుపుతూ ఏమేనూ ప్రార్థించింది. పిమ్మట కనులు తెరచి, అచ్చుర్యుస్థానం

తో తన మనస్సుకు కాగా పరిచయం కల్పించుకోడంకోసం దానిపై శ్రు నిదానించి కొంచెము నేపుచూచి, పిమ్మట నెమ్మదిగా చూపు మరల్చుకొంది.

ఈ లోపుగా, సర్వాధికారి తన గడ్డపై నధిపనించాడు. తెంపులో వ్యర్థ పురు చెందిన తక్కిన యోధవర్గంకూడా వారి వారి హోదాకారీగా అతని చుట్టూ పరివేష్టించి నొచ్చున్నారు. బాకాలవారు వాకా లూడడంతో కోర్టు పూర్తిరంధమైంది. సర్ బ్రయన్ తు ఆధ్యాత్మిక సురక్షతుడుగా నియోగించబడిన మాల్యాయునిస్ ముందుకువచ్చి, రెబెకా సహజుడేనీ పందె మొడిచి స్తోవును సర్వాధికారి సన్నిధిలో ఉంచి ఇలా అన్నాడు :

‘స్వామీ, అవధరించండి. రెబెకా అనే పేరుగల ఈ యూదువడుచు చేసిన సహజుల సంగీకరించి, సర్ బ్రయన్ డీ బోయి గిల్పర్లు ఈనాడు యుద్ధ రంగంలో తన విధిని తాను నిర్వహించడానికి సిద్ధమై వచ్చిఉన్నాడు. జేవర వారు న్యాయసీతంనుండి ఇదివరలో ఏ కిక్ ఈ యూదు వడుచుకు విధించి యున్నారో, దానికిమే సర్వవిధాలా పాత్రమై ఉన్నదని ఈనాడు రుజువు కావలసిఉంది. రుజువు చేయడానికి సర్ బ్రయన్ సిద్ధంగా ఉన్నాడు. ఆదేశించ ప్రార్థన.’

సర్వాధికారి గంభీర స్వరంతో ఇలా పలికాడు: ‘మంచిది. అయితే అతడు ప్రమాణస్వీకారం చేశాడా? తన ఫిర్యాదు యధార్థమైనదనీ, తాను నిర్దోషిని అతడు ప్రమాణం చేయవలసిఉంది. కింత చేతపట్టింది ప్రమాణం చేయించు.’

మాల్యాయున్ వెంటనే తడుచుకోకుండా ఇలా సమాధానం చెప్పాడు: ‘సర్ బ్రయన్ మన కాన్గ్రెడ్ సమక్షంలో ఇదివరకే పర్యాయస్వీకారం చేసే కాదు. ఇప్పుడు మళ్ళీ చేయవలసిన అవసరంలేదు. చేయగూడదు కూడా. ఏలనంటే, ముద్దాయి క్రైస్తవురాలు కొడుగనుక, ఆమెకుండని ప్రమాణ స్వీకారం సర్ బ్రయన్ తు ఇప్పుడవసరం.’

అప్పట్నుకాతూ సర్వాధికారికి ఈ సమాఖ్యపై వచ్చింది. లేకపోతే ఇప్పుడొక గొప్ప చిక్కు వచ్చివుండేది. అంత బససమాచారం మధ్య అలా ప్రమాణస్వీకారం చెయ్యడానికి బ్రయన్ ఒత్తుకొని ఉండేవాడుకాదు. ససే మిరా చెయ్యవలసినాడు. ఆ సంగతి మాల్యాయునిస్ తు తెలుసు. అందుచేతనే, సద్యమున్నప్పటితో అప్పటికప్పుడు ఈ సమాఖ్యపై చెప్పి ప్రమాదం తప్పించాడు.

సర్వాధికారి ఆజ్ఞా ప్రకారం అంతట తూర్పునాదాలు చేయబడి, జేవర వాడుకొడు ముందుకువచ్చి ఈవిధంగా ఉత్తైస్వరంతో ఒక ప్రకటనచేశాడు: ‘మహాబలవారా! సద్దుచేయక విసంది. ఈ యూదువడుచు రెబెకా సహజు ప్రకారం ఆమె తొరపునవచ్చి యుద్ధంచేయగల ఏ యోధునితోనైనాసరే, పోరా

దుటకు సర్ బ్రయన్ డిబోయి గిల్బర్టు యితే సిద్ధంగా ఉన్నాడు. ఎవరు వస్తారో రండి. యధానియాయా అభయాలకు సమానంగా వ రించచేయబడు తాయి. గాలి, యెండా ఉభయాలకు సమానంగా పంపిణీ చేయబడుతుంది. వచ్చేవారెవరో వెంటనే రండి'.

ప్రకటన ముగియగానే మరల తూర్వభవనము చేయబడ్డాయి. తర్వాత కొంతసేపటి వరకు అంతా నిశ్శబ్దం.

ప్రతియోధు డెవ్వరూ ముందుకు రాకపోయేసరికి, సర్వాధికారి వేత్ర హస్తనితో, 'అమె తరపున ప్రతియోధు డెవ్వరూ ఇంతవరకు వాలేదు. ఎవరి కోసమైనా అమె నిరీక్షిస్తున్న తేమా వెళ్ళి కనుక్కో--' మన్నాడు. వేత్ర హస్తడు అలాగే వెళ్ళాడు. ఇంతలో, హఠాత్తుగా బ్రయన్ కూడా ఆమెకడకు తన గుర్రాన్ని తోతడాని వుడ్డ్యుక్తుడు కావడం గమనించి, మోల్వాయిసిన్,— 'అతేమిటి? నీ వామెవద్దకు వెళ్ళడం కృమబద్ధం కాదనుకుంటాను'—అంటూ సర్వాధికారివంక చూచాడు. 'కృమబద్ధమే మోల్వాయిసిన్! ఇండులో న్యాయాన్యాయము తేల్చేది భగవంతుడు గనుక, ఉభయవత్సాలవాయా ఒక రివో నొకరు మాట్లాడుకోడానికి అభ్యంతర ముండగూడదు. అలా మాట్లాడు తున్నందువల్ల నిజం తేలడానికి ఇంకా యెక్కువ అవకాశముంటుంది'— అంటూ సర్ బ్రయన్, అగమించానే ఆమెవైపుకు తన గుర్రం పోనిచ్చాడు.

ఈ లోపున వేత్రహస్త డామె వద్దకుపోయి, 'సర్వాధికారి అడుగు తున్నాడు. నీ తరపున ప్రతియోధు నెవరినైనా ఇప్పుడు తెచ్చుకుంటావా? లేక, మొన్నటి న్యాయసమృతమైన తీర్పు ప్రకారం, మరణానికి సిద్ధమాతావా? చెప్పు' మని అడిగాడు. రెటెకా అతనికిలా సమాధానం చెప్పింది: 'నా నిర్దోషిత్యం రుజువు కావడానికింకా వ్యవధి ఉన్నదని మీ సర్వాధికారితో చెప్పు. ఇప్పటికీ నేను నిర్దోషిననే ఉద్ఘాటిస్తున్నాను. చిట్టచివరి నిమిషంలోగాని భగవంతుడువచ్చి సాయపడడు. యెంతసేపటిలోగా నా విమోచకుడు ఇక్కడ హాజరౌతాలో సర్వాధికారినే నిర్ణయించమను. అంతసేపటిలోగా ఎవరూ రాకపోతే, అటుపిమ్మట భగవదీచ్చి ఎలావుంటే అలాగే జరుగుతుంది!'

రెటెకా ఇలా అన్నదని వేత్రహస్తడు సర్వాధికారికి పోయి చెప్పాడు. 'మనం అన్యాయం చేశామని యీ మరవిరోధులచేత ఎందుకు అనిపించుకోవాలి? ఇదిగో వ్యవధి నిర్ణయిస్తున్నాను. పడమటిదిదలం తూర్పుకు తిరిగే సమయం వరకు మేము నిరీక్షిస్తాం. ఆలోచనగా గనుక అమె తరపున ప్రతియోధుడెవ్వ రూ రాకపోతే, ఇక ఆమె చావుకు సిద్ధపడవలసినదే'—అన్నాడు సర్వాధికారి.

వేత్రహస్త డీ మాటలు తిరిగి రెటెకాకు పోయి చెప్పాడు. ఆమె వివ శ్రుయై చేతులు పోషించి, 'మానవమాతృదెవ్వరూ ఇక వన్ను రక్షించలేరు,—

ఈశ్వరా నీవే దిక్కన్నట్లు ఆకాశంవైపు దృష్టి నిగిడ్చి చూస్తూ ఆలా కొంత సేపు ఉండిపోయింది. ఇంతలో, బ్రహ్మ కంఠధ్వని ఆమె చేనికడ వినిపించి ఆమెను ఉలిక్కిపడజేసింది. 'రెదకా! దిక్కచూడు! విలువన్నావా? అన్నాడు బ్రహ్మ. — రహస్యంగా.

'కలిసాత్తుదా! నీతో నాకేక పనిలేదు' అని సమాధానమిచ్చింది రెదకా.

'అది సరే రెదకా! నా చూడులు నీకనలు తెలుస్తున్నవా అని అడుగుతున్నాను. వీలనంటే, నా కంఠధ్వని నా చెవులకే చాలా భయంకరంగా వినిపిస్తోంది. మనమిద్దరూ ఏ నీటిలో ఉన్నామో, ఎందుకోసం మనల నిద్రగతీ ఇక్కడికి రెచ్చాలో, నాకేమీ తెలియటంలేదు. ఈ యుద్ధరంగం, ఈ నలకర్షి, ఈ కట్టెలు, ఈ స్తంభం, — ఇది యెంచుకొరలో నాకు తెలుస్తూనే ఉన్నా, ఇదంతా ఏదో వాస్తవికత లేని కల్పనవలె నా కనిపిస్తోంది. ఇంద్రియాలకు తగ్గిన కనుపించే భయంకర దృశ్యం యెట్లుమొనట అడుగున్నా, బుద్ధియాత్రం ఇది నిజమని విశ్వసించలేకపోతోంది' — అన్నాడు.

'నీ బుద్ధి విశ్వసించకపోవచ్చునని, నాబుద్ధి విశ్వసిస్తూనే ఉంది. ఈ పేర్లు విడిచిపెట్టేలు నా భౌతిక శరీరాన్ని బ్రతికి ఉండడానికి కాల్చినవి. ఇంచుక సేపు విపరీతమైన బాధకలిగించినా, ఈ చాపిష్టిలోకంకంటే మంచిలోకానికి నన్ను త్వరలో చేర్చేమట భావం. ఆ విషయంలో నా కట్టి సందేహమాలేదు' — అని సమాధానమిచ్చింది రెదకా.

బ్రహ్మ ఉండివుండి ఆమె కంటిలో ఉద్వేగమును : 'నాచూడు విను రెదకా! ఇప్పటికైనా నీవు ఈ దుర్భరణం రెప్పించుకునే అవకాశముంది. వెంటనే నా వెనుక ఈ గుర్రంమీద యెక్కు. నేను యెలాకాంటే అలా పరుగెత్తగల గుర్రమిది. దీనివలన మల్తామతో ద్వంద్వయుద్ధంలో దీన్ని సులభం చేశాను. యిక బాగుచేయవచ్చు. వెంటనే యెక్కు. వీళ్లు మనల్ని వెంటదించే లోపునా నే, మనమెక్కడికో వెళ్ళిపోతాం. దివ్యమఖాలతో కూడిన ఒక నూతన ప్రపంచంలోకి నీకు ప్రవేశం కల్పిస్తాను. మహా భక్తిమైన శ్రీరీ శిఖరాంకుర దారి తీసే నవజీవనవంధా నేను శ్రోతృత్వం చేశాను. లెంఢలో వ్యవస్థలలోంచి నాళ్ళు నన్ను బహిష్కరిస్తే బహిష్కరించవచ్చునని. నాకు యెలాంటి కళంకాన్ని నాకు ఆపాదించినా ఆపాదించవచ్చునని, నకల కళంకంనూ నా ఉద్దధారలతో కడిగితేయ నిశ్చయించుకున్నాను, అత్యంత చెయ్యక యెక్కు.'

రెదకా నిశ్చలభావంతో ఇలా సమాధాన మిచ్చింది: 'నీ శోధన లిక కాలు! ఇక్కడనుంచి వెళ్ళిపో! ఈ కుదిర్చేడియలో నైవాసరే, నా నిశ్చయం నీవు రవంతగూడ చలించజేయలేవు. నే నిక్కడ శత్రుకుధ్వంసం ఉన్నచూట నిజమే. కాని, నా దృష్టికి, ఈ యంతరంలో భయంకరమైన

శక్రశత్రువు నీవు: క్షణవంతుడు నన్ను నీ బారినుండి కాపాడు గాక! వెళ్లిపో ఇక్కడనుంచి!

ఉభయాలూ మధ్య ప్రసంగం ఇలా దీర్ఘజాతున్న కొద్దీ ఆల్పర్థు మాల్వ్యా యిసిన్లు కంగారు పోయింది. అందుచే, దానికి విమోచనం! లెచ్చించదలచి వారిని కుమిపిక్కు యలా అన్నాడు: 'ఏమి సర్ బ్రయన్? ఏమంటోంది? తన తప్పిదం ఒప్పుకుంటోందా? లేక, తా నే తప్పిడమూ చేయలేదని, మొండితనంగా ఇంకా ఆమాతే పట్టుకొని పోలాడుతోందా?'

'ఇంత మొండిని నే నెక్కడా చూడలేదు'—అన్నాడు సర్ బ్రయన్.

'అయితే ఇక నీవు వెళ్లి నీ స్థానంలో నిలబడి ఉండటం మంచిది. నీదలు మారుతున్నాయి. తా సోదరా, మన టెంపుల్ వ్యవస్థ నీ మీదనే ఆక పెట్టుకొని ఉంది. అదిరకాలంలో నీవే దానికి అధిపతిని కాగలవాడవు'— అంటూ మాల్వ్యా యిసిన్, అతన్ని స్వస్థానానికి తీసుకొనిపోవడాని కన్నట్లు అతని చేతిలోని కల్లెం పట్టుకున్నాడు.

'దుర్మార్గుడా! : లైంగియడ చేస్తూనేవున్నావు, ఏమిటి నీ ఉద్దేశ్యం? నడలు!—' అని ఒక్క విడిలింపు విడిలింపి, బ్రయన్ తిరిగి స్వస్థానానికి తన గుర్రం తోలుకొనిపో న్నాడు.

'సరియైన మార్గంలో నడిపించాలేగాని, మనిషిలో ఇంకా యెంత జోరున్నదో చూచావా? ఏది దగ్గరజోరున్న వాన్నెల్ల కాల్చివేసే జోరు!—' అన్నాడు మాల్వ్యా యిసిన్, కాన్రేడ్ తో జనాంతికంగా.

ప్రతియోధుని రాకకై న్యాయాధిపతు లిప్పటికీ రెండుగుంటలనుంచీ కను పెట్టుకొని ఉన్నట్లయింది. వచ్చేవాడ యెక్కడా కనుపించడంలేదు. ఆ జన సమూహంలో మన కోపున్ హార్టు ఫావరికూడ ఉన్నాడు. రెబెకా తిరిగితి చూచే సరికి అతనికి బాలి కలిగింది. ఆమె తరపున యెదిరిన కనీసం ఒక్క దెబ్బ అయినా కొట్టగలవాడు లేకుండా ఆమె అలా దుర్మరణం పాలు కావలసిందేనా అని అతడు చింతపడ్డాడు. యెవరిదాకానో యెందుకు, తానే ఆమె తరపున నిలబడి బ్రయన్ బుర్ర మంటెక్కిట్టట్లు తన బాణాకరగ్రాహి ఒక దెబ్బ కొట్టాలని అతని కనిపించింది. కాని, యెలాగా? ఆమె యూదుకడుచైపోయింది! మంత్రగ్రస్త అయితే అయింది, యూదుకన్న కాదంటా ఉంటే యెవోరానం జేడికదా అనుకున్నాడు. యూదులకు తోడ్పడడమంటే ఆ రోజుల్లో పశ్చిమ వారికి అంతభయం!

మాల్వ్యా యిసిన్ ప్రేరేపణవల్ల, అక్కడ ఉన్న యోధవర్గంలో నెమ్మదిగా గునుగులు బయటకేరాయి. రెబెకా ఒడ్డిన పంపెం యొక పోయినట్లు ప్రక

టింపవచ్చునని ఒకరితో నొకరు అనుకోడం మొదలు పెట్టాడు. ఈ సమయంలో, యెవరో యోధుడు మారాన్నుంచి అతిశయంగా స్వారీచేసుకుంటూ రావడం కనుపించింది. అల్లంత దూరాన అతన్ని చూడడంతోనే, 'అదిగో ప్రతి యోధుడు వచ్చాడు వచ్చాడు'డన్న కేకలు జనంలోంచి మిన్ను మట్టాయి. ఆ జన సమాహానికి యూదులంతే సానుభూతిలేనిమాట నిజం. కానీ, ఆ క్రొత్త యోధుడు సమయానికి అలా వచ్చినడడం వారికెంతో ఉత్సాహం కల్పించింది. యొక్కడలేని సందర్భంతోనూ వార్ష నివాదాలు చేశారు. కానీ, యింతలోనే ఆ అక్కాన్నీ, ఆ అక్కోననీ కొంచెం నిశానంగా పరికించి చూచే సరికల్లా, వారి ఉత్సాహం అణగారిపోయింది. పెళ్ళు మైళ్ళు అత్యంత కేగంతో అవిరామంగా పడుగత్తుకు రావడంవల్ల కాబోలు, ఆ అక్కరాజం నివారితంగా రొప్పుతోంది. రంగస్థలంమీదికి యెలాగో వచ్చి పడ్డాడన్న మాటేగాని, ఆ అక్కోనడుకూడా, అతనటువల్లనో బలహీనతవల్లనో మరియేమీ, జీనుమీదనుంచి పడిపోయేసీతిలో ఉన్నట్లు కనిపిస్తున్నాడు.

కానీ, 'నీవెవ్వరవు? నీ హోదా ఏమిటి,' అని వేరొకాడుడడుగగా, ఆ నూతన వ్యక్తి వెంటనే ఇలా సమాధానం చెప్పాడు: 'యోధవర్గంలో ఉన్నత సాహం కలవాడనే నేను. అభిజాత్యానికి గూడ లోపంలేదు. ఈ రెడెక్టాన్ అన్యాయంగా, అక్రమంగా తేబడిన అభియోగంలో, ఆమె నిర్దోషిత్వాన్ని నా కత్తి బల్లెమూద్వారా రక్షావు చెయ్యడానికి వచ్చాను. ౪౦ బ్రయన్ డీబోయ్ గిల్బర్టుతో డీకొని, అతడు ద్రోహియనీ, హంతకుడనీ, అసత్యవాదియనీ నిరూపించడానికి వచ్చాను. భగవంతుని కృపవల్ల, మేరీమాత దయవల్ల, పెంటుకార్జీ అనుగ్రహంవల్ల, నా ప్రయత్నం ఫలిస్తుందనే నా విశ్వాసం!'

'అలా అన్నట్లుగా చెప్పితే ప్రయోజనంలేదు. నూతన వ్యక్తి స్పష్టంగా తన అభిజాత్యం వగైరాలు విశదీకరించాలి. అనామకంతో మో పెంపులో యోధులు పోరాడరు'—అని ఒక శేచీ పెట్టనంకించాడు మాల్యాయిన్.

నూతన వ్యక్తి తన ముఖం కనపడేటట్లుగా కిరస్తాగిలం పైకెత్తుతూ, 'నా పేరు, నీ పేరు కంటే యెక్కువగా లోకానికి తెలిసినదే మాల్యాయిన్! అభిజాత్యంగూడ నీ దానికంటే గొప్పదే. నేను బివాన్ హోను'—అన్నాడు.

'నీతో నేనిప్పుడు పోట్లాడను. నీ గాయాలు పూర్తిగా మాన్చుకొని, మరొక మంచి గుర్రం సమహృద్ధ్యకొని రా. నీ జలుబు అప్పుడు వదిలిస్తాను,'—అన్నాడు బ్రయన్.

'వచ్చా! ఏమి దర్పం! ఈ బల్లెంపోటుతో ఇదివరలో నీవు రెండు పర్యాయములు నేలమీద సంగతి మరచిపోయావా బ్రయన్? నెనుక ఏకర్ పోటీల్లో ఏమయింది! నిన్న నాకే తెలుస్తూ, అన్నీ పోటీల్లో ఏం జరిగిందో జ్ఞాపకం

చేసుకొని వివాన్ హాస్ తో యుద్ధంచేసి ఒడిస్తానని శోభరువుడు మొన్న దప్పులు కొట్టి వంతు చేసిన సంగతి గురుకు లెమ్మకొని ఇక పట్టి ఆలస్యం చెయ్యకుండా వెంటనే నాతో యుద్ధానికి దిగుతావా దిగు, — లేకపోతే, నీవు పట్టి పిరికిపంవదని, యూరపులోని పృథి రాజాస్థానంలోనూ, మీ పెంపులో వ్యవస్థకు చెందిన ప్రతి ప్రియప్తరీలోనూ చాటుతాను! — అన్నాడు వివాన్ హాస్.

బ్రియన్ అసీర చిత్రంతో ఒక పర్యాయం రెలెకావంక చూసి, పిమ్మట వివాన్ హాస్ తై తీవ్ర దృక్పథాల బరపుతూ, 'ఏమిరా నీ పోగరు? నీకు చావు కోసం చాల ఉబలాటంగా ఉన్నట్లుంది. అయితే తీసుకో బల్లెం' — అని గర్జించాడు.

వివాన్ హాస్ సర్వాధికారివంక చూచి, — 'అయితే, నీనిక పోట్లాడ వచ్చునా?' — అని అడిగాడు.

'ఆ పిల్ల నిన్ను తన తరపు యోధునిగా అంగీకరించేటట్లుయితే, మా కభ్యంతరంలేదు. కాని, నీవు చాల దుర్బలస్థిలో ఉన్నట్లున్నావు. మా సంతకం నీవు కత్తువువంటే సంగతి నాకు తెలుసు. అయితా, నీయెడలకూడా మేము న్యాయంగా పవర్తించడం అవసరంకదా?' — అన్నాడు సర్వాధికారి.

'భగవంతుడు నన్ను ఈ స్థితిలోనే పోరాడమని ఆదేశించాడు. ఆయనయే నాకు రక్ష' — అంటూ వివాన్ హాస్ వెంటనే రెలెకావద్దకు గుర్రాన్ని తోలి, 'ఏమి రెలెకా! నన్ను నీ తరపు యోధునిగా ఆహ్వాదిస్తున్నావా?' — అని అడిగాడు.

రెలెకా భావోద్వేగంతో తడబడుతూ ఇలా సమాధానం చెప్పింది: 'ఆహ్వాదిస్తున్నాను, ఆహ్వాదిస్తున్నాను! నా కోరిక భగవంతుడే నిన్నిక్కడికి పంపాడు. కాని, — వద్దు, — వద్దు, — నీగాయాలింకా మానలేదు. ఆ దర్పి తునితో నీ విత్తుడు పోట్లాడవద్దు. నా కోసం నీవుకూడా అనువులు తాయడ మొందుకు?'

కాని, వివాన్ హాస్ అప్పుడే రంగసలం లో తన స్థానానికి చేరుకొని నర్రవన్నద్దడై బల్లెం చేతబట్టుకొని నిలిచాడు. బ్రియన్ హాస్ అలాగే తన స్థానంలో నిలబడ్డాడు. అతని ముఖానికి కిరస్త్రిణం సరిచేస్తూ అతని నాకర, — 'ఇకేమిటి, మీ ముఖం ఇలా నెత్తురుగడ అయిపోయిందని అడిగాడు. అంతకు పూర్వం అతని ముఖం అలా లేదు. మృదయంలో భావోద్వేగ మెంతఉన్నా, ముఖంమటుకు పొలిపోయి కనిపిస్తూ వచ్చింది.

నేత్రమాన్యుడు యోధులిద్దరూ హుషారుచేసి రంగసలం మధ్యనుంచి ప్రక్కకు తప్పుకొన్నాడు. పోరాటంలో ఇతరు లెవ్వరూ పాల్గొనకా

జేనుకొని అంతకాలము కల్పించరాదని, అలా కల్పించుకునేవారు బ్రతుకునే ఆక వదులుకోవలసి ఉంటుందని, చుట్టూ ఉన్న జనానికి హెచ్చరిక చేశాడు. రెబెకా చేతి గోళును సర్వాధికారి రంగస్థలం మధ్యకు విసిరి వైచి, ఇక కాని వ్యంధి పోరాటమని సుజ్ఞ చేశాడు.

తూర్పు నినాదాలు చెలరేగుతుండగా, ఇరువురు యోధులూ అతివేగంగా స్వారీ చేసుకుంటూ వచ్చి ఉండొరులను తాకారు. అనిసోయివున్న వివాన్ హో గుర్రం వివాన్ హోతో పోటునూ ఆత కడిక గేల పొరిగింది. బల్లెల గురి పెట్టడంలో బ్రయన్ ప్రదర్శించిన ఉద్యమబద్ధి అని శరీరవిధంగా జరగడానికి ఏలుతడు. వివాన్ హో గురిపెట్టిన బల్లెపు పోటు అలాకాకుండా, బ్రయన్ దాటుకు పోయి తగిలింది. కాని, అబోయిలే, బ్రయన్ తల తిరిగిపోయినట్లు యింది. రికాబులు పట్టు తప్పి, చాపమట్టుగా అతిడు గేలమీద పడిపోయాడు. అడుత్రపు చెబ్బకే అవిడలా పడిపోవడం అక్కడ ఉన్నవారందరికీ అశ్చర్యం కలిగించింది.

గుర్రంతోపాటు గేల పొరిగిన వివాన్ హో, పోటు చే లేచి నిలవ ప్రోత్సహించి, కత్తిదూసి బ్రయన్ మీదికి పోయాడు. కాని, బ్రయన్ క్రింద పడినవాడు పడినట్లే ఉండిపోయాడుగాని లేవలేదు. వివాన్ హో అతని రొమ్ముపై కొయిచి, కత్తి గొంతుకట్ట గురిపెట్టగా, లొంగినట్లు ఉప్పుతుంటూ లేక పొడవవున్నావా, అని అదిలించాడు. బ్రయన్ వద్దనుంచి జవా చేమీ రలేదు.

'చంపనోబ్బ, చంపనోబ్బ! ఆతడు ఓడిపోయాడని మే ముంగీకరిస్తున్నాం' అని తేకపెట్టాడు సర్వాధికారి. వెంటనే రంగస్థలంతోకి దిగివచ్చి, పరిచారకు అచ్చే బ్రయన్ కంప్రాంగు ఉండదనిచంది చాచాడు. బ్రయన్ కండ్లు మూతపడి ఉన్నాయి. పెత్తురింతా మెడడు కెక్కి, నుదురు జేగురించి ఉంది. ఎల్లరూ అశ్చర్యమిస్తున్నట్లే చూచి పొగారు. చూస్తూ చూస్తూడగానే, బ్రయన్ కండ్లు తెరుచుకున్నాయి. కాని, అకడ్లలో ఇబ్బడు లేజన్నులేదు. జేగురించిన నుదురు క్రమంగా పాలిపోయింది. వివాన్ హో బల్లెపుపోటు నిజానికి అంత ప్రమాద కరమైనది కాకపోయినా, బ్రయన్ అలా మరణించడానికి కారణం,—పట్టరాని అతని భావోద్వేగం.

'ఇది భగవంతుని తీర్పు'—అన్నాడు సర్వాధికారి,—ఆకాశం వైపు దృష్టి సారింది.

అ ధ్యాయం ౪౪

ట్రైస్టార్ బ్రయన్ కూతాస్వరణం అచటివారి పెల్లరిని ఆశ్చర్యచకితులను చేయడం సహజం. ఆ ఉద్రిక్తత కొంత అణగారిన తర్వాత, వివాన్ హా సర్వాధికారిని చూచి,—‘బాబు సక్రమంగా జరిగిందని,—నా విధిని నేను పోలి తంకా నిర్వర్తించానని,—మీరంగీకరిస్తున్నారా?’—అని అడిగాడు.

‘ఓ, నిస్సందేహంగా అంగీకరిస్తున్నాను. ఈ పిల్లను నిర్దోషురాలిగా ప్రకటిస్తూ విడిచివుచ్చుతున్నాను. మృతియోధుని శరీరమీ, ఆయుధాలూ విజేతకు స్వాధీనం చేయడం రివాజాకనక, వాటిని నీ యిష్టం—ఏమి చేసుకోన్నా చేసుకోవచ్చు’—అన్నాడు సర్వాధికారి.

‘అతని ఆయుధాలు పొడబాక్కుడం నా అభిమతంకాదు. అతని కళ్ళు రాన్ని అవమానింపాలి చెయ్యడానికి కూడా నేను ఇచ్చుగివ్వను. అతడు క్రైస్తవలోకం కొరకు పోరాడిన విరుధు. అతని నిష్ఠాదు నేలకూల్చినది ఈశ్వర వాస్తవం నని మౌనం మాత్రం కాదు. కాని ఒక అక్రమమైన రిగాయదాలో చిక్కుకొని చనిపోయావాడు గనుక, అతని అంత్యక్రియలు ఎట్టి ఘనతలూ లేకుండా ఒక సామాన్య వ్యక్తికి జరిగినట్లు జరగాలని నిర్దేశిస్తున్నాను. ఇక ఈ పిల్ల విషయం...’—

అని వివాన్ హా ఇంకేమీ చెప్పబోతుండగా, ధూమి అడిగేటట్లు పెళ్ళి సుర్రాలు తీరజవంతో పడగిడినట్లున్న దెక్కల చప్పుడు వినిపించింది. ఉత్తర ఊగాంలో, నీలకవచధారి రంగస్థలంలోకి వచ్చిపడ్డాడు. వెంట అనేకమంది నాయుధులైన అశ్వమీలున్నారు.

వచ్చినవెంటనే నీలకవచధారి చుట్టూ కలయజూచి ఇలా అన్నాడు : ‘నేను రావడం ఆలస్యమే అయింది. బ్రయన్ డీవోయి గిల్బర్టు పని నేను పట్టి దూమునుకున్నాను. ఏమిటిది వివాన్ హా! నీవున్న బలహీనస్థితికి ఈ సాహసం చెయ్యకలసినదేనా?’

‘ఈగవంతుడే ఈ దర్బారుని తుదముట్టించినవాడు ప్రభూ! మీ రాశించి నట్లుగా చనిపోయే గౌరవాని కితడు నోచుకోలేడు’—అన్నాడు వివాన్ హా.

రిచర్డు ఆ కళ్ళెరం వంక నిశ్చలంగా కొంచెంసేపు చూచి,—‘ఏమైనా గొప్పవీరుడు. కవచధారియే సాయుధుడుగా ఉండి వీరుని చావే చచ్చాడు—అతని ఆత్మకు కాంతి కలుగుగాక! ఆ, యిక మనం కాలం కృతఘృచ్చదాని! పోలేడు. బోహన్, నీ పని ఇక నీవు చేసెయి!’—అన్నాడు.

‘వెంటనే రిచర్డు వరివారంలోంచి యోధుడొకడు ముందునకువచ్చి, అల్పబుడీ మాల్వాయినిన బుజుమీద చెయ్యివేస్తూ,—‘రాజద్రోహులు నేరానికి నిన్ను నేను అరెస్టు చేస్తున్నాను’— అన్నాడు.

అంతమందియోధులు ఒక్కసారిగా అచటికి రావడంతలు ఇంతసేపూ నుండి సంతోషపొయిన సర్వాధికారికి ఇప్పుడు నొరు పెరిగింది. ‘ఎవరుమీరు? టెంపులో త్వస్సు చెందిన ఈ ప్రిన్సిపల్ అధికారిని, ఈ ప్రిన్సిపల్ ఆవరణలోనే, అదులోనూ సర్వాధికారి నన్నిధిలో,—అరెస్టుచేసే సావాసం మీ కలా వచ్చింది? ఎవరి అధికారంతో ఈ విచిత్రకృత్తిం చేస్తున్నారీ?’— అని అతడు ప్రశ్నించాడు.

‘ఇక్కాండు దేశపు ప్రభువుకడకును చోదాలో ఈ అరెస్టు నేను చేస్తున్నాను. నిన్ను ఎవరన్న ప్రభువు పాస్ పోర్టుగా తెలుసుకోండి,’— అని సమాధానమిచ్చినా యోధుడు.

రిచర్డు తనముఖం కనుపించేటట్లుగా కిర్రాగిం పైకెక్కుతూ, ‘మాల్వాయి నీకును అరెస్టుచేయమని పోవాన్ ను ఆదేశించిన ఆంగ్ల దేశ ప్రభువు రిచర్డు ప్లాంటాజిన్ డిక్టేటర్ నే ఉన్నాడు. నీవుకూడా మాల్వాయినినతో నాటు అరెస్టు కావలసినవాడవే కాకడ! నా ప్రజలొసవాదిలు కొనందువల్ల తప్పించు కోన్నావు. అన్ని మాల్వాయినిన అన పోదరుడు ఫిలిప్ పోవాటుగా ఇక వారిలోజాల్లా ఈ ప్రపంచంనుండి వెళ్ళి పుచ్చుకోగలడు,’— అన్నాడు.

‘అది అలా జరగడానికి వీలేదు, నేను ప్రతిఘటించి తీరాను,’— అన్నాడు సర్వాధికారి.

‘నీ ప్రతిఘటన నివృత్తయోజనం. అదిగోయాడు! ఈ ప్రిన్సిపల్ పై ఇప్పుడు ఎగురుతున్నది ఇంగ్లాడు దేశపు జెండా,— మీ టెంపులో జెండా కొదా. వివరం కలిగి, త్వరిత ప్రతిఘటన యేమీ చెయ్యబోకు. నీ కల సంతాం నోట్లా ఉన్న దని తెలుసుకో!’— అన్నాడు రిచర్డు.

‘మా సుఖ అధికార ప్రాభవాలను అక్రమంగా అక్రమించడమిది! నీపై నేను పోవ నన్నిధిలో అభియోగం తెస్తాను’— అన్నాడు సర్వాధికారి.

‘నుంచిది. అలాగే చేసుకోవచ్చు. ఇప్పుడుమాత్రం నన్నాపై చికాకు పెట్టకు. వెంటనే యిక్కడినుంచి మికాం ఎత్తివేసి, వీనివలెనే రాజద్రోహానికి ఆలవాటం కాకుండా ఉన్న మరొక ప్రిన్సిపల్ వీరైనా ఉంటే అక్కడికి పో! లేనా, నీవుకూడా మా అతిథ్యం స్వీకరించి మా తీర్పున ఎదురు చూడవలసి—అన్నాడు రిచర్డు.

‘వీరీ! నా అధికారం చెల్లవలసిన చోటనే నీ అధికారానికి రంధ్రముగా నుండుగా! అనుభవం! పెంపుర యోధులారా, లేవండి! పెంపుర బెండాక్రింద ఆయత్తులై, దాని గౌరవం నిలబెట్టండి’— అని హెచ్చరించాడు సర్వాధికారి.

ఆ హెచ్చరికలో, రిచర్డు రాజశీలిని సైతం ధిక్కరించే తీరి ఉన్నారని— ఇంకనేమో ఒక నిధిమైన కలవరపాటుతో నిలబడిపోయిన పెంపుర యోధవర్గానికి ధైర్యోత్సాహాలు పూరించినట్లయి, అంతా సర్వాధికారి చుట్టూ చేరాడు— బలములు చేతబట్టి ప్రతిఘటనకు సిద్ధమై నిలిచారు. అచట ఉన్న జనసమూహం వారిని గెలిచేమో కోరికలు వేసింది. కాని, ఏమైతే వ్యతిరేక వారంతో భయమే గనుక, దూరంగా వ్రక్క కొత్తిలి నిలిచి ఇక సదుచేతనలందా ఈ దృశ్యం చూడ వారంభించింది.

పెంపుర యోధుల ఈ సన్నాహం చూడగానే ఎవరినైనా ప్రభుత్వ తన గెర్రాన్ని వేగంగా అటూ యిటూ వరుగెత్తించి, తన అనుచరబృందాన్ని తగిన పద్ధతిలో కయ్యానికి ఆయత్తవలతో వచ్చాడు. అంతట రిచర్డు, నిర్భయంగా ఒంటిపాటున పెంపుర క్రేజీ యెడటకు పోయి నిలబడి, వారిలో ఎవరైనా సరే తనతో యుద్ధానికి రావచ్చునని ఆహ్వానించాడు.

సర్వాధికారి అంతట తన యోధవర్గం ముందర అత్యుపాధుడై నిలిచి వారిని ఇలా హెచ్చరిక చేశాడు: ‘సోదరులారా! ఈ చిలిపికయ్యానికి మీ రెవ్వరూ కాదు దువ్వనట్లు. రిచర్డు రాజును డికోనడానికి మీ రెవ్వరూ ప్రయత్నించవద్దు. మన తగాయిదా పోవ విచారించి తీర్చుకోవచ్చు. యూరపులోని రాజు అంతా దీనికి తగిన పరిహారం చేయగలడు. పోదాం వదండి. ఇదిగోరాజా! మామీత ఎవ్వరూ చెయ్యవలసినదాటంలే, మేమూ ఎవ్వరిమీదా చెయ్యి వెయ్యకుండా పెళ్ళిపోతాం. ఈప్రిన్సిపల్స్లోని మాతాబాబు ఆ యుద్ధసంచయంతో సహా యావత్తు సామగ్రి నీకు అప్పజెప్పి పోతున్నాను. క్రైస్తవలోకానికి నీకు నీవు ఒక మహాపవారం చేస్తున్నావు. బాగా ఆలోచించుకో!’

ఈ మాటలు నాలుగూ అని, దీనికి జవాబుకోసం మామూలే తలెయ్యడం వుండగానే, సర్వాధికారి యిక బయలుదేరడం తన అనుయాయులకు సంజ్ఞ చేశాడు. వెంటనే కూర్చున్నావాటాట చెయ్యబడ్డాయి. కాటవెంట వ్రయోజాని కనుత్తుగా యోధవర్గమంతా ఒకచాయగామారి, వెళ్ళుచున్నా ముందుకు సాగిపోవారంభించింది. సర్వాధికారి అజ్ఞ పాలించవలసి వచ్చి మేము ఈ రీతిగా పెడలిపోతున్నామే కాని, మీతో పోట్లాడడానికి వరస కాదన్న వెళ్ళి వారి గంభీర మంతగమనంలో వ్యక్తమవుతోంది.

‘మరిగియు, ధైర్యసాహసోపేతులైన పెండ్లాడు విశ్వాసయోగ్యులు కాకపోవడం ఒక డరదృష్టం’—అన్నాడు రిచర్డు,—ఆ వెతుక్కువారివంక తరళదృష్టితో చూస్తూ.

తన ప్రత్యర్థి ఎదుటనిలబడి నిన్నంతసేపూ తోకమడుచుకొని మిన్న వుండి, అది అవలి యిగమై వెళ్ళిపోతూ ఉండడంతోనే మొరగ నారంభించే విధి కక్కలాగా, జననమూలం ఆ పెండ్లార్ ఆశ్చర్యకరం కొంతదూరం నాగి పోయినవిమ్మట వారిని గేలిచేస్తూ నన్ననన్నగా తేకలు చేసింది.

ఈ నడిచిన వృత్తాంతమేమీ రెబెకాకు తెలియదు. వృద్ధుడైన తండ్రి చేతులలో, ఆమె ఒక విధమైన మార్చారసలో మునిగిఉంది. కాని, తండ్రి నోటినుండి వచ్చిన ఒక్కమాట, ఆమెను తీగి తెలివిలోకి తెచ్చింది. ‘అమ్మా! నా బంగారుతల్లి! యిలా చూడవూ! లే! నీ స్నేహితులు రక్షించిన ఆ యాతక పిరుని పాపాలమీద వెళ్ళి పడదాం పద!’—అన్నాడు యిసాక్.

‘వద్దనాన్నా,—వద్ద వద్దు! ఈ క్షణంలో ఆరనితో నేనేమీ చూట్టడ లేను. ఆరనితో నేను చెప్పకోవలసినది... వద్దనాన్నా, వద్దు! ఈ పొన్పిస్టి సలంతుంది మనం వెంటనే వెళ్ళిపోకాం పద,’—అన్నది రెబెకా.

‘అదేమిటమ్మా! ఆలా అంటావు? నిన్ను ఈ ఆపదనుండి రక్షించడం కోసం, దేవుడులాగా పరుగెత్తుకొనివచ్చి, తన ప్రాణాలను సైతం ఒడ్డి నిన్ను బ్రతికించిన ఆ పుణ్యాత్మునికి, మన కృతజ్ఞత తెలుపుకోకుండానే తల్లి పోవడమా? అరని బాలివాళ్ళమా, మరచువాళ్ళమా కాదు మనం. అందుచే మన కృతజ్ఞత తెలుపుకోవలసిన ఆధర్మికత మరింతముఖ్యంగా ఉంది’—అన్నాడు యిసాక్.

‘కృతజ్ఞత తెలుపుకోవలసిందే. భక్తి విశ్వాసాలతో మృదయం తన కృతజ్ఞత తెలుపుకుంటూనే ఉన్నది. అరని యెదుటనుకూడా తెలుపుకోవలసి నదే, తెలుపుకుందాం,— కాని యిప్పుడు కాదు నాన్నా! దయచేసి నా కోర్కె చెల్లించు,— యిప్పుడు కాదు,’—అన్నది రెబెకా.

‘అలాగే చెలిస్తాననుకో, కాని, వాళ్ళేమనుకుంటారు? కృతజ్ఞత లేని నీయితక్కింద మనల్ని జనుకట్టరూ?’—అన్నాడు ఇసాక్, ఇంకా ఆ భోరణిలోనే వాడితూ.

‘కాని,—నాన్నా, అక్కడ ఉన్న దెబ్బతో చూచావా? రిచర్డులా! అరదు నిన్ను...’—అని యింకా ఏమో చెప్పబోతుండగానే అధోక్షిలో యిసాక్—

'అవును, అవును, — ఎంత చక్కని బుద్ధి నీది తల్లీ! నడదాం నడ, — ఇప్పుడే వెళ్ళిపోతాం. అతనికి డబ్బు కొవలసి వచ్చేమాట నిశ్చయం. పాత స్త్రీనాంచి యిప్పుడే కదా తిరిగి వచ్చాడు? అందులోనూ ఖయదునంత! చేతిలో పైసా ఉండదు. నా దగ్గరనుండి లాగడానికి చూడవచ్చు. లాగే ఉపాయం ఉండనే ఉంది. నేను తన సోదరుడు బాన్సు అప్పుపెట్టడం అవకాశంగా తీసుకొని, నన్ను పీల్చి పిప్పిచేయడానికి చూస్తాడు సందేహం లేదు. పోదాం పద, త్వరగా!'

అంటూ యిసాకో, వెంటనే ఆమెకు తీసుకొని ఆ చోటునుంచి బయట వడి, తానంతట పూర్వమే ఏర్పాటు చేసిఉంచిన వాహనం మీద జాక్సన్ నాథన్ యింటికి భద్రంగా చేర్చించాడు.

వీలకవచ్చుంది రివల్వరాజే యని తెలియడం చేత, తర్సంబంధమైన కొత్తస్వకృతిలో అచటివారంతా మునిగి ఉన్నందున, రెబెకా యిసాకులు నడలిపోయిన సంగతి ఎవరూ గమనించలేదు. 'రిచర్డు మహారాజాహ్లా కై! పెంపూర్ మాటానికి జూ!' — అనే కేకలతో దళిబళిలా మారుమోగి పోతున్నాయి.

'ఈ పైపై రాజభక్తి ప్రకటనల శ్రమిగాని — మన ప్రభువు తాను వచ్చేటప్పుడు నిన్ను, నీ అనుచరబృందాన్ని వెంటగొని వచ్చి చాలా మంచి పని చేశాడు' — అన్నాడు వివాన్ హాలో ఎనెక్స్ ప్రభువుతో, ఎనెక్స్ ప్రభువు తిరునవ్వు నవ్వి తల పంకించాడు.

'ప్రభువు తత్వం కాగా తెలిసినవాడవు, యిది ఆయన బుద్ధిపూర్వకంగా చేసిన పని యని ఎలా తలపోశావు వివాన్ హాలో! ఇది ఆయన కోవాలని కోరి చేసిన పనిగాదు. బ్రిన్సువాన్ యార్కులో మైనికనన్నాచోట చేస్తున్నాడని తెలిసి నేను యార్కు పైపుట్ బయటజేరి వస్తుండగా, తోవలో ప్రభువు నాకు తారసీకడం జరిగింది. పెంపూర్ బ్రయన్ ను తాను స్వయంగా పీడించి యీ యూదుపడుచు పోరాటాలు కొనసాగాలనే కోర్కెతో ఆయన తీవ్రవేగంతో స్వార్థి చేతులంటూ వస్తున్నాడు. ఆయన ఆహూద మంతగా లేకపోయినా ఆయన వెంటబడి ఇలా వచ్చాడు' — అని జరిగిన సంగతి సంతోషంగా చెప్పాడు ఎనెక్స్ ప్రభువు.

'అయితే యార్కునగర విశేషాలేమిటి? తిరుగిబాటుకాదు మనల్ని అడట ఎడర్క్సంటూరా?' అని ప్రశ్నించాడు వివాన్ హాలో.

'నేనని సూర్యునిమీదు మంచుతెర లెక్కడ నిలువగలవు వివాన్ హాలో! అంతటా వెల్లూరెత్తుతూ పారిపోతున్నారు. ఈ వార్త మాకు అంతరంగం

మంచిగా తెలియజెయ్యడానికి వచ్చినది యెవరని నీ అభిప్రాయం? యెవరో కాదు ప్రిన్స్‌వాన్!

‘ద్రోహ! విశ్వాసఘాతకుడు! ప్రభువు అతన్ని నిర్బంధంలో ఉంచమని ఆజ్ఞాపించలేదా?’—అని అడిగాడు వివాన్‌హో.

‘అలా చేస్తే ఇంకా యేం? నటకుడు కల్లవచ్చి కలలుకొన్న సోదరుని వలె పీరితతో ఆడరించి, ‘ఇదిగో తమ్ముడా, పీళ్లంతా నీమీద ఎంత ఊపంగా ఉండాలో అంత ఊపంగా ఉన్నాను. నా మోటు విని, అమ్మ వగ్గిరై వచ్చిన కల్లపో! అక్కడ ఉండడం నీకు తేమం. అమ్మకు నా అభివాదము అందజెయ్యి. ఈ క్రుద్ధుల మనస్సులు కాంతించేవరకు నీ వక్కడినుంచి కదలవోకు’—అని హితబోధ చేసాడు.’

‘ఇదా అంతకీ ఈయన చేసినది? ఇలా దయ చూడడం రాజవోహాన్ని పోత్సహించడమే కాక మరేమిటి?’—అన్నాడు వివాన్‌హో.

‘నిజమే వివాన్‌హో! ప్రమాదకరమైన నాయం ఇంకా సరిగా చూడడంకాకే గుడ్డానికి పరుగెత్తి మృత్యువు నావ్యానించడం ఎలాంటిదో ఇదీ అంతే’,—అన్నాడు నర్మగర్భితంగా ఎనెక్స్ ప్రభువు.

‘నీ ఎత్తిపాడువు గ్రహించానులే! కాని,—నేను మృత్యువును తెలియజేసానులే, అది నా ఒక్కడికే సంబంధించిన విషయం. రిచర్డు ఇలాంటి సాహసాలు చెయ్యడం అలా కాదే? ఈ రాజ్యక్షేమం ఆయన జీవితంపై ఆధారపడి ఉంది’—అన్నాడు వివాన్‌హో.

‘నిజమే,—కాని, తమ క్షేమాన్ని గూర్చి నిర్లక్ష్యం చేసేవాళ్లు సామాన్యంగా ఇతరుల క్షేమాన్ని గూడా నిర్లక్ష్యం చేస్తూ ఉంటారు. సరే,—మనమిక త్వరగా కల్లారి. రిచర్డు ప్రధానమైన కుట్రచాదను మన్నించి వదిలివేసినా, తిలల కుట్రచాదాలను క్షీంచబూనుకున్నాడు’—అన్నాడు ఎనెక్స్ ప్రభువు.

తర్వాత జరిగిన న్యాయవిచారణఫలితాలను గూర్చి విస్తరించి చెప్పడం అనవసరం. మారిష్ డీప్రేసీ డేశం విడిచి పారిపోయి, సముద్రం దాటి ఫ్రాంకు చేరుకొని, అచట ఫిలిప్ రాజు నాకరిలో చేరాడు. ఫిలిప్ డీ మోల్వాండ్‌సిన్, అతని సోదరుడు అల్ఫ్రెడ్ డీ మోల్వాండ్‌సిన్,—వీరిరువురూ ఉరితీయబడ్డారు. ఈ కుట్రకు ముఖ్య ప్రేరకుడు వాల్మియార్ ఫిడ్లర్నుకు డేశ బహిష్కృతుని చెయ్యడం మాత్రం జరిగింది. యెవరి నిమిత్తంగా ఈ కుట్రంతా జరిగిందో, ఆ ప్రిన్స్‌వాన్ తన ఉదార హృదయమైన సోదరునివలన అభిశంసనమైనా పొందలేదు. అయితే, మోల్వాండ్‌సిన్ సోదరుల దుర్బలికి అంతరించినవాడు మోక్రింగ్. యెవ్వరూ లేరు—

పెళ్ళి అలవాదాది అనేక హృదయకృత్యాలు చేసి అయ్యాక ప్రజను హింసించిన ప్రబుద్ధులు గనుక, వారికి తగిన శిక్ష జరిగినదని యెల్లదూ నమ్మోపించారు.

తేజంలో నాన్ మూలంగా యేర్పడ్డ కల్లోల పరిస్థితిని సర్దుకాటు చేయడానికి గాను రెవరూ యర్హునగరంలో ఒక సమావేశం ఏర్పాటుచేసి అచటికి సెడ్రిక్కును పిలిపించాడు. ఆహ్వానం చూచి సెడ్రిక్ మొట్టమొదట చాలా కన్నులున్నలాడాడు. కాని, వెళ్ళడం మాత్రం మానలేదు. నిజానికి, రెవరూ ఇంజనీరుకు తిరిగి వచ్చాడన్న సంగతి తెలియడంతోనే, సాగ్జన్ రాజవంశాన్ని తిరిగి అధికార స్థానంలో ప్రతిష్ఠింపజేయాలనే ఆశని కోర్కెకు వ్యాఘాతం కలిగినట్లయింది. పరిపాలన ఎంత నిర్లక్ష్యంగా చేసినా, తన కార్య సాహసాదులవల్లనూ, ఇతరమైన ఉదారనీతిమూలవల్లనూ రెవరూ ప్రజలకు చాలా ప్రీతిపాత్రుడుగా ఉంటున్నాడు. అట్టి వానిని ప్రోహదించి చేసి తన ఆశయం పెరకేద్యుకోడ మనేది చాలా కష్టపాథ్యమైన విషయమే.

అది అలా ఉండగా, రొవెనా ఎథర్ స్టేసుల వివాహబంధం ద్వారా సాగ్జన్లో కలంకము సాధించాలనుకున్న సెడ్రిక్ ఆశయం ఫలించే అవకాశం లేదని తేలిపోయింది. వివాహానికి రొవెనాయే కాక ఎథర్ స్టేసుగూడ అంగీకరించలేదు. త్వక్తిగతాభిప్రాయాలేలా ఉన్నా, ఈ యెవరూ సాగ్జన్ జాత్యభ్యుదయ చూలొంది తమ వివాహానికి ఒడంబడాలని ఆశని ఉట్టేళం. కాని, అందుకు రొవెనాయేగాక ఎథర్ స్టేసుగూడ ఇష్టము లంకికరించడం లేదు. అయినప్పటికీ, సెడ్రిక్ అంతటితో వదిలిపెట్టి తిరుకోక, ఎథర్ స్టేసును ఎలాగైనా ఒప్పించడానికి మరొక గట్టి ప్రయత్నం చేసి చూడాలనుకున్నాడు. కాని, ఎథర్ స్టేసుకు పెంటు ఎద్దండు కాన్వెంటు సన్యాసులై ప్రోధం తీర్చుకోడమెలాగ నేడే తప్ప, తరొక ధోరణే లేదు.

అయితే, మొదట్లో, వాళ్ళను ఉరిపీయిస్తేతప్ప తనకు తృప్తి లేదనుకున్నవాడు, తరువాత, తనకు సహజంగా ఉన్న మెత్తదనంవల్లనైతే నేమి, తల్లి బ్రతిమాలి మరి మరి చెప్పినందువల్లనైతే నేమి, కొంచెం తగ్గాడు. కోనింగ్స్ బర్డ్ భూగృహంలో చూడుకోవాలంటే వాళ్ళను అర్ధాకలితో చూడటాన్ని చెయ్యడంతో తృప్తి చెందాడు. కాని, యీ తగ్గాయిదా అంతటితో సమసిపోలేదు. పెంటు ఎద్దండు మతాధికారి ఎథర్ స్టేసును పలికేసి బాధించాలని చూచాడు. తాను భుండులో ఉన్నప్పుడు ఎథర్ స్టేసు పెట్టిన కాథల ఫలితంగా తనకు కడుపులో ఏవేవో చెప్పనలవికాని కాథలు ఐయలు జేరినవంటూ పెద్ద హుంకాయా చెయ్యి మొదలుపెట్టాడు. నీనికి ప్రతిక్రియ ఏమి చెయ్యడమో అనే ఆలోచనలో మునిగిఉన్న ఎథర్ స్టేసు బుర్రలోకి సెడ్రిక్ ఇష్టము ఇంకే కొంత ఆలోచన ఎక్కించగలడుకీ రొవెనా పేరు ఎత్తేసరికల్లా అతడు, ఆమె విల్పిడుకే కార్య కావగి ఉన్నదని ఉక్కుబెంచి, ఆమె సాధాగ్యం కంపిస్తున్న

అటు కేసు చెప్పి మరొక మధుసూత్ర భారీ చేసాడు. ఇక సెడ్లికా బయ్య గలిగినదేమన్నది? ఎథర్లెట్టును ఆక వదలుకోక తప్పింది కాదు. వాంఛా అన్నట్లు, ఆతను పొట్టాటకు ససేమిగా దిగవోల్లని కోడిపుంజు లాంటివాడై పోయాడు.

ఇట్టి పరిస్థితుల్లో, సెడ్లికా తప్పనిసరిగా, రోజెనా వివాహ హోల వివాహానికి ఉప్పుకోవలసి వచ్చింది. ఏమైనా, రోజెనాను చిన్నప్పటినుంచీ పెంచిన వాడు గనుక, ఆ వాత్సల్యభావమే జడకు ఆతని పూర్వ కౌతిన్యాన్ని పార తోలింది. తన కుమారుడు గొట్టు కీర్తి ప్రతిష్ఠలను సంపాదించ గలిగినందుకు మేడ ఆతనికి మనస్సులో కొంత గర్వం లేకపోలేదు. రోజెనా ద్వారా ఆత్మ్యాద రాజవంశంతో తన వంశం వియ్యమెంతే భాగ్యం గలుగుతున్నందుకు ఆతడు లోలోపల సంతోషిస్తూనే ఉన్నాడు మేడ. అది అలా ఉండగా, సార్వన్ రాజవంశంపట్ల వైషమ్యం మేడ ఆతనితో కృమంగా కీడించింది. ఆ రాజవంశానికి పదభ్రష్టత కలిగించడం ఇక దుస్సాధ్యమని ఆతనికి కాగా స్పష్టపడిపోయింది. పైగా, రెవరూ ఆతనిపట్ల మామిన ప్రత్యేకాదరాశి మోనాట ఆతని మనస్సును చాలా మార్చినాయి. రెవరూ ఆతిథ్యం స్వీకరింప మొదలైన ఒక వారం తొమ్మిదోవరే, ఆతను రోజెనా వివాహహోల వివాహానికి తన సమ్మతి తెలియజేసాడు.

వివాహం ముగిసినదైన యార్కుచర్చిలో జరిగింది. రెవరూ స్వయం వివాహానికి విచ్చేసాడు. ఈ సందర్భంలోనూ, ఇలాంటి మరొకొన్ని సందర్భాల్లోనూ రెవరూ వ్యవహరించిన వైఖరి సాగ్జన్లలో గల సంతోషాలన్నింటినీ పార తోలింది. అంతర్వర్ధం ద్వారా తాము సాధించగలిగేవాటికంటే ఎక్కువైన అధికారస్వత్వాలే రెవరూ పాలనలో కాదు పొందగలమనే ధైర్యం వారికి లభించింది. గొప్ప వైభవంతో జరిగింది వివాహం.

పెడ్లికుమారుని ముఖ్యమంతుడుగా, గర్వ మంచి పీఠ వేషంతో ముస్తాక పెడ్లికా ప్రత్యేక గౌరవమందుకొన్నాడు. విదూషకుడు వాంఛా ఒక కొట్పోవీతోనూ, కొత్తగా చేయించిన పండితులవ్యవహారాలతోనూ తియ్యారై తన మాత్ర ప్రసంగాలతో పెడ్లికి వచ్చినవారి కెల్లరికి వినోదం కల్పించాడు.

సాగ్జన్లలోనూ సార్వన్ కృమముఖమేదా చాలామంది వివాహానికి విచ్చేసి, సాగ్జన్లతో కలిసి మెలసి విందు వినోదాల్లో పాల్గొన్నారు. ఈ ఇర్వూ వివాహమూ సాగ్జన్ సార్వన్ జాతుల భావిసత్వత్వానికి కుళినుల కంగా ఎల్లయా భావించారు. నిజంగా అన్నట్లనుంచే క్రమంగా, ఇచ్చిపుచ్చు కొడాల ద్వారా, సాగ్జన్, సార్వన్ జాతులు కలిసి ఏకమై పోవారంటే ధైర్యం. సాగ్జన్లతో వివాహం సార్వన్లతో అంతరించి, సార్వన్లతో

జ్యేష్ఠభాగం సాగవలో నమసిహాయించి, సాగవల్ల ప్రమేజా మోక్షులనం విడిచి నానాకు తెలారు. నార్మన్, సాగవల్ విభేదాలు పూర్తిగా అంతరించి, ఇప్పుడు 'ఇంగ్లీషు' అనబడే మిశ్రమభాష వ్యవహారంలోకి వచ్చినది, తడవార మూడవ ఎడ్వర్డురాజు కాలానికి.

వివాహమైన మరుగుటి రోజు ఉదయం, రోవనా అనంద తరంగాల్లో తేలియాడుతూ గుళిజన గరివృత్తము తన గడిలో కూర్చుండి యుండగా, పరిచారిక ఎల్లితా ఆమెను సమీపించి, 'ఏమో కిన్నెపడుచు మీ దర్శనంకోరి ఏకాంత ముఖిలసిస్తోందని చెప్పింది. రోవనా ఆశ్చర్యచకితయై, ఎవరా అని సంజేహించి, సరే ప్రవేశ పెట్టుమని జనతిచ్చి, ఆచట ఉన్నవారందరినీ బయటికి వెలిపామ్యుంది.

కాలిది నేపటికి, ఆపొడవున్నరం తెల్లని ముసుగుతో, ఒక శ్రీవృత్తి లోనికి ప్రవేశించింది. ఆమె మూర్తికేమంటోనో తేలిని ఆ ధరించిన ముసుగు ఇనుమడింప జేతున్నదేకాని కన్నీపుచ్చుడంటేదు. ఆమె వైఖరిలో ఒక విభ్రమన గాంభీర్యం లోజీకినలాడుతున్నదేకాని, భయం, దైన్యం ఇత్యాదు లేదు లేవు. ఎడటివారికి నానుభూతి చూపడంలోగేమి, మూర్ఖుడ చెయ్యడంలోగేమి, వెనుకాడే ప్రకృతికాదు రోవనాది. అందుచే, ఆమెను చూడగానే లేచి, ఆమె కూర్చుండ దానికి ఒక ఆసనం నిర్దేశించింది. అందరూ వెలిపాయనా ఎల్లితా ఇంకా అక్కడ కుండడంచూచి, అనూకంపవృత్తి తనవికాంతి ముఖిలమన్నట్లు తిరిగి తన ఆభిప్రాయవ్యక్తం చేసింది. ఎల్లితా నానా వెడలిపోయినకర్తవ్యం, ఆమె రోవనాను సమీపించి, ఆమె యెదుట వెళుకొని, ఆమె చెతుకను తన నుదుటి కద్దుకొని, నీమ్మట నేలవరకూగూడ వంగి, నేల జీరాడే రోవనా అంసాత్తరీయపుటంచును, ఆమె వలదని వారినున్నప్పటికీ వనక ముద్దడుతుంది.

రోవనా ఆశ్చర్యచకితయై, 'ఏమిటమ్మ ఇది? ఇంతటి విభేదంత నాకు కనబరచడానికి, నీకు నేను ఏమి చేశానని?'—అని అడిగింది.

రెండేకా లేచి నిలువబడి, తన పూర్వపు కాలం గాంభీర ప్రవృత్తితో ఇలా సమాధానం చెప్పింది: 'నీ భర్తయైన వివాన్ హోతు నేను కృతజ్ఞుల ముగం వెల్లించుకోవలసిఉంది. అతని ఆర్థాంగిని గనుక, ఆ ముగం నీకు చెల్లించడంలో తప్పేమీలేదు. కనుక, నీ దగ్గిరకు వచ్చి యీ నా కృతజ్ఞత వెల్లడించుకోంటున్నాను. నా సహజం నున్నందు. అనాడు పెంపురే ప్రాంతంలో, నీ భర్త నీ యూదుపడుచు ప్రాణిరక్షణకోసం తన ప్రాణాలు పెరిం బలిపెట్టడానికి సిద్ధమైనాడో, ఆ నిర్భాగ్యురాలిని నేనే!

‘పూరపాటు రెబెకా! నిజానికి ఆనాడు వివాహము నీకు చేసిన ఉపకారము పాటిది? ఆపత్నమయంలో ఆడుకొని, అతని నాయకులు మాన్పి రక్షించావు నీవు. ఆ ఉపకారంలో నీకు అతడు చేసిన వ్యక్తులకారం కథాంశం లేదు. ప్రస్తుతం, అతనివలనగాని, నావలనగాని, నీకు కావలసిన జ్ఞానం ఉంటే చెప్పు, చేస్తాం’—అన్నది రొవనా.

‘ఏమీ అక్కరలేదు. నా కృతజ్ఞత వారికి అందచేయండి. నీకు నెలవు పీనుకుంటున్నా నని చెప్పండి. ఇదొక్కటే నేను కోరేది’—అని శాంతంగా జవాబిచ్చింది రెబెకా.

‘అదేమిటి? అయితే, నీవు ఇంట్లాంటిది విడిచి వెళ్ళిపోతున్నావా?’—అని అడిగింది రొవనా, ఇంచుక ఆశ్చర్యంతో.

‘అవును, లేవటి రోజున ఈ దేశంలో ఉండను. గ్రెగరీలో మానాన్న గారి కొక సోదరుడున్నాడు. గ్రెగరీలో నులూనుకు ఆయనంటే చాలా ఇష్టం. అక్కడకు మేము వెళ్ళిపోతాం. ఆ నులూనుకు మేము కొంత నజరానా చెలిమాఉంటే, అతడు మాకు సర్వవిధాలా రక్షణ కల్పించగలడు’—అన్నది రెబెకా.

‘ఆ రక్షణ నీకు ఈ ఇంట్లాంటిది మార్చి ఎందుకుండదు? రాజాగారికి నా భర్తంటే ఎంతో అభిమానం. పైగా, ఆయనకు చాలా ధర్మపరుడూ ఉదార హృదయుడూనూ’—అన్నది రొవనా.

‘నీజమే. కాని, యీ ఇంట్లాంటి ప్రజలు కడు భయంకర స్వభావులు. ఇరుగు పొరుగుతోనూ, లేనియెడల తమలో తామున్నూ, ఎప్పుడూ కలహిస్తూ, చీటికి మాటికి కత్తి దూకుతూ ఉంటారు. ఇలాంటివారి మధ్య మా జాతీయం ఉండడం మంచిదికాదు’—అన్నది రెబెకా.

‘నీ వలా భయపడవలసిన వని యెంతమాత్రమూ లేదు. వివాహమున ఆపదలా పాకి రక్షించిన యెవరికి ఈ దేశంలో ఎలాంటి భయమూ ఉండదని నేను ఘంటాపథంగా చెప్పుతున్నాను. నిన్ను గౌరవించడానికి పొగడ్తూ, నాగ్నము—ఉభయాలూగూడ సమానంగా ఉత్కృత యాపగలరు,’—అన్నది రొవనా, తాను మార్పున్న గడ్డపైనుండి లేస్తూ.

‘నా యెడల మీకు అపారమైన ఆశ్చర్యం ఉన్నందుకు సంతోషం. కాని, నాకు మీకు మధ్య ఒక పెద్ద అభిమతమున్నది. మన పుట్టుక, మన పెంతుక, మన నమ్మకాలూ మనలను ఈ అభిమతం దాటి దరి చేరనివ్వవు. నెలవు! కాని, నక్కపోయేమాండు, నా కోర్కె ఒకటి ఉన్నది, అది తీర్చండి. మీ ముఖం

మీది మేలిమునుగు పూర్తిగా తొలగింది. లోకంచేత యెంతగానో మెచ్చు కోరికతో మీ వదనసౌభాగ్యం ఒకసారి చూడనివ్వండి,'—అని అడిగింది రెబెకా.

'చూడదగిన విశేషం ఏమున్నది నా ముఖంలో? ఏమిలేదని నీకే తెలుసు కోగలవు,'—అంటూ రొవెనా మేలిమునుగు పూర్తిగా తొలగించింది. తన సౌందర్యాతికయమును గూర్చిన యెరుకచేతనలే నేమి, అజ్ఞచేతనలే నేమి, ఆ సమయములో ఆమె చెక్కిళ్లు, నుదురు, మెడ, వజ్రోపరిభాగము—అంతా కంపుతిరిగి ఆమె సౌందర్యానికి ఒక వింత శోభ తెచ్చినట్లయింది. ఆ క్షణంలో రెబెకా చెక్కిళ్లుగూడ కంపుతిరిగాయి. కాని, ఆ కంపుదనమూ బుగ్గలమీద విశేషకాళం నిలువలేదు. సాయంకాలపు తొగరుమబ్బు ప్రొద్దున్రుంకిన పిమ్మట రంగుమాధి నట్లుగా, ఆ కంపుదనం ఆదిరకాలంలోనే అంతర్ధానమయింది.

'నా హృదయ ఫలకంపై ఈ నీ వదనశోభ కావ్యతంగా ముద్రితమై పోయినదమ్మా! సాధుత్వం, సౌకియ్యం నీ వదనశోభలో కాపుర మేర్పరచు కొన్నాయి. ఇంతటి అందమైన ముఖంలో ఇంచుక గర్వరేఖ తగుకొట్టినా నిందించవలసిన పనిలేదు. నా స్మృతిపేటికలో తిరకాళం ఈ సౌందర్య ముద్రను భద్రపరచుకుంటాను. నా ప్రాణరక్షకునికి భార్యగా, ఇలాంటి అందాల.....'

రెబెకా అపైన మోట్లాడలేకపోయింది. కనులు ఆశ్రుపూరితములుకొగా, పెంటనే తుడిచివేసుకొంది. 'ఏమిటి రెబెకా, అలా ఉన్నావు, ఏమైనా సున్నీ గా ఉందా?'—అని అడుగుతున్న రొవెనాకు సమాధానంగా,—'లేదయ్యారేదు. తలసాగానే ఉన్నాను. టార్క్విల్ ఫ్రెష్, పెంపురస్ట్రావు ఉదంతాలను తలచుకొంటే నా హృదయం ఇప్పటికీ జలదరిస్తూ ఉంటుంది. ఇక సలవు. మరొక చిన్న పని మిగిలిపోయింది. ఇదిగో, ఈ పేటికను నా కానుకగా దయ చేసి స్వీకరించండి' అంటూ రెబెకా, ఒక ఆభరణపేటికను ఆమెచేతి కందిం చింది. అది తెరచిచూడగా, అందులో ఒక రత్నాలహారం, రత్నాల కమ్మలు, మొదలైనవి కొన్ని ఉన్నాయి. అవి చాల నిలువైనవని చాటి స్వకూ వమో చెప్పుకోంది.

'వద్దు! ఇంత విలువగల బహుమానం నేను వుచ్చుకోలేను,'—అంటూ రొవెనా ఆ పేటికను తిరిగి రెబెకాకు ఇచ్చివేయబోయింది.

'అలా కాదమ్మా, మీవద్దనే ఉంచండి. గొప్ప అధికారం, హోదా, వలుకుబడి కలవాళ్ళు మీరు. మేమే, వట్టి భవనాలంటూ మాత్రమే. ఇలాంటి ఆభరణాలు ఇంతకు పదిరెట్లు విలువగలవి అయినా మీవంటివారి ఒక్కమోటు విలువ చెయ్యవు. కనుక, నేనిచ్చే ఈ కానుక మీ హృద్యంలో ఏనుగు విలువ గలదికాదు. నాదృష్టిలోనూ ఇది ఏనుగు గొప్పది కాదు. మా వాతని

మీరు నిరసనగా చూస్తున్నారనే భావం నాకు కలగనివ్వకండి. నా మానప్రాణ రక్షణకంటే నాకీ రాళ్ళ తునకలు ఎక్కువైనవికావు. నాకుండి వృష్టిలోకానా, ఇవి తన వీర పుత్రిక చూస్తూగలవడంకంటే ఎక్కువైనవికావు. దయచేసి తీసుకోండి. ఏటిలో నాకీక పనిలేదు. యికనుండి నేను ఆధరగానా ధరించనోవడంలేదు—అన్నది రెబెకా.

రొవనా ఈ చివరిమాటకు చకితుడైతే,—‘నీ మనస్సులో ఏమో తిరక రాధిస్తున్నట్లుంది రెబెకా. నీవు మోవద్దనే ఉండిపో. చూడుతాధికారం చే నీకు మరదీగ్గ యిప్పించి నా సోదరిగా నిన్ను చూచుకుంటాను’—అని ఆర్పించింది.

‘వలదమ్మో వలదు! మీ తాత తండ్రిల వారసత్వమైన మతాన్ని పనికి రాని దుస్తులు మార్చి కేవలము చూర్చివేసుకోడం నా చేత కాని పని. నాకేమీ తిరకలేదు. భగవంతునికి నా భావినీతిగ అంకితం చెయ్యవలయుకొన్నాను. ఆయన యచ్చప్రకారము నేను వదులుకోలేదు. అంకితమే నాకు మనస్కాంతి నివ్వ గలదు’—అన్నది రెబెకా.

‘అంటే, ఏ కాన్వెంటులలోకివాట్లలోనో చేరి కేషకీవరం గడపాలని నీ ఉద్దేశమా?—అని అడిగింది రొవనా.

‘కాదు. మా జాతిలో, అబ్రహామాటినుంచీ, యెదరెదరొ స్త్రీలు, తమ మిథులను భగవదాయత్వం చేసి, కర్మక్షేత్రంగా, లోగాదుల తుపచారం చేస్తూ, ఆకొన్నవారికి ఆర్పమిసుకూ, దీనజనేపహా కాలము వెళ్లబుచ్చినవారున్నారు. ఈ రెబెకా కూడా వారిలో ఒకటే అవుతుంది. నన్ను గురించి ఎప్పుడైనా మీ స్వామి మిమ్మల్ని అడిగితే, ఈ సంగతిచెప్పండి’ అన్నది రెబెకా.

ఈ మాటలంటూ ఉంటే, రెబెకా కంఠధ్వనిలో ఒక నిధమైన కంఠం ఉదయించి, ఆమె తన హృదయంలో దాచుకొనాలనుకున్న భావాన్ని బయటికి వట్టిచ్చినట్లయింది. ఇక ఆమె అక్కడ నిలువజాలకపోయింది. ‘సెలవమ్మో సెలవు! యూదులనూ, క్రైస్తవులనూ, ఉభయాలనూ పుట్టించిన ఆ భగవంతుడు సర్వదా మిమ్మరక్షించుగాక. రేపులో ఓడ మా లోనం నేతి ఉంటుంది, సెలవు,—అంటూ త్వరగా అచటనుండి వెడలిపోయింది.

రెబెకా రావడం, పోవడం,—యివంటా ఏమో స్వప్నమగుగా ఉండి పోయింది. రొవనాకు కర్మక్షేత్రంగానే ఈ సంగతంతా అతనికి తెలియలేదు. యెన్నటినీ మరుచుకొని నీడయిపోయింది అతనికి గూడ. తరువాత అతను రొవనాకి ప్రతిబింబమేమోకాదు. ముఖంగా తనదాడు. వారికి తిన్న

నుంచి పెరుగుతూ వచ్చిన ఆశోక్త్యానురాగం. యెదుర్కొన్న కష్టాలు తీవ్రధాన మెరిగి ఆ అనురాగాన్ని మరింత శాశ్వతం చేశాయి. అయినా, సంగతి మాత్రం ఒప్పుకొని తీరవలసినదేనేమో! రెబెకా సౌందర్యాన్ని ఎంతగానూ గుణాభివృద్ధిపరచుకొన్న ఆశోచనలు వివాన్ వలో మనస్సులో గా మునుగుకుంటూ ఉండేవనుటకు సందేహములేదు. అంత తరచుగా ఎలా మునుగుకోడం తొలగినాకు తెలిస్తే హర్షించియుండదు.

రిచర్డురాజు నేవలో వివాన్ వలో యింకా అనేక ఘనకార్యాలు చేసి స్థానంలో యితోధికమైన సమ్మానాలు అందుతూ వచ్చాడు. ఈ కొద్దికాలానికే రిచర్డురాజు ఒకానొక యుద్ధంలో ఆకాశమరణం చెందాని, తనియెడల, వివాన్ వలో యింకా గొప్పస్థితిలోకి వెళ్లియుండేవాడే. గొప్ప ఉదారపురుషుడు. కాని, తొందరపాటుతనం కలిగిన సాహసి. అతే ఆకాశమరణానికి కారణమయ్యాది. అతని ఆకాశమరణంతో, అతడు కట్టు ఆకాశసాధానాన్ని జూలిపోయాడు. వింతగా చెప్పకొని, గుణసాత్రు సేస్తునికి వీలైనదిగా మాత్రమే నిలిచిపోయింది, చరిత్రలో అతని కీచిక గాథ.

